

D E

IVRE RELEVA VII

A:9
C19a

Totius ferè Christiani Orbis Regnorum

TRACTATUS

IN CATHEDRIS, SVBSELLIIS, AC AVLIS VTRIVSQ. SICILIAE
Hispaniarum, Galliarum, Germaniæ, Britanniz, Lombardiæ, Sabaudiz, cætera;
rumque Romanæ ditionis partium pernecessarius.

S I V E

COMMENTARIUM AD CONSTITUTIONEM REFORMATAE
De Reformatione Feudali

I N Q V I B V S

REFVTATIONVM, PARAGII, SVBVENTIONVM, ADOHAEQ. MATERIA;
quatenus ad Releuij solutionem, interiectis Supremorum Tribunalium, De-
cisionibus hoc signo ¶ indicatis dilucidè expenditur.

AVCTORE D. ANDREA DE VINO PATRITIO, ET ALIIS ADOPT.
Andrea de Vino, Patritio, et alii

Accesserunt Catalogus Feudistarum ad hæc vsque tempora, Index Argumentorum, &
Materiarum locupletissimus.

OPUS PRIVILEGIUM, ET SUPPLEMENTUM PERMISSUM.

Ebrexia del

Colle. ma. or. 3. P.

Napoli, Ex Typographia Secundini Roncalioli.

Expensis Dominici Vecchi Bibliopole sub Signo Sanctiss. Nominis

ILLVSTRISS. ET EXCELLENTISS. PRINCIPI
D. FERDINANDO AFAN
D E R I B E R A
E T E N R I Q V E Z

Duci de Alcalà, Marchioni Tarifæ, Comiti Molariæ, Domino
Domus de Ribera, Cubiculario Clavis Aureæ Regiæ Ma-
iestatis, Equiti Alcantaræ, eiusdem Reg. & Cathol.
Maieft. Status Confiliario, & in hoc Regno Vi-
ceregi, Locumtenenti, & Cap. Generali.

Rmigeris, iurigerisq; viris Resp. tuatur, ac re-
gitur, nimirum illis hostium vis propulsatur,
his verò Ciuiū pax conciliatur. Sanè maiores
mei priscis bellorum temporibus per tot se-
cula præclaris expeditionibus fortè inprimis
operam præstitere; quorum exēpla recētiore
se uti, armis itidem inseruientes sagum induere. Ipse vero sub
Augustissimo Hisp. Rege, noui Orbis Monarcha (cuius Tu Prin-
ceps Excellentiss. Regias vices geris) pace fruens iucundiori, ci-
uilia iura amplexus, primus in Familia Togam induo. Verum-
tamen ne ab Auorum instituto abscessisse videar, qui pro suis
Regibus fideli vsq; dextera militarunt; id, quod tot in Familia
Regio munere Oppida, tot Castella testātur, hasta in calamum
versa, Regia iura à Feudatarijs debita tueri operepretium duxi.
Neq; vero opus ab armorum tractatione prorsus extraneū pu-
tauerim, nimirum feudale munus armorum est præmiū. Deniq;
Tibi celsissimè Prorex, qui non minus Armorum, quàm Lite-
rarum gloria polles, legales hæc interpretationes nuncupan-
das decreui. Excipe igitur Princeps omnium Sapientissimè,
idemq; humanissimè hilari fronte munusculum, idq; Regij ani-
mi tui magnitudine adaugeas, Teq; ipso dignum efficias. Vale.

Excellentiæ Tuæ

Deditissimus seruus

a a

Andreas Capanus.

ILLVSTRI DOMINO
A N T O N I O
C A R A C C I O L O

Militi Neapolitano, & Patritio spectatissimo, in Supremis Re-
 gni nostri Tribunalibus Aduocato longè Primario, Ora-
 tori facundissimo, Meccœnati, & Domino meo.

D. Hieronymus Capanus Genitor meus, recolendæ memo-
 riæ (Ill. Antoni) te ob omnigenam, vniuersamque eruditio-
 nem fatebatur admirabilem potius, quam imitandum, quo
 non frustratus iudicio, plurima beneficio tuo, & ipse, & ego
 accepimus, quamobrem me adhuc vix Ephebum laurea Do-
 ctoratus decoratum tibi tradidit, meq; dedi, tuis exercendum
 præceptis, & imbuendum disciplinis; ijsque insistens, plurima,
 & sublimia à te audiui, pauca percepi, & pauciora intellexi, teq;
 studens imitari: die, ac nocte laboraui, insudauit, & pauciora cæpi. Denique aper-
 tis oculis, ac te, meas personante aures, tuoq; delinitus exemplo, manum ad pennam
 dedi, & dum alij otio, somno, Genioque indulgebant, ipse labori, somno, Genioque
 parcens laboraui, vigilaui, & abstinaui, incumbens super Feudali scientia, plura deli-
 neaui, & nihil perfecti, aliqua faciebam, illa tandem qualiacumque, vt laborum, vi-
 giliarum, & studiorum primitiæ, sub auspicijs Illustrissimi, & Excellentissimi Domini
D. FERDINANDI AFAN DE RIBERA, & ENRIQUEZ Proregis
 nostri Sapientissimi, & vigilantissimi prodeunt. Prodeuntes autem Meccœnatem, ac
 defensorem te solum requirunt, vt quem illarum authorem cognoui, ita & illæ te
 ipsarum Meccœnatem, ac defensorem sentiant, non enim hæc est nostrorum meta
 laborum, nec tui muneris finis; nam & Tractatus dabo De Iure Adobæ, De Regalibus
 Regni Neapolitani, De erroribus Feudistarum Centurias aliquot, Singulares intelle-
 ctus Feudales, Communes opiniones Feudales, & contra communes sub syntagma-
 te congestas, De triplici Dotis de paragio genere ex Consuetudine Neapolis, Con-
 stitutione Regni, & ex Feudalibus, De re rustica, quæ omnia dabo, si ad me cõuersus
 illa tutaberis, ipsique Meccœnas eris; non enim deficiunt, qui aliorum scripta carpunt
 vt leones, rugientes, vt Momi, detrahentes, vt canes, latrantes, vt viperæ trilin-
 gues mordentes, Tu leones, eloquij tui cantu terreas, & velut Apis ingeniosa in au-
 res eorum insiliens, occidas, vt deinde mella ex eorum ore desumamus; tu canibus
 maxillas constringe, ac panẽ ex nostris laboribus, da ex quo vel obdormiant in eorum
 maledictione, vel quiescant, donec ipsi meliora, nostris edant opera; Viperinas lin-
 guas, tu baculo nostrorum laborum percutias, & caput & terga, vt caput nostris fau-
 cibus appositum meliora loquantur, & ex tergoribus theriacam prò laborum salute
 conficiamus. Denique dic, vt tabescant frementes, interea te Deus seruet incolu-
 mem, & Regno, & Patriæ nostris, ac mihi, vt cæpisti, proficias. Vale.

D. T. Illustris

Deuotissimus seruus

Andreas Capanus.

NOMINA DOCTORVM FEVDISTARVM

Quorum nonnullas authoritates in hoc Opere construendo,
faciendouè sumus sequuti, vel qui quoad notos habere po-
tuimus, de Feudis monumenta liquerunt.

Ex Citramontanis.

Ex Regnicolis nostris, qui Commentaria
ediderunt.

Andreas de Ifernìa super feudis,
& in Constit. post mortem, qui
Euangelista in Regno appella-
tur, & à Germanis Rex, &
auriga Feudistarum.

Antonius Capycius Regius
Consiliarius in repet. cap. Imperialem de
prohibet. feud. alienat. per Frideric.

Anellus Amatus Regia Camera Fisci Patronus
& Praefes, in Prologomenibus ad tit. qua sint
Regalia, & ad tit. an agnatus.

Bartholomeus Camerarius Beneuentanus Reg.
Cam. Sum. Locumtenens in repetit. cap. im-
perialem de prohibet feud. alienat. per Feder.
& in cap. 1. an agnatus, quem Vltramon-
tans consumatissimum feudistam appellatant.

Franciscus de Amicis in repetitione tit. de his,
qui feud. dar. poss.

Fulvius Lanarius Patritius Neap. in addit. ad
Reg. Lanar. qui sunt sub pralo.

Horatius Montanus in repet. cap. imper. de
prohibet. feud. alienat. per Federic. nouiter
editus.

Ioannes Antonius Lanarius Reg. Conf. deinde
Reg. Reg. Cancell. & demum Praef. Sac. Conf.
& Comes Sacri, in suis repetition. feud. ma-
nuscriptis, nunc sub pralo.

Ioannes Vincentius de Anna in repet. de vassall.
decrep. atat.

Ioannes Paulus Balzaranus Neapolitanus su-
per feudis.

Ioannes Franciscus de Ponte Praef. Reg. Cam.
Reg. Regiam Cancellariam, & Collateralis
Conf. Marchio Murchonis, & feudorum
interpret in Academia Neap. in suis Lectio-
nibus feudalibus.

Ioannes Anreas de Georgio Reg. Conf. & in-
terpres feudorum in Acad. Neap. in suis re-
petitionibus feudalibus.

Ioannes Aloysius Mormilis Neap. Reg. Conf.
& Praef. Reg. Cam. Sum. in suis Paradoxis.

Mattheus de Afflicto Neapol. Reg. Conf. super
feudis, & in constitutionibus, & in decisioni-
bus Sac. Conf. Neap.

Nardus Liparulus Neapolitanus in Annotatio-
nibus ad Iferniam.

Nicolaus de Neapoli super feudis.

Octavius Bammacarius Aduocatus in Regno
Neapolitano, feudista maximus, meus pra-
ceptor, in perillustri repet. tituli si de feudo
defuncti.

Osofredus Beneuentanus in summa de feudis.
Paris de Puteo Regius Confil. in compendio ad
Iferniam.

Sigismundus Loffredus Neap. Reg. Collat. Conf.
in sua paraphresi feudali, & in consilijs.
Scipio Rositus Regius Confil. super pragmat. de
feudis.

Thomas Minadous Reg. Conf. Neap. in repet.
constit. in aliquibus.

Ex Regnicolis, qui tractatus de Feudis
edidere, & ad feuda spectantes.

Antonius Capycius, qui supra, in sua inus-
situra feudali.

Camillus de Curtis Praef. Sac. Conf. Neap. in
suo Diuersorio feudali. par. 1.

Horatius Fuscus Auditor, & Secretarius Xisti
Quinti, in tractatu Feudali alphabetico or-
dine digesto, manuscriptus, allegatus à Petro
Nicol. Mozg. de diuision. feud. num. 81.

Iacobus de Ayeilo Salernitanus Praefes Regia
Cam. in suo tract. de Iure adoba, Relouij,
atque subsidijs.

Ioannes Franciscus Capiblancus à Ciuitate
Muri Iudex M. C. V. in Regno nostro, de
Officio Baronum.

Paris de Puteo, qui supra, de reintegracione
feudorum.

Thomas de Marinis Capuanus de Generibus,
& qualitate feudorum, qui fuit discipulus
Io. Vincent. de Anna.

Ex Feudistis Siculis.

Bernardus de Medico in Comprehenfio
successionum feudalium, & in Extraua-
gant.

gant. volentes, inter conf. Perni.
Blasius Lanca mihi manuscriptus in Extra-
 uagab. Regni Sicilia, & in consilijs.
Corsetus in Consilijs feudalibus.
Guilielmus Pernus in Repet. cap. volentes.
Ioannes Aloysius de Septimio manuscriptus in
 Extrauagant. volentes.
Ioseph Cumia in Extrauaganti volentes de
 success. feudal.
Ioannes Gannetius in Extrauag. Regni Sicilia.
Nicolaus Intrigliolus Regius Consil. de Feudis
 centur. 1. & 2.
Petrus de Gregorio Regius Conf. de Concessione
 feud. de Dote de paragio, & de Vita militia.

Ex Citramontanis alijs,

Qui de Feudis Tra&. siuè Commentaria
 edidere.

Antonius de Prato veteri super feud. quem
 allegat Intrigliol. de feud. cent. 1. quæst. 2.
 num. 22.
Baldus de Vbaldis Perusinus super feudis.
Franciscus Curtius iunior Papiensis super
 feudis.
Guerinus Pisonus Soaccius in Praludij. feud.
Hieronymus Garzonius Arusimas ex Marchia
 Anconitana in suo Tractatu de Feminis ad
 feudam non recipiendis.
Iacobus Aluarottus Patavinus super feudis.
Iason Maynus Mediolanensis in Praludij
 feudorum.
Ioannes de Anania Bononiensis super feudis.
Ioannes Laurentius Sylvanus Casalensis de feu-
 di recognitione.
Ioannes Baptista Caccialupus Bononiensis super
 feudis.
Iacobus de Ardixone Veronensis in Summa
 de feudis.
Iacobus de Beluiso Bononiensis super feudis.
Iulius Clarus Alexandrinus Senator Mediola-
nanensis lib. 3. sentent. in §. feudum, & §.
 emphiteusis.
Ioannes Alfosus Italus Disputation. feudaliam.
Martinus de Carratis Laudensis super feudis.
Nicolaus Vigelius in methodo iuris super non-
 nullis feudorum titulis.
Petrus de Ceruotis, siuè de Ceruonibus super
 feudis, quem licet non habeam, allegatur ab
 omnibus, & à Bald. in c. 1. an mutus, Camill.
 Medis. cons. 30. num. 32. & a Rosental. cap. 2.
 concl. 36. in glos. A.
Paulus Picus à Monte Pico super feudis.
Præpositus Mediolanensis super feudis.
Petrus Nicol. Mozzius Maceratenis de feudis
Petrus de Ravenna super feudis.

Ex Ultramontanis,

Tam Francigenis, quam Germanis, qui
 Cómentaria super Feudis ediderunt.

A Madeus de Ponte Lombriascus in repetit.
 tituli de bis, qui feud. dare possunt.
Antonius Contius Eguinarij Baronis discipulus
 in Methodo feudorum.
Antonius Borrinus de Seruitijs Vassallorum.
Antonius Cuiacius super feudis.
Aruoldus Ferronus in consuetud. Burdegalens.
 ex Gallia Aquitana, Burdegalensis tit. de
 feudis.
Bartholomeus à Chasseneo Gallus in consuetud.
 Burgundia tit. deq. feud.
Bertrandus Capreolus Gallus manuscriptus
 super feudis.
Claudius à Seyfello Sabaudienfis in Speculo
 feudorum super feudis.
Fridericus Sebenck Germanus Baro à Tautem-
bergh super feudis.
Franciscus Hotomanus Disput. feudistiarum,
 super feudis, & super verbis feudalibus.
Franciscus Somsbeckius vir eruditissimus super
 feudis, Germanus.
Franciscus Duarenus Gallus super feudis.
Henricus Segusianus Gard. Holtiensis in
 Summa de feudis.
Ioannes Raynaldus Auenionensis in repetit. cap.
 imper. & in suo comprehensorio feudali.
Ioannes Rescardus in Dyatiposi iuris prudenti-
 tia tit. de feudo.
Iacobus Cuiacius Gallus, qui est commentatus
 libros Oberti de Ordo, & aliorum.
Iacobus Camaleus Gallus manuscriptus super
 feudis.
Iacobus Columbinus super feudis glosator.
Ioannes Borcholtz super feudis Germanus.
Petrus Loriottus super feudis.
Mattheus Vuesembecenus Germanus sup. feudis
Obertus Hortbentius Germanus super feudis.

Ex Ultramontanis

Tam Francigenis, quam Germanis, qui
 tractatus edidere.

Andreas Khol Germanus de seruitijs Feud-
 alibus, & subfeudis.
Bartholomeus Gasentinus in Tract. de canalea-
 ta, & seruitijs feudalibus.
Bernardus Vurmserus Ultramontanus in suis
 obseruat. feudalibus.
Carolus à Kirchberg à Passavia in suo discursu
 de feudo ex pacto, & providentia.
Dionysius Gothofredus in epitome feudal. cap.
 de origin. feudorum.

Eguis;

Eguinarius Baro Gallus de iure beneficiorum.
Erasmus Chokser à Leodio in suo tract. de Ad-
uocatis feudalibus.

Franciscus Iacobus à Monte regali Gallus in
suis conclusionibus Feudalibus ex Henrico
à Rosental.

Gulielmus Hannettonus Gallus de iure benefi-
ciorum.

Glosa —

Georgius Obrechtus Germanus in suis Disputa-
tionibus feudalibus.

Gothofredus Antonius Marſpurgenſis Disputa-
tionum feudalium à suis Scholaribus di-
ſputatarum.

Hartamanus Piſtorius à Sewſeltiz in suis qua-
ſtionibus feudalibus una cum Simonis Vlrici
filij additionibus Germanus.

Hermannus Vulteus Germanus de feudis, &
in ſua Exegi feudali.

Henrichus à Rosental in ſua Synopſi feudali
Germanus.

Hartmannus Hartmanni Germanus in suis
obſervationibus feudalibus.

Henrichus Caniſius Germanus in suis diſpu-
tationibus de Vniuerſa feudorum Materia.

Henrichus Boerius Bruſgenſis in Claſſicis di-
ſputationibus feudalibus, & de differentijs, &
qualitate feudorum.

Hubertus Giphanius Germanus de iure feud.

Ioannes Blancus Marſilienſis in Epist. feud.

Iacobinus de S. Georgio Taurinſis in ſua inueſt.
feudali.

Ioannes Ferrarius Montanarius Germanus in
Colleſtanea feudorum.

Iacobus Kloyſt in Prolegom. conſul. feudalium.

Ioannes Gemmel in Compendio feudali Vltra-
montanus.

Ioannes Rudingerus Controuerſiarum feuda-
lium Vltramontanus.

Ioannes Sainxon in Conſuetudines Turonenſes
tit. de feudis.

Ioannes Vagnerus in Tract. diſput. feudalium
Vltramontanus.

Ioannes Iacobus Plebſt Diſput. feud. Vltram.

Ioannes Niellius Diſput. feud. Vltramontanus

Ioannes Conſalauſ de feud. Vltrament.

Ioannes Gorden in ſuis Diſput. feud. Vltram.

Ianus ab Arce dura conſul. feudal. Vltram.

Iodocus Piermaier in Diſquiſitionibus feudalibus.

Lepoldus Kackelman Diſput. illuſtrium tit. de
ſucceſſione ab inteſtato Ciuili, & Feudali
Germanus.

Ludolphus Sebraderus magnus Germania I.C.
in bipartito Feudorum Tractatu.

Liborius Haſtiſerus in Tract. de feudis, quem
allegat Bammac. in cap. ſi quis per triginta
quatt. 6. num. 35.

Martinus de Silimanis de feudis.

Nicolaus Baderus diſput. feudalium.

Nicolaus Boerius in Conſuet. Biturig. tit. de
conſuetud. feudal.

Oſionis Melandri in locis communibus Contro-
uerſ. iuris feudalis.

Petrus Gudelinus de iure feudorum, Atonſis ex
Hannonia in Belgio.

Petrus Rebuffus à Monte Peſulano Gallus in
Arbore Feudorum.

Petrus à Bellapertica Gallus ſuper feudis.

Stephalus Fercatulus in Tract. de feudis, qui
allegat Gothofred. Antonius diſp. 2. theſ. 3.
lit. A. in fine, de his qui feud. dar. poſſ.

D. Rittberſus in Tractatu de feudis.

Vldaricus Zaſius Friburgenſis in tract. de feud.

Ex Hiſpanis.

Aluarus Valaſcus Luſitanus de Iure Em-
phiteutico.

Anibal Moles Praef. Reg. Cam. in ſuis Deciſio-
nibus manuſcriptis. tit. de Iure Releuſorum.

D. Franciſcus de Paz Balboa Hyſpanus Iudex
Criminum in M. C. V. ac S. Inquiſitionis
Conſultor in ſuo Tract. de Monarchia Regū.

Ioannes Garzias de Expenſis, & meliorationibus.
Ludouicus de Molina de Hiſpan. primog.

Melchior Palaex de Mayoratibus.

Franciſcus Rouerterius in Deciſionibus manu-
ſcriptis, qui fuit Locutenens Reg. Cam. Sum.

Sunt, & alij Germani quorum nomina in alte-
ro Opere ponemus.

Canonijſta nonnulli in tit. de Feudis.

Al Sig. Canon. Luigi Ricci.

I. Terrag. Vic. Gen. Neap.

Reuerendissime Domine

Recognoui Librum, cui titulus est, de Iure Releuij, siuè Commentarij ad Constitutionem Regni Neapolitani. Post mortem sub Titulo de Morte nuncianda Imperatori, compositum à D. Andrea Capano Patritio nostro Neapolitano. Quamobrem refero, quòd Releuij materiam indicauit Andreas Iferniensts, eamq; indicatam, explicaturi Doctores potiùs intricauere, quasi sub nocte vagantes, in diuersas eundo sententias, multiplicesq; constituendo casuum emergentium decisiones, nunc verò, fugata nocte D. Andreas Capanus, Andrea Iferniensts mentem percipiens, ac spiritum habens, indicatam releuij materiam auxit, auctam ornaust, ornatam declarauit, declaratam firmauit, firmatam patefecit, patefactam nunc tradidit. Ideò cum nihil contineat, quod Ecclesiasticis repugnet constitutionibus, & uti eunctis profuturum imprimendum censeo, sicque refero.

Io. Aloysius Riccius Canonicus Deputatus.

Imprimatur I. Terrag. Vic. Gen. Neap.

Mag. Consiliarius Carauita videat, & referat.

Tapia Reg.

Illustris. & Excellentis. Domine.

Traçtatum de Iure Releuij ab Andrea Capano Milite Neapolitano, & I. C. insigni, elaboratum miro ingenio, summoq; excogitatum labore, (Excellentie tuae ut obtemperarem mandatis) legi, ac relegi, in eo reperi Andrea Iferniensts mentem de hoc Regali iure antea variè perceptam, nunc verè explicatam, germanèq; intellectam. Dispersa, confusèq; olim de releuio dicta, nunc non in eleganti methodo collocantur, perdocta serie disponuntur, ac facili via declarantur, Iura Regalis Fisci ad releuium excitantur, referuntur, rectè tuentur, ritèq; ampliantur, demum collatis rationibus solidiora quàm à cæteris redduntur, Supremo- rumq; Tribunalium nouis illustrantur Decisionibus, quibus undiq; in unum redactis, & Fisci, & Baronum Aduocatis reddidit Author materiam auctam, locuplefactamque. Inde refero Excellentie tuae opus hoc, quod reuidi, praelo committendum esse, immò quod continuo mandes, profuturum est enim Fisci commodis, interea te studiosorum Mecænatem, bonorum seruatorem, malorum vindicem, obertatisq; authorem ad Nestoreos annos Deus seruet incolumem. Vale Neapoli die 20. Ianuarij 1630.

Excellentie Vestrae additissimus seruus.

Petrus Antonius Carauita

Imprimatur Enriquez Reg. Lopez Reg.

I N D E X

A R G V M E N T O R V M

Q V Æ S T I O N V M O M N I V M ,

Quæ in hoc Opere continentur .

Pars Prima. Quæst. 1.

Releuium in Regno nostro tempore Gallorum, in illud conuolantium originem sumpſiſſe, & in aliis Europæ partibus introductum refertur . Et contra

feudi naturam eſſe contenditur ; Item duplicatum releuium in eodem Regno ob non peritam inueſtituram , & ob non ſolutum intra legitima tempora ſimplex releuium, loco amiſſionis feudi ſubrogatum ex gratia Regum noſtrorum, & in alijs locis . Demum de iure Tapeti huius Regni, cæterorumque Regnorum nonnulla ponuntur .

Quæſt. 2.

Releuium quonam tempore, illud, cuiusque ſubſtantia fuerint cognita, & unde dictum refertur, diſtinguendo releuij nomen, cuiusque ſubſtantiam, ut ſubſtantia releuii, ſed ſub alio nomine de iure digeſtorum cognita fuerit, deinde de iure Authenticorū . In Regno autem noſtro ex more, ſiue conſuetudine cognitum fuiſſe probatur . Deriuatur hoc nomen à primitiuo releuare ; vox enim barbara eſt, quod & releuamen dicitur . Et in alijs locis correfpondendo cauſæ, ob quam ſoluitur, appellatur in Hiſpanijs *l'entra-da*, apud Inſubres *Introgium*, & in alijs partibus remiſſiue quomodo appellatur .

Quæſt. 3.

Releuii ſolutionem eſſe ius à vaſſallagio dependens, cuiusque effectum, ubi viget, probatur .

Quæſt. 4.

Releuium, qua de cauſa deberur, deque eius deſcriptione, ſiue deſinitione diſferitur, referuntur eius ſolutionis cauſæ, tum recognitio Domini, tum renouatio inueſtituræ, & iuramenti, eorumque, quæ in iuramento continentur, quæ renouatio veteris tantum inueſtituræ fieri intelligitur . Item ob laborem Domini in renouanda inueſtitura veteri, Vnde releuium non deberi deducitur, quando inueſtitura petitur à nouo ſucceſſore in Regno . Nec vaſſallus immiſſus à Domino ante annum ſoluere tenetur, contra Aſſiſti ſententiam .

Quæſt. 5.

Conſuetudinem ſoluendi releuium, non ſolum in noſtro Regno, ſed in alijs Europæ partibus inolere demonſtratur quinimmo, & de eius quantitate ijs in locis, prout in Gallia, & alijs locis conuicinis pro releuiio ſoluitur melior equus, aut bos, & toties quoties feudum mutat manus Domini, non autem in caſu venditionis, vel ſucceſſionis directæ . Item ſoluitur in Sabaudia, & Pedemontium patria ſub nomine laudimij . Item in Colonia, Montefia,

Du-

Ducatu Iuliacensi. Item in Passauia, eiusque Prouincijs, & dicitur laudatium. In Aquitania dicitur obsequiū, in Britannia dicitur redemptium, in Hispanijs, & dicitur vulgo *l'entrada*, In Regno Siciliae ultra pharum soluitur, sed quantitas diuersa est, prout diuersi ibi sunt statuti casus; apud Aurelianenses dicitur releuonfor. Demum in regno nostro quamnam quantitatem percipiat Rex, refertur ex bilancio transmissio ad Catholicam Maiestatem.

Quest. 6.

Præstationem releuij contra feudi naturam, & a feudo quid extrinsecum esse deducitur, huiusque sententię permultæ afferuntur rationes, & auctoritates tam Freccie, Iterniensis, Franc. de Ponte, & aliorum; demum hodie inesse feudo deducitur.

Quest. 7.

Solutio releuii an sit onus speciale ipsius feudatarij, vel reale feudi controuertitur. Et personale suadet esse. Quid autem seruetur, & quomodo in Regno nostro refertur. Et contra rem ipsam actionem dari obseruatur, prædictaque obseruantia iure probatur. Demum reale onus esse feudi ostenditur, adeo ut contra tertium possessorem dirigatur. Et an actio pro releuo sit personalis in rem scripta, vel conditio ex lege constitutionis Regni iudicanda discuitur.

Quest. 8.

Releuium ab hærede soluendum demonstratur, & hæredi nomen in hac materia quomodo intelligendum remissionè, & an remitti possit.

Quest. 9.

Releuij solutio, an indicat aditionem hæreditatis quæritur, & interiectis rationibus concluditur affirmatiuè.

Quest. 10.

Per listam præsentatam coram Rege, pro taxando releuo, ubi introitus feudales enumerati fuere, an probetur introitus ibi enumeratos esse feudales declaratur, Quando, & ex quibus feudalis præiudenda, & iudicanda res sit. Et quando ex errore fuit talis lista facta. Et an probet respectu tertij distinguitur. Et quando Baro ob listam prædictam esse manutenendus in possessione, declaratur.

Quest. 11.

Laudimium quid differat à releuo ponitur, ex origine, quantitate, causa, poena, & alijs.

Quest. 12.

Releuium intra quantum tempus solui debet, & quæ vassallus intra illud agere sit coactus proponitur, & quæ pro parte filii sunt facienda post mortem Baronis, referuntur, in quo Afflictus varians noua distinctione concordatur. Et sufficere tantum petere inuestituram, & offerre offerenda, intra annum ostenditur.

Quest. 13.

Releuium Regi Curia debitum, an debeat deducis, vel computatis oneribus feudum grauantibus, diuersæ Regnicolarum, & Siculorum proponuntur sententiæ. Affirmant Regnicolæ illud deductis oneribus (excepta vita militia, & paragio) deberi, & varijs de medijs eorum sententiam autumant esse veram, & demum sæpè sæpius in Regno Neapolitano in Supremis eius Tribunalibus iudicatum. Negant Siculi, dicunt namq; illud deberi computatis, non autem deductis oneribus, eorumque negantium opinionem permultis conantur fundare modis, & ita multoties in eorum Tribunalibus Regni Siciliae referunt esse iudicatum; Demum concordantur Siculorum, & Neapolitanorum discor-

A R G V M E N T O R V M :

discordantes sententiæ; sic enim se habet quolibet in Regno soluendi propria consuetudo, quæ dum in releuio præualet, meritò diuersæ oriuntur decisiones. Denique eorum dicta declarantur, aduentu Regni nostri consuetudine, cum sint deducendæ quantitates debitæ creditoribus. Itē deducēda salaria debita substitutis in colligendo introitus Baronales, & Dohanceriis, & Credenzeriis, & super hoc duæ referuntur Reg. Cam. Summ. decisiones.

Quest. 14.

Releuium ut debeat, num sufficiat fructus percipere tantum ex feudo, vel necesse sit uti feudales illos percipere, & affirmatiuæ referuntur Regiæ Cameræ decisiones, ut necesse sit percipere ex feudo uti feudales, Feudalesque in dubio præsumendi non sunt, nisi aliquando releuium, vel fidelitatis iuramentum per fiscum probaretur, varièq; id arguentes referuntur præsumptiones, eæque ad Menoch. & Intrigliol. legendæ remittuntur; unde nec de functionibus fiscalibus alicui concessis debetur releuium, quia in libro patrimonii, non autem cædulario Baronum describuntur.

Quest. 15.

Vassallo, siuè subuassallo, dicente se amississe instrumentum solutionis releuij, an debeat ei credi, declaratur quomodo, & quando ei credendum est, quando allegaret causam, eamque probaret, nisi data opera, vel ex industria esset amissum, & de scriptura amissa, quando necessarium sit eam reperiri, & de Domino amittente antapocham, ut admittatur ad iurandum.

Quest. 16.

Releuii solutio facienda in anno, quo feudatarius moritur, an debeat intelligi id in anno, quo moritur ciuilitè ad declarationem verborum Andr. de

Isernia; Item releuium non debetur ob professionem in religione, Item excōmunicationem sub naturali morte intelligi declaratur, non autem foriudicationem contineri, & de morte æterna aliquando intelligi mortis vocem ostenditur, & declarantur nonnulla circa mortis equiuocam intelligentiam.

Quest. 17.

In feudo, in quo viuatur iure Longobardorum circa successionem, & alia, an etiam viuendum sit circa solutionem releuij? Et quid in feudo plano, & de tabula? dubitatur, ut solui non debeat ex Bammacarii sententia, qua reiecta, prò Fisco concluditur, expendendo verba constitutionis post mortem, nempè in quaternatis eam loqui nec distinguere de Longobardo, aut Franco.

Quest. 18.

Andreas de Isern. dicens, quòd releuium est medietas fructuum illius anni, &c. qualiter sit legendus, illius anni, vel vnius anni, & posita Afficti, & sequacium lectura, necnon altero legendi modo à Loffredo excogitato. Demum concordia adhibita, vterque legendi modus substinetur.

Quest. 19.

Releuium soluendum ab hærede, quæro vox illa, hærede, an sit intelligenda de hærede vniuersali, vel particulari instituto in feudo, excitatur in dubiū, & transcripto triplici hæredum genere in feudo, concluditur illum esse dicendum hæredem in feudo, qui ex inuestitura, vel lege communi feudorū, vel Regni vocatus est, & de isto intelligenda sunt verba Isern. siuè vniuersaliter, siuè particulariter in feudo fuerit institutus, reiecta septentia Reg. Reuerterij.

Quest. 20.

Releuium an sit soluendum ex quocunq; feudo

feudo à successore in illo, dubitatur; & distinctio tempore ante cōstitutionem, & tunc ex quolibet feudo, post autem constitutionem, & tunc ex feudo quaternato tantum, & de subfeudo quaternato remissuè, & quid de noua inuestitura.

Quaest. 21.

Annus in solutione releuij quomodo sit computandus, & de quo intelligendus, & quid in tempore ad petendam inuestituram, Annus in hac materia diuiditur de industriali, siuè legali, vel naturali, & in releuio de naturali intelligendus à die mortis. Et quid ad registrandum assensum Regis immediati, an currat à die exequorationis, & ad petendam inuestituram à die aditæ hæreditatis, & de vario anni spatio apud Romanos, Aegyptios, Arcades, cæterosq; populos.

Quaest. 22.

Annus ad petendam inuestituram, quando currere incipiat ad finem duplicati releuij euitandi proponitur à die, quo euenit casus petendæ inuestituræ, nempè mortis, eiusque scientiæ siuè notitiæ, etiam in morte Domini, Eiusque ignorantiam in dubio præsumi. De ratione cur annus, & dies, vel mensis ad petendam inuestituram fuerit elargitus, distinguitur quando possessio feudi remansit penes successorem, vel penes alterum, Scientiam autem mortis nunquam excludendam esse, & illam probandam esse per Fiscum, demum vt annus currat, concluditur, vt interueniat mors, scientia mortis, & etiam rem esse feudalem, & quod sit legitimus successor, & tempus labi passus sit, vt tunc puniendus poena duplicati releuij.

Quaest. 23.

Annus, & dies, vel mensis ad petendam inuestituram, an utilis, vel continuus vassallo defluat, queritur, & tres affe-

runtur Doctorum sententiæ; alij vt sit vile, alij continuum, Alij vt continuum, sed vt feriz, hisque similia computentur, non cætera impedimenta legitima, quæ excusant, & demum concordantur reiecta Hermanni Vulci sententia.

Quaest. 24.

Consuetudo soluendi releuium ob mortem veram feudatarii, an sit intelligenda in morte præsumpta, dubitatur & negatiua suadetur sententia, Demum noua distinctione, an sit præsumptio sit iuris, & de iure, vel iuristantum pro Fisco accomodatur sententia, & quid de duplicato si in hoc casu ex contemptu Vassallus non petierit, vel non, & alia de hac morte præsumpta in hac materia inuestituræ petendæ remissuè.

Pars Secunda, Quaest. 1.

Nonnulla circa releuij solutionem pertinentia in hac secunda Tractatus parte dilucidanda indicantur, primaque fronte querendo, an releuium sufficiat esse solutum procuratori tantum, vel Domino solui necesse sit, resoluiturq; quaestio quatenus de seruitio habetur, sufficere, quod procuratori solvatur, habita Domini noticia, hoc tamen de iure communi, quod de iure Regni limitatur sat esse solutum proponatur Regiæ Camerae Summ.

Quaest. 2.

An Baro teneatur soluere releuium de eo, quod sibi donatur ab vniuersitate per nominatione Camerae reseruatæ singulis annis.

Quaest. 3.

An Dominus teneatur acceptare solutionem releuij ab alio, quam à succedente factam, & an sufficiat oblatio excitatur quaestio, & adhibita distinctione, si vel nè solutio aliquid extrinsecum requirat, concluditur Dominum non

ARGUMENTORVM!

non esse obligatum oblatam solutionem recipere, si velit, vt Vassallus de persona petat inuestituram, & quid de rathabitjone sequuta, & quid è contrà si vassallus velit ab ipso Domino de persona inuestiri indicatur.

Quest. 4.

Vassallus an possit opponere compensationem contrà Fiscum, impediendo releuii exactionem, proponitur, & quæritur si Fiscus sit liquidus creditor Vassalli prò releuio, dubitatur cōpensationem admitti non posse: demum affirmatiuè concluditur, eadēq; affirmatiua sententia multifariam declaratur.

Quest. 5.

Sterilitas feudo superueniens in anno, quo releuium solui debet, an & quando illud remitti faciat dubitatur, & reiectis, quæ dicunt in emphiteuta, reiectaque Francisci de Amicis sententia distinguentis sterilitatem in parte, vel in toto feudo, suadet omnino releuium esse soluendum, & ratione, & reudicatae auctoritate, & de modo taxandi releuium nullis perceptis fructibus: Et quid in vita militia, & quid feudo perempto in illo anno, & quid in canone; & an, & quando valeat argumentum de feudo ad emphiteusim in hac materia.

Quest. 6.

Augmentum feudo superueniens, an veniat in solutione releuii considerandum, adeò vt de illo debeat? Et post compendiosam augmentorum ex re ipsa, ex tempore, & industria vassalli, vel ex sua pecunia, factam declarationem, demum suo cuique capiti appenditur resolutio, pariter, & decisio, Deinde generalis affirmatiua proponitur sententia, vt de quolibet augmenti genere soluendum sit releuium. Et quid de seruitio determinato, & de indeterminato. Et an hoc au-

gumentum assumat naturam feudi, cui accedit, vel vt nouum feudum sit iudicandum. Et demum per multis, quæ contra hanc conclusionem possent fieri argumentis responderetur.

Quest. 7.

Augmentum feudo factum qualiter considerandum circa releuii, & seruitii feudalis solutionem consideratur; Et auctis fructibus non esse augendum seruitium, & quid de augmento magno, & quid de paruo, vt primo calu augeatur seruitium, secundo vero nequaquam, & quid sit magnum, vel paruum augmentum remissiue; & de seruitio determinato, & indeterminato qualiter augendum, Item de augmento à Domino facto, distinguitur de simplici, vel expressa seruitiorum mentione, & de augmento facto in anno mortis, refertur decisio Regiæ Cameræ, Summarie.

Quest. 8.

Augmentum temporis an faciat augeri seruitia, & per consequens maius releuium deberi. Declaratur, & affirmatiuè concluditur, si prouisione Dei, vel temporis cursu, & quid aucto Comitatu, an augeatur gabella, vel aucto feudo augeatur laudimium.

Quest. 9.

Augmentum in feudo factum ex industria vassalli, qualiter veniat considerandum in præstatione seruitii, & releuii, declaratur, De hoc augmento non esse habendam rationem licet contrariam sequatur Author sententiam, Consideratur quatenus augmentum æqua lancè commensuratur cum industria vassalli, & quatenus exuperat, & quid quando talia augmenta feudo vnita sunt inseparabiliter, & quid quando separari possunt distinguitur.

Facta

Quest. 10.

Facta concessione à Domino, ipsi vassallo de feudo cum omni incremento, an debeat augeri seruitium, & releuium, aucto feudo ipso, controuertitur ab Afflict. ab eoq; concluditur negatiuè, siuè determinatum, siuè indeterminatum fuerit, contra Rosentalis sententiam, dicentis facta concessione, vt supra, cum seruitio indeterminato, seruitium esse augendum, & hoc ex noua consideratione.

Quest. 11.

Feudo diminuto ex post facto, an diminutatur seruitium, & sic releuium, prò rata diminutionis, maximè post presentatam listam introituum in Reg. Cam. Sum. affirmatur, secùs in Regno nostro Neapolis, vbi attenditur prima taxatio seruicij, nisi ex ordinatione Regis, Et in hoc discordantium sententiæ concordantur, & quid de parua, vel magna diminutione, vel in totum, vel in parte, Et quando dicatur magnum, vel paruum detrimentum arbitrio iudicis remittendum, & quid si detrimentum euenerit ex re ipsa, vel facto Domini, vel Vassalli consideratur.

Quest. 12.

Quid autem seruitio, vel releuiò existente paruo, an diminuto feudo seruitiù, & releuium diminui debeat, & concludendo affirmatur non esse diminuendum.

Quest. 13.

Fructus in solutione releuii quomodo liquidentur. Et tria considerando tempora, nempè quando pendentes, quando separati à solo, & quando relictis, Et tempus quando separati à solo inspicitur in releuii liquidatione, vel attenditur feudi valor, qua liquidatione facta, expediuntur literæ exequutoriales contra Barones, & in pecunia illud exigitur.

Quest. 14.

Vita militia an minuat releuium, adeòut eius onere deducto, releuium de remanenti soluere debeat heres, & quid è contra, an releuium minuat vitam militiam dubitatur? Deinde contra primogenitum concluditur nò minui releuium, variæq; super hoc decisiones afferuntur, authoritates, & rationes; Et quid in aliis debitis hæreditarijs, Simile de adhoa adducitur. Itè vt nec minuat releuium per quantitatem annuam de fructibus feudi, relictam in testamento secundogenitis. Item in vita militia debita patruo feudatarij, & refertur decisio, eiusque ratio, Regentis Moles.

Quest. 15.

Paragium debitum feminis ex lege Regni nostri, an facit minuere releuium, adeòut in eius solutione de paragij quantitate habenda sit ratio, vel e contra, disputatur, & incidenter differitur si paragium successerit loco legitime, vel portionis feudi, Quid in paragio debito vigore constitutionis, & quid de allodialibus, & quid de feudilibus, Et an equiparatio in omnibus procedat in paragio, & vita militia discernitur.

Quest. 16.

Onus adhoæ qualiter considerandum in solutione releuij, vt si illud minuat, vel tollat, vel è contra, Et distinguitur de adhoa ordinario, & imposito, & concluditur vnicum tantum deberi, vel releuium, vel adhoa, reiecta Franc. de Amicis sententia. Item si feudum eodem anno ad duorum manus perueniret, nempè tempore adhoæ in manus vnus, & tempore releuij in manus alterius, vt adhuc vnicum tantum debeatur, & pinguius ad electionem fisci, nisi alterum prius altero fuisset debitum Et quid si adhoa esset imposita pro illo anno, & sequentibus; & quid in vita militia. In paragio, & in collectis, & in

ARGUMENTORVM:

& in feudo vendito adhuc non soluto adhaec, an soluendum à venditore, vel ab emptore.

Quaest. 17.

Releuium an sit soluendum de reddito, quem Baro percipit in feudo ex prouidentia Dei, in Prouincijs Calabriae, & alijs, quaeritur de holoserico in diuersis nostri Regni Prouincijs; de Niue, quae cadit de Caelo, de Pice, de Manna, concluditur soluendum esse releuium, De holoserico distinguitur, vt de frondibus morum soluitur releuium. De holoserico iam perfecto nequaquam. Et quid de laua, & zaccaro.

Pars Tertia, Quaest. 1.

Actionem fisco pro releuio competentem contra Vassallum, Vassallum feudum, quoniam ex fonte nascitur, & argumentando à sufficienti partium enumeratione, vt nec ex delicto, nec ex contractu, vno modo intelligendo. Demum ex quasi contractu nasci deducitur.

Quaest. 2.

Actionem Fisco pro releuio quoniam tempore nasci, an à die mortis feudatarij, vel factae Inuestiturae, contraria opinio, & Mathei de Afflicto. & Ioan. Franc. de Ponte, discutitur, easque concordando media inter extremas elicitor sententia.

Quaest. 3.

Actionem competentem fisco pro releuio, an sit realis, vel personalis, proponitur, super quo Marini Frecciae, necnon Ioan. Franc. de Ponte sententiae inuicem sibi aduersantes referuntur, alter personalem, alter realem esse asserentes, vtraque tantorum virorum discutitur opinio, deinde adhibita distinctione concordantur. Demum decisiones Regiae Cameracae super hoc seruatim referuntur, tam in simplici, quam in duplicato releuio.

Quaest. 4.

Actionem pro releuio fisco competentem, an sit bonae fidei, vel stricti iuris, inuestigatur, & stricti iuris esse probatur ex origine, & natura contractus feudi, qua de re. releuii solutio non extenditur, nec de re ad rem, nec de casu ad casum, nec de persona ad personam, nisi interna ratio, vel par, vel maior insit; & demum contraria refertur opinio, quod sit bonae fidei, quatenus consideretur causam, quod est feudum, esse beneficium, & contractum, qui celebratur cum Principe, & conciliantur istae duae sententiae, quod ratione originis, vt sit stricti iuris, ratione autem causae, vt sit bonae fidei.

Quaest. 5.

Pendente iudicio num res, de qua releuium solui petitur, sit feudalis, vel ne an illud fisco exigere possit, & exactum quando repetendum. Distinguitur. Si contentio inter Dominum, & vassallum fuerit, & Domino possidente, vassallus negans feudalem rem, non soluet, siue vt in allodiale ingrediatur, Si inter agnatos, & filiam, tunc nec Domino, nec agnatis possidentibus, nec probaturis aliquid incontinenti, femina immissa non soluet, Agnatis autem possidentibus, & femina immissa vt in rem feudalem soluet releuium, quod si succubuerit immissus, solutum iam releuium repetet à nouiter immisso, quod & consimili decisione, & auctoritate conuallidatur.

Quaest. 6.

Releuium esse solutum si non apparet, an ex lapsu temporis praesumatur? proponitur, ad quam admissa temporis, & recentis, & antiqui distinctione, vt de recenti, satisfactione alleganti incumbit probandi onus, feudalesque consuetudines

itudines probationem requirunt manifestam, nec præsumptam sufficere, tamen facta inuestitura, vassalloq; feudum possidente, præsumitur pro vassallo secundum magis veritati consonam sententiam, eam declarando non procedere quando protestatio intercesserit, ad quam sint cauti fiscales. Sin verò temporis diurnitate, ac legitimi ad præscribendum vassallus contra fiscum coadiuuetur. Præsumptio est contra fiscum, & quid si pars releuii forsan soluta probetur, Et satisfactum fisco quando præsumendum ad Menoch. remissiuè.

Quest. 7.

Contra fiscum in actione, quam pro releuio contra vassallum, eiusuè feudum habet, præscriptionem dari. In duplex hæc quæstio resecatur caput, vt alterum sit quando præscribatur actioni intentatæ ad releuium, alterum quando præscribatur iuri petendi releuium. In primo admittendum est, quod præscriptio in feudalibus est correlatiua inter vassallum, & Dominum, Actionesq; feudales triginta annorum spatium circumscribi regulariter, tum quia hæc actio ad releuium, siuè personalis, siuè realis admittatur, tricennalis, prò vt etiam actionem duplicati releuii arbitranda est.

Quest. 8.

Iuri petendi releuium, siuè simplex, siuè duplicatum, & sic pro eorum libertate, an præscriptio currat contra fiscum, & quanto tempore? Dubitatur, & ex eo, quòd omnes actiones ex feudalibus consuetudinibus descendentes tricennio, circumscribuntur, aliisque admissis rationibus in adha, & feudi amissione. Distinctioneque adhibita, concluditur præscriptionem pro releuio libertate currere, dumodò casus petendi, requisitio Domini, & bona fides vassalli intercesserit, quod tertium requisitum non ad-

mittitur, eiusque conclusionis per plures redduntur rationes, & demum declaratio ad præcedentem quæstionem subnectitur, vt præscripta actione ad releuium intentata, in illo casu tantum intelligatur, non autem insequentibus.

Quest. 9.

An pendente iudicio præscriptionis à releuio inter Dominum, & vassallum super actione, & libertate releuii, possit Dominus in casu mortis illud exigere, Et quid si lis penderet ratione priuilegii, Expenditur tex. in capit. cum personæ de priuilegijs in sexto, Et an pendente lite super exemptione, possit in prætendentes iurisdictionem exercere, tributaque exigere. In priuilegio autem, distinguitur, adeò vt semper pro illo, qui in quasi possessione libertatis, vel subiectionis reperitur, pronuntiandum omnino sit, quod etiam pendente appellatione, vel restitutione procedere dicitur; Hinc ad quedam, quæ fieri poterunt obiecta respondetur, non tamen excludendo, quin, & contraria opinio tueri possit.

Quest. 10.

Releuium non expressum in inuestitura, an censeatur reseruatam sub clausula illa, iuribus Curie semper saluis, excipitur quæstio. Et rationibus coniectis, pro affirmatiua concluditur ex auctoritate Capyc. Frecc. & aliorum, quinimò & sub reseruatione fidelitatis, illud comprehendere affirmatur, hinc declaratur supradicta clausula, vt præsentia tantum iura comprehendat. Et quid de clausula, saluo honore nostro, an releuium includat, nonnulla proponuntur.

Quest. 11.

An per solutionem partis releuii intra tempus petendæ inuestituræ factam, acceptamq; à Domino, deinde elapso tem-

ARGUMENTORVM!

tempore, adhuc integro releuio non soluto, possit Dominus ad duplicatum agere. Affirmatiua proponitur sententia, pro qua permultæ expenduntur rationes. Idem in canone. Demùm pro negatiua concluditur. Et an præstans seruitium diminutum, puniatur poena ordinaria, & rex. in cap. ad hoc hic finitur lex, expenditur. Penâq; duplicati releuij, dum consuetudine nititur in suo casu tantum seruanda. Et qui in parte hîc deliquit mitiùs, & non in toto puniendus. Demùm quamplurimis allatis argumentis negatiua statuitur sententia, quæ varijs illustratur ampliationibus, limitationibus, & declarationibus, & ad contraria respondetur. Et quid fisco renuente recipere talem particularem solutionem.

Quæst. 12.

An ex solutione partis releuij (non constituto de integra solutione) præsumatur totum releuium esse solutum, excitatur quæstio, in cuius resolutione, etsi affirmatiuæ sententiæ locum dari ex ratione videatur, tamen contraria amplectitur opinio, vt fiscus ad residuum agere possit, non autem ad poenam, vt in præcedenti. Et quid si fiscus bona vassalli administrasset, & quid si ad fiscum aliqua bonorû vassalli quantitas peruenisset, an cesset præsumptio.

Quæst. 13.

Releuium esse solutum, vel non, huius probationis onus, an vassallo, vel Domino incumbat ex præcedenti inferatur, & collatis permultis medijs de vassallo, vt ipse teneatur fundare seruitium esse præstitum, fisco negante, & in solutione releuij ex sententia Ifern. In canone, & inuestitura petita intra legitima tempora. Et in emphiteuta, affirmante, Domino autem negante, esse emphiteutę onus probare canonis solutionem. Et demum resolutis nonnullis tacitis, quæ fieri possent ar-

gumentis, pro fisco firmatur conclusio ex Ifern. doctrina, quæ varijs declaratur modis. Quid autem sit statuendum si hoc releuium a fisco alteri fuerit giratum. Item vt nec probatum dicatur si transactio interuenerit de duplicati poena. Item si memoriale pro gratia porrexerit, quod memoriale cum protestatione est porrigendû. Item vt nec probatum dicatur per extraiudiciales probationes, nec per præsumptiones, vel coniecturas, nec per iuramentum suppletorium, nec purgatorium, nec iudiciale. Deque cæteris probandis medijs remissiuè.

Quæst. 14.

Baroni soluenti releuium non esse subueniendum à vassallis probabiliter dubitatur, prout subuētio debetur Imperatori ob coronæ susceptionē, vel iter ad Romam. Contrariû probatur, hinc incidenter dicitur subuentionem esse concedendam, vel denegandam, multis in casibus. Et quid si concessio fuisset facta in emphiteusim? An etiam emptori cum pacto de retroeundo debeatur. Item pro maritanda sorore. Quid in feudo nouo. Et quando dos à patre fuisset relicta. Et quid pro monacanda filia, vel sorore, & de quantitate subuentionis pro quolibet foculari. Et quid si essent plures filię, vel sorores. Et quid in nepte maritata ab auo. Et an in matre maritante filiam? & de qua filia intelligenda est constit. quamplurium, & an si filia secundò nuberet, & in quibus casibus deberet vel non, remissiuè.

Quæst. 15.

Mutuans pecuniam pro soluendo releuio, an cæteris creditoribus super feudo anterior sit iudicandus, & probatur quod anterior cæteris sit iudicandus varijs medijs, & decisio super hoc expenditur.

Quæst. 16.

Capitulû Regno nostro concessum quin-

b cum,

tum, & sextum in ordine, expeditum in anno 1558. incip. Item esponeno, & aliud, Item si supplica, per quæ disponitur, quod feuda donata filiis immediatè successuris iudicentur, vt feuda antiqua, & paterna, & quod de eis soluatur releuium in casu mortis donantis, an procedat vassallo inuito, & renuente vti gratia prædicta. Et an fuerit dicta gratia necessaria, refertur Bammacar. sententia dubitantis vassallum non posse renuere hanc gratiam, contra quam innuit Author. Et quod gratia illa non fuerit necessaria refertur doctrina Andr. de Ifern. à Bammacar. exposita.

Quest. 17.

Releuij præstationem cum possessione triginta annorum, feudum facere præsumi deducitur, & an probetur inuestitura, & de modo probandi feudalem qualitatem remissiuè.

Pars Quarta, Quest. 1.

FRUCTUS in solutione releuii quomodo considerentur, & de quibus intelligantur, Et de multiplici fructuum specie consideratur, Et quid de fructibus pendentibus, & quid à solo separatis, Et quid de industrijs, & negotiationibus Baronum, Et quod de fructibus honorum burgenfaticorum, quæ perpetuò vassallus feudo addicauit, & vniuit, Et quid de fructibus animalium breuiter enucleatur consideratio, Et quid de oleo, & de creta.

Quest. 2.

Releuium an debeat solui ex prouentibus iurisdictionis, vt potè transactionibus, compositionibus delictorum, & de poenis ciuilibus, & criminalibus quæritur. Et admissa distinctione de Barone habente, vel solam iurisdictionem ciuilem, vel solam criminalem, vel vtramque, vel solum castrum cum hominibus, sine iurisdictione. Et licet dubitetur releuiam soluendum esse, tamen

concluditur non esse soluendum, nisi in casu, quo haberet castrum cum hominibus, ex quibus aliquos fructus perciperet, Et an prouentus ciuiles, & criminales iudicentur, vt fructus feudi, negatiuè concluditur, & ita decisum.

Quest. 3.

Vassallus succedens in feudo, an teneatur soluere releuium de introitibus simpliciter concessis à Rege suo prædecessori, tam in dicto feudo, quam extrà, distinguitur. Et quid de introitibus concessis in feudum, & percipiendis ex feudo. Quid de introitibus fiscalibus percipiendis ex feudo, & quid de introitibus concessis simpliciter, an in feudum, vel allodium dicatur facta concessio, ad hoc vt ex eis debeat releuium, & latè differitur quando, & ex quibus in dubio isti introitus concessi præsumantur in feudum, vel allodium, Quando ratione rei, vel contiguitatis, vel ex verbis, id dignosci potest, & referuntur decisiones Regiæ Cameræ Summariz.

Quest. 4.

Feudo intrà annum solutionis, & mortis ad Regem deuoluto, & ab eod. Rege alteri de nouo concessio, an hic nouus infeudatus debeat soluere releuium, nõ solum per suum prædecessorem. Et an fiscus pro releuio debeat præferri creditoribus super feudo ad se deuoluto, & negatiua suadetur sententia. Et quid in subfeudatario. Quid si adhuc releuium esset soluendum in pluribus annis. Et quid si concessio facta esset cum clausula, iuribus Curiz semper saluis, vel expressè, infertur.

Quest. 5.

Feudo vendito intrà annum petendæ inuestituræ, non adhuc soluto releuio, quisnam soluere illud tenetur emptor, vel venditor? & quid in reemptore cū pacto de retrouendendo, & quid in feudo pignorato. Et emptorem teneri ratio-

ARGUMENTORVM!

ratione rei ad solutionem releuij, declarando si vendidit in fraudem releuij, vel bona fide, vel ex necessitate pacti de retrouendendo. Item in hærede emptoris retrouendente, & in hærede venditoris reemete, refertur decisio Regiz Camera.

Quæst. 6.

Venditis fructibus feudi, in casu tamen permissio à lege, moriente Barone vendente. Releuium an sit soluendum ab hærede vendentis, vel ab ipso emptore dubitatur, & concluditur posse Dominum à quo voluerit releuium exigere, sed gratia facilioris exactio- nis à possessore exigitur, & quid de clausula apponi solita in talibus venditionibus, dummodo liceat Regiz Curiz exigere releuium à quo voluerit, & referuntur allegationes super hoc puncto factæ.

Arg. Alleg. incip. Felix Polizzi.

Venditio certorum annuorum introituum super fructibus feudi, quando feudalis censenda est, defenditur, & de clausulis enarratur, & de clausula releuij, & seruitij, super quo allegationes ponuntur.

Arg. Alleg. incip. In anno.

Adoha an soluenda ab emptore, vel venditore fructuum feudi, & an, & quando venditio fructuum feudi constituat corpus feudale distinctum a feudo. Et quando & ex quibus venditio prædicta in allodium, vel in feudum facta arguatur.

Argum. Allegat. incip. In causa Isabella Policio cum Regio Fisco.

Venditio certorum annuorum introituum super fructibus feudi, quando in allodium facta esse censetur, non autem in feudum defenditur. De clausulis solitis apponi in talibus contractibus, differitur, & declaratur. Et de clausula seruitij, & releuij in talibus con-

tractibus apposita, an & quando feudalem arguant concessionem. Et an & quando dominium, vel vsusfructus dicatur constitutus super toto, vel parte feudi. Et an assensus operari possit in casu prædicto.

Quæst. 7.

Venditis fructibus feudi ad vitam, vel ad tempus, in casu tamen permissio, præuio Regio assensu, in quo non adesset clausula illa, quod liceat Regiz Curiz exigere seruitium, & releuium a quo voluerit, & mortuo feudatario vendente, an releuium statim ab hærede vendentis, vel debeat expectari mors ementis fructus, vel debeat solui ab emente. Distinguitur quando in feudum, vel non in feudum facta est venditio, & ab hærede vendentis soluendum esse concluditur, non expectata morte ementis, qui nullum dicitur ius habere in feudo, sed tantum ius percipiendi fructus, verum executio fiat à Fisco contra ementem uti fructuum perceptorem.

Quæst. 8.

Releuium an sit soluendum de feudo pignori dato ob mortem pignoratius, vel pignoratarii, & concluditur ob mortem pignorantis solui debere ab hærede pignorantis, verum executio fiet contra feudi possessorem, & sic pignoratarium, saluis eius iuribus contra pignorantis hæredes. Et quid stante clausula Regiz Cancellariæ. Et quid in feudo dato à godere.

Quæst. 9.

Inuestitus de feudo recasuro ad Regem, an debeat solui releuium ab ipso inuestito, quando succedit in feudo prædicto ob mortem illius, ob quem aperitur Regi, dubitatur, & concluditur negatiuè ex sententia Afflicti. nisi quando solitum esset de consuetudine. Item nec soluere tenetur filius inuestiti succedens in illud ius inuestituræ, & quæ

b a do

do Rex; vel Baro possint concedere feuda deuoluenda, remissiuè.

Quest. 10.

Succedens in feudo virtute legati sibi facti, an teneatur ad releuium ob mortem legantis, hæsitatur, & permultæ pro legatario contra fiscum adducuntur rationes. Demùm distinguitur si in legato adest assensus Regis, vel non; ut utroque casu exigatur releuium. Quicquid in contrarium dixerint Reg. Reuerterius, & D. Thom. Minadous, contra quos validè defenditur Authoris sententia, & responderetur ad contraria. Et in similibus assensibus fiscales apponant clausulam, dummodo solvatur releuium tempore mortis legantis.

Quest. 11.

Vxor an teneatur soluere releuium ob mortem viri de feudo in dotem dato, & ad ipsum reuerso. Item quid in feudo pro antefato, et stante prag. Illustr. Ducis Ossunæ, quod mulier sit usufructuaria, & in feudo dato in dotem, an teneatur maritus soluere releuium ob mortem vxoris, sub dubio ponitur, hinc discutitur si vera est illa doctrina, quod dominium rei dotalis transeat in virum, & concluditur releuium non esse soluendum, pluribus collatis rationibus, & autoritatibus rei iudicatæ, contra sententiam glo. — Item an debeat releuium pro feudo adiudicato pro dote ob mortem femine? distinguitur, & refertur decisio Reg. Cam. Item quid in feudo pro dotario assecurato, & quid si vxor legasset feudum marito, & de feudo in dotem dato intra tempus pretendæ inuestituræ, refertur.

Quest. 12.

An, & quando una femina, vel maritus teneatur soluere releuium de feudo sibi in dotem dato à patre ob mortem patris dotantis, & quid in casu contrario. Item quid in fratre dotante latè declaratur. De patre habente

masculos, & feminas, vel alteros tantum. De emphiteusi in dotem dato, an debeat releuium. Et quid in patre habente alia bona. Idem in fratre dicendum. Item de feudo dato in dotem ab extraneo. Et refertur clausula, quod in assensu super contractibus dotationis apponatur, nempe verum, quod releuium solvatur ob mortem dotantis.

Quest. 13.

Ob mortem habentis usufructum in feudo, an proprietarius succedens in plena proprietate releuium soluere teneatur. & quid in proprietario, & usufructuario insimul succedentibus refertur sub dubitatione. De feudo in dotem dato genero ob mortem soceri medietatem releuij solutam fuisse, & probatur non solui releuium, & quando ex resolutione iuris succedit proprietario. Et proprietario, & usufructuario succedentibus in feudo, soluendum esse releuium traditur, esseque onus ipsius usufructuarii. Et quid si vnus usufructuarius succederet ob mortem alterius usufructuarii.

Quest. 14.

Vassallus habens solum castrum, absque fructibus, an teneatur soluere releuium, concluditur petendam esse inuestituram, sed releuium non deberi, prout etiam in adoha asseritur.

Quest. 15.

Refutarius an, & quando teneatur soluere releuium de feudo sibi refutato ob mortem refutantis latè differitur, quod veniat ad feudum ex contractu, Item quilibet contractus celebratus, cum proximè successuro, resoluitur in refutationem, Et distinguitur de fraudulenta, vel non fraudulenta refutatione, Et quid, & quando refutatio facta esset reseruato usufructu, vel imposito aliquo onere, vel cum causa, vel sine causa, vel omnium feudorum, vel

A R G V M E N T O R V M :

vel minus feudi. Et quid hodie seruari debeat circa assensus præstandos super dictis refutationibus.

Quest. 16.

Refutans, an & quando teneatur solvere releuium ob mortem refutatarij, Refertur Afflic. & Frecc. sententia, eorumque fundamenta, & quomodo refutans succedere dicatur refutatario, & quâdo frater fratri refutatario; Demum contra Afflic. & Frecciam concluditur, & probatur, decisionesq; referuntur Reg. Cam. Sum. Idem in fratre, vel agnato refutante, Et in donatione immediatè successuro, Idemque si pater vendidisset filio, Idem in matre, vel foemina refutante filio masculo, & an refutans succedens refutatario excludat sororem, vel collaterales, Et quid si refutatio esset facta omnino, nulla reservatione facta, Et quid in avo refutante nepoti masculo, vel foemina.

Quest. 17.

Refutationem immediatè successuro factam, ex quibus præsumatur esse in fraudem releuij, declaratur, Quando absque causa omnia feuda refutarentur; Quod cessat, quando ob ingentes nuptias refutatur. Itē si post refutationem refutans esset in possessione feudi refutati, & quid si adesset cõstitutum.

Quest. 18.

Refutatio facta ab infirmo, an præsumenda in fraudem releuij, Et quomodo consideratur infirmitas in hac materia; Vulgariter tamen intelligitur de graui; Distinguantur infirmitatum genera, Alij infirmi, Alij valetudinarij. Et declaratur qualis debeat esse infirmitas, ad hoc, vt fraudulenta præsumatur refutatio; Et quantum temporis spatium debeat intercedere, à die refutationis ad mortem, In quo Authoris sententia in medium refertur de spatio temporis, Et quid in conualescente, & quid in sene.

Quest. 19.

A die refutationis factæ ab infirmo, ad

eius mortem quantum temporis spatium debeat intercedere ad excludendam, vel præsumendam fraudis suspicionem in releuij soluendo, consideratur, Alij dixerunt propè mortem, quod declaratur, Alij, viginti dies debent intercedere, Author autem considerato vario morborũ genere, quorũ aliqui intra modicum tempus, aliqui intra longum, lætiferi solent esse, arbitrium esse diiudicat.

Quest. 20.

Senectus an, & quando faciat præsumi refutationem fraudulētam releuij, refertur, Et quid dicatur senex remissus.

Quest. 21.

Releuium an sit soluendum à successore ob mortem refutantis, qui refutauerat existēs in sanitate tempore refutationis, sed mortuus deindè fuit intrà tempus alias fraudulentum, Et collatis rationibus concluditur in hoc casu; quando infirmitas, eiusque suspicio non aderat tempore refutationis, non esse soluendum.

Quest. 22.

Releuium an sit soluendum à refutatario in morte refutantis, si refutatio fuerit facta tempore, quo refutans erat sanus, sed benè registrata fuerat tempore, quo erat infirmus ipse refutans, & sic infirmitas non erat tempore refutationis, sed tempore registrationis, dubitatur, & coniectis hinc inde rationibus, concluditur infirmitatem tempore registrationis non nocere, sed sufficere illam non fuisse tempore refutationis.

Quest. 23.

Duabus factis refutationibus, Vna in infirmitate, & registrata intrà pragmaticæ tempus, sed non mortuo refutante intrà suspectum tempus, Altera facta in sanitate, sed mortuo refutante intrà tempus ad registrandum, & intrà tempus suspectũ de fraude releuij, an hoc casu refutatarij deat releuiũ soluere

Quest. 24.

Refutationem factam, reseruatõ vlsu;

hoj, vel administratione, quando in fraudem releuij factam esse dicatur; & quid in donatione, ponitur quid seruatum vsque ad tempora Frece. Et tempora Franc. de Ponte. Et quid si refutatio facta esset, reseruata facultate disponendi de aliqua quantitate, Et an attendendas sit vltimus contractus refutationis simplicis, licet in primo reseruatus fuisset usufructus, Et an, & quando valeat refutatio reseruato usufructu, remissiuè.

Quaest. 25.

Novus successor in feudo, an teneatur soluere releuium per suos praedecessores non solutum, Et quid si essent plura releuij non soluta, Et quid in laudimio, vel censu praeterito, Affirmatur, & fatius erit pro soluente, vt sibi à se, vel ab alio, cui soluit, actiones faciat dedere. Item in seruitio feudali, in collectis, in tributis remissiuè,

Quaest. 26.

Successor in feudo ex pacto, & providentia, an teneatur soluere releuium ob mortem vltimi decedentis; Hesitatur; Negatiua proponitur sententia Frece. & Batnac. dubitantium de mente Andr. de Isern. Deinde incidet multifariam differitur quoniam modo, iure, vel ratione quis ad feudum ex pacto, & providentia succedere dicatur, ex dictis per Germanos, & Francigenas, & Cittermontanos, latèque verba Isern. (In haerede tantum releuium mos introduxit) declarantur, Tandem affirmatiua recipitur sententia releuium esse soluendum ex autoritate Frece. Et negatiua opinio non substetabilem esse proponitur.

Quaest. 27.

De feudo possessio per Vniuersitatem, per Societatem, vel Collegium, aliaque loca quid statuendum circa solutionem releuij, stante quod nunquam, & per rario deficiunt; confertur quod eorum administratores petere tenentur inuestituram, Et vassalli Vniuersitatum, & Collegiorum teneatur seruire eorum

administratoribus, Negatiua refertur de iure, vt non soluant Vniuersitates, licet contrarium sit receptum, vt singulis quindecim annis soluant, Itemque duplicatum releuium in suo casu soluent, nisi culpa non adesset.

Quaest. 28.

Ecclesia feudum possidente, & mortuo eius Praelato, an debeat solui releuium per Praelatum successorè in Ecclesia, & per consequens in dicto feudo ob mortem Praelati praedecessoris; Et negatiua sententia suaderunt permulti quorum rationes subnectuntur, Idè in tributo ratione feudi, & muneribus sordidis, Nisi pactum adesset in inuestitura, vt debeat, vel praescriptum esset, vel si vna vice solutum esset, vel si Curia esset in possessione exigendi, vel legitimum tempus effluxum, Nec factum Praelati in his praedicit Ecclesia. Et in hoc attendendam esse consuetudinem, A securacionem praestare tenetur Praelatus, & iuramentum.

Quaest. 29.

Releuium an solui debeat de parte feudi, quæ per mortem Cofeudatarij adcreuit alteri Cofeudatario per ius adcrecendi, succedendo in illa, & negatiua probatur sententia. Tantoque magis si in inuestitura ius adcrecendi esset appositum, nisi fuerit dictum, vt alter alteri succederet. Et quid in iure non decrecendi. Et de alijs ad materiam remissiuè.

Quaest. 30.

Succedens in feudo plano, & de tabula, an teneatur de illo soluere releuium, Et quid de duplicato. In dubium reuocatur; De feudo praedicto multa remissiuè, & negatiua opinio suaderetur, etiã in duplicato releuium. Expenduntur verba Constit. post mortem, quomodo debeant intelligi verba illa, siuè sit castrum, siuè terra plana. Declarando negatiua sententiam non procedere in feudo plano, & de tabula secundum quid.

Feudo

A R G V M E N T O R V M .

Quæst. 31.

**Feudo vendito cum pacto de retrouen-
dêdo, & intrâ annum mortis reempto,
an debeat solui releuium à retrouen-
dente, vel reemete, distinguitur. Si
heres redemerit in vita vendentis, vel
post mortem. Concluditur releuium
non esse soluendum, ratiõne, & autho-
ritate, ab ipso reemete. Et tandê noua
Reg. Cam. assertur decisio, ut retro-
uendens soluat prò rata temporis, quo
possedit, & prò alia rata reemens, uti
tertius possessor.**

Quæst. 32.

**Vassallus succedens in feudo, cuius pos-
sessio tempore successõnis reperitur
penes tertium, an teneatur soluere sim-
plex releuium; Et quid seruetur in Re-
gno nostro, & negatiua suadetur con-
clusso, & in duplicato. Idemque si pos-
sessio Dominica in Vassallum esset pe-
nes tertium. Nec tempus petendæ in-
uestituræ currit lite mota super feudo,
tam super iure Vassallagij, quam Do-
minico. Nisi de iure Saxonico, uel ne-
gligentia, uel culpa Vassalli, uel inter-
pellatus. Et an si esset impeditus pete-
re inuestiturâ, uel lite finita. Sed rele-
uium dicas exigendum à successore,
sed condênandum esse possessorem ad
soluendum successori quantitatem so-
lutam pro releuiõ, & ita seruari refer-
tur in Regno nostro, ex obseruatione
Reg. Cam. Sum.**

Quæst. 33.

**Releuium de subfeudo an debeat Domino immediato, uel Regi hæsitatur,
& admissa duplici subfeudi, & releuij
nouiter declarata diuisione. Conclu-
ditur Baroni soluendum esse, à cuius
herede in eius morte Regi postea sol-
uitur. Quid in laudimio, assensu, ado-
ha, refertur. In subfeudo quaternato
contraria Afflicti, & Ifernæ sententiæ
ponitur; Et quid si Baro haberet ex
priuilegio, ut sibi soluat adoha, & re-
leuium. Et quid si inuestitura esset de
tota Baronia, tã de feudis subconces-
sis, quam retentis, amplissimè declara-**

tur. Et quid de duplicato releuiõ.

Quæst. 34.

**An Dominus possit exigere duplicatum
releuium ab Vniuersitate, uel alio lo-
co, possidente feudum, si intrâ annum
petendæ inuestituræ non fuerit illa pe-
tita. Et quid eorum administratore
mortuo, nec petita inuestitura à legi-
tima persona succedente in administra-
tione tempore debito, nec soluto rele-
uiõ; declaratur, & ponderatur.**

Quæst. 35.

**Infamia an sit iurum impedimentum, quin
inuestituræ tempus non labatur, eõq;
elapso, quin duplicatum releuium non
debeat, distinguitur. Nobilitas do-
minantis Vassallos unde oriatur. De
infamia ex parte Domini, & ex parte
Vassalli. In Domino an consideratur
de maiori, siuè magna infamia, contra-
riæ referuntur Doct. sententiæ, & con-
cordantur. Ex parte Vassalli ex suo
delicto non prodest. Item super inf-
mia debet esse pronunciatum, & pe-
na ordinaria, non autem extraordina-
ria irrogata. Et quid appellatione
pendente à sententiâ irrogante infamiam.**

Quæst. 36.

**Ex venatione, aucupio, vel piscatione, an
debeat releuium de eõ, quod ex illis
percipitur. & distinguitur an Baro ha-
beat ius prohibendi, & ex illis certum
annum introituum percipiat, ex fida,
siuè diffida, ut tunc debeat releuium.
Vel quid si in demanio retinetur, an
possit per Barones in totum prohiberi.**

Quæst. 37.

**Donatarius feudi ex contractu donati-
onis inter viuos, an teneatur soluere re-
leuium ob mortem donantis, distingui-
tur de donatione facta immediatè suc-
cessuro, uel extraneo, & quando extra-
neo facta est distinguitur. De tempore
ante gratiam anni 1558. ut releuium nõ
deberetur, post autem tempus gratiæ
illud deberi à donatario immediatè
successuro, ab altero nequaquam. De-
cisiones in utroq; casu referuntur. Et
quando assensus excludit fraudem re-
leuij**

leuij Et quid si haberet assensum defensionem ex causa extrinseca.

Par. Quinta Quæstio Prima.

Solutionem duplicati releuij ex gratia, & munificentia nostrorum Regū in hoc Regno fluxisse, nō autem iudiciali esse deducitur; Quæ munificentia exemplo fuit Regibus Gallorum. Et nō valere argumētum de simplici releuio ad duplicatum, nec de pœna duplicati releuij, ad pœnā amissionis feudi probatur.

Quæst. 2.

An Vassallus cessans à solutione releuij, (altero pro eo soluente) duplicati releuij pœnam euitet. & proposita Alberici sententia, tres distinguuntur casus. Vt primo quando soluerit. vt procurator, & liberatur vassallus. Secundo quā soluit, vt negotiorum gestor, & tunc itidēq; prodest hæc solutio. Tertio quā non expresso quo nomine, & tunc admittitur distinctio, si vel nē soluens in possessione fuerit, & utroq; casu, & iure, & ratione cōcluditur duplicati pœnam euitandam esse, prout in emphiteuta dispositum esse refertur. Quod tunc demum admittendum, si Domino non inuito, fiet solutio.

Quæst. 3.

Duplicati releuij pœna, vt exigatur à Vassallo ob nō petitam inuestituram intra legitimum tempus, an requiratur sententia, vel sufficiat solum temporis lapsus dubitatur, & affirmatiuē cōcluditur cum declaratione. De emphiteuta vt cadat in commissum ob nō solutionem in tempore, nulla præcedente sententia, sed tantum sufficere, quod Dominus voluntatē suam declaret, & rem ad se deuolutam. Sed an hoc idē in feudatario statuendum? permulta adducuntur media. Hinc incidenter discutitur quando pœna ipso iure, vel per sententiam quis esset mulctandus. Et an pœna sit imposita per verba præsentis, vel futuri temporis, & quando ex pacto, compositione, vel lege.

Quæst. 4.

Sententia super duplicati releuij solutio-

ne, an debeat esse declaratoria, vel cōdemnatoria? decisiuē respondetur, & prius quid sit sententia declaratoria, & quid condemnatoria, siuē priuatiua. Vt in releuio duplicato, quia requiritur sententia, debet esse declaratoria. Secus quando ipso iure priuatur.

Quæst. 5.

Pœna duplicati releuij an censeatur remissa ob indultum generalē remittens omnes, & quascumq; pœnas pecuniarias? declaratur, & quid quando fisco esset incorporata, vel ab eo alteri assignata, vel delegata, vel pro ea fideiussores dati, vel à fisco, vel parte acceptata. Et an Prorex Regni possit facere gratiam de pœna ante, & post incorporatione remissiue.

Quæst. 6.

Pœna duplicati releuij an censeatur remissa, si post illam commissam, & adhuc non solutam, Vassallus Domino seruitia feudalia præstiterit? disputatur, & præponitur sententia illorum, qui dicunt præsumi non esse remissam. Deinde contraria sententia recipitur; pœnā præsumi remissam, & qui in emphiteuta, & demum varijs declaratur medijs, ac modis, & in casibus, & quid si statim inuestituram petierit.

Quæst. 7.

An pœna duplicati releuij censeatur remissa si pro parte fisci probentur seruitia præstita post commissam pœnam, fuisse recepta ex errore, vel ignorantia, vt quia fiscus ignorabat pœnam esse commissam, affirmatiua recipitur sententia, auctoritate rei iudicatæ suffulta. Distinguitur de ignorantia supina, & crassa, & de errore. De emphiteuta recipiente canonem post commissam caducitatē. & in dubio Domini ignorantia præsumenda est. idem in Domino dubitante, quæ omnia celsant, si geminatas fecerit inuestituras post pœnā commissam.

Quæst. 8.

Seruitia, canonem, vel aliud recipiente Domino à Vassallo post commissam pœ-

A R G V M E N T O R V M :

poenā duplicati releuii, protestatione præmissa, vt per receptionem nullum iuribus Domini inferatur præiudiciū? an hoc casu poena censeatur remissa, declaratur. De protestatione generali, & de particulari expressa disseritur, latèq; Ultramontanorum, & Citramontanorum inuicem diffidentium sententię ex lasone concordantur. Et quid in emphiteura, & Domino, & quid data præscriptione. Distinguitur de seruitio recepto, si fuerit præteritum, vel futurum. Et quid vassallo non acquiescēte tali protestationi, & quid de seruitio, vel pensione recepta per Thesaurariū Generalem, vel per alium Ministrum Domini, & quid si seruitium fuisset paruum.

Quest. 9.

Per nouam inuestituram à Domino factā Vassallo post diem poenæ cōmissæ, an censeatur poenam duplicati releuii remissam à Domino inuestiente proponitur. Et affirmatiua suadetur sententia, eaq; ampliatur etiam in Domino vocāte Vassallum ad inuestituram suscipiendam, vel petendam, nisi ex errore, vel ignorantia hoc fecisset Dominus, vel nisi bis, atq; iterum inuestiret, & vassallo protestationem non obesse, si fuerit inuestitus, & etiam in inuestitura præsumpta, nisi ex hac noua inuestitura tertio inferretur præiudicium aliquod.

Quest. 10.

Quid dicendum erit, si à Vassallo Dñs post commissam poenam duplicati releuii, acceperit canonem feudalem, vel aliquid ex feudo tanquā ex feudo, si vel nē poenæ remissio inducatur. Quiduē ex alijs coniecturis? Affirmatiua suadetur sentētia. Et quid de canone præterito. Et quid si receperit cum protestatione, & quid de canone futuro recepto per Dominum, distinguitur. Et in debito etiam feudali recepto, & beneficio à Vassallo. Negatur quando ex necessitate Dominus reciperet; & idē si per alias coniecturas appareret Dñi

voluntas, non remisisse poenam caducitatis, vel duplicati releuii.

Quest. 11.

An duobus Combaronibus cessantibus à petitione inuestiturę, & solutione releuii, intrā præfinitum tempus, & Dñs ab altero tantum recipiat seruitia, vel canonem, vel inuestiat alterum, an censeatur remissa poena quoad alterū, quando quoad vnum remissa docebitur. In feudo iure Longobardorū non soluitur releuium, licet alias seruetur. Benè non dubitatur in poena ob non peritam inuestiturā. Et quid de duobus Combaronibus, simul inuestitis, vel separatim. Et an minor ætas vnius Combaronis adiuuet alterum.

Quest. 12.

Pluribus existētibus in feudo Combaronibus, & vno releuium solvente, altero nequaquam, an per cessationē alterius dicatur poenam esse commissam integram quoad omnes, declaratur. Distinguitur quando soluens vel soluerit integrum, vel partem. Et quid in feudo hæreditario. De Ciuitate committente feloniam contra Dominum, tota uel pars delinquendo, an feudum amittat. Et quid de emphiteuta.

Quest. 13.

Mora in solutione releuii commissæ, an & quando purgari possit latè discutitur, ad finem euitandi poenā duplicati releuii, & negatiua reiecta sentētia, collatis medijs, concluditur affirmatiuè, & multā de moræ purgatione referuntur. Et quid de Vassallo adincto à Regia Curia, vt non admittatur ad morę purgationem, nisi antè litem cōtextatam. Et admittitur tacitè, & expressè, nisi casus euentus repugnaret, vel nisi bis Vassallus fuisset interpellatus à Dño, & de cōsuetudine Galliarū quid seruetur. Et quid si releuium cum iuramento, vel sine fuisset promissum. Et quid de celeri satisfactione post commissam morā, & de purgatione moræ, tempore necessitatis Domini, non admittenda tempore vbertatis, & iusta causa

causa purgandi moram Iudicis arbitrio relinquenda. Et quid ante liquidationem releuii an possit committi poena, siue mora.

Quaest. 14.

Mora purganda tempus quantum vassallo concedendum esse, aduersus duplicati releuii poenam, refertur. Et quod celeriter Vassallus moram puragre debet, opinatur Iacob. de Ardizone, qui reiecta contraria Baldi opinione, approbatur. Declaratur vocula illa, celeriter, quomodo sit intelligenda in contingenti materia. Refertur opinio dicentium, intra modicum tempus moram debere purgari. Et quomodo modicum tempus hic sit intelligendum. Alii iudicis arbitrio reliquerunt. Et quid in Regno nostro seruetur, & quid in emphiteuta.

Quaest. 15.

An Vassallus interpellatus pro releuii solutione, possit moram purgare, non obstante, quod non soluerit statim, & diu post interpellationem steterit? Dubitatur & hoc arbitrium *exc. r. S. ad hoc, hic finitur lex*, dummodo legitima aliqua subsit causa, excusatione digna, hinc omnes sub Menoch. concordare probatur, tantò magis si Dominus Vassallum tacite admiserit, & declaratur doctima Andreæ Kohl.

Quaest. 16.

Post moram commissam, fiscus an possit petere interesse releuii non soluti in tempore, dubitatur. Quid de interesse simplicis, vel duplicati releuii. Et quid de interesse seruitij non praestiti in tempore, & non deberi interesse concluditur. Demum contrarijs respondetur. Et quid de emphiteuta cessante a solutione canonis declaratur.

Quaest. 17.

An ex solo temporis lapsu, an verò requiratur interpellatio, ad hoc ut Baro teneatur ad duplicatum releuium, non soluto simplici intra legitima tempora, vel ad interesse fiscus agere possit, queritur? & distinguitur, si fiscus an teneatur interpellare. Et an elapso anno, vel

interpellatione facta, agat ad feudi priuationem. Et concluditur requiri interpellationem ad finem interesse petendi. Quod intelligendum est si inuestitura fuerit petita, alias duplicatum releuium debetur. Et vassallus renuens soluere duplicatum releuium, tunc feudo priuatur. Et moram purgare posse nisi Curia praueuisset in petendo. Et quid de Vassallo ignorante mortem; & concordatur dicta hic, & in praec. quaest.

Quaest. 18.

Vassallo renuente soluere duplicatum releuium, quid sit agendum contra eum, an feudo sit priuandus, vel pro interesse excutiendus, ex autoritate Loffi edicti, cuius dicta declarantur, ne nos contrarietatis vitio redarguamur, quae conclusio intelligitur, si Vassallus legitime fuerit contumax effectus, vel nisi Curia illum praueuisset in exigendo.

Quaest. 19.

Restitutio concessa Combaroni pupillo minori, aduersus lapsum temporis ad euitandam poenam duplicati releuii, si quae soluenda esset, vel aliam poenam, secundum diuersitatem locorum, vel poenam ipsam caducitatis, an pro fit maiori Combaroni disputatur. Et an in Regno nostro haec possint practicari? refertur decisio Reg. Cam. Sum. ut pupilli soluant modo, & forma, prout maiores. Distinguitur de feudo diuisim, vel indiuisim per pupillum, & maiorem possessio. Conferunt, quae de canonis emphiteutici solutione dicuntur; & Afflicti autoritate affirmatiua recipitur sententia. Declaratur Rosentalis sententia contra Afflictum. Et quoniam delictum vnius Combaronis alteri nocet, vel è contra, non delictum vnius, vel seruitium alterius alteri proficiat.

Quaest. 20.

Restitutio concessa minori aduersus solutionem duplicati releuii (si quae cedenda esset) ut non pro fit maiori, quando releuii solutio diuidua facta esset voluntate Domini, declaratur.

ARGUMENTORVM!

Quæst. 21.

Minor ætas feudatarij, an faciat illum restituere aduersus poenam duplicati releuij, ob inuestituram non petita in tempore, nec releuium solutum quaeritur? Et minorem quatuordecim annis ex solo minoris ætatis capite restituendum esse concluditur; quod in femina minore duodecim annis extrahitur. Limitatur in minore ex dolo versante, limitatur etiam in Regno nostro ex generali decreto, ut minores teneantur putere inuestituram, fidelitatē iurare, & releuium soluere, prout maiores. Et quid in Gallia seruetur, ponitur. Et quid in Saxonia.

Quæst. 22.

Minor decem, & octo annis, maior tamē quatuordecim, an sit restituendus aduersus duplicati releuij solutionem, & sic non petita inuestituræ poenam, circumscripto iure Regni nostri, declaratur, nisi cōtumax fuerit, & nisi habeat curatorem, vel legitimam personam in feudis.

Quæst. 23.

Duplicati releuij poena, ut euitetur, quænam intra annū facere debet vassallus, petere inuestituram, obtinere illam, & releuium soluere, vel petere tantū, licet non obtineat, & non soluat. Diuersæ referuntur DD. sententiæ, ac discutuntur. Concluditur tantum de iure communi feudorum sufficere, ut petat inuestituram. De iure Regni nostri petere inuestituram, & offerre listam introituum. Et quid si post annū petiisse, & quid de iure Saxonico. Cautius tñ erit ut petatur inuestitura, offeratur releuium, & omnia offerenda.

Quæst. 24.

Duplicatum releuium an teneatur soluere vassallus, qui intra legitimum tēpus inuestituram non petierit, stante quod possessio feudi penes alium erat tempore mortis. Expenduntur super hoc authoritas, decisio, & ratio, prout negativa sententia. nisi culpa, vel negligentia adesset vassalli. vel si recuperare

posset. Et quid in anno ad registrandū assensum, lite mota super feudo.

Quæst. 25.

Si intra tempus petendæ inuestituræ moriatur pater, & succedat filius, & deinde mortuo filio, succedat nepos, vel alter ex lege feudorum, vel inuestituræ vocatus. an teneatur succedens soluere duo releuia, dubitatur. Vnicum tantum releuium esse soluendum, resoluitur. Quid in laudimio prout inuestitura, & si contrariæ adessent decisiones. Idem si releuium esset solutum adhuc non complero anno. Et quid si post annum (parua temporis intercapedine occurrente) alter feudatarius moreretur, distinguitur.

Quæst. 26.

Vassallo intra annum, & diem, vel mensē inuestituram nō petente, eò quod impeditus fuit, an contra eum fiscus duplicati releuij poenam exigere possit? variæ referuntur DD. sententiæ. Alij dixerunt, impedito ob iustum impedimentum nō currere tempus. Alij currere, sed restitutione succurrendū esse. Alij ut non currat, quæ uti magis æquitati, & veritati, consona retinetur. Sauius autem erit, ut impeditus protestetur. Et quid si impedimentum causaretur ex parte Domini, vel parte Vassalli. Et si impedimentum esset notorium, an protestatio esset necessaria.

Quæst. 27.

Tempus ad petendam inuestituram elargitum, an possit minui, vel prorogari. Et an de conuentione partium, & posthabita nonnullorum sententia prorogari posse. Diminui autem an possit de voluntate Domini, & Vassalli, accedente causa. Duplicatum releuium in tempore abbreviato an possit exigi? distinguitur. Et quid si consuetudine Dñus abbreviaret anni spatium. Et an minui, vel prorogari in præiudicium Vassalli possit.

Quæst. 28.

Successor in feudo, ignorans mortem sui prædecessoris, ideoque tempore inuestituræ,

etur, releuij; soluendi elapso, an duplicati releuij pœna mulctandus proponitur. An ignorãtia mortis excuset, Et quid si post tempus legale esset apposita pœna, vt nõ detur purgatio mortis. Contrarium tamẽ statuitur ex frequentiori DD. calculo, nisi Vassallus ignorasset in iure, & quid in factõ. & quid ratione rei, vel si ignorasset esse in gradu successibili, vel si esset dubium inter DD. Et quid si ignorantia esset crassa, vel supina, & quid in dubitante: & quid in emphiteuta differitur.

Quest. 29.

Successor in feudo hæreditario, si non petijt inuestituram intra annum à die mortis defuncti, sed à die aditæ hæreditatis, quo tempore considerato, annus à die mortis elapsus est, an teneatur ad duplicatum releuium, & quid in feudo mixto, dubitatur, Ex obseruatione Regiæ Cameræ, vt à die mortis, & distinguitur in feudo hæreditario simpliciter, vel mixto, In primo feudi genere à die aditæ hæreditatis, suadetur currere tempus, Item ex die immixtionis, Nisi hæres malitiosè differat adire, In feudo mixto, alij à die adeptæ possessionis, sed verius à die scientiæ mortis, Et quid, & quale sit feudum mixtum remissiuè.

Quest. 30.

Successori in feudo ex pacto, & prouidentia, à quo die tempus petendæ inuestituræ labi debeat mortis, vel die aditionis dubitatur, & à die mortis nonnulli admitterunt, quam intellige sententiã, & à die scientiæ mortis, cæterorumq; concurrentium. Et quid hæreditate iacente. Alij à die, quo successor gerit se prò hærede. Alij à die adeptæ possessionis feudi comprobantur, & concordantur discordantium sententiæ. Concluditur currere tempus à die scientiæ mortis, & adeptæ possessionis, nisi ex ignorantia, vel malitia.

Quest. 31.

An inuestitura petita per procuratorem profit Vassallo, quin elapso anno, non teneatur ad releuium duplicatum,

stante, quòd ipse non petierit de persona; considerantur contrariæ sententiæ glossæ. An impeditus possit petere inuestituram per procuratorem. Et quid in magno Vassallo; Mandatum speciale requiri ad petendam inuestituram, declaratur; & de procuratore idoneo. Et an, & quando inuestitura possit peti à procuratore Domini generali, vel Vicario. Et quid si esset impeditus Dominus, & Vassallus, vel Dominus vellet, vt de persona vassallus peteret. Quid in minore, & in absentia necessaria. Et quid si impedimentum esset paruo tempore duraturum.

Quest. 32.

Vassallus succedens in feudo, & præsentans listã introituum feudalium defensionem, tacitis, siuè subtractis aliquibus corporibus, quæ si detegantur deinde, an vassallus sit puniendus, & in quo pœnæ genere, proponitur. De modo præsentandi listam, duæ proponuntur DD. Citramontanorum, & Ultramontanorum sententiæ, dicentium nonnulli toto feudo priuandum Vassallum, alij priuandum parte negata, & quomodo in Regno seruatum est, ex Freccia ponitur, si ex fraude, vel dolo hoc faciat vassallus, vel quid si in lista Baro præsentans vsus fuerit taxatiua tantum, expenditur.

Quest. 33.

Pestis an sit legitima causa quin vassallus non soluat duplicatum releuium; si intra tempus non valuit nec procuratorem mittere ad Dominũ, vel eius Tribunal, propter pestem crassantem in loco, vel vbi Rex, eiusq; Tribunal, vel in loco vbi Vassallus degit. Excitatur in dubiũ. Memoratur pestis in Regno Sicilia. Et legitimam præbere Vassallo exculpationem, ex Regnicolarum, & Ultramontanorum sententia traditur. Et quid si literæ immisterentur. Et quid si pestis esset magna, vel parua. & an sit necessaria protestatio, declaratur, & quid si pestis iam cessauerit, quando tempus currere incipiat.

ANDREAE CAPANI DE IVRE RELEVII

Totius ferè Christiani Orbis Regnorum

TRACTATUS.

In Cathedris, Subsellis, ac Aulis vtriusq; Siciliae, Hispaniarum,
Gallarum, Germaniae, Britanniae, Flandriae, Lombardiae,
Sabaudiae, caeterarumq; Romanae ditionis
partium pernecessarius.

PARS PRIMA.

ARGUMENTVM.

Relevium in Regno nostro tempore Gallorum in illud conuolantium originem sumpsisse, & in alijs Europæ partibus introductum refertur. Et contra feudi naturam esse contenditur; Item duplicatum relevium in eodem Regno ob non petitam inuestituram, & ob non solum intra legitima tempora simplex relevium loco amissionis feudi subrogatum ex gratia Regum nostrorum, & in alijs locis. Demum de iure Tapeti huius Regni, caeterarumque Regionum nonnulla ponuntur.

SVMMARIVM.

- 1 Rigo materia repetenda.
- 2 Relevium incognitum in Consuetudinibus Feudorum.
- 3 Inuestitura gratis renovari debet à Rege.
- 4 Relevium contra naturam, & regulas feudorum & num. 13.
- 5 Relevium ex consuetudine in Regno Neapolitano inuentum, & num. 8.
- 6 Franciscus de Ponte laudatur, eiusque iudicium de Auctore ponitur.
- 7 Relevium tempore Gallorum in hoc Re-

- gnum conuolantium introductum.
- 8 In Gallia pro relevio soluitur melior equus, aut bos ad Domini electionem.
- 9 Relevium varijs in Europa partibus solvi indicatur, & in Belgio, eiusq; Provincia.
- 10 Relevium ante Constituit. Post mortem introductum.
- 11 Relevium de subsefudo quaternato solvitur.
- 12 Octavius Bammacarius Auctoris proceptor laudatur.
- 14 Relevium duplicatum solvitur ob non petitam inuestituram, non autem feudum amittitur ex gratia, & munificentia nostrorum Regum.
- 15 Rex Robertus fecit gratiam amissionis feudi pro duplicato relevio.
- 16 Duplicatum relevium inolevit in Regno Siciliae ultra Pharum.
- 17 Duplicatum relevium cessat quâdo vassallus contumax est in soluendo illud, sed poena amissionis feudi locum habet.
- 18 Relevium debetur ex pacto, & conventionione, ita & duplicatum num. 23.
- 19 In Sicilia ultra pharum pro duplicato relevio solvuntur fructus duorum annorum.
- 20 In Gallia non solvitur duplicatum relevium, sed anno elapso Dominus mittitur in possessionem, & suos fructus facit quoad vassallus moram purgaverit.
- 21 In Aquitania etiam Dominus in posse-

- sessio feudi. Fiat, quousque Vassallus
solvat releuium.*
- 22 Regum nostrorum munificentia extolli-
tur ab Vltimontanis, & Hispanis.
- 24 Ius Tapeti antiquissimum in Regno, &
quid sit, & quare soluitur sub n. 25.
- 25 Ius Tapeti quantitas, eiusque solutio cui
facienda.
- 26 Ius Tapeti etiam in Hannonia, & Belgio
soluitur Camerario, & Paribus, & di-
scitur ius pecuniarium.

QUESTIO I.

Scripturus Releuij
materiam, prius
Dei omnipotētis,
ac B. Mariæ Vir-
ginis inuoco præ-
sidium, vt me ad
veritatem dirigāt
scribēdam pro In-
uicissimo Rege Philippo IV. & Baro-
nibus Regni Neapolitani, deinde
operepretium duxi eius originem
inquirere, & quonam iure, & tempo-
re illud fuerit introductum, tam in
Regno nostro, quam in alijs Europæ
partibus, cum materiam quis aggredi
non debeat origine eius non repetita,
1. 2. ff. de origin. iur. Et proprius ad eā
accedendo vnum scio, quod in con-
suetudinibus feudorum tale releuium
fuit incognitum, Petrus Gudelinus ex
Hannonia de iure feudorum cap. 6. tit. de
renouat. inuest. nu. 13. dum gratis, nulla
interueniente solutione, siuē merce-
de Dominus vassallo facere inuesti-
turam tenebatur, ita Bald. in cap. qua in
Ecclesiarum num. 36. extra de constitut.
Iacobin. de S. Georgio in sua inuest. feudal.
in verb. qui quidem inuestiti num. 58. Lu-
dolph. Schrad. magnus Germania Iuris-
consultus in tract. feudal. par. 6. cap. 3. nu.
24. Henrich. à Rosental. laboriosus, & non
mediocris ingenij I. C. in sua Synopsi feudali
cap. 6. tit. quib. mod. feud. acquir. concl.
66. num. 3. Camill. Borrell. in sum. decis.
tit. 38. de releuo num. 2. & 3. nihil n.

pro inuestitura solum debet per vassal-
lum Domino, dicit, & probat Iacobin.
d. loco num. 58. Ant. Capyc. in sua inuest.
feudal. in verb. feudorum inuestitura, vers.
pro inuestitura, col. 3. Franc. Curt. de feud.
p. 4. nu. 154. Marin. Freccia de subfeud.
lib. 2. auth. 3. fol. 182. Alex. conf. 5. lib. 5.
4 adeo vt releuij solutio sit contra, &
non sū iura feudorum, probat Ma-
rin. Frecc. d. author. 3. num. 2. 3. & 16.
hoc etiam affirmauit Carolus à Kirchberg
in suo discursu de feud. ex pacto, & prouid.
cap. 5. de vsu diuision. n. 26. Paul. Matth.
Vvehenner. in pract. obseruat. Camer. Im-
perial. in verbo handtlokn in fine, Matth.
Vvesembeck. consil. 16. num. 4. volum. 1.
subdens, quod est extra regulas feu-
di, vt dicit idem Bald. in d. cap. qua in
Ecclesiarum, hancq; releuij solutionem
contra propriam feudi naturam, illāq;
esse odiosam, contendit Glos. Paris. S.
2. glo. 1. num. 4. & glo. 2. S. 3. num. 18.
ad Consuetud. Parisienses Ludolph. Schrad.
d. l. loco, Henrich. à Rosental. loco iam pro-
xime citato in glosell. A. ubi alios allegat
Sigism. Loffred. in sua parafraf. feud. cap.
1. S. sed si res col. 5. per quos fiat inuestit.
Alber. Brun. in cons. feudal. cons. 44. Ho-
rat. Montan. in sua perutili & laboriosa
Repet. S. praterea si quis in feudatus n. 46.
& 47. de probib. feud. alienat. per Frideric.
subditque Andr. de Ifern. in cap. 1. pro-
xime allegato, S. similiter de capit. Corrad.
quod ipse de hoc releuio nihil reperit
scriptum, nisi quod & ipse scripsit in
d. S. sed & res.

Benè tamen verum est, quod licet
incognitum releuium fuerit de iure
5 communi feudorū, fuit postea in hoc
Regno inuentum, siuē cognitum ex
quadam consuetudine, que improbo
more, prout referunt Marin. Frecc. d.
author. 3. n. 2. 3. & 16. post Andr. de Ifern.
in c. 1. S. similiter in ostenditijs de cap. Cor.
Anibal. Moles Reg. Regiā Cancell. in suis
decisionibus manuscriptis tit. de iure rele-
uorum in princ. Reg. Reuenterius decis. 13.
par. 5. manuscriptis, & decis. 29. ead. p. 5.
Petr. Nic. Mozz. de substantial. feud. n. 29.
vers.

vers. itaq; subinfertur. Io. Aloys. Morinil.
 in consl. Regni post mortem, n. 8. de morte
 Baron. nunciand. Imper. Philip. Paschal.
 Reg. Consil. de virib. patr. potest. p. 4. c. 3.
 n. 13. & ante ipsum D. Franc. de Pöte Reg.
 Reg. Collat. Consil. in suis lection. feudal.
 post decisiones Regij Coll. Consil. impressas
 lection. 2. num. 50. & seq. cui multum
 deferendum; nam spreto mundi luxi-
 bus, eiusq; cognitis vanitatibus, re-
 nunciandò tot dignitatibus mūdānis,
 nā & Comes, & Marchio Murconis,
 Reg. Cam. Sum. Præsidens, Reg. Col-
 lat. Consil. Regens Regiam Cancellaria-
 riam, & Interpres feudorum fuit, se-
 totum Religioni Clericorum Regulari-
 um abdidit, ibiq; in ædibus duorū
 Apostolorū Clericus Regularis effe-
 ctus, & Sacerdos, lachrymasq; effudit
 innumeras, (me tunc puero præsentē)
 quando vota professionis emisit; nam
 dum ego in eadem Ecclesia Diuorū
 Apostolorū in Congregatione S. An-
 geli Custodis diuinis imbuebar præ-
 ceptis, tunc dictus D. Franc. de Pöte
 me benevolentia prosequeretur non
 mediocri, semperq; quod me videbat,
 imo & videre studebat, manus capiti
 meo imponebat, capillos frontis tra-
 hendo dicens, Stude stude puer, nec
 te perdas, meque interrogabat si ad
 lit eras vellem incumbere, & dicebat
 mihi, quod eram superbus, & semper
 bona verba faciebat de me cum Reu.
 viro D. Philippo Maria Brancia meo
 Confessario, vitæ integritate, & do-
 ctrina perspicuo, qui mihi mandabat,
 vt semper dicto D. Francisco assurgerem,
 is enim dicebat, q. secum semper
 de me bona verba faciebat, dicendo,
 quod ad literas incumberem; & de-
 mum cum magna salutis animæ suæ,
 spe, & sanctitatis opinione ex hac vita
 migravit) dixitque loco iam proxime
 allegato Andr. de Ifern. quod hæc solu-
 tio releuij ex more fluxit Camill. de
 Medic. conf. 18. nu. 11. ita etiam Frecc.
 d. loco num. 3: qui dubitando ait, quod
 dictus improbus mos fluxit in hoc Re-

gno tempore Gallorum hic viuentiū.
 Quod Freccia dictum cōprobatur
 ex ead. dicta consuetudine apud eos-
 dem Gallos vigente, cum pro reno-
 uatione inuestituræ in aliquibus Gal-
 liae partibus soluunt meliorem, equū,
 aut bouem de qua cōsuetudine apud
 Gallos vigente testatur Henrich. à Ro-
 sental. de feud. c. 2. tit. de feud. diuis. concl.
 63. num. 1. & d. c. 6. concl. 66. quod re-
 leuium ibi in Gallia soluitur semper,
 quoties feudū mutat manus, ita post
 dictos DD. glos. Paris. tit. 1. S. 22. nu. 1.
 quam allegat Viro. de Franch. decis. 121.
 num. 10. Sic etiam in alijs Germaniæ
 partibus, vt infra dicam, & bene dixit
 Freccia, qui historiarum fuit eruditus,
 quod tempore Gallorum hūc in Re-
 gnum nostrum conuolantiū hæc con-
 suetudo apud illos vicens, hūc in Re-
 gno fuit introducta. Sed ab hoc Freccia
 dicto dissentire videtur Camill.
 Borrell. vbi sup. nu. 3. dicens quod dum
 hic mos soluēdi releuium fuit in Re-
 gno ante tempora Friderici, & Caro-
 lus, Rex è Gallis conuolauit in hoc
 Regnum sexaginta post annos, ergo
 male dicit Freccia. Resp. quod Freccia
 dicit ex vsu Gallorum tunc in Regno
 viuentium, non autem venientium,
 tunc enim aderant vel Galli, vel Re-
 gnicolæ, qui vsu Gallorum viuebant,
 quos imitati Regnicolæ fortè releuiū
 soluere ceperunt, dum in alijs circa
 feuda iure Francorum viuebant, & in
 hoc quoq; viuere voluerunt.

Et esse introductum releuium ad
 exemplum laudimij, quod soluitur p
 renouatione inuestituræ factæ à Do-
 mino nouo emphiteute, cui iuri em-
 phiteutico proximum ius feudale est,
 & moribus Regionum est translatum
 ad ius feudale, sed sub nomine rele-
 uij, ita Petr. Gudelin. d. loco num. 13. cap.
 6. par. 3. Et Andr. de Ifern. dicentem
 releuium in hoc Regno ex more, siue
 consuetudine introductum, sequitur
 Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 8. q.
 16. Franc. de Ponte conf. 30. nu. 30. Garf.

Mastrill. decis. 112, num. 1, vol. 2,

Quæ consuetudo soluendi releuiū inoleuit etiam in Sicilia, vt infra, ex *Petr. de Gregor. Nicol. Intrighiol.* & alijs referam, Item in Ducatu Montensi Episcopatu Coloniensi, Ducatu Iuliacensi, & in alijs Germanicis locis, prout testatur *Henrich. à Rosenthal. d. cap. 6. conclus. 66, num. 2, tit. quib. mod. feud. acquir.* Item in Sabaudia, Patria Pedemontium: In Passauiâ, eiusq; Prouincijs, & in Hispanijs, vbi vocatur vulgo l'entrada, vt dicam in fin. quæst. 4. hac ead. par. In Belgio, eiusq; prouincijs, vt testatur *Petr. Gudelinus de iure feudorum par. 3. cap. vlt. num. 18. & par. 4. cap. 5, num. 4.* & dicitur laudimium, & probatur ex illorum consuetudine.

19 Quicquid tamen sit de hac releuij consuetudine introducta statuendum non poterit negari quin & illa fuerit introducta ante tempora constitut. Post mortem, cum & dicta constitutio consuetudinem prædictam soluendi releuium Regi de feudi inuestitura reduxit ad necessitatem, etiam in

20 subfeudo, quod tenetur à Barone, dummodo fuerit quaternatum, quod alio vocabulo dicitur feudum quaternatum secundum quid, de quo alias dicemus, vt habetur in d. constit. ibi recepto verumtamen releuium, prout moris est, ita aduertit *Ostauus Bammacar.* Feudista maximus sua tempestate, & præceptor meus in quadam adnotatione ad *Frecc. d. loca num. 5.*

21 manuscripta, qui *Ostauus Bammacar.* me ad feudale scientiam ediscendam impulit, videntq; me ad illam incumbere Feudistarum libros in vita mihi dabat, & in morte eius Bibliothecam mihi legauit, multasq; ideo regulas ad feudorū scientiā pertinētes, mihi in vita tradidit, & in morte commendauit, vt ediscerem, & ijs vterer, cui tanto meo præceptorum dum tempora suadebunt tanti apud me beneficij, sed imparis acceptorum à me referam parem gratiam, ita etiā

aduertit *Camill. Borrell. d. tit. num. 1. vers. de hoc releuium num. 3.*

22 De qua necessitate soluendi releuium in hoc Regno loquitur etiam alia lex, nempe Capit. Regni incip. apud Fogiam sub tit. quid fiet mortuo Barone. Quod releuium, siuè releuamentum, vt infra dicam, est onus peccuniariū de per se odiosum, & contra feudi naturam, vt ait *Freccia dicta auth. 3. num. 2.* & ex imperitia, & auaritia originem traxit, ita *glos. Paris. tit. 1. §. 3, num. 18. & 19.* & vtinam tot oneribus tam ordinarijs, quam extraordinarijs Barones non grauarentur; nam ijs ingrauescentibus ingrauescit eorum insatiabilis auaritia, aded vt miseris vassallis vix precarius spiritus relinquatur, prout dicit *Bald. in l. hoc iure, ff. de iustit. & iure;* auaritia enim dominorū insatiabilis est, & quo voracius se ingurgitat, eo magis immoritur lucro, & cumulandis opibus tabescit, de qua auaritia meminit *Ioannes Rauissus,* & canit Poeta *Claudianus* in *Ruffinum.*

*Non Arteffiacis illam satiaret arenis
Tempestas pretiosa Tagi, non stagna
Rubentis*

*Aurea Pactoli, totūq; exhauferit Her-
mum.*

Ardebit maiore siti &c.

De qua auaritia *Virgil. lib. 1. Aeneid.*

& *Aldus Manutius in Epophtheg. Diogen. Cynici fol. mibi 293. & Iustinian. in §. 1. vt Iudices sine quoquo suffragio.*

Vnde quia interest Regi, vt statim pecunia soluta ex releuijs, quæ exigitur magna cum breuitate, veniat in Thesaurariam, ideo mandatum est Regijs Perceptoribus, vt exacta summa ducatorum quingentorum statim illam mictant ad Regium Generalem Thesaurarium, vt dispositum est per *Pragmaticam 2. §. item mandamus Perceptoribus, sub tit. de offic. procur. Caesar. meminit Domin. Rouit. lucerna pragmat. d. pragmat. §. item volumus num. 17.* & recepta aliqua summa statim de ea eodem

dem die Perceptores facere debent apocam de recepto, prout statutum est per pragmaricam prædictâ S. item exposuerunt, & Rouit. loca alleg. & ita practicasse in releuio Andreæ Capani mei abauî paterni mihi dixit D. Franciscus Capanus XIII. Baro Carusiorum, Castri Galdi, aliorumque feudorum utilis Dominus, vir quidem integritate, ac probitate coruscus, & iustitiæ vindex, &c.

Nec solum prædicta in Regno inoleuit consuetudo soluendi simplex releuium, sed etiam inoleuit alia, nempe soluendi duplicatum releuium, & hoc ex gratia, & munificentia nostrorum Regum, nam si feudatarius intra annum, & diem, vel mensem si miles non petierit inuestituram, de iure communi feudorum cadebat à feudo, In Regno autem nostro Reges nostri ex gratia, & eorum munificentia, has penas remiserunt, & soluendo releuium duplicatum, vassallus ad feudum reintegratur, non autem illud amittat, & hoc ex antiqua consuetudine huius Regni, ita Andr. de Isern. in cap. sancimus, quo temp. miles, ubi Nard. Lyparul. Thomas Grammatic. decis. 103. num. 221. Vincen. de Franch. decis. 425, num. 1. & decis. 121. num. 15. Caesar. Vrsill. ad Affl. decis. 129. Iacob. Ayell. n. 71. de iure adboa, Scip. Rouit. Reg. Consil. in pragm. 2. num. 7. de offic. procur. Caesar. Philip. Pascal. de patr. potest. par. 4. cap. 1. num. 12. Franc. Capiblan. de offic. & author. Baron. pragm. 1. num. 58. Io. Ant. de Nigris Campan. in cap. Regni apud Eo-giam num. 26. tit. quid fiet mortuo Barone, Freccia de subfeud. lib. 2. auth. 3. nu. 2. Anna alleg. 65. num. 2. Franch. decis. 121. num. 15. & decis. 426. Borrell. ubi supra nu. 26. 28. & 29. Vade argumento est quod dum hæc pena duplicati releuii ob gratiam, & munificentiam nostrorum Regum subrogata est in locum ammissionis feudi, ob non petitam inuestituram, sequitur, quod subrogatum sapit naturam eius in cuius locum

subrogatur, ex l. si eum, S. qui iniuriarum, ff. si quis caution. cum concord. in contingenti simili materia arguitur Carol. à Kirckberg in prædicto suo discursu cap. 4. num. 133. vers. primo casu.

15 Quæ gratia, & munificentia inoleuit ex Rege Roberto, vt ex eis Regiis literis, de quibus post Frecciam meminit, & ponit Iacob. de Ayello de iure adboa, & releuij num. 78. Quæ consuetudo soluendi duplicatum releuium 16 in hoc Regno nostro originem sumpsit ex Regno Siciliae, ad eius imitationem, in quo Regno Siciliae vltimarum adest capitulum Regis Petri sub titulo de Notarijs, qui contractum releuij fecerunt, de quo meminit Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 8. quæst. 16. sub num. 16. ita Camill. Borrell. in summa decis. tit. de releuio num. 30. vbi ita credit ipse Borrell. qui vt ad maiora eueheretur, iuxta merita, & doctrinam eius, ab Excellentissimo Duce Aluæ Prorege, ex suo patrio solo, & Museo mādatum fuit, vt Magnæ Curia Vicariæ in ciuilibus iudicis officio 17 fungeretur. Benè tamen est verum, quod vassallo existente contumace in non purgando moram, soluendi duplicatum releuium, tunc in hoc Regno nec etiam receditur à iure communi, quia feudatarius priuatur feudo, ita Sigism. Loffred. in sua pærefes. feud. in d. S. firmiter col. 3. vers. prædictis tamen non obstantibus, & nos vterius dicemus 18 quæst. 1. par. 5. Et sicut releuium debetur consuetudine, non tamen excludas quin etiã & pacto, vel conuentione deberi possit, si ita inter Dñm, & vassallum conuentum, pactumue sit, ita Henrich. à Rosental. d. cap. 6. conclus. 66. nu. 5. tit. quib. mod. feud. acquir. Schrader. de feud. par. 6. cap. 3. num. 14. vbi alios allegat, Papon. Arrest. Paris. lib. 3. tit. 3. Arrest. 3. Amad. de Ponte in suis quæstion. Laudimial. quæst. 3. num. 2. alyque passim.

Quod duplicatum releuium adhuc non reperi alibi solui, sed ad similitudinem

+ et repetit hic Autor J. 15. 2. 13. n. 30.

dinem eius, & gratiæ Regum nostrorum, reperi tamen in alijs partibus
 19 feudum non amitti, prout est in Sicilia ultra pharum, vbi non amittitur feudum ob non petitam inuestituram in tempore legitimo, nec soluitur duplicatum releuium, sed soluitur in pœnam quantitas fructuum duorum annorum Regiæ Curie, vt ex capitulo Regis Ioannis concesso sub anno 1460, sub tit. de inuestitur. feud. non capiend. de qua solutione meminit Petr. de Gregor. de concessio. feud. part. 8. quæst. 16. titulo de iure renouation. inuestitur. sub num. 4.

20 Item & in Gallia reperi, vt dicam, quod Christianissimi illius Reges nostrorum Regum imitati munificentiam, & gratiam adhuc vassallos ex temporis circumuentione non angustiant ad feudi amissionem ob non petitam in tempore inuestituram, sed eo elapso Dominus statim apprehendit possessionem feudi, suosque fructus facit, quoad vassallus moram purgauerit in petendo inuestituram, de qua cõsuetudine post Gloss. Paris. §. 1. & 4. Chastel. in consuet. Burgund. tit. dez fiedz, rubric. 3. §. 1. tit. de dans l'an, è iour, testif. Nar. Lyparal. ad Ifern. in cap. 1. lit. O. quo temp. miles, Henrich. à Rosental. d. cap. 6. conclus. 62. num. 9. lit. F. tit. quibus mod. feud. acquir.

21 In Aquitania etiam reperi, quod ob cessationem solutionis vestigialis, aut pensionis ex feudo Domino debite per vassallum, tunc Dominus habet manus iniectionem in feudum, quoad ipse Domino fuerit satisfactum, Arnold. Ferron. in consuet. Burdegales. lib. 2. num. 8. de feud. & iure emphit. §. 2. & facta satisfactione feudum redit ad satisfaciendum citra pœnam commissi.

In Belgio, & presertim apud Hanonenses non soluitur duplicatum releuium, sed ex cõsuetudine amittit fructus, & cõmoda feudi quoad inuestituram petierit, ita Petrus Gudelin. de

iure feudorum par. 5, cap. 2, num. 12.

Quam Regum nostrorum gratiam, & munificentiam hac in re valde extollunt Ultramontani, prout est videre apud eundem Henrich. à Rosental. d. loco in glos. F. Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 27. Item & eam extollunt Hispani, prout test. videre apud Fernandez. Vasquium controuers. illustr. lib. 1. cap. 8. num. 13.

Et sicut diximus, quod simplex releuium peti potest pacto, & conuentione, idem dicam de releuio duplicato, vt & illud pacto, & conuentione inita inter Dominum, & vassallum, particulariter peti possit, vt voluit Iacob. Aluarot. in cap. 1. S. fin. quid sit inuestit. quem sequitur Iacobinus in sua inuestit. in verb. quiquidem inuestiti, col. 18. vers. sed an valeret, Petr. de Gregor. d. par. 8. quæst. 16. tit. de iure renouat. inuest. num. 4. vers. & ideo. Inoleuit, et in Regno nostro alia consuetudo soluendi tempore inuestituræ faciendæ quamdam aliam quantitatem, quæ dicitur communi vocabulo Ius Tapeti, quod ius antiquissimum, est in Regno nostro, & de eo meminit Ritus Regiæ Cameræ sub rubrica de officio Camerarij, vbi adest capitulum penes me manuscriptum sub his verbis.

Item habebit à quibuscumque personis facientibus homagium pro quolibet feudo militari unciam auri vnã, de qua medietas debet esse Cambellariorum Regis.

Ex quibus verbis colligitur, quod hoc ius Tapeti soluitur Magno Camerario, & soluitur ad rationem cameranorum octo pro qualibet uncia, quæ summa ascendit ad rationem ducatorum 13. 1. 13. pro centenario eius quod soluitur pro releuio, & in hac solutione iuris Tapeti non fit deductio ad hoc, prout fit respectu releuij, vt dicit Reg. Moles decis. manuscripta quintadecima sub tit. de iure releuorum, & dicit, quod debetur vna cum releuio per heredem Baronis. Et hoc ius Tapeti tenetur affictatum p. III.

III. Marchionē Piscarię Magnum Camerarium in duc. pro quolibet anno.

Et dicitur ius Tapeti, quia qui faciebat homagium debebat asportare Tapetum ante pedes Regis, ibique illud sternere, vt dicit Moles ibidem dicens, quod ipse non inuenit quomodo hodie hoc ius reperiat auctū. De quo iure Tapeti, vt debeat Camerario, & paribus, meminit *Iacob. Cuiacius de feud. in principio Dambouder in praxi rerum ciuiliū cap. 268.*

26 Et hoc ius Tapeti in partibus Hannonię appellatur ius pecuniarium debitum Camerario, & paribus Curie pro inuestitura, vt meminit *Petrus Gudelinus de iure feud. cap. 8. nu. 18. in fin.*

ARGVMENTVM.

Releuium quonam tempore illud, eiusq; substantia fuerint cognita, & vnde dictum refertur, distinguendo releuij nomen, eiusq; substantiam, vt substantia releuij, sed sub alio nomine de iure digestorum cognita fuerit, deinde iure Authenticorum. In Regno autem nostro ex more, siue consuetudine cognitam fuisse probatur. Deriuatur hoc nomen à primitiuo releuare; vox enim barbara est, quod & releuamenti dicitur. Et in alijs locis correspondendo causę ob quā soluitur appellatur in Hispanijs *l'entrada*, apud Insuabres *introgium*, & in alijs partibus remissiue quomodo appelletur.

SVMMARIVM.

- 1 **R** Eleuij substantia cognita de iure digestorum sub nomine introitus.
- 2 Deinde & de iure Authenticorum sub nomine releuamenti.
- 3 Releuium vox barbara est.
- 4 Deriuatur releuium à primitiuo releuare.

- 5 *Releuij solationis causa, & effectus.*
- 6 *In Hispanijs releuium dicitur l'entrada & in Belgio dicitur laudimium.*
- 7 *In Passavia dicitur laudatium.*
- 8 *Apud Aurelianenses dicitur releuoinfor & in Britannia.*
- 9 *In Sabaudia, & Pedemonte dicitur laudimium.*
- 10 *Apud Insuabres Gallia Cisalpina populos releuium dicitur introgium.*

QVÆSTIO II.

Incet releuium, vt iā deduxi ex more, & consuetudine fuerit in hoc Regno introductum, tamen quoniam tempore, & iure, nomen releuij,

eiusq; substantia fuerunt cognita hic referre putauit, illius enim solutio quoniam tempore inoleuit iam deduxi, hic verò distinguendo nomen releuij, ab eius substantia dicas, quod substantia releuij, siue releuium in sui substantia fuit cognitum de iure digestorum, sed sub alio nomine, nempe sub nomine introitus, quippe tempore quando quis militiam ingrediebatur soluebat quasdam expensas, quę nuncupabantur introitus, *ex tex. in l. his verbis S. alumno ff. de leg. 3. ibi cum introitu, de hoc meminit Garf. de expensis, & meliorat. cap. 13. num. 5. quem tex. allegat etiam Andr. de Ifern. in d. S. similiter nu. 14. de capit. Corrad. Amad. de Ponte de laudim. quæst. 1. n. 9. Henrich. à Rosental. d. cap. 6. conclus. 66. Sigism. Laffred. in cap. 1. S. similiter vers. non est simile, per quos fiat inuest. col. 2. in verbo, sed circa hanc principalem Liparul. ad Iser. d. loco, cateriq; ad hanc materiam.*

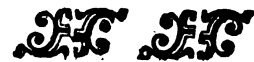
2 Deinde fuit releuij substantia cognita de iure authenticorum, sed sub nomine releuamenti, siue releuamenti ita *tex. in Auth. de alienat. & emphiteus. S. in prædictis verò omnibus cap. 6. ibi*

ibi emphiteuta soluit domino facienti iouestituram cum iureiurando sextam partem fructuum rei concessę in emphiteusim, quę solutio sextę partis fructuum rei concessę pro instrumento facienda releuatio appellatur, quę vox proxima est releuio cum ab eodem primitiuo deriuatur, de quo rex. meminit *Matth. de Afflic. in d. S. firmiter l. Imperial. de prohib. feud. alienat. ubi Nard. Lyparul. ad Ifern. num. 14. in verbo inueni*, de quo releuamęto meminit *Freccia d. author. 3. num. 3.*

In Regno autem nostro hoc releuamentum, siue releuamen, siue introitus fuit cognitum ex more (vt dixi) sed sub nomine releuij ex consuetudine, & postea etiam per legem cōstitutionis post mortem in certo casu vt dicam, quod releuij nomen, est vox barbara, vt ait *Rosental. d. cap. 6. conclus. 66.* & vsu gentium fuit introductum arg. *l. labeo ff. de suppell. legat. tanquam rei consonam Andr. de Ifern. in d. S. similiter num. 3. Borrell. in sum. decis. tit. de releuio num. 8.* & deriuatur a suo primitiuo releuare, siue releuō releuas, prout deducit *Andr. de Ifern. in d. cap. 1. S. similiter num. 14. de capitul. Corrad. Franch. decis. 121. num. 16. Andr. de Ifern. in const. post mortem in d. S. similiter Freccia d. author. 3. num. 3. Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 8. quęst. 16. num. 2. Borrell. ubi sup. nu. 7.* vnde etiam a cęnta substantia, siue deriuatione, potest dici etiam releuamentum, siue releuamen, prout ex Frecc. dixi & meminit *Sigism. Loffred. conf. 14. num. 14. Matth. Afflic. in d. cap. 1. S. sed si res num. 21. per quos fiat inuest.* *Ioannes Scheneiduuin. damnata memorie de feud. par. 5. num. 60.* quasi quod hoc ipsum pręstando releuet, siue resumat feudum quasi iacens, ita *Rosental. d. conclus. 66. num. 1.* exemplo hereditatis, quę dum non est adita, dicitur iacere, & quando quis illā adit, amplius non dicitur illa iacere, & sic

merito per aditionem releuatur, ita feudū dicitur iacere, quoad vasallus de illo non inuestitur, merito dum inuestitur dicitur illud releuari, ita *Petr. Gudelin. de iur. feud. cap. 6. nu. 3.* vbi appellat releuationē, vel a releuādo eū, cui pręstatur *Marin. Freccia d. num. 3.* cum Dominus grauetur in amissione vasalli ob mortem, meritō debet releuari in altero, nempē habendo aliquam summam, pro nouo recipiendo vasallo ex regula, quod qui in vno grauetur in alio releuari debet, & Frecciam sequitur *Joseph Cum. Siculus in extrauag. si aliquem in verbo seruitij num. 53. Nicol. Intrigliol. de feud. centur. 2. art. 5. nu. 629.* quasi quod intercedat morte releuetur a Domino feudi pretio conuento ita *Bertrand. de Argentre art. 74. in verbo du Rachapt. tit. des droiēts du Prince.* Quod releuiū in substantia etiam soluitur, apud Hispanos, & nominatur vulgo l'entrada, quod vocabulum correspondet iuri communi nempē introitus, & soluitur quędam quantitas pro ingressu ad rem, & vocatur ista quantitas tunc temporis soluenda l'entrada ita *Io. Garfias de expens. & meliorat. cap. 13. nu. 5.* & in alijs partibus, prout in Passaui, eiusq; Prouincijs dicitur laudatium; Apud Aurelianenses dicitur Releuoinfor, In Sabaudia Pedemente Britannia dicam infra q. 5.

10 Apud Insulres etiam viget consuetudo talis soluendi certam quantitatem tempore, quo quis ad rem ingreditur, & vocatur apud illas partes Introgium ita *Amad. de Ponte laudim. q. 12. n. 10.* quod nomē correspondet effectui, & causę ob quam soluitur releuium, & correspondet *tex. in d. S. alumna*, qui introitum dixit quantitatem, quę soluitur, vt dixi supra.

ARGUMENTVM.

Releuij solutionem esse ius à vasallagio dependens, eiusque effectum, vbi viget probatur.

SVMMARIVM.

- 1 **R**eleuij solutio multa operatur ex parte vasalli, item ex parte Domini, eiusque causa referuntur.
- 2 Releuium debetur in signum recognitionis.
- 3 Ante tempora constit. post mortem Releuij onus erat vasalli.

QVÆSTIO III.

Consequens hæc præcedenti quæstio, & ab inibi dictis necessariò inferenda, vt omnino fateri cogamur in Regna nostra, maximè, & alibi vbi releuium soluitur, vasallagij ius parere hunc effectum releuij in vasallo, quippè qui iste

- 1 secundus vasallus, vt nouus debet recognoscere concedentem in dominum, & patronum, & ab eo inuestiri se facere, veteremq; inuestituram in sui persona de nouo confirmare, & ratione istius recognitionis in dominum, & renouationis inuestituræ, quæ debet esse cum onere vasalli, & honore domini merito vasallus ostendendo suam deuotionem, & reuerentiam vt vasallus præsentat domino medietatem fructuum illius anni, ob renouationem inuestituræ. Et ideo dicitur recognitus dominus cum hac præsentatione, & eo modo videtur quodammodo honoratus, ad quem honorem vasallus tenetur domino, vt suo loco

dicemus, maximè hæres, qui tenetur releuare dominum facientem inuestituram, & nisi dominus hoc modo recognoscatur soluendo illi releuium, inuestituram facere non cogitur, imò feudum grauaretur (quod non admittam, vt infra dicam) onere duplicati releuij, in locum amissionis, & sic necessariò quis soluere tenetur releuium in casu, & tempore debito, hæc omnia probat *Andr. de Ifern. in cap. 1. S. sed si res num. 7. & 11.* & clarius in *S. similiter cap. 1. num. 14. de capitul. Corrad. & in constitut. Regni post mortem col. 2. vers. hinc sumitur nomen, Nard. Liparul. ad Ifern. in d. S. similiter littera C. in verbo indigenti, latè Marin. Freccia de subfeud. lib. 2. author. 3. num. 2. 3. & 16. de author. Baron. 10. Franc. de Pont. lection. feud. 2. n. 50. & 51.* Et quòd releuium debeatur in signum recognitionis dixit *Sigismund. Loffred. ad tex. in d. cap. S. sed & res, per quos fiat inuest. Marin. Freccia d. loco num. 3. Vinc. de Franch. decis. 121. num. 2. Io. Andr. de Georgio. alleg. 18. nu. 27. Garf. Mastrill. decis. Siciliae 112 num. 15. & 52. vol. 2. & infra dicam.*

- 2 Et quòd sit verum assumptum, vt solutio releuij ex iure vasallagij defluat, probarunt *Alber. Brunus conf. feudaliu. diuers. Bartolom. Socc. cõf. 66. vol. 3. col. 8. Freccia d. loco num. 3. & num. 16.*
- 2 vbi ait, quòd ante tempora constitutionis solutio releuij erat onus impositum vasallo volenti succedere ad feudum ob mortem prædecessoris.

ARGUMENTVM.

Releuium, qua de causa debetur de que eius descriptione, siue definitione differitur, referuntur eius solutionis causæ, tum recognitio domini, tum renouatio inuestituræ, & iuramenti, eorumq; quæ in iuramento continentur, quæ renouatio veteris tantum inuestituræ fieri intelligitur,

tur. Item ob laborem domini in renouanda inuestitura veteri, vnde releuium non deberi deducitur, quando inuestitura petitur à nouo successore in Regno. Nec vassallus immisus à domino ante annum soluere tenetur, contra Afflicti sententiam.

SVM MARIVM.

- 1 **R**eleuij ob solutionem recognoscitur directum dominium inuestientis.
- 2 Promissio seruitiorum feudaliu per mortem extinguitur.
- 3 Ob renouationem promissionis seruitoriu releuium debetur.
- 4 Ob renouationem iuramenti extincti releuium debetur.
- 5 Iuramentum reuivisci expensasq; deberi consideratur.
- 6 Releuium non debetur pro prima inuestitura.
- 7 Releuium debetur pro intratura feudi.
- 8 Anell. Amati Pres. Regie Camera, & Fisci patron. encomia.
- 9 Releuium debetur ob confirmationem veteris inuestiturae, & de alijs rationibus remissive.
- 10 In Regno nostro releuij solutio sufficit pro inuestitura.
- 11 Releuium non debetur ob mortem Domini.
- 12 Vassallus inuitus ante annum non cogitur soluere releuium.
- 13 Releuij descriptio, siue notatio.
- 14 Releuium debetur aliquando pro feudo nouo, & ponderatur cons. post mortem remissive.

QVAESTIO IV.

Releuium iam deberi nemo ambigit, nonnullasque rationes deduximus, ob quas debetur, hic vero subijcimus potiores, & sicut laudimur soluitur à nouo

emphireuta ob recognitionem directi domini, vt ait *Iacob. de Ayello in tract. de iure adhae, & releuij num. iam allegando*, ita etiam releuium soluitur ob recognitionem directi domini, in signu reuerentiae, deuotionis, & census, *Bald. in l. 1. num. 4. ff. de rer. diuis. n. 95. in fin. in verb. Rex Sicilia, Sigismund. Loffred. in sua feudal. paraphres. ad tex. in cap. 1. per quos fiat inuest. Marin. Frecc. d. auctor. 3. n. 3. Paris de Puteo per quos fiat inuest. col. 3. vers. an illi, Pres. de Franch. decis. 121. nu. 7. Garf. Mastrill. d. decis. 112. vol. 2. num. 55. & 52. Conf. Io. Andr. de Georg. allegat. 18. num. 23. Camill. Borrell. in summa decis. tit. de releuium num. 6. Camill. de Medic. conf. 55. num. 4.* Item promissio seruitiorum facta à vassallo de functo, tempore quo vivebat, per eius mortem extincta est, l. 1. C. de caduc. tollend. *Matth. Vuesembeth de feud. cap. 8. num. 25. & in morte regulariter deberi, docet Argentreus ad consuet. Britanniae art. 78. nota. 2. num. 1. quam promissionem, quia sic extincta est, de nouo cogitur facere ipse successor, ob quam renouationem Domino à successore faciendam; tenetur ipse successor aliquam quantitatem Domino renouanti soluere, quae releuium dicitur, ita deducit *Henrich. à Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 66. num. 1.**

Item iuramentum fidelitatis, ceterorumq; ad quae virtute iuramenti erat vassallus obligatus, per iurantis mortem remanet extinctum, qua de re cum successor teneatur nouum iuramentu prestare, ob dicta noui iuramenti prestationem, & alia releuium debetur ita post *Glos. Paris. S. 2. glos. 4. num. 49. Hartman. Pistor. lib. 3. quest. 47. num. 1. questio. iur. feudal. Iuli. Clarus lib. 3. senen. S. feudum, quest. 49. nu. 1. Matstr. Vuesembec. d. cap. 8. num. 28. Laurent. Sylvan. de recognit. feud. quest. 17. nu. 5.* Quasi quod iuramentum, & obligatio vassallatica, quibus de functus feudarius in eius vita necebat, nunc per mor-

mortem extincta sunt, & per nouam istam inuestituram, seu mauius veteris inuestituræ confirmationem, iam extinctæ obligationi, siue peremptæ iuramenti vitæ videtur (dum illa renatur) quodammodo spiritum insufflari, ideoq; reuiuiscere iam extinctâ obligationem, siue iuramentum peremptum, sed quia quando Princeps peremptæ instantiæ vitæ spiritum insufflat condemnat aduersarium ad expensas, ideo cum fisco debebantur expensæ pro inuestitura, merito releuiû debetur quasi expensæ, in quarum locum successit, ita *Marin. Frecc. lib. 3. cap. 2. num. 23.*

6 Unde merito, & hæc quæ diximus patent, quòd pro prima inuestitura non debet solui releuium, quando de nouo feudum acquiritur, ita *Andr. de Ifern. in cap. 1. S. similiter de capit. Corrad. Petr. Gregor. de concess. feud. par. 8. q. 16. num. 4. Sigism. Loffred. conf. 16. num. 15.* quasi quòd in ea cessent rationes supradictæ, sed benè in renouatione veteris inuestituræ ob mortem, cum concurrant illæ rationes meritò releuium solui debeat, vt post alios Doct. dixit *Freccia d. auctor. 3. num. 3. Iacob. de Sancto Georgio in verb. qui quidem inuestiti nu. 78. & ita post Frecciam Andr. de Ifern. & alios, Prasf. Anell. Amat. conf. 14. n. 6. cent. 1.* multis nominibus iam iam comendandus. Insuper & ex alia

7 ratione releuium debetur, per inuestituræ .n. renouationē successor immittitur in possessionem feudi, ob quam immissionem, seu intraturâ feudi Domino soluitur certa quãtitas fructuû illius anni, quòd releuium dicitur, ita *Frecc. d. loco nu. 3. & 21. circa medium,*

8 *Prasf. Anell. Amat.* vir quidem impensè eruditus, Feudista maximus, Andreae Herniensis familiaris intimus, & Advocatus longè primarius, postea Fiscus Reg. Cam. Patronus, deinde eiusdem Camere Præses *conf. 14. num. 6. glos. in constit. post mortem in verb. recepto. Nicol. Istrigliob. de feud. cent. 2. art. 5. num.*

624. cateriq; passim, Camill. Medic. d. conf. 55. num. 4.

9 Alias rationes excogitando ponit *Io. Franc. de Ponte nunquam satis laudatus in pralud. lectio. feudal. lect. 2. n. 50. & 51.* dicendo semper, quòd petitur noua inuestitura per successorem, confirmatur illa prima vetus, cuius quidē inuestituræ tenor semper attendendus, nec in aliquo immutandus, & rationē nouę confirmationis de veteri inuestitura soluitur dicta quãtitas fructuum, quę releuium dicitur, sequitur *Prasf. Amat. d. conf. 14. num. 5. post Loffred. in d. S. sed & res col. 3. vers. sed circa hanc.*

Ob quæ omnia, nempe confirmacionem inuestituræ, eiusque renouacionem, immissionem in possessionem, iuramenti receptionem, Dominus laborem suscipit, ob quem laborem susceptum Dominus in recompensam, mercedem habere debet, quæ & releuiû dicitur, ad similitudinem laudimij in noua inuestitura, per quòd laudatur Dominus, ita ex *Raynald. in comprahens. iur. feud. S. praterea si quis infeudatus num. 36. circa medium, idem Prasf. Amat. d. conf. 14. num. 24. Nicol. An. Gizzarell. decis. 8. num. 3. & seq.*

Immo & si ob inuestituram releuiû soluitur, tamen in Regno nostro solutio ipsa releuij successit loco inuestituræ, & nõ est necesse alia inuestitura, sed sufficit tantum ipsa solutio releuij, post *Andr. de Ifern. in cap. 1. sub nu. 6. de feud. cognit. Capyc. in repet. cap. Imperialem de probib. feud. alienat. fol. 55. limit. 14. Scip. Rouit. pragmat. 4. de feud. nu. 90.*

Quòd aliter se habet in solutione laudimij, vt pro qualibet renouata inuestitura, seu, vt melius dicam, pro qualibet noua inuestitura rei emphiteuticę laudimium solui debeat, ita *Amad. de Ponte laudim. quæst. 12. nu. 10.* Verum solutionem releuij dicas non habere locum, quando vassallus petit inuestituram à nouo successore Domini, eiq; fidelitatem iurat, quia & si reno-

renouatio inuestiturę, & fidelitatis iuramentum interueniat, tamen releuium non est soluendum, quia ab herede successore, nõ autem heredi successori soluendum est, & vltra has rationes est autoritas *Afflicti in cap. 1. num. 1. de capitul. Corrad. & in cap. 1. que sit prima causa benefic. amict. nu. 2.*

Sed quid si Dominus ante annum vult immictere vassallum in possessionem feudi, in qua reperitur ipse Dominus, & vassallus renuat iurare, & immicteri an sit priuandus feudo, & per consequens duplicatum releuium soluere, *Afflicti in d. cap. 1. S. est & alia num. 8.* dicit, quod tenetur iurare etiã ante annum alias citatus tribus vicibus si nõ iuret priuabitur feudo, vt dicam infra.

Sed circa solutionem releuij, vt cogatur soluere ante annum, in hoc nõ consentio, quia est dilatio concessa ad beneficium vtriusq; nempe debitoris, put est vassalli, & creditoris, prout est fisci, & in preiudicium vnus arctari non potest.

Vnde ex ijs probari potest releuij definitio, siue descriptio, quam ponit *Io. Garfias de expens. & melioration. cap. 13. num. 15. mibi in tractatibus tom. 17. fol. 304.* dicens releuium esse munus honorarium, quod nouus vassallus Domino introitus causa in feudum largitur, quasi morte alterius vassalli, vel si aliquo casu ei feudum ceciderit vel apertum sit, & aliam definitionem ponit *Amad. de Ponte laudim. quest. 2. num. 6.* dicens, quod releuium est id, quod soluitur (quando vassallus vtilis Dominus feudi moritur,) per eius heredem pro confirmatione inuestiturę, ad tradita per *Andr. de Ifern. in cap. 1. S. sed & res num. 7. per quos fiat inuest.*

14 Limita tamẽ conclusionem in qua affirmauimus releuiũ non deberi propter nouam inuestituram non procedere in feudo quaternato secundum quid, quia pro illius noua inuestitura à Barone concedenda subfeudatario

precedente Domini mandato est soluendum non in quãtitate medietatis fructuum, sed quod non excedat decẽ vncias, prout sic limitant principalem cõclusionem, *And. de Iser. in hac confis. post mortem col. 2. Matth. Afflicti. nu. 10. & nouissime per Horat. Motan. d. repet. feud. S. preterea si quis infeudatus nu. 50.* quis sic inducit dictam constitut. post mortem,

ARGVMENTVM.

Consuerudinem soluendi releuium, non solum in nostro Regno, sed in alijs Europę partibus inolere demonstratur quinimmo, & de eius quantitate ijs in locis; prout in Gallia alijs locis conuicinis pro releuio soluitur melior equus, aut bos, & toties quoties feudum mutat manus Domini, non autẽ in casu venditionis, vel successionis directę. Item soluitur in Sabaudia, & Pedemontiũ patria sub nomine laudimij. Item in Colonia, Montesia, Ducatu Iuliacensi. Itẽ in Passauia, eiusq; Prouincijs, & dicitur laudatiuum. In Aquitania dicitur obsequium, in Britãnia dicitur redemptiuũ, in Hispanijs & dicitur vulgo l'entrada, in Regno Siciliae vltra pharum soluitur, sed quãtitas diuersa est, prout diuersi ibi sunt statuti casus; apud Aurelianenses dicitur releuonfor. Demum in Regno nostro quamnam quantitatem percipiat Rex, refertur ex bilancio transmissio ad Catholicam Maiestatem.

SVMMARIVM.

- 1 **D**E quantitate releuij.
- 2 **Q**uantitas releuij in Gallia est melior equus, aut bos ad Domini electionem.
- 3 Soluitur in Gallia pro feudis vulgo cburmied.
- 4 Debetur in Gallia toties quoties mutat manus

manus Domini.

- 5 Nec in Gallia exigitur in casu venditionis, vel successionis directa.
- 6 In Sabaudia, & Delphinata soluitur laudimium quando feudum venditur, & quid in Pedemonte remissive.
- 7 In Ducatu Montensi, Episcopatu Coloniensi, & Ducatu Iuliacensi. Item & in alijs Germaniæ locis conuicinis soluitur releuium.
- 8 In Passavia, eiusque Prouincijs soluitur laudatium, & pro eo quinque floreni pro singulis centum, & alibi decem pro centenariis, & alibi viginti, & hoc in feudo simpliciter hereditario.
- 9 In Aquitania releuium dicitur obsequium, & præstatur Domino.
- 10 Releuaciones apud Aurelianenses arbitrariæ sunt.
- 11 Apud Hyspanos releuium soluitur, & dicitur l'entrada.
- 12 In Britannia releuium dicitur rachapt, siue redemptium, & debentur fructus feudi, & iurisdictionis integri anni, & quid in Anglia ibidem.
- 13 Releuij quantitas diuersa in Regno Sicilia ultra pharum.
- 14 Diuersi casus succedendi in Regno Sicilia ultra pharum constituti, diuersam constituunt releuij quantitatem, & nu. 13. Item pro duplicato fructus duorum annorum debentur num. 14. & 15.
- 16 In Regno nostro Neapolitano releuij quantitas uniformis est.
- 17 Est medietas fructuum illius anni quo feudatarius moritur.
- 18 Releuij Regale censum ad quam summam ascendat quolibet anno.
- 19 Ex releuij censu, siue introitu permulctis satisfi Officialibus hic in Regno.

QVÆSTIO V.

Releuium ex consuetudine deberi deductum vides in Regno nostro, sed an ea consuetudo alibi sit recepta, non ab re hic scrutari puto, nè materiam quam

tractamus, incognitam faciamus, quæ cognoscendam proponimus, & quænam sit eius quantitas, tam in Regno nostro, quam in locis, ubi vigere illam demonstrabimus.

Et permultis Europæ in partibus quoad videre potuimus eam vigere sat constabit, tam in vtraq; Sicilia, Germania, Gallia, Hispanijs, Britannia, Sabaudia, Flandria, cæterisque Europæ locis.

In Gallia autem, alijsque locis conuicinis soluitur releuium, & eius quantitas est, nam Domino soluitur melior equus, aut bos ad Domini electionem, quæ solutio fit etiam ex consuetudine ibi inoleta, prout de hac consuetudine, eiusque solutionis quantitate, & rei solutæ electione, testatur Henrich, à Rosental, tit. de diuis. feud. cap. 2. conclus. 64. num. 1. & 2. de qua Galliarum consuetudine meminit Camill. Borrell. in summ. decis. tit. de releuio num. 3. & 4.

Quam consuetudinem in Gallia vigentem ampliatam esse demonstrabitur, etiam in quibusdam feudis plane degeneratibus, quæ vulgo churmied in illis partibus appellantur, de qua consuetudine releuij solvendi sic ampliatam testatur idem Rosental, tit. quib. mod. feud. acquir. conclus. 66. num. 2.

Quod releuium in Gallia soluitur toties, quoties feudum mutat Dominus, ita Amed. de Ponte laudim. quest. 2. num. 8. & nos supra diximus quest. 1.

Restrigitur, siue limitata fuit dicta solutio releuij in locis, vt non exigatur in casu venditionis, vel successionis directæ, ita glos. Paris. S. 22. & Vint. de Franch. decis. 121. num. 10. & 11. & per eam decisionis intercedentem.

In Sabaudia, & Patria Delphinatus etiam solvendi releuium irrepit consuetudo, & soluitur Domino sub nomine laudimij quando feudum venditur, & soluitur ob nouam inuestituram quam Dominus emptori facit de qua consuetudine testatur Guid.

B

Pap.

Pap. decis. 415. num. 3. Franc. Marc. dec. 368. num. 16. Nicol. Boer. decis. 19. num. 8. & 2.

In Patria Pedemontium quid seruetur circa releuij, siue laudimij solutionem, vide *Amad. de Poute laudim. quest. 3. nu. 6. post Riminald. Iunior. cons. 38. num. 37.*

7 In Ducatu Montensi, Episcopatu Coloniensi, & Ducatu Iuliacensi, & ibi in locis conuicinis, alijsq; permultis in Germaniæ locis ex eorum consuetudine releuium soluitur, prout testatur idem *Rosental. d. conclus. 66. num. 5. cap. 6. tit. quib. mod. feud. acquir. sed quantitatem non inueni.*

8 In Passauiâ, eiusque Prouincia, & locis conuicinis adest etiam quædam consimilis consuetudo, ut in alienatione feudi merè, & simpliciter hereditarij soluat directo Domino laudimij, siue, ut ipsi vocant, laudatiu, pro quo soluentur Domino quinque floreni pro singulis centum, & in quibusdam alijs locis decem pro centum, & alibi viginti, ut post *Ioan. Coras. in l. 3. sub. num. 22. C. de iure empbit. testatur Carol. à Kirchberg. in suo discursu de feud. hereditario, & ex pacto, & prouidentia cap. 5. num. 21. & 22.*

9 In Aquitania, quæ Galliæ pars est, etiam viger alia consuetudo, nempe ut vassallus pro inuestitura obsequij ceneatur præstare, pro quo non cogitur Ducatum ipsum egredi intra annum, & mensem, ut refert *Arnold. Ferron. in comment. ad consuetud. Burdegulens. lib. 2. tit. 8. de feudis, & iure emphiteutico §. 1. vers. octauus nummus, dico infra q. 8. nu. 18. par. 3.*

10 Apud Aurelianenses etiam soluitur releuium, sed sub alio nomine, nempe dicuntur releuationes arbitrariæ, quæ apud Gallos materna lingua dicuntur releuoinfor à plaisir, pro ut de hoc meminit *Renat. Koppin. in consuetud. Andegauens. lib. 1. cap. 4. artic. 14. par. 1. Borrell. ubi sup. num. 4.*

In Britannia etiam soluitur rele-

uium, sed sub nomine redemptiui, siue rachaptus, ut in artic. 76. meminit *Bertrandus de Argètre ad consuetud. Britanniæ tit. dez droitz du Prince art. 76. & pro rachaptu, siue redemptiuo Dominus feudi accipit fructus vnus integri anni, & rã fructus feudi, quã iurisdictionis, idem Bertrand. d. tit. art. 74. in verb. du rachapt.*

In Anglia retulit mihi Excellentiss. D. Fabricius Carapha, Aurei velleris æques, Regius Collateralis Cons. vir politicæ doctrinæ perspicuus, & Dominus meus semper, & vbiq; obseruandus, quod Rex mortuo feudatario relicto filio in pupillari ætate, statim accipit possessionem feudi, illiusq; fructus percipit quoad pupillus deuenit ad pubertatem, & interim quamdam annuam quantitatem pupillo durante pupillari ætate assignat.

11 In Hispanijs, etiam soluendi releuij consuetudo inoleuit in quibusdam casibus, & appellatur vulgò hyspanè l'entrada, quasi, ut iam dixi, pro introitu soluat, prout testatur *Ioan. Garf. de expens. & melioration, cap. 13. num. 15.* In Belgio etiam soluitur dixi supra q. 1.

In Regno Siciliae ultra pharum soluitur etiam releuium, sed diuerso modo soluitur, & taxatur in diuersis casibus, quippe si successor in feudo est de descendens per lineam directam primi acquirentis, & succedit in Comitatu consistente in tribus castris, vel ultra tunc soluet pro releuio decem marchas argenti; In cæteris vero successione soluit quatuor marchas, ut si est villa, vel terra habitata. In successione autem cuiuslibet castri, in quo nec familia, nec habitatio reperitur, tunc soluet duas marchas; si fuerit feudum planum, aut domus, siue membri soluit marcham vnã. In quibus autem casibus si acciderit casus non petite inuestituræ post annum, tunc soluet pariter duorum annorũ fructus pro duplica-

plicato releuio, vt supra diximus.

Sed si fuerit descendens per lineam
 15 transuersalem, tunc nulla admissa
 differentia quantitatis, vel qualitatis
 feudorum, successor soluet medietatem
 fructuum illius anni, in quo moritur
 vassallus, *ita ex constitutione illius Regni Regis Martini, incip. Studiosè, testatur de hoc diuerso soluendi modo, ac quantitate, Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 8. quest. 16. num. 7. de iure releuij, Ioseph Cumia in repet. cap. si aliquem in verb. in antiquis num. 234. Garf. Mastrill. decis. 112. num. 8. & 9. vol. 2. Mar. Muta super cap. Regni Sicilia tit. de releuio. In Regno autem nostro Neapolitano releuium debetur ex more, & consuetudine, licet postea approbata per constitut. Post mortem, &*

16 semper est vniforme soluendum regulariter per successorem in feudo quaternato (vt infra dicemus) vocatum ex lege, vel inuestitura, *ita ex Andr. de Ifern. in d. cap. 1. S. similiter nu. 2. cæterique Regnicolæ nostrates passim, & Nicol. Intrigl. cent. 2. art. 5. num. 626. Garf. Mastrill. d. decis. 112. nu. 2.*

17 Et eius quantitas est medietas fructuū illius anni, quo feudatarius moritur. *secundum Andr. de Ifern. in constit. post mortem in fine eiusd. S. similiter, vers. sunt releuia de capit. Corrad. vbi Regnicolæ passim omnes in hoc concordant, quos allegat Nard. Lyparul. ibi in verbo medietas, Franch. decis. 121. nu. 2. Freccia d. auctor. 3. num. 28. Loffred. in d. S. sed & res per quos fiat inuest. Petr. Greg. de feud. par. 8. quest. 16. tit. de iure releuij num. 7. Paris. de Puteo de verb. feudal. significat. in verbo releuium, Andr. de Georgio allegat. 18. nu. 23. Camill. Borrell. vbi supra num. 5. quod releuium, siuè medietas fructuum taxatur plus, & minus secundum quantitatem fructuū, qui percipiuntur, post glos. in l. quæro, ff. de usufruct. legat. Camill. de Medic. conf. 18. num. 3. 4. & conf. 55. num. 5. Scipio Theodorus omnigenæ, atque vniuersæ politionis doctrinæ vir, & Patritius*

Surrentinus ad altiora protendens alleg. 21 num. 18. Vnde circa quantitatem releuij debendam, vbi non adest certa quantitas dereterminata in aliquo tempore, in dubio debetur secundum conuentionem tempore concessionis, quæ conuentio si non apparet; soluenda est quantitas tempore mortis, idest medietas fructuum, ita docet Petr. Nicol. Moz. de substantial. feud. num. 29. vers. itaq; subinfertur Campan. in c. apud Fogiam num. 37. tit. quid fiet mortuo Barone, Mastrill. decis. 112. num. 2. & 9. Marin. Freccia d. auctor. 3. n. 28. Amed. de Ponte quæst. laudim. 2. num. 7. Sed an duplicatum releuium soluatur in supradictis locis, dixi supra q. 3. Quod

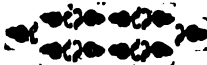
18 ius releuij in Regno calculatum fuit ascendere ad summam ducatorum triginta milliū parū, aut plus quolibet anno, vt ex bilancio transmissio ad Reg. Maiestatem refert Reg. Moles in princip. decis. de iure releuiorum. Immo maior summa exigitur ex significato-

19 rijs releuiorum, quia super eis satisfit domino Proregi de stipendio ducatorum 29700. quolibet anno. Item Regijs Ingegnerijs, & Architectis soluuntur quolibet anno duc. 3000. super eisdem significatorijs.

Item satisfit Magistro Ceremoniarum Capellæ Regiæ pro suo stipendio ducatorum 144.

Item satisfit Porterijs, vulgo di Mazza, e di Catena pro eorum stipendio duc. 442.

Item satisfit all'Alcay pro victo, & vestitu seruorum, vulgo del Palco, & pro omnibus necessarijs pro eorū sustentatione, & victu duc. 780. pvt hæc omnia apparent ex reformatione facta per Comitem de Lemos cap. solido de S. Excell.

ARGVMENTVM.

Præstationem releuij contra feudi naturam, & à feudo quid extrinsecum esse deducitur, huiusq; sententiæ permul-
tæ afferuntur rationes, & authoritates
tam Frecciz, Iserniensis, Franc. de
Ponte, & aliorum; demum hodie
inesse feudo deducitur.

SUMMARIVM.

- 1 **C**onsuetudo releuij soluendi ad neces-
sitatem in Regno redacta.
- 2 *Marini Frecc. sententia de qualitate,*
& natura releuij, & *Franc. de Ponte*
sententia super eodem.
- 3 *Releuium est extra regularis feudi.*
- 4 *Eius solutio odiosa num. 4. Contra pro-*
priam feudi naturam num. 5. Persona
tantum coheret num. 6. & seq.
- 7 *Releuij onus non deducitur ab hereditate,*
& refertur decisio.
- 8 *Actio, siue obligatio ad releuium nasci-*
tur sequuta morte regulariter.
- 9 *Nouus successor non potest molestari pro*
releuio super feudo remissiuè.
- 10 *Primogenitus solus, non autem secundo-*
geniti soluit releuium.
- 11 *Releuij onus respicit ipsum feudatarium*
successorem.
- 12 *Regia Camera pro releuio facit exequu-*
tionem contra tertium possessorem.
- 13 *Vbi releuij consuetudo non inoleuit, solui*
non debet releuium.
- 14 *Releuium contraria consuetudine tollitur.*
- 15 *Fiscus suam intentionem pro releuio super*
consuetudine fundatam habet.
- 16 *Releuium intrinsecum feudo est, quando*
in concessione fuit expressum.
- 17 *Releuij onus feudo inesse hodie non dubi-*
tatur in Regno uostro.
- 18 *Andr. de Isern. dicens releuium esse onus*
personale, & præstationem extrinsecam
à feudo declaratur.

QVAESTIO VI.

T iam deductum vi-
des præstationem
releuij ex consue-
tudine tam in Re-
gno nostro, quam
in aliis partibus,
vbi vigere demõ-
strauimus, inductã

- esse, adeo vt ad necessitatem hodie
illa sit reducta, maximè ob constitu-
tionem Regni post mortem, appro-
bantem, & extendentem illã ad feu-
dum quaternatum secundum quid, vt
in fine huius quæst. dicam. Quære
proinde volui, an dicta solutio dici
possit de natura feudi, vel quid ab eo
extrinsecum, *Marin. Freccia de subfeud.*
tit. de auctor. Baron. auctor. 3. num. 2. &
seq. in ea præcipit verba, dicens, præ-
stationem releuii esse ex consuetudi-
ne introductam, & extrã regulas feu-
di, & cum eo concordat Bald. in cap.
cum in Ecclesiarum de constitut. vbi ait
banc consuetudinem, siue præstatio-
nem releuii esse odiosam, Brunus conf.
44. col. 4. hinc glos. Parisiens. in glos. 1. S.
2. num. 4. & glo. 2. num. 18. S. 3. dicit
releuium esse contra propriam feudi
naturam, & odiosum, quam sequitur
Henrich. à Rosental. d. conclus. 66. glos. A.
superioribus quæstionibus allegata in fine
post Io. Schneiduin. de feud. par. 5. nu.
60. & ante istos Andr. de Isern. in d. S.
sed si res num. 11. dixit releuium esse
præstationem extrinsecam à feudo,
cui non inest, Vinc. de Franck. decis. 112
num. 6. Io. Franc. de Ponte de potest. Pro-
reg. tit. de refut. feud. S. 4. num. 1. Camill.
de Medic. conf. 55. num. 1. & conf. 18.
num. 10. Camill. Borrell. in summ. decis.
tit. 38. de releuio num. 1. illudq; non in-
esse feudo, sed esse præstationem ex-
trinsecam à feudo per mortem indu-
ctam in successore, ita post Andr. de
Isern. Petr. de Gregor. de concess. feud. par.
8. tit. de iure releuij, sequitur Freccia d.
author.

- author. 3. num. 3. & 16. & pro indubitato tenet, atq; concludit præstationē releuii non esse de natura feudi, sed extra eius naturam, neq; ex lege feudali, ita *Marin. Frecc. num. 18. d. loco*, quam conclusionem probando ex ea
- 6 infert, quòd ideo personæ tantum cōhæret, non autem rei, & non inesse feudo, sed hæredis personæ coherere.
- 7 Et proinde tale onus non esse deducendum ab hæreditate, *decisum refert Nicol. Anton. Gizzarell. decis. 8. nu. 1. & 3.* & esse præstationem extrinsecam à feudo, cui non inest, vt post *Vincent. de Franch. sup. alleg. decis. Franc. de Ponte d. loco, vb; num. 5.* refert, quod actio siue obligatio ad releuium non oritur nisi sequuta morte, nec fiscus est creditur, ante mortem feudatarii; quin immo eius natiuitas incerta est, cum possit feudatarius alienare, vel refutare, & tñ stante eius morte actio non nascitur, eò quod hæc præstatio est extrinseca à feudo, vt dicemus infra.
- Hinc *Marin. Freccia d. author. 3. num. 4.* infert, ex hoc, quia præstatio releuii inest personæ successoris feudi, non autem feudo, quod si nouus successor, vel hæres in feudo alienaret illud in alium cum assensu Domini, non posset de iure nouus successor à Regia Curia molestari super feudo pro releuio, quia hæc præstatio non inest feudo, sed personæ, licet aliter seruetur, vt suo loco dicemus.
- 9
- 10 Inde, quia solus primogenitus debet soluere releuium, videtur dicendum, quòd à persona debetur, non ex re, sed propter rem, ita *Loffred. in cap. Imperialem, S. firmiter de prohibet feud. alien. ubi Camer. fol. 13. lit. D. & Afflict. decis. 252. & post Tiraquell. Camill. Salern. Fab. Iordan. & alios, Mastrill. decis. 112. num. 13. & nos infra quæst. 13. par. 2.* quia si deberetur ex re, sequeretur, quod secundogeniti tenerentur contribuere, reluctantibus decisionibus, vt dicam infra par. 2. quæst. 14. Et actio personalis non sequitur

- fundum *l. fin. S. 1. ff. de contr. empt. l. 1. S. si hæres, ff. ad trebellian.* & pro hac sententia pugnat *Vinc. de Franc. decis. 221.*
- 11 dicens esse onus, quod respicit ipsum feudatarium successorem, siue hæredem in feudo, non autem feudum ipsum. Insuperq; non esse onus annexum feudo, sed penitus alienum, & respondet ad tacitam quãdam objectionem, quæ fieri posset de fructibus, quod DD. dicentes, releuium esse medietatem fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, non dixerunt, qd debeatur de fructibus illius anni illa medietas, sed quantitatem taxauere, vt dicam infra q. 18. hac ead. par. licet non negent DD. prædicti, quod
- 12 de facto Regia Camera contrarium obseruet, vt etiam contra tertium possessorem faciat executionem de fructibus pro releuio, vt testatur præfati DD. tam *Frecc.* quam *Vinc. de Franch.* ceteriq; *Regnicolæ* passim, subditque *Garf. Mastrill. d. decis. 221. num. 41.* solutionem releuii non ex natura feudi, neq; ex lege feudali, sed ab vsu esse introductam, & consuetudine allegans *Andr. de Ifern. in d. S. sed*
- 13 & *res.* Vnde si in aliquo Regno non adesset consuetudo illud præstandi, adhuc non deberetur, ita *Io. Franc. de Ponte conf. 30. nu. 39. vol. 1. & in tract. de potest. Proreg. tit. de refut. feud. S. 4. num. 1. Mastrill. d. decis. 221. num. 41.* Insuperq; addo, quod dum ex consuetudine est inductum, solaq; consuetudine nitatur, sequitur, quod per aliã contrariam consuetudinem tolli potest, ita *Frecc. d. author. 3. idem Mastrill. d. num. 41.* Ideoq; Fiscus regulariter non habet intentionem fundatam pro releuio, nisi quatenus consuetudo ei suffragatur, ita *glos. Paris. tit. 2. S. 53. Mastrill. d. loco num. 42.*

Declara tamen adhuc releuium posse esse præstationem intrinsecam feudo, vt quando feudum esset concessum expressè cum hac solutione releuii, ita ex *Marin. Frecc. d. author. 3.*

versic. fecus autem, concludit Camill. Medic. d. conf. 18. num. 13.

Tamē quicquid sit, negari non potest, quin hodie non in fit feudo in Regno tamen nostro, tū ob auctoritatem *Frescia nu. 16. & aliorum, & in specie Camill. Medic. d. conf. 18. nu. 136.* tenet hodie dici posse releuium onus intrinsecum feudi ex ratione, tū quia oritur contractus vltro, citroq; obligatorius inter dominum, & vassallum, ex *Andr. in cap. 1. S. similiter num. 24. de capitul. Corrad. & vassallus recipiendo feudū videtur se obligasse ad onera feudi, inter quæ cum sit releuium, quod cum consuetudine debeat sepe concessio, secundum consuetudinem facta esse intelligitur. l. quod similiter, S. quod assidua, ff. de edil. edict. l. qui semites, ff. de usuris, & per alia iura dicit Camill. de Medic. d. conf. 18. num. 13. 14. 25.* tum etiam quia toties ita iudicatum est releuiū deberi, cum duæ sententiæ Sac. Conf. in Regno nostro faciant legem generalem, iuxta vulgaram Afflicti doctrinam, tum etiam ex hac nostra constit. post mortem, quæ approbando hanc consuetudinem solutionis releuij, eam ampliavit etiam in subfeudo quaternato, quod dicitur feudum secundum quid, vt dicam infra quæst. & sic hodie de hoc non est dubitandum quin necessitas sit soluendi releuij, quod probatur etiam ex dispositione cap. Regni apud Fogiā Non omittam hic soluere vnā dubitationem, quæ posset fieri circa verba illa *Andr. de Ifern. dicentis releuium esse onus personale, & præstationem extrinsecam à feudo, & tamē usufructuarius, qui nō est dominus feudi soluit releuium, non autē proprietarius, qui est dñs feudi, & tandem dicit quod est onus personale hæredis, nam si consideremus verba Andr. ex medulla, eiusq; germanam intentionem capiamus, Andr. aliud videtur sentire, quippe Andr. in d. S. sed & plures n. 7. & l. 1. quærit namque num. 7. de*

duobus; primo si omnes illi, qui tenentur petere inuestiturā, & iurare fidelitatem, teneantur soluere releuium; secundo si non petunt inuestituram, vel non iurant fidelitatem, an perdāt feudum; & tamen concludit Ad primum releuium tantum sit soluendum per hæredem, non autem per emptorem, quia ita se habet consuetudo, secundo soluendo tñ secundam quæstionem num. 10. vers. pro hoc videtur, dicit, quod tam hæres, quam emptor si non petunt inuestituram, nec iurent fidelitatem feudo priuantur. Verum poterat quæri de disparitatis ratione, cur hæres tenetur iurare, & releuium soluere, emptor autem iurare tantum, non autē releuiū soluere. Respondet Andr. quod diuersa est ratio inter releuium, & iuramentum; iuramentum est de substantia feudi, quando non remittitur, quia feudum fide dicitur; releuium autem non est de substantia feudi, sed quædam præstatio extrinseca per mortem inducta in hærede tantū; ideo dū fidelitas est de substantia quilibet ad illā tenetur, siue hæres, siue emptor, releuium autem cum in hærede tantum, ideo ipse soluere tenetur, & sic alij nō tenentur, quia hoc est extrinsecum à feudo, ita declarat subtiliter Camill. de Medic. d. conf. 18. nu. 10. 11. 12. quem omnino videndum rogo. Vnde infert Nicol. Mezz. de substantial. feud. nu. 29. quod hodie in Regno nostro feuda possunt dici impropria, quia soluitur releuium pro inuestitura, quæ gratis concedi debet, vt supra diximus.

ARGVMENTVM.

Solutio releuij an sit onus personale ipsius feudatarij, vel reale feudi controuertitur. Et personale suadet esse. Quid autem seruetur, & quomodo in Regno nostro refertur, Et contra

tra

tra rem ipsam actionem dari obseruatur, prædictaq; obseruantia iure probatur. Demum reale onus esse feudi ostenditur, adeo ut contra tertium possessorem dirigatur. Et actio pro releuio sit personalis in rem scripta, vel conditio ex lege constitutionis Regni iudicanda discurretur.

SVMMARIVM.

- 1 **A**ctio ad releuium an sit realis in quidditate iuris.
- 2 Actio pro releuio non est realis, sed personalis suadetur, & num. 6.
- 3 Releuium est onus impositum persone, non autem rei.
- 4 Secundogenitus non contribuit in releuio.
- 5 Consuetudine non autem de iure substinetur, quod actio pro releuio detur contra tertium possessorem.
- 7 Actio ad releuium nascitur sequuta morte feudatarij.
- 8 Successor non realiter immixtus in feudum non saluet releuium, & num. 26. & 28.
- 9 Minor non saluit releuium regulariter, nisi pubes factus, licet contrarium hodie in Regno seruetur, & num. 26.
- 10 Decisiones Regie Camera referuntur.
- 11 Releuij solutio habet obligatam rem, & in consequentiam personam, & nu. 16.
- 12 Actio pro releuio incipit esse personalis, & postea transfunditur in realem.
- 13 Actio pro releuio condictione in rem datur contra feudum, eiusq; possessorem.
- 14 Actio pro releuio est realis, sicut actio pro laudimio.
- 15 Solutum nomine uectigalis pro emptione serui, potest repeti ab emptore cauendo redhibitoria.
- 17 Sententia glos. Paris. malè impugnatur à Vincentio de Franch.
- 18 Releuium continetur appellatione iurium Curia.
- 19 Concessio feudi tertio facta non præiudicat Regi circa releuium.
- 20 Actio realis ut datur pro adhoa, ita pro releuio.
- 21 Onus releuij est feudo insitum à constitutione post mortem hodie & num. 30.

- 22 Onera realia sequuntur rem.
- 23 Releuium grauat personam propter feudum.
- 24 Discordantium sententiæ super hac questione concordantur.
- 25 Consuetudo soluendi releuium reducta est hodie ad necessitatem.
- 26 Realis actio presupponit reum possidere.
- 27 Vassallus non possidens, non debet releuium soluere.
- 28 Refutarius quando soluet releuium remisit, & de ratione num. 29.

QVÆSTIO VII.

Ontrouersa hæc quæstio fuit inter nostrates, & Vltromontanos, præ ut asserit Nicolaus Ant. Gizzarell. dec. 8. num. 2. & licet in Regno nostro

sit sopita per multas Doctorum auctoritates, & decisiones sic de facto obseruatas, tum etiã ob practicam in Regno per fiscum de facto receptam, prout dicit Frecc. author. 3. nu. 4. Ego vero nitar præscrutari, quid sentiendū in quidditate iuris, & an ea ratione nitatur. Et solutionem releuij esse onus feudatarij suadetur, ex dictis Freccie num. 4. dicentis, quod solutio releuij est personalis debita à successore feudi, non à feudo, licet contrarium de facto seruetur cum pro releuio contra tertium possessorem fiscus semper faciat executionem, ut in præcedenti quæst. annui, & Camil. Medic. conf. 18. num. 15. testatur, tamen de iure, & in eius quidditate tenet Frecc. solam personam feudatarij ob consuetudinem esse adstrictam ob renouationem inuestituræ, cum nullibi legatur hanc solutionem deberi ex feudo, sed ex consuetudine personam esse adstrictam, & per consequens non esse actionem realem, cuius Freccie

tiæ authoritatem sequutus *Vinc. de Franch. decis. 122. num. 14.* dixit quod hoc onus releuij potest connumerari inter onera, quæ respiciunt feudatarium, non autem feudum, quod dicitur *Vinc. de Franch. comprobatur. num. 16.* ex eo, nam si feudatarius intra legitima tempora inuestituram non petat, hodie non amittit feudum, sed soluit duplicatum releuium, ergo dum ex nõ petitione inuestituræ grauatatur feudatarius in soluendo duplicatum releuium, & feudum non amittitur, consequens est clarum, quod feudatarij est onus, non autem feudi.

3 Nec esse onus in rem scriptum, sed personæ impositum, quæ vult ad successionem admitti, & in feudo succedere; nam primo soluere debet releuium, cum non sit neq. ex natura feudi, ad hoc allegat *Frecc. nu. 16. tex. in c. 1. de natur. success. feud.* neque ex lege feudali, cum pro inuestitura nihil successor soluere teneatur, sed gratis eã facere dominus debet, vt. alibi dixi, sed ex quadam rigorosa consuetudine, ita *Frecc. d. num. 16.*

4 Esseque adeo vera hæc, quæ dicit *Freccia*, quod releuij solutio tantum personam afficiat feudatarij, non aut feudum, vt solus primogenitus illud integrum soluere teneatur, nec secundogeniti contribuere. vt ait *Sigismund. Loffred, in cap. Imperialem, S. firmiter de prohib. feud. alien. Matth. Afflic. decis. 252. & post Bartholom. Camer. Camill. Salernum, & alios. Garf. Mastrill. d. decis. 112. nu. 13.* Quod si (ait *Freccia*) contra tertium possessorem actio pro releuio fisco datur per receptam consuetudinem (vt dixi) in supremis Tribunalibus de facto subitinetur, quod alias de iure subsistere nequaquam potest, cum personalis sit actio, ita *Frecciam declarat Garf. Mastrill. d. locum num. 56.*

6 Insuper releuium, vt supra dixi, debetur à vassallo in signum recognitionis, reuerentiæ, & deuotionis erga

Dominum, *Camill. Medic. conf. 55. nu. 4.* erga quem vassallus tenetur hæc omnia ostendere, non autem res ipsa feudalis; ergo cum persona sit obstricta ad faciendum hæc omnia, non autem feudum, videtur omnino dicendum onus esse respiciens personam ipsam, non autem feudum, ita *Garf. Mastrill. d. decis. 112. num. 51. cum seq. Nicol. Anton. Gizzarell. d. decis. 8. num. 3. & 7. post Andr. de Iser. in d. c. 1. S. similiter.*

7 Estque tam clarum, tamq. verum, quod hoc onus releuij respicit personam, vt eius actio nasci non possit, nisi sequuta morte feudatarij, ob quam successor eius, vel hæres illud soluere tenetur, ita post *Andr. de Isern. tenet, & docet Io. Franc. de Pont. de potest. Proreg. tit. de refut. feud. S. 4. n. 5.* Ex quibus & alijs in præcedenti quæstione elucidatis patet decisio, num actio, quam fiscus habet, siuè qua experitur contra vassallum sit realis, vel personalis in rem scripta.

8 Quinimo si successor non fuerit realiter immissus in possessionem feudi, adhuc releuium soluere non tenetur, ita *Matth. de Afflic. in constit. post mortem col. 5. vers. vtrum excusatur, Campan. in cap. apud Fogiam num. 35.* Quod

9 videmus in simili, vt minor non teneatur soluere releuium, nisi quando iuret, & obtineat realem possessionem, & inuestituram factus pubes, ita *Andr. de Isern. in d. cap. 1. S. similiter in prima addit. de capitul. Corrad. quod non esset inquit Nicol. Anton. Gizzarell. d. decis. 8. num. 4.* si esset onus reale, ita vt ratione fructuum esset successor obligatus, quam sententiam, quod sit onus personale feudatarij, tenet idem *Gizzarell. d. decis. 8. num. 7. & ante eum Jacob. de Ayell. de iure ad hoc nu. 70. Garf. Mastrill. d. decis. 112. num. 55.* licet con-

10 trarium seruetur in Regno per Regiã
¶ Cameram, vt decisum refert maxima
¶ præcedente discussione in causa Comitiss Palenæ, & in alia causa cum

Regio

Regio Fisco, Io. Aloyf. Mormil. Preses Regia Camera in addit. ad const. post mortem, & nos alibi dicemus.

Tamen de facto, & non simpliciter asserunt Freccia, cæteri; quod fiscus agit contra tertium possessorem pro releuio, nullam adducens rationem, imo contrarium de iure supponentes esse verum.

Sed & merito fiscales hanc tenent obseruantiam, eamq; probauit *Glos.* 11 *Paris. S. 22. num. 155.* asserens ibi releuij solutionem esse onus reale, & personam esse obligatam in consequentiam ratione rei.

Sed de hac doctrina ego dubitarẽ, nisi quod & Freccia in eam inclinauit dubitando etiam num. 4. vers. fortè id 12 procedit, dicens, quod incipit esse actio personalis ex contractu, vel quasi, sed postea transfunditur in realem, ex privilegio fisci, adducit *tex. in l. 1. S. cū eo, ff. de eo, qui pro tutore, l. Lucius, S. Paulus, ff. de administrat. tutor. l. fiscus, ff. de iure fisci.*

Et quod debeat dari actio realis probatur; nam si Freccia, eiusque sequacium velis tenere opinionem, negari tamen non poterit ad minus esse actionem, ex lege Regni, nempe constitutionis post mortem, & per consequens conditionem ex lege, & in re scripta, & ideo bene inoleuit dicta obseruantia Regia Camera, vt in tertium possessorem fiat executio pro releuio, arguendo demonstratiuè ex lege Regni post mortem in fine, ibi pro assignanda possessione terræ prædictæ, ergo solutio releuij est onus possessionis feudi, & sic rei, licet ipsa constitutio loquatur in subfeudo, quia, vt dixi, ipsa constitutio supponit solutionem releuij in feudo simpliciter, & sic suppositum ampliavit in subfeudo secundum quid. Probatur consequentia *ex tex. in l. fin. in fine, C. de iure emphyt. ibi, pro subscriptione* 14 *sua & c. vbi laudimium deberi dicitur pro subscriptione, sicut laudimium,*

vel, vt melius dicam, releuium pro assignanda possessione, sed dum pro laudimio datur actio realis, imo hypothecaria, vt post *glos. Paris. in pluribus locis, concludit Amed. de Ponte de laudim. quæst. 45. & post cæteros Vincent. de Frauch. decis. 430. post Matth. de Afflict. & Cesar. Vrsill. decis. 95,* ergo ista actio pro releuio est etiam realis, & hypothecaria, & contra tertium possessorem dari debet, ita in terminis inserti *Garf. Mastrill. decis. 121. num. 21.* licet aliter respondere videtur inferius numero 51.

Probatur secundo *ex l. debet, vers. quid ergo, ff. de adilit. edict.* vbi emptor 15 serui couentus redhibitoria potest repetere, quod soluit vectigalis nomine pro emptione serui, licet hoc onus soluendi vectigal sequeretur emptorem, subdit *glos. ratione rei, ex quibus deducas, quod illud onus licet sequatur emptorem, tamen sequitur ratione rei, & ipse non tenetur de persona, sed indemnis discedere debet, ita pro releuio tertius tenetur ratione feudi, licet sequatur tertium possessorem ratione rei; & sic negari non potest, quod sit actio personalis in rem scripta.*

16 Et huc pertinet, quod dixit *Glosa Paris. S. 22. nu. 156. vers. in contrarium,* quod releuij actio est personalis in re scripta, & est onus feudi, & personam habet obligatam in consequentiam, cuius doctrina tam actento iure communi, quam Regni procedit.

Ex quibus, & alijs infra dicendis 17 liquet male *glos. Paris. impugnari à Vincent. de Frauch. d. decis. 121.* intelligendo eam de iure illo consuetudinario de facto; nam ipse mediam inter extremas ponit sententiam, quæ de utroq; iure sustineri potest, quatenus dicit esse onus feudi respicit ius commune.

18 Item releuium venit sub appellatione iurium Curia, adeo vt semper censeatur reseruatam, ita *Petr. de Greg.*

Gregor. de concess. feud. p. 8. q. 16. Affl. decis. 95. num. 4. Garf. Mastrill. d. decis. 121. cum seq. hoc idem probans num. 23. Ioan. Ant. Canmet. feudista Siculus in extrauag. volentes in fine, per illum tex. qui aperte loquitur, Ant. Capyc. in sua inuest. feud. in verbo iuribus Curie, sed
 19 *dum tertio fuerit concessum feudum, vel ad eum ex successione peruenerit numquam intelligitur præiudicatum iuribus curiæ, tum quia subintelligitur, tum quia hoc etiam operatur talis clausula, tanto magis, quod tertius possessor semper tenetur ad seruitia debita per antiquos possessores, Garf. Mastrill. d. decis. 121. num. 21. vbi alios allegat, ergo actio pro releuio est realis, quia sequitur rem.*

Vnde non immeritò dixit *Io. Franc. de Ponte de potest. Proreg. in tit. de regal. imposition. S. 4. num. 13. quod sicuti*
 20 *pro adha datur actio realis contra omnes tertios possessores feudi, ita pro releuio, & sic practicari testatur in Regia Camera, pro at alias dixi, & sic pluries fuisse obseruatum, & decisum in dicta Regia Camera Neap. vt in lib. Notamentorum sub die 17. Ianuarij 1562. & est aliud decretum sub die 17. Martij 1570. refert Reg. Anibal Moles in suo tract. manuscripto de Regalibus, & de iure releuij quæst. 7.*

Tamen nouissimè per Sac. Consil. sub die 14. Maij 1626. referente D. Gregorio de Angulo Reg. Consiliario meritissimo, ac pariter eruditissimo, pariterq; & integerrimo, spectatq; fidei, ac vitæ, cui Deus ultra alia bona donauit tot filios, qui merito vniuersæ, & paternæ bonitatis, ac propriæ Anguli sunt, nã vrbauitatis doctrinæ, & bonitatis paternæ tanti patris hæredes illustrantur, ac propria coruscantur; fuit decisum iuxta decisionem dicti Nicol. Antonij Gizzarel. de qua decisione vide alleg. impressas in hoc tract. hac ead. par. quæst. 13. & nouissime meminit *Moder.com-*

pend. par. 2. in verb. releuium.

Item quicquid supra diximus releuium non esse onus feudi, quod deduximus procedere ante tempora
 21 *constituit. post mortem, qua deinde lata negari, nec dubitari potest, vt releuium nõ sit onus feudi à lege insitum, in casu tantum suo, dum (vt alias dixi) in feudo prædictam consuetudinem approbando, ad subfeudum quate natum ampliavit, loquiturque ibi constitutio, soluto verumtamen, releuio, ex quibus verbis apparet, & omnino solui debeat releuium necessariò, ergo onus feudi est, sed onera*
 22 *rei habet talem naturam, vt ad quæcumq; possessorem, imò & ad ipsum Dominium, dumodò legitimè imposta fuerint, transeant vna cum re ipsa, si quæ transit, ita Barthol. Camerar. in repet. cap. Imperial. fol. 13. lit. A. cum seq. col. 1. vbi intelligit de oneribus ad quæ est obligatus vassallus occasione feudi, & sic ad instar actionis in rem scriptæ, vt persequatur rei possessores ob rem illam, meritò & releuij actio contra tertios possessores datur, pro vt de releuio supra allegati DD. dixerent, quod vassallus obligatur ob feudum ad releuium, & proinde est onus quod afficit feudatarium possidentem, & rē ipsam sequitur; & quod sit onus*
 23 *reale feudi, siue grauet personam propter feudum, adeo ut qui percipit fructus teneatur soluere illud, tenet & fundat Camill. Medic. conf. 18. nu. 4. & seq. ad 10.*

Hæc volui in puncto iuris per instantoriè discutere, tñ vt vtraq; discordantium sententia elucidetur cõcordando tempora concordabis scripturas, ideo dicas, quod opinio Andr. de Ifern. Frecc. & aliorum dicentium, pro releuio dari actionem personalem, de iure substineri posse, & ante tempora constitutionis post mortem, cum tunc temporis sola consuetudine nitentur, quæ etat odiosa, & ideo strictè intelligenda nec declaranda, nec

am-

amplianda . Verum de facto ex communi Tribunalium obseruãtia in rem dabatur, & contra tertium possessorẽ faciendo exequutionem . Sed post tempora constitutionis, quæ , vt dixi, prædictam consuetudinẽ releuij soluendi in feudo tacitè approbatã, ampliãuit etiã in subfeudo quaternato, ergo tacitè, immò expressè approbauit morem soluendi releuium, dum dicit soluto releuio , prout moris est, 25 ergo ad necessitatem legis reduxit, actionemq; tribuit conditione ex lege, quo tempore considerato negari non potest, quin actio, siue onus releuij sit realis, & hypothecaria, cum rem ipsam afficiat, & contra eam sit scripta, grauando tñ feudatarij personã, ex quibus apparet, quod vtraq; opinio sustineri potest temporũ adhibita distinctione, Quam vltimã concordantiam ponit, (ne quod alterius est subtrahem præter morem) præceptor meus Bammacar. in quadam apostilla manuscripta ad Frecciam d. author. 3.

26 Insuper realis actio præsupponit reum possidere, & datur contra quẽcumque possessorem rei de qua vertitur lis, S. omnium inst. de action. ubi DD. sed iam deduxi, quod releuium debetur pro intratura feudi, seu quando feudatarius accipit realem feudi possessionem, vt modo diximus supra, quæst. 4. Diximus etiam, quod minor licet succedat in feudo, tamen quoad non intrat feudi possessionem non tenetur ad releuium, licet aliter seruetur, vt dixi quæst. 4. Item ex Afflict. diximus, quod si realiter feudatarius non fuerit immissus in possessionem 27 non soluet releuium. Ex quibus vides quid nisi vassallus feudum non possideat, non debet releuium soluere, ergo videtur, quod actio datur contra possidentem, & non datur nisi possideat, ergo realis actio censenda est, & per consequens contra tertium. Item realis actio ideo dicitur, quia

rem ipsam concomitatur, l. Imperatores, ff. de publican. sed hæc actio pro releuio sequitur rem etiam contra tertium possessorem quis ergo negabit illam realẽ nõ esse. Quicquid tamen sit, ego discedo ab illa sententia dicentium, quod sit tantum actio personalis, sed altera ex istis sententijs est amplectenda, vel quod sit personalis in rem scripta ex d. const. post mortem, vel quod sit realis, & habeat etiam obligatam personam in consequentiam, pro vt asserit glo. Paris. vel & tertio, quod sit realis, licet negari non possit, quin rationes illorum, qui tenent esse actionem personalem sint valde concludentes.

Verum difficulteri potest circa hanc vltimam rationem, quòd releuium debetur à possessore rei, & sic 28 feudi, nam filius refutatarius patris (legitimis concurrentibus requisitis) non soluit releuium, vt dicam infra, quæst. 9. & seq. & ob refutationis contractũ in eum possessio, & dominium transfertur, & possidet feudum, ergo deducitur clarè, quod releuium non soluitur ratione possessionis, quia si hac de ratione solueretur in hoc casu esset soluendum. Sed hæc argumentario, & si obstare prima fronte videatur, tamen illa benè considerata retorquetur in contrarium, & æquiuocum sit, quia idem dicendum, si esset actio personalis, eo quod licet alias soluet, vt successor in feudo, tamen iste filius refutatarius, qui patri dicitur in feudo refutato succedere, vt suo loco dicemus, neq; soluet releuiũ, ergo possessionis ratio neq; militat, si dicere vellemus, quod sit actio siue realis, siue personalis.

Secundo, & melius respondetur, 29 quod filius refutatarius, & si feudi possessionem nanciscatur, tamen non nanciscitur illam vt nouam, sed possessio patris continuatur in filium, nõ vti noua, quinimmo filius refutatarius et si vti filius videatur ob mortem patris

tris succedere, vel continuare possessionem secundum veriore opinionem, tamen uti refutatarius praeuenit successionem, & ex contractu dicitur habere feudum, quo casu dum non ex noua possessione, nec ex successione, sed successionis praeventione, immo prius ex contractu dicitur habere feudum, tunc hoc casu cessat releuium, licet feudum possidere videatur, possessio enim illa non a successore herede capitur, sed a refutatario ex contractu, ut suo loco dicam, ideo non soluitur. Et demum actenta illa ratione, quod actio realis ideo dicitur realis, quia coherens illamque afficit, adeo ut in quem coherens illa transeat, semper cum tali onere dicitur transire, ita in actione releuij dicendum est etiam considerato tempore post constitutionem post mortem, si quidem (ut alias dixi) constitutio illa approbavit consuetudinem soluendi releuij ex feudo quaternato, & illam ampliauit in subfeudo quaternato, quod alias dicitur feudum quaternatum secundum quid, dum dixit recepto verumtamen releuium aliquo, prout moris, ergo affecit feudum, & sic rem tali onere, & pro eo actionem retribuit, sed dum rem affecit, sequitur quod reale est onus, & per consequens realis actio, dum mandauit ne consignetur possessio, nisi soluto releuium.

- 2 Successor ex contractu non soluit releuium, nisi fraudulentus esset contractus.
- 3 Releuium potest remitti per Dominum, & decisio refertur.
- 4 Feudum concessum francum intelligitur francum a releuium.
- 5 Releuium connumeratur inter expensas temporales feudi, sicut ad huc.
- 6 Feudum Casuani francum est a releuium.
- 8 Ioannis Angeli Barrilis exornis.

QVÆSTIO VII.

I Interrogatiue, & specificæ hanc voluissim concipere questionem, nempe releuium a quo soluedum? sequitur, quod materia in hac esset pertractanda quaestione, verum generalem volui constituere regulam circa illius solutionem.

1 Erit itaque regula, quod releuium solui debet ab illo, qui succedit in feudo, ut hæres, & iure hæreditario ob mortem prædecessoris feudatarij, nouamque feudi possessionem adeptam, ita ex Andr. de Isern. in cap. 1. §. sed ex res, col. 2. vers. sed & tunc queritur, quis sit iuuens? V. inc. Anna allegat. 95. num. 1. Garf. Masbrill. decis. 112. num. 2. Camill. de Medic. cons. 55. ium. 1. Horat. Montan. in repet. cap. Imperialem, §. præterea ducatus num. 47. non autem soluet ille, qui succedit ex contractu, dummodò non fraudulento, nam si fraudulentus, tunc soluet, quia post habita dicti contractus mentione dicitur succedere, ut hæres, & soluet Petr. de Greger. de concess. feud. par. 8. quaest. 16. num. 2. Marin. Freo. d. auct. 3. num. 3. & in fine, & per Afflic. in d. §. sed & res, & in hoc oēs Regnicolæ concordant sequentes doctores in Andree, latè D. Franc. de Ponte de p. p. proreg. tit. de refut. fact. §. 1. num. 3. & seq. Conf. Scip. Rouit. prægm. 2. §. bene volu-

ARGVMENTVM.

Releuium ab hærede soluendum demonstratur, & hæredis nomen in hac materia quomodo intelligendum remissiuè, & an remitti possit.

SVMMARIVM.

1 Successor hæreditario iure in feudo ob mortem soluet releuium regulariter. & num. 3.

volumus num. 9. & 16. de offic. procur. Casar. Pres. Anell. Amat. conf. 79. num. 7. sicq; vides, quòd ad hoc vt releuium soluatur, requiritur quod quis succedat in feudo vt hæres, quia vbi hæreditario iure non succeditur, releuium non est soluendum, ita Paris de Puteo post Andr. de Isern. de reintegrat. feud. cap. 9. nu. 13. idem Amat. conf. 14. nu. 5. Camill. de Medic. vbi sup. & nos infra aliqua dicemus. Et an sit intelligendum de hærede particulari in feudo, vel vniuersali, vel de hærede ab intestato, vel ex testamento, nos infra quæst. 16. par. 4. vbi de legatario, & de instituto mediante assensu, & infra in quæstione illa de feudo ex pacto, & prouidentia quando soluendum releuium par. 4. quæst. 23.

3 Quid autem an releuium possit remitti per Dominum? Concludas affirmatiuè, prout decisum refert D. de Ponte decis. 3. num. 2. vers. verba capitulationis & num. 28. in fine, in causa Regij Fisci cū D. Andrea de Auria in Reg. Collat. Conf. ad relationem Regiæ Cameræ Summariz. Et quid si concessio feudo franco dicatur concessum francum etiam à solutione releuij, dicas, quòd sic, quia onus feudi est, prò aut colligitur ex ead. decis. Reg. de Ponte, 10. Andr. de Georg. in repet. feudal. cap. 56. super tex. in verb. seruiant num. 20.

4 Et releuiū non esse connumerandū inter expensas feudi ad perpetuā utilitatem, sed inter expensas temporales sicut adhoa, Affl. dec. 252. col. 4. tenet Camill. de Medic. conf. 18. n. 9. in Regno nostro adest Terra Caiuani, quæ hodie possidetur per D. Io. Angelum Barilium ornatissimū Patritium Neap. olim Regium Iustitiarium Annoræ Neapolitanæ, nunc Philippi Quarti in hoc Regno Supremi Collateralis Ordinis meritissimum Secretarium, & Ducem Caiuani, quod feudum dicit d. Io. Andr. de Georg. esse francum à solutione seruitij, & releuij.

5 Et releuiū non esse connumerandū inter expensas feudi ad perpetuā utilitatem, sed inter expensas temporales sicut adhoa, Affl. dec. 252. col. 4. tenet Camill. de Medic. conf. 18. n. 9. in Regno nostro adest Terra Caiuani, quæ hodie possidetur per D. Io. Angelum Barilium ornatissimū Patritium Neap. olim Regium Iustitiarium Annoræ Neapolitanæ, nunc Philippi Quarti in hoc Regno Supremi Collateralis Ordinis meritissimum Secretarium, & Ducem Caiuani, quod feudum dicit d. Io. Andr. de Georg. esse francum à solutione seruitij, & releuij.

6 Et releuiū non esse connumerandū inter expensas feudi ad perpetuā utilitatem, sed inter expensas temporales sicut adhoa, Affl. dec. 252. col. 4. tenet Camill. de Medic. conf. 18. n. 9. in Regno nostro adest Terra Caiuani, quæ hodie possidetur per D. Io. Angelum Barilium ornatissimū Patritium Neap. olim Regium Iustitiarium Annoræ Neapolitanæ, nunc Philippi Quarti in hoc Regno Supremi Collateralis Ordinis meritissimum Secretarium, & Ducem Caiuani, quod feudum dicit d. Io. Andr. de Georg. esse francum à solutione seruitij, & releuij.

7 Et releuiū non esse connumerandū inter expensas feudi ad perpetuā utilitatem, sed inter expensas temporales sicut adhoa, Affl. dec. 252. col. 4. tenet Camill. de Medic. conf. 18. n. 9. in Regno nostro adest Terra Caiuani, quæ hodie possidetur per D. Io. Angelum Barilium ornatissimū Patritium Neap. olim Regium Iustitiarium Annoræ Neapolitanæ, nunc Philippi Quarti in hoc Regno Supremi Collateralis Ordinis meritissimum Secretarium, & Ducem Caiuani, quod feudum dicit d. Io. Andr. de Georg. esse francum à solutione seruitij, & releuij.

8 Et releuiū non esse connumerandū inter expensas feudi ad perpetuā utilitatem, sed inter expensas temporales sicut adhoa, Affl. dec. 252. col. 4. tenet Camill. de Medic. conf. 18. n. 9. in Regno nostro adest Terra Caiuani, quæ hodie possidetur per D. Io. Angelum Barilium ornatissimū Patritium Neap. olim Regium Iustitiarium Annoræ Neapolitanæ, nunc Philippi Quarti in hoc Regno Supremi Collateralis Ordinis meritissimum Secretarium, & Ducem Caiuani, quod feudum dicit d. Io. Andr. de Georg. esse francum à solutione seruitij, & releuij.

9 Et releuiū non esse connumerandū inter expensas feudi ad perpetuā utilitatem, sed inter expensas temporales sicut adhoa, Affl. dec. 252. col. 4. tenet Camill. de Medic. conf. 18. n. 9. in Regno nostro adest Terra Caiuani, quæ hodie possidetur per D. Io. Angelum Barilium ornatissimū Patritium Neap. olim Regium Iustitiarium Annoræ Neapolitanæ, nunc Philippi Quarti in hoc Regno Supremi Collateralis Ordinis meritissimum Secretarium, & Ducem Caiuani, quod feudum dicit d. Io. Andr. de Georg. esse francum à solutione seruitij, & releuij.

10 Et releuiū non esse connumerandū inter expensas feudi ad perpetuā utilitatem, sed inter expensas temporales sicut adhoa, Affl. dec. 252. col. 4. tenet Camill. de Medic. conf. 18. n. 9. in Regno nostro adest Terra Caiuani, quæ hodie possidetur per D. Io. Angelum Barilium ornatissimū Patritium Neap. olim Regium Iustitiarium Annoræ Neapolitanæ, nunc Philippi Quarti in hoc Regno Supremi Collateralis Ordinis meritissimum Secretarium, & Ducem Caiuani, quod feudum dicit d. Io. Andr. de Georg. esse francum à solutione seruitij, & releuij.

11 Et releuiū non esse connumerandū inter expensas feudi ad perpetuā utilitatem, sed inter expensas temporales sicut adhoa, Affl. dec. 252. col. 4. tenet Camill. de Medic. conf. 18. n. 9. in Regno nostro adest Terra Caiuani, quæ hodie possidetur per D. Io. Angelum Barilium ornatissimū Patritium Neap. olim Regium Iustitiarium Annoræ Neapolitanæ, nunc Philippi Quarti in hoc Regno Supremi Collateralis Ordinis meritissimum Secretarium, & Ducem Caiuani, quod feudum dicit d. Io. Andr. de Georg. esse francum à solutione seruitij, & releuij.

12 Et releuiū non esse connumerandū inter expensas feudi ad perpetuā utilitatem, sed inter expensas temporales sicut adhoa, Affl. dec. 252. col. 4. tenet Camill. de Medic. conf. 18. n. 9. in Regno nostro adest Terra Caiuani, quæ hodie possidetur per D. Io. Angelum Barilium ornatissimū Patritium Neap. olim Regium Iustitiarium Annoræ Neapolitanæ, nunc Philippi Quarti in hoc Regno Supremi Collateralis Ordinis meritissimum Secretarium, & Ducem Caiuani, quod feudum dicit d. Io. Andr. de Georg. esse francum à solutione seruitij, & releuij.

ARGUMENTVM.

Releuij solutio an inducat aditionem hæreditatis quæritur, & interiectis rationibus concluditur affirmatiuè.

SVMMARIVM.

- 1 **H**æreditatis aditio tacitè ex nonnullis inducitur.
- 2 Releuij solutio inducit aditionem hæreditatis, & de ratione num. 3.
- 4 Solutio releuij arguit possessionem adeptam.
- 5 In feudo ex pacto, & prouidentia dubitatur.

QVAESTIO IX.

T quoniam hæreditatis aditio non solum per actus distinctos, & expressos inducitur, legitimis concurrentibus sollemnitatibus, tam ciuilibus, quam prætorij iuris, sed etiam inducitur ex alijs actibus licet non expressis, qui tamen inducunt tacitā aditionem, quales sunt immixtio in hæreditate, nempe soluendo debita, & exigendo credita hæreditatis, sepe liendo corpus defuncti, vel similia faciēdo, ex quibus tacita resultat hæreditatis aditio. Cōtingit hīc dubitari, an succedens vt hæres in feudo illius possessionem capiēdo, releuiumq; soluendo, videatur tacitè per solutionem releuij, quæ in hærede tantum inducta est, hæreditarē adijse, siuè sit feudalis, siuè allodialis. Et resolutiuè respondeas, quòd per solutionem releuii inducta est hæreditatis aditio, ita ex Bald. in cap. 1. num. 14.

1 Ciuilibus, quam prætorij iuris, sed etiam inducitur ex alijs actibus licet non expressis, qui tamen inducunt tacitā aditionem, quales sunt immixtio in hæreditate, nempe soluendo debita, & exigendo credita hæreditatis, sepe liendo corpus defuncti, vel similia faciēdo, ex quibus tacita resultat hæreditatis aditio. Cōtingit hīc dubitari, an succedens vt hæres in feudo illius possessionem capiēdo, releuiumq; soluendo, videatur tacitè per solutionem releuij, quæ in hærede tantum inducta est, hæreditarē adijse, siuè sit feudalis, siuè allodialis. Et resolutiuè respondeas, quòd per solutionem releuii inducta est hæreditatis aditio, ita ex Bald. in cap. 1. num. 14.

2 Ciuilibus, quam prætorij iuris, sed etiam inducitur ex alijs actibus licet non expressis, qui tamen inducunt tacitā aditionem, quales sunt immixtio in hæreditate, nempe soluendo debita, & exigendo credita hæreditatis, sepe liendo corpus defuncti, vel similia faciēdo, ex quibus tacita resultat hæreditatis aditio. Cōtingit hīc dubitari, an succedens vt hæres in feudo illius possessionem capiēdo, releuiumq; soluendo, videatur tacitè per solutionem releuij, quæ in hærede tantum inducta est, hæreditarē adijse, siuè sit feudalis, siuè allodialis. Et resolutiuè respondeas, quòd per solutionem releuii inducta est hæreditatis aditio, ita ex Bald. in cap. 1. num. 14.

3 Ciuilibus, quam prætorij iuris, sed etiam inducitur ex alijs actibus licet non expressis, qui tamen inducunt tacitā aditionem, quales sunt immixtio in hæreditate, nempe soluendo debita, & exigendo credita hæreditatis, sepe liendo corpus defuncti, vel similia faciēdo, ex quibus tacita resultat hæreditatis aditio. Cōtingit hīc dubitari, an succedens vt hæres in feudo illius possessionem capiēdo, releuiumq; soluendo, videatur tacitè per solutionem releuij, quæ in hærede tantum inducta est, hæreditarē adijse, siuè sit feudalis, siuè allodialis. Et resolutiuè respondeas, quòd per solutionem releuii inducta est hæreditatis aditio, ita ex Bald. in cap. 1. num. 14.

4 Ciuilibus, quam prætorij iuris, sed etiam inducitur ex alijs actibus licet non expressis, qui tamen inducunt tacitā aditionem, quales sunt immixtio in hæreditate, nempe soluendo debita, & exigendo credita hæreditatis, sepe liendo corpus defuncti, vel similia faciēdo, ex quibus tacita resultat hæreditatis aditio. Cōtingit hīc dubitari, an succedens vt hæres in feudo illius possessionem capiēdo, releuiumq; soluendo, videatur tacitè per solutionem releuij, quæ in hærede tantum inducta est, hæreditarē adijse, siuè sit feudalis, siuè allodialis. Et resolutiuè respondeas, quòd per solutionem releuii inducta est hæreditatis aditio, ita ex Bald. in cap. 1. num. 14.

5 Ciuilibus, quam prætorij iuris, sed etiam inducitur ex alijs actibus licet non expressis, qui tamen inducunt tacitā aditionem, quales sunt immixtio in hæreditate, nempe soluendo debita, & exigendo credita hæreditatis, sepe liendo corpus defuncti, vel similia faciēdo, ex quibus tacita resultat hæreditatis aditio. Cōtingit hīc dubitari, an succedens vt hæres in feudo illius possessionem capiēdo, releuiumq; soluendo, videatur tacitè per solutionem releuij, quæ in hærede tantum inducta est, hæreditarē adijse, siuè sit feudalis, siuè allodialis. Et resolutiuè respondeas, quòd per solutionem releuii inducta est hæreditatis aditio, ita ex Bald. in cap. 1. num. 14.

6 Ciuilibus, quam prætorij iuris, sed etiam inducitur ex alijs actibus licet non expressis, qui tamen inducunt tacitā aditionem, quales sunt immixtio in hæreditate, nempe soluendo debita, & exigendo credita hæreditatis, sepe liendo corpus defuncti, vel similia faciēdo, ex quibus tacita resultat hæreditatis aditio. Cōtingit hīc dubitari, an succedens vt hæres in feudo illius possessionem capiēdo, releuiumq; soluendo, videatur tacitè per solutionem releuij, quæ in hærede tantum inducta est, hæreditarē adijse, siuè sit feudalis, siuè allodialis. Et resolutiuè respondeas, quòd per solutionem releuii inducta est hæreditatis aditio, ita ex Bald. in cap. 1. num. 14.

C

on

an agnat. respondet Franc. de Ponte conf. 10. num. 38. & 39.

3 Istiusq; resolutionis ratio esse potest, semper enim quod quis explicat, & gerit actum aliquem circa hæreditatem, qui solum ad heredem spectat vti heredem, videtur tacitè hæreditatem adire, iuxta communè doctrinam Ciuiliarum, vnde cum releuij solutio sit inducta tantum in successore hærede, vbi hæreditario iure succeditur, vt supra in præcedenti quæstione *ex Andr. de Ifern. in d. cap. 1. Sed & res de capitul. Corrad. diximus,* consequens est clarum, quod hæreditatis aditio inducta est; releuiū enim debetur ab hærede, & ius hæreditarium est, prout habetur *ex Presid. Auell. Amat. d. conf. 14. num. 4.* tantoq; magis, quia soluendo releuium videtur soluere debita hæreditaria feudi, cum releuium sit debitum feudi, & ex feudo debendum, *Afflic. in cap. 1. num. 7. per quos fiat inuestitura, Mastrill. decis. 112. num. 20.* & Dominus super feudo pro releuio est creditor omnibus præferendus, vt supra, præmonui *Mastrill. d. num. 20.* ergo soluendo debita, consequens clarum est, quod hæreditatis aditio inducitur. Præcipuè releuij solutio arguit possessionè adeptam, sed dum quis immittitur in possessionem rei hæreditariæ, quænam euidentior coniectura videtur, quam talis immissio? quæ propriè inducit hæreditatis aditionem, cum hunc animum habere videtur, qui rei hæreditariæ possessionem apprehendit, qui animus, & si expressè per has rationes dixerit quisquam quod non est probatus expressè, adhuc negari non poterit, quin non probetur ex qualitate gestorum, prout releuij solutio, ex ijs enim adeundi animus probatur *Bald. d. loco.* Tum etiam facit, quia hæreditatis aditio est quasi contractus, videtur enim hæres adeūdo hæreditatem, tacitè contrahere cum creditoribus hæreditarijs, ijsq; se tacitè

4

5 hæreditario iure obligare, at verò soluendo releuium, non solum tacitè videtur contrahere, sed contractum approbare, cum releuij solutio approbet contractum, *ita Lanar. conf. 64. num. 18.* ergo per has rationes inducta est hæreditatis aditio, si feudum sit hæreditarium, sin autem ex pacto, & prouidentia, tunc dubitò; non enim videtur hæreditatem adire, cum illud præcipuum habere debeat nõ vti hæres vltimi possidētis, sed primi acquirētis, sed benè inducitur aditio in ipso feudo tantum, vt infra p. 4. q. 23. ex quibus videtur etiam, quod simplex solutio releuij probat, quod quis sit hæres vltimi decedentis, non aut qd sit filius, cum in hærede tã ū, & potest quis esse hæres, & non filius, nisi alijs esset coadiuuata adminiculis.

ARGVMENTVM.

Per listam præsentatam coram Rege, pro taxando releuio, vbi introitus feudales enumerati fuere, an probet introitus ibi enumeratos esse feudales declaratur, Quando & ex quibus res feudalis præsumenda, & iudicanda sit. Et quando ex errore fuit talis lista facta. Et an probet respectu terrij distinguitur. Et quando Baro ob listam prædictam esset manutenendus in possessione declaratur.

SVMMARIVM.

- 1 **Q**ualitas feudalis nunquam præsumenda, imo probanda est specificè.
- 2 Qualibet res præsumitur libera.
- 3 Lista introituum feudalium pro releuio vera esse debet.
- 4 Qualitas feudalis præsumitur ex confessione facta in iudicio per possidentē.
- 5 Item ex recognitione ex certa scientia.
- 6 Item ex descriptione inter alias res feudales

dales ex certa scientia.

- 7 Et tanto magis accedente possessione uti feudale, & num. 11. vel attestatio nibus, & num. 8.
- 9 Attestatio vassalli præsumi facit rem feudalem.
- 10 Lista præsentatio necessaria est in solutione releuij.
- 12 Error lista probatus non facit præsumi rem feudalem.
- 13 Res uti feudalis recognosci non potest in præiudicium tertij.
- 14 Lista antiqua, & præsentata probat rem descriptam feudalem, & decisiones referuntur pro Barone num. 18. in possessorio.
- 15 Assertio vassalli probat rem feudalem, sed non in præiudicium tertij num. 16.
- 16 Lista probat se super ea fuerit iudicatum deberi releuium.
- 17 Lista probat se releuium non fuit solum ex aliqua causa speciali.
- 18 Baro per lista introituum debet obtinere in possessorio contra vassallos.
- 19 Lista pro releuijo solet esse collusiva, ideo cauti iudices num. 20.

QVAESTIO X.

Vmpta occasione ex quibusdã meis notulis feudalibus in quibus duobus in locis notatam reperi doctrinam, sub his verbis. Per listam datam in

solatione releuij an probetur introitus esse feudales, vide Ioannem Antonium Lanar. consf. 69. num. 19. quem dum volui percurrere inuenire non potui; fateor tamen me scripsisse, & è memoria cecidisse, tamen ne videar illius solum authoritati adherere per alios iuris terminos determinare, ac declarare hanc volui quæstionem.

Pro cuius vera nanciscenda resolutione eam in duo distinguo capita. Primò, an si illa probet contra produ-

centem. Secundo, an si probet quoad alios. Et priusquam ad propositorum capitum descendam decisionem, præmoneo vulgatam illam regulam, quod feudalis qualitas nõquam præsumenda, nec inducenda, nisi specificè, & in facto producat, ut post alios latè Iacob. Menoch. lib. 3. præsumpt. 91. num. 1. & 2. Nicol. Intrigliol. cent. 1. quæst. 43. per totam ferè illius quæstionis intercapedinem, semper nanq; excludenda est talis præsumptio, sed quælibet res libera, & secundum suã primæquam naturam præsumenda, l. altius, C. de seruit. quæ qualitas quando sit præsumenda, vel quando specificè probata dicatur, latè Menoch. & Intrigliol. locis iam præallegatis, & ego alibi latè (Deo dante) dicam, Quod si introitus in lista descripti percipiatur ex re, quæ ex qualitatibus quas enumerant præfati DD. feudalis est, non autem allodialis, tunc extra aleam, probatur feudalem esse rem descriptam.

Et deueniendo ad primum caput bipartitæ quæstionis dico, quod lista, quam præsentat vassallus pro solutione releuij debet esse veridica, & realis, imo & sic iuret, & debet præsentari in Tribunali Regis, siue eius Camera, siue coram ipso Rege, vt alibi seruetur, cui Regi sit denuntiatio mortis, sed nos habemus regulã, & conclusionem clarã, quod confessio facta in iudicio de iure feudali, arguit, & præsumi facit rem in confessione deductam esse feudalem, maximè quando consistens est in possessione, & fatetur rem, de qua contenditur esse feudalem, ita post Gozadin. Marian. Socc. & Roland. à Valle respondet Iacob. Menoch. consf. 191. num. 57. vol. 1. & dicto tractatu præsumpt. 91. num. 33. Nicol. Intrigliol. num. 101. Adaugetur hæc minor argumenti, quia quando dicta lista præsentatur, hic actus fit ex certa scientia, dum introitus uti feudales recognoscere vult, at

verò recognoscens rem ex certa sciētia vti feudalem, tunc facit illam feudalem, ita *Menoch. d. conf. 91. nu. 50. & d. præsumpt. 91. num. 34.* ergo præsentando listam prædictam, res ibi enumerata est præsumenda feudalis.

Probat̄ur deniq; quod quando res aliqua connumerata reperitur, & registrata inter alias res feudales, maxime in loco, vel in libro, vbi res tantū feudales describuntur, quale est Registrum, vel Cedulaarium bonorum feudaliū, tunc quælibet res ibi descripta feudalis est censenda, vt docuerunt *Afflict. in cap. 1. num. 77. tit. ex quib. caus. feud. amitt. & post Alber. Brun. Andr. Barbat. Aymon. Crauet. ceterosq; quos allegat, & sequitur Menoc. d. præsumpt. 91. num. 42. Nicol. Intrigliol. num. 104.* Sed in lista prædicta non describuntur, nec enumerantur alij introitus, nisi feudales tantum, cum hoc cautè faciant ex certa scientia, ergo introitus ibi enumerati sūt feudales præsumendi, vide *Henrich. à Rosental. cap. 12. conclus. 14. num. 50.* Maxime si accedat aliqua probatio extrinseca, nempè rem illam descriptam fuisse possessam vti feudalem, quia tunc fortius est præsumenda feudalis, *Nicol. Intrigliol. d. loco num. 114. Henrich. à Rosental. cap. 12. conclus. 14. n. 31.*

8 Item si attestaciones interueniant testium dicentium rem illam fuisse feudalem, quia tunc tantò fortius illa res descripta in lista est præsumenda feudalis, *Menoch. d. loco num. 58. & Intrigliol. num. 105.* & magis, atq; magis prodest fisco in hoc casu attestatio ipsiusmet vassalli in prædicta lista dicentis rem esse feudalem; nam maiorem facit contra ipsum probationem, vulgaris iuribus; nulla enim maior probatio, quam proprii oris confessio.

10 Quippè hæc notatio in lista, eiusque præsentatio est actus, qui de necessario cadit in solutione releuij ad finem vt sciatur quantitas medietatis fructuum, pro qua Rex expedit literas si-

gnificatorias contra feudi successorē, præsentantem illam, & sic dum feudalis qualitas exprimitur in actu, qui necessario cadit in feudo, tunc eo casu necessario res descripta ibi feudalis præsumenda, *Andr. Alciat. de præsumpt. reg. 2. præsumpt. 3. num. 2. Menoch. d. loco num. 30. & 329. Nicol. Intrigliol. d. loco num. 41.* Maximeq; atq; maxime augenda est præsumptio rem in lista descriptam feudalem esse, si anteceptor illam vti feudalem possederit, *Intrigliol. d. loco nu. 76.* Insuperq; per talem assertionem semper contra ipsum vassallum asserentem vrget præsumptio rem esse feudalem, *Intrigliol. d. loco num. 118.* nisi qui allodiale esse contenderit, probauerit allodiū, *Joseph. Mascard. de probation. volum. 1. conclus. 76. num. 18. Nicol. Intrigliol. vbi supra num. 77.*

Sicq; ex sola lista præsentata vbi res (de qua contenditur) fuit enumerata vti feudalis, præsumendum sit rem esse feudalem, nisi ex errore probetur fuisse factam, *Nicol. Intrigliol. d. loco num. 42.* & hoc casu ad similitudinem recogniti, & recognoscentis, res est præsumenda feudalis, *Mascard. de probation. vol. 1. conclus. 79. num. 11. & 12. Nicol. Intrigliol. num. 40.* ità etiam respectu præsentantis listam, & Regis, cui præsentatur, præsumenda est feudalis res ibi enumerata.

13 Sed quid respectu tertij, & nunc deuenio ad secundum caput, & tunc licet quis recognoscat rem in feudū à Rege, tunc feudalis erit præsumenda res illa recognita, hoc intelligendum respectu recogniti, & recognoscentis, sed respectu tertij in eius præiudiciū nunquam præsumenda, sed allodialis, *Intrigliol. num. 40. post Mascard. loco allegato, Paris de Puteo de re-integrat. feud. cap. 68. num. 1.* qui nonnullis limitat modis, vt ibi.

14 Quòd si talis lista esset antiqua, & in actis Curiaæ præsentata, tunc dicendum est, quod etiam quoad tertios

res

res descripta præsumenda esset feudalis, prout in instrumentis antiquis probat *Menoch. d. loco num. 64. Intrigliol. num. 112. post Brun. & Barbat. allegatos per Menoch. Vinc. Anna in repet. consil. constitutionem Diue memoria nu.*

¶ 12. qui refert fuisse decisum in fauorem Baronis lite pendente, vt conseruetur in possessione exigendi introitus in lista releuorum descriptos, quod facere Barones non possunt, nec debent, & hæc decisio fuit in anno 1562. in causa Vniuersitatis Casularum cū Mag. Io. Vincentio Crispano, Actuario de Caro, quod si esset moderna talis lista, tunc vtique non probaret, cum Barones hoc faciant, vt omnes introitus recognoscant vti feudales in præiudicium vassallorum, vt infra dicam ex Capiblanco.

15 Quinimmo assertio rem esse feudalem facta à possessore facit præsumi rem sic assertam in lista esse feudalem prout possessor assertit, *Mascard. de probation. concl. 79. num. 18. Intrigliol. num. 77. limit. 2. Henrich. à Rosental. cap. 12. conclus. 14. num. 66. ubi alios*

16 *allegat in glosell. ii.* quod tamen dictum modificat, vt hæc assertio possessoris procedat, sed non in præiudicium tertij, qui de tali feudi quantitate dānum sentiret, *ita Rosental. d. num. 66.*

17 Sed quid si dicta lista non haberet effectum suum, vt quia de bonis ibi notatis non fuit solum releuium. Distingue aut fuit iudicatum releuiū, non esse soluendum, quia Dominus habuit pro certo res illas ibi descriptas non esse feudales, & tunc res est extra aleam, vt lista prædicta non probet.

18 Aut releuium non fuit solum alia de causa, vt quia vassallus non teneatur, & tunc dico quod probat talis lista, Ratio, quæ me mouet est, quia ista solutio releuij fuit denegata ex causa speciali, non quia res illæ descriptæ, siue introitus non sint feudales, sed ex alia causa, quæ immunem

reddit feudatarium ab illius solutione, sed si releuium fuerit solum de tali re apposita in lista, tunc lista releuij probat rem esse feudalem, saltem præsumptiuè, & tales listas releuij siue inuentaria Baronum esse actus probates in possessorio rerum feudalium affirmant, *Iacob. de Ardizon. tit. quib. mod. feud. amict. Vius dec. 125. num. 15. Vrsill. ad Afflic. decis. 83. Anna singul. 517. Capiblanco. de offic. Baron. pragmat. 14. num. 14. aduertens ex Anna in repet. consil. Diua memoria num. 12.*

20 dicendo, quod Iudices debent esse cauti ad videndum si hæc lista continet collusionem Baronis, qui aliquando, & quotidie in releuio ponunt nonnulla bona, quæ non sunt feudalia, sed volunt illa facere feudalia, in præiudicium tertij, vel alia de causa, & ideo non esse probata fidei talem listam dicunt.

ARGUMENTVM.

Laudimium quid differat à releuio ponitur ex origine, quantitate, causa, poena, & alijs.

SVMARIVM.

- 1 **L**audimium, & releuium inter se similitudinem habent, tamen differunt.
- 2 Releuium ex consuetudine, laudimium ex necessitate debetur.
- 3 Releuium, & laudimium differunt in quantitate.
- 4 Item differunt ob causam debendi.
- 5 Laudimium debetur ob nouam inuestituram, releuium ob renouationem veteris inuestiturae.
- 6 Releuium, & laudimium differunt circa actionem.
- 7 De emphiteusi in dotē data extimata debetur laudimium, non autem releuium.
- 8 Differunt releuium, & laudimium in poena.

9 *Soluens releuium, iurat fidelitatem, non autem soluens laudimium.*

QVÆSTIO XI.

Necessario hanc du-
xi ponendam que-
stionem, cum val-
de apud Ultramo-
tanos Doctores le-
gi cōsulam laudi-
mij, & releuij ma-
teriam, iuxta illa-

rum Regionum morem, imo in huius
materiz disputationibus, quod etiam
apud nostrates consuetum est, alte-
rius argumentis in alterius disputa-
tione vlos esse pro determinatione
alterius questionis, quod facile admi-
ctam nonnullis in casibus tantum.

1 Nam laudimium, & releuium quasi
inter se similitudinem habere videā-
tur saltem ratione consensu, quem
Dominus nouo emphiteutę, vel nouo
vassallo pro inuestitura siue renoua-
tione pręstat, tamen in effectu inter
se differunt, *vt ait Afflic. in cap. 1. S.*
similiter nu. 6. de capitul. Corrad. Amed.
de Ponte laudimial. quest. 2. num. 6.
pręcipue autem differentiz sunt.

2 Prima erit ex origine; nam releuiū
fuit introductum ex consuetudine
per mortem in successore hęrede, vt
toties inculcauimus, laudimium au-
tem ex necessitate legis, vt soluatür
Domino pro mutatione noui posses-
soris in recognitionē directi domini;
l. 2. C. de iure emphit.

3 Secunda differentia est in quanti-
tate, releuium enim est medietas fru-
ctuum illius anni quo moritur feuda-
tarius, vt dicunt *Regnicola nostri Isern.*
Afflic. ceterique supra allegati, & Siculi,
prout fuit Petr. de Gregor. Ioseph. Cumia,
& Garf. Mastrill. decis. 112. num. 9. Sed
laudimium est quinquagesima pars
pretij, seu valoris, vbi pretium non
interuenit, *ita Amed. de Ponte quest. lau-*
dimial. 9. 4. num. 2. & 2. nisi conue-

tudo loci aliam quantitatem exigeret
idem Amed. quest. 1. num. 4.

4 Tertia differentia ex causa debiti,
quia releuium, vt plurimum debetur
ob mortem vassalli, laudimium debe-
tur ob mutationem noui emphiteutę
Amed. de Ponte 9. 1. num. 7.

5 Quarta differentia, quia releuium
soluitur ob renouationem veteris in-
uestiturę, sed laudimium soluitur ob
inuestituram de nouo factam, *vt post*
Alberic. allegatum à Iulio Claro in S. em-
phiteutis quest. 23. dicit Amed. de Ponte
d. quest. 1. num. 7.

6 Quinta differentia, quia releuium
secūdum opinionem Frecciz, & alio-
rum (licet nos supra ab ea disputando
recessimus) est onus personale feuda-
tarij, sed onus laudimij est onus merē
reale, & patrimoniale, *ita fundat*
Amed. de laudim. quest. 46. per totam.

7 Sexta differentia, quia de feudo in
dorem dato non debetur releuium,
nisi sequuta morte mariti, & vxoris,
de quo dicemus infra quest. 11. p. 4.
sed de re emphiteutica in dote data
extimata siue filię secundum vnam
Doctorem sententiam, siue extraneę,
debetur laudimium, *ita Amed. de Pon-*
te quest. 29. vbi latē discurret, quando
res est extimata, vel non extimata,
tradita.

8 Septima differentia, quia ob non
solutionem releuij intra tempora feu-
dum non cadit in commissum de iure
Regni nostri, sed soluitur duplicatum
releuium, sed ob non solutionem lau-
dimij res cadit in commissum, *l. fin.*
C. de iure emphiteutico, Intrigliol. cent. 1.
quest. 9. num. 181.

9 Octaua differentia, quia in solutio-
ne releuij debet etiam interuenire
iuramentum fidelitatis, emphiteuta
autem per laudimio iurare non tene-
tur, *Intrigliol. d. loco num. 179.* apud
quem alias differentias poterit curio-
sus percurrere.

ARGUMENTVM.

Releuium intrâ quantum tempus solui debet, & quæ vassallus intra illud agere sit coactus proponitur, & quæ prò parte fisci sunt faciendâ post mortem Baronis referuntur, in quo Afflictus varians noua distinctione concordatur. Et sufficere tantum petere inuestituram, & offerre offerenda intra annum ostenditur.

SUMMARIVM.

- 1 **E**X temporis lapsu varia inducuntur pœna.
- 2 In Regno nostro nihil est immutatum circa tempus petende inuestituræ.
- 3 Annus ut currat successor debet in illo superuiuere, aliâs alter annus alteri successoris currit.
- 4 Successor intrâ annum petendo inuestituram, offerendo fidelitatem, & depositum faciendo de releuio, euitat pœnam.
- 5 Afflict. sibi contrarius notatur, dicens, quod debet soluere intra annum.
- 6 Vassallus ut tantum petere, & fidelitatem prestare intra annum teneatur, pœderatur tex. in cap. 1. de cap. Corrad.
- 7 Emphiteuta ob ignorantiam iustam euitat pœnam caducitatis.
- 8 Laudimium in Pedemontana patria prò feudi inuestitura soluitur intra annum, & petitur inuestitura.
- 9 In Regno Sicilia ultra pharum releuium soluitur intra sex menses; si ex refutatione, vel donatione intrâ tres.
- 10 In Francia, & Belgio vassallus intra 40. dies presentat listam.
- 11 Concordatur Afflict. contrarietas.
- 12 Petitio inuestituræ uti continens omnia ad quæ vassallus ex natura feudi tenetur, sufficiebat ante tempora constitutionis.
- 13 Releuium ante tempora constitutionis non erat de natura feudi.

- 14 Post tempora constitutionis sufficit petere inuestituram, & offerre offerenda, quia comprehenditur releuium.
- 15 Sufficit offerre releuium, & onus fisci esse illud exigere, ponderantur verba constitutionis.
- 16 Regia Camera facit mittere Commissarios pro exigendis releuijs.
- 17 Vassallus petens inuestituram, & non soluens releuium, tenetur fisco ad interesse releuij.
- 18 Duplicati releuij pœna, solo Doctorum dicto, non autem lege substineri ponderatur.
- 19 Olim pupillus soluebat in pubertate, non sic hodie ex generali decreto Regia Camera.
- 20 Fiscus potest impedire expeditionem inuestituræ, nisi releuium receperit.
- 21 Lista introituum hodie presentanda est ex præcepto constitutionis.
- 22 Perceptores Prouinciarum hodie demunciant Regia Camera mortem Baronis in illa Prouincia, non autem tenentur accedere ad locum.

QVÆSTIO XII.

PT quia ex temporis circumscriptione lex varias indixit pœnas, quarum (omissis alijs) venie in mentem circa hanc materiam pœnas, quam in hære-

rede statutam videmus, qui si intrâ præfinita tempora post aditam hæreditatem, inuentarium, cæteraq; sollempnia nõ confecerit, solidi æris alieni grauamen, ac solutionem pro pœna subibit, l. fin. C. de hered. instit. estq; communis, atq; recepta Doct. sententia, ad eò vt transacto tempore à lege præfinito, nisi iusta intercesserit causa, temporis cursui præscriptum esse dicatur, vt in permultis actionibus hoc statutum videmus. Ideò dubitandum videtur, dum vassallus intrâ annum

annum, & diem si paganus, vel annū, & mensem si miles, inuestituram petere tenetur, *Andr. de Ifern. in cap. 1. ex eo tex. de cap. Corrad.* Quid si intra tempus petierit inuestituram, verum nulla subsistente excusationis causa, releuium non soluerit, nec obtulerit, an teneatur duplicati releuij pœnam subire?

Et priusquam ad quæstionis examen descendam statuo indubitam illam conclusionem, quod intrā annum, & diem, vel mensem releuium solui debet, iuxta consuetudinem cōmuniter receptam, *ex cap. sancimus, quo temp. miles,* nec de iure Regni circa hoc aliquid est immutatum, *Cons. Rouit. in pragm. 2. cap. 5. S. item volumus num. 5. de offic. procurat. Cesar.* subdens ibi, quod ad finem vt annus currat requiritur, vt vassallus hæres superuiuat per dicti temporis spatium, alias si intra hoc tēpus ipse successor moriatur, tunc tempus non coniungitur, sed alius annus de nouo currere debet, ita *Andr. de Ifern. in d. cap. sancimus num. 1. vers. vel vassallus, & seq.* soluendo tamen vnicum, releuium liberatur, vt nos alibi dicemus infra, *ex Andr. de Ifern. ibi, & Iacob. de Ayello num. 78. vers. quid autem, Freccia lib. 2. auctor. 4. num. 6. vers. ponit vnā.*

Quo posito in hac quæstione reperio Matth. de Afflicto variantem in aliquibus locis.

Et primo in *cap. 1. num. 10. in fine, qua sit prima causa benefic. amittend.* in hæc verba consulendo prærumpit.

4 Ideo consulo, quod ante litem contestatā vassallus vocatus ex hac causa satisfaciatur, scilicet petendo inuestituram, & offerendo fidelitatem, & depositum faciendo de releuio, ad quod tenetur, prout notamus de materia releuij in *cap. 1. in principio, per quos fiat inuest.* & isto modo faciendū euitabit pœnam priuationis feudi, & hoc videtur iustum, & rationale, ita *Afflic. in d. cap. 1. num. 10. in fine, qua*

sit prima causa benefic. amittend.

Secundo, idem *Afflic. in cap. 1. num. 7. circa medium vers. sed contra decisionem, per quos fiat inuestitura,* hæc verba scripta reliquit. Sed contra decisionem Baldi facit, nam filius est debitor Domini, qui intra annum, & diē debet nunciare mortem, & petere inuestituram, & soluere releuium, ex quibus vtrobiq; relatis verbis apparet prima facie, quod *Afflic.* sibi metipso contrarius esse videtur.

Sed contra hanc vtramque *Afflicti* sententiam videtur facere obiectio, *ex cap. 1. de cap. Corrad.* iuxta doctrinā *Ifern.* & *Afflic.* nam tex. ille ad aliud non adstringit successorem vassallum, nisi vt intra annum, & diem inuestituram petat, & iuramentum fidelitatis præster, quibus non factis cadit à feudo, sed cum simus in pœnalibus stricta est faciēda interpretatio, nec ideo tertium illud externum à feudo (pro vt est releuium) est subintelligendum, cum sufficiat illa tantum duo adimplere, *Afflic. in d. cap. 1. num. 2. vbi Andr.* & in materia feudali, quod lex non requirit, nec nos requireere debemus, vt ait *Ludolph. Schrader. de feud. par. 6. c. 3. num. 6.* in puncto loquendo, quod cum *tex. in d. cap. 1. cum concordantibus* tantum inuestituræ petitionem requirat, nec nos requireere debemus alia.

Secundo, contra vtrāq; *Afflicti* doctrinam facere videtur simile, quod de emphiteusi videmus, quia si emphiteuta successor, vel hæres proprietariam ignorantiam nō soluerit intrā legitima tempora, non cadit à iure suo, quod si nulla legitima subsistente causa non soluerit cadit à iure suo, de quo late *Parid. de Puteo de reintegr. feud. cap. 55. Amed. de Ponce laudim. quest. 18.*

Tertio, ex simili consuetudine suadetur in Pedemontana patria, vbi laudimium in feudalibus, quod idem est quod releuium apud nos, propter inue-

Inuestituram solui debet intrà annū, & intrà eūdem terminum peti inuestitura, de qua consuetudine testatur *Amed. de Ponte quæst. 19. num. 4.*

Quartò, similiter in Regno Siciliæ ultra pharum, vbi consuetudo adest, vt releuium soluatur intrà sex menses à die mortis feudatarij, vt ex cap. Regis Martini. Sed si debetur ex restitutione, vel donatione, tunc solui debet intrà tres menses à die contractus, vt in cap. Regis Petri sub tit. de Notarijs, qui contract. releu. consecer. alias releuio non soluto fit compositio cum Regia Curia. testatur Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 8. q. 16. tit. de iure releuij n. 9.

Quinto, ex alia simili cōsuetudine in partibus Franciæ, & Belgij, in quibus locis vassallus tenetur in scriptis offerre Domino listam, siuè cathalogum omnium, & singulorum rerum in feudo existentium intra quatragesima dies, vel aliud certum tempus à die mortis, & tunc renouatur inuestitura, Petr. Gudelin. par. 3. cap. 6. num. 19. & talis catalogus appellatur in illis locis *denumbramentū, glo. Paris. S. 5. & 6.*

Verū iam dictis obiectionibus facili via responderi potest, quòd non obstant, deinde conclusionem, eiusq; rationem nouiter exponam.

Distinguo tamen duo tempora, nempè ante cōstitutionem post mortem, & post tempora cōstitutionis, Quod si attendamus tempora ante cōstitutionem, potest procedere vtrumque dictum Afflicti, tam illud de præcepto, quam de consilio, siquidem ante tempora cōstitutionis ex dispositione *tex. in d. cap. 1. cum concordantibus*, vassallus petendo inuestituram intrà annum, tacitè intelligebatur offerre omnia, ad quæ de natura feudi intrà annum petendæ inuestituræ erat obligatus, prout erat fidelitatis iuramentum, & seruitium, prout dicit *Andr. de Ifern. & Afflicti. ibi.* cum autem de natura feudi non erat releuium, imò potius contrà, vt supra

deduximus, meritò ob solam inuestituræ petitionem non liberabatur; ideoq; releuium soluere tenebarur, & ita procederet Afflicti doctrina, vtroque in loco relata.

14. Si verò consideremus post tempora cōstitutionis, & tunc dico, quòd tantò fortius solum sufficit petere inuestituram, & offerre fidelitatem nullo soluto releuio realiter, sed tantum vt denunciaret mortem, & offerre de iure offerenda pro inuestitura, tum quia, vt patefaciemus, releuium hodie negari non potest, quin sit de natura feudi, & sit seruitium feudale, & de iuribus Curie pro feudo ipso, vt declarabimus infra *ex Petr. de Gregorio part. 8. quæst. 16.* & vassallus petendo inuestituram, tacitè videtur offerre omnia ea, ad quæ tenetur ob petitam inuestituram. prout dixit *Andr. de Ifern. & Afflicti. in d. cap. 1. de capitul. Conrad. dicentes*, quòd sufficit petere inuestituram, licet non iuret vassallus; ergò tacitè intelliguntur cōtineri omnia, quæ de natura feudi sunt, prout seruitium, & hodie est releuium, ita videtur tenere *Rouit. in pragm. 2. S. item volumus num. 8. de offic. procurator. Cesar. seu Cam. Summ.* Tum quia si benè ponderentur verba cōstitutionis, illa non dicit soluto releuio, sed recepto, pondera mecum verbum illud, recepto; obligat enim fiscum ad recipiendum & sic onus fisci est exigere releuium, sufficit enim vt vassallus offerat offerenda, & petat, quia cum hæc solutio releuij odiosa sit, & ex auaricia originem traxerit, meritò ab inuito fit exactio, quia numquam, vel saltem tardiùs vellet soluere vassallus, vnde benè dicit cōstitutio, recepto, quasi quòd fisco concedere voluerit potestatem, & onus imponere exigendi, prout hodie in Regia Camera quotidie practicatur, vt pro releuijs exigendis fisco significatorias Regiæ Perceptoribus mittat, qui Commissarios expediunt, quasi quòd fisci onus sit

fit exigere à vassallo tanquam ab inuito.

Tum quia & tertio, vt vassallus petens inuestituram, & non soluens releuium non teneatur ad duplicatum, suadetur, vt tantum teneatur ad interesse releuij non soluti, non autem ad duplicatum; nam vassallus, verum est, quod obligatur ad inuestituram, & petendam intra annum, & denunciare, petere, offerre, & iurare, Sed si admittimus, quod annus sit prefinitus solutioni, tunc dubium non est, quin cessans à solutione die prefinito teneatur ad interesse regulariter, non autem oritur actio ad resolutionem contractus, l. magnam, C. de contrah. & committ. stipulat. resolutio n. contractus feudalis est feudi amissio, & ad Regem delolutio ob non petita inuestituram, in cuius locum cum hodie in Regno successerit duplicatum releuium, merito ad interesse, non autem ad duplicatum agere potest, prout late & aperte dixit *Sylvan. de feud. recognit. quest. 100. col. 3. vers. nonnulli alij tenuerunt*, & ego dicam infra par. 5. Duplicatum enim releuium soluitur in poenam non petite inuestituræ, & denunciationis intra annum mortis feudatarij, licet adsint literæ Regis Roberti, de quibus *Ayell. num. 79.* tamen ibi dicit Rex Robertus, quod vassallus admittatur ad compositionem, quam compositionem DD. nostri Regni interpretati sunt in duplicato releuij, & sic ipsum releuium solo Doctorum dicto substinetur, non autem compositio ipsa.

Tum quarto, vt vassallus non soluens releuium intra annum amittat feudum, & sic duplicatum releuium soluat, hoc nullibi cautum reperitur, sed tantum est magistralis Doctorum sententia, qui nec dixerunt quod per solam non solutionem releuij (licet petita inuestitura) feudum amittatur, & per consequens duplicatum releuium Ideoq; nec nos dicere debemus, prout

concludit *Amad. de Ponte quest. 19. nu. 1 & 4.* loquens in laudimio in illis partibus, quod idem est, quod releuium in nostris, vbi ait, quod dum nullibi reperitur, quod laudimium si non fuerit solutum intra annum, & diem res cadat in commissum, idcirco nec nos id dicere debemus, extendendo poenas. Limita in pupillo, qui non tenebatur soluere releuium antiquitus, sed differebatur solutio ad tempora pubertatis, vt ex pragmat. 2. cap. 5. infra alleganda sub tit. de procurator. *Cesar. vbi Scipio Rouit. num. 1. & num. 3. subdens num. 4.* hodie cessauisse hoc priuilegium per decretum Reg. Cam. Summ. in Collat. Consil. de quo decreto meminit Mormilis, & nos infra dicemus.

Verum vt iura fisci etiam tueamur quatenus ratio suadet, aduerto quod & si vassallus non sit obligatus ad solutionem releuij intra annum cum interminatione poenæ, tamen aduertendum est, quod fiscus, si veller, potest impedire inuestituram, nec eam expedire, nisi releuium soluto, quod dictum probatur ponderando verba constitutionis Regni post mortem, per quam mandat Imperator Frideric. vt de feudo quaternato secundum quidam nunciatur mors, & petatur inuestitura intra annum, & de eo presentetur lista, vt ex illis verbis, & quid, & quantum sit, & expediri mandat literas pro consignanda possessione, verum subdit in hæc verba. *Recepto verumtamen aliquo releuio, vt est moris &c.* quod releuium solui mandat pro assignanda possessione, est ponderandum verbum illud, recepto, non enim dicit soluto, sed recepto; ergo antequam possessio & sic inuestitura realis facta fuerit, releuium debet esse solutum fisco, & ab eo receptum, quod est notandum (vt alias dixi) pro fisco, & est rationabile, quia loquitur per ablatiuum, quod importat conditionem, qua non adimpleta, non potest consignari possessio, & sic

& sic inuestiturâ expediti, ideo onus fiscali esse debet recipere, & sibi solui facere releuium. Et sequuta morte
 21 feudatarij antiquitus, ex Pragmat. 2. cap. 5. incip. item volumus, sub tit. de offic. procurator. Cesar. tenebantur statim Perceptores Prouinciarum accedere ad loca vbi feudatarij erât mortui, & capere informationem de fructibus illius anni, & hoc gratia facilioris exactiõnis, ad finem vt Regia Camera possit habere fructus certos, vt postmodum medietatem possit liquidare. Sed hæc postea correctæ fuerunt per Pragm. 54. sub eod. tit. incip. necessarium etiam duximus, per quâ dispositum fuit, vt Perceptores non accedant, nisi tantû quando impositû eis fuisset, vt certiorent Regiam Cameram de morte Baronis, ad finem, vt ipsa consultò prouideat.

ARGVMENTVM.

Releuium Regiæ Curiaë debitum an debeat deductis, vel computatis oneribus feudum grauantibus, diuersæ Regnicolatæ, & Siculorum proponuntur sententiæ. Affirmant Regnicolæ illud deductis oneribus (excepta vita militia, & paragio) deberi, & varijs de medijs eorum sententiam autumant esse veram, & demum sæpè sæpius in Regno Neapolitano in Supremis eius Tribunalibus iudicatum. Negant Siculi, dicunt namq; illud deberi computatis, non autem deductis oneribus, eorumq; negantium opinionem per multis conantur fundare modis, & ita multoties in eorum Tribunalibus Regni Siciliaë referunt esse iudicatum; Demum concordantur Siculorum, & Neapolitanorum discordantes sententiæ; sic enim se habet quolibet in Regno soluendi propria consuetudo, quæ dum in releuio præuallet, meritò diuersæ oriuntur de-

cisiones. Deniq; eorum dicta declarantur, a stenta Regni nostri consuetudine, cû sint deducendæ quantitates debitæ creditoribus. Itê deducenda salaria debita substitutis in colligendo introitus Baronales, & Dobanerijs, & super hoc duæ referuntur Reg. Cam. Samm. decisiones, & etiam in Credenzerijs,

SVMMARIVM.

- 1 **R**eleuium in Regno nostro medietas fructuum anni illius, quo moritur feudatarius.
- 2 Medietas fructuum pro releuio debetur deductis oneribus secundû vnâ opinionem, & num. 9. vbi decisiones.
- 3 Onera deducenda esse suadetur.
- 4 Fructus dicuntur deductis oneribus, & pro regula traditur.
- 5 Tributum soluitur ex deductis oneribus.
- 6 Seruitium feudale debetur pro rata commoditatis perceptæ.
- 7 Debitum fiscale debetur deducto areæ alieno.
- 8 Medietas fructuum soluenda per Baronem semper intelligitur deductis oneribus.
- 9 D. Ferdinandus Capinus Baro Carustorum, Castri Galdi, Montanea, & Passarelli per plura secla, Authoris Auis paternus.
- 11 Releuia hodie ad nihilum reducuntur deductis oneribus.
- 12 Contraria sententia releuia deberi non deductis oneribus refertur, & deciso.
- 13 Expensæ pro custodia Castri non fuerunt deductæ de releuio, & decio ponitur.
- 14 Decima debetur non deductis oneribus, idem in releuio arguitur.
- 15 Gabella ratione publici iuris debita non admittit deductionem onerum.
- 16 Quota fructuum debetur absque deductione.
- 17 Deductio non est facienda quando fructus debentur ex dispositione hominis.
- 18 Charitativum subsidium debetur absque dedu-

- deductione pensionis.*
- 19 Dominus pro releuio est creditor anterior iudicandus.
 - 20 Vita militia, & paragiū debentur absq; deductione adhaec, & num. 30.
 - 21 Gizzarell. ratio super hoc traditur.
 - 22 In laudimio non fit deductio onerum.
 - 23 In Regno Siciliae non deducuntur onera à releuio ex consuetudine iudicandi.
 - 24 In Regno nostro deducuntur onera.
 - 25 Quantitates debita creditoribus deducēda sunt à releuio, quod intellige, ut traditur.
 - 26 Mercedes, & salaria officialium exigentium introitus feudales sunt deducenda, & decisio refertur.
 - 27 Salaria Dobaneri, & Credentzerij Dobane Baronalis deducuntur de releuio, & decisio refertur.
 - 28 Decima de frugibus debetur absque deductione seminis, expensarum, & onerum.
 - 29 Decima de piscatione debetur non deductis expensis.

QVÆSTIO XIII.

Releuium in nostro Neapolitano Regno est medietas fructuum illius anni, quo moritur feudatarius debentorum domino ob inuestituram ab ipso faciendam. secundum Andr. de Ifern. in hac consl. post mortem, & in cap. 1. S. similiter de capitul. Corrad. ubi Lyparul. in verb. medietas, alleg. concordantes Vinc. de Franch. decis. 121. Nicol. Anton. Gizzarell. decis. 8. num. 8. & seq. estq; hæc medietas antiquissima in Regno, licet aliquibus exteris in partibus diuersimodè soluat, ut dixi supra q. 2. Et licet in Regno nostro eius solutio sèper vniformis sit, eademque semper quantitas soluat. Tamen controuersa hæc quæstio est, nùm hæc quan-

titas debeat, & intelligi debeat medietas fructuum quando deducta sunt onera, vel ijs computatis, sicque ut medietas sit intelligenda vna cum oneribus, adeòut vna pars debeat fisco cum parte onerum, & alia ad hæredem cum alia parte onerum, sicque ut onera pro rata ad fiscum, & ad hæredem vadant, vel deductis oneribus, illud quod superest diuidatur inter fiscum, & hæredem, prout excitauit Ass. in S. sed & res num. 26. per quos fiat inuestitura, vbi dicit se valdè mirari, qd Andr. de Ifern. non excitauit hanc quæstionem. In qua duas reperio receptas, sed inuicem contradicentes sententias, & secundum earum diuersitatem diuerso modo decisum; Siquidem prima sententia est, ut ista medietas fructuum fisco debenda, sit intelligenda deductis oneribus, adeòut prius deducantur onera, deinde eius, quod superest, fisco debeat medietas. Hanc sententiam suadent iura communia, ut est tex. in l. mulier bona, ff. de iure dotium, ibi in vers. sed non plus esse in promissione bonorum, quod superest deducto ære alieno, est tex. in l. 2. S. illud ff. de collat. bonorum, ibi illud autem intelligendum est filium in bonis habere, quod deducto ære alieno superest, vbi glos. in verb. ære. est tex. in l. non possunt, ff. de iure fisci, qui videtur loqui in casu ferè nostro in releuio debendo fisco, dum dicit non possunt vlla bona ad fiscum pertinere, nisi quæ creditoribus superfutura sunt; id enim bonorum cuiq; esse intelligitur, quod æri alieno superest, facit tex. in l. demum. C. de collat. cum concordantibus.

Et proprius accedendo, In fructibus quorum medietas fisco pro releuio debetur, ut tunc medietas esse dicatur & debeant extimari tanti esse valoris, quando deducta sunt onera, quod pro regula traditum est fructus dici deductis oneribus, ut docuerunt Bald. in l. 1. num. 6. vers. pone, C. de fructibus, & lit. expens. DD. in l. diuortio, ff. sol. matrim. & in

Et in l. fructus, ff. eod. Gutierrez præf. quæst. Canonic. q. 1. num. 126. Caua. can. decis. 37. num. 6. & 8. & decis. 22. par. 2. Ruin. conf. 26. num. 5. & seq. volum. 1. Ioannes Cephal. conf. 181. vol. 1. Riminald. iun. conf. 716. num. 46. vol. 1.

Et in collectis, & tributo, à quibus non longè abest releuium, cum tributum soluatur pro recognitione dñij, prò ut etiã hac de causa releuiũ solui, iam supra ostendimus, quippe tributũ
5 etiã debetur ex fructibus, qui supersunt deductis oneribus, ut post Angel. Cuman. & alios in l. non amplius, ff. de legat. 1. Afflic. decis. 252. sub num. 5. ubi Vrsill. num. 7. & seq. Tiraquell. de iure primog. q. 74. num. 9. in fine, Bartholomeus Bellinz. de charitativo subsidio q. 37. Calcaneus conf. 120. num. 5. & seqq. Andr. de Iser. in S. & plaustrorum colum. pen. quæ sint regalia, & const. consuetudinem in fine.

Et in solutione seruitij feudalis, quis non tenetur nisi pro ea parte, & rata feudi, pro qua comoditatẽ percipit, & sic prò eo, quod ipse percipit, non autem prò eo, quod ab alijs legitime percipitur, ita post Andr. in d. constit. consuetudinem, Tiraquell. d. q. 74. num. 9.

Idem in solutione debiti fiscalis iudicandum est; illud enim debetur deducto ære alieno, ut post Bald. in l. 1. vers. modo accidit, C. de fruct. & lit. expens. Doct. in l. fructus, ff. solut. matrim. ubi Barbosa num. 14. Ant. Capyc. decis. 20. num. 7. Petr. Surd. de aliment. quæst. 12. num. 13. & 28. Franc. Viuis decis. 4. Menoch. de recuperand. possess. remed. 55. quæst. 40. num. 574. & post Io. Garf. de expens. & melior. Spimof. in Specul. testam. glos. 13. num. 40. Tiraquell. de retract. glos. 1. S. 15. num. 2. & 12. Xarez inter comm. opinion. in verbo fructus.

Estquẽ hoc tam verum, adẽdũ ut dixit Decius conf. 156. num. 4. quod semper quod debeat solui medietas fructuum, & redditus alicuius anni, intelligitur de illis, qui in effectu rema-

nent apud Baronem solutis oneribus; hanc Decij doctrinam sequitur Simon de Pretis conf. 153. num. 42. & 44. Ioan. Cephal. conf. 290. num. 16. vol. 2. Mandell. conf. 743. num. 3. & 10. vol. 4. Afflic. d. decis. 252. sub num. 5. Io. Lopez in rubr. de donat. inter vir. & uxor. col. 47. Achill. Personal. de adipiscend. possess. nu. 669. fol. 498. Et in terminis releuij, ut
9 debeat deductis oneribus, utque sit medietas illorum fructuum, qui supersunt deductis oneribus, glos. — tit. 1. S. 39. quam allegat, & sequitur Petr. Paul. Balzaran. in d. S. sed & res per quos fiat inuestit. num. 17. col. 3. & ita
¶ fuisse decisum post longam disputationem in Regno Siciliae, ut releuium debeat ex fructibus, (eorumque namq; medietas sit) qui remanent deductis oneribus, refert Garf. Mastrill. decis. 112. num. 40. in causa Principissa
¶ Butera, & in causa Terra Palazoli, & Marchionis Licodia, et in causa Baronissa
¶ Torfisa, & hanc sententiam dicit Afflic. loco infra allegando, ex ore aliorum, quod idẽdũ hoc non tetigit Andreas de Isern. de quo ipse miratur; nam illud habuit pro indubitato, &
10 ita solutũ fuit releuiũ ex feudis Domini Ferdinandi Capani mei aui, nẽpe de Baronia Carusiorum, de Castro Galdi, de feudo Montaneæ, de feudo li Passarelli, quæ feuda quatuorcentum ab hinc ad annos per meos maiores possessa fuere, à quibus deductum fuit onus quodã cuiusdem census super feudo delli Passarelli, & quædam expensæ, & D. de Ponte de potest. proreg. tit. 8. de refut. feud. S. 4. num. 15. dicit,
11 quod releuia deductis oneribus ad nihilum solent reduci. Contrariam
12 tamen sententiam nonnulli tenuerũt ut releuiũ debeat de fructibus computatis oneribus, ijsq; non deductis. Suadent namq; hanc sententiam Afflic. in d. S. sed & res per quos fiat inuestit. num. 26. ubi in fine dicit ita votalle ipsum in Regia Camera, quem sequutus est Freccia lib. 2. auth. 3. nu. 29.

& author. 5. num. 16. sequitur Nard. Lyparul. in d. S. similiter num. 14. in verbo
 13 medietas de capitul. Corrad. vbi expensas factas pro custodia Castri Sanctæ
 14 Seuerinę refert non fuisse deductas, nec acceptolatas Comiti S. Seuerinæ, & in solutione releuij refert Fab. Iordan. in const. Comitibus, Afflicti. decis. 252. Sigism. Loffred. in cap. imperialem, S. firmiter, de prohib. feud. alienat. refert Mastrill. decis. 552. num. 14. & inuitis dentibus fatendum esse suadet, Borrell. in summa decis. tit. de releuio ni. 18. & 19. & seq. contra Afflicti sententiam, dando rationem, quod si deberetur non deductis expensis, sequeretur releuium deberi ex feudo, non autem ex fructibus, contra terminos Andreæ dicentis releuium deberi ex fructibus.

Probant namq; eorum sententiam ex argumentatione illa, æquiparando Principem cælestē Principi terrestri, sicut enim ex cap. tua nobis de decimas, 14 habetur, quod soluitur Deo decima, & mandatur vt soluatur integra, & vt deducantur expensæ, & sumptus eò quod soluitur Regi vniuersali, cui nō est facienda deductio, quia ipse est Dominus, ita etiam in Rege arguitur Afflicti. eò quod est Dominus feudorum, non est tractandum de deductione, quoniam releuiū, quę est medietas fructuum soluitur illi in recognitionem dominij, cum fauor iuris Diuini, & iuris publici æquiparentur, l. fin. C. de sacrosanct. Eccles. & releuium dicit Afflicti. concernit publicum statum, propterea sine deductione onerum fieri debet, vt sentit Io. Andr. in d. cap. tua nobis, Sigism. Loffred. in d. cap. 1. S. sed & res per quos fiat inuestit. Freccia author. 3. num. 3. Franch. decis. 121. nu. 7. Io. Andr. de Georg. alleg. 18. nu. 23. notant Imoc. Hostien. Io. Andr. & alij in d. c. tua nobis, Tyraquell. de retract. lign. glo. 1. num. 19. & Mastrill. d. decis. 112. num. 16. & seq.

Vade Paul. de Cast. in l. fructus, ff.

sol. matrim. dicit q̄ semper, quod sol-
 15 uitur gabella de fructibus ratione
 publici iuris non debet fieri deductio
 expensarum Salyc. & Bald. in l. si à patre, S. fin. ff. de petit. hered. Afflicti. decis. 252. & in constit. Regni quanto de decimis num. 19. quest. 9. Tyraq. de retract. lignagier S. 15. glo. 1. num. 11. & Abbas
 16 in d. cap. tua nobis, dixit, quod si Dñs dat colono feudum pro aliqua quota fructuum, eo namq; casu colonus soluet quoram illam absque deductione.

Et magis stringendo Afflicti. adducit hanc rationem, quod semper, q̄
 17 pars fructuum debetur ex dispositione hominis, tunc ex autoritate Angel. in l. sumptus, ff. de leg. 1. & DD. in d. l. fructus, semper debetur nulla facta deductione expensarum, quod proprie esse, ait Matth. Afflicti. in solutione releuij, quod debetur ex dispositione hominis, & sic Principis, ita Andr. in cap. 1. ex quib. caus. feud. 18 afflicti. Item in charitatiuo subsidio, quod debetur de fructibus beneficij, iuxta tex. in cap. conquerente in fin. de offic. ordinar. tunc si super dicto beneficio sunt onera pensionum, debet solui dictum charitatiuum subsidium, nulla facta deductione pensionum, nec pensionarij contribuere tenentur ita Bartholom. Bellinz. de charitatiuo subsidio quest. 37. Gigas de penson. quest. 38. & 59. Tyraq. de iure primog. quest. 74. in fine, Marchambrun. ab Anguill. cons. 92 num. 34. Caccialup de penson. quest. 17. & 75. vbi alia similia reportant hanc Afflicti sententiam suadentia.

Ad quod probandum Garf. Mastr. d. decis. 112. num. 20. adducit aliud argumentum, dicendo, q̄ si Dñs pro
 19 releuio, & omnibus alijs iuribus Dominicalibus ē anterior omnibus alijs creditoribus feudatarii, vt glo. — in S. 59. glos. unica nu. 4. deducit consequentiam ipse Mastrill. ergò ius anterioris, quod est Domini, diminui non potest, etiam in fructibus per posteriores, ex tex. in l. lucius, ff. qui pot.

in pignor. habeantur. Estque in omnibus oneribus feudi debendis ex eorum fructibus quasi generalis conclusio, ut semper, quod debetur ex fructibus debeantur, nulla facta deductione, ex-
 20 pēsarum, vel onerū, ut in vita militia, & paragonē minuatur propter solutionem ad hoc, (ut suo loco dicemus) nec de fructibus releuii deducatur, ut ait *Garf. Masbrill. d. decis. 112. num. 11. & seq.*

21 His accedat ratio, quam ponit *Giz- zarell. decis. 8. num. 4.* dicens eò, quòd est absolutissimum, quod cum releuiū solvatur ob inuestituram (ut supra diximus) ex qua ipse solus inuestitus comodum reportat, ergo ipse debet omnia incommoda reportare, & huc pertinet, quod dixerunt Regnicolæ, quod solus primogenitus soluet integrum releuium, *Matth. Afflic. decis. 252. Sigismond. Loffred. in cap. Imperialem de probib. feud. alienat. per Frideric. Camill. Saler. ad consuetud. Neap. de aliment. præstan. d. S. quod si aliquis habeat, Camerar. in d. cap. imperialem fol. 13. lit. D, Fab. Jordan. in d. const. Comitibus, Masbrill. d. decis. 112. nu. 13.* eò quòd solus primogenitus ē inuestitus, ideò solus ipse integrum soluere debet releuium, & cæteri fratres. aliiq; nullum debent sentire detrimentum.

22 Et in solutione laudimii, q̄ quasi à pari procedunt cum releuio, & validum est argumentum, (ut supra diximus) concludit *Anned. de Ponte laud. q. 6. per totam, & propriè num. 8.* quòd nulla fit deductio, nec expensarum, nec onerum, eò quòd nouus emphyteuta ipse sentit commodum ex noua inuestitura (exemplo nouæ inuestituræ primogeniti, ut iam diximus) ipse soluat laudimium, non autem venditor, *glos. in l. fin. C. de iure emphis. ubi Salycet. & Iaf. Iul. Clar. in S. emphyteusis quest. 23. recept. sent. lib. 4. Anned. de Ponte d. tract. quest. 9. num. 1.*

Ex quibus cõcludas, quòd in quidditate iuris vera est practica iudican-

23 di, quam receperunt Siculi, tum quia releuium debetur ex consuetudine, & in tantum soluitur quatenus consuetudo ei suffragatur, & regularur secundum consuetudinem, ut aduertit *Masbrill. d. decis. 112. circa finem.*

24 Et quia in Regno nostro contraria est recepta consuetudo iudicandi in hoc casu, ideo secundum cuiusquam Regni consuetudinem est viuendum, sicquē amplius non est dubitandum, in hoc Regno nostro, eò quòd ibi talis viget consuetudo iudicandi, ut releuium debeat deducis oneribus, & expensis. Et nouissimè de mense

¶ Maij 1626. fuit facta noua decisio contra Marchionissam Cusani, quæ præteudebat deducere releuium de fructibus debitis creditoribus, dum fuit condemnata ad soluendum, non obstante deductione releuij petita, & ¶ fuit facta decisio in fauorem creditorum, prò qua vide sequentes allegationes, & dum prædicta causa votaretur hæc mea scripta iam erāt nōnullis notificata, quas allegationes mihi dedit Dominus Petrus Antonius Caraita Regius Cõsiliarius, & Aulæ Decanus ad maiora protendens, tum propter soli, sanguinisq; nobilitatem, tum propter ingenij subtilitatē, quasi alter Papinianus leges condere mihi videtur, dum hæc reuidebat ordine S. E. & fuit vnus ex votantibus, de qua decisione, sed in alio capite meminit *Io. Baptistæ Thor. in 2. part. in verb. releuium, Excepta vita militia, & paragonē, prout concludit Masbrill. d. loco, & ita seruetur, dicam infra q. 14. par. 2.*

Declara, tamē hãc conclusionem, quatenus illam retineas, ut releuium debeat deducis oneribus, quòd adhuc sint deducendæ illæ quantitates, quæ debentur creditoribus, ut ex auctoritatibus. *Tyraquell. de primog. quest. 74. num. 9. sentit Masbrill. d. loco num. 30.* quod de iure esset seruandum, licet contrarium seruetur cum omnia onera cedant primogenito.

D 2 Decla-

- 26 Declara secundo, ut adhuc sint deducendæ expensæ illæ, quas aliquo modo Baro, vel feudatarius ad negotia incumbendo, possit euitare, officium aliquod Baronale exercendo, quod per substitutum potest exercere, prout in contingenti casu decisum refert in Regia Camera die 13. Martij 1571. in causa releuij Ill. Ducis Amalphiz referente mag. Prospero Piatto Rationali dictæ Regiæ Cam. *Ambal Moles in suis decis. manuscriptis sub tit. de iure releuiorum decis. 6.* ubi fuit dubitatum, quid si in hæreditate feudali adesset Dohana, in qua feudatarius ponebat Dohanerium, & Credenzerium, quibus salarium constituitur, fuit dubitatum ex quo Baro poterat ipse exercere ista officia, nempe Dohanerij exercendo iustitiam, & Credenzerij recolligendo vestigalia, hoc tamen non obstante fuit decisum, ¶ has expensas, siue salaria esse deducenda, sunt enim necessariæ expensæ, quia ipsi recolligunt fructus, & ista sunt officia, quæ non benè competunt Baroni tamquam viro nobili; tacite enim colligitur mens Principis concedentis Dohanam super feudo, ut concedat deductis his oneribus.
- 28 Declara tertio, in decimis, quæ debentur Episcopo de fructibus, qui in fundo nascuntur, absque deductione seminis, & expensarum ita *Franc. Marc. q. 198. par. 2. Cappyc. decis. 23. Iacob. Puteus decis. 100. par. 1.* Immo nulla habita ratione impensarum, nec onerum, scribit Papon. *Arrestorum lib. 1. tit. 22. arrest. 12.*
- 29 Et de decima debita ex piscationibus dicas, quod nec habenda est ratio expensarum *Cappyc. decis. 20. Viuius decis. 4. Gama decis. Lusit. 150. & 232. Egger. in const. quanto ceteris num. 34. dicam infra q. 34. par. 4.*
- Declara quarto, ut nec sit deducenda vita militia, & paragium, releuium enim illa non diminuit, ut suo loco dicemus.

Pro Ill. D. Maria Barrionueuo Marchionissa Cusani, contra multiplicum q. Nicolai Pauesij.

Articulus VII.

Utrum hæres cum beneficio legis, & inuentarij in eius discussione deducere possit quantitatem pro releuio Reg. Curiz solutam.

Diuisus in SS. III.

- S. 1. *Releuium dimidium fructuum primi anni esse tradit, obidque heredem omnium fructuum rationem reddentem, alterum dimidium tantum creditoribus communicare debere, certi iuris esse ostendit.*
- S. 2. *Onus soluenti releuium hæredi non emptori competit, utrumq; tamen inuestituram petere, & fidelitatem iurare teneri asserit. Et quare? Andreas Isermia optime aduersus Nicol. Anton. Gizzarellum explicatur: defenditurque onus esse reale, & hypothecarium ratione fructuum iniunctum, quamobrem rectè etiam à tertio possessore exigi.*
- S. 3. *Releuij onus ex perceptione fructuum potius, quam ratione inuestiturae solui probat. De Militijs antiquis plura edisserit feudis similibus: pro his obtinendis introitus soluti releuio comparantur. Mos antiquus ostenditur, pro omni dignitate acquirenda sportulas erogandi.*

- S. 1. *Releuium cum sit dimidium fructuum primi anni, in ratione fructuum reddenda deducendum esse ostendit.*

Ill. D. Maria in discussione inuentarij sui patris petit rationem haberi releuij ob eius mortem Regiæ Curiz soluti. I. Nam releuium est medietas fructuum illius anni, quo moritur feudatarius, *Andr. de Isermia in comment. super vssb. feud. rubr. de capit. Corrad. S. similiter num. 14. & rubr. de prohib. feud. alien. S. firmiter num. 30. & in constitut. post mortem in fin. Loffredus in paraphrasi feudali, S. sed & res col. 1. & 3. per quos fiat inuestitur. Bartholom. de Capua super constit. minoribus num. 5. Lallus de Tuscia lib. 3. super constit. post mortem n. 2. Marin. Freccia lib. 2. de subfeud. in 3. auth.*

author. Baron. num. 5. & 28. Iacobus de Ayello in traët. de iure adboæ num. 54. & 70. Camill. de Medicis conf. 18. num. 3. & conf. 55. nu. 5. Quamobrem ex ipsis fructibus deducendum est releuium, & quod superest diuiditur inter coheredes in allodio incluso successore feudi, Camerarius in cap. an agnatus nu. 100. & seq. Reg. de Ponte conf. 49. num. 6. lib. 2. quia est merè onus fructibus feudi impositum, eorumque occasione debetur, Camill. de Medicis d. conf. 18. à nu. 3. Si igitur releuium est medietas fructuum primi anni, D. Maria quæ de omnibus fructibus ab hereditate perceptis S. C. decreto rationem reddit, non tenetur, nisi dimidiam partem fructuum feudi illius anni creditoribus communicare. Nam aliàs duplici onere grauaretur, integros fructus reddens, quos pro dimidio tantùm percepit.

II. Beneficiũ inuentarij à Iustiano inductum illud operatur, vt hæres ab omni damno conferuetur illeſus, *l. fin. S. licentia, C. de iur. deliber. ibi, vt undique veritate exquisita, neque lucrum, neque damnum aliquod hæres ex huiusmodi sentiat hereditate, quod sanè non sequeretur, si releuij onus de suo hæres soluere debeat.*

S. 2. Releuium ab hærede solui, non ab emptore; utrumque tamen inuestituram petere, & iuramentum præſtare teneri docet. Quæ sit huius differentia ratio? Aëtionem pro releuio Fisco competentem realem esse, & hypothecariam, & ob id rectè aduersus tertium possessorem dari, contra decisionem Gizzarelli defendit, optimè eius argumentis satisfaciens.

N Ec quidquàm obest decisio 8. Nicolai Antonij Gizzarelli. I. Nam ea potissimum ratione nititur, quòd onus hoc releuij non sit reale, nec insit nature feudi, sed personale, & extrinsecum ab hærede soluendum ratione inuestituræ, quam successor in

feudo petere tenetur, in cuius confirmationem, adducit *Andream de Ifern. in cap. 1. S. similiter circa fin. de cap. Corradi, vbi nihil de hoc Andreas loquitur, sed solum ait, in releuio seruari consuetudinem, sicut in laudemio: deberi Comiti, vel Baroni, ex quocumq; feudo, siue in vassallis, siue in pecunia, alijsve rebus consistente.*

Allegat deinde eundem *Andream in cap. 1. S. sed & plures nu. 11. per quos fiat inuestitura, sed multò minùs suam confirmat sententiam. Nam Andreas nec hoc sensit, nec cogitauit, vt rectè aduertit Camillus de Medicis conf. 18. num. 10. cum seq. ibi enim Andr. à nu. 7. duas proponit quæstiones. Prima, an hi, qui inuestituram petere, ac fidelitatem iurare tenentur, vt sunt hæredes, & emptores, releuium soluere debeant. Altera, si intra tempus à iure statutum, anni scilicet, ac diei, neque inuestituram petierint, nec iuramentum fidelitatis præstiterint, feudum amittant. Primæ quæstioni respondet *Andr. in num. 7. releuium ab hærede, non ab emptore esse soluendum, quia sic se habet consuetudo, mos, & forma Curie: idem repetit in d. S. similiter num. 14. vers. hoc releuium de capit. Corrad. Iacob. de Ayello in traët. de iur. adoba num. 73. Secundæ verò quæstioni respondet *Andr. in d. S. sed & plures num. 10. vers. per hoc videtur petere, emptorem pariter, ac hæredem inuestituram petere, ac iuramentum præstare negligentes, feudo priuari. Sed quia obijci poterat, cur hæres, non emptor tenetur soluere releuiũ, & ramen vterque inuestituram, ac iuramentum omittentes, feudum perdant? respondet *Andr. in num. 11. diuersam esse rationem inter releuium, & iuramentum fidelitatis, quia releuium à sui origine non est de natura feudi, nec onus intrinsecum ex feudorum iure perueniens, sed quædam præstatio ex consuetudine, extra eorum regulas inducta, ab improbo mo-****

re descendens, idem *Andr. in d. S. similiter nu. 4. de cap. Corrad.* fortè ex vsu Gallorum, tunc in Regno vjuentium, *Marinus Freccia lib. 2. de subfeud. in 3. auctor. Baron. nu. 3. & 16.* & sic odiosa cum de iure non debeat, *Bald. in cap. que in Ecclesiis col. 6. de constitut. quem sequitur Albert. Brun. cons. 43. incip. circa casum nu. 17. in 1. vol. cons. feudal.* At fidelitatis iuramentum, quod præstat tempore inuestituræ, cum sit de substantia feudi, quia feudum à fide dicitur, quilibet siue hæres sit, siue emptor præstare tenetur. Hanc esse veram *Andræ* mentem satis apertè constat, eamq; doctè tuetur *Camillus de Medicis d. cons. 18. num. 10. cum seq.* nec enim scripsit *Andreas*, vt *Gizzarellus* sibi persuasit, releuium tanquã præstationem extrinsecam onus esse personale hæredis, quia nunquam id cogitauit, sed id solum expressit, non esse de substantiã feudi, considerata eius origine, & respectu habito ad inuestituram, & iuramentum. Sed cum hodie mos iste, vel consuetudo vim legis habeat, imò Constitutione Regni post mortem releuium solui cautum sit, ius ordinarium est, *Reg. Mol. de iure releuiorum in princ.* certumque est iam præstationem intrinsecam esse. Præcipuè quando in concessione dictum fuit, releuium solui, vt testatur *Marin. Frecc. ubi sup.* imò, & quando simpliciter feudum conceditur, adhuc pro releuium esse obligatum, vt pote onus intrinsecum rectè aduertit *Camill. de Medicis in d. cons. 18. num. 13. & seq.* quia dum feudum conceditur contractus vltro, citroque obligatorius inter dominum, & feudatarium oritur, *Ifern. in d. S. similiter num. 34.* idè, & vassallus obligatus censetur ad omnia onera soluenda, in quibus includi releuium certi iuris est, cum ex consuetudine debeat, quæ concessionem declarat *l. certi condictiona. S. quoniam ff. si cert. pet. l. si prius S. rectè ff. de acq. plu. arc. & feudum huic oneri ob-*

strictum censetur, cum sit debitum fiscale, pro quo semper Fisco competit hypotheca *l. 1. & 2. C. in quibus caus. tac. pig. contrab. l. aufertur 36. S. Fiscus ff. de iur. fisc. l. rescriptum 11. ubi Gloss. verb. hypothecas ff. de pactis, Capp. decis. 129. num. 6.* quæ feudum sequitur, ac quocunque vadat comitatur *l. Imperatores 7. ff. de public. & veltig.*

Ex quibus constat non esse actionem personalem ius istud exigendi releuium, sed realem, & quidem hypothecariã, idè optimo iure Regia Camera id exigat, etiam à tertio possessore, vt sæpè decisum refert *Anibal Moles tit. de iur. releuij quaest. 6.* adiiciens, postquam releuium debetur propter feudum, potest dici seruitium non tam persone, quam rei ipsi adscriptum, vt in constitut. *Reg. Consuetudinem S. pradia.* Nec huic verissimæ sententiæ contradictor est *Marinus Frecc. d. lib. 2. de subfeud. in 3. auctor. Baron. num. 4.* vt existimauit *Gizzarell. d. decis. 8. num. 7.* sed potius ad stipulator, nam cum in prima illius tractatus editione similiter deceptus fuisset, nec rectè *Andream* intelligeret, postea re maturius cõsiderata, vltima editione hæc addidit, hoc * Asterisco notata. Fortè id procedit: cum incipiat esse debitor Fiscus ex quasi contractu, vt ex ipso contractu renouationis, vel personalis actio in realem veniat, vt in eo, qui erat debitor pupilli, cum sit illius tutor, *l. 1. S. cum eo, qui pro tutor. l. Lut. S. Paul. ff. de administr. tut. vel fauore Fisc. transfundatur in obligationem priuilegiatam cum bonorum nexu, l. fiscus ff. de iur. fisc.*

S. 3. Releuium non tam ratione inuestituræ, quam ex perceptione fructuum solui firmat. Antiquæ Militiæ quæ fuerint, Quæ sicut feudo comparantur, ita & introitus pro eis obtinendis releuium assimilantur ad interpretationem *l. bis verbis 100. S. vlt. ff. de leg. 3.*

Mouetur II. *Gizzarellus* ex sententiã docentium releuium solui pro

pro confirmatione, seu renouatione inuestituræ, & pro obtinenda possessione, non verò ratione fructuum, *Taurinensis in sua inuestitura feudali, in verbo, qui quidem inuestiti num. 78. Sigism. Loffred. in Paraph. feud. in cap. 1. S. sed, & res vers. non est simile, per quos fiat inuest. alios allegat Frecc. d. lib. 2. in 3. auct. num. 3. Anell. Amat. cons. 14. num. 5. & 6.* & confirmari manifestè ait, quia minor succedens non tenetur illud soluere, nisi quando iurat fidelitatem, inuestituramque obtinet factus pubes *Andr. d. cap. 1. S. similiter, in prima additione in princ. de capit. Corrad. infirmum profectò argumentum, & quo nihil concludere videtur, imò in ipsum facilè retorquetur. Nam si hæres non aliter ius percipiendi fructus cõsequeretur, nisi soluto releuio, petita inuestitura, ac iuramento præstito, tunc validum esset argumentum: sed eùm filius hæres, vt D. Maria, succedit in feudo, nihil nouum acquirens, sed iam quæsitum capiens, *Glos. in cap. 1. in fin. de feud. cognit. Marin. Freccia d. l. 2. de subfeud. in 3. auct. Baron. num. 12.* primum ius percipiendi fructus consequatur, quàm releuium soluat, inuestituram petat, & iuramentum præstet, vt extra omnem controuersiam est, & firmat *Camillus de Medicis d. cons. 18. num. 17.* sequitur non ratione renouationis inuestituræ, nec possessionis obtinendæ causa, sed ex perceptione fructuum releuium solui.*

Quod sanè optimè confirmatur ex celebri illa doctrina *Bar. in l. quero 28. ff. de usufr. leg. docentis onera, quæ habito iam iure percipiendi fructus, imponuntur prædio, vel personæ pro prædio ad usufructuarium pertinere, vt in terminis illius l. quero, illa verò, quæ pro obtinendo iure, nondùm quæsitò imponuntur minimè ad eum spectare, vt in militia scriptum reliquit Scæuola in l. his verbis 100. S. ultim. ff. de leg. 3.* erat enim militia officium eorum, qui in aliquo serinio, aut schola inter sta-

tutos relati, salaria, & commoda illa annonarum à Principe consequerentur, vt auditores Quæstoris, silentiariorum, & similes, ita rectè *Alciat. lib. 8. Parerg. cap. 5. Cuiacius ad l. 3. S. si quid minor ff. de minor. & in Nouell. 35. & 53. Lati. Taur. de Militijs ex casu ad Ant. Augu. Coñan. lib. 4. comment. cap. 15. Brissonius lib. 11. de verb. sig. in quam introire nemo poterat, nisi pecuniæ quantitate pro introitu, vt loquitur Scuola, solueret. Fuit enim hic vetus mos omnium penè promotionum, vt qui Magistratum Cice. pro Cons. Plancio Senatorium munus l. quod adipiscenda 41. & ll. seqq. ff. de donat. Nouell. 62. S. ult. ubi Cuiacius notat. Sacerdotium, aut Præsulatum, Suetonius in Claudio c. 9. Apuleius lib. 11. nouel. 56. & 123. c. 3. equestre ordinem, l. si mulier 7. ff. de donat. inter vir. & vxor. decurionatum, l. spurij 6. ff. de decur. Plin. lib. 10. epist. ad Traia. epist. 113. collegium, sodalitiæ societatem l. unicuique 7. l. si quis 11. C. de proxim. sac. scrip. lib. 12. vel quamcumque dignitatem consequerentur d. l. quod adipiscenda, & seqq. aliquid pro introitu collegis, tribulibus, suffragatoribus vesuis, à quibus cooptabantur, erogarent, vt fusè explicat *Ian. Langlaus lib. 6. seme. cap. 2.* Sed quod dignitatis, nobilitatis, aut honoris adipiscendi gratia pro introitu soluitur, ad eò priuilegiatum est, vt nec in collationem bonorum venit l. 1. S. sed an id. ff. de collat. bon. ibi hoc enim propter onera dignitatis præcipuum haberi oportet, nec in quartam filiorum imputatur, nam l. omnimodo 30. S. imputari C. de inoffic. test. & l. illud 20. C. de coll. loquuntur de emptione ipsius militiæ, *Aluar. Valascus in praxi collat. cap. 13. num. 60. & 61. alios referens, non de sportulis pro introitu erogatis, nec eius donatio inter virum, & vxorem prohibita censetur d. l. si mulier 6. d. l. quod adipiscenda 41. cum seqq. quia non ex hoc locupletiores factos videntur Coñan. lib. 8. comment. cap. 11. num. 5. At Feuda militijs**

com-

comparari docent *Andr. de Ifern. in rub. qui successores teneantur nu. 13. vers. feuda non sic, & in rub. de feud. Guar. num. 7.* Bartholomæus de Capua *super Constit. Minoribus num. 6. per Austen. de exhibendis reis S. optimum l. fin. C. de pignor. l. omnimodo 30. S. imputari, C. de inoffic. testa. adiciens, & quod pro introitu soluitur in d. l. bis verbis S. ult.* releuio simile esse, licet non appareat ibi de quæritate. Ergo & quod pro introitu feudi soluitur, obtinendaque dignitate, & honore Comitatus, alteriusve tituli ab omni collatione, imputatione, ac creditorum nexu, immune esse oportet.

Præterea pro nostra hac vera sententia contra Gizzarellum subtiliter perpenditur *d. l. bis verbis S. ult.* nam ideò onera omnia, & introitus militiæ ab hærede, non à legatario, cui militia relicta fuit, danda esse, Scæuola respondit, quia legatarius adhuc fructus nō perceperat. Si enim fructus percepisset, proculdubio ipse, non hæres, introitum militiæ solueret, *l. apud Iulianum, aliàs Apbricanus 40. S. ff. de leg. 1.* igitur dicendum est onus ratione fructuum, non verò inuestituræ, soluendum.

Ulterius doctè *Camill. de Medic. in d. conf. 18. num. item 18.* considerat, ideò *in d. l. bis verbis S. ult.* hæredem non legatarium introitum militiæ soluisse, quia testator rem oneri subiectam legans, hæredem grauare voluisse videtur, vt illam luat, *l. si res obligata 60. ff. de leg. 1.* & liberam ab onere tradat, *l. prædia, C. de fideicommiss.* idque propter testatoris voluntatem speciale esse, *gloss. in S. non solum, in f. de leg.* vt hinc constet, nullo modo posse *d. S. ult.* contra nostram induci sententiam.

Deinde & facillimè diluitur illa confirmatio de minore, & in Gizzarellum retorquetur. nam si tunc demum soluit releuium cùm factus est pubes, & interim fructus percepit minor, nam nullibi expressum est, minorem succe-

dentem in feudo, fructus nisi adueniente maiori ætate percipere posse: sequitur primum ius percipiendi fructus habuisse, quàm releuij solutionem fecisse, & sic non esse additum ad feudum, releuij dationem. Rursus nec verum est, releuium à minore, nisi ætate iam perfecta solui: vidimus. n. contrarium obseruari, & in casu nostro D. Maria etsi minor ætatis esset, nihilominus illud soluere coacta fuit ex significatoria Regiæ Cameræ. Igitur apertè, & per se corrui illa Gizzarelli confirmatio, firmumque remanet, releuium fructuum perceptorum ratione, non verò inuestituræ solui.

Ultima Gizzarelli consideratio tam insulsa est, vt confutatione minime egeat, sed ne videar aliquid prætermisisse, de ea breuiter edisseram. Ait enim nihil creditoribus interesse ad sua credita consequenda hæredem feudi inuestituram habere, nam adhuc nullo hærede existente, satisfieri possunt ex feudo iacenti hæreditati curatore dato. Nam præterquam quòd in terminis illius decisionis hæres erat institutus Marchio Briatici à Ferdinando nepote, & ob id iam erat ius releuij Fisco quæsitum, si nullus hæres esset scriptus, feudum ad agnatos, vel his deficientibus ad Fiscum deuoluitur. Primo casu etiam Fisco releuium soluendum esse constat. Secundo vero cum ipse succedat, confunditur. Vnde constat nunquam posse hereditatem in feudalibus consistentem, considerari iacentem, neque curatorem ei dari; commodiusque esse creditoribus hæredem priuatum, què conueniant habere, quàm Fiscum, *l. 2. ff. de fund. dot. l. 2. S. item sciendum, ff. si cui plusquam per leg. Falc. glo. in l. 1. S. si ad fiscum, ff. vt legat. non. caue.*

Ex quibus optimè, ni fallor, Gizzarelli argumentis, ac rationibus satisfactum est, firmumque remanet, solutum pro releuio, in ratione fructuum

ab

ab hæ rede creditoribus reddenda, imputandum. Neap. die 1. Maij 1626.

Garcia Barrionueuo Cusani Marchio V. I. D.

Die 14. Maij 1626. Neapoli referente D. Gregorio Angulo Reg. Cõs. fuit decifum per Sac. Confil. iunctis Aulis contra Marchioniffam in fauore creditorum in Banca de Ferrarijs nunc de Simeone, pro quibus fcripfit Camillus Cacacius. De hac decifione meminit Io. Bapt. Thor. in 2. part. in verb. releuium.

ARGVMENTVM.

Releuium vt debeatur num fufficit fructus percipere tantum ex feudo, vel neceffe fit vti feudales illos percipere, & affirmatiuè referuntur Regiæ Camere decifiones, vt neceffe fit percipere ex feudo vti feudales, feudalesque in dubio præfumendi non funt, nifi aliquando releuium, vel fidelitatis iuramentum per fiscum probaretur, variæq; id arguentes referuntur præfumptiones, eæque ad Menoch. & Intrigliol. legendæ remittuntur; vnde nec de functionibus ficalibus alicui concessis debetur releuium, quia in libro patrimonij, non autem cadulario Baronum describuntur.

SVMMARIVM.

- 1 **F**ructus vt de eis debeatur releuium, debent percipi ex feudo vti feudales, & num. 3. ponitur decifio.
- 2 Releuium est stricti iuris.
- 4 Fructus vt dicantur concessi vti feudales, debet in concessione dici in feudum, & refertur decifio.
- 5 In dubio in altodium non autem in feudum concessos esse, censendum est.
- 7 Releuium debetur pendente discussione si, vel ne res feudalitatis est, si alias releuium fuerit solutum.

- 7 Fructus annui concessi à Principe, siue annui redditus, vt percipiuntur de manu ipsius, in feudum concessi præsumantur.
- 8 Iuramentum fidelitatis arguit rem concessam in feudum, & ideo releuium debetur.
- 9 Releuium non debetur ex functionibus ficalibus concessis pro se, & heredibus, nisi aliter Rex senserit.

QVAESTIO XIV.

Ecifiuè respõdeas quod non fufficit percipere tantum fructus ex feudo, sed oportet, vt perceptio fructus sit ex feudo vti feudalis, talisque

- 1 pensio, siue fructus prouisio oportet, vt sit concessa in feudum, alias releuium numquam debetur; cum releuij solutio tantum fuerit introducta in successore in feudo, ex autoritate
- 2 Ifern. toties inculcata, & hoc releuium est stricti iuris vnde in suo tantum casu debetur, in quo expressè debitum reperitur, quapropter pendente hac discussione in Regia Camera tempore Iacob. de Ayello fuit decifum, pro
- 3 vt testatur ipse in suo tract. de iure adobe num. 83. quod releuium non debetur à succedente, & petente sibi continuari solutionem annuæ pensionis ex fructibus super feudorum statu, nõ alia adducti ratione, Præsidentes illius temporis iudicauerunt, nisi quia in tali concessione non fuerat dictum illos concessos fuisse in feudum, & Iacob. de Ayell. addo Frecciam de subfeud. lib. 3. secunda formula num. 29. fol. mibi 401. col. 2. dicentem releuium, & ad hoc deberi à succedente in functionibus ficalibus concessis in feudum ob mortem concessionarij, & hoc quando talis concessio facta fuit in feudum, & refert ibi sæpius iudicatum, dicam infra par. 4. q. 3. nu. 3.

Si:

¶ Similemq; decisionem refert *Sigism. Loffred. in add. ad Isern. in cap. 1. ex quibus caus. feud. amict. in sua paraphrasi*, introitus concessos Mag. Galasso de Tarfia de Cosentia super baiulatione dictæ Ciuitatis, eò quòd non fuit dictum in feudum, etiam quòd esset dictum per verba inuestimus, fuisse decisum esse iudicandos burgenaticos, non autem feudales, & proinde adoham non debeti, & fuit facta hæc decisio in anno 1512. die penult. Iulij.

¶ Ex quibus in casu contrario etiam quòd feudum sit in pecunia annua, adhuc debetur releuiũ, sufficit enim, vt releuiò sit locus, rem esse in feudũ concessam, feudiq; mentionem factã esse.

¶ Quas decisiones declara etiam si essemus in dubio, an talis concessio in feudum, vel in allodium facta censenda sit, nam tunc eò quòd in allodium factam esse censendum est, *Oldrad. conf. 159. num. 5. Roland. à Vall. conf. 85. lib. 4. & alij quos allegat, & sequitur Menoch. conf. 191. num. 18. lib. 1. & de presumpt. cap. 91. num. 5. Nicol. Intrigl. de feud. centur. 1. q. 43. num. 23. & seq.* hoc autem casu releuium non est soluendum cum omnia liberè à Principe concessa præsumantur.

¶ Declara secundo, procedere hanc conclusionem, etiam si contrà fiscum esset præsumptio, nempè vt res, de qua prætendit solui releuium, quòd sit allodialis, & ita altercicaretur, & reperiretur, quòd alias releuium fuisset solum, quia adhuc res feudalis præsumenda, & releuium per consequens esset soluendum, prout habes ex *Aff. in const. Regni Iustitiarij nomen num. 31. in princ. vers. secus si præteritum rub. 43. de offic. Iustitiarij, quem sequitur Gabriel. lib. 2. comm. conclus. cap. 3. num. 6. Menoc. de presumpt. par. 1. lib. 3. presump. 91. nu. 35. Mascard. de probat. vol. 1. concl. 209. num. 16. Nicol. Intrigliol. de feud. centur. 1. q. 43. num. 47.*

¶ Declara tertio, quòd quando assi-

gnatio fructuum, seu annui redditus, vsque ad certam quantitatem fuissent Titio assignati à Rege super aliquo corpore puta gabelle, vel secretie, vel alterius introitus Regis, & fuerunt concessi non vt percipiantur de manu officialium, sed propria manu ipsius concessionarij; tunc enim, quia talis concessio in feudum est iudicanda, & per consequens succedens in eis soluet releuium, ita cõcludas ex ijs, quæ dicit *Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 2. quest. 5. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 43. num. 72.*

8 Declara quartò, si possessores rei, de qua contenditur, iam præstitissent iuramentum fidelitatis, nulla in contrarium vigente coniectura, vel præsumptione, quia tunc potius feudalis est præsumenda res illa, ita *Menoch. lib. 3. presump. par. 1. presump. 91. nu. 36. 37. 78. Nicol. Intrigliol. d. q. 43. nu. 102. Decius conf. 413. num. 7. vers. non obstant circa medium.*

Et sic in omnibus illis casibus, quos ponit *Menoch. d. presump. 91. & Intrigliol. d. q. 43.* in quibus res feudalis præsumitur, semper releuium esse soluendum diiudico, eò quòd feudi successor quis esse dicitur.

9 Declara quintò, vt etiam si essent introitus fiscales cõcessi alicui pro se, & successoribus, tunc dicas, quòd releuium solui non debet, ratio est, quia tales introitus fiscales à Rege cõcessi sapiunt naturam burgenaticorum, nisi aliter Rex senserit, ita *Luc. de Penna in l. patrimonialis circa finem, C. de fund. patrimonial. lib. 1. & in l. quicumque col. 2. vers. nam tunc Rex, C. de omni agro desert. lib. 1. 1.* quia tales introitus, siuè functiones fiscales non sunt descripti in cedulario Baronum, sed in libro patrimonij Regis, & ideò Rex concedendo simpliciter videtur concedere in allodium, non autem in feudum, ita *Andr. de Isern. in cap. 1. ex quib. caus. feud. amict. num. 9. versic. non peccamus, & num. 13. in cap. 1. S. defun-*

defuncto si de feud. defunct. ceterique passim, quos alibi enumerauimus, & latius dicam infra par. 4. q. 3.

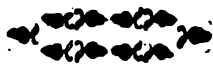

ARGUMENTVM.

Vassallo, siuè subvassallo, dicenti se amisisse instrumentum solutionis releuij, an debeat ei credi, declaratur quomodo, & quando ei credendum est, quando allegaret causam, eamq; probaret, nisi data opera, vel ex industria esset amissum, & de scriptura amissa quando necessarium sit eam reperiri, & de Domino amittente aneaphocam, vt admittatur ad iurandum.

SUMMARIVM.

- 1 **I**N Regia Camera omnia ordinatè procedunt, & solutiones releuiorum notantur.
- 2 Creditur debitori iuranti se amisisse instrumentum solutionis, maxime si coniecturas, vel præsumptiones afferret, vel iustam causam, & num. 3.
- 4 Statur iuramento debitoris dicentis creditorem, qui tenebat instrumentum receptionis, illud amisisse.
- 5 Non obstante instrumento receptionis amisso successor admittitur ad probandum releuium esse solutum, declara & num. 6.
- 7 Probatio admittitur quando scriptura amissa requiritur ad probandam veritatem.
- 8 Vassallus, & Dominus ad imparia non iudicantur.
- 9 Dominus admittitur ad iurandum se instrumentum in fauorem vassalli amisisse.

QVAESTIO XV.

Icet de hac quæstione in Regno nostro dubitari nõ possit, cum in Regia Camera solutiones releuiorũ registrètur, & omnia procedunt or-

- 1 dinatè cum registris, ad eò vt dicere ausim hunc casum, vel euenire non posse, vel difficiliter posse praticari, erit tamen dubitandum, quid in aliis Curiis, vbi forsan non tam ordinatè proceditur, cum tales solutiones releuiorum non registrentur, sed tantum schedulæ de recepto fiunt, & posset etiam dubitari in Curiis Baronum respectu suorum subfeudatariorum, qui soluunt Baroni releuium, vt dixi q. 33 p. 4. An si hæc schedula de recepto, vel releuij solutio asseratur amissa à vassallo, vel subvassallo debeat ei credi? cum semper in dubio credendum est rem esse amissam, sed non de industria, ex cap. estote misericordes, de reg. iur. in 6. Valasc. de iure empbit. quest. 8. num. 15.
- 2 Et in hoc dicas, quod regulariter statur iuramento debitoris se amisisse instrumentum solutionis, ita Paul. de Castr. in l. sicut iniquum, C. de fid. instrumentor. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 135. num. 8. Afflic. decis. 13. num. 10. tantò magis quando allegas amissionem daret verisimilitudinem, vel coniecturam, ex quibus probaretur amissio, vt dicit Angel. in l. si quis ex argentarijs, S. prætor. ff. de edend. Afflic. d. loco num. 10.
- 3 Declara tamen hanc sententiã procedere quando allegans amissionem allegaret iustam causam, eamq; probaret puta direptionem vrbs, sacco-manum, incendium domus, ceterosq; casus fortuitos; tunc enim probato tantum sacco mano, direptione, siuè incen-

incendio statur iuramento debitoris amittentis, & iurantis se amisisse instrumentum satisfactionis, *ita Afflic. d. decis. num. 10. Menoch. d. loco num. 8. & seq. Valasc. de iure empb. d. q. 7. num. 38. vers. pone.*

4 Declara secundo, hanc sententiam non procedere quando creditor releuij teneret instrumentum receptionis, & probaretur quod de industria, vel data opera fuisset amissum, vel occultatum, tunc statur iuramento illius, qui ex huius amissionis causa damnū passus est, *argum. tex. in l. si de possessione, ubi Paul. de Castr. num. 3. C. de probation. Felin. in cap. sicut extr. de re iudic. Aemil. Ferrett. in auth. si quis in aliquo documento num. 36. C. de edend. Aluar. Valasc. qui alios allegat d. q. 7. vers. postremò item meminervis.*

5 Declara tertio, ut prò hoc non excludatur probatio factæ solutionis, adedvt vassallus possit probare tenorem solutionis iam factæ quādo amissio non fuit fraudulenta, *ita Valasc. d. loco num. 15. vers. quando autem.*

Ideò concludendo dicas in casu prædicto, distinguendo, quod aliquādo scriptura requiritur ad essentiam rei, aliquando requiritur ad probandam veritatem.

Primo casu procedunt, quæ dicunt Valasc. & cæteri, cum omnino inuestituræ edendæ sint, ut eius tenorem inspiciamus.

7 Secundo casu, quando scriptura requiritur ad probandam veritatem, tunc non sufficit dicere, ego illam amisi propter incendium, vel aliam causam probatam, sed necesse est vt veritas rei, & sic solutio facta probeatur per alias probationes, *ita Valasc. in causa contingenti, d. loco vers. sed si non requiritur; ratio quia ad probandam solutionem non requiritur scriptura, cum possit probari per testes, & ideò Domino non obstat vassalli allegatio, & probatio amissionis, dum aliter veritas haberi potest, ex regula*

quod sollemnitas non necessaria si minus aptè, vel non, interueniat non vitiat actum, *l. vnic. C. de rei vxor. actio. glos. in S. multis, in verbo in transitu, ins. de actionibus, ita Afflic. d. decis. 274. vbi latè de hac materia perditionis instrumentorum, & per Innoc. 10. Andr. & Abb. in cap. cum olim de testibus, Valasc. d. loco, vers. sed si non requiritur. & sic allegans debet probare per testes deperditum fuisse instrumentum solutionis.*

8 Et quia vassallus, & Dominus ad imparia non debent iudicari, *ex tex. in cap. 1. de form. fidelit. ubi Bald. in verb. Dominus verò, & ibi Afflic. late Capyc. in inuest. feudal. in verb. feudorum Dominia, vers. parilitas, Io. Borchol. de feud. cap. 8. num. 133. cum seq. glo. — tit. 2. in princip. glo. 3. num. 1. Felin. in cap. dilecti num. 1. de maior. & obedient. Rosental. de feud. cap. 8. conclus. 1. nu. 2. & conclus. 35. num. 6. cæteri; passim;* Ideò è conversò vassallus antapocam si fecerit domino, vel de solutione releuij, vel de inuestitura, vel de alia re, siuè causa feudum ipsum respiciènte, illamque petat à Domino, vt edat, tunc admitti debet Dominus ad iurandum se talem antapocam amisisse, & quòd illam non habeat, nec dolo, nec ex fraude amisit, vel desierit illam habere; tunc enim iuramento purgatur Dominus, *ita Bald. in cap. vassallus si feudum nu. 10. si de feud. defunct. Iacobin. de Sancto Georgio in verb. dictique vassalli promiserunt recognoscere num. 17. glo. — tit. 1. S. 5. num. 6. Rosental. d. concl. 33. num. 5.*

ARGUMENTVM.

Releuij solutio facienda in anno, quo feudatarius moritur, an debeat intelligi id in anno, quo moritur ciuilitè ad declarationem verborum Andr. de Ilermia; Item releuium non debetur ob

ob professionem in religione; Item, excommunicationem sub naturali morte intelligi declaratur non autem foriudicationem contineri, & de morte eterna aliquando intelligi mortis vocem ostenditur, & declarantur nonnulla circa mortis æquiuocam intelligentiam.

S V M M A R I V M.

- 1 **M**ors in materia releuij, an intelligatur de civili.
- 2 Mors civilis naturali æquipollet in aliquibus, & æquiparantur, & nu. 5.
- 3 Substitutus in casu mortis admittitur in casu mortis civilis.
- 4 Mors de iure Canonico interminata de excommunicatione intelligitur, et n. 11.
- 6 Et si de naturali intelligenda quo casu nullam operaretur effectum, tunc ut illud foriatur, & de civili intelligenda etc.
- 7 Mors in materia releuij de naturali intelligenda, & nu. 9. probatur.
- 8 Naturalis æquipollet civili quando in iure, est expressum.
- 10 Ob mortem naturalem professi, non autem ob professionem releuium est soluendū.
- 12 Mors in veteri testamento intelligitur de morte eterna.
- 13 Antephatum non debetur ob foriudicationem viri, sed ob mortem naturalem.
- 14 Mors in materia succedendi in feudo de naturali intelligenda.

QVÆSTIO XVI.

NE quid in materia discutiendum relinquatur ad verba illa Andreæ de Iser. accedendo, qui dixit quod releuium soluitur ab hærede, vbi hæreditario iure succeditur, estq; medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, secundū Regni nostri cōsuetudinem. Propterea declarando illa

& propriè vocem illam, *moritur*.
 1 Quæro, an sit intelligenda, & habeat locum quando feudatarius moritur ciuilitè, vel fictè, vel de naturali tantum? Et mortem ciuilem naturali æquipollere, adè vt appellatione mortis naturalis etiam de civili sit intelligendum, sãt firmarunt DD. *ciuilista* in S. & quid sit tantum ex eo tex. in l. Gallus ff. de liber., & postb., & post omnes Afcanius Clemens de patr. potest. cap. vlt. num. 2. adeo vt eundem effectum videatur operari mors naturalis, quam ciuilis, ita habetur ex l. Deo nobis C. de episc. et cleric. cap. susceptū, vbi gloss. extra de rescriptis in 6. glo. in l. uxoris C. de donat. inter vir. et uxorem cum mors ciuilis, & naturalis æquiparentur l. insulam ff. sol. matr., vbi DD. d. l. Deo nobis, vbi Bartol. & ceteri, Alex. in l. si quis decesserit ff. qui satisd. cogant; & post ceteros de hac re latè Lopez. in cap. per vestras Rub. de donat. inter vir. & uxor. Socc. Sen. conf. 92. vol. primo, Vnde ad commodum substituti admittendi ob mortem, idem erit si institutus deficeret ob mortem naturalem, quam ciuilem, quia admittitur d. S. & quid sit tantum, vbi DD. omnes, gloss. in d. cap. susceptum de rescript. in 6. Bartol. & alij in auth. si qua mulier, & Auth. ingressi, vbi Bald. C. de sacrosanct. Ecol. Paris. conf. 65. nu. 9. vol. 2. Intrig. cent. 2. art. 61. n. 2.

Secundo hanc difficultatem adaugent dicta per Abb. in c. per venerabilem col. 4. in vlt. notab. extra qui filij sint legitimi, tradit .n. Abbas ibi quod semper, quod Canones de pœna mortis loquuntur, eamq; imponunt, sunt intelligendi de morte ciuili .i. de excommunicatione, quæ ciuilis mors dicitur, ergo hæc constitutio de morte ciuili est intelligenda.

Item vbi dispositio loquens de morte potest procedere in alio casu, vbi quis verè non moritur, sed habetur pro mortuo, & eundem effectum operari, tunc mors ciuilis, & naturalis à pari procedunt, vt in de por-

E tato

tato in l. prima S. pen. ff. de bonorum possess. contratabul. & in l. si necem S. si de portatus ff. de bonis libert. Item in effectu seruo l. seruitutem ff. de regul. iuris. Item in dānato ad metallū l. intercedit ff. de cond. & demonstrat. l. res, uxori C. de donat. inter vir. & uxorem, similiter in effectu monaco cap. placuit col. 2. 16. q. prima, & in alijs casibus in quibus operatur eundem effectum mors naturalis, & civilis, vt in amissione bonorum, & conditionis.

6 Verum appellatione mortis, quia & si intelligatur de naturali, attamen actus, qui alioquin nullum haberet effectum, tunc ad hoc, vt suum sortiatur effectum, mors de civili est intelligenda, ita ex Carol. Ruin. in l. Gallus S. & quid si tantum num. 8. ff. de liber. & posthum. Menoch. lib. 6. presumpt. 4. num. 19., ergo ad finem vt actus, & sic solutio releuij sustineatur tunc verba Ifern. de morte civili intelligenda sunt.

7 Verum hæc tanti non sunt, vt valeant peruertere verba Ifernæ, & constitutionis à suo verò, germanoq; intellectu, secundum quem fuerunt intellecta vsq; ad hæc tempora, vt intelligi debeant de morte naturali, non autem civili, dum Andr. & const. loquuntur simpliciter, & simpliciter vocant mortem, ergo eo casu de naturali tantum est intelligenda, l. ex ea parte S. in insulam ff. de verb. obligat. glos. in d. c. placuit, Abb. in cap. cū Vintoniensis col. 2. de electione. & in c. cum scis col. prima de conuersat. coniugat. & post alios Roland. à Vall. de lucro dotis q. 61. nu. 21. & q. 95. num. 2. verba n. in dispositione prolata, naturaliter sunt intelligenda l. fin. C. de his, qui veniam etat. impetr. hinc dixit glos. in d. cap. placuit, quòd nunquam sub appellatione mortis venit civilis, nisi in iure fuerit expressum, & ita sunt intelligenda verba illa, quæ æquiparant mortem naturalem morti civili, quia hoc expresserunt, ita Rot. Rom. decis. 379. incip.

fuit dubitatum in nouiss., Mar. Socc., & DD. in d. S. & quid si tantum num. 13. Phanut. de lucro dotis num. 13. Secundo facit communis illa iudicandi consuetudo, & intellectus, cum semper releuium in morte naturali fuerit solutum, à qua consuetudine, & interpretatione non debet recedere quisquam, Frecc. testatur d. author. 3. num. 24. circa medium.

Et vltra hæc, faciunt quia sumus in materia stricta, & exorbitanti à iure communi pròut est releuium, quod cum sit contra Regulas iuris communis feudorum dicentis nihil deberi solui prò inuestitura, vt supra docuimus quest. prima, idè verba sūt intelligenda strictè propriè, & naturaliter, & non extendenda de casu ad casum, & sic de naturali ad civile.

Item si admicteremus illum, qui est mortuus civiliter haberi pro vero mortuo, cum verè non sit mortuus, sed viuens, viuentis autem nulla est hæreditas, nec successio, sed releuium à successore hærede debetur, ergo non potest dari hæc interpretatio sine morte naturali.

Quam meam sententiam, comprobando ex autoritate Freccæ.

10 Decl. primo pcedere èt in professo, vt licet mortuus mūdo dicatur Auth. ingressi C. de Sacros. Eccles. tamè ob huiusmodi mortem releuium non est soluendum, sed debet expectari mors naturalis dixit Frecc. d. author. 3. num. 24. Intrigliol. de feud. cent. 2. d. art. 61. nu. 4. dicens, quòd cum hæc mors non sit naturalis, ideo in ea non habet locum dispositio cap. si aliquem.

11 Decl. 2. vt appellatione mortis interdū intelligatur de pœna excōmunicationis, & hoc quando Canones faciunt de illa mētionem ut supra dixi, & ratio, quia sicut mors naturalis separat animam à corpore, ita excommunicatio separat animam à gratia Dei, & hæc est pœna, siuè mors, quam inflingunt Canones, nempè sepa-

separare animam gratia Dei, quæ omnium maxima est, ac durissima cū Deus sit vita animarum, nec imponunt mortem naturalem, imò vetant clericis in illa partem habere, *Abb. in c. primo, & 2. de homicidio.*

13 Declara quarto vt antefatum, quod debetur in morte viri, non debeatur vxori ob foriudicationem mariti, sed omnino expectanda est mors naturalis, prout decisum refert *Vinc. de Francb. decis. 689.*

Declara quinto, vt dispositio succedendi in feudo ob mortem alicuius sit intelligenda de morte naturali non autem ciuili *Ioan. Carnet. in ex traug. volentes S. annotandum nu. 3. 4. 9. & 10. fol. 211. Nicol. Intrigiol. de feud. cent. 2. art. 6. nu. 5.*

ARGVMENTVM.

In feudo in quo viuatur iure Longobardorum circa successionem, & alia, an etiam viuendum sit circa solutionem releuij? Et quid in feudo plano, & de tabula? dubitatur, vt solui non debeat ex Bammacarij sententia, qua reijeta prò Fisco concluditur, expendendo verba constitutionis Post mortem, nempe in quaternatis eam loqui, nec distinguere de Longobardo, aut Franco.

SVMMARIVM.

- 1 **A** Quauelia antiqui dominata familia authoris.
- 2 Succedens in feudo Longobardo, an debeat releuium soluere.
- 3 Feudum Longobardum non amittitur ob non petitam inuestituram secundum Afflicti sententiam.
- 4 In feudo Longobardo releuium non debetur ex sententia Bammacarij.
- 5 De feudo Longobardo quaternato deberi releuium probatur, & expenduntur

verba Constitutionis post mortem.

- 6 Releuium vt debeatur, feudum debet esse quaternatum.
- 7 Afflicti relata sententia declaratur.

QVÆSTIO XVII.

T omnia (quoad possumus) discutiamus, quæ in hac materia possunt euenire, & dicta fuere per DD. & quia in Regno nostro per multa

- 1 sunt feuda, in quibus viuatur iure Longobardorum, prout est in terra Aquauelia antiqui dominatus familiae meæ, & in terra Thori dominatus familiae de Gallucio, & in Prouincia Apruciorum permulta sunt existis, Quæro an verba Andr. de Ifern. de releuio loquentia, & const. post mortem locum habeant in feudo Longobardo, adeo vt succedentes omnes releuium soluere teneantur, & dubitandi ansam desumo ex eo, nam vt alias diximus in feudis in Regno, in quibus non constat quomodo viuatur, si vel nè iure Francorum, vel Longobardorum, semper est præsumendum iure Longobardorum, quod est ius commune, ius autem Francorum est ius speciale in Regno, vt in *const. Regni. Vt de successiombus ibi specialiter iure Francorum viuentes, sed consuetudo soluendi releuium inducta est de consuetudine Regni, in quo viget ius Francorum, ergo videtur dicendum eam tantum vigere in feudo, in quo viuatur iure Regni, & sic Francorum, non autem Longobardorum, quod est ius commune vniuersale.*
- 2 Et in Vassallo Longobardo docet *Math. de Affl. in cap. primo nu. 5. vers. Item iste tex. qua sit prima caus. benefic. amicti. non procedere illum tex. & sic vt ob non petitam inuestituram intrà præfinitum tempus nõ amictatur feudum*

E 2 dum

dum, sed in locum amissionis feudi successit duplicatum releuium, vt suo loco diximus, Ergo si feudi amissio locum non habet, nec etiam locū habet duplicatū releuiū, quod in amissionis locū successit, si non teneretur ad duplicatum, ergo, nec ad simplex, cum duplicatū præsupponit simplex, quod possit duplicari, & sic clarè deducitur, quod in feudo Longobardo releuium simplex non habet locum, prò vt annuere videtur *Oclau. Bammac. in cap. si minori quest. 5. num. 25. si de feud. defuncti* loquendo de iure Regni nostri dicit, quòd releuium in feudo Longobardo non soluitur.

Sed nè videar contrarius esse ijs, quæ de combaronibus viuentibus iure Longobardorum dico *infr. par. 5. q. 11.* vt delictum vnus alteri non nocet, & è contrà gratia facta uni alteri si, uel nè profit, dico contra *Bammac. sententiam*, quòd in feudo in quo uiuitur iure Longobardorum releuij solutio etiam locū habet, quod dictum suadet per uerba, & mentem constitutionis, quæ disponit solutionem releuij fieri in ijs feudis, quæ reperiuntur descripta in quinternioribus Dohanæ; dum ibi dicitur post mortem Baronis, seu militis, qui à Comite, uel Barone alio Baroniam aliquam, uel feudum tenuerit, quæ in quinternioribus Dohanæ nostræ reperiuntur inscriptis, defuncti mortem &c. ergo uides, quod sub dicta dispositione, ea tantum feuda comprehenduntur, quæ sunt quaternata, nec distinguit de feudorum generibus, ideo nec nos distinguere debemus, sufficit .n. ut sint quaternata ad finem, ut locum habeat constitutio, Quòd si feudum sit iure Longobardorum nihil officit, sed sufficit tantum, ut illud sit quaternatum, nam dicit *Andr. in d. const. sol. 2.* quod dicta constitutio loquitur in quaternatis tantum, in quibus denunciatur mors Regi, in alijs autem denunciabitur mors

ei, à quo tenentur *cap. primo quo temp. miles*, & hæc est germana resolutio ad hanc quæstionem, & intentio constitutionis.

Tantò magis, quod consuetudo soluendi releuium, fuit indistinctè introducta in feudis huius Regni, & per consequens nos nè etiam distinguere debemus feudum Longobardum à Franco, dum rationem non video cur Longobardum debeat esse immune à releuio, & feudum iure Frâcorum debeat soluere, sed potius rationes feudi Francorum militant in feudo Longobardo, puta mors, eiusq; denunciatio, successio hereditario iure, cæteraq; similia inducètia solutionem releuij, ergo idem ius dum ead. ratio.

Ideòq; non obstant, quæ supra dixi, quia licet prò verò admittamus, quòd in dictis feudis uiuatur, iure Longobardorum in Regno nostro, & sic iure communi feudorum adeò, vt feudum amittatur ob non petitionem inuestituræ. Tamen respondetur circa solutionem releuii, vt sit uiuendū iure speciali huius regni, nempè consuetudine soluendi illud, tum quia talis cōsuetudo fuit introducta generalis in Regno nostro Neapolitano, & indistincta, vt dixi, tum, & si hæc non militant, militabit constitutio post mortem, quæ releuij solutionem approbavit in feudis quaternatis, sed feuda Longobarda sunt descripta in quinternionibus, & sic quaternata, ergò circa releuij solutionem seruanda est talis lex particularis, & sic illud solui, sed circa reliqua ius commune feudorum est seruandum.

Nec quod dixit *Afflic.* obstat; loquitur .n. de speciali consuetudine Mediolani, vt habetur *in d. cap. primo, quæ fuit prima causa benefic. amitt.* et annuit *Afflic.* ibi loco præcitato.

ARGUMENTVM.

Andreas de Ifern. dicens, quòd releuium est medietas fructuum illius anni, &c. qualitèr sit legendus, illius anni, vel vnus anni, & posita Afflicti, & sequacium lectura, necnon altero legendi modo à Loffredo excogitato. Demù concordia adhibita, vterque legendi modus substinetur.

S V M M A R I V M.

- 1 **M**odus legendi Andream de Ifern. quòd releuium sit medietas fructuum illius anni, quo moritur feudatarius.
- 2 Andr. de Ifern. quòd aliter legendus multi dissentiunt, sed legi debet vnus anni.
- 3 Ad hoc est medietas fructuum vnus anni.
- 4 Verba illa, illius anni, apposta fuerunt gratia demonstrationis.
- 5 In taxatione releuij aliquando coaceruatur fructus trium annorum precedentium, & attenditur valor feudi, quod intellige remissiuè, & sub num. 8.
- 6 In capitulo Regis Roberti legitur vnus anni.
- 7 Discordantium lectura concordantur.
- 8 Nullis recollectis fructibus Andr. legitur vnus anni, quod intellige, vt ibi.
- 9 Perceptis fructibus retinetur lectura Andr. vnus anni.

QVÆSTIO XVIII.

Releuij quantitas quànâ sit, & quanta, supra quæst. 4. deduximus, quam firmarunt DD. ibi allegati ex auctoritate Andr. de Ifern. in cap. 1. S. *similiter*, de capitul. Corrad. & in conslit.

post mortem, quod releuium est medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur. Difficultant nonnulli, nùm Andreas de Ifern. sit legendus illius anni, vel vnus anni?

Et licet de hoc legèdi modo nonnulla tango infra quæst. 8. par. 2. tamen hic vberius agam, & hanc vulgatam Andr. de Ifern. lecturam, quod sit medietas fructuum illius anni, quo moritur feudatarius, sequuti sunt *Afflicti. in d. S. similiter, & in constitut. post mortem, Nard. Lyparul. in d. S. similiter in verb. medietas, & post Afflicti. Marin. Frecc. d. auctor. 3. nu. 28. Campan. in cap. apud Fogiam num. 37. Vinc. de Franch. decis. 121. num. 2. Garf. Mastrill. decis. 112. num. 2. & 9. Iacob. Ayell. num. 53. Paris. de Puteo de reintegr. feud. fol. 183. cæteri q; Regnicolæ passim, tam inter consulendo, quam inter tractando, & omissis alijs Amad. de Ponte laud. quæst. 2. num. 2.*

Cæterum ab hac lectura discedit Sigism. Loffred. in cap. 1. S. *similiter per quos fiat inuestitura, in verbo non est verisimile*, & lectura Loffredi sequi videtur Iacob. Ayell. num. 54. & nouissime Vincent. de Franch. decis. 121. num. 10. & antè eum Marin. Freccia d. auct. 3. num. 28. qui has disidentium lecturas concordare conatur, tamen ne videar præter morem idem repetere, & aliena dicta transcribere, multa de hac re nos in d. q. 8. & q. 16. par. 2.

Fundamèta Loffred. & sequacium illa sunt, quorum nonnulla ibi adduxi, & ad ea remiccto lectorè, quibus addo præ hac sententia simile de ad hoc, nã si vassallus fuerit submonitus à Domino hoc anno, vt præstet seruitium, & ipse non vult personaliter seruire, nec Domino acceptabilem substitutum. mittere, tunc debetur Domino certa quantitas fructuum feudi, quam dicit Andr. in d. S. *firmiter, num. 30. de probib. feud. alienat.* quòd debet esse medietas fructuum vnus anni, non autem dicit medietas illius anni, quo

imponitur, & hinc trahit argumentū
Ayell. num. 53. & 54. vt idem dicen-
 dū sit in releuio, quia sicuti in adho
 nō habetur ratio fructuum illius an-
 ni, quo imponitur, sed habetur respec-
 tus ad fructus vnus anni, ita dicen-
 dum sit in releuio, vt in eo respectus
 habeatur ad fructus vnus anni ad fi-
 nem taxandi illud, sed gratia demon-
 strationis potest legi illius anni, prout
 infrā cum Frecc. dicemus. Insuper
 ponderanda est communis practica,
 (de qua nos d. q. 8. & *Frecc. num. 28.*)
 taxandi releuium, vt non habeatur
 respectus ad fructus illius anni, quo
 feudatarius moritur, sed sit inquisitio
 de valore feudi, & coaceruantur fru-
 ctus trium annorum præcedentium,
 vt d. q. 8. dica & de medietate tertiæ
 partis taxatur releuium, & hoc sub-
 stineretur, quia itā solent fiscales taxa-
 re, meritō cum releuium sit consue-
 tudine introductum, ideō consuetu-
 do optimè illud potest interpretari
 dicit *Ayell.* & nos vt alibi dicemus, &
 per consequens dicta lectura fuit ap-
 probata per dictum modum taxandi.
 Facit quod tradit *Marinus Frecc. d.*
num. 28. dicens. quod in quodam ca-
 pitulo Regis Roberti, quod ad pennā
 habebat, legitur vnus anni, prout ēc
 dicit *Loffred. ibi col. 3.* quod in quodam
 codice vetustissimo, qui fuit Fusci Se-
 uerini viri eruditi, & nobilis, legeba-
 tur vnus anni.

Sed dissidentium sententias cōcor-
 dando dicas, quod vtraque lectura
 potest substineri, quæ concordia pro-
 batur ex interpretatione, & consue-
 tudine facta à fiscalibus, qui iura fisca-
 lia tuentur, circa releuij solutionem,
 (vt iam dixi) quia releuium, vt est in-
 troductum consuetudine, itā etiam
 regulatur, prout consuetudo, quæ
 optima, vt legum interpret, distinguē-
 do interpretata est. Aut in illo anno
 quo feudatarius moritur nulli fru-
 ctus, vel pauci colliguntur. Aut ali-
 qui, vel multi colliguntur. Primo ca-

su quando nō colliguntur, tunc fisca-
 les interpretati sunt, vt Andreas legi
 debeat vnus anni, adeō vt ipsi coa-
 ceruant ex valore feudi fructus trium
 annorum præcedentium, ex quibus
 liquidant vnum annum, de cuius fru-
 ctibus exequi mandant medietatem
 in pecunia, vt dixi d. p. 2. q. 16. vbi de
 liquidatione releuij verba egimus;
 semper enim in releuio fiscales faciūt
 interpretationem prò fisco, qui sem-
 per est in turo. Secundo casu, quan-
 do fructus percipiuntur, tunc non di-
 sputatur de lectura *Andreas Iserniens.*
 si vel nē vnus, vel illius anni, legen-
 dus sit, quia tunc fisco salua manu
 releuium exigit pro medietate fru-
 ctuum collectorum, & vassallus con-
 queri non debet, quia itā consuetudo
 in hoc casu est interpretata, prout
Freccia d. num. 28. vsque ad finem dicti
numeri, & ego dixi d. q. 16. Ideōque
 dum ita in vtroq; casu interpretatum
 fuit, non licet disputare; & si in hoc
 (prout dixi d. q. 16.) trepidauī, tamen
 contraria opinio defendi posset, nisi
 adesset dicta consuetudo sic interpre-
 tans, qui modus legendi ex *Loffred.*
 valde extorquet claram lecturam *Andreas*
de Isernia vulgariter receptam,
 ideō cogita, sufficit indicasse tibi, &
 quæ intimo meo Marte perscrutans
 non terigi, tu altiori tuo pertingas
 ingenio.

ARGUMENTVM.

Releuium soluendum ab hærede, quæro
 vox illa, hærede, an sit intelligenda
 de hærede vniuersali, vel particulari
 instituto in feudo, excitatur in dubiū,
 & transcripto triplici hæredum gene-
 re in feudo, concluditur illum esse di-
 cendum hæredem in feudo, qui ex in-
 uestitura, vel lege communi feudorū,
 vel Regni vocatus est, & de isto intel-
 ligenda sunt verba *Isern.* siuè vniuer-
 saliter,

saliter, siue particulariter in feudo fuerit institutus, reiecta sententia Reg. Reuerterij.

SVMMARIVM.

- 1 **C**onsuetudo soluendi releuium ab herede an habeat locum in herede particulari.
- 2 Definitio heredis, siue descriptio ex Diuo Thoma Aquinate.
- 3 Heres tripliciter intelligitur, & declaratur.
- 4 In materia releuij de vniuersali intelligendus est.
- 5 Testantis duplex patrimonium allodiale siue paganicum, & feudale.
- 6 In utroque patrimonio diuerso modo testatur.
- 7 Releuium ut soluatur debet quis esse successor in feudo, & num. 8. reiecta Reg. Reuerterij sententia.
- 9 Extraneus successor in feudo soluet releuium.
- 10 Heres in materia feudali dicitur ille, qui vocatus est ex lege communi feudorum, vel ex inuestitura, vel ex lege viua, & soluet releuium num. 14.
- 11 Legatarius particularis in feudo non soluet releuium, nisi in assensu fuerit reseruatum.
- 12 In assensu super legato feudi debet apponi clausula, dummodo soluatur releuium in morte legatarij, vel instituentis.
- 13 Clausula, dummodo soluatur releuium de feudo legato ob mortem legantis, non apposita, adhuc debet subintelligi, contra Thom. Minad. defendit auctor.

QVAESTIO XIX.

Diximus vnà cum communi Regnicolarum schola, & aliorum, quòd releuium soluatur ab herede, & vbi hereditario iure succeditur; ita enim mos introduxit in herede, vnde

diximus non deberi ex contractu, vel fraudulenta refutatione, de quo infra par. 4. dicemus, nec vbi alieni iuris resolutio fit, nec ex iure ad crescendi, tamen dubitatio magis vrget. An hec cōsuetudo, siue mos habeat locum in quolibet herede, siue vniuersali, siue particulari, cum nomen heres de vniuersali intelligendus sit, ita Aretin. & Iacobin. in l. Pomponius S. quæsitum in princip. ff. de acquir. possess. Felin. in cap. quia extr. de iudicijs, Bald. in l. emptorem col. pen. vers. quid si instrumentum, G. locati, & inuestitura facta pro te, & successoribus tuis, intelligitur de vniuersalibus, non autem de particularibus, Imol. in l. qui nititur, ff. de verb. oblig. Bald. in cap. si pater extr. de testam. lib. 6. & ita vocem illam Andreæ, in herede, & successore, esse intelligendam de vniuersali, non autem de particulari, dicit Reg. Reuerterius decis. 29. par. 5. Et heres intelligendus est de eo, qui heres est re, & nomine, non autem de eo, qui heres est in re certa, Bald. in l. si non speciali col. penult. C. de testam. & vltra vulgaram heredis definitionem, legitur apud S. Thom. Aquin. super epist. Paul. ad Roman. c. 8. quòd heres est ille, qui principalia bona alicuius percipit.

Quicquid tamen sit prædicta sunt intelligenda strictè, & propriè. Vnde negari non potest quin heres tripliciter intelligatur, alius est heres vniuersalis, & hic propriè dicitur heres, alius quasi vniuersalis, & hic dicitur qui est institutus in legitima, & alius dicitur heres particularis, & hic dicitur, qui est institutus in certa re, Bald. in l. fin. quæst. 5. C. de hered. instit. heredis enim appellatione vides, quod etiam continetur, qui est institutus in re certa, quia dicitur heres, sed impropiè Bald. in l. iubemus, C. de oper. libere. lib. 10. Alex. in l. quorès, vbi Bald. C. de hered. instit. vel loco legatarij, si alius datus fuerit heres vniuersalis, secundum glossæ sententiam in l. si quis prior

re in principio ff. de testament., & appellatione hæredis cōtinetur hæres pro parte l. in conditionibus S. fin. ff. de cond. & demonstrat., quinimo, & legatarius venit sub nomine hæredis l. in tempus ff. de usucapion. Ludouic. Roman. et DD. in l. prima S. bonorum ff. ad Trebell. Bartol. in l. instrumenta C. de fideicommissis., Quinimo venit, & fideicommissarius l. si filius ff. quod cum eo, ubi DD., imo venit etiam bonorum possessor l. prima S. bonorum, ubi Bartol. et DD. ff. ad Trebell., Sed in casu nostro cum simus in consuetudine, quæ strictè interpretanda est, & in materia exorbitanti, prout est releuium cōtrà feudi naturam, tunc dicendum videtur, quod verba Isern. debent intelligi propriè in casu stricto j. de hærede uniuersali, cum non debeat releuij solutio extendi, ita Reg. Reuerterius d. decis. 29. p. quinta.

Sed nè confundamus terminos est aduertendum, quod testator potest habere duplex patrimonium, aliud paganicum, & sic allodiale, & aliud feudale, & sic militare, & de vnoquoq; potest testari: sed diuerso modo, quia de allodiali potest quem uult instituire, excepta tamè legitima filijs, si quos habet, Auth. ut cum de appellat. cognosc., De patrimonio feudali non sic, quia tenetur illud relinquere illi, qui est uocatus ex inuestitura, uel lege feudali, uel Regni, uel illi, cui Dominus uoluerit, quod si aliter facit est nulla, dispositio facta super feudo e. primo de successiou. feud. & passim feudiste.

Istis positis, tunc de primo hærede uniuersali patrimonij paganici, siuè allodialis nihil ad nos; De secundo, & tunc percurrenda est doctrina Frecc. de auth. bartol. auth. 3 nu. 21., qui fundat, quòd ad tñem, ut releuium soluatur debet quis esse hæres feudi, & successor in illo, unde si quis eret institutus hæres uniuersalis, tam in allodio, quam in feudo, tanto fortius soluet releuium,

quia concurrunt requisita releuij, dummodo tamen talis successor, siuè institutus sit de uocatis in inuestitura, uel lege feudorum, uel Regni, uel cum assensu Domini.

Idem quoq; est dicendum, Ut si alius esset institutus hæres in paganico, siuè allodiali patrimonio, & alius in feudo, qui esset de uocatis, ut supra, quia tunc etiam soluet releuium, & sufficiat ut sit hæres siuè successor feudi, prout Freccia dicit, & de hoc credo, quod loquuta est dicta consuetudo inductiua Releuij, cum feudum dicatur ius uniuersale, meritò succedēs ad illud dicitur successor uniuersalis in feudo, cum succedat in uniuersum ius feudi, quod testator habebat tempore mortis.

Idē quoq; uidetur dicendū si feudū fuerit relictū, uti certa res extraneo, qui nō sit de uocatis, dummodo tamen assensus Regius interuenerit, quia hoc casu releuiū soluet, cū iste talis dicatur uocatus ex lege uiua feudorum, prout est Dominus feudi, quia respectu feudi hæres dicitur ea ratione, quia ille, cui hæreditas est relicta nomine legati, adhuc detracta mentione particularis institutionis, & sic legati, à iure efficitur hæres uniuersalis, ut dicunt Ciuilitæ supra alio legati; In materia n. feudali hæres dicitur ille, qui est de uocatis per legem communem feudorum, uel Regni, uel per inuestituram, qua de re latè Io. Lopez in cap. per vestras in Rub. de donation. fol. 177. in fine, Socc. Sen. cons. 19. vol. primo.

Sed si fuerit alius institutus hæres res uniuersalis, & feudum legatum fuerit alteri titulo particulari, uel hæredis, uel legatarij nomine, tunc dicas, quod iste particularis institutus, siuè legatarius succedēs in feudo titulo particulari etiā quòd Domini assensus interueniat, non soluet releuium nisi in tali assensu præstito fuerit reseruatū à Domino, ut releuium

uium soluatut tempore mortis ipsius feudatarij legatis, vel instituētis particulariter ita aduertit *Thomas Minad. in repet. consl. in aliquibus in princip. 12 num. 52. & seqq.*, Et sic aduertendum est in præstatione talis assensus, ut apponatur clausula per DD. Regentes dumodo soluatut releuium tempore mortis legatis, vel instituētis, de quo ego *par. 4. q. 10. dico* in illa questione, an legatarius soluet releuium de feudo legato ob mortem legatis.

13 Ego verò verò per nunc teneo quod, & si clausula prædicta apposita non fuerit adhuc releuium soluendum est, quia cum Releuium sit de regalibus, & de iuribus Curie, ut dixi, sequitur, quod regalia nunquam censentur remissa nisi expressè remittantur per Principem, vel saltim releuium non præiudicatur stante in assensu, siue expresse posita, siue subintellecta clausula illa solita apponi iuribus Curie semper saluis, idè: ut utiùs erit, ut apponatur talis clausula dumodo soluatut &c. ut aduertit *d. q. 10. par. 4.*

Concludas ergo, quòd sèper, quòd quis est institutus in feudo, ut quia 14 vocatus à lege feudorum mortua, vel viua, vel ex inuestitura, semper est concludendum, quod solui debet, quia dicitur ipse hæres in feudo, siue titulo vniuersali, siue particulari illud habeat, & ita sunt intelligenda verba *Andr. de Ifern.*, quibus conferunt, *qua dixi sup. q. 8. & infra q. 10. p. 4.*, quia siue sit institutus hæres vniuersalis, siue particularis, siue per viam legati, semper. n. quod adesset assensus, vel legis, vel hominis inuestitus dicitur hæres, & habet locum in eo dispositio, & qui feudum ex hæreditate habet, dicitur habere principalia bona, nam feudum nobilitat, & ideo principalia bona dicuntur. vnde cū ex *D. Thoma* hæres dicitur ille, qui principalia bona occupat, merito, qui succedit in feudo quouis ti-

tulo dicitur hæres, èò quod principalia bona occupat, quicquid in contrarium videtur dicere *Reg. Reuterius d. decis. 29.* qui non vidit Frecciam supra allegatum.

ARGVMENTVM.

Releuium an sit soluendum ex quocunq; feudo à successore in illo dubitatur, & distincto tempore ante constitutionem, & tunc ex quolibet feudo, post autem cōstitutionem, & tunc ex feudo quaternato tantum, & de subfeudo quaternato remissive, & quid de noua inuestitura.

SVMMARIVM.

- 1 **F** *Eudū in materia releuij, an de quaternato, vel non. sit intelligendum.*
- 2 *Feudum aliud quaternatum, aliud non quaternatum.*
- 3 *De feudo non quaternato, ante tempora constitutionis debebatur releuium.*
- 4 *Post tempora Constitutionis in quaternatis tantum releuium debetur.*
- 5 *Feudū quaternatū, siue à Rege, siue à Barone tenetur: Stat sub releuij onere nu. 6.*

QVÆSTIO XX.

T iam pluries dixi, dicamq; hoc in opere, quod releuij solutio inducta est in eo, qui uti hæres succedit in feudo, & est medietas fructuū il-

lius anni, quo feudatarius moritur, & declarauimus quomodo intelligi debeat verbum illud hæres in hac materia, declarauimus etiam de quibus fructibus sit soluendum, Item quomodo intelligenda sunt dicta *Ifern.* Illius anni, vel vnius anni, declarauimus

mus de qua morte debeat intelligi de naturali, vel etiam de civili, superest tantum declarare verba illa in feudo, an hoc verbum sit intelligendum, siue feudum fuerit quaternatū siue non, & per consequens, vt ex utroq; debeat releuium, sed in quantum ad materiam nostram spectat potissima est illa diuisio feudorū, (& de ea dubitandum hic est) quòd feudum dupliciter cōsideratur; aliud est feudum, quod quaternatum dicitur nempè descriptum in quinternionibus Regiæ Cameræ, aliud quod non est quaternatum, & sic non descriptum in quinternionibus, de quibus *Ifern. in const. post mortem*, & in his tantum duobus feudorum generibus cadit difficultas, dum super his fuerit cōstitutio loquuta, Et ideo distinguo, quod aut consideramus solutionem releuij ante Constitutionē, aut post constitutionem, Si antè constitutionē cōsideramus, quatenus tūc temporis tantum dicta solutio nitebatur consuetudine, & tunc, quia nec consuetudo ipsa, nec loquentes de ea distinctionem talem adhibuerunt, vt de quo feudo esset intelligenda sequitur, quòd nec nos distinguere debemus, ideoq; tunc temporis de omni feudo esse intelligendam arbitror consuetudinem illam, siue fuerit feudum quaternatum, siue non quaternatum sufficiebat. n. esse feudum, quia erat locus consuetudini, lex. n. generaliter loquens generaliter est intelligenda. . . Si verò consideramus hanc interpretationem post constitutionem istam post mortem, quatenus releuij solutio ad necessitatem legis deducta est, & tunc dico quòd hæc constitutio tanquam lex superueniens declaratiua dictæ consuetudinis, siue moris specificauit, & declarauit prædictam consuetudinem, & hoc casu dico quod solutio releuij tantum habet locum in feudo quaternato, nō autē in non quaternato, pro-

ut in dicta const. habetur in vers. *Que in quinternionibus Dohanz nostræ &c. & ibi Andr. de Ifern. versiculo in quaternatis tantum loquitur sequitur Campan. in cap. apud fogiam nu. 36.*

5 Amplia hanc constitutionem esse intelligendum, siue feudum quaternatum teneatur à Barone, vel Comite (quod dicitur quaternatum secundum quid) vt adhuc releuium sit soluendum Regi, vt post *Andr. in const. post mortem docet Camerar. in l. Imperialem fol. 73. col. prima, & secunda in magnis*, Etiam si tale feudum quaternatū secundū quid esset nouū, quia adhuc soluitur releuium Baroni inuestienti nouiter subfeudatarium ad mandatū Regis, vt sic affirmat *ex Andr. de Iser. in hac constituitur col. 2. Matth. Aff. nu. 10. & Horatius Montanus in S. praterea si quis in feudatus nu. 50.* dicentes hanc constitutionem inducere casum spectialem, & limitationem ad regulam *Iser. dicentis releuium deberi, pro renouatione veteris inuestituræ, quippe ponit casum, in quo releuium dabitur dumodo non excedat decem vncias etiam pro feudo nouo De sub feudo autem suo loco.*

ARGVMENTVM.

Annus in solutione releuij quomodo sit computandus, & de quo intelligendus, & quid in tempore ad petendam inuestituram, Annus in hac materia diuiduntur de industriali, siue legaii, vt vniuersali, & in releuio de naturali intelligendus à die mortis. Et quid ad registrandum assentem Regis immediati an currat à die executoria-tionis, & ad petendam inuestituram à die aditæ hæreditationi, & de ratio anni spatio apud Romanos, Aegiptios, Arcades cæterosq; populos.

SUMMARIVM.

- 1 **A**nnus aut naturalis, & legalis, aut industrialis, siue communis.
- 2 Naturalis quid sit, & quando incipiat, & dicitur emergens, nu. 9.
- 3 Industrialis annus, quid sit, & quando incipiat.
- 4 In taxatione releuij consideratur annus naturalis, siue legalis.
- 5 Regia Camera à die mortis taxat fructus, & informationem capit de ijs.
- 6 Decisio refertur, ut fructus taxentur à die mortis.
- 7 Annus ad petendam inuestituram computatur à die adite hereditatis.
- 8 Ad registrandum assensus expeditos à Regia Catholica Maestate, currit à die, quo assensus fuit exequutoriatus in Regno. & decisio refertur.
- 10 Anni spacium varium apud antiquos, Romanos, Arcades Aegyptios, ceterasq; gentes.

QVAESTIO XXI.

Annus quomodo considerari debeat in hac materia releuij, Articulus iste, & si multas habeat questiones reducitur tamen ad duas, In prima referam

quomodo computandus in solutione releuij.

In secunda quomodo computandus ad finem petendæ inuestituræ:

Et primo dicam, quod annus postpositis alijs diuisionibus, & acceptionibus, quas faciunt passim DD. ut inferius hic commemorabo, tamē quod

- 1 ad materiā nostram spectat dupliciter intelligitur, aut est annus naturalis, & legalis, Aut industrialis, siue communis. Naturalis, est ille, qui cōstat ex

tercentum, sexaginta sex diebus, & sex horis, & iste dicitur verus annus approbatus à Sancta Ecclesia, & à legibus, & ideo legalis esse dicitur de quo est tex. in l. cum heres S. solius ff. de Statu liber: ubi Bartol. & in l. libellorum num. 15. ff. de accusat.

- 3 Industrialis siue communis, est ille, qui constat ex duodecim mensibus, & incipit à Natiuitate Domini, vt communiter sumitur per Notarios, & secundum morem Regionum aliquādò incipit à mēse Martij, aliquñ à mēse Septembris prout ita Bartolom. à Chassen. in consuet. Burgund. tit. de iustices, & Droitz Rub. prima S. 8. in verbo de dans l'an, Nicol. Ant. Gizzarell. decis. 33. circa finē, & aliquandò à mēse Maij prout in locationibus domorum videmus hic Neapoli ex Reg. Pragm. Comitum de Lemos Istis sic positus succedit querere ad finem extimādi fructus prò releuio, dico quòd debet esse annus naturalis, siue legalis nempe tercentū sexaginta dierum & sex horarum, qui debent computari à die mortis feudatarij, licet aliàs in inuestitura, vt suo loco dicemus,

- 5 à quo die Regia Camera capit informationem de fructibus, qui percipiuntur in illo anno, quo feudatarius moritur, & iuxtā informationem captam releuium exigit, & sic Regiam Cameram semper obseruasse in solutione releuij, vt computet annum isto modo prò fructibus taxandis, non autem ab indictione, & sic à die mortis feudatarij, testatur post Iacob. de Ayell. de iure adoha num. 76. nouissime Nicol. Ant. Gizzarell. d. decis. 33. nu. 9. Et in simili, vt fructus feudi diuidendi, & extimandi inter hæredes extimentur, & taxentur à die quo feudatarius moritur, & sic decisum fuit, vt annus currere incipiat à die mortis feudatarij, non autem ab indictione prout ita refert Gizzarel. d. decis. nu. 7. & in fine.

Annus tamen ad petendam inuestituram debeat computari à die aditæ

aditæ hæreditatis, & non antè, *Bald. ceteriq; in c. primo de capitul. Corrad. gloss. tit. p. gloss. 7. nu. 4. Frecc. de auctor. Baron. auct. 3. num. 8. Camill. Medic. conf. 55. nu. 3.*

In fructibus autem taxandis quomodo consideretur, & quomodo intelligatur verba Iser. illius anni quo feudatarius moritur sat dixi supra q. 18.

8 Simile autem videmus in anno dato ad registrandum in hoc Regno assensum expeditum per Regiam Catholicam Maestatem, vt non currat à die expeditionis, sed à die, quo fuit executoriatus in hoc Regno, *prò vt ita iudicatum refert Reg. Conf. Scip. Rouit. prag. 10. num. 4. de feudis in causa Marchionis Burgensia cum Duce Martine.*

9 Qui annus naturalis, siue legalis solet alio vocabulo appellari emergens, nempè quod non incipiat à die statuta, sed à die, in quo aliquid emergit considerandum; hæc breuiter dixi quomodo sit computandus annus circa fructu solutionem pro releuio.

10 Quod anni spatium (pro coronide) variatum fuit apud Priscos, & apud Romanos si quidem, vt dixit *Plin. natural. Histor. lib. 7. cap. 48*, annus terminabatur per Priscas illas gentes vna æstate, alium terminabant hyeme, *Et Diodorus lib. primo Bibliothec. & Diu. Augustin. de Ciuit. Dei lib. 15. cap. 12.* dixerunt, quod alij annum circumscribebant spatio trium mensium, prout fuerunt Arcades, prout nos facimus quatuor anni tempora, siue partes, Aegiptij annu clauderant spatio Lunari, *Et Xenophon. tit. de equiuocis* dicit quod Aegiptij utebantur aliquando anno bimestri, & quandoq; menstruo, vel solari.

Plutarch. in Numan. Pompil. inquit, quod Barbari utebantur anno trimestri, Arcades quattrimestri, & alij sex mensium prout fuerunt Acarnores, Apud Romanos ante Numæ tempora annus fuit decem mensium teste *Ouidio lib. primo Fastorum*, & tempore

Romuli ita *Gell. lib. 3. Noctiu Aeticarum cap. 16. Homer. lib. 11. Odyss. de quo anni spatio vide Solinū cap. 3. Collectaneorum, Macrob. lib. primo Saturnal. cap. 8.* Et plura quatenus spectant ad iudicam materiam accomodat *Tyraquell. de retract. lignag. S. primo gloss. de dans.*

ARGVMENTVM.

Annus ad petendum inuestituram, quando currere incipiat ad finem duplicari releuij euitandi proponitur à die quo euenit casus petendæ inuestiture, nempè mortis. eiusque scientiæ siue notitiæ, etiam in morte Domini, Eiusq; ignorantiam in dubio præsumi. De ratione cur annus, & dies, vel mēsis ad petendam inuestituram fuerit elargitus, distinguitur quoad possessio feudi remansit pœnes successorem, vel penes alterum, Scientiam autem mortis nunquam excludendam esse, & illam probandam esse per Fiscum, demum vt annus currat concluditur vt interueniat mors, scientia mortis, & etiam rem esse feudalem, & quod sit legitimus successor & tempus labi passus sit, vt tunc puniendus pœna duplicari releuij.

SVMMARIVM.

- 1 **A**nnus ad petendam inuestituram currit à die, quo euenit casus petendi illam.
- 2 *Cursus Anni in materia releuij consideratur quoad fructus, & quoad petitionem inuestiturae.*
- 3 *Tempus ad petendam inuestituram regulariter à die mortis, vel Vasalli, vel Domini currit; declaratur, & num. 4. vt à die scientiæ mortis ex communi, & nu. 5. & num. 9. & 13. ubi probatur.*
- 6 *Vasallo alleganti ignorantiam mortis in dubio*

- dubio credendum nisi contrarium probetur, & num. 17.
- 7 Declaratur doctrina Iacob. de Ayello, & num. 15.
- 8 Diuersum petendi tempus in pagano, & milite cur statutum? quaritur, & redditur ratio.
- 10 Octau. Bammac. super hac quæst. distinctio refertur.
- 11 Feudi non remansi in hereditate inuestitura petitur à die adeptæ possessionis.
- 12 Feudi remansi in hereditate, inuestitura petitur à die scientiæ mortis.
- 14 Aditio est necessaria, ut quis dicatur heres.
- 16 Annus currit heredi malitiosè protrahenti aditionem hereditatis.
- 18 Vassallus sciens mortem prædecessoris, rem esse feudalem, & se esse filium, vel successorem, & non petens intra annum duplicatum releuium soluere debet elapso tempore.

21. hac par. quòd respectu fructuum currere incipiat à die mortis.

Respectu autem temporis petendæ inuestituræ de quo est nostra præsens instituta quæstio, dico quod regulariter (ut dixi) currit à die mortis, tam Domini in suo casu quam Vassalli, qui feudum habet, ita Bald. Martin. Laudens. & Aluarot. in d. c. primo de capitul. Corrad. Curt. Iun. de feud. par. 4. nu. 56. & 57. Menoc. conf. 54. nu. 46. vol. primo Herman. Vult. de feud. cap. 7. nu. 68. lib. primo, quod intellige ut modo dixi à tempore scientiæ.

Tamen regula hæc declarationem recipit, ut annus realiter currere incipiat à die, quo feudatarius succedens notitiam habuerit de morte sui prædecessoris patris, adgnati, vel alterius cui succedere debet, & intendit, vel à die quo sciuerit feudum sibi apertum, vel casum petendæ inuestituræ, hæc est cõmunis cõclusio, quã firmarunt vltra præcitatos Auctores idem Laudens. dist. cap. primo de cap. Corrad. num. 6., & in c. primo quo temp. miles num. 11. ubi Præpos. num. 6. Aluarot. in d. cap. primo num. 13. quæ fuit prima causa benefic. amittend. Bald. in c. primo de prohib. feud. alienat. per Lothar. Capyc. in inuestitu. feudal. cap. feudorum inuestituræ col. 9. S. iterum non currit ignorantibus; Thom. de Marin. de generib. feud. tit. 2. par. 2. num. 45. & 52. vers. Quarta causa, Curt. Iun. de feud. p. 4. num. 57. in fine, hanc eandem sententiam sequuti sunt Francigenæ, & Germani ut fuit Iacobinus de S. Georg. in verbo, qui quidem inuestiti nu. 35. Vdalric. Zas. de feud. p. 7. num. 2. Ioannes Scheneid. de feudis p. 5. nu. 27. Io. Blanc. in epit. feud. cap. 3. num. 14. lib. primo Franc. Sonsbec. de feud. p. 11. num. 24. vers. fallit. 11. etc. Ludolph. Scrader. de feud. d. p. 6. cap. 2. num. 15. vers. hæc concl. Rosental. de feud. cap. 6. concl. 47. num. primo Andr. Gayll. lib. 2. obser. cap. 48. num. 11. gloss. tit. primo S. primo gloss. 7. num. 2. Tyaquell. de retract. lignag. S. 35. gloss. F 4. nu.

QVÆSTIO XXII.

N præcedenti quæstione annuimus de anno ad petendâ inuestiturâ, licet hæc quæstio permulta habeat capita, est

- 1 benè verum, quod regulariter annus ad petendam inuestituram incipit currere à die, quo euenit casus petendi illam prout concludunt omnes ferè DD. in c. primo quo temp. miles ex illo tex. & in c. 1. quæ fuit prima cau. benefic. amittend., & in c. primo S. fin. de prohib. feud. alienat. per Frideric. latè præter omnes Ludolph. Scrader. de feud. p. 6. cap. 2. num. primo, & sic à die mortis.
- 2 Qui cursus anni dupliciter potest considerari quoad fructus pro releuiuo, ut à quo die debeantur, & quoad inuestituræ tempus scilicet quando incipiat currere tempus ad illam petendam. De primo capite dixi supra q.

4. num. 12. *Vult. de feud. cap. 2. nu. 68.*
- 5 Quam conclusionem, declara procedere etiam respectu anni decurrendi à die mortis Domini, à quo Vassallus, vti à nouo Domino successore inuestituram petere teneretur *ita gloss. in c. primo quo temp. miles in verbo infantia, vbi Iacob. de Beluis. Petr. de Ceruot. Nicol. de Neap. Andr. de Iser. num. 6. Aluar. num. 7. Afflic. nu. 30. & seqq. Prael. num. primo, & 6. Laudens. nu. 11. Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 65. Nicol. Moz. de substantial. feud. num. 40. & num. 51. Chassen. in consuet. Burgund. Rub. 3. tit. dez fiedz. S. primo in verbo ou ala personne num. 22. vers. quia non etiam, Thom. de Marin. d. loco num. 52. Franc. Sonsbecc., Ioannes Scheneid. Blanc. locis præallegatis.*
- 6 Quinimo Vassallo dicenti se ignorasse diem mortis, vel casum petende inuestituræ credendum est in dubio, nisi contrarium probetur ex parte Domini, & sic Fisci ita *Ludolph. Schrader. d. loco nu. 16. Alexand. vonsf. 79. num. 11. lib. primo, cateriq; ibi allegati. Vult. de feud. lib. primo cap. 7. num. 69. Blanc. in epit. feud. num. 14. cap. 3. lib. primo Rosental. de feud. cap. 3. conclus. 46. num. 2. qui alios allegat ad hanc fundandam sententiam, de qua ignorantia fat dicemus par. 5. quest. 28. ex quibus remanet declarata illa doctrina Iacob. de Ayell. nu. 76. dicentis, quod à die mortis currat tempus petendæ inuestituræ, vt scilicet intelligatur à die mortis, & eius scientiæ.*
- 7 Quero tamen pro corodine, cur sic tantum tempus sit statutum ad petendam inuestituram (3. in pagano anni, & diei, in milite anni, & mentis, & non reliquerint feudorum cõpilatores arbitrarium, prò locorum distãtia, & temporum. *Aluarot. & Prael. in c. primo quæ fuit prim. causa benefic. amittend.* dicunt non posse assignari rationem, & hoc quia ita posuerunt legum conditores, & per cõsequens in his, quæ sunt iuris positiui

sufficit pro ratione voluntas *Curt. de feud. p. 4. causs. 43. priuat. feud. Moz. de Substantialib. feud. uum. 48. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. num. primo lib. 3. sentent dicunt, quòd ita moribus fancitū est, prout ait Ioannes Scheneid. p. 5. nu. 5. de feud.*

Sed cur annum, & diem? non nè sufficiebat apponere annum tantum, & non diem, respondet *Ioannes Borcholten. de feud. cap. 6. nu. 31. p. prima* dicens, quod annus, & dies ideo sic est statutus, ad finem, vt integer elabatur Vassallo sic computum faciendo, non ab illo die, quo euenit casus, sed à sequenti, quasi quòd ille primus dies, à quo incipit annus tanquam dies termini non sit computandus in dicto anno, sed à sequenti die incipiat currere, meritò ille alter dies superfluus adiectus fuit, vt coniungatur cum illo sequenti, & fiat annus integer cõputando à dicto die sequenti.

Deniq; his omnibus addo auctoritatē præceptoris mei *Bammacar. in quadam sua apostilla ad Iser. in c. primo de capitul. Corrad. num. 2. in verbo quando possidet, & in alia parua apostilla ad Frecc. d. author. 3. num. 8. In apostilla ad Frecciam dicit hæc verba. Iacob. tamen de Ayell. in tractat. de iure adhoe, & releuij num. 76. tenet quod annus currat à die mortis (prout supra dixi) & quid hodie per cap. Regni apud fogiã vtrum annus currat à die mortis? In questione principali (dicit Bammacar.) vidēdus Iser. in c. primo nu. 2. de capitul. Corrad. vbi Nard. Lyparul. fusè in verbo quando possidet, & infinitos allegat, & ego fusius (ait Bammacar.) distinguendo plures casus in tota materia dixi in apostilla manuscripta ad c. primum num. 2. de capitul. Corrad.*

In quo cap. primo siuè eius apostilla addit Bammacar. hæc verba. In hac questione quando incipiat currere annus, & dies, vtrum à die mortis, vel notitiæ, seù scientiæ, vel additionis

tionis hæreditatis ad finem, vt elapso anno hæres priuètur feudo de iure communi feudorum, vel duplicatum releuium soluat de iure Regni nostri. Alius exordiando materiam distinguendi sunt plures casus.

Primus est, quando possessio feudi non remansit in hæreditate, & non est poenes hæredem successorem feudi, sed poenes alium, & illam hæres ad libitum non potest habere, hoc casu sine scrupulo annus non currit nisi à die adeptæ possessionis feudi, & in his terminis loquitur *Ifern. hic*, & *Bald. in c. primo de capitul. Corrad.*, idem *Bald.* & *DD. in l. sollempnibus C. de reuend.* & alij allegati per *Lyparul. per iura que allegat Iser.*, & *Lyparul. ibi*, & ego dicam infra q. 27. p. 5.

Secundus est casus quando possessio feudi non remanet poenes alterum per mortem feudatarij, sed in ipsa hæreditate; adeo vt hæres ad sui libitum adire poterit, & tunc annus iste incipit currere à die scientiæ mortis feudatarij. i. ab illa die, qua feudatarius sciuerit suum patrem, vel adgnatum, vel feudatariū prædecessorē mortuum esse, ita in terminis cōcludit *Campan. in c. apud Fogiam. nu. 8. & 76. Præposit. in cap. primo que sit prima caus. benefic. amittend. col. 2. vers. quero hæres Vassalli*; & *Bartol. in l. genero, qui notabiliter loquitur ff. de his, qui notant. infam. per plura iura ad hoc allegata firmando regulam dicit, quod & si tempus anni statutū est à die mortis adhuc subaudiendum esset, & scientiæ, nè ignorantia puniatur per iura, quæ ibi allegat; sed iura expressa, quæ id probant, sunt *l. quidam decedens S. fin. ff. de administrat. tutor. l. quinquaginta cū gloss. C. de excusat. tutor. l. fin. ff. de tutor. & curator. dat. ab his, cum alijs, que allegat Præposit.*, quæ magis probant quam ea, quæ allegat *Bart.* Postquam quem *Bartol.* ad hoc allegat, & notat singularem, id non probat, si quidem*

statuitur, vt hæredi soluantur decem infra 30. dies à die mortis, & eo casu requiratur aditio hæreditatis, quia ad hoc vt sit hæres non sufficit, quod sit scriptus in testamento, sed requiritur aditio, quæ etiam ad finem purificandi actum requiritur, & ab illa die incipit esse in mora, nisi dicemus, quod à die aditionis incipit scientia, & mora, & sic numeratur illa dies scientiæ, est bonus *text. in l. scimus S. fin autem dubius cum gloss. C. de iure deliberand.*, Et nos dicemus infra in illa quæstione, quando in feudo hæreditario tempus currere incipiat p. 5. q. 29.

Subdit idem *Bammacar.* Non omni-
 15 to, quod *Iacob. de Ayell. de iure ad hoc num. 26.* tenet opinionē quod annus, & dies currat à die mortis, *subdens quod ita seruetur in Reg. Cam.* Et hæc opinio etiam præsupponit scientiam, (vt ego supra dixi), & in idem concordat; & huic opinioni etiam
 16 se subscribunt *DD. dicētes*, quod annus currit, etiā si malitiosè hæres protraxerit immixtionem, siue aditionem in hæreditate, quos allegat hic *Lyparul.*, & secundum hanc casuum diuersitatem intelligendi sunt *DD. præsertim Bald. hic; Guid. Pap. decis. 165.* in primo casu, aliàs malè dicerent.

Hæc tamen scientia non præsumitur, quia facti est, nisi probetur *l. verius ff. de probation. cum similib.*, adeo quod Regi incumbit onus probandi scientiam mortis feudatarij ad finem vt hæres ad duplicatum releuium reneatur in Regno nostro (prout ego dixi supra hac ead. q.) & idem *Bald. hic* se subscribit distinctioni sup. factæ, postquam requirit scientiam feudi, & mortis feudatarij, & quod malitiosè distulerit se immiscere aditioni hæreditatis ad finem vt elapso anno, vel hæreditate nõ adita puniatur hæres, hæc *Bammacar. in d. apostilla*, sed in effectu coincidunt subijs, quæ dixi ego, volui tamen ob eius authoritatem apponere.

Deniq; vt omnis prorsus dubitatio tollatur circa hanc materiam ad finē vt Vassallus ob nō petitam inuestituram, elapsūq; annum duplicatū releuij poena puniatur; tria copulatiuē requiruntur. Primo vt successor sciuerit prædecessoris mortem, eiusq; diem, vel Domini. Secundo quod sciuerit rem esse feudalem ad quam succedere intendit. Tertio vt sit filius Vassalli, qui hæreditatem parentis aduerit, & post istam aditionem tempus legitimū elapsū fuerit ita hæc tria ponit Rosental. d. cap. 6. concl. 48. num. 5. ex DD. supra citatis.

ARGVMENTVM.

Annus, & dies vel mensis ad petendam inuestituram utilis, vel cōtinuus Vassallo defluit quæritur, & tres afferuntur Doctorum sententiæ, alij vt sit utile, alij continuum, alij vt continuum sed vt feriæ hisq; similia computentur, non cetera impedimēta legitima, quæ excusant, & demum concordantur reiecta Hermanni Vultei sententiā.

SVMMARIVM.

- 1 **T**empus utile non currit impedimento durante.
- 2 Feriæ similesq; dilationes non impediunt tempus continuum.
- 3 Omne tempus regulariter præsumitur continuum.
- 4 Annus ad petendam inuestituram utilis est secundum vnam Doctorum sententiā.
- 5 Iacob. Aluarot. sententiā dicentis annum à principio utile, deinde continuum, reijcitur, prout etiam Herm. Vult. nu. 9.
- 6 Annum ad petendam inuestituram continuum Vassallo existimant alij DD. quod reijcitur à Rosental.
- 7 Concordantur dissidentiu sententiæ in hac materia duplici cōsideratione adhibita, et nu. 8.

QVÆSTIO XXIII.

Neidenter, sed nō ab re hic quæro si annus, & dies, vel mensis elargitus ad petendam inuestituram sit iudicandus, vt tempus utile, vel con-

tinuum; hoc nō proderit scire; quia si hoc anni spacium utile fluere debet Vassallo tunc, iusta impedimēta eius cursum impediunt, adeo vt si centum annos durer impedimētum, adhuc non curret ita Bald. in l. falsam C. si ex fals. instr. Ias. in S. rursus nu. 73. Instit. de action. ex tex. in l. penult. S. filius ff. de bonorum poss. secund. tab l. annus ff. de calumn. Ludolph. Schrader. de feud. p. 6. cap. 2. num. 64. Alex. conf. 71. num. 7. & conf. 84. num. 3. lib. primo, Socc. Sen. conf. 8c. num. 5. lib. 3. prout latè inferius dicam.

- 2 Si continuum Vassallo hoc tempus fluere debet, tunc feriæ similesq; dilationes computandę sunt, vt dicunt
- 3 supra citati DD., In dubio tamē omne tempus continuum esse præsumendum dixerunt Canonistæ per illum tex. in clem. prima in verbo continuum de restit. in integr. Ioachin. Mynsiger. obser. Cam. Imperial. cent. 3. obser. 59. nu. 2. Et regulariter omne tempus continuum currere tradit, Marc. Ant. Bard. de temp. utili, & continuo cap. 3. num. 9. mihi in tractatibus tomo 5.
- 4 Existimant nonnulli, hoc anni spacium à lege præfinitum ad petendam inuestiturā Vassallo utiliter currere, illudq; ideo utile, quia iustę causę, iustaq; impedimēta impediunt eius cursum ita hanc sententiā docuere ex citramontanis, Nicol. de Neap. Andr. de Iser. & Præpos. in d. cap. primo quo temp. miles, Bald. in c. primo S. fin. num. primo, & 2. de prohib. feud. alien. per Lothar. ubi Præpos. Matth. de Afflic.

Afflic. nu. 5. sequitur Aluarot. in c. primo num. 12. quo temp. miles, Iul. Clar. in S. feudum q. 49. num. 3. Iacob. de Beluis. & Martin. Laudens. in d. cap. primo quo temp. miles, & in c. primo de Vassall. qui contra const. Lothar. Ex ultramontanis Vldaric. Zaf. de feud. p. 6. n. 3. et 6. Matth. Vuesembec. de feud. cap. 8. num. 6. Franc. Sonsbecc. de feud. p. 11. num. 10. Ioann. Blanc. in epit. feud. lib. primo cap. 3. num. 14. Schrader. de feud. p. 6. cap. 2. nu. 49. et 63. Henrich. à Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 46. num. 2. Herman. Vult. de feud. cap. 7. num. 71. cæteri; passim,

5 reiecta illa Iacob. Aluaroti sententia dicentis utile esse quòad initium, sed deinde continuum esse prout ipse dicit in c. primo num. 12. quo temp. miles, & Vult. loco infra allegando.

6 Alij coherentes præsumptioni in dubio; & regulæ dixerunt hoc anni spacium fluere continuum Vassallo, adeo, vt iusta impedimenta non impediant, sed postea elapso anno succurrendum, est Vassallo restitutionis remedio prout latè defendit Laurent. Sylvan. de recognit. feud. q. 75. sibi contrarius in q. 49. cui non adhæret, imo discedit Rosental. d. loco in glosell. E. Schrader. d. loco nu. 50.

7 Reliqui verò, dixerunt esse continuum, non adhoc, vt iusta impedimenta iustæq; causæ impediant, sed vt dies feriati, & similia computentur, & ea inter anni lapsum occurrentia labantur Vassallo, nec prò eis excusationem mereatur, adeo, vt non computentur in termino prout fuit, Vldaric. Zaf. & Mattheus Vuesembec. locis præcitatis Iacob. de Ardizon. in Summ. Rub. 45. Io. Blanc. in epit. feud. sup. allegatus, cæteri; quibus addo Ferrar. Montanar. lib. 3. de feud. cap. 6. versic. sed et tempus.

8 Ex quibus apparet, quod considerato hoc anni spacio potest vtræq; sententiæ substineri, vt sit continuum quòad quid s3. vt dies feriati currant & computentur, nec de eis excusetur

Vassallus; Et vt sit utile, quòad quid nempe quòad impedimenta, iustasq; causas impediens eius cursum prout declarat Henrich. à Rosental. d. conclus. 46. cap. 6.

9 Reiecta Herman. Vult. lib. primo cap. 2. num. 71. sententia dicentis, quod istud tempus à principio (prò vt dicebat Aluarot.) est utile, vt non incipiat currere impedito ex supradictis impedimentis, sed à die scientiæ esse continuum:

ARGUMENTVM.

Consuetudo, soluendi releuium ob mortem veram feudatarij, an sit intelligenda in morte præsumpta dubitatur, & negatiua suadet sententia, Demum noua distinctione, an sit præsumptio sit iuris, & de iure, vel iuris tantum prò Fisco accomodatur sententia, Et quid de duplicato si in hoc casu ex contemptu Vassallus non petierit, vel non, & alia de hac morte præsumpta in hac materia inuestituræ petendæ remissiuè.

SVMMARIVM.

- 1 **M**ors aliquando ex multis præsumitur, & casus referuntur.
- 2 Intrans mare, & (suborta tempestate) amplius non visus præsumitur mortuus.
- 3 Intrans locum pesti affectum, & amplius non visus præsumitur mortuus.
- 4 Congressus pugnam crudelem, & amplius non visus præsumitur mortuus.
- 5 Ex diuturnitate temporis quis præsumitur mortuus si non reperitur.
- 6 Mors in materia stricta de naturali, & verè probata intelligitur.
- 7 Mors intelligitur de ciuili in casibus expressis, ampliatur, et limitatur remissiuè.
- 8 Mors præsumpta, an habet locum in releuo dubitatur.

- 9 *Mors certa esse debet, ut currat tempus petenda inuestitura, & circa mortem duo requiruntur, quorum alterum non sufficit.*
- 10 *Scientia mortis concludenter probanda pro duplicato releuio.*
- 11 *Scientia probatur ex quinq; sensibus corporeis.*
- 12 *Excluditur probatio præsumpta in præiudicialibus, & quando tractatur de commodo pecuniario.*
- 13 *Fisco incumbit onus probandi diem mortis, & scientiam Vassalli.*
- 14 *Authoris concordia in hac re, & pro Fisco ponderatur.*
- 15 *Ob mortem præsumptam præsumptione iuris, et de iure releuium debetur si Vassallus petit inuestituram.*
- 16 *Ob mortem præsumptam præsumptione iuris tantum soluitur releuium, sed repetitur data probatione in contrarium.*
- 17 *Mors præsumpta est subintelligenda sub naturali nè Fiscus fraudetur releuio, & feudum esset in suspensio.*
- 18 *De ignorantia mortis permulta remissive.*
- 19 *Elapso anno mortis præsumpta, tunc Vassallus contemnens Dominum soluet duplicatum releuium si non petierit inuestituram.*
- 20 *Duplicatum releuium solutum ob contempum Domini non repetitur à Fisco per Vassallum.*

QVÆSTIO XXIV.

Oluendum esse releuium ab herede in casu mortis Vassalli ob renouationem inuestiture iã satis superq; in hoc tract. diximus, & dicemus, insuperq; diximus mortem Vassalli esse intelligendam de morte vera naturali, & probata, non autem de ciuili iam declarauimus, eamq; probari debere per Vassallum

- vel per eum, qui eam allegat, ut infra, quo casu Vassallus mortem sciens intrã annum denunciare debet, & petere inuestituram, Sed quid si mors nõ esset vera, sed præsumpta; cum aliquibus in casibus quis præsumitur mortuus, ut potè si intrauerit in mare ibiq; exorta fuerit magna tempestas, & postea transacta tempestate, & expectatò tempore ad redeundum destinato, amplius nõ comparuit, quia tunc præsumitur mortuus, ita Hieron. Præuidel. de peste nu. 2. versic. quod hic in tractatibus mihi tom. 18. fol. 178. in nouiss. Item si quis iuerit ad locum ubi magna est pestilentia, & postmodum amplius non reperitur, nec rediret quia mortuus præsumitur, idem Præuidel. ibidem num. 4. vel si iuerit, cū Domino ad præliandum contrã magnum exercitum, & commissa crudeli pugna amplius Vassallus visus non fuerit, tunc mortuus ibi præsumitur, ut affirmauit, idem Præuidel. ibidem num. 3. Io. Crotus de testibus versic. circa hunc quartum nu. 155. ceteriq; in casibus, in quibus lex præsumit quem mortuum, ut ex diuturnitate temporis &c.
- 1 *1*
- 2 *2*
- 3 *3*
- 4 *4*
- 5 *5*

Nam hoc casu quid facere debeat Vassallus, an denunciare sit obligatus haec mortem præsumptam, & ob illã soluere releuium.

- Dubitatio in eo posita mihi videtur (ut toties dixi) nos esse in materia stricta, & contra regulas iuris communis feudorum prout est releuium, & per consequens, dū in illa de morte fit mentio, semper de naturali verò probata est intelligenda, ut inferius dicam, cum illa sit propria eius significatio ita Roland. à V. all. in tract. de lucro dotis q. 61. num. 2. & q. 95. num. 2. & 15. mihi in tractatibus nouissim. tomo 9. fol. 376., Quinimo, ut alias dico, & si appellatione mortis veniat ciuilis mors, quia naturali equipollet, ita Aſcan. Clement. de patr. potest. cap. vlt. num. 2. tamen hoc non intelligitur simpli-
- 6 *6*
- 7 *7*

simpliciter, sed in casibus expressis, ita Phanic. de lucro dotis nu. 13. mibi in tractatib. s. 9. fol. 414. quinimò multis modis limitat ibidem idē Afcan. Clement. & nos diximus alias, quòd hæc consuetudo soluendi releuium non habet locum in morte ciuili.

8 Sed an mors præsumpta veniat sub ea intelligenda, dubito de hoc casu, cum & si differentia esse videatur inter ciuilem, & præsumptam, cum ciuilis non præsupponat naturalem; sed tantum ademptionem capitis de Ciuitate. Præsumpta autem præsupponere potest mortem naturalem, nempe, vt ille, quem lex præsumit mortuum, sit verè mortuus, ideoq; cum hæc præsumpta possit continere naturalem mortem, ideo etiam de naturali intelligenda est.

9 Insuper adhòc, vt Vassallus petere teneatur inuestituram, duo prò certo habere debet, nempe vt mors sit sequuta, & vt ipse Vassallus verè sciat mortem euenisse ex cap. primo quo temp. miles latè post alios Rosental. de feud. cap. 6. concl. 47. et 48. num. 3. tit. quib. mod. feud. acquir. Gothofred. Ant. disput. feud. thes. 2. sub lit. D. tit. de renouat. inuestitura, Scrad. de feud. par. 6. cap. 2. num. 14. ceteriq; passim, hæc autem duo copulatiuè concurrere debent dicunt nostri feudistæ, alterum autem non sufficere, nec vnum verè, & alterum per æquipollens, sed omnia copulatiuè verè, & specificè concurrere debent gloss. in d. cap. primo quo temp. miles vbi Afflic. in princip. Bald. in c. primo num. 4. de capitul. Corrad. Iacobin. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti num. 35. Frecc. lib. 2. author. 3. nu. 8. et 10. & lib. 3. de different. inter feud. ex pacto, & hereditarium diff. r. 26. Thom. de Marin. de generibus, & qualitat. feud. tit. 2. par. 2. num. 64., & tunc esse communem refert Rosental. d. loco, cum hoc in casu tractatur de amissione iuris, nempe feudi, seu in eius locum
10 de pena duplicati releuij, & quando

tractatur de amissione iuris alicuius; vel de inducenda poena tunc scientia concludenter probanda est, & omniū qualitatum rei ita Lancellot. de attestat. par. 2. cap. 4. num. 7. 8. & nu. 10. Scientia autem dicitur verè illa, quæ assignatur per aliquos ex sensibus corporeis, vt per visum, auditum, tactum, odoratum, vel gustum, his autem sensibus vera scientia probatur; & in his quæ sunt magni præiudicij, quia Vassallus certat de damno vitando .i. de non soluendo releuium, mors debet probari verè, & non præsumptiuè Bart. in l. 2. §. si dubitetur num. primo ff. quem ad. testam. aper. maximè dum tractatur de commo do pecuniario, Ad dentes ad Bartol. in tract. de testibus in verbo maius periculum col. 4. Menoc. de arbitr. iud. casu. 284. num. 666. sed qui mortem ad tuum commodum allegat debet illam probare idem Menoc. de arbitr. iudic. d. loco num. 667. & de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 83. num. 6. Vnde si Fiscus prætenderet Vassallum esse mortuum, ipse probare deberet, & alibi diximus, quod dispositio de morte maximè in materia stricta est intelligenda de morte naturali probata, & vera.

Quid ergo dicendum in hoc casu? in quo interest Domino, & Vassallo, dum Vassallus vellet immitti in possessionem feudi inuestituramq; habere, & intèrest Domino nempe releuiū habere, & hoc casu nec Dominus habet releuium, nec Vassallus immittitur, & sic essent in suspenso.

14 Ego vero inter hæc extrema mediam profero sententiam, quod autè ista præsumptio est iuris, & de iure, aut iuris tantum.

15 Primo casu quando est iuris, & de iure, vt quia lex habet Vassallum prò mortuo verè, & tunc nè feudum sit in suspenso, eiusq; possessio, & Dominus releuium non fraudetur, dicerem quod Vassallus debet petere inuestituram, immisionem habere, & soluere releuium

uium, quia ipse habet extrema releuij nempè mortem feudatarij eiusq; scientiam, quæ per illas præsumptiones iuris, & de iure liquidò, & verè probata esse dicuntur liquidissimæ enim probationes sunt tales præsumptione, quia, & si non dicunt testes, dicit lex quæ maiorem habet auctoritatem quam testes.

16 Si vero esset præsumptio iuris tantum, tunc peteretur inuestitura, & releuium solueretur, sed esset repetibile, in casu quo data probatione in contrarium probaretur Vassallum esse vitium, & tunc tanquam indebitè solutum esset repetendum per Vassallum à Fisco per ea quæ ad hoc adducit *Rosental. de feud. cap. 6. concl. 48. num. 2. ex doctrina Iserniae, & aliorum infra allegandorum.*

Sicquè vides quod licet alias consuetudo releuij in morte naturali vera esset intelligenda, tamè hic ex necessitate, ne Fiscus interesse vertatur, & nè Vassalli feudum sit in suspensio, & vt Dominus habeat certum Vassallum, à quo posset seruitium habere, dicendum est, quod in hoc casu hæc consuetudo releuij locum habeat in hac morte præsumpta probata per præsumptiones iuris, & de iure, & etiam per præsumptiones iuris tantum admissa dicta declaratione, & hæc mihi videntur rationabilia.

18 Tu tamen si vis videre nonnulla de morte in hac materia quando Vassallus excusatur ob ignorantiam verè, vel putatiuè mortis sui prædecessoris, adeas *Andr. de Iser. in cap. primo num. 8. quo temp. miles, & ibi Nicol. de Neap. Iacob. Aluarot. in fine num. 15. Laudens num. 31. Afflic. num. 32. Picus num. 44. Chafsen. in consuet. Burgund. rub. 3. S. primo in verbo ou le personne num. 7. Cappyc. in inuest. feud. in verbo feudorum inuestitura col. 2. S. credulus Schrader. p. 6. cap. 2. num. 14. Rosental. d. loco nu. 3.*

19 Sed an duplicatum releuium locū habebit in hoc casu, dicas, quod aut Vassallus sciens mortem istam præsumptam, & contemnens Dominum non petierit, & sic ex contemptu mulctandus est pœna duplicari releuij, ita *Rosental. d. loco nu. 3.* quoniam si probaretur deinde verè Vassallum non esse mortuum, adhuc duplicatum releuij non est repetendum à Fisco, vt dicit ibi *Rosental.* loquens de feudi amissione, quia sufficit, vt semel contempserit Dominum.

Aut non ex contemptu, sed quia adhuc dubitabat, & tunc excusatur tanquam ignorans *Iacob. Aluarot. in 6. primo num. 11. quo temp. miles Laurent. Sylvan. de recognit. feud. q. 63. num. 12. Vult. de Feud. lib. primo cap. 7. num. 21. Rosental. d. loco nu. primo.*

Finis primæ partis Tractatus de iure Releuij.

ANDREAS CAPANVS DE IVRE RELEVII

PARS SECVNDA.

ARGVMENTVM.

Nonnulla circa releuij solutionem pertinentia in hac secunda Tractatus parte dilucidanda indicantur, primaq; fronte querēdo, an releuium sufficiat esse solum procuratori tantum, vel Domino solui necesse sit, resoluiturq; questio quatenus de seruitio habetur, sufficere, quod procuratori soluat, habita Domini noticia, hoc tamen de iure communi, quod de iure Regni limitatur sat esse si solum proponatur Regiæ Cameræ Summ.

S V M M A R I V M.

- 1 **M**ateria secunde partis proponitur.
- 2 Solutio Releuij, an sit facienda Domino, vel eius Procuratori.
- 3 *Tex. in c. si quis per triginta*, an procedat si seruitium feudale fuerit prestitum Procuratori Castaldo, vel Aerario Domini.
- 4 In præscriptione requiritur scientia præscribentis, & præscripti.
- 5 Dominus præsumitur ignorare factum Procuratoris.
- 6 Scientia Domini specificè probari debet.
- 7 Scientia, & patientia Procuratoris non nocet Domino feudi.
- 8 In præstatione seruitij requiritur scientia Domini feudi.
- 9 Præstatio seruitij sufficit si facta est Regiæ Cameræ Summaria, vel in alijs partibus Curia Domini habenti mandatum apertum generale, & num. 10.
- 10 In Regno nostro sufficit Releuium solui Regiæ Curia.
- 11 Procuratores Regij quot sint remissiuè.

QVÆSTIO I.

Ecunda nostri tractatus de releuio parte nonnulla cōtinetur quæ ad releuij solutionē pertinebunt, scilicet vt cui faciēda,

1 a quo fieri debeat, de tempore, loco, ijsq; similibus, ideoq; hic breuiter primo loco quero, Dum procuratoris gesta, Domini gesta videntur, si solutio releuij fuerit facta procuratori, non autem Domino, an hoc casu Vassallus debeat liberationem consequi, vel debet Domino immediatè solutionem facere, *Ostauus Bāmacar. præceptor meus in c. si quis per triginta q. 13. si de feudo defuncti* loquens in seruitio feudali, sub quo releuium contineri iam diximus, hanc videtur ex multorum auctoritatibus decidere quæstionem quærens vtrum si Vassallus soluerit seruitium Procuratori, vel Castaldo, vel Aerario Domini, non autem ipsi Domino inducatur præscriptio in feudo sicq; non procedere *tex. in d. c. si quis per triginta*, eiusq; decisionis rationem assignat, quia in præscriptioe requiritur scientia præscribentis, & præscripti, & sic Domini, & Vassalli vnde cum scientia Procuratoris non sit sciētia Domini, meritò præscriptio procedere non potest, ad finem .n. vt præscriptio currat per Dominum requirit *tex. in d. c. si quis per triginta*, vt seruitium Domino exhibeatur per præscribentem ergò necessarium videtur, vt Domino fiat solutio non autem Procuratori. Sed

Sed ad hanc oppositiōnem responderi potest quod in casu prædicto sumus in præscriptione, quæ odiosa est & ideo verbatim sunt strictè (prout iacent) intelligenda.

Insuper in præscriptione feudali (vt modò annui) requiritur scientia præscribentis, & scientia præscripti, & sic vtriusq; sed cum præscriptus sit Dominus, non autem Procurator, non videtur scientia Procuratoris esse scientia Domini, maximè cum Dominus semper præsumatur ignorare factum Procuratoris, nisi probetur illud sciuisse glò. in l. si aliquem in verbo ignorans vbi Bartol. ff. de acquir. possess. Io. Andr. in c. gratia de rescriptis in 6. Sacc. Sen. cōf. 263. num. 12. lib. 2. adeo vt dixit Andr. de Ifern. in d. c. si quis per triginta col. prima, quod scientia Domini debet specificè probari, cum probabiliter Dominus possit ignorare gesta à suo Procuratore, vt dicit gloss. in l. si res obligata ff. de legat. primo Marin. Freccia loco in fin. allegando Alex. conf. 136. ma. 10. col. fin. vol. primo, qui tantum in quædam pauca verba præsumpit in casu illius consultationis dum tractabatur de tractatu facto per procuratorem, quod si procurator sciuerit, &

7 passus esset, tunc hæc scientia, & patientia Procuratoris non nocet Domino ex tex. in l. item veniunt S. petitam ff. de petit. hereditatis cum alijs concordantibus, ergò idem dicendum in casu nostro, vt solutio facta Procuratori non noceat Domino, qui ignorauit talem solutionem, Ego vero supra dicta, vt non habeant locum declaro.

8 Declaratur primo quod si Dominus aliquo modo sciuerit hanc solutionem factam esse Procuratori tunc talis scientia præiudicat ipsi Domino, vt dicunt præfati DD. hanc etiam sententiã sequutus est Marin. Freccia de author. Baron. author. prima q. 28. num. 5. circa finem assignando rationem supradictam, quòd dum in solutione

seruitij requiritur scientia Domini, sed scientia Procuratoris non est scientia Domini, ergo solutio facta Procuratori non nocet Domino.

9 Declara secundo quando scientia esset tacita, vt quia madatū esse apertum, & generale vel amplissimū prout in Regno nostro est Regiæ Camere Summarie prout dicunt DD. in Rub. consl. de offic. Magn. Camerar. vbi Regnicola Marin. Freccia de subfeud. lib. primo tit. de offic. Magn. Camer. nu. 6. fol. 40. de qua potestate Procuratoris Regis, & sic Cæsaris, & Fisci Frac. de Pōte de Potest. proreg. tit. de regal. imposit. S. 5. nu. 25. & in alijs locis, vt in Imperio dicitur Camera imperialis, in Sabaudia Cathera Ducalis, & sic in alijs partibus.

Declara 3. quando esset præfinita persona, cui faciendæ esset talis solutio vt in seruitio feudali in Regno nostro, quod soluitur Regiæ Camere, & in solutione releuij, quod mandatum est per consuetudines, & per const. Regni post mortem vt soluatur Regiæ Curia, cui si fuerit facta solutio tunc liberatus esse dicitur Vassallus, quia Regia Curia gerit officium Procuratoris Cæsaris in nostro Regno.

11 Quot autem sint species Procuratoris Regis nempe tres, alius dicitur Procurator Regis, alter fiscalium, alter patrimonialium, & alter Cæsaris Caraita super Ritibus Rit. 27. num. 5. cum seqq.

In iure Pro Duce Areolæ cum Regio Fisco.

ARGUMENTVM.

An Baro teneatur soluere releuium de eo, quod sibi donatur ab vniuersitate per nominatione Camere reseruata singulis annis.

SV M-

SVM MARIVM.

- 1 **B** Arones Regni nostri habent Camera referuatam ab hospitiis militum in una eorum terris.
- 2 Baro potest nominare Cameras referuatas omnes terras suas titulo decoratas.
- 3 Fiscus pretendit medietatem quantitatis annue donata à Vassallis Baroni ob nominationem Camera referuatae.
- 4 Releuium non est ordinatum de iure communi feudorum, sed ex more Regnorum.
- 5 Releuium non extendendum, ut irrationabile.
- 6 Releuium est medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur.
- 7 Fructuum varie species.
- 8 Donationes facta à Vassallis Baroni pro nominatione Camera referuatae non contineri appellatione fructuum.
- 9 Exemplationes protocollorum non veniunt sub appellatione fructuum, sed reddituum.
- 10 Distributiones quotidianæ, siue obuentiones non veniunt appellatione fructuum ex duplici ratione, & num. 12.
- 11 Donatio annui redditus facta à Vassallis pro Camera referuata, est ad libitum, & nu. 17. 24.
- 12 Acceptum siue acquisitum ex propria industria non venit sub restitutione fructuum.
- 14 Donatum Baroni pro iucundo eius aduentu non continetur sub locatione fructuum.
- 16 Releuium non debetur de prouentibus criminalibus, eiusq; ratio expenditur.
- 16 Nominatio Camera referuatae fuit concessa Baranibus ab onera seruitiorum.
- 18 Annui redditus incerti, nec perpetuo duraturi inter mobilia numerantur.
- 19 Annue præstationes personales veniunt appellatione mobilium.
- 20 Feudum non potest consistere super introitibus incertis, nec perpetuis.
- 21 Regiam Camera nunquam condemnasse Barones contradicentes ad soluendum

- releuium de predicta donatione refertur.
- 22 Res iudicata non dicitur, ubi discussio non præcesserit.
- 23 Donatio facta à Vassallis Baroni pro Camera referuata est antidotalis non autem necessario obligatoria.
- 25 Assensus Regius super tali donatione non facit perpetuum redditum.
- 26 Assensus tunc quaternat quando id expressum est.
- 27 In ambiguis contra Fiscum iudicandum.
- 28 De donatione annua quam faciunt Vassalli Baroni, ut Capitaneus sit Doctor, nec releuium deberi inferitur.
- 29 Laudimium debetur de lucro annue transactionis, vel concordie facta cum Vassallis.

QVAESTIO II.

- 1 **S**erenissim. Rex Catholicus singulis huius Regni Baronibus gratiam fecit, ut possint nominare vnam ex eorum terris Camera referuatam, quæ non tenetur hospitari milites, nisi per transitum, ut legitur, in gratijs concessis ab eod. Rege cap. 32. fol. mibi 61.
- 2 Quæ gratia fuit ampliata, ut Barones quot titulos habent tot terras nominare possint.
Cumq; hac potestate, uti uoluisset Dux prædecessor Ayerolæ, Comes Vicari nominauit prædictas eius terras Cameras referuatas, ob quod vniuersitates ipsæ, ut gratas se redderēt, donauerunt ipsi Duci nonnullas annuas pecuniarum quantitates durante nominatione prædicta: Ad præsens vero mortuo dicto Duce factus est casus solutionis releuij, & præcipuè Regius Fiscus pretendit medietatem dictarum præstationum peruenientium ab vniuersitate pro nominatione Camera

re referuatæ. Ex aduerso Dux successor ad talem solutionem se non teneri arbitratur; at ipse qui Ducis partes tuor hanc prætionem Regij Fisci nullo iure sustineri posse, ex infra scriptis iustissime opinor.

Primo loco animaduertendum erit, releuium non repetiti ordinatum de iure communi feudorum, sed inductum ex quodam usu, & more, ut dixit Andr. de Ifern. in cap. 1. S. sed & res nu. 7. per quos fiat inuest. & in cap. 1. n. 14. de cap. Corrad. est bene verum quod in const. post mortem statuitur dari inuestituram Baroni recepto ab eo aliquo releuiio, ut moris est, & Andr. loco cit. per quos fiat inuestit. nu. 7. & 8. dicit istud releuium, esse onus irrationabile, & propterea non extendendum, & num. 11. dicit, quod istud onus non inest feudo, sed est quedam præstatio extrinseca à feudo, & Fresc. lib. 2. auth. 3. num. 2. & 3. omnia prædicta recenset, & addit hanc præstationem releuij esse odiosam, & improbo more successisse ex usu Gallorum tunc in Regno viuentium; unde ex prædictis habetur clara conclusio, releuij solutionem tali modo inductam, esse restringendam, & in dubio contra Regium Fiscum iudicandum, Ifern. in S. sed & res num. 10. per quos fiat inuest.

Secundo loco, memoria recolendum est, releuium esse medietatem fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, Ifern. in d. const. post mortem in fine, & in cap. 1. num. 14. de capit. Corrad. Freccia loco cit. lib. 2. auth. 3. num. 5. Iacob. de Ayell. de iure ad huc num. 70. Fructus vero aut esse naturales, ut sunt vixæ, & poma, l. fructus, ff. de usur. glo. in cap. grauis de restit. spoliat. aut industriales, sicuti sunt frumentum, ordeum, lac, pilus, & lana pecudum, l. in pecudum cod. tit. vel ciuiles cuiusmodi sunt pensiones domorum, ceteriq; annui redditus, l. usura, & l. prædiornum, ff. de usur. Franob. decis. 254. num. 4. & decis. 172. de q; istis latè Consl. Gizzarell. decis. 34. per totum.

Iactis igitur his fundamentis, dicitur. Primo, donationem factam Baroni pro nominatione prædicta, appellatione fructuum non venire, sed sub obventionum vocabulo contineri, fructus namq; sunt ij, qui ex re immediate percipiuntur, l. item si fundi, ff. de usufruct. Obuentiones verò dicuntur eæ, quæ occasione rei, & propter rem perueniunt, Alciat. in l. si urbana, ubi Ias. num. 6. ff. de condit. indeb. latè Barbosa. in l. diuortio 8. si vir, num. 38. ff. sol. matrim. & se habent ad fructus, ut se habet genus ad speciem, Panormit. in cap. ad audientiam il primo, num. 15. ext. de præbendis, argum. tex. in cap. cum inter extr. de verb. signific. Redoan. de reb. Eccles. non alienand. q. 14. in princip. Roderiq. de annuis reddit. lib. 1. quæst. 1. num. 12. Porro id quod dicitur fructus, & obuentiones contradistingui, probatur ex tex. in l. venationem, ff. de usur. iuncta l. usufructuarium venari, ubi glo. ff. de usufr. vbi statuitur venationem, quæ ex fundo immediate non percipitur, ut dixit Bart. in l. cum in plures, vers. exammemus, ff. locati, in fructu non esse, nisi fructus fundi ex sola venatione consistat, cum ergo donatio, de qua agitur, non percipiatur immediate ex feudo, sed eius occasione, ut inferius dicitur, ergo de ea releuium aliquod solui non debet.

Secundò deducitur, nam fructus suapte natura dicuntur ij, qui singulis annis renascuntur, d. l. diuortio, S. si vir in fundo, ff. solut. matrim. glo. notab. in l. si ex lapidicinis, ff. de iure dot. Ias. in l. quedam, S. 1. ff. de edend. Quò fit, ut relicto usufructu hæreditatis non veniant redditus peruenientes ex exemplatione prothocollorum Notarij, ex quo illi sunt incerti, nec renascuntur, Bart. in d. S. si vir in fundo num. 3. l. quedam, S. nihil num. 6. ff. de adend. Boer. decis. 19. num. 5. Guid. Pap. decis. 541. num. 4. & Barbosa. in d. l. diuortio, S. si vir in fundo num. 37. Veniunt tamen sub nomine reddituum, seu obuentionem,

nem, ut dicit idem Barboſa loco proxime citato num. 4. arg. eorum, quæ dixerunt glo. in c. grandi in verbo de redditibus de neglig. Prælat. num. 6. Alciat. in l. fugam in princip. ff. de verb. ſignificat. quo argumento ductus Caſſan. in conſuet. Burgund. rubr. 4. S. 17. verſ. primo quæro num. 4. dixit ſucceſſiones manus mortuæ, quæ deferuntur Dominis, non venire ſub vocabulo fructuum, cum ea non percipiuntur niſi ſemel. At quia huiusmodi donationes non renaſcuntur, quia ſunt incertæ, & ad beneplacitum Vniuerſitatis; Idcirco ſummo iure de eis releuij ſolutio denegatur.

Tertio, probatur à ſimili, enitue-
 10 rō distributiones quotidianæ, quæ obuentiones nuncupari poſſunt, non dicuntur appellatione fructuum venire, cap. licet vobis, extr. de præbend. cap. ſu. de reſcriptis in ſexto, cap. unico de cleric. non reſident. in 6. diſertiſſimè Oldrad. conſ. 118. incip. ex virtute; Boer. decif. 340. num. 4. & nouiſſimè Gratian. diſcept. forenſ. lib. 2. cap. 283. nu. 15. Cuius dicti duplex eſt ratio. Prima, quia eum ſimiles distributiones dantur ex aſſiſtencia in diuinis officijs, & ſic propter operam perſonæ, ideo non augetur corpus præbendæ, licet Canonicus eas percipiat occasione præbendæ, ita Oldrad. loco proxime citato, qui alleg. ad hoc probandum text. in l. uſus aquæ, ff. de uſu, & habit. & in l. prætoris, ff. de ſeruit. ruſtic. prædiõrum, & in l. mala, S. ult. ff. de aliment. & cibarij. legat. Secunda ratio, & validior, quam aſſignat idè Oldrad. loco prædicto, eſt, nam tales distributiones pendent ex incerto euentu, nec ſunt ſtabiles, & firmæ; idcirco nullam ſimilitudinem habent cum fructibus, qui ſunt certi, argum. l. ſancimus, S. ſi quis autem talem, ff. de donat.

11 Cum autè donatio huiusmodi poſſit ad libitum vtriuſq; partis, tam ſcilicet Baronis, quam etiam Vniuerſitatis inſirmari, nullatenus aſſirmandum inter fructus, redditusque certos poſſe con-
 12 numerari; Cæterum id, quod dicitur

distributiones quotidianas ſub nomine fructuum minimè contineri, fallit niſi ex præbenda, ſeu Canonicatu nulli fructus percipiuntur propter tales distributiones; tunc enim distributiones ipſe uſum fructum obtinent, ita in proprijs terminis Tiber. Decian. conſ. 43. num. 13. vol. 1. Felin. conſ. 17. quor. reſert. & ſequitur Ricc. in prax. rer. quotid. reſolut. 290. num. 2. & 5.

Ex quibus iam dictis elicitur con-
 cluſio, quod obuentiones, id eſt ea, quæ occasione rei percipiuntur appellatione fructuum non venire, niſi fructus redditusq; tales conſent ſolummodo ex ſimilibus obuentionibus. Cum igitur ex his feudis percipiuntur maximi redditus (ut apparet ex nota introituum) penitus eſt negandum donationem de qua agitur, quæ obuentio nuncupatur, inter fructus poſſe referri, maximè in odioſis, & exorbitantibus (proux eſt releuij ſolutio) in quibus ſit ſtrieta interpretatio, nec receditur propria verborum ſignificationem, l. 1. S. ſi is, qui nauem, ff. de exercit. actio. l. ſi non aliter, ff. de legat. 3.

Secundo principaliter facit notiſſi-
 13 mus iuris axioma, quod grauatus reſtituere quicquid à re aliqua perceperit, non tenetur reſtituere id, quod ex propria induſtria acquiſiuit, ad hoc probandum allego primo text. in l. venditor ſecondæ, ff. de hæred. vel action. vend. dicitur enim ibi, quod ſi venditor hæreditatis alteri ſeruum hæreditarium vendidit, & ſeruus penès ſecundum emptorem eſt mortuus, non tenetur pretium acceptum primo emptori reſtituere, ex quo ſeruus eodem modo mortuus fuiſſet penès ipſum primum emptorem, & ſic id, quod venditor ex propria induſtria acquiſiuit, reſtituere non tenetur. Secundo allegatur text. in l. 3. ff. ad leg. falcid. ubi ſtatuitur heredem, qui vendidit hæreditatem nullius penitus utilitatis, non poſſe adſtringi pecuniam ex venditionem redactam creditoribus, &

G

legat.

legatarijs communicare; Etenim licet occasione hæreditatis lucrum fecerit, attamen principaliter ex sua negotiatiõne, & industria acquisiuit. Tertio adducitur *tex. notab. in l. socium, S. 1. ff. pro socio*, decernit ibi l. C. socium hæredem institutum occasione societatis non teneri hæreditatis socijs cõferre, quamuis enim ipse tale commodum ex causa societatis nactus fuerit, principaliter tamen fuit cõtemplata eius persona, hæc sunt formalia verba Bartol. in eo *tex. per quem tex. Alciat. Valasq. in praxi partition. & collat. cap. 13. num. 5.* dicit filium familias teneri conferre totum id, quod ex pecunia patris acquisiuit, & sic pater fuit causa immediata acquisitionis, secus si mediata tantum, nam eo casu filius sibi meripfi acquirit. Quarto comprobatur, nam si Dominus locatis fructibus feudi, ad feudum ipsum venerit, & Vniuersitas pro suo iucundo aduentu aliquid ei donauerit, id non venit in locatione, notabiliter *Oldrad. conf. 129. Par. de Puteo de rein-tegr. feud. cap. incip. & quia sub tit. an facta concessione feud. Boer. decis. 19. nu. 6.* ratio est, quia in donatione cõtemplata est persona Domini, & non habitus respectus ad feudum; cum autem Baro talem donationem nanciscatur, potius ex sua industria, & negotiatiõne quam ex feudo (subditos namque suos benignè excipit, rectissimam habet iustitiæ administrationem, operatus est multoties ne terræ ipsæ, nec quidem per transitum hospitentur, mutuo eis dat maximas pecuniarum quantitates, vt earum quotidianis imminuentibus necessitatibus Vniuersitates ipse subuenire queant) clarum est dictam donationem in fructu feudi non esse, sed solummodo propria industria acquisitam, vnde nullo iure de ea releuium prætendi potest.

Tertio principaliter, pro hac sententiã vrget argumentum huiusmodi, releuium non debetur de prouenti-

bus criminalibus, *Frecc. de subfeud. auctorbor. 3. num. 11.* ea ratione, quia iurisdic-tio criminalis procedit ex mera gratia Regis, & cohæret officio, & non feudo, quod adeò est verum, vt de talibus prouentibus non debeat vita, & militia secundogenito, *Afflic. in cap. Imperial. S. præterea ducatus nu. 23. de probib. feud. alien.*

16 Vnde cum potestas nominandi Cameram reseruatam fuerit ex Regiã benignitate Baronibus elargita propter tot onera, quæ Barones sustinent pro seruitio Regis, sicut notabiliter dicit *Reg. de Ponte omnino videndus loco citato fol. 41. num. 20, 21. & 25.* consequens est, vt de eo, quod inde ab Vniuersitate percipitur, releuium non debeat, ne Baro ipse dupli-ci onere pergrauetur, contra iuris regulas.

Tandem ad hoc, vt omnis penitus tollatur difficultas, & dubitandi occasio, ex parte Ducis aduertitur, hæc præstationes ad libitum Vniuersitatis, feudales non esse, nec in eis feudum consistere posse, *argum. tex. in cap. unico, S. sciendum de feud. cognit. & hoc ea de causa, quia inter bona mobilia computantur, quod patet duplici ratione. Primo, quia quoties annui redditus sunt incerti, nec perpetuo duraturi, inter bona mobilia referuntur, argum. tex. in clem. prima de rebus Eccles. non alienand. latissime post alios Roderiq. de annuis reddit. lib. 1. q. 13. num. 8.* Secundo, quando annuæ præstationes non debentur super aliqua re immobili puta fundo, sed est debitum merè personale, prout est præstatio, de qua agitur, tunc inter mobilia computantur, fuit notabile dictum *Bald. in d. c. 1. S. sciendum num. 4. quod sequitur Redoan. de reb. Eccles. non alienand. quest. 14. num. 12. & 28.* Et hoc adeò verum est, quod *Andr. in d. S. sciendum num. 3. & Afflic. num. 5. & 6.* dixerunt feudum consistere non posse in annuis præstationibus incertis, nec perpetuo duraturis, ex quo feudum extingueretur, & ideo

& ideo eas iure feudi censendas non esse, quam sententiam latè post alios comprobat *Reg. Cons. Georg. in suis repet. feud. cap. 42. in princip.* vnde cum eæ præstationes non sint feudales, nec iure feudali censeantur, proculdubio negandum est de eis releuium deberi, cum releuium sit medietas fructuum feudi, vt supra dictum est.

Domini hæc dicta sunt ad saturitatem, vnico enim verbo poteram quæstionē soluere, dixi in principio, quod cum more non iure feudorum inducta solutio sit releuij, hic mos ex sequenti more declarationem accepit, numquam enim Regia Camera condemnauit Barones ad soluendum releuiū de similibus præstationibus, siuè donationibus, & quamuis nonnulli Barones spontè de prædictis releuium soluerint, id processit vel ex errore, vel potius ex eorum calliditate ad finem s; postmodum cogendi vassallos ad persistendum in tali donatione, vel saltem vt ex illa solutione Barones ipsi acquirere possent possessionē lite pendente, vt dicit *Anna sing. 556. et 557.* Ad hoc tamen, vt ex solutionibus prædictis, posset obstare exceptio rei iudicata, necesse est, vt super hoc Regia Camera iudicasset, præcedente discussione, quod enim non est discussum, nec iudicatum, maximè inter easdem partes non parit exceptione rei iudicata, *Franch. decis. 510. num. 8. de Ponte cons. 9. nu. 29. & cons. 30. nu. 1. vol. 2.*

Audiui verbum vnus ex Dominis Fisci patronis, dicentis hanc donationem factam per vassallos Duci Acrio esse perpetuam, & assensu Regio roboratam, & propterea habendam esse ad instar aliorum introituum. Cui obiectioni dupliciter respondetur. Primo, quod in effectu hæc donatio habet initium ex obligatione antidotali, *Vrsill. decis. 102. in princip. latè de Ponte de potest. præreg. fol. 41. num. 10. Consil. Rouit. prag. 5. num. 39. de administrat. Vniuersitatis, & prag. 3. nam. 12.*

de militib. Quæ obligatio non aliter præbet actionem Domino ad cogendum Vassallos ad donandum, sed Vassalli ipsi, vt redderent se gratos prædicto eorum Domino, hanc donationem fecerunt, vnde sequitur clara iuris regula, quod de omni eo, quod agitur, inspicitur origo, & primordium. *l. 3. C. ad Maced. l. si tamen, ff. eod. latè Consil. Rouit. prag. 1. num. 28. de Sen. Consil. Macedon.* si igitur hæc gratuita donatio Vniuersitatis non pendet ex obligatione necessaria, sed ex mera gratiarum actione, quoniam pacto de eæ releuium solui debet. Secundo dicitur hanc donationem (vt supra enunciatui) non esse perpetuam, sed ad beneplacitum vtriusque, donec s; Baro voluerit persistere in eligendo, & Vniuersitas continuare donationem, ita namq; sunt omnes similes conuentiones, & in specie sic constat donatio, de qua agitur, quæ pluries fuit in aula lecta.

Nec est faciēda vis in Regio assensu expedito super tali donatione, si quidem hoc Regium beneplacitum non dicitur assensus, sed Regium decretum, quod valde distat ab assensu, decretum namq; dat licentiam tantum Vniuersitati talem faciendi donationem, non obstante Regia pragmatica 5. de administrat. Vniuers. prohibente fieri donationes eorum Baronibus; assensus autem Regius nedum tollit obstaculum feudatario, cui est facta inhibito contrahendi super feudis, sed obligat eundem feudatarium ad obseruantiam promissorum citrà feuda, quod non aliter continetur in Regijs decretis, quorum intuitu Barones ad aliquid, nec etiam minimum obligantur.

Rursus non sequitur consequentia Rex dedit assensum tali contractui, ergò introitus contenti in contractu prædicto sunt feudales, siquidem non omnis assensus quaternat, nec mutat naturam rei, nisi quando Rex hoc vo-

hinc expressè, post alios latissimè *Conf. Roust. in rubr. de feud. num. 53. cum pluribus seqq. & Consil. de Georgio in repet. feud. cap. 6. ob quod cessat motium Regij Fisci.*

Demum si in ambiguis contrà Fiscū est iudicandum, *l. non puto, ff. de iure fisci*, quanto magis in claris, ac lucem meridiana clarioribus, prout est presens controversia, optimo iure contrà Fiscum est respondendum. Cetera suppleant Domini iudicantes, quorū religio satis est manifesta.

Pomponius Magaldus.

Pendet Decisio.

Ex quibus meo iudicio videtur decidi alia quæstio, nempe ut non debeat releuium de eo, quod forsā singulis annis Vniuersitas soluit Baroni, quia ipse priuilegium fecit dictæ Vniuersitati, ut Capitaneus sit Doctor legum, prout in aliquibus Vniuersitatibus vidi, vel ut Capitaneus non sit de eadem terra.

Vide ad hæc dicta per Dominum Magaldū, quæ dicit *Papon. Arrest. lib. 18. nu. 6. arrest. fina.* vbi dicit, quod Regi debetur laudimium à Barone de eo, quod singulis annis Baro exigit à Vassallis ob transactionem, vel concordiam inhitam cum ipsis, & laudimium apud illas gētes idem est quod releuium apud nos, ut supra dixi parte prima.

Insuper pro parte Regij Fisci potest considerari ratio illa concludens, nam si ob cameram reservatam fiscus amittit partem præsidiorum fixorum, & ex hac Camera reservata Baro recipit illam annuam quantitatem, merito in recompensam illius amissionis debet habere saltē partem huius annuæ quantitatis, ne totum fisci damno cedat.

Andreas Capanus.

¶ ¶

ARGUMENTVM.

An Dominus teneatur acceptare solutionem releuij ab alio, quam à succedente factam, & an sufficiat oblatio & excitatur quæstio, & adhibita distinctione, si vel nē solutio aliquid extrinsecum requirat, concluditur Dominū non esse obligatum oblatam solutionem recipere, si velit, ut Vassallus de persona petat inuestituram, & quid de ratihabitione sequuta, & quid è contrà si vassallus velit ab ipso Domino de persona inuestiri indicatur.

SVMMARIVM.

- 1 Dominus an teneatur acceptare solutionem releuij factam, seu oblatam ab altero, quam à succedente.
- 2 Dominus pro releuio creditor realis, & personalis est.
- 3 Solutio ab alio facta pro creditore, illum liberat, declarata ut num. 4. & 5.
- 5 Releuij solutio ab altero facta non liberat vassallum si Dominus vult recognosci ab ipso vassallo, & num. 6. & 7.
- 8 Solutio releuij ab altero facta, & acceptata à Domino liberat vassallum.
- 9 Solutio releuij facta ab altero habente mandatum speciale liberat vassallum.
- 10 Dominus de persona debet inuestire vassallum, ita volentem.

QVÆSTIO IV.

Caſſione eorum, quæ dicit *Iason in l. 2. num. 70. C. de iur. emphit.* quæ de facili vsui euentura putamus in materia releuij, cum non omnia apud nostros Regnicolas elucidata inue-

1 inuenimus; ideò excitatur quæstio, an Dominus teneatur acceptare solutionem releuij debitam à succedente, & oblatam, seu factã per tertiũ nomine succedentis, & dato pro vero articulo illo, de quo nos infra par. 5. q. 1. differemus, hunc & faciliter euenturum iudicamus. Quodq; cum Dominus pro releuio creditor sit realis, & personalis, (vt supra diximus) contra

3 vassallum, & creditor teneatur accipere solutionem ab alio factam pro creditore, & liberandum esse creditorem, docuerunt permulta iura, communemq; esse opinionem, *Salycet. in l. acceptam in fine, C. de usur. Bald. ibidem num. 75.* videtur ex his hanc decidi quæstionem. Ego vero nequaquam arbitrator ex his illam decidi, sed ex sequenti distinctione facile eius decisionem dignosci. Aut sumus in creditore

4 simplici, qui tenetur tantum soluere, & huic solutioni nihil aliud habet annexum explicare, vel exprimere, vel alium actum facere, & tunc procedit opinio *Salyceti*, & aliorum, quod per solutionem à tertio factam inducitur liberatio in fauorem principalis creditoris. Aut solutio simplex non

5 dicitur perfecta, sed habet aliquid extrinseci annexum, vel aliquid consequens, vt quia quis non solum teneatur soluere, sed aliquid aliud facere vltra solutionẽ ipsã, prout est emphiteuta, & feudatarius, quorum alter tenetur soluere canonem, & recognoscere Dominum in directum dominũ, alter tenetur soluere releuium, & Dominum recognoscere, iurando fidelitatem, & petendo inuestituram, & hoc casu si Dominus nõ vult recipere simplicem solutionem, sed omnino velit, vt recognoscatur de persona in Dominum, tunc hæc solutio à tertio facta respui, & reijci potest per Dominum, ea nimirum ratione, quia vassallus non solum soluere, sed etiã recognoscere tenetur, prout itã in feudatario, qui non liberatur per solutionem ab

alio factam, renuente Domino, tenet *Bald. in d. l. acceptam num. 37. vers. trigesimo septimo* queritur, *C. de usuris, quem ibidem sequitur Salycet. in fine vers. quero an à quolibet extraneo, Ias. in d. l. 2. n. 7. C. de iure emphiteut. quæ recognitio cum non possit fieri à tertio, sed ab ipso principali, vt ijdem DD. dicunt, ideò renuente Domino non potest tertius solutionem offerre.*

Quibus terminis retentis, quod solutio Canonis, & releuij habeat annexam recognitionẽ dominij, & alia, tunc succedit cõclusio, quod & si aliàs sufficeret oblatio, & depositio pecuniarum, *Ias. in d. l. 2. num. 71. in princip.* In hoc autẽ casu nostro non nocet, nec oblatio, nec depositio pecuniarum, vt concludit *Ias. d. l. 2. num. 71. vers. tamen*, sed in terminis nostris ex ratione, quia solutio prædicta non solum fit ad liberandum, sed ad recognoscendum primariẽ, & secundariẽ ad liberandum, ideò non tenetur Dominus oblationem, vel solutionem à tertio factam recipere, & acceptare. Vnde si Dominus vellet præcisẽ, vt Vassallus de de persona peteret, vel reciperet inuestituram, nec per procuratorem, nec per alium, tunc hæc solutio, vel oblatio, vel petitio inuestituræ non valeret, ita *Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 5. vbi Afflic. num. 57. quo temp. miles, Iacobin. de Sancto Georg. in sua inuest. feudal. in verb. qui quidem inuestiti num. 12. Ludolph. Schrader. de feud. par. 6. c. 3. num. 18. vers. hoc tamen quod diximus.*

8 Sed si acceptauerit Dominus hanc solutionem, siuẽ oblationem, tunc tacita induceretur inuestituræ ratihabitio, & talis solutio teneret etiã quod à tertio facta esset sine mandato principalis Vassalli, tantò magis si Vassallus eam vel expresse, vel tacitè per scientiam ratam habuerit, quia hæc solutio respicit non solum fauorẽ Domini dum recipit releuium, & recognoscitur, sed etiã fauorem vassalli, dum inuestitur, ita in materia inuesti-

turæ petite sine mandato, nec generali, nec speciali, sed bene concessæ, tenet Ludolph. Schrader. de feud. par. 6 cap. 3. num. 13. & 14. de quo dicam infra par. 5. q. 2.

9 Quod si hic tertius haberet speciale mandatum, res esset extrâ aleam, cum inuestitura per procuratorē peti possit, cap. 1. S. sed utrum per quos fiat inuestitura, Matth. de Afflict. in rub. quo temp. miles, Ludolph. Schrader. ubi supra num. 11. vel si haberet mandatum generale, quia tūc sufficeret, idem Schrader. ibidem num. 11. Præposit. in d. S. sed utrum, vel etiam nullo existente mandato, dūmodo rati habitio subsequuta fuerit.

10 E contra autem iudico, quod & si Vassallus vellet à Domino de persona inuestiri, non poterit Dominus per alium, nempe per procuratorem illum inuestire, tūm nē Vassallus, & Dominus ad imparia iudicentur, tūm quia inuestitura debet fieri cum honore Domini, & Vassalli, quo casu Vassallus non aliter se honoratum sentiret, nisi ab ipsa persona Domini inuestiretur, non sic si per alium, adeo ut etiam teneretur accedere locum Domini, non autem Dominus ad locum Vassalli.

ARGUMENTVM.

Vassallus an possit opponere compensationem contra Fiscum, impediendo releuij exactionem, proponitur, & queritur si Fiscus sit liquidus creditor Vassalli pro releuio, dubitatur compensationem admitti non posse; demum affirmatiuè concluditur, eadēq; affirmatiua sententia multifariam declaratur.

SVMMARIVM.

1 **F**iscus pro releuio est liquidus creditor Vassalli super feudo.

- 2 Sacerdoti petenti decimas non potest opponi compensatio.
- 3 Fisco petenti tributa, compensatio non opponitur.
- 4 Debitum ratione rei, vel feudi non compensatur.
- 5 Compensatio admittitur quando quantitas mutuo eodem tempore debentur, & num. 10. & 11.
- 6 Compensatio pro Vassallum potest opponi contra Fiscum pro releuio, & datur rentio num. 7.
- 8 Poena caducitatis compensatur cum credito liquido emphiteute.
- 9 Canon non solutus à subfeudatario compensatur cum seruitijs in vinea feudali cōcedētis ab ipso subfeudatario præstitis.
- 11 Dilatio soluendi à lege, vel homine concessa Vassallo, vel Fisco non impedit compensationem, dummodo debita sint eodem tempore liquida.
- 12 Opposita compensatione, & elapso anno non habet locum duplicatum releuium.
- 13 Compensatio admittitur si Vassalli creditum incontinenti liquidari potest.
- 14 Compensatio non impedit Fisco releuium exigere, si altiore indaginem requirit.
- 15 Fellonia Vassalli compensatur cum causa priuandi Dominum de proprietate commissa per Dominum ipsum.

QVAESTIO IV.

Sui euenturam puto quam indicavi quæstionem, cū & Vassallus sit ex persona sua vel predecessoris sit Fiscus creditor, (terminis suppositis habilibus in

compensatione, vt aperto iure nitatur de liquido ad liquidum) possit impedire Fiscum, quin releuium exigat, illudquē cum suo credito compenset; Et præsupposito, quod priuatus sit liquidus pro suo credito, est videndum an Fiscus sit pro releuio etiā liquidus creditor sui Vassalli, pro quo recolenda

da sunt memoriz, quæ diximus supra q. 5. p. 1. vbi ex Freccia, & alijs ostendimus, statim sequuta morte feudatarij nasci actionem paratam Fisco pro releuio, aded ut contra ipsum successorem, rem ipsam, & contra quemlibet tertium possessorem, paratam Fiscus habeat executionem, prout ita praticari in Regno nostro per Regiam Cameram, dixi supra par. 1. q. 6. & sic dum fiscus de facto habet executionem paratam pro releuio contra quemlibet feudi possessore, sequitur quod eò ipso, quod est probata mors feudatarij, aperta, & liquida sunt iura Fisco ad releuium, quod proprium est compensationis, vt aperto iure nitatur, & sic Fiscus liquidum sit creditum, & habeat executionem paratam pro releuio, quod indubitabile est in Regno nostro.

Et quod compensatio aduersus Fiscum opponi non possit, dubitatur ex ijs, quæ tradit glo. in cap. decima 6. q. 1. quæ vult, quod Sacerdoti petenti decimas non potest obijci compensatio. Item & Fisco petenti tributa nec compensatio potest opponi, l. 3. C. de compensat. l. aufertur, S. compensatio, ff. de iure fisci.

Item releuium soluitur de fructibus feudi, & propter feudum, siue ex feudo debetur, vt supra dixi in principio huius tractatus, & per consequens semper quod debitum est ratione rei, feudi, vel possessionis compensatio non admittitur, ita argumentatur in contingenti quæstione, Io. de Petruccia singul. 3. num. 1.

Item compensatio tunc admittitur quando quantitates mutuo eodem tempore debite sunt, l. si constat, C. de compensat. vnde cum debitum vassalli sit ante mortem, & debitum Fiscus sit post mortem, videtur quod compensatio admittenda nequaquam sit.

His tamen non obstantibus, contrariam sententiam puto veriorē, vt compensatio per vassallum possit opponi

contra Fiscum petentem releuium, illudque retinere, & excomputare pro competenti quantitate. Suadeo mihi hanc sententiam, Primo ex ijs, quæ dicit Io. Petruccia d. singul. 3. vbi probat, quod rusticus, qui tenebat à Barone Rocce Romanæ quodam tenementum, propter quod quolibet anno tenebatur prestare certam pecuniæ quantitatem, quo factum est, vt dum rusticus per triennium cessauerit soluere dictum annum censum, siue Canonem prætendendo excomputare; nam Dominus (dicebat rusticus) quod erat ei liquidus debitor in totidem pecuniæ quantitate, dicit Io. de Petruccia ibi, quod rusticus potuit retinere, & per consequens exemplo tutoris à se exigit, & ipso iure compensatio fuit facta per iura, quæ ibi allegat.

Suadent hanc sententiam, quæ dixerunt Specul. tit. de obligation. & solution. S. nunc aliqua vers. 70. & ibi Io. Andreas, qui refert sententiam Speculator. fuisse sequutam à Panormitano quæst. 35. dicente, quod si emphiteuta cessauit per triennium à solutione canonis, potest se defendere contra Dominum petentem caducitatem dicendo, quod ideo non soluit, quia Dominus erat ei obligatus ad aliquam, vel concurrentem quantitatem, & tunc compensationem ipso iure fieri, vt rem non incidat in commissum, sequitur, & refert hanc doctrinam Paris de Puteo de reintegrat. feud. cap. 78. num. 5. ea ratione quia in penalibus compensatio fit ipso iure, sequitur Guid. Pap. quæst. 21. num. 5.

Vnde dixit Paris de Puteo d. cap. 78. num. 34. quod si ego concessi in subfeudum vassallo meo quædam tenimento sub annuo canone, quod si talis vassallus mihi seruitia præstitit in vinea feudali, vel castro, & non soluerit canonem, non possum ego auferre tenimentum, & priuare rusticum, qui dicit quod vult compensare cum seruitijs factis, quia compensatio intelligitur

gitur facta à iure, & ita seruari refert habita tamen summaria informatione de seruitijs factis, idem Io. de Petrucia d. singul. 3. ita etiam Caballin. milleloq. 27. affirmant compensationem fieri posse.

10 Declara primo, in releuij compensationem contrà Fiscum tunc esse admittendam, si creditum vassalli iam cessisset in die mortis prædecessoris, secus autem si ipse vassallus non esset debitor Fisci, in dicto die, sed futurus esset, quia nõ fit compensatio, eò quòd eodem die ex vtraq; parte mutuo non debentur, prout ex l. si constat, C. de compensation. docet Paris de Puteo dicto loco num. 7. seqq.

Subdeclara hoc dictum, vt non pro-
11 cedat quando vassallus esset vno, eodemq; tempore tempore creditor Fisci, adeò vt Fiscus, & Vassallus haberent dilationem à lege ad soluendum, quia adhuc compensatio admittitur, sufficit enim deberi nõ obstante dilatione, nisi esset dilatio conuentionalis. l. si cum militi, ff. de compensat. Bald. in l. fin. C. de compensation. Paris. d. loco num. 10.

12 Declara secundo, vt opposita compensatione, & elapso tempore petendæ inuestituræ non possit agi ad duplicatum releuium, ea ratione, quia qui compensare intendit, non videtur esse in mora, l. lecta, ff. si cert. pet. & Paris. d. loco num. 14. vbi intelligitur quando debitum est liquidum, & nu. 15. Bart. in i. creditores, C. de piguoribus.

13 Declara tertio, vt & si vassalli creditum non esset liquidum, sed posset incontinèti arbitrio Iudicis liquidari, adhuc compensatio obstat. l. fin. C. de compensation. Paris. d. loco num. 55. & seqq.

14 Declara quarto, vt exceptio compensationis impediatur Fiscum in executione fructuum pro releuij, dummodo non requirat altiore indaginem, l. si cum militi, & l. 2. ff. de compensat. Paris. d. loco num. 27. 28. & seqq.

Vnam tamen notabilem compensationem inter Vassallum, & Dominum ponit Paris d. loco in fine, de mutua, & vicissitudinaria obligatione Domini, & Vassalli, vt alter ob defectum mutue obligationis cum alterius defectu possit compensare, dicendo, quod si Vassallus imputetur à Domino de feloniam ad priuationem feudi, & Vassallus replicat Domino, quod ipse fuit infidus, ipsi Vassallo, vt quia ipsum non benè tractauit, adeò vt proprietate feudi priuandus esset, tunc nec Vassallus perdet feudum, nec Dominus proprietatem, quia culpa Domini compensabitur cum culpa Vassalli, & hæc est notabilis doctrina quam ponere volui.

S V M M A R I V M.

Sterilitas feudo superueniens in anno quo releuium solui debet, an & quando illud remitti faciat dubitatur, & reiectis, quæ dicunt in emphiteuta, reiectaque Francisci de Amicis sententia distinguunt sterilitatem in parte, vel in toto feudo, suadetur omnino releuium esse soluendum, & ratione, & reiudicatæ autoritate, & de modo taxandi releuium nullis perceptis fructibus: Et quid in vita militia, & quid feudo perempto in illo anno, & quid in canone; & an, & quando valeat argumentum de feudo ad emphiteusim in hac materia.

S V M M A R I V M.

- 1 **R**eleuium an debet remitti nullis, vel paucis perceptis fructibus in anno mortis dubitatur, & num. 5.
- 2 Mercedis remissio facienda est ob sterilitatem feudi, nulla conductoris culpa precedente.
- 3 Pensio remittenda est emphiteuta, nullis perceptis fructibus.

- 4 Solutio mercedis in recognitionem Domini remittenda est, nullis perceptis fructibus.
- 5 De anno releuij taxandi, & eius legendi modo remissiuè.
- 6 Collecta super fructibus imposita soluitur, habito respectu ad fructus, qui percipiuntur in illo anno.
- 7 Specie perempta, debitor quantitatis respectu dicta speciei liberatur.
- 8 Quod non extat, nec diuidi, nec rumpi potest.
- 9 Franc. de Amic. hac in re distinguens refertur, & num. 12.
- 10 Releuij solutio facienda in anno sterili, differri debet in anno uberiori.
- 11 Parte fructuum percepta, vel paucis, de perceptis medietas est soluenda pro releuio, & decisiones referuntur.
- 12 Releuium est medietas fructuum, qui in effectu percipiuntur.
- 13 Releuium in anno sterili soluendum esse probatur, & num. 17.
- 14 Canonis solutio non est remittenda emphyteuta ob sterilitatem fructuum.
- 15 Canonis modica quantitas praestatur pro recognitione domini.
- 16 Quantitas debita in recognitionem domini debetur etiam nullis perceptis fructibus.
- 17 Auctoritates Regnicolarum dicentium, nullis perceptis fructibus releuium deberi, referuntur.
- 18 Decisiones super eadem re referuntur.
- 19 Vita militis nullis perceptis fructibus debetur, & num. 34. ubi decisio refertur.
- 20 Medietas fructuum in releuio gratia demonstrationis dicta fuit, sed eius estimatio, siue taxatio facienda est habito respectu ad valorem feudi, eiusque valoris redditus, & exigitur in pecunia releuium, & num. 28.
- 21 Releuij taxatio in feudo nouo regulatur à registris.
- 22 Releuium in feudo antiquo, vel seruitiū taxatur habito respectu ad valorem, capta informatione de valore.
- 23 Mens Andrea de Isernia dicere volentis unius anni, non illius anni, demonstratur, & num. 26. & 27.
- 24 Nullis perceptis fructibus, coaceruantur fructus trium annorum praecedentium, capta informatione, & medietas fructuum unius anni soluitur pro releuio, refertur.
- 25 Communis obseruantia in taxatione releuij, refertur.
- 26 Tempore Bartol. Camerarij releuium debitum in anno sterili exigebatur, habito respectu ad fructus praecedentis anni uberioris.
- 27 Nullis, vel parte fructuum percepta ex feudo, releuium debetur habito respectu ad fructus praecedentis anni, ex obseruantia tempore Regentis Moles, & decisio refertur, & num. 28. 29. & 30.
- 28 Cessantibus fructibus non cessat ratio, & causa debendi releuium.
- 29 Medietas fructuum fuit taxata gratia demonstranda quantitatis, & debetur, licet fructus non percipiantur, & n. 33.
- 30 Annus sterilis compensatur cum alijs uberioribus.
- 31 Releuium debetur etiam non perceptis fructibus.
- 32 Sterilitas in parte feudi non facit remitti releuium, & num. 42.
- 33 Solutio releuij in anno sterili facienda, differtur in annum uberiorem.
- 34 Fructus primi anni vacantis beneficij non percepti debentur in secundo uberiori, vel tertio anno.
- 35 Feudo perempto releuium non debetur, & ratio adducitur.
- 36 Seruitium feudale diminuitur pro rata diminutionis feudi.
- 37 Parte feudi perempta pro alia debetur releuium.
- 38 Concordatur, & declaratur doctrina Franc. de Amicis hac in re.
- 39 Illatio non procedit de canone emphyteutico ad releuium, ex diuersitate rationis, sed bene quando eadem ratio.

QVÆSTIO V.

T quia releuij solutio taxata est in medietate fructuum illius anni quo feudatarius moritur, ut post Frecc. d. author. 3. & Andr. de Ifern. in cap. 1. quo temp. miles, ubi Lyparul. in verb. medietas, & nos supra par. 1. q. 4. quæro propterea si in illo anno, quo moritur talis feudatarius, feudum esset sterile, & nullos, vel paucos fructus produceret, an releuium remitti debeat, & sic non solui, cum non extet materia, ex qua debetur.

Et hoc casu releuium non esse solvendum, faciunt tradita de sterilitate superveniente in fundo, ut mercedis remissio sit facienda, tam de iure civili, quam canonico, dummodo culpa non præcesserit, ex tex. in cap. propter sterilitatem extr. de locato, l. ex conducto, S. 1. ff. locati, l. si merces, S. vis maior, ff. locati, Carocc. de locat. & conduct. latissime par. 3. tit. de remiss. merced. propter quam fructuum perditionem esse habendam ratione in mercede, docuerunt Mar. Socc. conf. 78. vol. 2. Nat. conf. 4. vol. 2.

Et in emphiteuta, ut ob sterilitatem fructuum contingentem non teneatur solvere pensionem illius anni, quo sterilitas supervenit, tenuerunt antiqui Doctores, prout Martin. de Fano in tract. de emphiteus. per tex. in l. si vno in princip. ff. locati, ubi si vno anno remissionem colono dederit ob sterilitatem, & hunc tex. non parum urgere, dicit Valasc. licet postea respondeat de iure emphit. quest. 27. num. 7. circa finem.

Et tanto fortius remissio est facienda in casu nostro, ubi solutio non consistit in re modica, sed in medietate fructuum, & hoc casu quando solutio non est modica, & sit non in compensationem fructuum, sed in recognitionem

directi dominij, prout est solutio releuij, tunc remissio est facienda propter sterilitatem, ut per multis allegati DD. hanc suadentibus sententiam, tenet Valasc. loco allegato num. 11.

Ideoque dum ex Andrea de Ifern. cæterisque diximus releuium esse medietatem fructuum illius anni, vel vnus anni, quo feudatarius moritur, de quo anno, & quomodo legendus sit Andr. vnus, vel illius anni latè differit, Loffred. in cap. 1. S. sed & res, vers. non est simile circa medium ibi 4. & ego p. 1. q. 18. sed si est medietas, ergo fructibus non collectis, quomodo poterit dici, & in esse deduci medietatem eius, quod non extat, cum non entis nullæ sint partes, quod comprobatur ex eo, quod dicit Cardinal. & post ipsum Bald. in cap. 1. S. similiter de cap. Corrad. dicentes, quod si collecta imponatur super fructibus, debet solui habito respectu ad fructus qui colliguntur in illo anno, quo collecta imponitur, ex qua decisione infertur per Loffred. d. loco, vers. non est simile, quod si nulli percipiuntur fructus, non debet solui collecta, cum non possit considerari quantitas fructuum, quanta, & quænam sit, dū non extat, & idè specie perempta, debitor quantitatis respectu dictæ speciei liberatur à præstatione illius, l. electio, S. si is quem ff. de noxal. action. & per alia iura affirmavit Bart. in l. quod te, ff. si cer. petatur, quem ibi communiter sequitur DD. cum ergo vassallus sit debitor dictæ quantitatis fructuum, ergo peremptis fructibus, species non debetur, & sic medietas illorum, cum illud quod non extat nec rumpi, nec diuidi potest, cū diuisio semper præsupponit unitatem, & ruptela firmitatem, l. decem, ff. de verb. obligat. DD. in rubr. de iniust. rupt. & irrita facta testamento, & releuium dum est medietas fructuum, quomodo hæc medietas diuidi potest ab altera medietate, si totum illud, quod est diuidendum non extat.

Tandem post Loffred. sed ante Vinc. de

de Franch. d. decis. 121, reperio Franc. de Amicis, quem silentio inuoluit Iacobus, de Franchis in repet. tit. de his, qui feud. dar. poss. fol. 50. col. 1. vers. ex hac theorica, ubi in hac quæstione, & propriè in materia releuij distinguit, q̄ aut nulli fructus percepti sunt, & sic sterilitas est in toto feudo, aut sterilitas est in parte fructuum, & sic in parte feudi.

Primo casu asserit idem Franc. de Amicis, vt si annus mortis sit sterilis in omnibus fructibus, vt prò illo anno nõ exigatur releuium, sed Fiscus debet expectare annum vberiore, in quo sibi solui faciet releuium, & dicit ibi, prout dicunt nostri Feudistæ, q̄ Franc. de Amicis sententia suadetur, ex supra dictis de sterilitate enarratis.

Secundo casu distinguit Franc. de Amicis, si sterilitas esset in vna parte fructuum, & in alia nõ, puta in oliuis, & in cæteris esset vbertas, tunc Fiscus tenetur stare illi anno, quia sterilitas aliorum fructuum non facit totum annum sterilem, & ita refert fuisse decisum in Regia Camera Summaria Vinc. de Franch. d. decis. 121. num. 10. in causa Marchionis Padulæ, prout refert etiam Thom. Nauclerius in quadam apostilla, dicens fuisse decisum, quod paucis fructibus collectis ob sterilitatem, tunc medietatem collectorum tantum soluendam esse, quo casu conformatur cum Franc. de Amicis, licet mentionem nõ faciat de hac decisione. Et huc spectat, quod dixit Loffred. ibi in principio, quod tantum medietas illorum fructuum, qui percipiuntur solui debet pro releuio, l. si quis seruum, S. si quis legauerit, ff. de legat. 2. & Franciscum de Amicis sic dittinguentem, sequitur Camill. Borrell. in sum. decis. tit. de releuio nu. 32. & 33.

Sed adhuc hanc quæstionem sub dubio esse fatetur, quam nos indubiam relinquere conabimur, quicquid ipse in eam videtur ire sententiam, vt debeatur releuium de illis fructibus, qui extant.

His tamen non obstantibus contrarium affirmo, & de iure verius, vt non obstante sterilitate anni, quo moritur feudatarius, in omnibus fructibus, vt adhuc omnino solui debeat releuium, habito saltim respectu ad receptionem fructuum vnus anni ex præcedentibus, non sterilis, prout legit Loffred. & Vinc. de Franch. & nos infra dicemus, pro qua sententia faciunt sequentia.

14 Primò, receptissima illorum sententia, eiusq; ratio, super qua illa fundatur, vt ob sterilitatem contingentem in fructibus, etiam ob casus insolitos, & fortuitos remissio canonis non facienda sit emphiteutæ, sed illum soluere debet, ita Cymus in l. 1. q. 7. ubi Bart. C. de iure emphit. & ibi Bald. nu. 10. q. 4. Salycet. num. 10. Alberic. col. 3. qui testatur de obseruantia, Angel. col. ult. Iason. num. 17. Alex. in l. interdum, S. quod ex naufragio num. 7. ff. de acquir. possess. Iacob. de Bellouiso, & Angel. in auth. de non alienand. col. 2. Alex. conf. 112. nu. 3. lib. 1. Nat. conf. 49. vol. 1. latissime de hoc disserit Barbat. conf. 14. vol. 2. Gozad. conf. 47. num. 10. Socc. conf. 217. Nicol. Bellon. conf. 21. num. 3. & num. 20. cæteriq; quos allegat Herm. Vult. d. loco nu. 7.

15 Ex ratione, quia emphiteusis conceditur pro modica pensione, quæ non præstatur pro rata quantitatis fructuum in magna pensione, sed in recognitionem directi dominij, Valasc. de iure emphit. q. 1. nu. 8. Bald. in l. item si verberatum, S. 1. per illum tex. ff. de reuendic. sic de releuio, quod non soluitur respectu fructuum, ait Vinc. de Franc. d. dec. 121. & dixerunt (medietas) gratia demonstrandi quantitatem releuij, vt inferius dicam, sed soluitur ob recognitionem, & ratione inuestituræ, vt supra dixi p. 1. q. 3. qua ratione vsus est Loffred. ibidè vers. sulcitur etiam prædicta conclus. alia ratione, dicens, q̄ cum releuium soluat in recognitionem, & quando aliqua quantitas debetur ex re in recognitionem superioritatis, tunc etiam non perceptis fructibus

tribus ex dicta re, adhuc debetur, l. 3. C. de fund. patrimonial. lib. 11. l. 1. C. de iure emphit. Valasc. ubi supra.

Secundo, suadent hanc sententiã, 17 & Doctorum Regni nostri authorities, & decisiones, *Author. Loffred. in d. cap. 1. S. similiter, vers. non est simile, & nouissimè Vinc. de Franchis d. decis. 121.* qui valdè probant releuium non esse remittendum, nullis perceptis fructibus ex feudo ob sterilitatem.

18 Suadent decisiones desuper emanatæ in anno 1506. in Reg. Camera cum voto Sac. Cons. in causa Comitum Palenæ cum Regio Fisco, de qua 19 decisione testatur post *Diomedem Maricond. Franch. d. decis. 121. num. 9.*

19 Suadet simile de vita militia, vt debeat, etiam nullis perceptis fructibus ex feudo, prout post *Minadour. decis. 10. refert Masbrill. ad Petr. Gregor. de dote, & parag. q. 5. lit. A.* Horum autem rationes, quibus supra dictam confirmarunt sententiam sunt.

Primo, nam taxatiua illa releuij, vt sit medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, declaratur duobus modis. Primo declarat *Loffred. loco præallegato in verbo sed circa principalem questionem, quem postea sequitur Vinc. de Franc. decis. 121. num. 8. & seq. dicentes, quod Andreæ intentio non fuit dicere, quod de illis fructibus, qui colliguntur, medietas soluatur, sed volent demonstrare, & taxare quantitatem releuij, dixit, est medietas fructuum illius anni, non vt debeat ex fructibus, sed ex valore feudi, & in valore redditus, vt sit medietas redditus, habito respectu ad valorem, adeo vt recepta est obseruantia in Reg. Camera in Regno nostro, vt dicit *Vinc. de Franch. d. decis. 121. num. 11. vt facta liquidatione fructuum releuium exigatur in pecunia, pro qua expediuntur literæ significatoriales contra Barones, & contra eos fit exequutio in pecunia Baronis, non autem in fructibus.**

Secundo, declarauit *Loffred. ex euidentiore argumento, dicens in feudo nouo, quando contingit solui releuium, & ad cognoscendum de quantitate, tunc statur registris. Si verò 21 esset feudum antiquum, & suspicaretur de seruitio diminuto, vel occupato, tunc inquiritur de tali valore, & respectu valoris reperti per inquisitionem prædictam, recipit Fiscus releuium, siuè seruitium; ergò infert *Loffred. si deberetur medietas fructuum frustra in feudo nouo recurreretur ad registra, & in feudo antiquo fieret inquisitio de valore feudi, sed tantum 22 actenderentur fructus ultimi anni, ex quibus deducitur vera mens Andreæ de Ifern. quod noluit dicere (medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur) sed valore feudi actento, & quanti feudum esset in redditu de fertili, ad infertilem annum, & huc conferas, quæ dixi supra p. p. q. 18. vers. & ex istis.**

Et huc quoq; confert lectura illa, quã posuit *Loffred. & sequitur Vinc. de Franch. super illis verbis Andreæ, nempe illius anni, vt debeat legi vnus anni quo moritur feudatarius, prout sequitur *Ayell. d. loco num. 53. & seqq. 24 nam tunc iudex habita inquisitione, seu informatione de redditu feudi, de fertili ad infertilem per tres annos præcedentes, iisque coaceruatis, tunc taxat vnum annum, ita *Frecc. d. author. 3. num. 30. 31. Scip. Theod. nunc Reg. Consiliarius alleg. 21. num. 19. ubi allegat *Marin. Frecc. sic tenentem, & eius patrem, ex tex. in l. ita vt omnes, ff. mandati, & nos infra q. 16.****

Quod facillè dignosci potest ex cõ- 25 muni practica in Regno nostro in solutione releuij, vt antequam soluatur inquirat fiscus. An si succedens sit filius, vel hæres, si feudum iure Francorum, vel Lõgobardorum possideat, & tñ quando tractatur de solutione releuij, dicit *Loffred. col. 3. quod Fiscus non inquit de fructibus illius anni,*

anni, sed de valore feudi, ex quibus clarè deducitur, quod releuium debetur de fructibus respectu valoris feudi, adeòt extimatio facta de feudo, indicet quod tanti potè esse in annuo redditu, & de isto verosimili redditu annuo fiscus capit, & vult medietatè, non autem considerat (dicit Loffred.) si fructus potuissent excedere illud tantum redditus extimati, & hanc esse veram Heriè mètè, putat Loffred. ibi, qui de hac practica post Andr. de Herièna ibi testatur.

Præcipuè addo, quod nec constit. post mortem, nec aliqua lex feudalis dicit, quod releuium debetur de fructibus illius anni, quo feudatarius moritur, adeòt se restringat ad fructus, sed solum ipsa constitutio post mortè dicit soluto verumtamen releuio, prout moris est, ergò releuium soluitur, eiusq; solutio fit, prout est moris, videamus ergò quisnam sit iste mos, & qualis? cèrè ex dictis Andrea, Loffred. & Vinc. de Franch. & Iacobi de Ayell. recepta est obseruantia, vt releuium soluatur in pecunia, & contra Baronem in eius pecunia fiat exequutio, indifferenter habito respectu ad valorem feudi, & eius redditum.

Et quòd mos, siuè consuetudo sit in Regia Camera, exigere releuium etiam nullis perceptis fructibus illius anni, quo feudatarius moritur, sed saltem habito respectu ad fructus anni præcedentis, testatur Reg. Moles in suis decisionibus manuscriptis tit. de iure releuioꝝ decis. 1. qui testatur, quòd in anno 1564. circa hanc dubitationem fuerunt vocati Magnifici Rationales antiqui Regiè Cameræ, qui (adhibito eorum consilio,) & interrogati de solito, responderunt, quòd Regia Camera non solebat exigere releuium, nisi illius anni; sed inter eos Rationales fuit quidam nomine Simeon Gualterius, quem Præsidentes cognouerunt hominè maioris autoritatis in rebus istis practicis, & dixit, quòd ipse

recordabatur tempore Camerarij, quando Regia Camera non poterat exigere releuium illius anni, exigebat prò medietate anni præcedentis.

30 Et iterum die 26. Maij eiusdem anni 1564. vocati denuò Mag. Rationales dixerunt, olim ferente Dom. Villano fuisse decisum, quòd quado nulli fructus percipiuntur ex feudo in anno mortis vassalli, vel ex aliqua defessa seu particulari corpore feudi, vt tunc attendatur annus præcedens, secus si fructus fuerunt percepti, licet diminuti, & ita practicari indistinctè in Regia Camera, testatur Reg. Moles loco ubi supra, dicens ita etiam esse iudicium, quia aliàs esset fraudare Fiscum releuio, contra mentem cõstitutionis.

Quod tantò fortiùs dignoscitur, cù ratio ob quam soluitur releuium, vt supra indicaui, est recognitio, & inuestitura renouatio, non autem fructus, adeòt mos introducès releuium habuerit respectum non solum ad fructus, sed ad recognitionis actum, quo mediante Dominus recognoscitur à vassallo, & in signum recognitionis, ob possessionis traditionem, debet vassallus soluere medietatem fructuum, quæ taxationem, nõ ideò fecerunt Regnicolæ nostri sapientes, vt haberent respectum ad fructus, vt potè, quia vassallus prò illo primo anno, quo feudum ingreditur, debet sentire hoc onus in medietate primorù fructuum, quos percipit in dicto anno, sed dicit Loffred. in verbo, & comprobatur, quòd ideò dixerunt medietatem fructuum gratia demonstrationis; voluerunt enim demonstrare, quanam, & quanta quantitas sit soluenda pro releuio, ex text. in l. quidam testamento in princip. ff. de legat. 1. l. Paulo Callimacho, S. fin. ff. de legat. 3. l. Lucius Titius, ff. de aliment. & cibar. legat. cum concordantibus allegatis ab eodem Loffred. ibidem, & hoc casu debetur integra quantitas, licet nulli fructus percipiantur, vel pauciores, d. l. Lucius Titius, ita Loffred. usque ibi

Fulcitur etiam predicta conclusio.

Suadetur etiam Loffredi sententia
ex alio simili medio, quod de vita mi-
34 licia dicitur, & obseruatur, quippe vi-
ta militia, quæ taxatur habito respec-
tu ad fructus, qui percipiuntur ex feudo,
tamen ponamus, quod vno anno
non percipiuntur fructus ex feudo, an
debeat vita militia sic taxata de fru-
ctibus, certè debebitur, quia vita mi-
liria non in fructibus, sed in pecunia,
& sic in quantitate debetur, nõ habito
respectu ad fructus, prout ita decisum
refert Thom. Minadoi d. decis. 10. quam
refert, & allegat Vinn. de Franch. d. decis.
121. num. 12.

Suadetur, & alia ratione, nam ste-
35 rilitas vnus anni compensatur cum
vbertate alterius anni, vel preceden-
tium, vel subsequenitium, vt de iure
regulariter in emphiteuta concludit
Valasc. d. q. 27. num. 44. cum seqq. Vinn.
Carocc. de locato d. loco, idem in feudatario,
vt possit ipse compensare cū fru-
ctibus alterius anni sequentis.

Ex quibus firma remanet pro Fisco
36 conclusio, quod & si sterilitas super-
ueniat in feudo, adedut fructus non
percipiuntur; adhuc tamen debetur
releuium, habito respectu ad fructus
vnus anni, prout antea circiter fuit
solutum, quam Loffred. sententiam
sequitur Philipp. Paschal. Reg. Consil. de
patr. potest. par. 4. cap. 1. num. 6.

Quam conclusionem declara pro-
37 cedere etiam si pauci, vel exigui fru-
ctus essent percepti ob sterilitatem su-
peruenientem in parte feudi, quia ad-
huc tantò fortius releuium esset sol-
uendum, ita Franc. de Amicis dicto loco,
Vinn. de Franch. d. decis. 121. nu. 9. vbi
ita refert decisum, Loffred. d. loco col. 4. in
principio.

Declara secundo, etiam in fauorem
Fisci, vt si adhuc admisteremus rele-
uium non deberi in casu proposito ob
fructus nõ perceptos in illo anno, quo
feudatarius moritur, quod expectari
38 debet alius annus, quo fructus perci-

piuntur, & releuium solui debet, ita
Loffred. d. loco col. 4. circa medium post
versic. fulcitur etiam predicta conclusio, &
post eum Franc. de Amicis d. loco, dicens
quod Fiscus debet expectare annum
vberiore, Ea nimirum adductus ra-
tione dicit hoc Loffred. ex cap. si prater,
iuncta glos. final. de rescript. in 6. quod si
39 fructus primi anni vacationis benefi-
cij, qui ex privilegio, vel statuto alicui
debentur, si per Papam tertio conce-
dantur, & primo anno ex eis alter al-
teri preferatur, tunc ille, qui fuit pri-
mo anno exclusus, in sequenti anno
percipiet, quasi quod sequens annus
habeatur pro primo, postquam in eo
percipere non potuit, ideo si fructus
debiti in vno anno (dicit Loffred.) &
non soluti, possunt exigi in alio anno,
& sic adhuc debet expectari alius
annus, in quo deberi possunt, quod ip-
se infert ad releuium, vt & si in primo
anno fructus non percipiuntur, debet
expectari annus sequens, & Fiscus tunc
releuium exigere, quæ sententia ad-
mittenda esset, quando non esset ad-
mittenda sententia Loffredi, dicentis,
quod debetur adhuc nullis perceptis
fructibus.

Declara tertio, quod si sterilitas
40 causatur in feudo, vt quia feudum ip-
sum aliquo euentu perijt, tunc eo casu
releuium non debetur, tum ex regu-
lis generalibus, prout in emphiteuta,
post communem Doctorum sententiã
concludit Valasc. d. q. 27. nu. 3. 10. 12.
13. & in feudo adest authoritas Lof-
fred. d. loco col. 1. 3. 4. & Iacob. de Ayell.
de iure adboæ num. 55. dicentium hoc
casu releuium non deberi, quia sub-
stantia releuij, quæ est res ipsa, ex qua
fructus percipiuntur deficit, & non
extrat; tum qui à vassallus non existens
in possessione feudi, releuium soluere
non debet, vt suo loco diximus, & dū
nõ adest res, quam feudatarius ingre-
di posset, ideo cessat releuium, quod
soluitur Domino pro intratura feudi,
& possessionis captura, & ob id inue-
stiti-

Meritam, quam cū in effectu nequeat habere ex defectu rei, merito omnino debet cessare solutio releuij, prout in 41 seruitio feudali dixerunt DD. quod si feudum in totum interierit, ad eundem vassallus sine re feudali remaneat, vel si pro parte feudum pereat, tunc in totum vel in partem prout modo interitus seruitium non debetur, ita *Matth. Afflic.* in cap. omnes filij num. 31. si de feud. defunct. latè *Rosental. de feud. cap. 8. conclus. 9. num. 17. tit. de fine, & effect. seruitij, Andr. Gayll. obseru. lib. 2. obser. 23. num. 12. in fin. Alex. cons. 112. lib. 2. l. 1. in l. 1. num. 80. & seqq. C. de iure emphit. Rosental. cap. 10. concl. 44. num. 53. tit. ex quib. caus. feud. amitt.* Et in materia 42 releuij, vt debeatur pro illa feudi parte, quæ extat, affirmat *Jacob. de Ayell. num. 51. de iure adoba*, quod aliter se habet in materia canonis emphiteutici, vt totum debeatur, non autem prout rata rei extantis, affirmat *Valasc. d. loco num. 3. ex tex. in l. 1. in fine, vbi est communis schola DD. C. de iure emphit. dummodo remaneat pars aliqua feudi, quæ sit sufficiens ad soluendam totam pensionem, ita Valasc. d. loco num. 4. cum alijs ibi allegatis,*

Ex quibus, vt credo, atq; spero, remanet explanata tam theoricè *Loffredi*, quam *Andree de Isern.* nec non dilucidata materia sterilitatis in materia releuij, in qua ego trepidabam antea.

Ceterum si velis ad contrariæ sententiæ fundamenta respondere adeas *Loffred. d. loco col. 4. vers. unde ex prædictis vsque ad finem*, vbi respondet ad contraria.

Superest tantum, vt concordetur do- 43 *Strina Franc. de Amicis*, qui licet prima facie videatur contrariam asserere, tamen si bene consideretur supradicta eius doctrina, ipse non excludit solutionem releuij, stante sterilitate in omnibus fructibus, sed dicit, quod illo anno mortis, in quo est sterilitas, fiscus non petet releuium, ea quippe adductus ratione, quia est medietas fru-

ctuum, quæ ratio, secundum ea, quæ fundauimus supra ex *Loffredo*, & alijs commentitia est, sed dicit, quod potest expectare annum vberiores, prout supra dixi declarat. 2. ad conclusionem desuper firmatam, ergo admittit solutionem releuij, sed dato temporis interuallo ad expectandum vberiores annum.

Vnum tamen hic aduertendum pu- 44 tui, non bene fieri illationem circa hanc materiam de canone emphiteutico ad releuium, quia licet alias validum esset argumentum, prout ex *Lodulph. Sebraden. & Rosental.* supra diximus, tamē hoc intelligitur quādo eadem ratio militat, & non diuersa, vt est in casu nostro; nam prout canone solent solui, quædam quantitas, quæ respectu fructuum parua est, & idēd possunt tolerari aliquæ rigorosæ decisiones Doct. vt canon nō intelligatur remissus ob sterilitatem, sed pro releuio soluitur medietas fructuum illius anni, quæ est quantitas considerabilis, & magna respectu canonis, pro quo debetur parua, merito cum rationes, & quantitates debendæ sint diuersæ, idēd non bene fit illatio.

Insuper emphiteuta non tenetur ad aliud, nisi ad solum canonem, sed vassallus tenetur ad releuium, & ad adobam in anno mortis, & sic ad duas solutiones, quæ solutio etiam est consideratione digna, quinimodō aliquando tenetur ad alia seruitia onerosa, merito illatio fieri non debet de canonis remissione ad releuium, ita *Rosental. cap. 10. concl. 44. num. 50.* subdens, quod si canon esset alicuius considerationis, & magnæ summæ, adēd ut fructibus dignus, & correspondens esset, tunc diminuta re, diminueretur, & canon, & hoc casu est validum argumentum à cessante ratione disparitatis.

ARGVMENTVM.

Augumentum feudo superueniens, an veniat in solutione releuij considerandum, adeo ut de illo debeat? Et post compendiosam augumentorum ex re ipsa, ex tempore, ex industria vassalli, vel ex sua pecunia, factam declarationem, demum suo cuiq; capiti appenditur resolutio, pariter, & decibo, Deinde generalis affirmatiua proponitur sententia, vt de quolibet augumentum genere soluendum sit releuium. Et quid de seruitio determinato, & de indeterminato. Et an hoc augumentum assumat naturam feudi, cui accedit, vel vt nouum feudum sit iudicandum. Et demum per multis, quae contra hanc conclusionem possent fieri argumentis respondetur.

S V M M A R I V M.

- 1 **V**alor feudi in solutione releuij quando attendendus.
- 2 Industria vassalli in augendo feudo multipliciter consideratur.
- 3 Seruitium feudale non augetur, aucto feudo ex industria vassalli.
- 4 Aucto feudo, ad oba in Regno non augetur & num. 12. declaratur.
- 4 Inuestitura non est petenda de augumento feudi, & declaratur num. 23. 24. 25. & 26.
- Releuium non esse soluendum de augumento feudi probatur sub num. 5.
- 9 Diminuto feudo non diminuitur seruitium taxatum tempore concessionis.
- 7 Augumentum feudi ex tempore in solutione releuij consideratur, & remissiuè.
- 8 Fructus agrorum, villarum, vel animalium emptorum à vassallo, & feudo vmitorum veniunt in solutione releuij.
- 9 Releuium de quocumq; augumentum genere soluendum esse concluditur, & numeris sequentibus probatur.

- 10 Taxa seruitij feudalis duplici modo consideratur.
- 11 Seruitia feudalia indeterminata augentur, & diminuntur, & num. 13.
- 12 Seruitium feudale semel taxatum in Regno nostro non augetur, nec diminuitur, declaratur infra num. 20.
- 14 Doctrina Baldi, & aliorum declaratur.
- 15 Fructus pro releuij non fuerunt taxati in numero, sed in parte, declaratur quomodo intelligitur.
- 16 Releuij onus impositum fuit habito respectu ad fructus anni petende inuestitura.
- 17 Onus impositum respectu fructuum augetur, & diminuitur auctis, vel diminutis fructibus.
- 18 Fructus debent percipi ex feudo vti feudales, a hoc vt debeat releuium remissiuè.
- 19 Augumentum feudi assumit naturam feudi aucti.
- 20 Quota fructuum ex feudo debita pro seruitio feudali, debetur etiam de augumento.
- 21 Incrementum feudi spectat ad Dominum directè, & ad vassallum vtiliter.
- 22 Dominus de augumento recognoscitur in Dominium directum, ideo releuium debetur.
- 23 Laudimium debetur de augumento feudi.
- 24 Augumentum non consideratur, vt feudum nouum, sed antiquo accedit.
- 25 Augumentum intelligitur prescriptum, feudo principali prescripto.
- 26 Clausula iuribus Curiae semper saluis, & sub feudali consueto seruitio in concessionem feudi apposita, extenduntur etiam ad augumentum feudi.
- 27 Releuium si deberi dicimus aucto valore feudi, adhuc aucto feudo in fructibus augendum est.
- 28 Iniquus releuij taxandi modus feudo aucto, vel diminuto refertur, & tollitur num. 29. & 30.
- 30 Diuersus releuij taxandi modus aucto feudo immedietate fructuum perceptorum, & diminuto feudo respectu valoris declaratur, & naturali equitati consonum redditur.

81 *Seruitium feudale ad hoc ut præstetur sufficit ut percipiantur ex feudo tot fructus, quos suppetunt pro seruitio.*

QVÆSTIO VI.

Via releuium debetur de fructibus attento valore feudi, secundum ea, quæ ex Loffred. annuimus in præcedenti quæstione

1 quæro iste valor quomodo, & quando sit attendendus, An tempore contractus, vel tempore solutionis releuij, adedur si feudum esset auctum in valore, & in redditu, tunc taxatio releuij an debeat fieri secundum redditus tempore contractus, vel iuxta redditus tempore solutionis releuij, & sic in anno, quo feudatarius moritur.

Prò cuius resolutione distinguo aliquos casus, considerando causam, & qualitatem augmenti.

Primò, aut augmentum processit ex re ipsa, & sic ex feudo, siue ex tempore.

Secundò, aut augmentum prædictum à vassallo fuit factum.

Primò casu, quando prouenit ex re ipsa, tunc aut ob industriam vassalli, vel ex tempore.

2 Si feudum creuerit industria vassalli, vt quia ipse bona feudalia benè gubernauerit, nempè syluas exboscauit, & aratorias fecit; loca inculta ad culturam reduxit, vel si campenses terras arboribus fructiferis, & vitibus plantauit, & inseruit, sterilia loca restituit fertilitati ex opera, & industria sua. ædificia in agro feudali facièdo, aquosaf, & palustrès terras exiccauit, magna fossata aggeresq; facièdo, de quibus augmentis ex industria vassalli factis in feudo, latè Ludolph. Schrader. de feud. par. 9. partie. 2. sectio 2. per totum, Augustin. Berous q. 69. Ioseph Ludouicus

decif. Perusina 24. Glos. — S. 1. glos. 1. num. 82. & seqq. ad num. 118. & latè post omnes Henrich. à Rosental. de feud. cap. 10. conclus. 43. tit. ex quib. caus. feud. amitt. per totum.

3 Et hoc casu quando feudum industria vassalli augetur, tunc seruitium feudale non esse augendum, dixit Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 1. circa finem, & in d. cap. S. si quis de manso, vers. quod autem dicit ad alium de controuers. inuest. Freccia lib. 2. auctor. 5. num. 21. Paris de Puteo de reintegrat. feud. cap. 152. nu. 1. Petr. de Gregor. de conoess. feud. p. p. q. 11. Ioseph Cumia in cap. si a quem, in verbo consueti seruitij num. 84. 85. Ludol. Schrader. de feud. par. 5. cap. 6. num. 28. Rosental. d. loco concl. 44. num. 54. cap. 10. Nicol. Intrigliol. cens. 1. q. 67. num. 4. 5. Andr. Khol. de seruitijs feudalibus tit. de causa formali seruitiorum nu. 197. dicam infra hac eadem par. q. 8. vbi declara quomodo hæc sint intelligenda.

4 Et in adha, quod debetur loco seruitij in Regno nostro, vt aucto feudo nequaquam augeatur, tenet Iacob. de Ayell. de iure adha num. 55. & adha, & releuium quasi à pari procedunt.

5 Quod Iacobi de Ayell. dictum, vt etiam in releuio locum habeat probos (vt dixi toties) releuium debet solui ob inuestituram, sed de augmento feudi, quis non tenetur petere inuestituram, ita Paris de Puteo in compend. ad Andr. de Ifern. tit. per quos fiat inuest. mibi col. 3. circa medium fol. 364. & ita etiam autè Parid. de Puteo tenuerunt Iacob. de Ardiz. in summa. tit. utrum frater inuestitus, vers. idem puto si Dominus feudum augumentes, Andr. de Ifern. d. loco num. 6. vbi Nard. Lyparub. lit. F. in verb. prò augmento, idem Ifern. in cap. 1. S. si de manso nu. 17. vbi Aluarot. nu. 7. Propos. num. 8. Afflict. num. 22. vers. in contrarium, Loffred. in cap. 1. per quos fiat inuest. Capyc. in verb. feudorum augmenta col. fin. vers. noua inuestitura, Laurent. Syluan. de recognit. feud. q. 90. nu. 2. & 3. Rosental. cap. 10. conclus. 43. num. 40. Ludolph.

Jolph. Schrader. par. 5. cap. 6. num. 29. & par. 6. cap. 1. num. 16. quod intelligas, ut iuxta q. 8. hac ead. par. Sed releuium debetur ob inuestituram, ergo dum inuestitura non petitur, nec etiã releuium debetur.

Secundò, adduco aliam rationem, 6 ponè quod è contrario ob factum vassalli feudum decreuerit, tunc quare an seruitiũ debeat decreſcere? & quidem dicas, quod hæc diminiutio nocet ipsi vassallo, non autem Domino, quia seruitium non decreſcit, sed semper exigitur iuxta taxam tempore concessionis factam, ita *Frecc. de subfeud. lib. 2. auctor. 5. num. 21.* vbi latè de hac materia, & *Doct. in locis supra citatis, Iacob. de Ayell. d. num. 55. cum seqq.* ita etiam aucto feudo è contrario seruitiũ augeri non debet, hæc tantũ retineas pro nunc, sed inferiùs latè.

Aut augmentum processit ex tempore, ut quia tempus auxit feudum de pretio maiori, quam valebat tempore concessionis, & tunc licet istud augmentum cedat vassallo, tamen 7 quid in solutione releuij de hoc augmento dicendum, ponam infra in conclusione istius questionis, videas interim *Nicol. Intrigliol. cent. 1. de feud. q. 52. num. 6.*

Secundo casu, aut augmentum 8 fecit vassallus in feudo, vt puta prædia villas, domus, agros, animalia, ceteraq; huiusmodi emit, & feudo vniuit, eisq; perpetuò destinauit, & in feudum recognouit, de quibus dicemus infra q. 10. par. 3. latè, & omnium distinctissimè *Rosental. d. q. 43. num. 48. cum seqq. ex Menoch. & Intrigliol.* & tunc omnia assumunt naturam feudi, cui accedunt, & per consequens fructus, qui percipiuntur ex tali augmento feudales sunt vti percepti ex re feudali, merito de ijs solui debet releuium, vt suo loco dicemus: Verùm vt gladiũ ponam ad radicem huius conclusionis; quid de augmento feudi sit statuendum in solutione releuij. Ego

9 generalem statuo conclusionem, vt de quocumq; augmenti genere facti in feudo sit soluendum releuium, adeòt consideretur in solutione releuij, cuius augmenti medietas augeat aliã medietatem fructuum feudi principalis in illo anno, quo debetur releuiũ.

Prò qua conclusione fundanda, duo constituo principia.

Primum, quod quædam sunt seruitia ex feudo debita, quæ determinationem iam vna vice receperunt in quantitate, & numero,

Secundo, quædam sunt seruitia nõ 10 determinata, sed incerta, est eorum quantitas, adeò ut licet debeat talis quantitas, siuè pars, tamen ista quan- 11 titas, siuè pars potest augeri, siuè diminui, prout fructus feudi augentur, siuè diminuuntur in reollectione, & sic est pars quædam ex illis, qui tali tempore recolliguntur, prout ita distinguit *Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. q. 11. nu. 2.*

Primo casu, quando seruitia sunt determinata in quantitate, vt quia Rex in concessione particulariter, vel alias generaliter, habito respectu ad redditus in quolibet feudo, iuxta suũ redditũ taxauit seruitium, siuè ad hoc, prout in Regno nostro taxatum est ad hoc, quod præstatum feudatarijs in veteri, & noua taxa, tunc regulariter 12 hoc seruitium semel taxatum, aucto feudo non augetur, & ita intelligenda est doctrina eorum, qui dicunt aucto feudo seruitium non augeri; quia sunt intelligendi, quando seruitium iã fuit semel taxatũ iuxta redditus illius temporis, prout post *Andr. de Iser. annuit Iacob. de Ayella d. loco. Marsim. Laudens. in cap. 1. S. rursus num. 18. si de inuestit. feud. glos. tit. 1. S. 1. glos. 5. n. 117. Ioseph Cumia in cap. si aliquem, vers. seruitij consueti num. 44. Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. q. 11. in fin. vbi add. Garf. Mastrell. lit. B. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 67. num. 9.* inferens ex supra citatorum sententia, quod si seruitia

piña militaria in feudo reperiantur
 taxata per Regem in Regia Cancellaria
 vel in Registris Regijs, tunc neque
 augmentur, neque diminuuntur ob au-
 gumentum, vel diminutionem; sed
 hoc nō est intelligendum simpliciter,
 sed cum declaratione, et infra, ex *Andr. Khol. de seruit. feudal. par. 4. tit. de
 causa formal. seruit. num. 138. & ita ser-
 uari in Reg. Cam. Summaria refert Ma-
 Strill. ad Petr. de Gregor. d. par. p. q. 11.
 lit. B.*

Verum istud caput est intelligendū
 cum declarationibus seqq.

Secundo casu principali, quando
 15 seruitia non sunt determinata in qua-
 titate, sed tantum pars quædam fuit
 declarata, sed eius quantitas incerta
 est, cū dependat eius taxatio ex euen-
 tu, nempe ex taxatione fructuum, siue
 eorum perceptione, si pauciores, vel
 plures percipiuntur, & iuxta fructus,
 qui percipiuntur, seruitium taxatur,
 tunc factō casu taxationis, in eo debet
 haberi respectus tam ad fructus feudi,
 quam ad fructus ex augmento per-
 ceptos, de quo incremento debet ha-
 beri ratio in taxatione prædicta, huius
 declarationis authorem agnosco, *He-
 rich. à Rosental. cap. 10. concl. 44. nu. 44.
 & 45. tit. ex quib. caus. feud. amitt.* di-
 centem, quod ita intelligi debent di-
 cta per *Bald. in d. cap. 1. §. si quis de
 manso, nu. 3. & Petr. de Raven. simpliciter
 loquentes Petr. de Gregor. de concess. feud.
 par. 1. q. 11. num. 11, Joseph Cunia in
 cap. si aliquem, in verbo seruitij consueti
 num. 86.*

Et applicando ad casum nostrum,
 15 est bene verum, quod releuij quanti-
 tas est taxata, & determinata in me-
 dietate, non autem in quantitate, sed
 potius indeterminatè est quedā pars
 fructuum recolligendorum, non autē
 fuit dictum, erunt tot fructus, & deor
 numerus fuerit taxatus, sed tantum
 dictum, quod soluatur medietas fru-
 ctuum, ergo quando hæc pars diuidi-
 tur, siue taxatur, debet in ea haberi

ratio (dicit Rosental. ibi) de fructibus
 ex augmento perceptis, & de feudo
 ipso principali.

Secundo, hoc onus soluendi rele-
 16 uium fuit impositum habito respectu
 ad fructuum perceptionem faciendam
 in illo anno, quo moritur feudatarius
 tamquam quod sit seruitium, quod
 præstat in illo anno. pro investitura,
 ut dixi supra, cap. cum plures in capitulis
 extraordinarijs per Cuiacium, & quando
 onus imponitur habito respectu ad
 17 fructus, tunc onus augetur, vel dimi-
 nuitur, auctis, vel diminutis fructibus,
 cap. quanto in fine, ubi Antonius de Butrio
 & Abb. nu. 6. de censibus, hanc senten-
 tiam ponit *Andr. Khol. d. loco num. 182.*
 ergo ita dicendum est in releuij, ut
 debeat augeri, vel diminui eius quan-
 titas, & sic medietas prætaxa fructuum
 augmenti, vel diminutionis.

Tertio, diximus supra, & dicemus
 18 infra p. 4. q. 3. q. ad finem, ut de fru-
 ctibus soluatur releuium, opus est, ut
 illi percipiuntur ex feudo uti feudales.
 Secundo, diximus augmentum feu-
 19 do factum eiusdem naturæ feudalis est,
 cuius est feudum ipsum, illamq; assu-
 mit, tamquam quod ei accedens, se-
 quatur naturam qualitates, & condi-
 tiones illius, ex *reg. tax. in l. etiam, ubi
 DD. C. de iure dot. Alber. Brun. in tract.
 de augment. concl. 5. princip. num. 1. & Ir-
 raquell. de retract. lignag. §. 1. glos. 18.
 num. 51. & seqq.* sed cum eandem na-
 turam sortiantur, & feudum, & eius
 augmentum, adeo ut feudale sit iudi-
 candum ipsum augmentum feudo
 factum, cap. 1. §. si quis de manso, si de
 inuest. feud. *Andr. Khol. d. loco nu. 178.
 vers. tamen, & quarto, Rosental. d. concl.
 44. num. 47. Camill. de Curtis in suo Di-
 vers. fol. 75. col. 1. num. 130. cap. incipien-
 te Declarata igitur, sed natura feudi est,
 ut ex eo soluatur seruitium, cap. 1. in
 fine ex quib. caus. feud. amitt. cap. 1. an
 mutus, vel alias imperfect. cap. 1. §. simi-
 liter, vers. ad hoc de capitul. Corrad. Rosen-
 tal. in princip. sui operis, ergo ex ipso au-
 gumen-*

gumento vti feudali, eiusq; fructibus vti feudalibus, & ex re feudali perceptis releuium debetur; & sic quantitas maior, vel minor est estimanda, prout plures, vel pauciores fructus recolliguntur ex ipso feudo tempore mortis.

Quarto probatur, vt modò ex Rosenthal. supra annuimus, quod quãdo pro seruitio feudati in vno anno soluenda venit certa pars reddituum illius anni, quo debendũ venit seruitiũ, prout supra diximus, tunc non est debitum, quod etiam ex fructibus augmenti præstari oportet; nam augmentum pars est feudi, & fructus debentur ex integro feudo, ergo pars ipsa tantò magis debet esse estimanda propter augmentum; hanc rationem considerauit Andr. Kobl. de seruit. feudat. tit. de causa formal. seruit. num. 178. versio. tunc tertio.

Quinto arguor sic; releuium soluitur in recognitionem directi domini, vt supra p. i. q. 4. diximus, at verò incrementum feudi spectat ad Dominũ, & ad vassallum, diuerso tamen iure, vt ad Dominum directè, ad vassallum vti iure, d. cap. 1. §. si quis de manso, vbi DD. Bald. Afflic. cateriq; Schrader. de feud. par. 2. nona partis principalis sectio 2. num. 4. glos. — tit. 1. §. 1. glos. 5. num. 99. Rosental. d. cap. 10. concl. 44. nu. 46. Andr. Kobl. d. tit. de caus. formal. nu. 179. Ful. Clar. in si feudum q. 88. & de directo dominio est faciendũ recognitio, debendũ, & præstando seruitia, ergo est dicendum de hoc augmento releuium deberi, taxado etiam eius fructus, ita deducit Andr. Kobl. loco supra cit. vers. proinde, ita etiam Rosental. argumensatur d. num. 46.

Sexto probatur in feudum in quo dixit Amad. de Ponte quæst. 8. num. 17. quod de augmento facto in re emphiteutica, adhuc debetur releuium, & hoc firmavit auctoritate Tiraquell. de re tract. lignag. §. 1. glo. 38. nu. 51. & 45. quia eodẽ iure concedendum

est augmentum, quo pretium principale censetur, ex quibus iam satis superq; dicendum videtur, quod augmentum debet venire in solutione releuij.

Sed contra iam dicta posset opponi, vt supra indicauimus, quod de augmento feudi non debet vassallus inuestituram petere, Andr. de Isern. in d. cap. si quis de manso, num. 18. & 19. sed releuium soluitur ob inuestituram, ergo solui non debet, arguendo à cessante causa; & in multis casibus, vbi inuestitura opus non est, releuium non debetur, vt habes passim. Sed huic moriuo iam iudicauimus responsum, & hic clarius referam, quod non obstantẽ, quod inuestitura opus non sit, adhuc solui debet releuium.

Primo, nam hoc augmentum non constituit feudum novum, prout dicit Rosental. d. conclus. 44. num. 41. quia, vt diximus, eius naturam assumit, & feudo sub sua vniuersitate accedit, adeo vt vnicum corpus (licet adauetũ), iudicandum sit, & petedo inuestituram principalis rei, & vniuersitatis eius, tunc intelligitur petita de accessorijs, & omnibus ijs, quæ sub dicta vniuersitate continentur.

Secundo, probatur ex dictis Camill. de Curtis in suo diuers. feudat. fol. 75. col. 1. num. 119. & 120. vbi ex glos. — ait, quod præscriptio facta a vassallo super feudo eodẽ modo limitatè, & vassallus huic feudo sic limitatè concessit, addidit alia bona, tunc ex eo, quia hoc additamentum assumit naturam illius, cui additum, dixit Camill. de Curtis, quod præscriptio super feudo facta, prodest etiam quoad augmentum, adductis alia separata præscriptione, nequaquam opus sit.

Insuper si hoc admittimus, prout admittendum est tamquam veritati consonum, quod augmentum feudi vt feudale existimandũ est, & inuestitura de feudo facta ad ipsum extendatur, illudq; comprehendat, sequitur quod

quod inuestitura de feudo facta, ad ipsum augmentum extendatur, & dum inuestitura de feudo Cancellariæ sic sub feudali seruitio, iuribus Curiaæ semper saluis, &c. & sub feudali seruitio diximus contineri releuium, prout etiam diximus contineri sub clausula illa, iuribus Curiaæ semper saluis, ergo cum hoc augmentum videatur concessum cum iisdem clausulis, quidnam excludere potest solutionem releuij ex eo non esse faciendam, ita etiam in simili de seruitio arguitur *Ioseph Curnia d. loco in verba seruitij consueti num. 83. & 84.*

Huic autem conclusioni potest ob stare nisi fallor, quod diximus in precedenti de sterilitate, ubi diximus quantitatem releuij non deberi principaliter ex fructibus, qui percipiuntur ex feudo, sed attento valore feudi quanti esset in redditu; unde si feudum pro illo anno fuerit sterile, adhuc releuij deberi affirmauimus in pecunia pro rata valoris reddituum, facto computo trium annorum præcedentium, ut ibi; ergo sicut in illo casu non curatur de diminutione, nec hic de augmento curandum est, nè ad imparia fiat iudicium inter Dominum, & vassallum, & nè diuersum fiat iudiciu de augmento, quam de diminutione.

Sed facile respondetur, verum esse quod releuium est medietas fructuum attento valore feudi, & sic medietas reddituum illius, quod potest valere feudum, non autem deberi de fructibus; sed hoc retorquetur, nam si feudo est factum augmentum, certè tunc augetur in valore, & sic pluris, & maioris valoris est estimandum cum prædicto augmento, quam sine illo, ergo de hoc valore sic adueto medietas reddituum eius pro releuij soluenda est, attento hoc augmento, quod in valore crescere fecit feudum, & sic non est diuersum, sed eadem ratio est, considerando quod releuium est soluendum tam attenta quantita-

te fructuum illius anni, quam attento valore feudi; ergo dum in redditu, & in valore feudum reperitur auctum in illo anno, quo feudatarius moritur, merito in vnum coincidunt, ideoque releuium semper soluendum de feudo sic aucto.

Ex quibus iam apparet responsum dubitationi, quam proposuimus supra in figuratione quæstionis, ut in casu augmenti debeat taxatio fieri habito respectu ad fructus, qui percipiuntur tempore solutionis releuij.

Ex quibus, & ex ijs, quæ diximus in præcedenti quæstione patet, quod vassallus grauetur, & inæqualiter iudicatur ex isto diuerso modo taxandi releuium in anno vberem, & aucto, & diuerso modo in anno sterili, & diminuto, contra *lex. in l. iam hoc iure, ff. de vulg. & pupill.* nam quando fiscus habet annum vberem, ut modò dixi, & feudum auctum, tunc dicitur releuium quod est medietas fructuum, sed quando habet annum, & feudum sterile, tunc non curat de fructibus, quia non sunt, sed alio modo taxat, quia pro releuij exigit medietatem redditus habito respectu ad pretiu valoris feudi, qui diuersus taxandi, & exigendi modus videtur contradicere naturali æquitati, & iustitiæ, quia sicut in lucro, ita & in damno esse debet, tanto magis, quod fiscus est creditor, in hoc casu super fructibus, ergo si non percipiuntur, solui non debent.

Respondetur, quod dum diximus, releuium debetur ex fructibus feudi, dicas quod verba illa debetur ex fructibus feudi dupliciter potest considerari.

Primo casu possunt considerari de fructibus, qui percipiuntur ex re.

Secundo casu, de fructibus valoris, & sic pretij feudi, ut quando fiscus habet fructus ex re, non quærit de valore feudi, adeo ut si feudum in valore esset magni valoris, sed in redditu, paruæ estimationis, & recollectionis,

certæ

certè cum adsint fructus, in illis fiet executio, & non amplius querendū est de ipsius feudi valore, & tunc idè releuium non est soluendum attentò valore feudi.

30 Sed quādo Fiscus pro illo anno solutionis non haberet fructus ex re ipsa, tunc etiam omnino est soluendum releuium, ut diximus, & vassallus compensabit cū annis præteritis, vel subsequētibz vberioribus, ut ex *Loffred. Franc. de Amicis, & alijs supra diximus*, meritò Fiscus non habendo certam quantitatem fructuum, recurrit ad valorem, & secundum redditus, qui possent percipi ex illo valore exigit extimationem medietatis illius anni, ut dixit *Loffred. in S. similiter c. 1. per quas fiat inuest.* ita quod quando Fiscus habet fructus, non recurrit ad valorem, sed quando illos non habet, tunc recurrit ad valorem, & hæc fisci diuersificatio nititur, etiam naturalis equitatis ratione, quia talis sterilitas non est perpetua in feudo, sed pro illo anno, quem cum alijs potest compensare vassallus, tantò magis, quòd hæc solutio est de raro eueniens, idè debet tolerari, quam declarationē probare potes ex ijs, quæ dicit *Petr. de Gregor. de concess. feud. q. 11. par. 1. num. 10. quem sequitur Nicol. Intrigli. cens. 1. quæst. 67. nu. 8. Joseph Cumia in d. verbo seruitij consuetudinum. 85. & 86. dicentes*, quod si feudatarius fuerit submonitus ad præstāndum seruitium à Rege, si fructus feudi sufficiunt ad seruitium, tunc secundum illos fiet taxatio, & non habetur ratio, & consideratio ad fructus annorum præcedētiū, si vel nè creuerint, vel decreuerint, & idè applicando ad materiam, & casum nostrum, si fiscus pro anno releuij habet fructus sufficientes, non considerat de præcedētibz, si verò fructus non haberet sufficientes, tunc recurrit ad præcedētes, secundum quos facit taxationem, alias frustra præfati Doctores adiecissent dictam declarationem, nempè non-

habita consideratione annorum præcedētiū.

Supereest vt nonnullas aptenus declarationes ad vnumquodque caput conclusionis, de quibus in sequenti.

ARGUMENTVM.

Argumentū feudo factum qualiter considerādum circà releuij, & seruitij feudalis solutionem consideratur; Et auctis fructibus non esse augendum seruitium, & quid de augmento magno, & quid de paruo, ut primo casu augeatur seruitium, secūdo vero nequaquā, & quid sit magnum, vel paruum augmentū remissiuè; & de seruitio determinato, & indeterminato qualiter augendum, item de augmento à Domino facto distinguitur de simplici, vel expressa seruitiorum mentione, & de augmento facto in anno mortis refertur decisio Reg. Cam. Sum.

S V M M A R I V M.

1. **A**ucto feudo non augetur seruitium, sed semet taxatum in Regno nostro.
2. Contrarium in puncto iuris defenditur, et Andr. Kahl.
3. Concordatur, & probatur hæc nostri Regni obseruatio.
4. Augmentum æquiualens feudo, vel excedens facit augeri seruitium.
5. Seruitia determinata, & taxata augentur aucto feudo in magna parte, & n. 8.
6. Seruitia non augentur ob paruum augmentum.
7. Augmentum qualiter estimandum paruum, vel magnum remissiuè.
8. Petri de Gregorio, & Nicol. Intriglioli sententia de seruitio indeterminato ex feudo aucto, vel diminuto debendo declaratur, & num. 9. & 10.
10. Deuolato feudo hæres repetit impensas meliorationum.

- 11 *Petr. de Gregor. & Intriglioli doctrina*, reijctur in releuio, & seruitio feudali.
- 12 *Releuium debetur de augmento facto ab heredibus intra annum petitionis pro rata temporis, quo augmenti comodum sentij ipse heres, & refertur decisio Regia Camera.*
- 13 *Augumentum factum feudo ex parte Domini, quomodo considerandum in solutione releuij declaratur.*
- 14 *Augumentum simpliciter (non expreso sub feudali seruitio) factum feudo à Domino non auget releuium, & ratio refertur num. 15. & 17. contrarium.*
- 15 *Dominus concedendo augmentum feudo debet dicere sub feudali seruitio, alias seruitium non debetur.*
- 16 *Dominus concedendo rem in augmentum feudi censetur illam donasse, & seruitium remississe.*
- 17 *Dominus concedendo augmentum feudo simpliciter censetur concessisse sub feudali seruitio, secundum veriore sententiam.*
- 18 *Seruitium expressum in augmento non est dubitandum deberi.*

QVÆSTIO VII.

IN præcedenti quæstione indicauimus in primo capite distinctionis, quod quando feudum augetur industria vassalli, tunc seruitium determi-

natum non augetur. Sed releuium esse augendum firmavimus.

Declarata tamen supradictam conclusionem, quod ita seruetur in Reg. Cam. Summarie Regni nostri, vt auctis fructibus feudi seruitium non augetur, ita post *Iacob. de Ayell. de iure adboæ num. 55. testatur Garf. Mastrill. in addit. ad Petr. de Gregor. de concess. feud. par. p. q. 11. lit. A. in verbo & similiter, vbi dicit ita se audiuisse à Domino Camillo de Curtis tunc fisci patrono*

in Regia Camera, post *Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 3. de vassall. decrepit. atat. & ego infra q. 8. vers. tertio principaliter facit.*

- 2 *Contrariam tamen sententiam in hoc membro quæstionis reperio, quod tener Andr. Kobl. de seruit. feud. tit. de causa formal. seruitiorum nu. 184. eamq; veriore existimat Henrich. à Rosental. d. cap. 10. conclus. 44. nu. 55. & 56. eius tamen fundamenta (licet ipse ex diametro contrariam firmer sententiam) proponam sub capite distinctionis inferius ponenda.*
- 3 *Distinguo autem, quod aut augmentum est magnum, aut paruum.*
- 4 *Primo casu, si augmentum est magnum, vt si sit tanti valoris quanti est feudum ipsum, vel pluris, & tunc seruitium augetur, ita *Ani. Capyc. in inuest. feudal. in verbo feudorum augmenta, vers. adde quod si vassallus circa medium, & post Andr. de Ifern. in d. cap. 1. S. si quis de manso num. 17. de controuers. inuestitura, & ibi latè distinguit Matth. Afflictus à num. 18. ad 27. Aluarot. num. 7. Præposit. num. 7. Bald. num. 3. & ibi Petr. de Rauen. qui tenet simpliciter aucto feudo, augetur seruitia, & concordant cum Andr. Kobl. Petr. de Gregor. de concess. feud. p. p. q. 11. nu. 9. Rosent. d. c. 10. concl. 44. num. 54. & 56. Ioseph Cumia in d. verbo seruitij consueti num. 75.**
- 5 *Et hoc augmentum seruitiorum aucto feudo in magna quantitate regulariter procedit etiam si seruitia essent determinata, & taxata, ita *Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 67. nu. 7. Petr. de Gregor. latè ante cit. loco num. 9. Lucas de Penn. in l. vnica col. 1. circa medium, C. de vend. rei fiscal. cum priuat. commutat. & hanc veriore existimat Petr. Paul. Balzar. in cap. 1. num. 5. si de inuestit. feud. controuer. fuer. Rosental. d. conclus. 44. num. 56. & 57. Andr. Kobl. d. loco num. 184. & ita eius dicta sunt intelligenda.**
- 6 *Secundo casu, quando augmentum esset paruum, tunc existimant seruitia*

NON

non augeri, ità DD. omnes supra citati, & in his terminis est intelligenda sententia eorum, qui dicunt aucto feudo non augeri seruitia, quos allegauimus in præcedenti quæstione, & eorum nonnullos allegat *Rosental. d. conclus. 44. in penult. glossell. & post ipsum Andr. Kohl. d. loco num. 183. & 191. Ioseph Cumia d. loco nu. 85. Ludolph. Schrad. par. 5. cap. 6. num. 28.*

7 De augmento quomodo sit existimandum magnum, vel paruum, diximus de magno, quando æquualet valori feudi, vel pluris, sed de paruo quantum sit existimandum, & etiam de magno, vido *Afflicti. in cap. 1. S. si quis de manso num. 28. Rosental. d. loco num. 57. circa medium, Andr. Kohl. d. loco nu. 192. & seqq. Franc. Somsbecc. par. 11. num. 24.* qui omnes sub *Afflicti* sententia coincidunt.

8 Sed quid si seruitia indeterminata maneant? Respondet *Rosental. d. loco num. 56.* supradictam distinctionem, de magno, vel paruo incremento esse sequendam, & tam si seruitia essent determinata, quam indeterminata, subdens *num. 57.* in seruitijs indeterminatis non de plano procedere supra dictam conclusionem, sed diminutionem, vt pro rata augmenti augeatur seruitium.

Verum in hoc casu de seruitio indeterminato distinguit *Petr. de Gregor. d. loca num. 5. Nicol. Intrigliol. num. 3.* dicentes, quod aut feudum auctum, fuit industria Vassalli, aut ex tempore, vt primo casu augmentum cedat commodo feudatarij, adeò non tenetur ex augmento præstare seruitium; aut ex tempore, & tunc de tali augmento seruitium præstare tenetur.

10 Sed doctrina *Petri de Greg. & Nicol. Intrigliol.* est admittenda, quatenus tractetur de deuolutione feudi, quia hæres poterit impensas meliorationũ repetere, secundũ opinionem aliquorum DD. supra allegatorum, sed circa

11 seruitia, & releuium ego non admitto, quia si verum est, quod augmentum factum feudo, eiq; incorporatum, eadem res cum feudo censetur, eiusq; naturam assumat, quo nam pacto, & via potest per Vassallum, absque Domini cõsensu huius feudalis augmenti effectus, & sic præstatio seruitij impediri? ex quibus commentitia est in hoc eorũ doctrina, sed in deuolutione feudi admittendã diiudico, per ea, que dicit post *Andr. ibi allegatum Cumia in dicto cap. si aliquem, vers. consueti seruitij num. 85.*

12 Sed quid si augmentum fuit factũ intrã annum solutionis releuij, vt quia res feudalis paruum reddebat in vita feudatarij, sed postea hæres intrã annum mortis fecit augmentum in illa, adeò tempore solutionis feudum reperitur reddere maiorem summã, quam reddebat tempore mortis feudatarij; Et omissis regulis cõmunibus, & que diximus in hac, & in præcedenti quæstione, vt de quolibet augmento debeat solui releuium, quando feudũ reperitur auctum tempore solutionis, in hac dubitatione reperi postea decisionem Regiæ Cameræ Summariæ tempore Reg. Moles, quando illic præsidebat, dicens fuisse dubitatum, quid si in hæreditate feudali reperiebatur flumen, quod parum, aut nihil reddebat in vita, & tempore mortis feudatarij, verum hæres intrã annum petendę inuestiturę fecit ibi molendinũ, quod fructus aliquos reddebat, adeò vt tempore solutionis reperiebatur, hoc flumen auctũ, refert *Anibal Moles* ibi fuisse condemnatum heredem in feudalibus ad solutionem releuij de prædicto augmento pro rata tamen temporis, quo factum fuit tale augmentũ, prout ità decisum refert ipse *Reg. Moles decis. sua quinta sub tit. de iure releuiorum.*

Verum si augmentum obueniat feudo ex parte Domini, vt quia dominus concessio castro adiecit aliquam do-

domum, vel agrum, vel aliud, & eo casu an augenda sint seruitia quæro? & tunc etiam distinguunt DD. Aut Rex simpliciter donauit augmentum prædictum, nulla facta mentione de seruitio, aut expressit de seruitio.

14 Primo casu, quando simpliciter concessit, nullam faciendõ mentionem de seruitio, tunc putant ob hoc augmentum à Domino factum, seruitia non augeri, ita *Andr. de Ifern. in d. cap. si quis de manso num. 19. de controuers. inuest. latè differens, & ibi Afflic. num. 23. vers. & propterea, & vers. veniamus, Ant. Capyc. in verb. feudorum augmenta vers. & adde, quod si vassallus, Aluarot. in d. S. si quis de manso, Iacob. de Ardizon. in summ. rubr. 47. Ferrar. Montanar. lib. 5. cap. 4. vers. sed hoc notandum erit Andr. Kobl. de seruit. feudal. tit. de causa formal. seruit. num. 187. Rosental. d. cap. 10. conclus. 44. num. 58. vers. si verò Domino, & proprie, vers. alij autem hoc non aliter admittunt. Nard. Lyparut. ad Andr. de Ifern. in d. S. si quis de manso, in verbo est aliter.*

15 Horum autem fundamenta sunt, quia hoc augmentum factum est prouisione hominis, & sic Domini, & idè cessat prouisio legis, quæ in augmento factò à natura, vel tempore lex ipsa prouidet, vt sub solito seruitio hoc augmentum feudo accedat. At verò hoc in casu Dominus concedendo simpliciter augmentum debebat ipse prouidere, & pactum facere de seruitio, hoc autem non fecit, dicit *Andr. de Ifern. in d. S. si quis de manso, num. 19. sibi impurare debet, prout etiam sequitur Rosental. & Andr. Kobl. locis amediçtis.*

16 Secundo, quia simpliciter dando rē in augmentum feudi, dicit *Andr. de Ifern. quod videtur donasse, & remisisse seruitium, ex l. Campanus, ff. de oper. libertorum, cum alijs allegatis ibi ab Andr. de Ifern.*

17 Cæterum ab hac sententia dissentiunt *Martin. Laudens. in cap. 1. S. rursum num. 19. & ibi Petr. Paul. Balzar. num. 5. Luc. de Penn. in l. ult. C. de vendit. rerum*

ff. cal. lib. 10. Andr. Kobl. d. loco num. 188. Rosental. d. loco nu. 57. vers. quidam enim etiam eo casu, & eorum fundamenta sunt, quia Rex concedendo simpliciter, nulla facta mentione seruitiorum videtur illud concedere sub sua natura, sed de natura feudi sunt seruitia, cap. 1. S. sed quia de form. fidelitatis, Andr. Kobl. par. 1. tit. qui seruire teneantur, num. 6. cæterique passim Feudistæ hoc admittunt, & in concessione feudi veniunt, quæ sunt de natura feudi, & cõsuetæ, Rosental. latè cap. 2. concl. 53. n. 4. ergò Rex dum concedit simpliciter videtur concessisse sub cõsueto seruitio, latè Andr. Kobl. d. loco in princ. & vt censetur concessum sub feudali seruitio cõsueto, licet de eo mentio facta nõ fuit, probant Rosental. dicto loco concl. 44. num. 7. vers. quid enim cap. 10. Andreas Kobl. d. num. 187. qui hanc sententiam veriore existimat, prout & ego veriore existimo ex rationibus supra dictorum Doctorum, & ad contraria respondet Andr. Kobl. d. loco num. 189.

18 Secundo casu, si in tali augmento expresserit de seruitio, tunc extrà alèa res est, vt seruitium debeat, & augeatur, vt concludunt præfati DD.

ARGVMENTVM.

Augumentum temporis an faciat augeri seruitia, & per consequens maius releuium deberi. Declaratur, & affirmatiuè concluditur, si prouisione Dei, vel temporis cursu, & quid aucto Comitatu, an augeatur gabella, vel aucto feudo augeatur laudimium.

SVMMARIVM.

- 1 Augumentum temporis qualiter considerandum in solutione releuij.
- 2 Releuium deberi de augmento temporis, probatur, & num. 5.

1

3 Pen.

- 3 Pensio augetur auctis fructibus, declaratur iuxta ratam augmenti ex tempore facti.
- 4 Seruitium augetur aucto feudo ex cursu temporis.
- 5 Gabella Comitatus vendita, aucto Comitatu, augetur gabella.
- 7 Cursus aqua augens fundum, facit augeri laudimium.
- 8 Seruitium feudale augetur nulla habita ratione parui, vel magni augmenti, quando augmentum processerit ex cursu temporis, Dei prouidentia accedente, non autem hominis.

QVÆSTIO VIII.

Liquia inter cetera augmenta, quæ feudo obuenire possunt, ea sunt vsu frequentiora, quæ naturaliter ex tempore procedunt, atq; ab eo fiunt, & nos in superioribus annuimus, hic propterea querendum est, an eadem, quæ diximus supra, de alijs augmentis sint. Etiam censenda de hoc augmento, vt seruitia augeri faciat, & consequenter fatendum sit, vt & releuium augeatur, declarando generalem regulam, quam in superioribus posuimus.

Et tunc in hoc casu dicas, quod probato augmento ex temporis cursu, Dei accedente prouisione augeri seruitium, & releuij solutionem.

3 Probatum primo ex ijs, quæ notant gloss. & DD. in cap. cum clerici de pactis, & in cap. quanto de censibus, ubi in specie Ant. de Butrio num. 6. dicentes, quod auctis fructibus pensionis ex cursu temporis. (Deo prouidente) augetur pensio iuxta ratam augmenti, & sic communiter concludunt.

4 Probatum secundo hac in specie, vt facto augmento ex temporis cursu in feudo pro eius rata sit augendum.

seruitium censuerunt post Andr. d. Ifern. in d. S. si quis de manso sub num. 18. circa finem, Petr. de Gregor. de concess. feud. p. p. quest. 11. num. 7. Nicol. Intrigl. cent. 1. quest. 62. num. 6. Ioseph Curnia in cap. si aliquem in verbo seruitij consueti num. 85. vers. secundo casu, prout etiam intelligit Rosental. d. cap. 10. conclus. 44. num. 56. cum declaratione sequenti.

5 Quibus positis succedit conclusio, quod cum releuium loco seruitij debeatur pro illo anno, & ipsum augendum esse fatendum sit pro rata, tamen augmenti ex rationibus alijs adductis in illatione de seruitio ad releuium.

6 Probatum tertio, quia vendita gabella totius comitatus, tunc si comitatus multum augeatur debet, & ipsa gabella augeri, ita Angel. in auth. vt determinat. sit. numer. cleric. vers. postea, Felin. in cap. cum ita de constitut. Ant. Capyc. in inuest. feud. in verbo feudatariorum augmenta vers. & adde.

7 Suadetur quarto, quod aucto fundo ex decursu aquarum in pretio, tunc etiam augetur laudimium in venditione, vt post Speculat. tit. de emphiteut. S. nunc aliqua, & Ias. in l. 2. quest. 4. notab. 15. C. de iur. emphit. notauit Franc. Marcus decis. 68. num. 20. ubi ita testatur de communi practica. Declarando tamen hanc conclusionem, vt augeatur seruitium aucto feudo naturaliter ex cursu temporis procedere; quando Dei accedit prouisio, non autem hominis, quia tunc procedit resolutio si magnum sit augmentum, vt augeatur releuium; si paruum nulla sit habenda ratio, ita Andr. de Ifern. d. S. si quis de manso num. 18. 19. quem sequutus est Rosental. d. num. 56. Petr. Pertr. de Grego. de concess. feud. loco precitato num. 9. Ant. Capyc. in d. verbo feudatariorum augmento vers. & adde, Ant. de Butrio d. loco, & Intrigliol loco supra allegato, ita etiam tenet Andr. Kohl. d. tit. de causa formal. seruit. num. 199. cum sequentibus, Afflic. in d. S. si quis de manso num. 17. cum seqq. &

supra

Supra diximus in praecedentibus quaestionibus.

ARGUMENTVM.

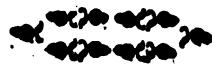
ARGUMENTVM.

Augumentum in feudo factum ex industria vassalli, qualiter veniat considerandum in praestatione seruitij, & releuij, declaratur de hoc augumento non esse habendam rationem, licet contrariam sequatur author sententiam. Consideratur quatenus augumentum aqua lance commensuratur cum industria vassalli, & quatenus exuperat, & quid quando talia augumenta feudo vnita sunt inseparabiliter, & quid quando separari possunt distinguitur.

SVMMARIVM.

- 1 Augumentum ex industria vassalli in feudo factum, qualiter consideratur in solutione releuij.
- 2 Releuium, nec etiam adhoum soluendum de augumento facto ex industria vassalli refertur, & intelligitur vt infra num. 7. & declaratur num. 16. 17. 18.
- 3 Pensio non augetur aucto fundo ex industria coloni, vel emphiteuta num. 6.
- 4 Augumenta facta ex industria non subiaccere operibus probatur.
- 5 Seruitium non augetur concesso feudo deuoluto, & aucto per vassallum, sed iuxta taxam antiquam dicitur concessum si iure antiqui, si iure noui concessum fuerit, intelligitur iuxta taxam nouam, ex Andr. de Iser.
- 7 Releuium deberi de augumento facto ex industria vassalli probatur, & ad oba etiam vbi non extat taxatam.
- 8 Augumentum factum ex industria contrabentium cedit oneri contractus principalis.
- 9 Laudimium debetur de augumento ex industria vassalli facto.
- 10 Idem ius statuendum in aucto, & in au-

- gumento, quando ead. militat ratio.
- 11 Diuersitatis ratio inter augumentum feudi, & fundum auctum constitui an possit, & declaratur num. 13. 14.
- 12 Laudimium apud Insubres debetur de fortalicio, sive Turri facta in feudo.
- 13 Ratio diuersa militat in augumento ex opere, vel prouisione Dei, & in augumento facto ex industria hominis.
- 14 Diuersitas rationis, vt illa augumentum parte facti ex industria, q. aequualet cum expensis, & industria. in eo autem quod excedit ratio diuersa consideratur.
- 15 Augumentum ex industria in illa parte, qua excedit impensas, vel operas vassalli, venit in solutione releuij, in aequiualehti nequaquam.
- 16 Declaratur nouo Germanorum sensu sententia feudistarum dicentium aucto feudo ex industria vassalli non augeri seruitium, nec releuium.
- 17 Incrementum, quando domino soli cedit, seruitium non est augendum.
- 18 Discordantiu feudistarum sententiae super augumento ex industria concordantur.
- 19 Augumentum constitutu feudo inseparabiliter subiaccet releuio.
- 20 Pars feudi dicuntur augumenta constituta feudo, & rem ipsam sequuntur sub numer. 20.
- 21 Augumenta vnita feudo, & deuoluto vassallus amittit.
- 22 Augumenta non vnita feudo, non subiaccet solutioni releuij, nec feudalis seruitij.
- 23 Augumenta separabilia feudo, allodialia sunt succedit in eis agnatus.
- 24 Releuium debetur de augumento facto ex concordia, vel transactione inita inter Baronem, & vassallos.
- 25 Augumenta quando vassallo, vel Domino cedant aperto feudo, remissiu.

QVAESTIO IX.

Nauimus sup. in pcedentibus qstionibus inter alia fendorum augmenta, illud esse principale, quod vassallus ex sua industria, dili-

gentia, labore, & expensis in feudo fecit, atque parauit, illudq; tantum pertransendo huc remisimus tractaturi, merito hic videre consentaneu est, Firmauimus namq; conclusionem in tali casu, seruitium non esse augendum, attenda quantitate augmenti praedicti, de quo nulla sit habenda ratio, prout annuimus supra q. 6. hac ead. par. in princip. in secundo capite distinctionis, ex authorit. *Marin. Frecc. lib. 2. de auctor. Baron. auctor. 5. nu. 20. Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. q. 11. & ibi Mastrill. in addit. lit. B. Nicol. Intrigliat. de feud. cent. 1. q. 57. num. 4. & 5. Ioseph Cumia in cap. si aliquem in verbo seruitij consueti num. 84. & 85. Ludolph. Schradler. de feud. par. 5. cap. 6. n. 28. Rosental. d. cap. 10. & conclus. 44. nu. 54. Andr. Kobb. de causa formal. seruitiorum par. 4. num. 197. ceterorumq; vbi supra quibus addo Andr. de Ifern. in cap. 1. n. 1. in fine de vassall. decrepit. etat. & in cap. si quis de manso, vers. quod autem dicit ad aliam de controu. inuest. licet postea generaliter cõcludamus ex omni augmento augeri releuium, & seruitij, quæ conclusio in hoc tantum capite intelligenda est, cum declaratione, & distinctione inferius ponenda, de augmento quatenus æquatur, vel excedit laborem, vel impensas vassalli.*

Huius namq; sententiæ fundamenta illa potiora videntur.

3 Primum est, quod in simili firmauit glos. in l. si merces, S. vis maior, in verbo cui in fine, ff. locati, vbi habetur, quod

si fundus, optra, & industria colom fertilior fuerit factus, pensio non augetur, hanc sententiam sequuti sunt ibi Bart. num. 8. Paul. de Castro num. 6. ceteriq; ibi passim, & Bald. in l. fin. nu. 1. C. de alluionibus, Abbas in cap. propter sterilitatem num. 26. extra. de locato, Gomes variar. resolut. tom. 2. cap. 2. num. 18.

Secundo, faciunt permulta iura hoc idem suadentia, nempe augmenta facta ex industria, non subiacerent oneribus. Primo *tex. in l. ult. C. de adhesion. ibi, Ne doleant diligentes operam suam agri dedisse culture, nec diligentiam suam sibi damnosam iudicantes intelligant.* Secundo *ex tex. in l. si quis auctoritate, C. de omni agro deserto lib. 11. ibi, Nimis absurdum est eos, qui nobis hortantibus fundos inopes, atque egenos, magno labore impenso, atque exhausto patrimonio vix forte meliorare posuerunt, utpotè deceptos inopinatum onus suscipere.* Tertio, *tex. in l. 2. C. de fund. rei priuat. lib. 11. ibi, Si quid adijecerit sumptus cura solertia, capitatio nis, aut canonis augmenta non patiantur.* Quarto, probatur *argum. tex. in l. vocabit, ibiq; notata per DD. C. de action. empt. tex. in l. societas cum seq. ff. pro socio, S. societatem, instit. de societate, ceteraq; his familia.*

5 Tertio principaliter facit authoritas *Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 3. circa finem de vassall. decrepit. etat. sic inducendo.* Quærebat Andr. qd feudo deuoluto, eodemque alteri concessio, an intelligatur concessum sub antiquo seruitio, dicit Andr. quod vassallus nouus seruiet iuxta seruitium antiquum, si feudum iure antiquo concedatur. Si iure nouo, seruiet iuxta nouam taxam, sed si feudum creuerat ob industriam, & diligentiam vassalli seruitiu non augetur, quod idem firmauit in cap. 1. S. si quis de manso supra alleg.

6 Quarto principaliter facit doctrina *Parid. de Puteo cap. 152. nu. 7. vbi propter augmentum ex industria emphiteutæ tenet, quod non augetur pensio.*

7 Ego vero discedo ab hæc sententia, dicendo, quod solui debeat releuium, & vt augetur feudum, ita augetur releuium, & seruitium in locis, vbi semel non fuit taxatum, ad eundem augetur amplius non possit.

Primò suadeo ex l. *debet*, ff. *de adilit. edict.* ex *text. in l. in tantum*, ff. *de liberal. caus.* In primo dicitur, *Quis redhibet non solum tenetur recipere pecuniam, quam dedit, sed & si quid accessionis nomine dederit.* In secundo ibi, *Si quis ad libertatem proclamare velit, & se recemere, cum antea venundari sit passus, vt non solum pretium, sed quod pretio accesserit, soluere tenetur.* Ex quibus infert *Tyraquell. de retract. lignag.* §. 1. *glos.* 18. *num.* 50. *cum seqq.* quod volēs redimere vigore retractus consanguinitatis, non solum tenetur soluere primum pretium, sed quod etiam addidit emptor pro augendo, siuè supplendo iusto pretio.

8 Ex quibus vides, quod augmenta facta à contrahētibus ex sua industria, & impensis veniunt considerata in solutionis onere, cū hæc accessio pretij, seu vt maius dicam augmentum eiusdem existat naturæ, & eodem iure regatur, prout primum, cui additum est, l. *etiam*, & ibi *Bald. C. de iure dot. late* *Tyraquell. d. loco num.* 51.

9 Ex quibus secundo loco existimat *Amad. de Ponte de laudim. quest.* 8. *nu.* 11. vt in laudimio, quod simile in aliquibus releuiis est, vt supra diximus p. p. q. 11. in eius solutione habenda sit ratio augmenti facti.

10 Tertio loco, semper quod eadem ratio militat, in aucto, & in augmento, semper idem ius statuendum in utroque, l. *qui sciendum* §. 1. ff. *pro empt. Corners cons.* 240. *col. ult. lib.* 3. *Tyraquell.*

11 *d. loco num.* 59. At ego non video cur dicendum sit, non eandem esse rationem in feudo, quam in augmento, vt supra diximus, maximè quando augmentum accedit, & vnitum est feudo, ergo idem statuendum de hoc augmento in feudo facto, quod statui-

tur de ipso feudo, prout in alijs augmentis ceteris in rebus factis diximus, merito ex eo releuium soluendum est.

Quarto suadetur simili autoritate *Nicol. Boerij decis.* 19. *par.* 1. *num.* 1. 12 & 2. dicentis, & probantis, quod si Dominus in feudo facit fortalium, vel turrim ad conseruationem personæ, vel rerum, dicit, quod de dicto fortalio, siuè turri soluendum est laudimium, quod vsatur in illis partibus, vt diximus supra p. par. q. 4. & apud nos releuium est, vt ibi diximus.

Vnam autem agnosco diuersitatis rationem in hoc augmento facto ex 13 industria vassalli, ab alijs augmenti generibus, nempe ex tempore ceterisque, & est illa, quia in alijs augmentis vassallus nihil de suo impendit, sed tantum natura, res, vel tempus sunt operata; ideò videbatur dicendum, quod nulla accedente impensa vassalli, sed tantum temporis cursu, & natura rem ipsam augentibus, & cum res ipsa, & sic feudum directe spectat ad Dominum, vtiliter ad vassallum, & ipse vassallus vtilitatem recipit, tam ex dicto feudo principali, quam ex ipso augmento accedente, sequitur quod tam de vno, quam de alio seruitium soluere debet, quod idem, eademque ratio non est, imò dispar in augmento ex industria vassalli, & in alijs augmentis; Cum in illo faciendo vassallus de suo erogat, in alijs autem nihil, quia natura, tempus, & res operantur, ideò æquum, & naturali æquitati consonum est, vt emolumentum inde perueniens percipiat vassallus compensandum cum suis impensis erogatis in eo faciendo, & cum opera, & industria arg. *text. in l. societas cum* *seqq. ff. pro socio §. societas instit. de societ.* quod non est in alijs augmenti generibus, in quibus vt dixi tantum operati sunt Deus, natura, res ipsa, & tempus, vassallus autem nihil de suo erogauit, & sic soluendum est releuium.

14 Sed adhuc virgo hanc rationis diuersitatem non militare, semper quippe habet hoc augmentum duplicem considerationem, primo considerando augmentum vsque ad illam metam, siue quantitatem, vel signum, cum quo consideratis impensis industria, & interesse vassalli à pari procedunt; & compensantur, & æqua lance ponderantur; adeo vt tatum sentiat commodi in augmento vassallus, quantum incommodi, & impensarum sentit in faciendo augmentum, & hoc casu adhibita hac consideratione, factaque ad inuicem compensatione, ac commensuratione, dico diuersam rationem militare in eo, & proinde non idem statuendum, quod in alijs augmenti generibus statutum vidisti, sed diuersum, cum diuersa ratio sit, & ratio diuersa est, quia vassallus de suo impendit, vnde merito compensare debet, & sic releuium non soluere de illo.

Aut consideramus augmentum ipsum, quatenus considerato augmento ipso, & consideratis impensis interesse, & industria vassalli, & ijs omnibus commensuratis, & compensatis ad inuicem excedit, & exuperat ipsam industriam impensas, & interesse vassalli, & tunc in eo, quod superest, & excedit ipsas impensas, & industriam vassalli, dico quod illud venit in consideratione releuij, & seruitij, nam diuersa ratio, & ideo in precedenti consideratione (quia vassallus de suo erogauit) conueniens erat, vt compensaret, at verò in secundo casu facta compensatione cum interesse industria, & impensis, augmentum excedit interesse, tunc in eo, quod excedit industriam, impensas, &c. tanquam quod nullum sentit interesse, merito in eo, quod excedit, & superest debet augeri seruitium, & releuium, dum non consideratur interesse vassalli, ergo à pari procedunt cum augmento facto ex tempore, & natura, in quo diximus,

quod ideo cedebat vilitati Domini, non autem vassalli, quia vassallus nihil de suo erogauit, sed dum in illo, quod excedit, nec erogauit, ergo idem ius.

Et sic quatenus contraria opinio, 16 de qua supra num. 2. esset tenenda, quod aucto feudo ex industria &c. dico, quod est tenenda, vt non augeatur seruitium infra ratam commodi, & expensarum, siue laboris, sed in eo quod superest ultra ratam expensarum, & laboris augendum esse seruitium, quam considerationem desumpsi, (licet ad aliud illa fecit Author) ex Andr. Kohl. d. loca sit. de causa formal. seruit. nu. 195. 17 vbi ait, quod quando incrementum soli Domino cedit, seruitium non est augendum, ex traditis per DD. in S. si quis de manso, & S. seq. ea ratione, quia tunc vassallus non sentit commodum incrementi, ideoq; nec onus agnoscere tenetur, ex reg. qui sentit de regul. iuris in 6. l. secundum naturam, ff. eodem, sicque statuendum est, quod pro rara commodi ex ipso augmento à vasso percepti, pro ea incommodum seruitij sentire debet, & clarius firmavit Henrich. à Rosental. d. cap. 10. conclus. 44. num. 54. simpliciter tamen nulla facta rationis consideratione.

Secundo principaliter declaro discordantes sententias fœdere distinctionis adhibito, duos considerando casus.

Primus casus est quando talia augmenta inseparabilia à feudo sunt, vel feudo sic vnita fuere.

Secundus casus, quando vel separabilia sunt, & non vnita feudo.

Primo casu, quando sunt vnita feudo perpetuo inseparabiliter destinatione patrisfamilias, tunc quia, vt alias 20 diximus, sunt pars feudi, ita Rosental. d. cap. 10. concl. 43. num. 3. & 5. ideo rem ipsam sequuntur, & in his procedit consideratio supradicta, quia feuda 21 talia sunt; vnde feudo Domino aperto, vassallus amittit, hæc omnia augmenta facta, & vnita feudo, ab eoque in-

inseparabilia, aded vt nec retentione, deductionem, nec vllam pro eis actionem intentare possit, non alia ratione, nisi quia talia augmenta pars rei sũt, ipsamque sequuntur, ita in specie firmant hanc sententiam DD. in cap. 1. S. si vassallus hic finitur lex, prout fuit Bald. num. 1. Aluarot. nu. 2. Martin. Laudens. num. 1. Afflic. num. 3. Et ibi Nard. Lyparul. ad Ifern. num. 17. in verb. Cum. Capyc. in verba feudorum augmenta col. 2. vers. item quod meliorationes, & augmenta Paris de Puteo de reintegrat. feud. cap. 12. num. 8. & cap. 13. num. 1. & 2. Iacob. Ardizon. in summ. feud. tit. quibus mod. feud. amitt. rubr. 135. vtrum prohibeatur feudum compensare, vers. illud tamen non pratermitta, & hanc esse communem opinionem tam Vlr. montanorum, quam Citr. montanorum dico in cap. 1. hic finitur lex vbi communem dixi.

Quod non idem est, quando talia
 22 augmenta separabilia sunt à feudo, & de per se stantes, nec illi vnita, nec perpetuò destinata; eò enim casu, quia
 23 feudalia non præsumuntur, nec rei accedunt, nec eius pars, nec naturam sequi dicuntur; & ideo, feudo aperto Domino, vel agnato, tunc hæres in allodio tamquam allodialia ea retinere potest, ita glos. in cap. 1. S. ex contrario de inuest. de re alien. facta, vbi Iacob. de Beluis. Andr. de Ifern. num. 19. Bald. in princip. & num. 1. Aluarot. nu. 1. & 2. Martin. Laudens. num. 1. & 8. Prapost. num. 1. post Petr. de Rauen. omnes profati DD. & hanc esse communem sententiam, probati in d. cap. 1. hic finitur lex, ex permulorum autoritatibus.

24 Sed quid si feudum auctum fuerit ex transactione aliqua, vel concordia facta cum vassallis, an de eo quod habetur propter dictam transactionem, singulis annis debeat releuium pro Baronem, dicas, quod debetur releuium, eò quod feudum auctum, ita in laudimio, quod in illis partibus soluitur, prout nos releuium, dixit Papon. Arrest. lib. 18. tit. 6. arrest. final. dixi in

addit. ad alleg. pro Duce Ariolæ sup. quæst. 2.

25 Et de hac materia quando aperto feudo augmenta, & meliorationes cedant Domino, vel Vassallo, latè Rosental. d. cap. 10. touch. 43.

ARGVMENTVM.

Facta concessione à Domino ipsi vassallo de feudo cum omni incremento, an debeat augeri seruitium, & releuium aucto feudo ipso controuertitur ab Afflic. ab eoq; concluditur negatiuè, siuè determinatum, siuè indeterminatum fuerit, contra Rosentalis sententiam dicentis, facta concessione, vt supra, cum seruitio indeterminato, seruitium esse augendum, & hoc ex noua consideratione.

S V M M A R I V M.

- 1 Concesso feudo cum omni incremento an sit soluendum releuium de augmento illius.
- 2 Releuium dari, & seruitium augeri ob augmentum, feudo cum incremento concesso.
- 3 Contrarium suadetur releuium non dari, nec seruitium de augmento, facta concessione, vt supra, & num. 8.
- 4 Declaratur procedere tanto magis, si ab initio fuerit tacitum, & num. 8.
- 5 Afflic. sententia super hac re reuocatur ad Henrich. à Rosental.
- 6 Seruitium augeri proportionabiliter ad augmentum.
- 7 Concessio sub feudali, & solito seruitio accipit determinationem à lege.
- 8 Verba non debent esse otiosa.

QVAESTIO X.

Pro necessario hinc cō-
sui querendum, po-
nendo generalem
declarationem ad
omnia supradicta,
ut si Dominus vbe-
riorem cōcessionē
vassallo fecerit de

feudo, dicendo, concedo tibi feudum
vnā cum omni incremento, an hoc ca-
su si post factam concessionem, feudū
augeatur, an hoc augmentum cedat
Domino, ut de eo seruitiū etiam solui
debeat, & sic antiquū augeri, vel vas-
salli beneficio, & vtilitati tradendum
adedūt nec seruitium, nec releuium,
de illo augmento soluere nequaquā
sit obstrictus.

Et postō prius, quod in hac consi-
deratione venit omnis species augu-
menti, siuē de industria vassalli, facto
Domini, ex tēpore, siuē natura, vide-
batur dicendum vassallo non cedere,
sed de eo soluēdum seruitium, quippe
taciti, & expressi idem est iudicium,
l. cum quid, ff. si cert. petatur, cum augu-
mentum etiam si non exprimatut ve-
nit in solutione seruitij, ut supra dedu-
ximus, tamquam quod accedit, & pars
est rei, ergo dum est expressum idem
operari debet, ut de eo soluatut serui-
tium, & per consequens releuium, ita
Afflic. in d. S. si quis de manso num. 18.
de controuerf. inuestis.

Sed veriorē puto contrariam sen-
tentiam, ut concessio feudo vnā cum
augmento, illudq; concedendo, tunc
augmento facto, non augeri seruitia,
quia facta tali concessione satis appa-
ret de voluntate concedentis, quod
noluit aliud seruitium imponere prò
augmento, nisi illud, quod iam ex-
presserit, & per consequens dū sumus
in casu expresso, aliud curādum est
de coniecturis, ita *Afflic. in d. S. si quis
de manso num. 19.* cum in feudorū con-

cessionibus Domini voluntas est attē-
denda tamquam quod in re propria,
quisq; quam uult, potest imponere le-
gem, l. in re mandata, C. mandata. *Andr.*
*de Ifern. in preclud. feud. & in cap. si quis
de manso num. 19.* Item expressa plus
nocent quam tacita, l. cum quis, ff. si cert.
petatur, dum itaq; expresserit Dominus
de concedendo augmento, sequitur
quod ei nocere debet, & seruitium
non exigere prò eo augmento.

Tantōque magis hoc procedere
4 dico, quando seruitium esset taxatum
ab initio, nempē tempore cōcessionis,
& hoc ex sententia *Andr. Kobl. de serust.*
feudal. tis. de causa formal. seruitiorum
num. 196.

Et supradictam conclusionem dicit
5 procedere *Afflic.* siuē seruitium fuerit
determinatum, siuē indeterminatum,
ut augmentum cedat vassallo, & hāc
Afflic. sententiam sequuti sunt *Ludolph. Schrader. de feud. par. 5. cap. 6.*
num. 28. Rosental. d. cap. 10. conclus. 44.
num. 57. & post omnes Andr. Kobl. d. loco
num. 196.

Quam *Aff.* sententiam, ut concessio
6 augmento non augeantur seruitia,
siuē determinata, siuē indetermina-
ta non recipit *Rosental. d. loco num. 47.*
dicens firmatam conclusionem tunc
procedere quādo seruitium esset cer-
tum, & determinatum, quia limitatū,
& taxatum amplius augeri non potest
ut dixi. At verò quando concessio
7 facta est cum incremento, sed de ser-
uitio determinando nihil dictum fue-
rit, sed tātum seruitium indefinitē ex-
presserit, hoc casu, ait *Rosental. d. loco,*
seruitium tantum pro portione feudi
deberi, & augeri proportionabiliter
ad feudum, eiusq; augmentum.

Sed verior existimanda est *Afflic.*
8 sententia, quippe licet concessio cum
augmento fuerit facta, sed indefinitē
quoad seruitium, adedūt eius quanti-
tas non extiterit taxata à concedente,
tamen negari non potest, quin intelli-
gatur ista concessio sub seruitio soli-

to, & consueto, quod tunc temporis iuxta redditum in alijs deberi contingit, & secundum illam quantitatem, secundum quam cætera feuda eiusdè valoris reperiuntur taxata, ita & in hac concessione debet intelligi secundum illam taxam tunc temporis currentem, quia licet eo casu non expresserit Rex, tamen expressit consuetudo tunc temporis vigens, siue taxa communis, quod propriè importare videtur verbum illud consuetum, & solitum, vt seruitium debeat secundum consuetudinem, siue taxationem, ibi tunc temporis vigente. *secundum Andr. de Ifern. in d. cap. si quis de manso nu. 17.* ergò, licet non determinauerit homo, tamen determinauit lex tempore cõcessionis vigens, quæ tantum vera esse dico in hoc casu, nempe facta concessione cum augmento, sub solito, & cõsueto seruitio; frustra enim dixisset Dominus concedens, concedo cum augmento sub solito seruitio, si seruitium deindè factò augmento esset augendum, & superflua fuissent verba cum lex: ita subintellexisset, idèò nè verba otiosa, & superflua iudicentur, & vt cum effectu intelligantur, est dicendum dicta verba sic expressa hunc operari effectum, vt seruitium non augeatur, etiam si indeterminatè, & indefinitè esset concessum.

ARGUMENTVM.

Feudo diminuto ex post facto an diminutatur seruitium, & sic releuium pro rata diminutionis, maximè post præsentatam listam introituum in R.C.S. affirmatur, secus in Regno nostro Neapolis, vbi attenditur primæ taxatio seruitij nisi ex ordinatione Regis, & in hoc discordantium sententiæ cõcordantur, & quid de parua, vel magna diminutione, vel in totum, vel in

parte; Et quando dicantur magnum, vel paruum detrimentum arbitrio iudicis remittendum, & quid si detrimentum euenierit ex re ipsa, vel factò Domini, vel Vassalli consideratur.

SVMMA RVM.

- 1 **R**es diuersimodè agitantur ab accidentibus humanis.
- 2 Principia quæstionis ponuntur de seruitio taxato, vel non taxato, & de diminutione magna, aut parua.
- 3 Diminuto feudo seruitium, & releuium diminui pro rata diminutionis suadetur & num. 8.
- 4 Absurdum est vassallum præstare seruitium pro illa parte feudi, quam non possidet.
- 5 Seruitiũ semel taxatum non diminuitur, nec augetur in Regno.
- 6 Solutio reddituum primi anni de beneficio, debetur iuxta taxam antiquam si fructus decreuerint.
- 7 Diminuto feudo seruitium diminuitur ex ordinatione Regis.
- 8 Ex regula contrariorum, diminuto feudo diminui debet etiam releuium, contra Ayelli sententiam.
- 9 Discordantes sententiæ concordantur.
- 10 Detrimento existente paruo nec seruitiũ, nec releuium diminuitur, & num. 26.
- 11 Detrimento magnum, vel maioris partis feudi facit pro ea rata cessare seruitium, & releuium num. 25.
- 12 An dicatur magnum, vel paruum, arbitrium dicitur esse, & num. 18.
- 13 Feudo perempto in totum, seruitium non debetur, nec releuium, & ordinatio Regis necessaria est, & num. 24. & nu. 28.
- 14 Paragium non debetur feudo perempto.
- 15 Seruitium, vel releuium diminuitur in parte illa, in quam feudum diminutum est, & si esset magna pars num. 25.
- 16 Seruitio, vel releuio existente paruo cessat diminutio.
- 17 Diminutio in parua parte feudi non facit diminui releuium, vel seruitium.
- 19 Feudo diminuto ob factum Domini, cessat

- fat releuium, & seruitium pro rata di-*
minutionis, siue magna, siue parua esse
diminutio feudi.
- 20 *Diminutio feudo vassalli facta accidit*
notas vassallo, non autem Domino, &
num. 22. ideo nec seruitium, nec rele-
uium diminuitur.
- 21 *Declaratur doctrina Afflicti. in cap. 1. §.*
similiter num. 27. de cap. Conrad. §.
- 23 *Fundus diminutus scilicet datuso dimi-*
nuentis, & declaratur num. 27.
- 29 *Feudo diminuto ex casu temporis volu-*
tate Dei, seruitium, & releuiam dimi-
nuuntur proportionabiliter.

QVÆSTIO XI.

Adtenus circa
 feudi angumē-
 ta quatenus ad
 releuij seruitiū
 spectat vtiliora
 pertra ctādo vi-
 dimus, Et quo-
 niā res diuersi-

modē ab humanis accidentibus agita-
 tur, vt quandoq; augmentum, quan-
 doq; detrimentum sentiat: aliquando
 in parte rei, aliquando in tota rei, me-
 ritō cum de vno rei accidenti, nempe
 de augumēto vidimus, reliquum erat
 videre de altero, nempe diminutionis,
 & interitu rei, maximē quando acci-
 derit post præsensatam, hītam introi-
 tum in Regia Camera. In qua qua-
 sitione nonnulla præsuppono.

- 1 Primo, diminutionem illam de ser-
 uitiō determinato, & sic taxato, & de
 indeterminato, & sic non taxato, vt
 supradiximus.

Secundo, subintelligo alteram illā
 distinctionem, quam de magno, aut
 paruo augumento diximus, itā hīc de
 magna, vel parua diminutione.

Tertio, subintelligo contrariorum
 eandem esse disciplinam.

- 3 Erit ergo conclusio virtute contra-
 riorum, quod sicuti diximus aucto feu-
 do, augeri seruitia pro rata augumen-

ti, sicut etiam, & releuium, itā ē contra-
 riō pro rata detrimenti, & diminutio-
 nis feudi seruitia; & releuium decre-
 scere, & diminui, prout itā probatur
Patr. de Greg. Ioseph Curia; Nicol. Lar-
trigliol. Rosental. Andr. Kobli. Afflicti. ca-
teriq; infra allegandi.

Quæ conclusio, vt melius percipia-
 tur subnectam sequentes declaratio-
 nes, declarando diuersos casus, & di-
 uersa diminutionum genera.

Et fundatur dicta conclusio super
tex. in cap. 1. de vassall. qui contra consē.
Lotbar. vbi vassallus amissa parte feudi
pro illius diminutionis rata à seruitio
liberatur.

Secundo, ex dispositione contrario-
 rum, cum idem operetur oppositum
 in opposito, quam propositum in pro-
 posito. *l. vlt. §. vlt. ff. de leg. 3. l. penult.*
C. de solitioni. Iacob. Menoc. cons. 1. n. 187.

Tertio, ex dispositione *tex. in cap.*
cum plures, in capitulis extraordinarijs, ibi,
pro quantitate beneficij moderanda; Est
 enim absurdum pro illa parte feudi,
 quam vassallus non habet, seruitium
 præstare, itā *Andr. Kobli. d. tit. de causa*
formal. seruit. num. 202. quicquid in
 contrarium dixerit *Io. Cametius in ex-*
trauag. si aliquem, in verbo seruitij con-
sueti num. 15. & 16. Franc. de Ponte
cons. 79. num. 27. lib. 1.

Declaro primo, quando seruitium
 reperitur taxatum in Regia Cancellaria,
 tunc siuē augeatur, siuē dimina-
 tur feudum semper vniforme erit præ-
 standum seruitium & non diminuitur,
 itā *Iacob. de Ayell. in d. tract. de iure*
ad hoc num. 55. Camill. de Curt. in diuers.
fol. 41. num. 59. testantes ita seruari in
 Regia Camera Summaria, hoc idem
 dixit *Ioseph Curia in cap. si aliquem in*
verbo consueti seruitij num. 87. Franc. de
Ponte cons. 79. num. 27. lib. 1. firmans ex
 simili nempe de decima debita Summ.
 Pōntifici, vt si reperiatur taxata, adhuc
 debetur diminutis fructibus secundū
 taxationem, quæ reperitur facta, per
tex. in clement. de beneficiorum de decimis,
 & ibi

& ibi gl. hanc eandem conclusionem sequutus est *Petr. de Gregor. de concess. feud. par. p. q. 11. num. 14. & 15.* ultra argumentum Cumię de decima adducit aliud, nēpē de solutionē reddituū
 6 primi anni prò beneficio, ut illa solutio regularit secundum taxam antiquam, & secundum illam fieri debeat, & hoc siuē creuerint, siuē decreuerint fructus, & post istos *Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 67. num. 9.* & ante istos, sed post *Andr. de Isern. ibi allegatum, tenet Freccia de authorit. Baron. author. 5. num. 21.* dicens, quod taxato seruitio, sicut aucto feudo non augetur, ita & diminuto feudo non diminui seruitiū, sed deberi iuxta prædictam antiquam taxam, *ex tex. in l. si quos, C. de rescind. vendit.* ea nimirum motus ratione, quia calamitas superueniens nō debet obesse, & nocere Baroni, sed Regi, sicuti in casu augmenti industria vassalli in augendo feudo soli vassallo prodest, quod probatur ex *Andr. & Luc. de Pen. in l. 1. C. de superind. lib. 10.*

Quod esse de iure verum iudicat *Ayell. d. loco num. 55.* cum dicat seruitia
 7 taxata non minui, sed postea limitat, nisi ex ordinatione, & literis Regis, tunc enim quando Rex ita ordinaret seruitium minueretur, ergo præsupponit ius in contrarium, quia si de iure procederet diminutio, non esset opus ordinatione Regis, sed diminuerentur ipso iure mediante iustitia, *dico ego de iure adoba q. 26. ubi alios allego.*

Secundo, hæc conclusio firmata supra num. 2. probatur alia ratione nēpē, ut contrariorum eadem sit disciplina; nam si diximus supra *quæst. 8. hac ead. par.* quod aucto feudo etiam si seruitium esset taxatum, adhuc illud augeri debeat, ita diminuto, adhuc debeat diminui; cum iniqua videatur ratio, ut non existente re integra, ob quā & ex qua debetur seruitium, illud solvatur integrum, non autem diminutū.

Dixi ob quam, & ex qua; ob quam idest ob ipsam rei feudalis proprietatem;

ex qua; idest de fructibus, cum itaque non extēnt fructus, vel saltem non extēnt prò illa quantitate, & mensura, prò qua erant tempore taxationis, quænam ergo ratio dicitur integrū deberi seruitium, & sic releuium, non autem pro rata diminutionis, quia re ipsa non existente vassallus ad seruitia obligatus non manet, sic etiam parte eius non existente, ut pro ea vassallus seruitia præstare non teneatur, *Andr. Gayll. lib. 2. obseru. 23. num. 12. Afflic. in cap. si omnes nu. 31. si de feud. defunct. Henrich. à Rosental. cap. 8. concl. 9. n. 17.* Et sic non obstante taxatione teneo contra *Ayell.* seruitia diminuenda esse, & pro rata diminutionis seruitiū præstari, ad quod conferas, quæ supra de augmento dixi.

Cæterum utraq; opinio subterni
 9 potest, adhibita illa distinctione de paruo, & de magno detrimento, quip-
 10 pē si paruum esset detrimentum tunc seruitia sicuti non augetur, ita etiam non diminuuntur, ut supra diximus *Henrich. à Rosental. d. c. 10. conclus. 44. rum. 47. & 48. Andr. Kobl. de causa formal. seruit. num. 200.* Si detrimentum esset magnum, utpotē quia partem aliquam rei absorberet, vel magnam, vel notabilem, tunc prò rata diminui seruitia, & sic releuiū docuerūt *Henrich. à Rosental. d. cap. 8. conclus. 9. nu. 17. & cap. 10. concl. 44. num. 53. Afflic. in d. cap. 1. S. similiter num. 17. de capitul. Corrad. Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. q. 11. Ioseph Cumię d. loco nu. 85. Andr. Kobl. d. loco num. 199.* & hæc pro secūda declaratione. Quod detrimen-
 12 tum, siuē diminutio, ut dicatur magna vel parua iudicis arbitrio est relinquēdum, ita *Rosental. d. cap. 10. concl. 44. num. 48.* prout supra de augmento dixi.

Declara tertio, aut feudum perijt totum, aut in parte notabili, aut in
 13 parua parte. Si tota res perijt, puta chasmate, interitu inundatione, vel simili modo, tunc seruitia non debentur,

tur,

tur, cum non extet res, ex qua, vel ob quam debetur, ita *Iacob. de Ayell. d. loco num. 55. ibi, si feudum siue magna eius pars, & hoc casu impetrantur literæ Regiæ Rosental. d. loco num. 49. Freccia auctor. 5. nu. 21. circa medium, ubi allegat Andr. de Ifern. hoc idem tenentem in cap. 1. col. 2. si de feudo defuncti. & in d. S. si quis de mansu*, prout in simili di-

14 minuto feudo in totum, vt quia totū perijt paragis non deberur, quia qualitas feudalis non potest fundari super non ente, *Petr. de Gregor. de dote de par. q. 24. num. 6. circa medium. Aut*

15 magna, vel notabilis pars feudi esset diminuta, & tunc seruitium prò rata decrementi diminuitur, ita concludunt, vt dixi, ratione contrariorum, & ex alijs *Alex. conf. 112. per totam lib. 1. Iaf. in l. 2. num. 80. cum seq. C. de iure emptit. Afflicti. in cap. omnes filij num. 31. si de feud. defuncti. Henrich. à Rosental. d. cap. 8. conclus. 9. num. 17. & cap. x. conclus. 44. m. 53. Andr. Kobl. id. loco n. 186.*

16 Limita hoc, nisi seruitium, vel releuium, q̄ præstatur, esset adeò paruum, quia tunc non diminuitur, *Rosental. d. loco num. 49. & nos inferius dicemus de huius veritate quæst. 13. hac ead. par. 2.*

17 Secundo casu, aut detrimentum, esset in parua parte, & tunc ex eadem ratione, quia si feudum esset auctum in parua parte, & sic paruo augmento seruitia non augentur, ita etiã nec diminui debent, ita *Rosental. d. loco nu. 47. Petr. de Gregor. de concess. feud. par. p. q. 11. num. 9. ex doctrina Anton. de Butrio. in cap. quanto de censibus, Intrigliol. cent. p. q. 07. num. 7. ibi, si fuisset modica, Andr. Kobl. d. tit. de caus. formal. seruit. num. 200. Ioseph Curnia num. 85. Afflicti. in d. S. si quis de mansu nu. 17. quod*

18 detrimentum, vt supra dixi, quando magnum, vel paruum esset dicendum arbitrio iudicis relinquendum, *Rosental. d. loco num. 48. ex Andr. Kobl. n. 192. cæterisq; supra allegatis, & præcipuè vbi de magno, vel paruo augmento dixi.*

Declaro quarto, q̄ quando decrementum, siue diminutio feudo acciderint, tunc considerandi sunt tres casus. Primo, si factò Domini. Secundo, si factò vassalli. Tertio, si ex tempore.

Primo casu, si factò Domini decrementum, siue diminutio euenerit feudo, tunc concludas statim vassallum, prò rata diminutionis liberari à seruitio, siue magna, siue parua fuerit diminutio, ita *Afflicti. in cap. p. S. similiter, nu. 17. de capitul. Corrad. & clarius Andr. Kobl. d. tit. de causa formal. seruit. nu. 199. qui loquitur in diminutione factò Domini. Conferas hùc, quæ diximus de augmento accedente feudo ex factò Domini, de quibus supra q. 7. hac ead. parte vers. sed quid si augmentum, vbi diximus ob augmentum ex factò Domini feudo accedens seruitium augeri, ita etiam & diminutione, siue decremento ex factò Domini accedente, sibi nempe Domino nocere debet, sicuti è contra dicimus in casu quando factò vassalli diminutio*

20 *obuenerit, & ita est intelligenda doctrina Afflicti. in d. cap. p. S. similiter nu. 17. de capitul. Corrad. dicentis, quod si feudum fuerit diminutum, diminuitur ad huc, & si fuerit diminutum factò Domini.*

Secundo casu, quando decrementum, siue diminutio obuenerit feudo ob factum Vassalli, tunc existimat *Andr. Kobl. d. loco nu. 201. seruitium non diminui, ea nimirum ratione, quia negligentia, siue culpa ipsius Vassalli, nõ debet ipsi patrocinari, sibiq; imputandum cur feudum diminuerit, ipse enim qui detrimentum fecit, remissionem non meretur, cap. damnium de reg. iur. in 6. l. quod quis, ff. de reg. iur.*

Secundo, probat *Andr. Kobl. ex simili de conductore, & colono, vt ex damno, & culpa ipsius in feudo factò, nè quidem partis remissionem sentire debet, cap. propter sterilitatem, ibi, sine culpa coloni de locato, Petr. Nicol. Mozz. de contractibus tit. de locat. sub rub. de acci-*

*accidental. locatissimi num. 27. & seq. Andr. Gayll. obst. lib. 2. obseru. 23. New-
Zan. cons. 90. Salsci. in f. ff. vno, ff. totat.*
In quo casu ego considerarem, quod
aut decrementum est in re tota; & tunc
quia negari non potest rem ob quam,
& ex qua seruitium debetur, non ex-
tare, & ideo dicerem non deberi ser-
uitium, quia non entis nullæ sunt par-
tes, cum DD. supra allegari, quando
de tota re diminuta loquuti sunt, indi-
stinctè dixerunt, seruitium non deberi,
quia cessante causa remouetur ef-
fectus, cap. cum cessante, de reg. iur. in 6.

Quod idem dicerem, si diminutio
25 esset in magna parte parte feudi, vt
seruitium diminueretur, ea ratione
superius iam adducta, tum etiam sicut
diximus aucto feudo in magna parte
ex industria vassalli (compensatis eius
expensis) augeri seruitia in reliquo
augumentum, ita & hoc casu feudo di-
minuto ex facto vassalli debet dimi-
nui seruitium ex regula contrariorum, vt
quod oppositum in opposito &c.

Si verò diminutio esset parua, & mo-
26 dica, tunc indistinctè per supradicta
tenerem, quod seruitium non dimini-
tur nec etiam releuium, tum quia de
modicis non est curandum, tum quia
vassalli culpa hoc accidit, Adaugeas
illam considerationem de diminutio-
ne magna feudi, dicendo, durum, ab-
surdum uè seruire Domino pro illa rei
parte, si uè pro illa re, quam quis non
habet, quippe si cogeretur vassallus
pro ea seruire, posset vassallus feudo
renunciare, illudq; pro derelicto ha-
bere, & per consequens feudum ad
Dominum deuolueretur sic diminutum,
& ab eo reciperet seruitia, que, & qua-
ta extarent nulla, vel diminuta.

Nec obstant, que de emphiteuta, &
27 colono, dixit Andr. Kobl. d. loco n. 207.
quia diuersa ratio est, nos enim sumus
in causa feudali, in qua de bono, &
æquo proceditur, cum dicatur ex gra-
tia Principis fuisse, ideo non debet
quod ex gratia, & mera liberalitate

processit, prout est feudum, retorque-
ri in aditum, auariciam Domini, & au-
gustiam vassalli, dū, citra fidelitatem,
cum vassallo semper benignè est agen-
dum tamquam cum filio, vt dicunt
nostri Feudista, & non tamquam cum
infestis, vt diximus supra in principio
huius tractatus q. 1. de origine rele-
uij ex Rosental. & alij ibi allegatis.

Tanto magis, quia doctrina Aycl.
28 & aliorum dicentium, quod dimi-
nuto feudo in magna parte, aut notabili
damno, pro hac diminutione impe-
tratur à Rege literæ diminutionis, fuit
prolata simpliciter, ideo nec distin-
guenda venit, maximè in odium vas-
salli, cum quo benignè est agendum.

Tertio casu principaliter quado di-
minutio feudi non processisset ex fa-
29 cto Domini, neque ex facto vassalli,
sed (quemadmodum de augumento
diximus) processisset ex tempore na-
turaliter, vel voluntate Dei, vt quia
temporis cultus illud diminuisset, vi-
tiosorem faciendo eius rem, vel pretium,
& in hoc casu idem est, quod statui-
mus de augumento ex tempore, vt si-
cut seruitium augendum, ita ex dimi-
nutione ex tempore diminuendum
sit pro rata diminutionis, & hanc esse
veram conclusionem firmarunt Nicol.
Intrigliol. de feud. centur. 1. quæst. 67.
num. 6. Ioseph Ciunia dicto loco num. 85.
vers. secundo casu; Petr. de Gregor. de
concess. feud. par. 1. quæst. 11. num. 7.
Andr. Kobl. d. loco num. 199. & ante
eum Rosental. d. loco num. 40. & hoc ca-
su etiam retineas considerationem de
magno, vel paruo decremento, si uè
diminutione, vt de magno augumen-
to habenda sit consideratio; de paruo
autem decremento nulla ratio habèn-
da est, sicut de paruo augumento su-
pra præmonuimus q. 12.

ARGVMENTVM.

Quid autem seruitio, vel releuio existente paruo, an diminuto feudo seruitiū, & releuium diminiui debeat, & concludendo affirmatur non esse diminuendum.

SVMMARIVM.

- 1 **I**n Gallia pro releuio soluitur parua quantitas.
- 2 Releuio existente paruo, vel seruitio non datur eius diminutio.

QVAESTIO XII.

On ab re putavi hic querendum an eadem, quae diximus in superioribus de augmento, & diminutione sint celsenda, & procedant quando seruitium,

siue releuium esset paruum, habito respectu ad feudi valorem, siue eius redditum, quippe in aliquibus partibus, prout est in Gallia soluitur illa parua quantitas, siue melior bos, aut equus pro inuestitura; Quæro an illa parua quantitas adhuc esset diminuenda pro rata diminutionis, etiam quod paruum esset seruitium?

- Cui respondendo concludas, & resolutiue dicas, hanc paruam quantitatem seruitij, vel releuij non esse minuendam ob diminutionem quouis modo, & cuiusuis quantitatis in feudo superuenientem; ea nimirum ratione, quia & si parua esset diminutio, vel augmentum, dixi seruitium, siue releuium non augeri, nec minui, ita è contrario si seruitij quantitas esset parua, habito respectu ad valorem

feudi, siue redditum, dicendum est non diminui, cum iam sit ipsum iam ad paruam quantitatem esse reddendum, & rationi accedat auctoritas Henrich. à Rosental. d. cap. 10. conclus. 44. nu. 49. dicentis in casu predicto seruitium non diminui.

ARGVMENTVM.

Fructus in solutione releuij quomodo liquidentur. Et tria considerando tempora, nempe quando pendentes, quando separati à solo, & quando recollecti, & tempus quando separati à solo inspicitur in releuij liquidatione, vel attenditur feudi valor, quae liquidatione facta expeditur literæ exequutoriales contra Barones, & in pecunia illud exigitur.

SVMMARIVM.

- 1 **L**iquidatio fructuum pro releuio dupliciter consideratur.
- 2 Tria tempora considerantur in fructibus recolligendis.
- 3 Medietas fructuum pro releuio taxatur à Regia Camera Summaria iuxta valorem tempore recollectionis, nulla habita ratione expensarum in recollectione, & num. 4. & de primo tempore pendenti non curatur.
- 5 Tempus venditionis fructuum, vel quo reconditi sunt, non attenditur à Regia Camera in liquidatione releuij.
- 6 Pretium fructuum ut taxetur, informatio capitur per tres annos precedentes de valore in area, vel vindemia, vel tempore pressura in tapeto si oleum fuerit, ex Freccia dictis.
- 7 Valore fructuum trium annorum precedentium coaceruato, taxatur medietas valoris tertie partis pro releuio, ex stilo Regia Camere, secundum Frecciam, & num. 10.

- 8 *Loffredi lectura, quod sit releuium medietas fructuum vnus anni, declaratur.*
- 9 *De liquidatione releuij multa remissiuè.*
- 11 *Territorio feudali non affectato, & terratico non exacto, sed tantum nonnullis perceptis fructibus, releuium liquidatiu fuit de fructibus perceptis, habita ratione expensarum in cultura, non autem de terratico non percepto, & decisio refertur.*
- 12 *In liquidatione releuij debet haberi ratio fructuum perceptorum, non autem qui percipi potuerunt.*
- 13 *Liquidatione fructuum facta releuium exigitur in pecunia, non autem in fructibus.*
- 14 *Releuium potest solui ex fructibus allodialium, ponitur observatio.*

QVAESTIO XIII.

Dermula retulimus supra quæst. 1. & 5. hac ead. par. in solutione releuij circa fructus considerands, hic autè quæritur quomodo liquidentur

in illa medietate, siuè habeatur pro certa lectura illa *Loffred.* quèd sit medietas vnus anni, vel habita pro vera altera vulgata *Andrea de Ifern.* lectura, vt sit releuium medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, quoniam vtraq; vt suo loco diximus, subtrineri potest.

Sed distinguendo dicas hanc quæstionem dupliciter considerandâ esse. Primo, quomodo liquidatur, & de practica Regiæ Camerae.

Secundo, facta liquidatione, vt in quantitate numerata fiat executio contra vassallum.

Primo casu, quia fructuum collectio per multa habent tēpora, Alterum alteri successiuum. Primū, quando sunt pendentes, vel in villa extantes. Se-

cundū, quando sunt separati à solo, vel in area, & sic tempus recollectionis. Tertiū, quando sunt collecti, reconditi, & conseruari, & sic tempus recondendi, & conseruationis.

De primo tēpore quando sunt pendentes, & in villa non separati, tunc Regia Camera non curat de hoc primo tēpore, sed tantum estimationē facit, iuxta secundum tempus, nempe recollectionis, & sse messis, vel in area, separati à solo, nulla habita ratione expensarum in recolligendo factarum à tempore recollectionis, ad tempus vendendi; semper enim de pretio dicti temporis ad pretium tempore venditionis fit augmentum, & sic attenditur tempus recollectionis. ita *Marin. Freccia de subfeud. tit. de auctor. Baron. num. 29. & seqq.* ita etiam dicit esse stilum Regiæ Camerae, *Iacob. de Ajell. in tract. de iure adbbianum. 70. circa medium.*

De tertio tempore, quando sunt recollecti, & reconditi, vel tempore venditionis non habetur ratio in dicta liquidatione, quia tunc maiori pretio, vt plurimum valent, prout hoc expressè dicit *Freccia d. loco n. 30.* & sequenti, dicens, quod quando Regia Camera vult liquidare fructus pro releuij, tunc capit tres annos præcedentes, & informat se quomodo valuerint fructus in area, seu tempore messis, vel vindemiæ, vel si voluerit liquidare oleum, tunc inspicitur per Regiâ Camerae tempus, quo præmitur, & sic quando est in tapetis.

Ex quibus patet, quod tantum de secundo tempore inspicitur, non autè de tertio, & coacercatis istis tribus annis quanti tales redditus sint in pretio, tunc isto modo cōsiderato Regia Camera sumit tertiam partem, & de hac tertia parte liquidat releuij quantitatem, ita *Freccia d. loco num. 31.* vide etiam de hac re eruditum *D. Scipion. Theod. allge. 21. num. 19.* virum quidem omni ex parte conspicuum,

nunc Regium Consiliarium ornatissimum.

8 Ex qua practica liquidandi releuiū declaratur, quod dixit *Loffred. post allegatum ibi Andr. de Ifern. in sua parafras. feud. ad cap. 1. S. similiter vers. non simile per quos fiat inuest. circa med.* dicens, quod ad finem liquidandi releuium inquiritur de valore feudi, & quanti potest reddere, vel esse in redditu valor, siue quantitas valoris, & tunc medietas illius redditus soluitur pro releuio attenda illa lectura, quod sit medietas vnus anni, qa bene dicit Freccia, quod coaceruat tres annos, & postea capit tertiā partem, de qua capit medietatem, & vnus anni fructus liquidat, quæ practica, vt dixi, correspondet lecturæ illæ. *Loffred. vnus anni, hæc faciunt, & conferas ad ea, quæ dixi supra q. 1. & q. 3. hæc ead. part. 2. vers. secundo facit, vbi latè de intellectu lecturæ vnus anni, vel illius anni, &*

9 multa ibi circà liquidationem releuij, quæ omnia reducās sub hanc Freccia;

10 doctrinam, & practicam, & hanc coaceruationem trium annorum, dicit *Vinc. de Anna sing. 98. probari per Bald. in l. ita, ff. mand. prout etiam probat latè Frecc. loco sup. alleg.*

Est tamè benè verum, quod in hac liquidatione posset nasci dubium, qd si ex territorio feudali solet exigī cēsus pro terratico, vel affictu, & ita semper fuisset exactum releuium incluso dicto terratico, siue affictu, & in anno mortis feudatarij illud nō reperitur affictatū, vel non affictauit vassallus, sed propria industria coluit, adeòt pinguires fructus recollegit, quam tempore afficti, siue terratici. Dicās, quod in liquidatione debet haberi ratio de fructibus perceptis ex industria ex illo territorio, non autem de terratico solito.

In qua liquidationis difficultate Regia Camera tempore Præsidentis Moles iuit in paritate vōtorum, dicitur, quod semper Regia Camera,

solita fuit liquidare terraticum, non autem fructus culturæ, Tamen die 23. Augusti 1572. in releuio Prosperi Suardi referente Domino Brancalione fuit votatum esse liquidandum releuiū iuxta fructus perceptos ex cultura, habita ratione expēsarum, super quibus mandauit Regia Camera capi informationem, non autem iuxta terraticum, ea adducti ratione, quia in liquidatione releuij debet haberi ratio de fructibus, qui percipiuntur, non autem de illis, qui percipi possent, ita refert dictus Reg. Moles d. decis. 2. sub tit. de iure releuij mihi manuscriptus.

Qua liquidatione facta, exactio releuij non fit in ipsis fructibus, sed in pecunia numerata contra Barones, quippè literæ significatoriales expediuntur Regijs Perceptoribus Prouinciarum pro exequendis Baronibus, & sic releuium exigitur in pecunia, ita post *Loffred. in d. S. similiter, & etiam contra tertios possessores in fructibus fit exequutio, qui venduntur, & exigitur in pecunia, Vinc. de Franch. dec. 121. num. 11.*

Est benè verum, quod licet releuiū debeat solui ex fructibus feudi, non tamen per hoc excludas quin possit testator mandare, vt quantitas prædicta pro releuio soluenda, possit solui ex introitibus allodialibus, prout vidi obseruatum in releuio Illust. Marchionis Cammarotæ, qui relicto hærede in feudalibus Paulo Marchesio eius nepote: In allodialibus autem instituit hæredem Camillum Marchesium suū fratrem, cum hoc tamen onere, vt releuium debendum ob eius mortem soluatur de fructibus allodialium, & ita hæredes prædicti exequuti fuerunt voluntatem prædicti Marchionis testatoris, quia inter se conuenerunt, vt dixit mihi Octavius Marchesius filius Camilli prædicti, nec non ita etiam dixit D. Augustinus Amendola eruditus, virnobilis, laboriosus legum Doctor, & eximius; non enim per hoc quod

quod dixerint DD. quod releuium sit medietas fructuum feudi illius anni, vt omnino fiscus cogatur recipere solutionem de feudo, nec alias possit testator, vel hæres solnere de alijs effectibus, siue introitibus hæreditarijs burgenfaticis, tum quia hoc fit gratia facilioris exigentiæ, vt fiscus eò quod super re feudali ius habet, & ideo citius, ac velocius sibi satisfic, tum etiã quia adhuc fiscus ex quo vis patrimonio potest exigere, dum in pecunia facit executionem contra Barones liquidato tamen releuio, & sic hæredes, vel testator possunt soluere de introitibus allodialibus, & fiscus etiam potest exigere de illis, dum hoc non reperitur expressè prouisum, vt soluatur de fructibus feudi præcisè.

In Britannia autem non liquidatur fructus, sed illos vniuersos pro rata vnius anni accipit Dominus feudi, vt meminit *Argentreus. art. 72.* verum habetur ratio, quod si in feudo adsit domus, in qua habitet hæres defuncti, tunc hæres non expellitur de domo, sed soluet pensionem, prout sic decisum in illo Tribunali refert idem *Argentreus. d. loco. art. 75. num. 1. in verbo Durant l. an du. rachap. num. 1. & 2.*

ARGUMENTVM.

Vita militia an minuat releuium, ad eò eius onere deducto releuium de remanenti soluere debeat hæres, & quid è contra, an releuium minuat vitam militiam dubitatur? deinde contra primogenitum concluditur nõ minui releuium, variazq; super hoc decisiones afferuntur, autoritates, & rationes; Et quid in alijs debitis hæreditarijs, simile de adhoæ adducitur. Itè vt nec minuatur releuium per quantitatem annuam de fructibus feudi, nisi in testamento secundogenitis, Item in

vita militia debita patruo feudatarij, & refertur decisio, eiusque ratio Regentis Moles.

S V M M A R I V M.

- 1 **O**nera deducenda esse de releuio remissuè.
- 2 Vita, & militia an deducenda in liquidatione releuij dubitatur.
- 3 Vita, & militia est onus feudi, declaratur num. 21. propter feudum.
- 4 Releuium est medietas fructuum illius anni quo moritur feudatarius, secundò vulgatam lecturam *Andr. de Iser.*
- 5 Fructus considerantur deductis oneribus, & ita appetantur.
- 6 Solutio fructuum dicitur fieri deductis antea oneribus.
- 7 Medietas fructuum alicuius anni intelligitur de illis, qui remanent apud Baronem deductis oneribus.
- 8 Vita, & militia non minuerè releuium probatur, nec è contra.
- 9 Decisiones permulta referuntur pro Regio Fisco. contra primogenitum, prætendentem onus vite militia deducendum.
- 10 Vita, & militia est onus propter feudum, non autem ex feudo debendum.
- 11 Auctoritates Doctorũ in hac re ponuntur.
- 12 Rationes huius sententia ponderantur.
- 13 Secundogenitus pro vita militia habet actionem super fructibus feudi contra primogenitum, & tertium quemlibet feudi possessorem num. 18.
- 14 Quantitas soluta pro releuio non deducitur de hereditate, sed cedit damno primogeniti, & decisio refertur.
- 15 Onus adhoæ ordinariæ non deducitur de releuio pro illo anno, & decisio refertur.
- 16 De releuio ad adhoam argumentatur *Ayell.*
- 17 Solus primogenitus onera feudi sentire debet, eò quod sentit ipse solus honores, & num. 22.
- 19 deductio vite, & militia nunquam de releuio consueuit fieri in Regia Camera, & ita iudicatum.
- 20 Secundogenitus nullum ius formatum ha-

- bet in feudo, sed tantum ad lionem.
- 23 Releuium non minuit quantitatem annuatim
relictam à patre secundogenitis, ultra
vitam, & militiam.
- 24 Vita militia debita patribus non minuitur
propter releuium, & ita decisum.

QVÆSTIO XIV.

- neribus dedu-
ctis, quòd sit
soluendum re-
leuium, iam sa-
tis, vt credo, &
abundè relatis,
hinc inde sen-
tentijs in gene-
re conclusum existit, vt supra q. 13.
par. 1. dum de liquidatione releuij
verba fecimus, consequenter hic puto
videndum de vita militia debita secū-
dogenitis, an debeat de ea haberi ra-
tio in liquidatione releuij, adeo vt il-
lud minuat, an verò nulla eius habita-
ratione sit soluendum, adeò vt ipse
primogenitus totum damnum, & onus
sentiat; Et deducendam esse vitam,
& militiam, adeo, vt de remanentibus
fructibus medietas sit soluenda pro
releuiò concludendum censeo, quia
dum vt iam dixi onera sunt deducen-
da (hæc loco maioris) sed vita militia,
est onus feudis, ita *Andr. de Ifern. in cōst. comitibus in 2. lect. & in cōst. in aliquibus col. 7. vers. sed quid frater. & in cap. 1. S. quid ergo col. 2. de inuest. de re alien. facta Petr. de Gregor. de vita milit. quæst. 3. num. 1. & passim Regnicola nostri Afflic. decis. 43. num. 138. Mastrill. decis. 112. num. 11.* ergò se-
quitur deducendo consequentiam
dicendum esse vitam militiam vt quis
minuere releuium, & in illius taxatione
habendam de ea rationem,
- 4 Secundo releuium est medietas fru-
ctuum anni illius, quo moritur feudatarius
iuxta vulgatam *Andr. de Ifern. lecturam in d. S. similiter in princip. vers. sunt releuia ubi Lsparul. in uerbo medietas*

- lit. O. & dixi ego late supra q. 4. p. 1.
- 5 Sed fructus consideratur deductis expen-
sis, & oneribus, & ita appretiantur
Gutierrez practicar. quæst. canonice. quæst. 1. num. 126. cum seqq. Ruin. cons. 62. nu. 5. & 6. vol. 1. Lo. Cephal. cons. 181. vol. 2. Riminald. Iur. consil. 716. num. 45. vol. 6. Ergò dum soluere tenetur hæ-
res medietatem valoris fructuum, se-
quitur, quod onera deduci debeant,
quia ijs deductis fructuum solutio fieri
intelligitur, *Afflic. decis. 252. num. 5. ubi Vrsill. num. 7. 8. & 9. Tiraquell. de primog. q. 74. num. 9. in fine, ita Angel. & Cuman. in l. non amplius ff. de legat. 1. Calcan. cons. 120. Andr. de Ifern. in S. & plaustrorum, qua sint regalia.*
- 7 Tertio in terminis releuij post *glos. tit. 1. S. 39. & optimè Decius cons. 32.* qui generalem illam adducit ma-
ximam, semper enim, quod solui de-
beat medietas fructuum, & redditus
annuus, intelligitur de illis, qui
in effectu remanent apud Baronem
solutis tamen oneribus, *Simon de Pre-
tis cons. 153. nu. 42. & 44. Cephal. cons. 290. num. 16. vol. 2. Mandell cons. 743. nu. 3. & 10. Afflic. decis. 252. sub nu. 5. Io. Lopez in cap. per vestras Rub. de donat. inter vir. & uxor. col. 47. Athill. Personal. de adipiscend. poss. num. 669. cum itaq; Baro teneatur soluere vitam mi-
litiam, & sic onus feudis, sequitur quod
de eo, quod superest (soluta vita mili-
tia) debet soluere releuium, prout na-
videretur dubitando dicere *Jacob. de Ayell. num. 94.**
- 8 His tamen non obstantibus, & alijs,
contrariam puto veriore sententiam,
vt releuium, & vitam militiam non
minuantur alterum per alterum, sicq;
vt primogenitus debeat soluere vitam
militiam integram, prout etiam inte-
grum releuium, nulla in altero alte-
rius facta ex computatione, adeo vt
primogenitus pro illo anno omnia
hæc onera debeat sentire, id namque
mihi fuisse uerum, auctoritate rerum
iudicatatum, auctoritate Docto-
rum,

tant, sibi ex rationum firmitate.

9. **A**uthoritate rerum iudicatarum. pluries fuit decisū licet post magnam altercationem releuium non minuere vitam militiam, vt restatur *Camill. Salern. in addit. ad consuet. s. aliquis de aliment. præstand. in add. que incipit, an se. secundogenitus*. Secundo aliam decisionem refert *Iacob. de Ayell. num. 95. in fine de iure ad hoc.* Tertio aliam decisionem post *Lyparal. in d. verbo medietas refert Mastrill. d. decis. 112. num. 14.* Et ita sepe iudicatum in Regia Camera refert *Reg. Moles in suis decision. manuscriptis decis. 10. sub tit. de iure releuiorum, prout refert decisum sub die 26. Iunii 1555. in releuio III. Ducis Andria; Quarto aliam decisionem affert Præceptor meus Bammacar. in addit. ad Frecc. d. author. 3. num. 29. vbi addit hæc verba dicens. Sed an in solutione releuij fiat deductio eius, & soluitur pro vita militia fratris annuatim, adeo vt deducto eo, quod fratri deberetur pro illo anno, pro residuo debeat releuium, scilicet dimidium, secundo an paragium debitum forori minuat releuium; Respondet ipse Bammacar. vidi dubitari, & discutere hunc articulū contra Regium Fiscum, & ex ore D. Reg. Moles hodie 26. Nouembris 1590. audiui fuisse pluries decisum, & suo tempore, quo præsidebat in Regia Camera pro Fisco, iudicatum & ita ipse notatum habebat in quintero, & huc confert decisio Regentis Moles supra allegata, ea potissima ratione, quia vita militia non ex feudo, sed propter feudum debetur, ergo eius fructus nō minuuntur; Et è conuerso Aduocatus afferebat decisionē eiusdem Regentis tunc latam in alia causa contra Regium Fiscum, Pro Fisco fuit adductus *Loffred. in cap. Impet. valem de probib. feud. alienat. per Frideric. & Iacob. de Ayell. de iure ad hoc num. 94. & seq.* pendet nunc quæstio inter Regium Fiscum in Regia Camera cū N. D. Paulo Feniceo contra fiscum aduocante hæc Bam-*

macar. scripta reliquit ad Frecc. d. loco, est benè verum, quod Iacob. de Ayell. loquitur intricatè.

11. **E**x autoritate eorum, qui hanc sequuti sunt sententiam, vt fuit *Camill. Salern. vbi supra*, qui dicit amplius non esse dubitandum. *Andr. Molfes. ad consuetud. Neapol. par. 5. quæst. 6. num. 23. Nicol. Festas. de iure ad hoc nu. 44. par. 1. quem inuenire non potui, eum tamen allegat, & sequitur Garf. Mastrill. decis. Sicil. 112. num. 12. vbi alios allegat, & in addit. ad Petr. de Gregor. de vita milit. q. 7. lit. B. fol. mibi 23. Afflic. decis. 152. num. 1. & 2. & ibi addit. Thom. Grammatic. in addit. incip. in solutione ad hoc, Afflic. in cap. 1. S. sed nec alia iustior nu. 6. per quos fiat inuest. vbi Nard. Lyparal. in verb. medietas, Freccia d. author. 3. num. 29. & author. 5. num. 16. de authorit. Baron. nouissimè Scip. Theodor. nunc Reg. Consil. alleg. 21. num. 19. vers. quare à fructibus, qui allegat in signe conf. Aluarot. 64. inter conf. Alb. Bruni, allegat Camerar. Afflic. Iacob. de Ayell. & alios.*

12. **E**x rationibus hæc suadet sententia. Primo, ex ineuitabili argumento, quippe negari non potest quin secundogenitus pro uita militia creditor sit feudalis in eius tamen fructibus, adeo ut actionem ex const. Comitibus conditionē ex ea habeat nō solum cōtra primogenitum, sed contra quemlibet tertium possessorem, vt late post *Afflic. ibi allegatum Petr. de Gregor. de vita milit. q. 3. num. 6. vbi add. Mastrill.* estque apud omnes Regnicolas indubitatum, sed releuium non deducitur de oneribus feudi, adeo ut creditores super feudo, uel hæreditate feudali teneantur ad illud contribuere, & ita fuisse decisum per Sac. Consil. die 18. Augusti 1594. refert *Nicolaus Antonius Gizzarel. Reg. Conf. decis. 8. num. 2. dicens hæredem non posse deducere quātitatem solutam pro releuio, sed totum suo dāno cedere, ergo hoc idem dicendum in casu nostro, ut dum secundogenitus creditor sit feudi, super fructibus nul-*

lam

lum habeat in uita militia sentire de-
erimentum,

Secundo, faciunt quæ notata repe-
rio per DD. in materia seruitij feuda-
lis, & ad hoc ordinariæ, quæ à pari pro-
cedunt, quasi cum ipso releuij, quod
est seruitium, ut diximus, pro illo an-
no, quo præstatur, qui dixerunt in so-
lutione releuij non esse deducendum
pro illo anno onus ad hoc, ut sunt *Pe-
trus de Monteforte ad const. Regni Comitibus*
num. 5. *inter opera Thom. Gramma-
tio. ubi refert decifum in Regia Camera*
secundum hæc, Io. Franc. de Ponte de potest.
Prorog. tit. de assens. Regijs, S. 4. num. 30.
Andr. Molfes. ad consuet. Neapol. par. 5.
*tit. de aliment. præstand. q. 5. nu. 23. Cam-
mill. Salern. ad consuet. Neapol. quod si*
aliquis, in addit. incip. an secundogenitus
sub tit. de alimentis præstand. Iacob. de
Ayell. d. num. 94. & seq. cateriq; passim,
& nos infra dicemus, & de releuij ad
ad hoc argumentatur ipse *Ayell. di-*
cto loco.

Tertio, adducitur alia ratio, rele-
uium enim soluitur pro inuestitura,
& ob recognitionem factam Domini
in signum deuotionis, ut supra dedu-
ximus, ob quam inuestituram, & re-
cognitionem ipse solus primogenitus
venit honoratus, non autem secundo-
genitus, ergo ipse solus debet sentire
incommodum releuij, & sic solus pri-
mogenitus illud soluere tenetur, *Affl.*
d. decif. 152. Loffred. in paraf. feudal. ad
cap. Imperialem S. firmiter de probib. feud.
alienat. per Frideric. ubi etiam Camerar.
fol. 13. lit. D. Gizzarel. d. decif. 8. Tira-
quell. de primogen. quest. 74. num. 5. Cam-
mill. Salern. ubi supra, Fab. Iordanus in
d. constit. Comitibus.

Et dato, quod vita militia sit & dici
possit onus feudi, ita quod ob illam
possit vendi feudum, ut per *Andr. in*
cap. 1. S. quid ergo de inuest. de re alien.
fact. & in const. si quis post litem, & ideo
transeat ad emptorem uti onus rei, &
contra tertium possessorem, per *tex. in*
l. quero, ff. de usufruct. cum conseruantib.

ut per *Afflic. in cap. Imperialem, S. præ-*
terea, ff. de probib. feud. alienat. per Frid.
& dato quod vita militia succedat lo-
co legitimæ, quæ est pars, & quora-
bonorum iure naturæ debita, adhuc
dicit *Reg. Moles d. decif.* quod iudica-
uerunt deductionem non esse facien-
dam, quia deductio prædicta numquam
consuevit fieri, nisi pro rata rei separa-
tæ à feudo, unà cum dominio, ita &
taliter quod hæres in illo anno non
percipiat fructus illius ratæ, quia non
est Dominus, nec ipse, nec eius præde-
cessor, & etiam quando Regia Came-
ra esset in casu, in quo Regia Curia
possit percipere releuium pro hac rata
tempore mortis illius, cuius occasio-
ne fit deductio, sed hæc omnia cessant
in vita militia, & in secundogenito eâ
præsentente, qui nullum habet domi-
nium, neque quotam partem in feu-
do, nec per eius mortem debetur
releuium fisco, quia nullum habet ius
formatum in corpore feudi, sed tantum
habet actionem personalem contra
primogenitum, & in rem scriptam
contra feudum, ex qua causatur onus
feudi; ergo vita militia non est dedu-
cenda, adeo releuium minuat. Et è
contra, prout hæc, & alia ex *Andr. de*
Ifern. in const. Comitibus in prima, & secun-
da lectura, & Afflic. ibidem, & idem
Andr. in const. in aliquibus, & in cap. 1.
S. item quod Dominus, qua fuit prima
causa benefic. amict.

Sunt & alia rationes, quas breui-
tatis causa omisso, ne videar in re tam
clara, & indubitata frustra papyrus
denigrare, sed potissima est, quod onus
est propter feudum, non autem ex
feudo.

Non obstant, quæ supra pro con-
traria suadenda sententiâ adduximus,
& primum namque non obstat, nam vita
militia est onus feudi, sed cum hac de-
claratione, ut sit onus propter feudum,
cum ex fructibus debeat ea ratione,
quia ipse secundogenitus excluditur
à successione feudi, ideo debet rele-
uari

uari in hoc, vt habeat alimenta, quæ dicuntur vita, & militia, quæ debetur sine onere, & illam habet propter feudum, eiusq; successionem, à qua excluditur ex lege Regni, & sic est onus feudi respectiuè, quatenus alimèta respiciunt ipsum feudum, sed verè de fructibus debetur, vt declarat idem *Petr. de Gregor. de vita, & milit. d. q. 3. Masstrill. d. decis. 112. num. 43.* Nec obstat

22 aliud contrarium, quia omnia onera debent spectare ad primogenitum tãquam vniuersalem successorem *Vrsill. ad Afflic. decis. 152. sub nu. 5. Masstrill. d. decis. 112. num. 45.* ex quibus nec pariter vltimum cõtrarium potest ob stare, & alias respõsiones videas apud eosdem authores, qui hanc sequuti suere sententiam.

Declara tamen hanc cõclusionem, 23 quam firmauimus, vt vita militia non minuat releuium, procedere si pater in testamento reliquisset filijs secundogenitis certam annuam quantitatem ex fructibus de manu primogeniti percipiendam, vt tunc dicta quantitas non veniat in consideratione releuij, eiusq; solutionem non minuere dictã quantitatem annuam legatã à patre ita in puncto *Afflic. d. decis. 152. num. 1.* & est notabilis doctrina digna tanto authore *Campan. in c. alienationis actus num. 11. de vita, & militia.*

24. Amplia supradictam conclusionem non solum in vita militia debita à fratre fratri secundogenito, sed etiam in vita militia debita patruo feudatarij, prout ita decisum refert in *Regia Camera die 6. Octobris 1569. referente Io. Franc. de Arminio Rationale, Regens Moles dicta decis. 10. in releuio Principis Sulmonis.*

ARGVMENTVM.

Paragium debitum feminis ex lege Regni nostri, an facit minuere releuium,

adedut in eius solutione de paragij quantitate habenda sit ratio, vel è contrã disputatur, & incidenter discutitur si paragium successerit loco legitimæ, vel portionis feudi, quid in paragio debito vigore constitutionis, & quid de allodialibus, & quid de feudalibus, & an æquiparatio in omnibus procedat in paragio, & vita militia dilcernitur.

S V M M A R I V M.

- 1 **P**aragium, & vita militia in nonnullis æquiparantur, & num. 21.
- 2 Paragij solutio facta in anno debiti releuij an illud minuat, & num. 3. vel è contra num. 30.
- 3 Adboo imposto, in anno releuij debendi, tunc vel adboa, vel releuium debetur.
- 4 Distinguitur hac quæstio in duplex capus alterum alteri connexum.
- 5 Paragium debetur feminis loco portionis hereditaria, qua eis iure natura tangit, & sic legitima, ex sententia *Camerar. & aliorum, declaratur nu. 11. 15. 16.*
- 7 Paragium eandem habet naturam cum legitima secundum unam *Doctõrum sententiam, decl. num. 16.*
- 7 Legitima debetur deductis oneribus.
- 8 Paragium deberi deductis oneribus suadetur.
- 9 Fructus legitimæ, & paragij eodem iure debentur.
- 10 Idem tempus in liquidatione paragij, & legitimæ attendendum.
- 11 Paragij genus duplex in Regno nostro consideratur, alterum in allodialibus, ex const. Regni vt de successiõibus, alterum in feudalibus, ex const. Comitibus.
- 12 Paragium vnicum liquidatur habito respectu ad bona feudalialia, & ad bona allodialia.
- 13 Sententia *Camerarij, & aliorum* dicentium paragium successisse loco legitimæ debet intelligi de paragio in allodialibus, & num. 15.
- 14 Paragium ex feudalibus successisse loco portionis feudi, à qua femina propter const.

- cons. Regni exclusa sunt probatur, & num. 15.*
15. Feudum est legitima primogeniti.
17. Onera feudi quedam intrinseca ex feudo, quedam extrinseca propter feudum, & declarantur.
18. Fidelitas onus intrinsecum feudo est.
19. Extrinseca onera sunt illa, qua debentur propter feudum, ut releuium, & alia huiusmodi.
20. Releuium esse onus feudi declaratur, sed melius personale num. 26.
21. Argumentum in equiparatis circa omnia validum esse, & num. 24. declaratur.
22. De vita militia ad paragium validum aliquando est argumentum.
24. Differentia inter vitam, & militiam, & paragium remissive.
25. Paragium debet super valore, vitam, & militiam super fructibus feudi pro notabili differentia uotatur.
26. Quota fructuum debetur absque deductione.
27. Duo releuia numquam debent eodem anno remissive.
28. Ratio diuersa inter paragium, & vitam militiam in hoc ponderatur.
29. Super feudo fit executio pro paragio, sed uerius ut cogatur frater ad pecuniam soluendam.
30. Feudi valor grauatur, & diminuitur ob paragium, ponderatur.
31. Releuium minuire paragium dubitatur, & num. 33.
32. Argumentum de vita militia ad paragium non semper procedit.
33. Quantitas soluta pro recuperando feudo ante omnia deducitur.
34. Expensa magna facta per maritum pro recuperando feudo dotati minuit dotem.
35. Releuium omnia tantum uice debetur, ideo non minuit paragium, nec e contra.
36. Primogenitus solus debet soluere onus paraggio, nec deducere de releuio, vel e contra, & num. 37. de ratione.
38. Detritium feudale Domino debitum ante omnia deducendum, nec detrimentum sentire debet.
39. Annua quantitas debita femina pro pa-

nagio super feudo, nec diminuitur per releuium.

40. Ratio cur eodem anno vel debetur releuium, uel adhaec solum, refertur.

QVÆSTIO XV.

Recedenti de vita, & militia agitata quaestioni, num de ea in solutione releuij habenda sit ratio? proxima est sequens de paragio agitata quaestio, num est, quod diximus de vita militia, ut releuium non minuat, illud quoque & idem dicendum fit de paragio, cum alter alteri aequiparetur, ut dicit Petr. de Gregor. post alios de vita militia q. 2.

Hæc quaestio potest accidere, ut si eodẽ anno quo moritur feudatarius, & solui debeat releuium vna ex filiabus feudatarij collocaretur nuptui, & paragium ei soluendum esset, dubitandum videtur, dum paragium debetur fortuna in proprietate de pretio feudi, & si tunc ortus grauens feudum ipsum, non autem fructus, quod non est in vita militia, quæ fructus grauat tantum, ideo dum feudum ob hoc onus paraggi diminuitur in valore, & grauatur, per consequens minuuntur fructus, ergo minuendum est releuium.

Quippè alia ratione, si eodem anno adhaec imponeretur, quod est onus feudi, tunc vassallus vnum tantum soluere tenetur, vel adhaec, vel releuium, ergo dum soluit paragium, quod diminuit feudum non facti vassalli, sed facti Domini, cum Dominus, & sic Rex per leges statuerit dari feminis paragium super valore feudi, quo casu diminuto feudo ob factum Domini ipsi nocere debet, non autem vassallo, ut supra diximus hac ead. part. q. 10. ergo ob paragium minui releuium dicendum est, & hæc est diuersa ratio in vita, & militia, & paragio circa hunc casum, illa in fructibus, hoc in proprietate debetur, illa grauat fructus tempora-

poraliter in vita secundogeniti; hoc perpetuò grauat ualorẽ feudi, eiusq; proprietatem.

4 Vndè hæc quæstio duplex caput mihi habere uidetur. Primo, si paragiũ minuat ob releuium. Secundo, si releuium minuat ob paragium.

Ad primum, & secundum cum hæc duo capita connexitatem habere uideantur, idè inter disputando utrũq; discutiemus; alter utriusque rationes adducendo.

5 Primo, namq; uera est illa conclusio, nẽpè paragium in feudalibus deberi feminis loco portionis hæreditariæ, quæ feminæ ipsi iure nature tangit, & sic, ut alias in allodialibus legitima, prout *Camerar. in cap. Imperial. fol. 102. col. 3.* secundum cuius opinionem successerit loco legitime de iure nature, ut post *Andr. de Isern. in cons. in aliquibus, tenet Petr. de Gregor. de dote, & parag. quæst. 2. & de uita, & militia quæst. 2. num. 7. Afflic. in d. cons. in aliquibus num. 43. & seq. Vins. de Arma allegat. 70. num. 13.* cæteri; passim, quos allegat præceptor meus *Octavius Bammacar. in cap. omnes filij q. 6. nu. 70. vers. Camerar. in l. imperial.* licet eam nõ sequatur, & hanc ueriores esse affirmat *Io. Andr. de Georg. allegat. 11. nu. 7.*

6 adeòq; est uerum, quod succedat loco legitime portionis, ut tanquam subrogata, eadem naturam cum ipsa legitima sortiatur, ut post *DD. ibi allegatos concludit Bammacar. d. loco, dictus de Georgio ibidem num. 8. Petr. de Gregor. de paragio latè, & eiusdem iuris esse cum legitima tradit Arma filius cons. 6. n. 10. Franc. decis. 61. num. 8. Petr. de Gregor. d. loco, & q. 28. num. 7. in fine.*

7 Ex quibus firma minore argumenti, Sed legitima debetur deductis oneribus de patrimonio, l. quouiam, C. de inoff. testam. l. Papinianus, S. quando, ff. eod. ut dicunt *DD. omnes*, qui de hac materia differunt, & habendo hæc omnia pro uera, tum ex natura subrogati, tum æquiparati, deduxerunt consequen-

8 tiam, ergò paragium debetur deductis oneribus, prout sic deduxerunt *Andr. in d. cons. in aliquibus col. 8. vers. sed hoc paragium mihi in antiquis, Petr. de Greg. d. q. 7. nu. 8.*

9 Esseq; tam ueram hanc consequentiam, ut ad alia fecerunt illationem, DD. nempè, quod fructus legitime & paragij eodem iure debentur. *Arma pater d. alleg. 70. num. 11. Petr. de Gregor. de dote, & parag. q. 26. ubi add. Masbrill. idemquè tempus, nempè mortis in-*

10 utriusq; liquidatione esse spectandum, docuit *Arma d. alleg. 70. num. 40.* ergò & releuium ipsum rãquam quod eius solutio oneret feudum, & debetur de de eius fructibus (ut sup. docuimus) deducenda uidetur cõsequẽtia, ut paragiũ non minuat, sed releuiũ ipsũ minui.

Sed qui huic argumento innitur, duplici fallitur medio, cum duo fiant, & tradantur pro uera assumpta, quæ aliquam habent dubitationem.

Primum, quod paragium successit loco legitime debite de iure nature.

Secundo, dato, & non concesso primo assumpto pro uero, adhuc falsum esse secundum, nempè quod releuium sit onus feudi simpliciter consideratũ, ut infra num. 20.

11 Primò, namque assumptum, quod paragium iam successit loco legitime, Est iam notum, in nostro Regno feminam esse exclusam à successione allodialium, stantibus masculis, sed masculi succedunt cum onere dotandi feminas de paragio, per *cons. in aliquibus.*

Secundo, an etiam exclusa pariter à successione feudorum, in quibus succedunt masculi cum onere dandi uita, & militiam masculis, & dotem de paragio feminis, ut per eandem *cons. in aliquibus*, sicque uides duplicem causam habere paragium, alteram ex bonis allodialibus, alteram ex bonis feudalibus.

Est benè uerum, q. quando moriens haberet duplicem patrimonium, nẽpè vnum allodiale, alterum feudale, tunc non

non duplex habebit paragiū, fedtā-
 tom vnicū, habito tamē respectu ad
 vtrūq; patrimonium, tam allodialē,
 quam feudale, de vtroq; tñ exprime-
 do, vt se dotatam esse, *10. Andr. de*
Georg. alleg. 11. & ego scripsi in quadā
 mea alleg. pro D. Beatrice Vitelli con-
 tra D. Isabellam primogenitam, & ita
 retulit mihi D. Antonius Caracciolus
 itidem meus p̄ceptor, patritius, re-
 & nomine Neapolitanus, Urbis nostrę
 splendor, in patriā spectatę fidei viri-
 ac. pro illa propugnator accerrimus,
 humanitate omnibus charus, in ami-
 eos officiosus, in vtraq; fortuna victor
 Aduocatorum honoranda corona,
 causarum defensor, narratione, elo-
 quentia, energia, doctrinaque conspi-
 cuit, qui mihi iniunxit, vt in causa
 p̄dicta scriberem.

Si nos loquimur de paragio in allod-
 13 dialibus, tunc arrideo, quod successit
 loco legitimę, quia ex allodialibus fe-
 minę debet habere partem, vel saltem
 legitimam sicut masculus, *l. maximum*
vitium, C. de liben. p̄teritis. Si verò lo-
 14 quitur de paragio debito ex feuda-
 libus, tunc considerandum est, quod
 in eis succedit solus pri nogenitus, ex-
 clusis secundogenitis, & feminis, cum
 hoc tamen onere, nemp̄e dandi de fru-
 ctibus certam quantitatem masculis,
 quę sufficeret illis ad viuendum, & mi-
 licandum per Domino, & appellatur
 vita, & militia, & hoc de iure Regni,
 & tenetur etiam feminas dotare, se-
 cundum qualitatem natalium, patri-
 monij, & viti, & vocatur talis dos, pa-
 ragium, quasi quod debeat paragiare
 omnes istas qualitates, vt dicunt pas-
 sivi Regnicolę nostri, & hoc quia de
 iure communi omnes filij æqualiter
 succedebāt in feudo, & faciebat quisq;
 suam portionem, & quia de iure Fran-
 corum fuerunt exclusi secundogeniti,
 & feminę, idē ratione huius exclu-
 sionis fuit data masculis vita, & mili-
 tia, & feminis dos de paragio, vt in *d.*
constit. Comitibus, ita Baymazar. in d. c.

omnes filij nati. 70. vers. communis sanōe,
 & ego latius de hac veritate dixi in
 dicta allegatione, quam Domino An-
 tonio Caracciolo dedi in causa D. Isa-
 bellę Virelli cum D. Virginia sorore.
 15 Insuper feudum est legitima primo
 geniti, *Arma singul. 197.* & in rubr. *de*
de vassall. decrepit. etat. num. 137. cum
seq. Idē, si p̄dictum assumptum cō-
 sideremus in allodialibus, benē pro-
 cedit, vt paragiū dicatur successisse
 loco legitimę, si verò consideremus in
 feudalibus, commentium est, tūc quia
 quia super feudis non debetur de iure
 Longobardorum legitima secundoge-
 nitis, nec feminis, sed omnes succede-
 bant pro æquali parte, *d. cap. omnes fi-*
lij, imò nec considerato de iure Fran-
 eorum, & sic de iure Regni nostri, cum
 (attento d. iure) feudum sit legitima
 primogeniti, & quedā portio fructuū
 debetur masculis, feminis autem dos
 de paragio, ergo vides, quod malē in-
 ferunt DD. quod paragiū successit
 loco legitimę in feudalibus, cum in
 ijs nulla potest considerari legitima
 respectu secundogenitorum, nec fe-
 minarum.

Quinimmo adhuc falluntur, quia
 16 subrogatum semper, vt plurimum de-
 bet sapere naturam illius, in cuius lo-
 cum subrogatur, & inter paragiū, &
 legitimam permultę sunt differeñtię,
 prout eas ponit *Napad. in consuet. si mo-*
riatur n. 51. cum seq. & idē nō benē fit
 argumentū, dū dicūt ex equiparatis cū
 equiparatio in omnibus cōsiderari nō
 possit, sed tantum in aliquibus, *l. 1. ubi*
notant DD. ff. de legat. 1. & sic malē di-
 cunt DD. aliqui, quod paragiū in
 feudalibus successit loco legitimę de-
 bitę super feudo.

Secūdem assumptū eodē morbo la-
 17 borat quippe in feudo onera dupliciter
 sunt consideranda; quedam intrinse-
 ca, & sic ex feudo debita, quedam ex-
 trinseca, & sic propter feudum debi-
 18 ta; Intrinseca est ipsa fidelitas, eiusq;
 onera, cum sit de substantia feudi, quę
 fide-

fidelitas sua habet onera vassallum
 adstringentia ad illa sex, quæ in iura-
 mento fidelitatis continentur, *cap. 1. de noua form. fidelitas.* & nos suo loco
 diximus. Quædam sunt onera extrin-
 19 seca à feudo, sed debita propter feu-
 dum, id est, quæ adstringunt personam
 vassalli ad soluendum aliquid ex feu-
 do, eiusque fructibus; principaliter au-
 tem abstringunt personam feudatarij,
 licet postea in consequentiam habeât
 obligatum feudum ipsum, sed vt mel-
 lius dicam, sit exequutio super feudo
 ipso, prout huiusmodi est releuium,
 20 quod in tantum debetur ex feudo, qua-
 renus consuetudo ei suffragatur, vt la-
 tèt *Mastrill. d. decis. 121. num. 42.* vnde
 non est onus feudi, dicit *Mastrill. ibi,* &
 nos supra q. 6. 7. par. 1. quinimò fun-
 dauimus ibi esse onus extrinsecum à
 feudo, ex Freccia, & alijs. Itaq; dum
 DD. deducunt consequentiam, ergò
 si paragium successit loco legitimæ in
 feudalibus, sed legitima debetur de-
 ductis oneribus, ergò releuium tam-
 quam onus feudi est deducendum; cū
 releuium non sit onus feudi, sed ex-
 trinsecum à feudo, (vt supra d. q. 6. &
 7.) grauias personam feudatarij primo-
 geniti, qui tenetur illud integrum solu-
 uere, vt nos alibi diximus, & alios alle-
 gat, & sequitur *Mastrill. d. decis. 12.*
nu. 13. est benè verum, quod debetur
 propter feudum, eiusq; inuestituram,
 & in signum recognitionis, vt supra
 fundauimus q. 1. per totam, & sic vi-
 des totum hoc argumentum corruere.

Secundo loco sic argumentor. In
 21 æquiparatis maximè quando æquipa-
 ratio est quasi circa omnia, validum
 est argumentum de vno ad aliud, *l. 1. cum ibi notatis per DD. ff. de legat. primo,*
 sed paragium, & vita militia æquipa-
 rantur, ita *Petr. de Gregor. de vita milit.*
q. 2. Preses Anell. Amat. conf. 11. 12. &
 22 13. adeò vt, quòd de vita militia dici-
 mus, possumus ad paragij quæstionem
 decidendam trahere, prout firmant

Andr. in conslit. in aliquibus col. mibi nona
vers. verius num. 10. sed propter vitæ
 militiae onus (vt dixi) releuium non
 minuitur, prout nec propter adhoam,
 ergo idem dicendum in casu nostro.

Sed pariter hoc argumentum non
 procedit, quippè regula illa, quòd in
 æquiparatis eadem est dispositio, pro-
 cedit quādo æquiparatio est per mo-
 dum regulæ, & in omnibus, & per om-
 nia sint inuicem exequata, *ad notata*
per DD. in d. l. 1. ff. de legat. 1. At verò
 (circumscriptis alijs differentijs inter
 24 vitam militiam, & paragium, de qui-
 bus post *Petr. de Gregor. & Pres. Anell.*
Amat. ubi sup.) vnā agnosco notabilē
 25 differentiam, quæ valdè urget ad ca-
 sum nostrum, quippè paragium debe-
 tur ex feudo super valore, siuè proprie-
 tate, *Andr. in conslit. in aliquibus col. 8.*
Vinc. de Anna allegat. 70. nu. 6. Petr. de
Gregor. de paragio q. 2. num. 2. vita mi-
 litia debetur ex fructibus, & sic de
 quantitate fructuum, vt dicunt præsa-
 ti DD. Napod. *Petr. de Gregor. & alijs,*
 ideò dum vita militia debetur ex fru-
 ctibus vita durante secundogeniti, *Pe-*
tr. de Gregor. de vita milit. q. 5. non de-
 bet sentire detrimentum cum sit quo-
 26 ta fructuum, & debetur absque dedu-
 ctione, *Loffred. in d. cap. Imperialem,*
S. firmiter col. 5. fol. mibi 57. vers. præ-
dicta, de prohib. feud. alienat. Abb. & Ho-
stiens. in cap. sua de decimis, & releuium
 prò illo anno, quo soluitur, debetur
 ex fructibus cum sit medietas, vt supra
 proinde illa medietas, quæ prò releuio
 debetur in illo tantum anno, quo feu-
 datarius moritur, prò sequentibus au-
 tem nequaquam debetur, vnde si ac-
 27 ciderēt duæ mortes feudatariorū, ad-
 huc vnicum tantum releuium debe-
 retur ad finem, vt vna medietas rema-
 neat apud primogenitum, vt nos alibi
 dicemus, & sic est onus pro illo anno
 tantum, prò sequentibus autem potest
 compensare percipiendo integros fru-
 ctus; ideò non est tam æquitati disso-
 num, vt soluat & vitam militiam, & re-

leuium verumq; integrum, absq; alterius diminutione.

At in paragio diuersam agnosco
 28 lationes, quippè illud debetur de valore feudi *Loffred. conf. 1. num. 121. Anna filius conf. 26. num. 14. vol. 1. Luc. de Penna in l. unica num. 10. C. de imponend. lucrat. descript. vers. & quia, ceteriq; passim*, prò quo paragio primogenitus tenetur soluere tantam pecuniæ quantitatem, vel aliud assignare, quanta pro paragio sufficit, non in fructibus, sed in proprietate in perpetuū,
 29 prò quo paragio multoties feudum obligatur, & venditur, & super feudo fit executio, ut post *Andr. de Ifern. in const. in aliquibus col. 7. vers. quid si desinat.* & ibi veriùs est, ut condemnetur frater ad pecuniam pro paragio, & ibi *Afflic. col. 9. vers. quinto queritur, Petr. de Gregor. de dote pe paragio q. 12. nu. 5.*
 30 & dicit *Paul. de Castr. in l. illud num. 4. C. de collation.* quod quantitas ipsa debita ex feudi valore, siuè proprietate, vel extimatione deducitur ex feudo, & sic siuè obligatur feudum prò ipso paragio, siuè venditur, semper feudum diminuitur in fructibus, & ualore, & minus est in redditu ipsi primogenito, quod non admittit simpliciter, sed diminuto feudo, diminuitur seruitium, & releuium, maximè quando uassallus diminuit facto Domini, ut supra in precedentibus quæstionibus dixi, prò ut est in casu nostro, ubi uassallus obtemperat præcepto Domini mandantis dari pecuniæ quantitatem de feudo ipsi femine, ex præcepto *d. const. Comitibus, & passim DD. omnes, & in const. in aliquibus.* Dum ergò in ualore feudum est diminutum, sequitur quòd etiam in fructibus est diminutum, nec potest Vassallus in hoc casu, prout in uita militia, quæ in uita debetur compensare cum alijs annis, dum paragium perpetuò debetur, & grauat feudum ipsum, ergò dicendum est paragium ipsum minuere releuium.

Non sic è contra, ut releuium mi-

31 nuat paragium, cū releuium sit onus prò illo anno tantum; hæc ponderatio me trepidare fecit, adeòt anceps in hac quæstione sistam, & disputado est valde sustentabilis, licet in iudicando ex alijs rationibus contrarium tenerem, ut infra dicam hac ead. quæst.

32 Nec argumentum de uita militia ad paragium semper procedit, prout dicunt *Andr. de Ifern. in d. const. in aliquibus col. mihi 2. vers. sed quid si desinerit habere feudum, Afflic. decis. 152. num. 2. & in const. fratribus nu. 4. vers. sed quæro, faciunt quæ notat Minadoi conf. 1. n. 56.*

33 Et quod per releuium debeat minui paragium, facit hæc consideratio, cum releuium debeat, ut expensæ pro releuando feudo ex manibus Domini, siuè illo recuperando, ut diximus supra q. 4. p.p. sequitur quòd semper quod aliqua quæritas soluitur pro recuperando feudo, debet ante omnia deduci, & per consequens minuit ipsum feudum, maximè quando hæc pecunia prò recuperando feudo fuerit soluta, ob aliquod onus, ita ex *Bald. in l. 1. col. 3. vers. secundo quero, deducit Petr. de Gregor. de dot. de parag. quæst. 12. num. 7. ceteriq; quos allegat ibi Mastrill.*

34 *lit. B.* Ait autem *Bald.* quòd magna expensa facta per maritum prò recuperatione feudi dotalis, ex quo nullos fructus percepit minuit dotem, & deduci debet de corpore dotis, ergò expensa facta in releuio pro releuando illo quasi cadente, de manibus Domini debet deduci de corpore ipso feudi, & per consequens minuere feudum ipsum, ita in simili deducit *Petr. de Gregor. ibidem*, prout etiam uoluit *Bald. in auth. excipitur, vers. quero pater, C. de bonis libert.* qua computatione facta de residuo, quod supererit ex feudo debet taxari paragium, ita *Petr. de Greg. ibidem.*

Sed adhuc respondetur huic moti-
 35 uo, tum quia habemus similem decisionem in uita militia, tum quia habemus alias decisiones claras in hac materia,

teria, vt omnia onera spectent ad primogenitum, & in specie releuiū, quod dum non est perpetuum, sed tantum pro illo anno de fructibus debetur, ideò non potest diminuere valorem, dum vnica tantum vice debetur, & licet alia onera feudo à testatore imposita, essent deducenda, tūc hoc onus releuij non deducitur, quia debetur fisco in recognitionem, vt dixi, & debetur vnica tantum vice, & fructus aggravat, non autem feudum, sed tantum personam primogeniti.

Ex quibus videtur paragium non minuere releuium, nec è contrà releuium minuere paragium, tūm ex supra dictis, tūm etiam sequentibus.

Primò, hanc suadeo sententiã, quia 35 releuiū dicitur onus personale ipsius primogeniti, & solus primogenitus solvere tenetur, nec tenentur contribuere secundogeniti.

Secundo, quia dato q̄ esset onus 36 feudi, tunc quia solus primogenitus est inuestitus, & honoratus in feudo, ideò ipse solus debet onera portare, & incommoda sentire, prout hæc, & alia *Afflic. decis.* 152. & nos sæpè in hoc tract. annuimus.

Tertio, releuium debetur ob inuestituram in signum recognitionis, 37 sed si solus primogenitus inuestitur, & recognoscit, & recognoscitur, quæ nam ratio vult vt illi, qui nõ recognoscunt, nec recognoscuntur soluant.

Quarto, releuiū, vt dixi, in illo anno 38 quo præstatur debetur vt seruitiū, sed onus seruitij ante omnia deducendum, nec detrimentum sentire debet, vt dicit *Petr. de Gregor. de dote, & parag. quæst.* 28. num. 7. & 8. ergò hoc onus releuij ante omnia deducendum, & soluendum est.

Quæ procedere dicerem etiam si 39 mulier pro paragio esset creditrix super feudo pro tot annuis, quia adhuc ob id non debet minui releuium, quia eadem causa esse videtur, vt omnia onera ad primogenitum spectent.

Et licet posset ob stare, quod diximus de adhoa, & releuium, quod si eodẽ anno vtrumq; deberetur, vt tunc alterum debeat, vel adhoa, vel releuiū, ità etiam videtur dicendum in paragio, vt minuat releuium, vel vt alterum debeat. Respondeo, quia ideo imposito adhoa, & debito releuium, alterum tantum debetur, cum vna medietas debeat remanere penes filium primogenitum. Et quia adhoa absorberet vnã medietatem, & releuium alterã, ideò nihil remaneret apud primogenitum, meritò fuit dictum alteram tantum deberi, ad finem vt vna medietas vassallo remaneret, non sic est in paragio, quod non solet absorbere medietatem fructuum regulariter loquendo, secundum quod facilius, & sapius potest accidere, & sic dū remanet apud feudatarium vna medietas, meritò alteram integram soluere debet, & sic releuium.

ARGVMENTVM.

Onus adhoæ qualiter considerandum in solutione releuij, vt si illud minuat, vel tollat, vel è contrà, & distinguitur de adhoa ordinariè imponendo, & concluditur vnicum tantum deberi, vel releuium, vel adhoa, reiecta *Franc. de Amicis* sententia. Item si feudum eodem anno ad duorum manus perueniret, nempè tempore adhoæ in manus vnus, & tempore releuii in manus alterius, vt adhuc vnicum tantum debeat, & pinguius ad electionem fisci, nisi alterum prius altero fuisset debitum. Et quid si adhoa esset imposita pro illo anno, & sequentibus; & quid in vita militia. In paragio, & in collectis; & in feudo vendito adhuc non soluto adhoa, an soluendum à venditore, vel ab emptore.

S V M M A R I V M.

- 1 **A** dhoa seruitium est ex feudo debitum.
- 2 Adhoa onus est feudi.
- 3 Adhoun ordinariū minuit releuium, & deducitur.
- 4 Vassallus intrā annum petendā inuestitura excusatur à seruitijs feudalibus.
- 5 Vassallus intrā annum petendā inuestitura tenetur seruitia præstare, si nihil prò inuestitura soluit.
- 6 Adhoun impositum prò illo anno, uel releuium alternatiuè debetur, et ita decisum ut alterum debeatur.
- 8 Vnica medietas fructuum debet integra vassallo remanere, ut habeat unde uiuat.
- 9 Alterum ex oneribus collecta impositis eodem anno debetur.
- 10 Curia non debet esse onerosa vassallis.
- 11 Sententia Franc. de Amicis refertur, dicentis utrumq; onus impositum eodem anno deberi, quando alterum impositum est ab homine, alterum à lege, vel consuetudine dictante, debetur.
- 12 Exactionem in casu prædicto Franc. de Amicis distulit alteram in vno, & alteram in alio sequenti anno.
- 13 Sententia Franc. de Amicis rejicitur.
- 14 Releuiio debito à venditore feudi, & soluto, & adhoun impositum emptori feudi adhuc vnicum tantum onus debetur, vel releuium si non esset solutum, vel adhoa declaratur num. 15.
- 15 Ex duobus oneribus eodem anno debitis super feudo, fiscus potest exigere illud, quod vberius est, prout ita decisum, & num. 18.
- 16 Annus circa impositionem duorum onerū intelligitur de emergenti, & ita decisum refertur.
- 17 Fiscus est electio exigere vberius, & pinguius onus ex duobus, & num. 18.
- 19 Onus prius debitum debet exigi à fisco, reiecto onere debito posterius.
- 20 Adhoa impositum, sed soluendum in pluribus annis minuit releuium prò illa ra-

- soluta in anno releuij debita, et dec. refertur
- 21 Adhoa onus non minueret vitam, & militiam refertur.
 - 22 Nec minuit paragium, & decisio refertur
 - 23 Collecta vnica tantum, ex duobus eodem anno impositis debetur.
 - 24 Adhoa soluta à venditore vendente feudum francum à dicto seruitio mediante Regio assensu, eodem anno, non est deducenda à releuiio soluendo per heredem emptoris, qui tenetur soluere releuium non obstante quod eodem anno utrumq; deberetur.
 - 25 Feudo simpliciter vendito, nec soluto adhoa nec releuiio eodem anno debitis, tunc heredes emptoris ad vnicum tantum tenentur, & decisio refertur.

QVÆSTIO XVI.

- F**X supra dictis inferas quid in adhoa, quod cū seruitium sit ex feudo debitum, de quo Andr. de Ifern. in cap. 1. S. similiter in ostenditijs nu. 13. de cap. Corrad. & in cap. 1. num. 9. de controuers. feud. & in cap. 1. in fine quis dicatur Dux, Anton. Capyc. in inuest. feud. in verbo feuda adohant, Afff. decis. 320. num. 9. Capyc. decis. 10. n. 24. & seq. de Ponte decis. 3. num. 7. Ant. Borrinus de seruit. vassall. par. 3. cap. 2. S. adoha, quem allegat Camill. Borrell. in summ. decis. tit. 23. de adoha num. 1. in fine, & per consequens onus feudi esse ex communi voce Feudistarum, & nos in præcedentibus quæstionibus diximus, & dico de iure adoha q. 1. & seq. q. 6. & 7. Inferas itaq; an hoc tollat, vel minuat releuium? Quod si loquimur ad adoha ordinariè imposito in Regno nostro, seù donatiuo ordinario, & istud vidi, quod deducitur de releuij quâtitate, prout hoc etiam annuit Iacob. de Ayell. de iure adoha nu. 77. vers. & etiam, & ita praticari in Regia Camera

mera Summ. refert *Reg. Carol. Tapia* in rub. de const. Princip. cap. 4. num. 77. & ita ego vidi nonnullas literas significatorias pro solutione releuij, in quibus mandabatur Perceptoribus Prouinciarum, vt exigerent pro releuio certam quãtitatẽ deducto adoha. Et hoc optima ratione, quia vassallus intrã annum petẽdæ inuestituræ, quo releuium soluere tenetur excusatur à feruitijs feudilibus, siuè ab onere, q̄ debetur pro feudo, ne feudatario sic grauato aliud addatur grauamen reluctante iuris æquitate, l. si cum dotem, S. si pater, ff. solut. matrim. l. Titius S. qui in vita, ff. de leg. 2. & in specie hoc firmat Ludolph. Schrad. par. 6. cap. 6. num. 29. & 30. loquens in releuio de iure Regni Neapolitani, licet alias si pro inuestitura nihil solueretur, tunc tenetur vassallus intrã annum præstare feruitium, quia cessat onus, ita *Abuarot. & Prapost. in cap. 1. in princip. qua fuit prima causa benefic. amittend. Iacob. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti nu. 44. V dalric. Zas. par. 10. num. 18.* & ita practicari in Regia Camera Sum. refert in Regno nostro *Reg. Moles decis. 11. sub tit. de iure releuiorum.*

Quod si loquimur de adoha imponendo, vt si in anno, quo moritur feudatarius, & debetur releuium, illo eodem anno contingat imponi nouum adoha, tunc quæstio est, si vtrumque, vel alterum debeatur.

Disputare de hoc articulo non est congruum cum iam toties fuerit decisum in casu prædicto, alterum tantũ deberi, vel adoha tantum, vel releuiũ, vt decisum refert *Afflic. in c. 1. nu. 15. quo tempore miles in fine, & in cap. 1. S. similiter num. 7. de cap. Corrad. Loffred. in parasfr. feud. in cap. 1. S. sed & res per quos fiat inuestitur. vers. quinto, & ult. Freccia d. auctor. 3. lib. 2. nu. 26. Iacob. de Ayell. de iure adoha num. 77. & 95. in fine, Campagn. in cap. apud Fogiam n. 43. tit. quid fiet mortuo Barone, & nouissime Philipp. Paschal. munc Reg. Consil. paucis ab*

hinc diebus creatus, de patr. potest. par. 4. cap. 1. num. 14. vbi ex apostill. Fab. Iordani ad constis. post mortem, quem non nidi, refert de cisam vnicum tantum deberi onus, vel releuium, vel adoha.

Ratio autẽ huius conclusionis, pariterque decisionis ea est potissima, ne feudatarius duplici onere grauetur, habeatq; vnde uiuat in illo anno, cũ si uellet soluere, & adoha, quod regulariter est medietas fructuum secundũ plus, & minus, & releuium quod esset alia medietas, tunc nihil remaneret apud feudatarium, *Iacob. de Ayell. ita dicit d. loco num. 77.* semper enim quod eodem anno duo onera Vassallo imponuntur, unum tantum est soluendũ, ut in collecta, ex cap. *Papa Honorij, de quo meminit idem Ayell. d. nu. 77. Freccia d. loco num. 26. Loffred. in cap. 1. S. bis consequenter hic finitur lex.* Curia enim nõ debet esse onerosa vassallis, l. seruos hereditarios, ff. de pignor. actiõn. tantò magis in Regno nostro, ubi Regum nostrorum munificencia magna est (ut alias diximus) nec intendunt vassallos angustiare oneribus, & si alias uelis perpendere rationes, vide *Loffred. in d. S. similiter, vers. quinto, per quos fiat inuestis.*

Sed in contrariam uidetur iussisse sententiam, *Franc. de Amicis in repet. tit. de his, qui feud. dar. poss. cap. & per ista pluries fol. mibi 126. col. 1. num. 1. & 2. dicens, quod si uno, eodemque anno duo onera essent imposita, utpotè si unum deberetur ex lege, uel consuetudine (prout est releuium) & alterum imponeretur ab homine, utpotè à Rege, prout est donatiuum, siuè adoha, tunc dicit ipse *Franc. de Amicis, quod eodem anno utrumq; debetur, quicquid in contrarium dixerit Luc. de Penna in l. fin. C. de exactor. tribut. lib. x. & etiã tenet contra Frecciam, Loffred. & Ayell. & ita dicit ibi, quod consuluit ipse contra Barones aliquos Regni huius.**

Cum moderamine tamen hanc suã sententiam *Franc. de Amicis intellexit*

circa exactionem; cum ipse admittat duplicem solutionem esse faciendam, sed exactionem unicam, & faciendam in illo anno, quo moritur feudatarius, & aliam exactionem differendam in tempus promissum sequentium annorum.

12 Sed hæc Franc. de Amicis sententia non est recipienda, tum quia nimis dura, tum quia sing. raris est contra auctoritatem tot. gravissimorum Doctorum, & rerum iudicatarum, tum etiam quia nulla ratione fulcitur in quantum de releuij, & de adoha ipse intellexit. De cæteris autem oneribus, quæ Baronibus per Vassallos debentur, de quibus quomodo intelligendū sit suo loco dicemus. Sed ponderando dicta præfati Franc. de Amicis adhuc sub firmata sententia coincidunt, cum admittat ut duplicis oneris exactio differatur.

Verùm Afflic. Loffred. Freccia, Jacob. de Ayell. cæterorumq; sententias pluribus declara. medis.

14 Declara primo, ut quia dixi ne Vassallus duplici onere grauetur, & si in illo anno, quo releuium solui debeat, & adoha esset impositum, contingeret feudum in manus duorum Vassallorum esse, nempe ut tempore impositionis adoha, feudum esset in manu vnius, & tempore debiti releuij in manu alterius, qui succederet, adeo ut nō unus duplici onere graueretur, sed quilibet suum opus solueret, quia si unus soluisset adoha, alius non teneretur ad releuium, ea nimirum ratione, quia adhuc feudū duplici onere graueretur, quod intellige si eodem anno fieret hæc mutatio, ut ita conclusum, & sic fuisse decisū refert Ayell. d. loco num. 77. in causa filiorum Andreucij Pappacoda.

15 Verùm in dicta declaratione per Ayell. & eiusq; decisione agnosco aliā subdeclarationem, nempe, ut sit solvendū illud onus, quod est pinguius, cum ibi fuerit decisum esse soluendū

releuium tantum, quia in maiori summa inest minor, & quia commodè fieri potest excomputatio, & sic non sequitur damnum Vassalli, nec totalis exclusio filci. Loffred. in cap. 1. S. bis consequenter tit. hic finitur lex, tum etiam, quia filci est electio, meritò pinguius elegit onus soluendum.

16 Declara secundo, principaliter verba illa, quibus vtuntur DD. si vno, eodemq; anno esset impositum adoha, & deberetur releuium, vt annus in casu prædicto debeat intelligi de anno emergenti, & non de anno naturali, & sic ab illo die quo moritur feudatarius est numerandus annus, prout ita refert decisum Loffred. d. loco proxime allegato.

17 Declara tertio, ex prædictis, vt sit in electione filci, quodnam ex illis oneribus velit eligere, vt potè pinguius, vel macrius, prout ita refert fuisse decisum Loffred. d. loco, in effectu in d. causa filiorum de Andreucij Pappacoda, esse soluendum releuium, quia erat pinguius, quam adoha, vt Freccia d. loco num. 26. vers. glosi in l. 1.

18 Et hinc optimè dixit Loffred. in d. cap. 1. S. similiter, vers. quinto, & ult. per quos fiat inuest. vt in casu proposito releuium, & adoha debita eodem anno, vt confundantur, & vnquam tantum debeat, meritò electio est filci, quia est creditor, dū creditoris est electio.

19 Declara quarto, vt in casu proposito, debeat inspici, quod prius fuit in obligatione dandi per Vassallum, vt si eodem anno releuium fuit primò debitū, & postea fuisset impositum adoha, vt tunc releuium sit soluendum tāquam primò debitum, non autem adoha, vel è contra, vt post Afflic. ibi allegatum tenet Niger in cap. Regni apud Fogiam num. 43. tit. de inuest. infra annum.

20 Declara quinto, quod si eodem anno, quo releuium solui debeat, fuisset impositum adoha, sed non soluendum, in dicto anno, sed prò pluribus annis sequentibus, tunc quid erit seruandū,

an fiat compensatio pro tota quantitate imposta in illo anno, licet solvenda pro pluribus annis in tot tannis, vel ratis, vel per rata illa, quam solvit in illo anno, quo solvit releuium? *Freccia d. auctor. 3. num. 26. circa finem*, concludit esse inspiciendum tempus impositionis, non autem solutionis, ut ex ¶ decisione facta in Regia Camera ibi concludit.

21 Declara sexto, ut onus adhoæ, nec minuat vitam militiæ debitam eodem anno secundogenitis, *Franch. decis. 20. numer. 11. Fran. de Ponte de potest. Pro. reg. tit. de assensibus Regijs S. 4. num. 3. Mastrill. decis. 112. Napod. in consuet. si aliquis in verbo tenetur de aliment. prestand. ubi addentes, dico ego latissime de iure adhoæ quæst. 24.*

22 Declara septimo, ut nec minuat paragium debitum filiabus feminis, ¶ prout fuisse decisum in fauorem filiarum secundogenitarum D. Isabellæ Vitelli contra D. Beatricem Vitelli referente D. in Sac. Conf. datis tribus adiunctis Consiliarij, refert D. Anellus *Amatus Pres. Reg. Cam. conf. 11. vol. 1. in fine*, & licet ipse validè, substantiàliter, & subtilioribus rationibus pro primogenita responderit, tamen nisi decisio adesset, adhuc ego D. Anell. sequeretur sententiam, quia eius dicta valdè concludunt, & ego vidi responsa D. *Bammacarij, & Camilli Villani*, qui pro secundogenita scripserunt, & in eadem causa scripsit *Franc. de Ponte*, & dico d. quæst. 24. de iure adhoæ.

23 Declara octavo in collectis, ut si vno eodemque anno plures collectæ essent impositæ, ut tunc vnica tantum debeat *Ayell. d. loco, & ceteri DD. locis supra allegati s.*

24 Sed quid si adhoæ non solvatur per ipsum hæredem petentem inuestituram, sed per alium, ut quia feudum fuerit venditum cum hoc pacto, ut ipse venditor non autem emptor solueret adhoam, & super hac venditione fuerit impetratus Regius assensus, quia

Rex se contentauit exigere adhoam ab ipso venditore, adeòt feudum prædictum transiret francum à seruitio in ipsum emptorem, quod facere potest Rex *cap. 1. S. sed nec alia iustior ubi Andreas, quæ fuit prima causa benefic. amict.* & in hac controuersia notam etiam dicit *Reg. Moles d. decis. 11. sub tit. de iure releuiorum* Præsidentes illius temporis dixerunt dicentes, aut emptor emit feudum liberum, & francum ab onere adhoæ, mediante Regio assensu, & tunc fuit dictum, quod non debeat fieri deductio, ea ratione, quia ipse hæres emptoris nullum onus sentit de adhoæ, Si verò feudum non fuerit venditum francum, sed venditor promisit soluere adhoæ, & Rex in assensu reseruat sua iura, siuè expressè, siuè tacitè per clausulam iuribus Curiarum semper saluis, sub qua clausula releuium includi diximus, & tunc DD. Præsidentes dixerunt, quod fieri debet deductio, etià quod per illum feudatarium non fuerit soluta adhoæ, quia sufficit, ut à quocumque Rex illud recipiat ad finem, ut feudum liberetur ab hoc onere, *Bald. in l. si sollempnibus ff. de rei venditione*, & ita fuisse ¶ decisum in Reg. Cam. in anno 1588. de mense Septembris in releuium Petri de Palma, & in anno 1570. die 6. Octobris, prout ita esse scriptum in libro notamentorum, refert idem *Moles loco quo supra.*

ARGVMENTVM.

Releuium an sit soluendum de redditu, quæ Baro percipit in feudo ex prouidentia Dei, in Prouincijs Calabriæ, & alijs quæritur de holoserico in diuersis nostri Regni Prouincijs, de Niuarum, quæ cadit de celo, de Pice, de Manna, concluditur soluendum esse releuium, de holoserico distinguitur, ut de frondibus

dibus morum soluatur releuium. De
holoferico iam perfecto nequaquam.
Et quod de laua, & zaccaro.

S V M M A R I V M.

- 1 **I**N Regno nostro Neapolitano cadit
manna de celo, item recolligitur pix.
- 2 In Regno nostro artificiosè conficitur ho-
lofericum.
- 3 Niuem recollectam in feudo esse fructum
feudalem probatur.
- 4 Releuium de Niuē recollecta in feudo de-
beri, deciso refertur.
- 5 Decisiones in materia releuij debendi ex
niue ponuntur.
- 6 Antonius Caracciolus authoris preceptor
non satis laudatur.
- 7 Manna dupliciter consideratur, dicitur
fructus feudalis quando in feudo colli-
gitur, & releuium debetur de illius
redditu.
- 8 Pix est fructus feudalis, & debetur re-
leuium.
- 9 Holofericum potius industria dicitur ho-
minis, quem fructus feudalis, & nu-
mer. 13.
- 10 De holoferico an debeatur releuium
distinguitur.
- 11 De frondibus morum, & de ramis arbo-
rum deseruientium pro holoferico debe-
tur releuium.
- 12 De holoferico iam confecto releuium non
debetur.
- 13 Laua, siue aqua profluens ex territorio
feudali si venditur pro stercoreandis, &
irrigandis agris, de ea releuium debetur
- 14 Zaccarum non venit in solutione releuij
considerandum.
- 15 Canna mellis, ex quibus conficitur zac-
carum, veniunt in solutione releuij, &
de ijs debetur.

QVAESTIO XVII.

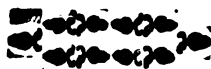

N Regno autem
nostro ob eius na-
turalem vbertatē
Deo Optim. Max.
prouidente ex no-
strorum Regnico-
larum industria
solent colligi q-

dam fructus, seu redditus, qui non ex
terra nascuntur, sed de celo cadunt,
prout est Manna, Nix, & Pix, quæ in
Regno nostro è celo cadentes maxi-
mè in Prouincijs Calabriae, & ex inci-
sionibus arborum pix recolligitur
per feudatarios Regni, & conseruan-
tur pro vitæ hominum sustentamen-
to, indèq; magni redditus solent per-
cipi, adeo vt feudorum redditus ho-
die maximè sint adacti, propterea
dubito an de istis debeat solui rele-
uium.

Item in hoc Regno, maximè in Pro-
uincia Calabriae, & in omnibus habe-
mus aliam artificiosam, admiratione
dignam industriam, quæ est holoferi-
cum, quod conficitur in nonnullis, imò
ferè omnibus Regni nostri locis.

De niue autem, quæ per Barones
recolligitur in feudis, hodie non est
dubitandum in Regno nostro esse sol-
uendum releuium, quia iam extat de-
cisum, niuem de celo cadentem, & re-
collectam, esse iudicandam vt fructū
feudalem, & introitus feudales, valo-
remque feudi augere, prout per lon-
gam disputationem refert decisū Ni-
col. Anton. Gizzarell. Reg. Consil. decis.
34. vbi eruditè hanc quæstionem dis-
putauit, & idè cum nix cadens de
celo, & conseruari solita per Barones
sit iam iudicatum, quòd sit fructus
feudalis, consequens est releuium de-
beri licet postea sub numer. 27. idem
Gizzarell. d. loco dicat sub his verbis.
Nec de releuio exacto per Regiā Cu-
riam habito respectu ad annum red-
ditum

ditum duc. 800. prouenientem ex niue, erat habenda ratio aliqua; nam illud processit de facto, & non de iure, parte inaudita, quinimmò Principe postmodum conquerente, ac prætendente restitutionem exactorum, fuit dictum, quod fieret relatio in Regia Camera Summ. ad finem decernendi an esset numerandus inter introitus feudales, & mandauit postea Regia Camera articulum esse decidendum cum interuentu omnium parium Curia, & adhuc non est decisus, meminit *Modern. Compiler decis. Regni par. 2. in verbo releuium* ingeniosus uir.

Et quod de tali niue fuerit solitum exigi releuium, *testatur idem Gizzarell. ibidem num. 27. vers. nec de releuio*, & in principio decisionis, quæ decisio fuit facta in causa Ducisse Hadriæ cū Principe Scyllæ.

Et alias memini fuisse decisum in causa Principis Scyllæ cum Regio fisco, vel nisi erro, credo quod pendet decisio, ut dixit mihi *Præses Anellus Amat.* qui decisiones Regiæ Cameræ tunc recolligebat, prout dixit mihi Carolus Amatus eius filius, iuuenis eruditus, studiosus, & adprimè doctus, tanti patris non degener, & amicus meus semper honorandus, & Principis Scyllæ defendit, ut credo, D. Antonius Carracciolus meus præceptor, perspicacis ingenij, & vniuersæ non mediocris eruditionis præditus, mihiq; iniunxit, ut aliqua in dicta causa adnotarem, ego permulta notata dedi, & in specie hanc decisionem Gizzarell. quæ adhuc non erat impressa, scripsi tunc niuem uti fructum feudalem esse indicandam, proindeq; releuium deberi, & ad hunc esse augendum, quæ mea sententia prædicto D. Antonio non aridebat, dicens niuem esse fructum industrialem, magisq; versari hominis industriam in conseruando; quæ ipsam naturam; ideò releuium, nec ad hunc deberi dicebat, ego verò deferens illi, dicebā, quod ipse ut aquila

volans summi eius ingenij pennis solè veritatis introspicere poterat, & ego habeo notatum in meo memoriali, in verbo nix, ideò hodie credo quod de hoc non sit amplius dubitandum.

7 Sed quid de manna idem videtur dicendum, siuè de manna, quæ colligitur super frondibus arborum, vulgo *de corpo*, siuè de manna, quæ colligitur ex incisuris arborū, vulgo *forzata*, licet in ea magis versetur hominis industria, tamen quia colligitur ex feudo singulis annis, & renascitur quodammodo ex arboribus, siuè cadit, & recadit de cælo dicendum est iudicandum esse fructum feudalem, proindeq; releuium esse soluendum, quia in ea militant omnes rationes, quæ militat in fructibus, & in niue, quas ponit *Gizzarell. d. decis. 34.* ad quem remitto lectorem, ne videat illum præter morè transcribere.

8 De pice autem nec ego dubitarem; ex rationibus antedictis, esse fructum feudalem, cum nascatur, & renascatur ex incisuris arborū singulis annis, & sic verè fructus, licet in ea recolligenda versetur ualdè hominis industria

9 De holoserico autem, cuius redditus, siuè prouentus in Regno sunt maximi, & præcipuè in Prouincijs Calabria, contrarium diiudico, ut holosericum non sit iudicandum uti fructum feudalem, sed potius uti quamdam industriam hominis, cum in eo natura parum, & nihil suffragetur.

Sed adhuc ego distinguo, quod autem totum consideramus materiam ex qua holosericum conficitur, aut holosericum iam confectum.

13 Si consideremus res, ex quibus holosericum conficitur, ut sunt frondes arborum morum, & tunc dicendū has frondes esset in fructu, quia nascuntur, & renascuntur, prout flores etiam, *ext. in l. plenum, ff. de usu. & habit. Gizzarell. d. decis. 34. n. 4.* siuè de uiminibus, & ramis arborum, qui deseruiunt ad finem, ut uermiculi illi ascendant, &

de-

descendant, & conficiant follulas fericas, siuè lanam illam, ex qua holosericum deinde trahunt, undè dixit *Virgil. Georgio. 2. velleraq; ut filijs depectant mollia seres*, & sic si consideramus frondes, & istos arborum palmites, qui nascuntur, & renascuntur, de his releuiū esse soluendum uti de fructu feudali.

12 Si uerò consideramus holosericiū iam confectum, tunc iudicandum est, ut industria hominis, in qua magis versatur quam natura, & quia si uassallus ex industria illud non conficeret, deper se nec nasceretur, nec renasceretur, & ideo releuium non esse soluendum.

Quinimmodò holosericum non percipitur ex feudo, nec propter feudum, adeò ut aliquo modo possit considerari, ut redditus feudalis, quia possum ego in castro meo holosericum conficere, & frondes ex alio territorio sumere. De frondibus autem inconstanter dico esse soluendum releuium, quia sunt uerè fructus deseruientes ad illam rem, & nascuntur, & renascuntur ex feudo, siuè feudali territorio.

Ego uerò uidi in nonnullis partibus, quod lapa ex uijs profluens, & collecta ad nonnullos agros, solet illos fertiliores facere, & eorum ualorem, & fructus augere, prout uidi in Casali Iuliani pertinentiarum Ciuitatis Auerlanz, ubi recolligitur lapa, profluens ex uijs pro irrigandis quibusdam agris, in quibus rustici illi serunt notas herbas, nempe carduos, & cinaras, ex quibus magni redditus percipiuntur, & hoc ex illa lapa, quæ defluendo ex uijs cõuicinis, & ex montibus affert maximam stercoreationem illis agris, illos inundando, adeo ut cardui illi teneri, & albi, & dulces

sunt, dicerem seruitium esse augendum, & releuium soluendum si lapa deflueret ex territorio feudali, & uideretur dictis rusticis ex ratione, quæ in niue, siuè etiam de augmento, & percipitur ex ipsa lapa, ut dixi, augendum releuium; tamen cogita.

14 De zaccaro autem, prout magna quantitas conficitur in Prouincijs Calabria, & in Regno Sicilia ab aliquibus Baronibus, an soluendum releuium distinguas, quod aut de canis

15 mellis, ex quibus conficitur zaccarū, & de ijs credo, quod sit soluendum releuium, eò quod nascuntur, & renascuntur, & seruntur, & ideo fructus esse dicuntur, Aut consideramus zaccarum iam confectum, & tunc dico, quod cum magis versetur in eo industria hominis, releuium non est soluendum, ut suo loco diximus de fructibus industrialibus, tamen reperi, quod de zaccaro soluitur decima, vide *Mobedan. decis. 1. alias 29. decis. 2. alias 68. de decimis.*

De calce non debetur releuium, quia industria hominis versatur, quia si stare statutum, quod de fructibus fundi solueatur gabella non habet locum in lapidicinis, & calce ex ijs confecta, *Iul. Ferret. de gabell. & publicanum. 160.*

De melle idem dicerem, quia industria hominis versatur in aptando, & accomodando apibus famos, quia si homo non aptaret, nec accomodaret famos, certè apes non conficerent melle, ideoq; cessat ratio nascendi, & renascendi, vel si conficerent esse modo hic, modo illic, & sic ratione incertitudinis non haberemus rationem fructuum renascendorum.

Finis Secundæ Partis.

A N

ANDREAS CAPANVS DE IVRE RELEVII PARS TERTIA.

ARGVMENTVM.

Actionem fisco pro releuio competentem contra Vassallum, Vassalliuè feudum, quònam ex fonte nasci traditur, & argumentando à sufficienti partium enumeratione, vt nec ex delicto, nec ex contractu vno modo intelligendo. Demum ex quasi contractu nasci deducitur.

SVMMARIVM.

- 1 **A**ctio Fisco competens pro releuio ex quo fonte nascatur, & indicatur materia tertia partis.
- 2 Actio nascitur ex quadruplici fonte ex delicto, vel quasi ex contractu, vel quasi.
- 3 Actionem pro releuio fisco competentem ex quasi contractu descendere probatur, & num. 5.
- 4 Actio pro releuio aliquo modo considerata ex contractu nascitur.

QVÆSTIO I.

Actio Fisco habet pro releuio consequendo, adeòut illa & contra vassallum, feudum, feudiuè tertium quemlibet possessorem experiatur, vt infra suo loco

dicemus, & nonnulla diximus in superioribus, verum cum in hac tertia nostri tractatus parte principaliter de ea verba simus facturi, neuè materiae declarandę desidę locus detur, nihiluè penitus, & totali declarationi cõpetit dese-

- 1 ratur; quare hæc actio cõpetens fisco pro releuio, quoniam ex fonte nascatur, cum quadruplici ex fonte actione nasci tradidere Ciuilibus, nempe ex delicto, vel quasi delicto, contractu vel quasi contractu, *S. sequens vbi DD. omnes inst. de obligation.* ex quibus quatuor principalioribus actionum fontibus nonnulli diuersarum actionum profuunt riuuli, nempe diuersæ actiones, & nè sup hoc diutius immoremur resolutiuè respondendo, & arguendo à sufficienti partium enumeratione
- 2 dico, quod hæc actio nascitur ex fonte illo, quasi ex contractu, cum ex delicto non oritur; delictum enim considerari non potest, nec quasi delictum, sed tantum obligatio ad soluendum, & dandum, ergo nascitur ex contractu, vel quasi.
- 3 Sed dicas, quod nec ex contractu strictè considerando, cum numquam successor hæres se obligauerit ad talē solutionem, nec ipse, nec eius prædecessor, licet posset considerari quodammodo nasci ex contractu, quatenus consideremus inuestituram esse contractum inter Vassallum, & Dominum, ex quo contractu queritur fisco actio ad releuium. Sed verè dicas, quod oritur ex quasi contractu, quia certum est, quod hæres cum omnibus creditoribus hæreditarijs, siuè defuncti videtur quasi contrahere, acceptando hereditatem, ergo hæres acceptando feudum videtur quasi contrahere cum omnibus creditoribus feudalibus, inter quos cum præcipuus sit fisco, ob releuium, meritò & cum ipso quasi contrahere videtur hæres acceptando feudum. Hæc volui ponderare pro

pro materiæ ampliacione, & declaratione, caterùm ad utiliora.

ARGVMENTVM.

Actionem Fisco pro releuio quonàm tempore nasci, an à die mortis feudatarij, vel factæ inuestituræ, contraria opinio, & Matthei de Afflict. & Ioan. Franc. de Ponte discutitur, easque concordando media inter extremas elicitor sententia.

SVMMARIVM.

- 1 **A**ctio nascitur ex obligatione, veluti ex matre filia.
- 2 Actio præsupponit præexistentem obligationem vndiq; perfectam.
- 3 Releuium soluit feudatarius tradita possessione feudi.
- 4 Actio ad releuium oritur facta inuestitura reali, seu tradita possessione secundam Afflict. sententiam.
- 5 Actio ad releuium non in vita feudatarij, sed post mortem nascitur, eiusq; natiuitas incerta, secundam Franc. de Ponte doctrinam.
- 6 Doctrina Franc. de Ponte declaratur contra Afflict.
- 7 Actionem pro releuio competere Fisco sequuta morte, & filio existente successore hærede, probatur, & num. 9.
- 8 Stipulatio collata in tempus, vel euentum parit actionem post temporis, vel euentus existentiam.
- 10 Afflict. sententia probatur contra Franc. de Ponte.
- 11 Quando tempus, & causa considerantur in obligatione nascenda, licet tempus aduenerit, actio non nascitur, nisi sequuta esset.
- 11 Minores solvunt releuium in minori ætate, prout maiores.
- 12 Minores de iure feudorum non tenebantur iurare, nisi facti maiores.

- 13 Laudimium non debetur nisi facta inuestitura.
- 14 Argumentum de vassallo ad emphyteuta validum remissive.
- 15 Releuium non debetur vbi inuestitura non est necessaria.
- 16 Discordantes Afflict. & Franc. de Ponte sententiæ concordantur, distinguendo natiuitatem actionis, ab exercitio illius, & probatur num. 19.
- 17 Actio ad releuium nascitur sequuta morte, & ita debet intelligi Franc. de Ponte doctrina.
- 18 Exercitium actionis pro releuio oritur facta inuestitura, & ita debet intelligi Afflict. sententia.
- 19 Actio pro laudimio nascitur post contractum, sed exercetur facta inuestitura.
- 20 Actio, nata aliquando differtur eius exercitium.

QVAESTIO II.

IAM dixi actionem pro releuio Fisco competentem ex quasi contractu nasci, consequens est videre quonàm tempore illa nascatur, quippe

- 2 actione ex obligatione veluti ex matre filiam nasci suadetur, ex l. licet, S. ea obligatio, ff. de procurator. glos. in S. 1. instit. de action. semper enim actio præcedentem, & præexistentem præsupponit obligationem, iuxta communem Doctorum Ciuiliarum traditionem in S. 1. instit. de obligat. & in d. S. ea obligatio, quæ obligatio cum præsupponat contractum, vel quasi, maleficiũ, vel quasi, S. sequens, instit. de obligation. non potest in esse deduci, vel suum parere effectum, nisi contractu vndiq; perfecto, vel delicto patrato; altera enim pars contractum non adimplens, rem, pretium, vel cætera promissa non tradendo, vel alias faciendo, statim actio ex illo contractu incipit competere ad rem

rem, vel pretium, vel aliud implendū, iuxta vulgatam Ciuilitarum sententiam, vt in contractu emptionis, & vēditionis, quo perfecto quodam consensum, si vna pars rem tradidit, & altera pretium non numerauit, statim re tradita, & sic adimpleto cōtractu ex parte vnius, competere incipit actio alteri ad pretium. Vnde in releuio prò quo fiscus habet actionem. contrā feudatarium, rem ipsam, & contrā tertium possessorem, iudicauit dubitabilem quæstionem, quoniam tempore nascatur, & fisco competere incipiat.

3 *Matheus de Afflict. in hac constit. post mortem col. 5. vers. vtrum excusatur*, in eam iuit sententiam, dicens quòd feudatarius non tenetur soluere releuium, nisi ei tradita sit possessio feudi, cuius sententiam sequutus est *Io. de Nigris Campan. in cap. apud Fogiam num. 35. per quos fiat inuest.* ex qua doctrina Afflict. facile dignoscitur actionem fisco ad releuium non competere nisi facta inuestitura, cum dicat, quod non tenetur soluere releuium nisi facta inuestitura.

Sed *Io. Franc. de Ponte in suo traët. de potest. Præreg. tit. de refut. feud. S. 4. n. 5.* obiter hæc verba scripta reliquit. Aduerto insuper, quod fiscus in vita feudatarij nullo modo est creditor ratione releuij, nec est orta obligatio aliqua, sed (vt diximus) est quædam præstatio extrinseca inducta per mortem in successore hærede; ita quod mors producit obligationem, & antè illam non est nata, & rursus est incerta ipsius natiuitas. Sicquè vides, quod ex eius doctrina obligatio nascitur post mortem feudatarij ad releuium, ex qua formando argumētū, deduco consequentiam sic dicendo, obligatio est mater actionis, sed ordine naturæ non præpostero prius mater, quàm filia nascitur; sed si mater nascitur, & sic obligatio post mortem, ergò actio ad releuium fisco quaeritur post mortem, tamquam filia obligationis, & sic matris. Quæ

tanti Auctoris sententia licet vera sit, tamen docebimus, quod & contraria *Marth. de Afflict.* etiam defendi potest, nempe vt non nascatur actio ad releuium, nisi facta inuestitura. Deinde concordando, mediam inter extremas proponam sententiam.

Pro opinione *D. Franc. de Ponte* faciunt sequentia; nam hæc præstatio releuij est inducta ex consuetudine ob mortem in successore hærede, ergo eò ipso, quod verificantur istæ duæ qualitates, nempe vt quis sit successor, hæres, & mors intercedat feudatarij statim incipit competere actio, exemplo promissionis sub conditione, vel tempore; quia adueniente tempore, vel conditione statim incipit actio ad rem competere, *S. omnis inst. de verbor. obligat.* cumque dicatur stipulatio ista collata in tempus mortis, vel futurum euentum, deberi non incipit nisi adueniente tempore, vel euentu, *S. sub conditione de verb. obligation.* ergò clara est consequentia *D. de Ponte*, quod quando verificantur istæ duæ qualitates, quod quis sit in feudo successor, & hæres ob mortem, tunc nihil ob stare videtur quin actio nascatur ad releuium, vel obligatio videatur collata in tempus mortis, quo adueniente statim nascitur actio sequuta morte, *d. S. sequens, vers. decem aureos*, pro qua sententia permulta similia possent adduci argumenta, quæ omisso, nè in re clara insistant.

Sed prò contraria sententia videtur dicendum, quod in solutione releuij concurrunt & tempus, & causa. Tempus nempe mortis, & sic expectanda est mors feudatarij; Causa hoc est inuestitura, ad eò inuestituræ realis est expectanda renouatio, quippe verum est, quod debetur in morte, & hoc est tempus, sed nõ simpliciter statim, atq; venerit mors, sed est expectanda causa, nempe renouatio inuestituræ, aliaq; causæ, vt supra diximus q. 4. p. p. ergo quoad causam non aduenerit non dici-

tur committi stipulatio, quod patet ex eo, vt si inuestitura opus non sit sequuta morte, vt quando pater refutasset in vita, nulla fraudis suspicione vigente, vt suo loco dicemus infra q. 15. p. 4. & licet mors interueniat, & filius sit quodammodo successor, & hæres patris, tunc quia alia inuestitura opus non est, releuium non soluitur, vt dicemus d. q. 15. estquè expeditum apud Feudistas, quod benè deducit Nicol. Ant. Gizzarell. decis. 8. nu. 4. & seq. in minore de iure communi feudorū loquendo (licet alias sit receptum in ¶ Regno nostro, prout pluries fuisse de-
 11 cium, quod minores soluant releuiū etiam quòd inuestituram non habeāt propter minorem ætatem, Ioan. Aloys. Mormil. in add. ad hanc consl. post mor-
 12 it) quia licet interueniat mors patris, & sit successor hæres, tamen quia in minori ætate non tenebatur iurare, & inuestituram petere, releuium soluere non tenebatur, ergò clare deducitur tunc deberi releuium, quando Dominus facit inuestituram, & ideo tunc actionē nasci fatendum est, quod tantò fortius concluditur vt releuium peti non possit, nisi sequuta inuestitura, vt ait Campan. in cap. apud Fogiam num. 40. de inuest. infra annum, ita ex laudimio, de quo validum est argumentum ad releuium, vt supra ex Amed. de Ponte deduximus, illud namq; non debetur, nec peti potest, nisi facta inuestitura, & præstito consensu Domini directi, Bertrand. consl. 35. vol. 3. Amed. de Ponte laudim. q. 38. num. 20. Et quod
 13 validum sit etiam argumentum de vassallo ad emphiteutam deduxit Euerard. in suis Topicis loco à feudo ad vassallum, Andr. de Ifern. in cap. 1. §. si vassallus num. 4. si de feud. defunct. Anelius Amat. consl. 14. num. 22. estque tam cla-
 15 rum, quòd releuium debetur ob inuestituram, quod vbi necessaria non est inuestitura, releuium peti non debet, & non soluitur, vt dicit idem Preses Amat. d. consl. 14. num. 21. ex quo clarè

deducitur, quod tunc deberi incipit, quando inuestitura fit, ergo si debetur eo tempore tunc actio competere incipit.

Verùm distinguendo dicas, quòd vtraque sententia potest sustineri, ne
 16 super his amplius immorer; distinguendo natiuitatem actionis ad releuium, ab exercitio actionis pro releuium habendo. Quod si ad natiuitatem respicias, sustineri potest opinio D. de Ponte, vt statim sequuta morte incipiat deberi releuium, ad eòd successor hæres sit obligatus ob mortem ad illud soluendum, & per consequens dum præsupponimus obligationem, est etiam præsupponendum (vt plurimum) nasci actionem, vt ex matre filiam, verùm quia hæres, vel successor habet annum, & diem, vel mensem, si miles ad petendam inuestituram, cap. 1. de cap. Corrad. tunc, quoad intrà hæc tempora inuestituram non petierit, actio pro fisco est in suspenso.

18 Si verò ad exercitium actionis iam orta respicias, tunc dicas statim facta inuestitura reali, & iuramento præstito, cæterisq; admissis, & sic adimpleta causa, ob quã debetur, tunc peti potest releuium, sicque actio exerceri, quo casu sustineri potest opinio Afflicti, & aliorum. Quam distinctionem ne sine autoritate loqui videamur,
 19 probo in laudimio, vt supra diximus, quod peti non potest, nisi facta vera, & reali inuestitura. Et quod de laudimio dubitari potest, vt debeat ante inuestituram, vel in ipso actu, vel statim deducit, Amed. de Ponte d. q. nu. 23. dicens, quod laudimium statim post contractum incipit deberi, licet peti non possit, nisi præstito consensu.

Et applicando terminos iuris ciuiliis, patet ex d. §. sequens, in §. de verb. obligation. ex tex. in l. cedere diem, ff. de verb. significat. quibus in iuribus sacclarum est, statim post contractum nasci obligationem, & deductum in ea deberi, & per consequens nata est actio, sed

fed exercitium eius differtur, ylque ad temporis euentum, vel conditionis implementum, & hæc fufficient pro concordia iftorum magnorum virorū, licet per multa hinc inde potuiffent dici, quæ, vt breuitati confulam, omiſto.

ARGVMENTVM.

Actio competens fiſco pro releuio, an fit realis, vel perſonalis proponitur, ſuper quo Marini Freccia, necnon Io. Franc. de Ponte ſententiæ inuicem ſibi aduerſantes referuntur, alter perſonalem, alter realem eſſe aſſerentes, vtraque tantorum virorum diſcutitur opinio, deinde adhibita diſtinctione concordantur. Demum deciſiones Regiæ Camere ſuper hoc ſeruatæ referuntur, tam in ſimplici, quam in duplicato releuio.

SVMMA RI VM.

- 1 Actio realis, & perſonalis varij effectus traduntur.
- 2 Actio mixta varij effectus traduntur.
- 3 Actio pro releuio an ſit perſonalis, vel realis, vel mixta.
- 4 Actionem pro releuio fiſco competentem perſonale eſſe probatur, ex Frecc. ſententia.
- 5 Tertius poſſeſſor feudi moleſtari poteſt pro releuio à fiſco.
- 6 Actionem pro releuio realem eſſe contendit Io. Franc. de Ponte.
- 7 Actio pro adboo conſequendo realis eſt, etiam contra tertios poſſeſſores, pro non ſoluto adboo.
- 8 Releuium, quia infixum feudo, debetur à tertio poſſeſſore ſi non fuerit ſolutum.
- 9 Releuij onus inductum in ſucceſſore, non autem ſuper feudo; ideo non trabendum contra illud.
- 10 Directum feudi dominium Dominus nunquam præſumitur à ſe abdicare.
- 11 Actio pro tributo hypothecaria datur, quã-

do à iure expreſſum eſt.

- 12 Franc. de Ponte ſententia probatur.
- 13 Hypotheca datur pro cenſu ſuper re emphyteutica.
- 14 Actio pro laudimio realis eſt, item pro decimis, & collectis.
- 15 Sententia Frecc. & Franc. de Ponte diſſidentium concordantur ex diuerſitate temporis remiſſiue, & num. 20.
- 16 Actio pro releuio hodie realis eſt, nec dubitandum.
- 17 Deciſiones referuntur, quod actio pro releuio ſit realis.
- 18 Releuium eſt debitum fiſcale, ideo, realis eſt actio.
- 19 Actionem pro duplicato releuio realem eſſe refertur.
- 20 Actio pro releuio habet perſonam obligatam, & in conſequentiam feudum.

QVÆSTIO III.

ctionem cui nature tribuendâ eſſe perſcrutari valdè admodum cõfert, ex eius enim nature inueſtigatione varij producuntur effe-

ctus, cum ſi realis eſſe deducatur, ſemper rem efficit, & contra quemcumq; rei poſſeſſorem, vel detentorem ſuos producit effectus, quod ſi perſonalis referatur, tunc tam longas manus, largiſq; habenas minimè habet, cum tantum circa obligati rei perſonâ reſtringitur, intrâq; eius clauditur viſcerum cancellos, adeo ut perſonam ipſâ non tranſgrediatur, eaq; extincta, & extinguitur. Quod ſi ex utroq; genere particeps producat; nempè quod mixta ſit, vel perſonalis in re ſcripta, tunc licet & contra perſonam detur, tamen & contra rem exerceri etiam poteſt, S. omnium, inſt. de action. ubi DD.

Propterea, dum iam deduximus fiſco competere actionem. Quæro ſub quo

ordine collocāda erit talis ratio, num personalis, num realis, vel mixta dicenda erit.

- 4 *Marin. Freccia de subfeud. lib. 2. author. 3. num. 4. & seqq.* licet inuolūtè loqui videatur, tamè in effectu tenet, quod sit præstatio personalis debita à successore feudi, non autem à feudo, subditq; quòd si nouus successor alienet feudum in alium cum assensu domini, nō potest emptor à Curia molestari super feudo pro solutione releuij, quia hæc præstatio non inest feudo, sed pertone, & actio personalis non sequitur feudum *l. fin. S. 1. ff. de contrahen. empt.* licet contrarium de facto asserat seruari, vt etiam contra quemcunque feudi possessorem actio detur hæc *Marin. Freccia*, & nos latè supra deduximus in illa quæstione, an sit onus reale, vel personale, ex quibus dictis nonnulla colligere potes ad decisionem præsentis quæstionis.
- 6 *Sed Io. Franc. de Ponte de potest. Proreg. tit. de regal. imposition. num. 9. vsq;*
- 7 *ad 13.* dilcurrens de actione, quam habet fiscus pro adhoa, quod cum sit seruitium impositum in constitutione, & concessione feudorum, quæ illorum innatam naturam capiunt ab ipsorum inuestituris, &c. subdit *nu. 10.* propterea si feudatarij adhoas debitas non soluerint, nō solum actio datur contra eos, & super ipsorum feudis concessis, sed etiam pro adhois præteritis datur actio realis super eisdem feudis per tertios possessis hæc *Franc. de Ponte vsq; ad num. 12. & nu. 13.* subdit per hæc verba, *Et quod dictum est de adhois idem seruetur respectu releuij, &c.* quod paulò inferius magis dilucidè aperuit, dum dixit, *quod secuti pro adhoa datur actio realis contra omnes feudi possessores, ita pariter pro releuij adducens Freccia authoritatem, eiusq; dicti assignat rationè, quòd fiscus pro hoc releuij (eò quod sunt onera infixa feudo ex lege inuestituræ) habet tacitam hypothecam, & feudatarius*

remanet ratione feudi obligatum, ita quòd in quemcunque transeat feudū, transit cum hoc onere affectum, & datur actio, hæc *D. de Ponte vsq; num. 13.* quam doctrinam *D. de Ponte* latè comprobat *Garf. Mastrell. decis. 112. num. 20. ad 24.* vbi multos allegat, & nos alias diximus cum *D. Regente Moller* de hac obseruantia in Regia Camera Summaria, quòd si verè hæc actio pro releuij realis non esset; quæ via, quoquo modo quemcumq; feudi possessorem grauare veller è in summa vides quomodo tales feudorum magistris inter se diuidantur.

- Et pro opinione Freccia quatenus de iure ipse discurret, non autem de facto videtur facere causa inductiua releuij, quæ tantum successorem grauauit, & sic personam, & semper quod in iure non est expressum, hypothecā esse dandam, nec nos debemus illam dare, nisi in casibus expressis. *in tit. ff. & C. in quib. caus. pign. tacitè contrah.* ita arguit *Bartol. in l. lucius ff. de alienat. & qthar. legat.* Item in feudo Dominus retinet dominiū directum, quod numquam à se abdicare videtur, iuxta communem Feudistarum sententiam in definitione feudi traditam, & pignus non potest consistere super re propria *l. neq. pignus cum concordantibus, ff. de reg. iuris*, sed hæc ratio non tantum videtur ob stare, cum pignus contrahatur, in hoc casu ratione dominij utilis, & tunc consistit, vt per *Alex. & Imol. in l. quod dicitur nu. 13. ff. de verb. oblig. Negusant. de pignor. par. 4. princip. 2. par. 11. num. 127.* Vnde si pro tributo datur actio hypothecaria, hoc ideò procedit quia reperitur expressum in iure, *l. 1. C. si propter publ. pensitas. notatur in l. fin. C. sine censu, vel reliquis fund. compar. non posse, Anton. de Butrio, & Imol. in cap. potuit ext. de locato.*
- 12 Pro opinione *Franc. de Ponte* dicentis pro releuij competere Fisco actionem realem, & hanc conclusionem quam de facto practicari, ait Freccia de

de iure substineri posse suadet, licet *Franc. de Ponte* sic transeat pede præmissa illa uera conclusione ualere argumentum de laudimio ad releuium, & sic de emphiteuta ad feudatarium, secundum *Euerard. loco ab emphiteuta ad feudatarium, Rosental. de feud. in princip. ex auth. Bald. in auth. si quas ruinas col. pen. vers. sed ultra omnes, C. de sacrosanct. Eccl. dicentis*, quod res emphiteutica pro censu est hypothecata, & hoc fundat ex *tex. in S. scire autem, auth. de non alienand. Afflict. decis. 95. num. 1.* late de hac materia, & concludit pro canone præterito competere Domino actionem hypothecariam aduersus tertium possessorem, ut ex *glo. — S. 53. glo. 1. num. 58. & seqq. & S. 52. glo. 1. num. 139.* ubi idem, quod de censu, dicitur de laudimio, notat *Chassan. in consuet. Burgund. tit. des censens. S. 1. num. 9.* dicens, quod istud ius laudimij est reale *Riminald. sen. cons. 1. num. 57.* Et hac de causa, quia laudimij onus est reale, & concernit rem, affirmat *Papon. lib. 10. arrest. 4.* contra quemcumque possessorem rei actione reali agi posse, quod similiter suadetur ex onere census, & decimarum, & collectarum, quæ cum sint onera, quæ afficiant rem, ut notat *Gigas de pensomb. q. 39. & seq. 44. & 51.* sequitur quod quemcumque rei possessorem afficiunt.

15 Sed quicquid sit utraq; sententia substineri potest, actenta temporum diuersitate, prout considerauimus supra q. 6. par. 1. ad quam remitto lectorem, tamen in ueritate sustentabilior uidetur opinio *Franc. de Ponte*, tanto magis, quod ita seruatur hodie, non excludendo, quin & opinio *Freccie* etiã uera sit, & quod hæc actio competens Fisco pro releuio sit hypothecaria, siue realis, adeo ut contra tertium possessorem detur, & semper in Regia Camera fuisse seruatum, & iudicatum, adeo ut hodie controuerti non possit, quia hæc dubitatio sic recepit interpretatio

17 **ITEM**, prout refert *Reg. Moles decis. sua*

12. *sub tit. de iure releuiorum*, & præcipue fuisse iudicatum in anno 1567. die 2. Ianuarij, quo tempore ingressus fuit officium Præsidentis, & iterum in anno 1570. die 17. Martij, ea ratione 18 quia hoc releuium est debitum fiscale, & fiscus pro debito fiscali habet actionem realem, siue hypothecariam, ergo &c. & ita semper fuisse iudicatum, & seruatum, refert idem *Moles ijs in locis.*

Addens etiam in fine, ita fuisse seruatum non solum respectu simplicis releuij, sed etiam respectu releuij duplicati, ut pro illo fiscus habeat actionem hypothecariam contra tertium possessorem, ea nimirum ratione, quia si pro simplo fiscus habet hypothecam, idem est dicendum de duplo, adducit *tex. in l. 1. C. de penis fiscalib. creditor. presertend.*

Non tamen excludas si vis disputando tenere mediã inter extremas, sententiam ut possit substineri, hæc actionem esse mixtam, ut detur contra rem, sed habere in consequentiam obligatam personam ratione rei, seu, ut melius dicam habere obligatam personam, sed in consequentiam rem ipsam, prout defendit *glos. — S. 21. num. 154. & seq.* & ita annotauit *Octau. Bammacar. ad Frecciam. d. auth. 3. num. 4.* & nos diximus supra d. q. 6. concordando discordantium sententias an sit onus reale, vel personale.

ARGUMENTVM

Actio pro releuio fisco competens an sit bonæ fidei, vel stricti iuris inuestigatur, & stricti iuris esse probatur ex origine, & natura contractus feudi, quæ de re releuij solutio non extenditur, nec de re ad rem, nec de casu ad casum, nec de persona ad personam, nisi interna ratio, vel pars, vel maior insit

& demum contraria refertur opinio, quod sit bonæ fidei, quatenus consideretur causā, quod est feudum, esse beneficium, & contractum, qui celebratur cum Principe, & conciliantur istę duę sententię, quod ratione originis, ut sit stricti iuris, ratione autem causę, ut sit bonæ fidei.

S V M M A R I V M.

- 1 **A**ctionē per celebris diuisio alia bonæ fidei, alia stricti iuris.
- 2 Actionis bonæ fidei dignoscendę regula traditur.
- 3 Actionē competentē fisco pro releuio esse, vel nō esse stricti iuris confert indagare.
- 4 Actio pro releuio, quod sit stricti iuris dubitatur, & probatur num. 6.
- 5 Origo releuij facit eas actionem stricti iuris esse iudicandam.
- 6 Consuetudo est stricti iuris, & contrarium num. 13.
- 7 Ex natura contractus iudicatur actio ex eo descendens.
- 8 Feudum contractus est stricti iuris.
- 9 Actio ad releuium descendit ex contractu feudali.
- 10 Consuetudines, & pacta inducentia releuium strictē obseruanda, nec sunt extendenda. Idem in laudimio.
- 11 Releuium non extenditur de re ad rem, nec de persona ad personam, nisi interna ratio subsit num. 12.
- 12 Feudum contractum esse bonæ fidei, & num. 6. contrarium dicitur.
- 13 Contractus, qui celebrantur coram Principe bonæ fidei sunt.
- 14 Contractus feudalis contra concedentem interpretandus.
- 15 Actio ad releuium dicitur bonæ fidei ratione causę, sed ratione originis, & alia ratione est stricti iuris probatur.
- 16 Actio pro Canone an sit bonæ fidei, vel stricti iuris remissus.

QVAESTIO IIII.

Derelebris illa est actionum diuisio, quam tradidit Iustinianus in tit. de actio. in S. actionum desumpta ex l. actionibus

ff. de in lit. iurand. Canonista in cap. cum venerabilis de exception. & defenditur à Gomez. in d. S. actionum, alias bonæ fidei, alias verò stricti iuris censendas esse, estque in tantum approbata hæc diuisio, ut pro regula traditum sit eas bonæ fidei iudicandas esse, quę enumerantur in d. S. actionum, adeo, quod hodie cæteras ibi nō enumeratas stricti iuris habendas esse tenent DD. Et inuestigare, an actio sit bonæ fidei, vel stricti iuris valdè confert, cum si stricti iuris iudicetur, vsurę non veniunt, nisi facta interpellatione, si bonæ fidei à die contractę morę l. in bonæ fidei ff. de iudic. ceteraq; his similia, de quibus latè Acurf. Faber. Io. de Platea, Angel. Zaf. Gomez. ceteriq; in d. S. actionum num. 24. Petr. Loriotus in tract. de action. cap. 32. gloss. & DD. in d. cap. cum venerabilis. Vnde cum iam deduximus fisco pro releuio actionem competere realem, perscrutari perneceffe duxi, an ea sit iudicanda bonæ fidei, vel stricti iuris ad finē, ut multa ex huius quæst. resolutione decidi possint. Et q̄ sit stricti iuris suadet, quatenus vera sit regula, quam modò annuimus, eas tantum censendas bonæ fidei, quę enumerantur in d. S. actionum, quodque cum hæc actio in d. S. actionum enumerata non reperiatur, ergò bonæ fidei, non autem stricti iuris iudicandam esse, ita Guid. de Suzar. in tract. iur. emphit. num. 3. Aluar. Valasc. de censibus quæst. 5. num. 7. post Speculat. Ias. Acurf. Beroum, Bald. ceterosq; ibi à Valasc. alleg. num. 8. & ita post eum Felician. de

de Solis in tract. de consibus lib. 1. cap. 3.
 5 quæ propositio magis conualidatur si
 ad eius originem respiciamus, quam
 originem cum consuetudo, & mos in-
 troduxerint iuxta toties, *Andr. de Ifern.*
inculcatam doctrinam in d. cap. 1. de cap.
Corrad. & à Freccia relatam, & nos su-
 pradiximus in quæstione illa, quam
 6 de releuij originem instituiamus, sed
 consuetudo est stricti iuris, l. 3. S. *hec*
verba ubi DD. ff. de negot. gestis, cæte-
 rique, quos allego, & sequitur *Hen-*
rich. à Rosental. de feud. cap. 6. quest. 5.
num. 3. in glosell. B. ergò & actio ab ea
 introducta stricti iuris absque dubio
 arbitranda est, quam doctrinam bene
 cognoscit *Freccia d. author. 3. num. 2.*
 dicens, eò quod releuij solutio ex cõ-
 suetudine introducta est, odiosam illã
 iudicauit *ex Alber. Brun. in cons. 44.* per
 quæ verba aliud significare noluit,
 nisi quod stricti iuris sit censenda, &
 ideo odiosa, cum odiosa semper stricto
 iure interpretentur iuxta communem
 Doctorum regulam.
 7 Insuper actio descendens ex aliquo
 contractu semper est iudicanda eius
 nature qualis est contractus, à quo
 descendit d. S. *actionum ubi DD.* hoc
 8 firman, sed feudum est contractus
 stricti iuris, pòtut *in cap. 1. de feud cog-*
nit. asseruit *Iacob. de Beluis. & Bald. ibi*
num. 9. Afflic. num. 8. Iacob. Rauerm.
num. 7. par. 5. Caccialup. par. 5. num. 7.
in repetit. d. cap. 1. Franciscbin. Curtius
de feud. q. 9. par. 1. ubi communem
 dicit esse feudistarum sententiam *An-*
tonius Capyc. in inuest. feudal. in verb. feu-
dalis contractus col. 3. S. contractus stricti
iuris, Nicol. Intrigl. de feud. centur. 1. q.
16. num. 1. cum seqq. dicens hanc esse
 communem senten iam *Petr. Nicolaus*
Mozz. de feud. in princip. num. 21. Lu-
dolph. Scrad. in tract. de feud. p. 2. cap.
2. num. 1. & 4. & post Io. Garzon. Car-
bulum, Loffred. Iul. Clar. cateroq; quos
 allegat, & sequitur *Henrich. à Rosental.*
de feud. cap. 1. conclus. 5. num. 1. in glo-
 9 *sell. A.* sed actio ad releuium descen-

dit ex contractu feudali, nempè inue-
 stitura, vt iam diximus, ob quam de-
 betur releuium, ergò necessariò di-
 cendum est, & actionem istam, eò quod
 ex dicto contractu descendit, stricti iu-
 ris iudicandam esse, ita post *Bald. &*
alios in l. 1. C. locati tenet Valasc. de iure
emphit. quest. 5. num. 8. vnde idem
Rosental. cap. 6. tit. quibus mod. feud.
 10 *acquir. conclus. 66. num. 6.* dixit, quod
 pacta, & consuetudines, quæ releuia
 introduxerunt esse soluenda, strictè
 sunt obseruanda, nec extendèda sunt,
 quod idem post *gloss. in consuet. —*
S. 32. num. 3. quem refert, & sequitur
Amad. de Ponte quest. laudim. q. 27. nu.
 10. ex auctoritate *Andr. de Ifern. duo-*
bus in locis ibi allegatis, quòd laudimiũ,
 cæteraq; huiusmodi onera sunt odio-
 sa, & restringenda ad casum scriptum
 tantum, non autem de casu ad casum,
 ubi diuersa militat ratio, ita *Ludolph.*
Scrad. de feud. par. 6. cap. 3. num. 24.
 25. Secundo inferas, quod in hac rele-
 uij solutione, eò quod stricti iuris est,
 11 non potest fieri extensio de re ad rem,
 nec de casu ad casum, nec de persona
 ad personam *Bald. in cap. 1. num. 9. de*
feud. cognit. ubi Afflic. numer. 18. &
Petr. de Rau. Rosental. in tract. de feud.
cap. 7. conclus. 42. num. 4. 6. & seq. ubi
 12 *latè de hac materia.* Hoc tamen limi-
 tant Doctores, nonnulli nisi ratio sub-
 sistat interna, vel par, vel maior æquitas
 suadeat, ita *Afflic. in d. cap. 1. nu. 18.*
de feud. cognit. in fine post Luc. de Perm.
ibi allegatum, ubi Bald. caterique Sylvan.
de feud. recognit. quest. 4. num. 4. & 10.
 & post *Claud. Seyfell. Rosental. cap. 1.*
quest. 17. num. 4.
 13 Non tamen excludas, quin contra-
 ria opinio defendi non posset, nempè
 hanc actionem bonæfidei esse, cuius
 opinionis argumento est, nam nonul-
 li existimarunt feudum esse bonæfidei,
 vt *Præposit. in d. cap. 1. de feud. cognit.*
numer. 2. Sylvan. latè de feud. recognit. d.
quest. 4. latè Oldenmorp. de action. benefi-
 ciat. *class. suis hanc suadentes senten-*
 tiam

etiā ea nimirum ratione dicendo, quod feudalis contractus celebratur cum Principe, & per consequens bonæ fidei, vt tenet *Zafius in d. cap. 1. de feud. cognit. Bald. in S. si quis num. 1. de pace Constantie Moz. de contractibus art. 4. de diuis. contract. numer. 15. & 26. vbi alios allegat Nicolaus Intrigliol. de feud. cens. 1. quest. 16. num. 17. & seq. Neuzan. conf. 12. num. 17. inter consil.*

14 *feudal. Alber. Bruni*, ampliātes hanc sententiam etiā si esset contractus, qui celebraretur coram Principe, itā *Gomez. latè in d. S. action. instit. de actionib.*

15 Vnde inferendum videbatur, eò quod contractus feudalis beneficij speciem contineret, actionem ex illo latè contra Principem esse interpretandā, licet stricti iuris sit, ita *Rosental. in sua synop. cap. 1. concl. 5. numer. 10. & conclus. 18. num. 2. vbi alios allegat, & ideo concludas, quod hæc actio ad releuium, eò quod non descendit immediatè ex contractu feudali, sed ob contractum feudalem, nempe inuestituram à Principe factam, vt supra diximus, & ex more, & consuetudine introducta, ideo ratione originis dicitur stricti iuris, sed ratione causæ, ob quam debetur, dici potest, quod sapiat naturam bonæ fidei, sed verè stricti iuris est, & ideo eò quod onus est, semper iudicandum est in dubio, vt non debeat, quia quanto minus potest feudum grauari debet.*

Et quod releuium sit stricti iuris, tenet, & fundat *Petr. Paul. Balzaran. 17 in S. sed & res numer. 17. in princip. per quos fiat inuest. & quid de actione pro Canone videas Iason. in l. 2. C. de iure emphis.*

ARGVMENTVM.

Pendente iudicio num res, de qua rele-

uium solui petitur sit feudalis, vel nō an illud fiscus exigere possit, & exactum quando repetendum. Distinguitur. Si conuentio inter Dominum, & vassallum fuerit, & Domino posside nte vassallus negans feudalem rem, nō soluet, suè vti in allodiam ingrediat, Si inter agnatos, & filiam te ū nec Domino, nec agnatis possidentibus, nec probaturis aliquid incontinenti, femina immissa non soluet, Agnatis autem possidentibus, & femina immissa vti in rem feudalem soluet releuiū, quod si succubuerit immissus solum iam releuium repetet à nouiter immisso, quod & consimili decisione, & auctoritate conualidatur.

S V M M A R I V M.

- 1 **R** Eleuium an possit exigi pendēte iudicio super qualitate feudali.
- 2 Iudicium de feudali qualitate potest cadere inter diuersas personas.
- 3 Successor non negando rem feudalem esse que à Domino possidetur, non est immittendus in eius possessionem, nec releuium soluere debet deducitur.
- 4 Successor negans rem esse feudalem, sed allodiam profiteatur immiscendus est, nec soluat releuium probatur.
- 5 Domino nec agnatis possidentibus rem feudalem prætersam, nec incontinenti de feudali qualitate probantibus, femina immittitur in possessionem vti in rem allodiam, nec ideo releuium soluitur.
- 6 Pendente iudicio super feudali qualitate, agnati possidentes non sunt manutenendi in possessione feudi, sed filia immittenda, & releuium soluet.
- 9 Releuium solum pendente iudicio super qualitate feudali, & postea allodiali declarata, potest repeti, & num. 13.
- 8 Laudimium solum post venditionem, & inuestitura non facta, & pendente tunc repeti posse suadetur.
- 9 Feudi qualitate probata, immissus soluet releuium.

- 10. *Inuestitus lite pendente, & solvens re-
leuium, si deinde succumbat potest repe-
tere releuium solutum à vincente.*
- 11. *Auocantes feudum soluant releuium illis,
qui primo loco releuium soluant (fisci
vire inconcussio semper extante.)*
- 12. *Agnati reuocantes feudum restituere
laudimium solutum tenentur emptori, à
quo reuocant.*
- 13. *Repetitionem releuij dandam esse conclu-
ditur.*

QVÆSTIO V.

Xijs, quæ dixi-
mus supra q. 14.
par. 1. in fine
corrolariè hæc
venit inferenda
quæstio, eò quod
releuium solui-
tur à succeden-

te in feudo, quid si pendente iudicio
de qualitate feudali, num res, in qua,
qs succedit, an sit vel nè feudalis iudi-
canda, & quis in ea succedit, an fiscus
2 releuij possit exigere, pro cuius quæ-
siti resolutione, distinguendo dico,
quod hoc iudicium de qualitate feu-
dali potest cadere. Primo inter Do-
minum, & vassallum. Secundo inter fi-
liam, & agnatos. Tertio inter agnatos
ipso.

Primo casu subdistinguenti sunt,
permulti alij casus. Primo si Domi-
nus possidet rem, quæ feudalis con-
tenditur, & vassallus petens succedere
non neget rem feudale esse, tunc quia
3 immissio deneganda est, ideo nec rele-
uium soluendum esse fateri cogitur
ex *Afflic. decis. 119. num. 1.* ex ijs, quæ
discurrit *Casar Argel. de legitim. contra-
dict. quæst. 17. art. 1.* cum releuium
debeatur ratione immisionis in pos-
sessionem feudi, vt toties inculcaui-
mus. Quod si petens succedere neget
4 bona feudalia, sed allodialia profitea-
tur, quia tunc petens immittitur in
possessionem, vt in rem allodiam, vi-

detur dicendum releuium non esse
soluendum ex ijs, quæ discurrit idem
Casar Argel. d. tract. ibidem art. 2.

Secundo capite quâdo inter agna-
tos, & filiam lis est, tunc plures sunt
5 distinguendi casus. Primo casu, quâdo
agnati, aut dominus directus nō pos-
sident, nec quicquam se incontinenti
probaturos offerant, vel probent rem,
in qua succedi petitur esse feudalem,
tunc filia immittenda est, maximè si
est instituta, vt fundat *Casar Argel. d.
tract. quæst. 18. art. 1.* & tunc quia fe-
mina succedit vt in allodium, ideo
releuium non est soluendum.

Secundo casu quando agnati repe-
riuntur in possessione, & dicuntur bo-
na esse feudalia, tunc (pendente iudi-
6 cio) ipsi non sunt manutenendi in pos-
sessione si de qualitate feudali nihil
pbent, vel pbare se offerant, sed femi-
na immittenda est, ita *Casar Argel. d.
quæst. 18. art. 5. num. 26.* & tunc quia
vt dicit ibi *Argel.* immittitur femina
vti in rem feudalem, dicas quod rele-
uium videretur esse soluendum.

Sed hic occurrit difficultas, si po-
stea immissus succumbat in petitorio,
adè vt iudicetur illum non posse suc-
cedere ad dictum feudum, & ideo ad
alium vadat, vt ad agnatum, vel fiscum,
& releuium reperitur solutum, tunc
à quo debet repeti.

Ideo dicas, quod pendente iudicio
super qualitate rei feudalis, tunc quia
semper præsumptio est contra fiscum
rem esse allodiam, dominus non ha-
bet intentionem fundatam pro rele-
7 uio, & hoc casu si releuium fuerit so-
lutum, & postea res fuerit declarata
allodialis, tunc quia inuestitura fuit
inutilis, releuium solutum repeteretur
vt ex *Bertrand. conf. 114. vol. 2. Franc.
Marc. decis. 606. Annon. Crauet. in
conf. pro genero num. 291. Arned de Ponte
quæst. 39. num. 8. glos. — S. 22. num.
61. qua allegat idem de Ponte ibidem nu.
1. & allegat alios, vt Fabrum, Tiraquell.
8 Aluarot. Cum. & alios, qui tenent ex
irrita*

irrita venditione non deberi laudimium, & per consequens dum non debetur, si solutum erit, repeti posse, & de laudimio ad releuium facilis est argumentatio. Si autem res feudalis fuerit declarata, tunc immissus soluet releuium, hoc non est dubium, ideoq; repetitio non datur.

9 Quod si iudicium pendat super successione feudali, sed de feudali qualitate non dubitatur, quo casu, quia Dominus habet intentionem fundatâ rem esse feudalem, tunc ab illo, qui est immissus, dominus debet releuium habere, vt concludit post *gloss.* — *d. S. 32. num. 6. idem de Ponte d. num. 8.*

10 Sed si immissus in possessione, & releuium iam soluto succumbat in petitorio, & noua inuestitura expediatur in persona colligantis, qui victoriam reportauit in petitorio, tunc ille, qui iam fuerat immissus, & modo succumbens repetere potest releuium ab illo, qui victoriam reportauit in petitorio, ea ratione, quia illa immissio fuit reuocabilis (licet semper solutum, inconcussumq; ius releuij fisco remanserit) & ideo auocantes feudum tenentur illud soluere illis, q. primo loco releuium soluerunt de re reuocabiliter acquisita, ita post *Redoan. de reb. Eccles. non alienand. tit. de laudimio, S. ista autem circa finem num. 29. & clarior Craueti. d. conf. pro genero, & conf. 386.* censuerunt domino quidem in casu prædicto releuium soluendum, & rectè solutum esse, sed esse restituendum soluenti sequuta euidione.

12 Et in feudo vendito alienabili ex tenore inuestituræ facta oblatione, & saluo iure prælationis competente agnatis, ob quam emptionem, emptor soluit laudimium (vt soluitur in patria Pedemontana) tunc facta reuocatione per agnatos, Senatus Pedemontanus censuit validam esse reuocationem, sed quoad laudimium, vt emptor non teneatur ad illud soluendum, sed quòd adgnati illam ven-

ditionem reuocantes tenentur releuare emptores à dicto laudimio soluto hanc decisionem refert *Amed. da Ponte d. quest. 39. numer. 10. circa medium.*

Et eadem concludit *D. Anell. Amat. conf. 14. in fine* in causa Sororum de Sabellis per hoc verbum; Ex quibus liquidò constat pro residuo releuij, non posse possessores molestari, & quod iniuste per exequentes exactum est; esse restituendum.

ARGVMENTVM.

Releuium esse solutum si non apparet, an ex lapsu temporis præsumatur? proponitur, ad quam admissa temporis, & recentis, & antiqui distinctione, vt de recenti satisfactione, alleganti incumbit probandi onus, feudalesq; consuetudines probationem requirunt manifestam, nec præsumptam sufficere tamen facta inuestitura, vassalloq; feudum possidente, præsumitur pro vassallo secundum magis veritati consonam sententiam, eam declarando non procedere quando protestatio intercesserit, ad quam sint cauti fiscales. Si verò temporis diuturnitate, ac legitimi ad præscribendum vassallus contra fiscum coadiuuetur. Præsumptio est contra fiscum, & quid si pars releuij forsan soluta probetur, & satisfactum fisco quando præsumendum ad Menoch. remissiuè.

S V M M A R I V M.

- 1 Releuium an præsumatur solutum ex antiquitate temporis distinguitur, & num. 16.
- 2 Præsumitur pro fisco releuium nunquam fuisse solutum, & num. 20.
- 3 Satisfactio contractus non præsumitur nisi probetur.

4. Pro-

- 4 Probatio manifesta requiritur in causa amissionis feudi probanda, non autem præsumptiva.
- 5 Inuestitura facta, & seruitij præstatio (legitimo accedente tempore) faciunt præsumi releuium esse solutum.
- 6 Assurationis liberæ expeditionem debent nisi soluto releuium.
- 7 Seruitij receptio arguit releuium solutum & num. 12.
- 8 Solutio releuij est antecedens necessarium ad inuestituram.
- 9 Dato consequenti necessario, præsumitur antecedens.
- 10 Existens in possessione feudi præsumitur iuridicè esse in illa.
- 11 Receptio pensionis arguit, quod Dominus remisit penam caducitatis.
- 12 Releuium non solutum facta inuestitura, debetur si Dominus in inuestitura fuerit protestatus.
- 14 Empbiteuta potest expelli si Dominus in receptione canonis non soluti fuerit protestatus.
- 15 Inuestitura semper debet expediri cum clausula, salvo iure releuij debiti Curie, si quod solutum non esset.
- 16 Antiquitas temporis facit præsumi releuium esse solutum, probatur.
- 17 Satisfactio realis, & liberatio ex tempore inducenda sunt similes.
- 18 Cursus temporis legitimus tollit actionem realem, & personalem.
- 19 Consensus inducitur ex taciturnitate, & diuturnitate temporis.
- 20 Fiscus semper præsumitur sibi satisfacisse.
- 21 Releuij partis receptio arguit totius solutionem, si fiscus bona vassalli in sui possessione habuerit.
- 22 Coniectura, & præsumptiones, ex quibus fisco satisfactum de releuium esse præsumitur remissive.

QUÆSTIO VI.

I quia ex temporis lapsu multa inducuntur, multaq; pariter tolluntur, quæ rēdum hīc statui, an ex lapsu temporis statu-

ti ad soluendum releuium, (eiusque solutione nequaquam apparente,) illud solutum esse præsumatur, ad eū ut successor feudatarius, nec eius filij deinde molestari minimè possint? hāc quæstionem, vt distinctè procedam, in duo resco capita.

Primum, aut quærimus de lapsu temporis ex recenti.

Secundum, aut de lapsu temporis ex antiquo.

2. Et pro vera eius quæstionis intelligentia est præsciendum, quod semper præsumptio est pro fisco, vt nunquam releuium præsumatur solutum, nisi probetur, ea quippè ratione, quia solutio est quid facti, quod nunquam præsumitur, nisi probetur, l. in bello, S. facta, ff. de capt. & postlim. reuers. qui enim solutionem allegat eam probare debet, l. quinquaginta, ff. de probatione. Bald. conf. 408. col. 1. lib. 5. Aymon Crauet. conf. 213. num. 1. Menoch. præsumpt. lib. 3. præsumpt. 135. num. 1. Sic etiam in satisfactione contractus, siue eius adimplemento (prout solutio releuij, quod soluitur pro contractu inuestiturae, vt iam toties diximus,) qui allegat huic contractui satisfacisse, & adimpleuisse, probare debet satisfactionem, & adimplementum contractus, vt in specie Alex. conf. 79. incip. visis num. 2. lib. 4. Antonius Gabriell. commun. conclusion. lib. 7. tit. de criminal. conclus. conatus. 2. num. 58. Corneus conf. 11. num. 8. lib. 2. Rip. in l. fin. q. 55. num. 186. C. de reuocand. donation. Bald. in l. inter debitorem, ff. de pactis.

Insu

FF FF

4 Insuper consuetudines feudales ad fidem faciendam super causa amissionis feudi requirunt probationem manifestam, cap. 1. tit. quot testes sint necess. ad proband. ingratitudinem, late fundat Ludolph. Sbrader. de feud. par. 2. p. 9. principal. sectio 13, num. 131. vers. decimosexto, & tunc ubi lex requirit manifestam probationem non sufficit præsumptiua, ita Felin. & Decius in rub. ext. de probation. loco allegato.

6 Ad primum, si inuestitura de feudo facta fuerit, itemq; vassallus feudum possederit, & seruitium impositum præstiterit, quia tunc eo casu omnia sollempniter gesta, & acta præsumuntur, & sic releuium solutum, ea nimirum rone, nam alias nõ fuisset inuestitus, nisi releuium soluisset, ita Octau. Bammacar. in cap. si quis pro triginta, nu. 7. si de feud. defuncti, nec admissus ad præstationem seruitij, hæc est vera conclusio, quam ponit Io. Antonius de Nigris in cap. apud Fogiam num. 40. tit. de inuest. intra annum, & probatur, quia literæ affecurationis nõ expediuntur, nisi prius fuerit releuium solutum, ut patet in d. const. post mortem, dum illa dicit literas mandari infimus recepto prius releuium, ut annuit idem Niger d. num. 40. circa medium. Itemque quia Dominus inuestiendo vassallum, illiq; ad seruitium admittendo, præsumitur, & videtur remisisse caducitatem à feudo, si quam incidisset ob illius nõ solutionem, & sic duplicatum releuium & simplex videtur remisisse, etiam si non fuerit solutum, ita probat gloss. in cap. 1. in fine quodamp. miles. locum quia releuij solutio est quid antecedens necessarium ad inuestituram, cum const. post mortem dicat, recepto verumtamen releuium, & sic post receptum releuium à fisco expeditur inuestitura;

7 & ideo dato consequenti, & sic inuestitura facta præsumitur necessarium antecedens, & sic solutio releuij præsumitur, & quicquid; C. de apoc. publicis lib. 10. l. illud, ff. de acquir. hered. ita probat Io.

Anton. de Nigris d. loco. num. 40. Item qui est in possessione feudi præsumitur illud iuridicè habere probat, Paris de Puteo de reintegrat. feud. cap. quod incipit, pone quod est questio num. 14.

Item quia Dominus recipiendo pensionem omnium annorum, in quibus est cessatum à solutione videtur remisisse caducitatem, ut probat gloss. in l. 2. C. de iure emphiteut. in verbo repellere, ea nimirum ratione, quia Dominus ob non solutionem laudimij, vel pensionis, alterum duorum facere debet, vel deicere possessorem, vel pensionem petere, ergo facièdo alterum, nempe pensionem petendo videtur tacitè renunciare alteri, & sic caducitatem remittere, ergo idem in dño vt ob non solutionem releuij, alterum facere poterat, vel non concedere inuestituram, vel eum à feudo deicere, sed dum inuestiuit, & seruitium exegit videtur alterum remisisse, & sic caducitatem à feudo, & per consequens nõ esse locum solutioni releuij, ita ex gl. in d. l. 2. tenet Amad. de Ponte laud. q. 16. n. 1. & 2. probat post alios DD. Ias. in d. l. 2. num. 124. C. de iure emphit.

12 Ex quibus Iasonis dictis limitata dictam conclusionem ex Campan. desumptam procedere quando Dominus non fuerit protestatus in inuestitura, vel exactione seruitij, sed si eam admiserit saluo iure petèdi releuium, tunc eo casu licet inuestituram fecerit, & seruitium exegerit, adhuc releuium petere potest Dominus, ita per gloss. in d. l. 2. in verbo repellere, quam sic intelligit Ias. d. loco num. 124. circa medium, probat idem Ias. ibi circa medium in emphiteuta, & Domino, vt Dominus recipiendo pensionem futurorum annorum, si protestatus fuerit de iure expellendi emphiteutam ob non solutionem annorum præteritorum, quia adhuc expellere potest, hanc limitationem probat Bal. in cap. 1. col. 2. quo temp. miles, & in cap. que in Ecclesiarum extra de constitut. Ias.

Ias. in d. l. 2. num. 124. vers. & si contra, & nos latius, & magis consideratè hac de re differemus infra quæst. 6. 7. 8. 9. 10. par. 5. dum quæremus an Dominus possit recipiendo seruitium cum protestatione sibi præiudiciũ inferre circa releuium duplicatum.

15 Vnde sint cauti, qui fiscalia tuentur iura, vt semper quòd expeditur inuestitura, vel recipiatur seruitium ordine Principis, protestationem præmittant, vt per illum actum non inferatur præiudiciũ solutioni releuij, si quæ facta non est, vt docet *Ias. d. nu. 124. in solutione laudimij, & in caducitate.*

16 Ad secundum caput si lapsus temporis ex antiquo proponatur, non autem ex recenti, & tunc si eo casu fiscus per multos annos non petierit releuium, tunc ex diuturnitate temporis, eiusq; cursu præsumitur releuium solutum, & per consequens vassallum liberatũ esse. Quod assumptum probatur ex sequentibus, nam qui tempore liberatur similis est ei, qui satisfecit *l. si pupillus S. ult. ff. de administrat. tutor.*

17 Item temporis cursus tollit actionem realem, & personalem *l. sicut l. omnes C. de præscript. triginta annorum cap. i. bud, & cap. ad audientiam de præscri-*

18 ption. & qui longo tempore patitur, & tacet consentire dicitur *l. pen. C. comm. diuid. l. sollempnibus C. de rei vendic. tradunt Dyn. in l. alienationis ff. de verb. signific. Alex. conf. 59. num. 9. lib. 3. probant benè Afflic. decis. 13. nu. 2. probat Berous conf. 19. num. 9. lib. 3. Menosb. præsumpt. 125. num. 3. & seqq.*

19 In fisco autem semper est præsumendum, quod sibi ipsi satisfecerit, cum sit persona diligens, quæ semper sibi satisfacere facit, cum habeat manus longas, quæ qualitas personæ diligentis in hoc casu consideranda est, dixit idem *Afflic. d. decis. 13. & vltra eum Craueti. cent. 129. nu. 6. & si aliàs Fiscus fuerit in culpa, sibi debet imputare.*

Ex qua culpa inferitur ad aliam præsumptionem contra fiscum, vt potè si fiscus partem releuij receperit, stante quod potuit integram summam recipere, & consequi ex bonis vassalli in sui posse peruentis, & deinde per eundem fiscum eidem vassallo restitutus, ex hoc facto oritur præsumptio contra fiscum, vt totum releuium sibi solutum fuerit, ita in creditore recipiente partem debiti à suo debitore, & bona creditoris habente, eidemq; creditori restituyente, ex *Bartol. in l. duobus, & l. si is, cui res ff. de legat. 2. probat Affl. d. dec. 13. num. 20. Menoc. præsumpt. lib. 3. præsumpt. 135. num. 17. 18. & de hac præsumptione inferius suo loco dicemus infra quæst. 11. hac eadem parte.*

Ex quo Menochij loco alias haurire poteris coniecturas ad hũc casum spectantes, nempè qn debitum solutũ esse præsumatur, quas ad releuium quatenus fiscus creditor est, poteris applicare, ad quem remitto lectorem.

ARGUMENTVM.

Contra fiscum in actione, quam pro releuio contra vassallum eiusuè feudum habet, prescriptionem dari. In duplex hæc quæstio resecatur caput, vt alterum sit quando præscribatur actioni intentatæ ad releuiũ, alterum quando præscribatur iuri petendi releuium. In primo admittendũ est, quod præscriptio in feudilibus est correlatiua inter vassallum, & Dominum, Actionesq; feudales triginta annorum spatium circumscribi regulariter, cum quia hæc actio ad releuium, siuè personalis, siuè realis admittatur, tricennalis, prò vt etiam actione duplicati releuij arbitrandam est.

S V M M A R I V M.

Actio ad releuium an præscribatur distinguatur de tempore.

N 2 Præ

- 2 *Præscriptio in feudalibus correlatiua est.*
- 3 *Vassallus, & Dominus correlatiui sunt, nec ad imparia debent iudicari.*
- 4 *Dominus ut potest demanij vassallum vendere contra eius voluntatem, ita vassallus urgente necessitate potest feudum, sine Domini consensu, alienare.*
- 5 *Actiones descendentes ex consuetudinibus feudorum triginta annorum spatio tolluntur.*
- 6 *Longissimum tempus tollit actionem feudalem.*
- 7 *Actio fiscalis pro releuio tollitur spatio triginta annorum.*
- 8 *Actio feudalis civilis est, non autem prætoriam.*
- 9 *Actio ad duplicatam releuium spatio triginta annorum tollitur, & num. 10. & 11. 14.*
- 10 *Pœna condemnatoria actio triginta annorum spatio tollitur.*
- 11 *Ius fisci pro delictis spatio triginta annorum tollitur.*
- 12 *Actio duplicati releuij, quod tollatur spatio triginta annorum comprobatur.*
- 13 *Vassallus negans præstare seruitia triginta annos libertatem consequitur ab illis.*
- 14 *Actio ad feudi priuationem spatio triginta annorum tollitur.*
- 15 *Actio ad releuium præscribitur etiam per tertium possessorem.*
- 16 *Præscriptio ut currat contra releuium requiritur quod actio fuerit intentata.*

QVÆSTIO VII.

Contra fiscum, an detur præscriptio in actione releuij? quæstio hæc, meo quidem iudicio in duplex potest referri caput,

Primum, quanto tempore, & quando præscribatur contra fiscum in actione pro releuio intentata contra feudatarium, eiusque feudum.

Secundum caput, quanto tempore res præscribatur libera à solutione releuij. De primo videbimus hic, de secundo in sequenti.

- Pro quo præmiſto, quo præscriptio
- 2 in feudalibus est correlatiua, sed correlatiuorum natura est, vt posito vno extremo, ponatur necessario, & reliquum, vt ex Aristotel. & alijs fundat Orlau. Bammacar. præceptor meus in cap. si quis per triginta q. 5. num. 32. quia
 - 3 vassallus, & Dominus sunt correlatiui, idè non debent ad imparia iudicari, sicquè sicut Dominus præscribit contra vassallum, ita & vassallus contra Dominum, vt docet idem Bammacar. ibidem num. 35. q. 6.

- Vnde sicut Dominus urgente necessitate vassallum demanij vendere potest, & rem contra eius voluntatem auferre, ac contractum reuocare, secundum sententiam aliquorum, qui in causa demanij scripserunt, ita etiam vassallus necessitate urgente potest feudum alienare sine consensu Domini. Et sententiam illorum, qui contrarium tenent, prout fuit Bald. in cap. unico, S. necessitate qualiter olim feud. alienar. poter. & cap. unico de probib. feud. alien. per Frider. Clar. in S. feudum q. 31. nu. 11. Vldaric. Zas. par. 9. num. 13. Ludolph. Schrader. par. 8. cap. 1. num. 21. Franciscchin. Curt. par. 4. q. 16. nu. 107. Math. Vuesembec. cons. 11. num. 2. vocant satis duram, & inhumanam, & abhorrentem à mutua vassalli, & domini necessitudine, Rittersbus de feud. lib. 2. cap. 9. q. 81. Tiraq. de retract. lignag. S. 26. glo. 1. Hammetton. de feud. lib. 2. cap. 5. Nicol. Vigel. de feudis cap. 5. causa 37. Menoch. de arbitr. Iudic. casu 182. num. 7. Mifsinger. lib. 5. obseru. 30. nu. 5. Gothfred. Ant. tit. de iure vassall. disput. 9. thes. 4. lit. A.

- Secundo præmiſto, quod actiones descendentes ex consuetudinibus feudalibus regulariter triginta annorum spatio circumscribuntur, vt ex cap. si quis per triginta, deducit Ludolph. Schrader.

de

de feud. par. 9. 2. par. principal. sectio 24. nu. 15. & seqq. Iacob. Aluarot. inter cons. Albert. Bruni cons. 61. num. 4. Quo tempore elapso præscribuntur, & hanc sententiam tenuit Ioannes Carnet. in extravag. volentes, S. coll. igitur num. 4. ad 6. fol. 23. & 24. & hanc veriore sententiam existimat Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 881.

6 Tantò magis si est elapsum tempus ultra triginta annos, puta longissimum tempus, quod est 40. annorum, tunc amplius queri non potest, cum pro veritate habeatur solutionem factam esse, prout notatur in l. 2. C. de seruit. & aqua, Bald. in l. libertis, C. de operis libert. cum ex silentio tanti temporis intelligatur facta renunciatio sui iuris per illum, qui tacuit, l. apud eum, ff. de censib. l. si eo tempore, C. de remiss. pignor. Matth. Afflic. decis. 13. num. 2.

7 Vnde, meo quidem iudicio, arbitrator actionem per fiscum intentatam contra vassallum finiri præscriptione tricennali, quod probatur ex eo, nam actio quam habet fiscus pro releuio, aut est personalis, (vel dic vt vis) est realis, secundum aliorum sententiam, de qua supra par. 1. q. 12. dixi, & supra q. 3. hac ead. parte, & tunc actiones personales, & reales competentes fisco pro re contra tertium possessa (vt est releuij actio, quæ datur contra tertium possessorem ob feudum, vt supra ex Freccia, ceterisque d. loco monuimus) præscribuntur spatio triginta annorum, prout præscribitur contra priuatum, ad tex. in l. omnes, l. sicut, & l. cum notissimi, C. de præscriptione triginta annor. glo. in S. res fisci, insit. de vsucapion. ubi Angel. Fab. & Aretin. cons. 154. col. ultim. Balbus. de præscriptione par. 2. quinta partis principalis, Mar. Socc. cons. 3. num. 20. vol. 2. Nicol. Boer. decis. 264. num. 2. 1. col. penult. & pluries ita decisum refert Peregrin. de iure fisci de præscriptione fiscal. tit. 8. num. 1.

8 Adaugetur quòd actio ex feudalibus consuetudinibus descendens nõ præ-

toria, sed ciuilis dijudicanda est prout asserit Ludolph. Schrader. d. par. 9. princip. p. 2. sectio 14. nu. 15. & per consequens durat spatio 30. annorum, d. l. sicut, & in puncto loquitur Schrader. loco allegato.

9 Idemque videtur dicendū in actione intetata ad duplicatum releuium, vt præscriptio currat contra fiscum, etiam condemnatione sequuta, quæ cõclusio suadetur ex eo, quia solutio duplicati releuij successit in pœnam amissionis, & priuationis feudi ob non petitam inuestituram, vt toties supra diximus. ex Andr. de Isern. ceterisque Regnicolis, & per consequens dum solutio duplicati releuij successit in locum pœnæ, ideò pœnalis censenda est ex natura subrogati, ut ait Schrader. de feud. par. 2. p. 9. princip. sectio 14. nu. 10 11. At verò in actionibus ad pœnas condemnationum in re, vel pecunia indictas, præscribitur spatio triginta annorum, prout ex d. l. in omnibus tradidit Bald. in l. data opera nu. 88. C. qui accusar. non poss. Bald. d. loco de præscriptionibus num. 1. Mar. Socc. cons. 71. nu. 5. vol. 2. Peregrin. d. tit. 8. num. 34. Ergò dicendum in hac actione pro duplicato releuio, eò quod pœnalis est, cõtra fiscum præscriptionem currere spatio triginta annorum.

11 Sic etiã currere debet præscriptio contra fiscum circa ius petendi duplicatum releuium; nam dum pro delicto accusatio, vel inquisitio spatio triginta annorum perimitur, sic etiam perimitur eodem tempore ius fisci, quoad effectum bonorum confiscandorum, etiam in casibus privilegiatis, vt aduertit Peregrin. d. loco num. 36. ergò ius competens fisco ad petendum releuium duplicatum perimitur dicto spatio, eà ratione, quia dum hæc solutio duplicati releuij est pœna ob releuium simplex non solum in tempore, & ob nõ petitam in tempore inuestituram, vt supra diximus in princip. huius tractatus, sequitur quod requiritur de-

claratoria sententia super facto, si vel nē legitimē in poenam incurrerit, vt nos alias dicemus quest. 3. par. 5. & idē sicut perimitur ipsum ius declarandi per lapsum temporis, adē vt amplius sententia ferri nequeat, itā perimitur, & ipsa actio, itā arguit Peregrin. ibidem in actione competente fisco pro publicatione honorū, & alijs.

Et ne videamur pertransire sine
12 auctoritate nostrorum Feudistarum in presenti casu, & in sequenti, dico quod hanc sententiam, quam supra fundavi, videtur tenere *D. Bammacar. in cap. si quis per triginta q. 6. num. 41.*

13 vbi ait, quod vassallus requisitus à Domino, vt seruitium præstet, & ipse negauit, & super hac negatione currebat spatium triginta annorū, quod hoc casu præscripta est libertas per vassallū; q̄ auctoritas licet in sequenti casu applicari possit, tamen adhuc pro presenti casu facere videtur auctor. *Ludolph. Schrader. par. 9. 2. par. princip. section. 14. num. 17.* dicentis ex lapsu

14 triginta annorum præscribi, & extinguī actionem contra Dominū, vt non possit vassallum feudo priuare ob feloniam commissam.

Quam Schrader, sententiā, & omnia supradicta. Declara vt etiam tertius possessor præscribat actionem releuij, quæ datur etiam contra ipsum
15 spatium longi temporis, probatur hæc declaratio ex iis, quæ dicit Schrader. *q. loco num. 21. Mar. Soccin. conf. 111. num. 20. vol. 2.*

16 Declara secundo hanc conclusionē vt hæc præscriptio contra actionē intentatam pro releuio simplici, siuē duplicato intelligatur in illo casu tantū, quando fuit intentata, non autem in casibus futuris, prout dicam in questione seq. in fine.

ARGUMENTVM.

Iuri petendi releuium, siuē simplex, siuē duplicatum, & sic pro eorum libertate, an præscriptio currat contra fiscū, & quanto tempore? Dubitatur, & ex eo, quod omnes actiones ex feudali- bus consuetudinibus descendentes tricennio circūscribuntur, aliisque admissis rationibus in adhoa, & feudi amissione. Distinctioneque adhibita concluditur præscriptionem pro releuiorum libertate currere, dumodō casus petendi, requisitio Domini, & bona fides vassalli intercesserit, quod tertium requisitum non admittitur, eiusq; conclusionis per plures redduntur rationes, & demum declaratio ad præcedentem questionem subne- ditur, vt præscripta actione ad releuiū intentata in illo casu tantū intelli- gatur, non autem in sequentibus.

SVMMARIVM.

- 1 Ius petendi simplex, vel duplicatum releuium, an tollatur, & quanto temporis spatio præscribatur illi, & num. 4. distinguitur.
- 2 Actio ad releuium simplex, vel duplicatum tricennalis est, & præscribitur triginta annis, & num. 9.
- 3 Actio ad releuium simplex, vel duplicatum, ciuilis est, non autem prætoria.
- 4 Aliud est præscribere actionem releuij, & aliud præscribere ius releuij petendi.
- 5 Releuium, adhoa, & seruitium feudale iudicantur, vt similia.
- 6 Ex Doctorum resolutione suadetur posse vassallum contra Dominum libertatem seruitij feudalis præscribere spatium triginta annorum num. 9.
- 7 Certum seruitium feudale non præstitum à vassallo præscribitur contra Dominū.
- 8 Dominus nō petendo releuium sibi impu- tare debet.

- 9 Trīginta anni sufficiunt ad præscribendū seruitium feudale contra Dominum.
- 10 Aluarotti sententia dicentis contra inuestituram non petitam in termino præscribi spatio trīginta annorum.
- 11 Duplicatum releuium præscribitur legitimo iuris spatio 30. annorum num. 12.
- 12 Distinctiones in hac materia referuntur remissuè.
- 14 Releuium ad hoc ut præscribatur multa requiruntur.
- 15 Releuium non præscribitur, nisi casus debendi illud euenerit.
- 16 Requisitio Domini, & negatio vassalli requiritur in præscriptione releuij, & num. 27.
- 17 Confederatio non præscribitur, nisi euenerit casus confederationis, & requisitio à ciuitate confederata.
- 18 Libertatis titulus debet allegari in præscriptione releuij.
- 19 Bona fides vassalli, se non esse vassallum requiritur in præscriptione releuij, quod declaratur num. 27.
- 20 Bona fides vassalli qualiter considerari potest in præscriptione releuij.
- 21 Verior tamen sententia, bonam fidem non requiri in præscriptione seruitij feudalis
- 22 Præscriptio non currit quando casus petendi releuium non euenerit.
- 23 Ciuitas recomendata non præscribit libertatem dum casus non euenerit ire ad exercitum ciuitatis, cui est recomendata.
- 24 Laudimium nõ præscribitur si casus illud petendi non euenerit.
- 25 Præscriptio à seruitijs feudalibus non currit nisi requisitio domini intercesserit
- 26 Interpellatio legis non sufficit, sed hominis in præscriptione seruitij feudalis, siue releuij.
- 28 Vassallus semper præsumitur esse promptus ad præstandum seruitium feudale.
- 29 Dominus non videtur remittere seruitiū ubi necessitas non exigit.
- 30 Priuilegium per non usum non amittitur.
- 31 Ius seruientiū ut conferretur, sufficit præpositio.

- 32 Præscriptio contra actionem releuij operatur contra casum intentatum tantum, non autem contra alios casus forte euenturos.
- 33 Reg. Camera salicita in exactiōe releuij.

QVÆSTIO VIII.

Ecce dum in proposita quæstione explicando caput, quanto tēpore præscribatur contra fiscum in libertate tā simplicis

quam duplicati releuii, siue quanto tēpore præscribatur iuri petendi, siue agendi ad releuium tam simplex, quā duplicatum, ut fiscus amplius, & in futurum illud petere non possit, libertatemq; ab eis vassallus consequatur.

- Est namque præsciendum, ut in superiori quæstione præmonui regulariter omnes actiones ex feudalibus consuetudinibus descendentes trīginta annorum spatio circumscribi, *cap. si quis per trīginta, si de feud. defuncti, Ludolph. Schrader. de feud. par. 2. 9. par. principal. section. 14. num. 15.* Insuperq; sciendum, quod actio ad releuium, tā simplex, quam duplicatum, prout in præcedenti præmonui, non est iudicanda prætoria, sed ciuilis, & proinde tricennalem esse, *ex l. ficut, & l. omnes, C. de præscription. S. 1. instit. de perpet. & tēporal. action.* ergo sequitur, quod hæc actio ad petendum releuium perimatur spatio trīginta annorum cum descendat ex consuetudinibus feudalibus, quæ pars iuris ciuilis iudicatur, ut dixi in quæst. præced.

- Sed ut magis veritati, quæstionisq; animæ accedam, nè terminos confundam, (prout mihi videtur, quod nonnulli cōfundunt) distinguo quod aliud est quærere quanto tempore præscribatur actioni intentatæ ad simplex releuium, vel duplicatum, & aliud est

querere quanto tempore præscribatur, ut feudū sit immune ab hoc onere soluendi releuium, tam simplex, quam duplicatum, ut dum de primo in præcedenti quæstione egi, in præfenti de secundo dilemmatis capite vi debo.

5 Et quia releuium inter seruitia feudalialia connumeratur, idemque de eo statuatur, quod de seruitio, adhoa, ceterisq; feudalibus seruitiis iudicandū, ut iam toties in præfenti tractatu dixi, & dicam, estquè iam apud omnes expeditum.

6 Doctores verò in cap. ad audientiam de prescription. prout fuit Abb. col. final. Imol. num. 8. Anton. de Butrio ibidem, ceteriq; Io. Andr. ad Specul. sub rubr. de feud. in addit. magna circa medium. Io. Franc. Balb. de prescription. post alios antiquos q. 10. par. 4. num. 15. vers. sexto quero. tomo 17. mihi in tractatibus, Aymon. Crauett. de antiquit. temp. p. 5. vers. absolutis differentijs nu. 29. post Io. Fabr. S. pen. instit. de iure person. num. 5. Vldaric. Zas. de feud. par. 6. Franc. Duaren. de feud. cap. 8. num. 5. & post alios nouissime Octau. Bammacar. in d. cap. si quis per triginta q. 6. n. 36. vbi allegat quemdam authorem nomine Libborium Hattiserum in tract. feudal. cap. 7. col. 5. quem inuenire non potui, disputaerunt quæstionem quâto tempore vassallus possit contra Dominū libertatem feudi præscribere in non præstando seruitia.

Et communi ore concludunt posse vassallum contra dominum libertatē à seruitijs feudalibus præscribere.

7 Sunt tamen qui distinguunt in hac materia præscriptionis seruitiorum.

Aut vassallus erat obligatus ad certum seruitium, puta tenere equum pro seruitio Domini, quod si non tenuit, nec Dominus exegit, tunc præscribit contra dominum ob eius negligentiam in non petendo seruitium, prout distinguat Imol. nu. 8. Io. Andr. in præallegat. additione magna incip. Rē-

curritur circa medium vers. & præmissis Ant. de Butrio d. loco num. 15. Abbas, ceteriq; Bammacar. num. 27. vers. Vbertus de Bobio, & hoc caput facit ad casum nostrum, quippè releuium, ut iam alibi diximus est species seruitij sicut adhoa, cū quo etiam à pari procedunt in aliquibus, & ideò dum Dominus illud non petierit sibi debet imputare, eiusque negligentia nocere sibi debet.

8 Prò qua conclusione addo gloss. in cap. 1. in verbo præterea de capitul. Corda. dicentem, quod cursus triginta annorum nocet Domino, adeò ut contra illum præscribatur, quam sequitur Aluarot. inter cons. Bruni feudal. cons. 61. num. 3. qui loquitur in puncto, ut in libertate seruitiorum præscribatur contra Dominum spatio triginta annorū assignat rationē, quia per dictam præscriptionem omnis actio tollitur, l. factus C. de præscript. triginta annorum.

9 Casus autem Aluar. d. cons. est, nam quidam Iulius nō petijt inuestituram, & possedit per annos quatragesimam septem, post quos annos Dominus prætendebat feudum ad se auocare, eò quod in commissum incideret, cū post annum inuestituram non petierit, concludit Aluarot. ob spatium triginta annorum vassallum esse securum, & tutum, adeò ut feudum non amitteret, hic est casus quæstionis, nam dum solutio duplicati releuij successit in locum amissionis feudi, ergo si est tutus ab amissionē feudi, pariter erit tutus à solutione releuij duplicati, quod in eius locum successit, & hoc ex natura subrogatorum, cum subrogatum sapiat, & assumat naturam subrogati.

10 Et actionem, quā Dominus potest agere ad priuationem feudi contra vassallum, & sic ad duplicatum releuium durare tantum spatio triginta annorum, quibus elapsis illi præscriptum est, adeò ut Dominus amplius illam intentare minimè possit, ut post post

post gloss. in d. cap. praterca in puncto dixerunt Afflic. in cap. 1. S. porro nu. 62. que fuit prima causa benefic. amict. & post Iacob. Aluarot. d. conf. 61. num. 3. Marian. Socc. consil. 111. nu. 20. lib. 2. loquens in emphiteusi, & magis punctualiter hos, aliosq; allegando dixit Ludolph. Schrader. loco supra allegato numer. 15.

13 Alia capita distinctionis vide per eisdem DD. & præcipue per Bammacar. num. 27. & seqq. qui omnes alios ponit.

Ex quorum dictis ego sic distinguo, Aut euenit casus petendi releuium, siue duplicatum, siue simplex, Aut non euenit.

Primo capite quando euenit casus petendi releuium siue simplex, siue duplicatum, & in hoc dico, quod ad finem, vt præscriptio currat contra Dominum, tum in eius actione, tum vt francum, siue liberum à tali præstatione iudicetur, ad quod iudicandum 14 dicas nonnulla requiri, primo vt eueniat casus petendi releuium, nam si per mille annos talis casus non euenierit, & vassallus feudum possiderit præscriptio nulla induci potest, cap. quanto de præscriptione. cap. sanctimus de feud. sine culp. amict. qui notabilis est l. arboribus, ubi DD. ff. de usufruct. cap. licet si de feud. defunct. Bammacar. d. loco num. 38. Butrius, Imol. Abb. cateriq; locis iam proxime allegatis, Koppen. q. 44. num. 12. Gayll. lib. 2. obseru. 60. num. 4. & sequent. Gosfred. Ant. disp. feud. 6. thesi 7. lib. 9. tit. de obligat. feudal.

16 Secundo requiritur saltim requisitio Domini, & negatio vassalli, in superuenientia casus, vt Dominus requiratur vassallum ad præstandum releuium, & vassallus negauerit, & super hac negatione lapsus fuerit cursus triginta annorum, tunc præscriptio contra Dominum inducta est super libertate, ita per d. cap. si quis per triginta, concludit Bammacar. d. loco num. 41. qui dicit, quod cum Baldo est com-

munis opinio Alber. Brun. conf. 86. nu. 17 10. vbi dicit, quod Ciuitas confederata ad adiuuandum aliam ciuitatem, si casus euenierit confederationis, & si per mille annos steterit non præscribit, nisi fuerit requisita ad præstadium auxilium, ita tenet Bartol. Chassen. in conf. 4. num. 4. Aluarot. in S. licet col. 1. notab. 2. si de feud. defunct.

Tertio vt vassallus alleget saltim titulum libertatis, & sic feudi franchi 18 à præstatione seruitij, vt annuit idem supra quæst. 5. num. 9. & ita dicit Arnold. Ferron. ad consuet. Burdegalsens. tit. 8. S. 15. vers. an præstari debet, tit. de feud. & iure emphit.

Quarto, requiritur bonafides, vt 19 vassallus credat se non esse vassallum, sed liberum, & per consequens ad seruitium non teneri, ita Anton. de Butrio in d. cap. ad audientiam num. 15. Imol. num. 8. Abb. cateriq. Io. Andr. in addit. ad Specul. d. loco, aliàs si sciat se esse vassallum, tunc est in mala fide, vt concludunt DD. dictis locis,

Sed hoc requisitum dicunt procedere iure Canonico, ego autem dico, quod hoc requisitum nõ debet intelligi simpliciter, nam non eò ipso, quod quis scit se esse vassallum est in mala fide, quia potest esse vassallus, sed francus, & sic non obstat, ideoque si hoc requisitum in hoc casu concurrere deberet (quod non credo) debet saltim intelligi, vt vassallus, licet sciat se esse vassallum, oportet vt credat se esse francum à seruitio. Quicquid tamen sit 21 in hoc casu dicas, quod bonafides nõ requiritur, vt probat Ludolph. Schrader. de feud. d. loco num. 19. & seqq. vbi alleg. Tiraquell. hoc idem firmantem.

Sed si casus non euenit, & requisitio non intercesserit, præscriptio non currit contra Dominum (& nunc transeo ad secundum caput) probatur ex dictis Bartol. in l. cum scimus circa med. C. de agricol. & cens. lib. 11. vbi si terre 23 recomendatæ in præsidium, & subsidium, in caualcatis, & exercitibus Ciuita;

uitatum, si steterint per cētum annos, & casus non euenerit, vel si euenerit, & ciuitas non requisituit eas ad exercitum, uel caualcatam, tunc præscriptio non est inducta contra ciuitates à libertate, dixit idem Bartol. in l. filijs, C. de decurion. lib. 10. Felin. in cap. ad audientiam col. 6. Chassen. d. conf. 4. num. 2. Felin. in cap. cum accessissent col. 10. num. 25. de constitut. ubi Decius, Balb. de præscription. par. 4. par. 5. princ. q. 1. de præscriptio. Et in materia laudimij, ut nunquam intelligatur iuri illius præscriptum, nisi casus euenerit etiam si per centum annos steterit, dixit Amed. de Ponte laudim. q. 47. num. 4. & 5. Nisi interuenisset interpellatio, & sequuta esset negatio emphiteuzæ, ut dixit idē Amed. de Ponte d. loco num. 6.

25 Et in feudo, ut non amittatur ob seruitium non præstitum quantumcumq; Dominus indiguerit nisi interpellatur, dixit Andr. Kobl. in suo tract. de seruit. feudal. tit. de amiss. feud. ob seruitium non præstitum num. 26. Nec obstat, quod ipse dicit in pensione de feudo debenda, cum debeatur singulis annis, & anno finito dies interpellat pro homine, & sic Domino cap. fin. de locato, & ideò finito anno, & die petendæ inuestituræ, vassallus à tempore interpellatur pro Domino.

Respondetur, quod regula illa pro-

26 cedit ubi contrarium non reperitur statutum, nō sic in casu nostro, ubi requiritur specialis Domini requisitio.

27 Sed contra Bartol. dixit Albert. Brunus conf. 117. num. 138. & seq. quòd ad finem ut inducatur præscriptio sufficit euenisse casum, & licet non intercesserit requisitio Domini, sed ibi loquitur Alber. Brun. pro Domino suo.

Quòd si hæc non interueniant, nepe accidentia casus, & requisitio Domini, tunc præscriptio non inducitur.

28 ea nimirum ratione, quia semper vassallus præsumitur esse promptus ad præstandum seruitia Domino, nisi interpellans negauerit, & Dominus se-

per videtur esse in affectu seruitiorum recipiendorum, & sic cum voluntate videtur esse in quasi possessione seruitiorū d. l. arboribus, Bāmacar. loco alleg.

Alia ratione, quia sicut requiritur requisitio domini in præscriptione libertatis aduersus illum pro vassallo, ita in præscriptione libertatis si nunquam vassallus interpellauit Dominum de iure eius, dicendo se non teneri, nō dari præscriptionem dubitādo tñ has rationes ponit Chassen. d. loc. n. 4. ceteriq; DD. ab eod. Chassen. allegati, quibus tacitis Orlau. Bammacar. etiā ponit q. 8. num. 37. numquam enim dominus videtur remittere seruitium ubi necessitas non exigit, Chassen. d. conf. 4. nu. 3.

30 Nec priuilegium per non vltum amittitur, Iaf. in l. falso, C. de diuers. rescript. Franc. decis. 131. in vlt. dub. In talibus

31 enim ut conseruetur ius sufficit aptitudo, Bald. in d. l. arboribus, S. idem, tractat Chassen. d. loco num. 5.

Ex quibus, & alijs breuiter remanet conclusum, quod ius simplicis, siue duplicati releuij numquam intelligitur præscriptum, nisi casus euenerit, requisitio Domini intercesserit, & tēpus habile effluxerit.

In Ecclesia vero consuetudo soluēdi releuium diuersimodè prescribitur, non aduersus Ecclesiā ad finem ut prescribat fiscus consuetudinem soluēdi releuium, non requiruntur triginta anni, sed requiri quatraginta annorū spatium, ita ex Andr. de Ifern. in S. similiter in hostenditijs, tenet Franc. de Ponte lect. 5. num. 45. Subdens, quod immò plus, nam si fuerit præscripta consuetudo soluēdi releuium per fiscum aduersus Ecclesiam, & aliquādo postea non fuerit exactum, ut hoc casu non perdat Curia possessionē exigendi releuiū p non petitionē, nisi à die, quo petiisset, & fuisset denegatū releuium, quia tunc Ecclesia constituitur in contraria possessione libertatis, sed bene verū Curia Regis posset agere interdicto, vnde vi contra Ecclesiam dene-

gan-

gantem, ita ibi *Franc. de Ponte, vide qua dico infra p. 4. q. 25.*

Quò verò spectat ad actionem vtriusq; tam simplicis, quàm duplicati releuij, quando est intentata, dixi supra in præcedenti quæstione, & aliqua in præsentì.

32 Declaro tamen supra dictam conclusionem, quod si euenit casus petendi releuia, & Dominus non petierit, quòd ex cursu temporis habili inducitur præsumptio quòd illum tantum casum, qui euenit, non autem in futurum, ita in solutione laudimij dixerunt *Balb. de prescription. par. 4. q. 4. Amed. de Ponte d. q. 6. num. 6.* quod intellige secundum ea, quæ supra diximus de interpellatione, & negatione, *Guid. Papa q. 416.* quæ conferas ad quæstionem præcedentem.

Et sic remanet declaratum vtriusq; caput, in qua sufficit tantum indicare pauciores rationes, & meliores, & loca Doctorum, qui tractant præscriptionem seruitiorum feudalium, & fufius scripsissem, si potuissem hunc casum vsui euenturum fuisse in Regno

33 considerare, cum Regia Camera maximè sit sollicita in exactione releuij, & seruitiorum, & donatiuorum.

ARGUMENTVM.

An pendente iudicio præscriptionis à releuio inter Dominum, & vassallum super actione, & libertate releuij, possit Dominus in casu mortis illud exigere, Et quid si lis penderet ratione priuilegij, expèditur tex. in cap. cù personæ de priuilegijs in sexto, Et an pendente lite super exemptione possit in præcedentes iurisdictionem exercere, tributaque exigere. In priuilegio autem distinguitur, adeò vt semper pro illo, qui in quasi possessione libertatis, vel subiectionis reperitur pronuncia-

dum omnino sit, quod etiam pendente appellatione, vel restitutione procedere dicitur; Hinc ad quedam, quæ fieri poterunt obiecta responderur, non tamen excludendo, quin, & contraria opinio tueri possit.

S V M M A R I V M.

- 1 **R**eleuium solutum pendente iudicio præscriptionis an nulliter solutum esse dicatur.
- 2 Dominus pro releuio, & iuribus Dominicalibus intentionem habet fundatam.
- 3 Pendente iudicio libertatis exemptionis Iudex potest exercere iurisdictionem contra prætendentes se exemptos.
- 4 Releuium posse per Dominum exigì à vassallo pendente iudicio præscriptionis infertur, & num. 6. ex quo habet intentionem fundatam.
- 5 Prætendens libertatem à tributis ratione sanguinis, vel priuilegij, nisi doceat de priuilegio in continentibus, non est manutenendus in quasi possessione libertatis.
- 6 Præscriptiones odiosæ, vnde Dominus manutenendus in quasi possessione exigendi seruitia.
- 7 Allegans priuilegium, & existens in quasi possessione libertatis, non potest meliorari pendente iudicio.
- 8 Lite pendente releuium non debetur, si vassallus esset in quasi possessione libertatis, vel priuilegium allegaret.
- 9 Nec pendente appellatione prætendendo se exemptum debet molestari.
- 10 Pendente iudicio libertatis seruus non tenetur seruire, ex sententia Baldi.
- 11 Baldi dictum procedere fauore libertatis respondetur.
- 12 Baldi dictum non obstat in iudicio exemptionis à releuio ex diuersitate rationis.
- 13 Tempus pendentiæ litis super solutione Canonis computatur in triennio.
- 14 Conclusio DD. quod vassallus non tenetur petere inuestituram lite pendente intelligitur de lite super feudo ad quem ex Dominis colligantibus illud pertineat.

QVAE;

QVÆSTIO IX.

FT quia supra diximus dari repetitionem releuij nulliter soluti, nunc quæro an releuium posset dici nulliter solutum, ad eò vt repetitioni locus esse videatur, si pendente iudicio prescriptionis inter Dominum, & vassallum, Dominus illud exegerit non expectata iudiciali sententia super exemptione, suè prescriptione. Prò cuius resolutione pono, quod Domino vt aliàs dixi, releuium debetur ob inuestituram in signum recognitionis in Dominum, & subiectionis, vt supra diximus.

Secundo pono, quod Dominus prò iuribus dominicalibus habet suam intentionem fundatam contra vassallū, & contra rem ipsam, intra quæ iura est releuium, vt supra diximus. Quibus positis per alia media ad concludendum inueher, ex quo ordinarius, & sic Dominus pendente iudicio prescriptionis, vel priuilegij (quod intellige, vt dicemus infra) propter quæ subditi pretendunt se exemptos ab eius iurisdictione, allegando prescriptionē, vel priuilegium potest iurisdictionem exercere in istos, qui se pretendunt exemptos ab eius iurisdictione, ita *sex. in cap. cum persone de priuileg. in 6. concordat Felin. ibi num. 7. in fine; Petr. Ancharan. num. 1. notab. 11. ceteriq. ibi hoc notant, Io. Lopez in repet. cap. per vestras, S. sed & pulchra dubitatio num. 45. fol. 257. Peregrin. de iure. fisci lib. 6. tit. 8. de prescript. fiscalibus num. 24. Roland. à Valle cons. 89. num. 36. vol. 2.* Hi omnes concludunt, quod pendente iudicio prescriptionis super exemptione à subiectione, adhuc iurisdictione potest exerceri in pretendētē se exemptū, hæc possunt adaptari ad casum nostrū,

quòd quando vassallus præterdit se non teneri ad releuium, ratione prescriptionis, vel priuilegij, quòd pendente iudicio prædicto (si casus euenit) poterit Dominus releuium exigere, quod est propriè iurisdictionem exercere, cum illo soluto vassallus in possessione immittatur, signumq; dominij exerceat, vt supra diximus q. 4. par. 1.

Et proprius ad quæstionem accedendo simile de materia tributorum adfertur, in quibus quando quis se præterdit exemptum iure sanguinis, vel propter priuilegium, nisi statim doceat de priuilegio, & quod tale sit, vt statim præbeat iustam causam prescribendi, lite pendente non manutenebitur in possessione libertatis, imò soluet tributa, quamuis alias esset in quasi possessione libertatis, & exemptionis manutenendus, hæc *Io. Lopez in d. cap. per vestras d. num. 45.* vbi ait, quod in practica ita seruatur, quem sequitur *Roland. à Valle d. cons. 89. n. 36.* vbi ait, quod est valdè notandum, hinc fiscus ex quo habet intentionem fundatam in solutionē releuij donec lis, & probatio pender super prescriptione potest iure suo vti, ita *Peregrin. d. loco,* quæ *Peregrin. doctrina peregrina ad hanc doctrinam videtur esse Ancharan. d. loco num. 65. notab. 12.* dum fiscus, & vassallus litigant super iure releuij, si vtrūq; debeatur, & tamen dicit, quod poterit vti iure suo, hoc aliud designare non potest, quam quòd fiscus potest exigere releuium, cum releuij exactio sit de iuribus seruatis Curie, *Petr. de Gregori. de concess. feud. q. 16.* & nos infra dicemus quæst. seq. ergo dum pender lis super non solutione istius iuris, & sic de illius prescriptione, sequitur quod pendente lite super dicta prescriptione, poterit Princeps vti dicto suo iure, super quo litigatur, & per consequens releuium exigere.

Rationem assignat *Ancharan. in d. cap.*

cap. num. 6. notab. 12. quod intelligit idem *Ambaran. ibidem.* quando allegas priuilegium esset in possessione libertatis, siue exemptionis, secus autem si ordinarius esset in possessione subiectionis, eo enim casu posset suam iurisdictionem exercere, quod in releuio puto dicendum, quod si vassallus pretenderet se exemptum ab illius solutione ob priuilegium, & esset in possessione non soluendi, tunc non potest (eueniente casu) dominus releuium exigere, secus autem si Dominus esset in possessione exigendi releuia, quia (eueniente casu) potest Dominus exigere releuium, etiam pendente iudicio super exemptione ratione priuilegij, & huc conferunt quæ supra diximus *ex Io. Lopez in d. cap. per vestras num. 45.*

5 Quinimò exemptio concessa subdito per priuilegium, operatur ut subditus non possit molestari à Domino suo, non solum pendente lite, sed etiã post sententiam, pendente restitutione in integrum, aduersus illam contra exemptum latam, *Lancellott. de attentatis num. 119. mibi fol. 410. in tractatibus tomo 5.*

Sed his, quæ diximus obstare videtur, quod adhuc releuium solui debet, *10* nam pendente lite inter Dominum, & seruum super libertate, seruus non tenetur obedire, *ut notat Bald. in l. cum aliquis in fine, C. de iure deliberand. Paul. de Castr. num. 3. Petr. Surd. decis. 6. n. 8. & 9.* dicens, quod dum agitur inter Dominum, & vassallum super priuatione directi dominij, Dominus non potest ius exercere, quia tunc respondetur duplici ex capite, tum quia illud procedit fauore libertatis, tum quia *11* quando seruus hoc præterdit, vel reperitur in quasi possessione libertatis, vel iustam causam habet utpote priuilegium, & sic haberet suam intentionem fundatam, quod non esset in *12* casu nostro, in quo Dominus pro releuio habet suam intentionem funda-

tam, & vassallus dum pretendit prescriptionem, fatetur se vassallum, sed francum à dicta solutione, faciunt pro *13* hac conclusione, quod lite pendente super caducitate emphiteusis, tunc tempus, quod labitur lite pendente computatur ad faciendum integrum triennium, adeò ut tãto tempore elapso incidat in caducitatem, *Ant. Cypre. decis. 16. num. 6. Petr. Surd. d. decis. 6. num. 1. Acbill. de Grassis decis. 1. tit. de loacto, Puteus decis. 426. lib. 3. Capuaquens. decis. 299. par. 1. Rota Romana. decis. 187. num. 4. par. 2. in nouissim. Riminald. conf. 546. num. 33. Corbul. de iure emphis. tit. de causa priuand. ob non solut. canon. ampliat. 16.* Nec pariter obstare videtur illa feudistarum conclusio *14* sio, quod lite pendente super feudo vassallus non tenetur petere inuestituram, & per consequens inferendum videtur, quod nec releuium soluere, *ut per Gugliel. de Cuneo, Bald. Salicet. Fulgof. & Castrens. in l. sollempnibus, C. de reuend. Andr. de Isernia in cap. 1. in princip. de capitul. Corrad. ubi Bald. Aluarot. cateriq; Iul. Clar. in S. feudum q. 49. num. 8. lib. 3. sent. cateriq; quos alibi allegauit post Schrader. & Rosental.*

Quare respondetur, quod idem tunc non debetur, quia lis est super feudo, nempè ad quem feudum pertineat, si ad Dominum, vel ad alium, vel ad ipsum possidentem, & ideo quia non est certus quis sit futurus vassallus, petere non tenetur, sicuti quando non est certus Dominus futurus, at hoc casu nostro vassallus est certus, sed pretendit se exemptum ratione prescriptionis, qua pendente poterit ius suum exercere, & sic est vassallus, sed pretendens se francum.

Non tamen includas quin & contraria opinio defendi possit, pro qua vide *Surd. d. decis. 6.*

Declara supradicta, quod & si fiscus iam prescripserit consuetudinem exigendi releuium à vassallis, & aliquando postea casus interim euenerit *fol.*

soluendi releuium, & illud fiscus non exegerit, vt adhuc fiscus non perdat ius petendi releuium, nec contra ipsū currat prescriptio, nisi à die, quo petijisset, & fuisset denegatum, ea ratione quia tunc alius constituitur in possessione; licet Curia tamquam spoliata possit agere interdicto vnde vi, ita ex Andr. de Isern. in S. similiter in hostenditijis de capitul. Corrad. notat Franc. de Ponte lect. 5. feudal. num. 35. vers. imo plus, qui in Ecclesia loqui videtur.

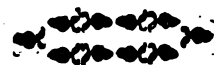
ARGVMENTVM.

Releuium non expressum in inuestitura, an censeatur reseruatum sub clausula illa, iuribus Curia semper saluis, excitatur quaestio. Et rationibus coniectis pro affirmatiua concluditur ex auctoritate Capyc. Frecc. & aliorum, quinimmo & sub reseruatiōe fidelitatis illud comprehendit affirmatur, hinc declaratur supradicta clausula, vt presentia tantum iura comprehendat. Et quid de clausula, saluo honore nostro, an releuium includat, nonnulla proponuntur.

SVMMARIVM.

- 1 Clausula, Iuribus Curia semper saluis, in inuestitura apposta, an comprehendat releuium, dubitatur.
- 2 Vassalli (quanto minus potest) debent grauari.
- 3 Releuij solutio reseruata dicitur sub clausula, iuribus Curia, &c.
- 4 Onus reale transit in concessionarium, etiam illius nulla facta mentione.
- 5 Emptor nouus conuenitur pro seruitio feudali praeterito non soluto.
- 6 Res emphiteutica intelligitur vendita cum onere annexo.
- 7 Capyc. auctoritas dicentis, releuium contineri sub clausula iuribus Curia refertur.

- 8 Felonia poena videtur remissa, facta de nouo concessione simpliciter nulla adiecta clausula, sed aliter, adiecta clausula iuribus, &c.
- 9 Clausula iuribus, &c. non operatur ultra expressa.
- 10 Releuium ius Curia est. ideo sub clausula iuribus, &c. reseruatum censetur, & quando, declaratur num. 35.
- 11 Petr. de Gregor. ponens releuium inter cetera iura Regia Curia refertur.
- 12 Circa releuium nunquam Princeps praesumitur sibi velle praedudicare.
- 13 Freccia auctoritas dicentis releuium esse ius Curia refertur.
- 14 Releuium hodie esse ius ordinarium Regia Curia probatur.
- 15 Releuium est ius Regale in hoc Regno.
- 16 Releuium continetur sub clausula fidelitate reseruata.
- 17 Clausula iuribus Curia &c. comprehendit tantum presentia iura, non autem futura.
- 18 Clausula iuribus Curia &c. comprehendit tantum, quae competunt ratione feudi, non autem ex alio iure, quando esset apposta in contractu feudali.
- 19 Clausula iuribus Curia &c. an comprehendat ius prothomiseos competens Domino super feudo, referuntur Afflictus, & Schraderius discordantes.
- 20 Clausula iuribus &c. comprehendit etiam leuem culpam.
- 21 Clausula saluo iure Domini apposta in alienatione feudi, non liberat vassallum alienantem sine consensu Domini a poena, ideo dixisset saluo honore Domini num. 23.
- 22 Baldi contraria sententia refertur, et rejicitur, & contra Bald. est communis, num. 24.

QVAESTIO X.

AM latè supra fundauimus in præcedentibus quæstionibus releuij solutionē esse quid extrinsecum à feudo, imo contrā eius

naturam, esseq; à more introductum; Diximus etiam esse stricti iuris, strictèq; de eo faciendam interpretationem; propterea hic dubito, si in concessione feudi nulla fiat mentio de solutione releuij, adeò vt Princeps illud sibi expressè non reseruauerit, vt fieri adsolet, sed apposuit in fine clausulam illam *Iuribus nostris, & Curia semper saluis*, an sub hac clausula contineatur releuium, & dubitandum videtur non contineri, nam vassallus quantò minus potest, grauari debet, cumque releuij solutio sit stricti iuris, idè strictè etiā quando est expressum debet intelligi, maximè in odiosis, prout est releuium vt diximus in principio tractatus. His tamen non obstantibus, affirmantium vera est sententia, vt releuij solutio reseruata censeatur sub clausula illa *Iuribus nostris, & Curia semper saluis*, cum hodie amplius dubitari non possit, quin hæc solutio releuij afficiat rem, siuè feudum ipsum, vt supra diximus par. 1. quæst. 4. ex multorum autoritatibus, & idè contra tertium possessorem actionem dandam esse pro releuio, & hoc casu quando res affecta est tali onere, & alteri datur etiam simpliciter nulla facta mentione de tali onere, tunc illud onus trāslarum intelligitur, ità *Archidiacon. in cap. si quis locauit 17. quæst. 1.* onus enim tributi sequitur rem *l. Imperatores ff. de publican, l. inter debitores ff. de pactis.*

Et in seruitio feudali, prout est releuium, si Rex assentit alienationi feudi, & expediuit priuilegium concessio-

nis, tunc nouus emptor poterit conueniri pro seruitio præterito non soluto, vt *ex cap. 1. S. sed nec alia iustior, quæ sit prima causæ benefic. amict. vbi Andr. ità Afflic. argumentatur decis. 95. n. 4.*

Cumq; solutio releuij onus sit feudi facit, quod notat *Speculat. tit. de locato S. nunc aliqua vers. 177.* quòd si super re emphiteutica vedita per emphiteutam erat imposita aliqua pensio, & venditur simpliciter, tunc intelligitur vendita cum illo onere, ità ex alijs deducit *Afflic. d. decis. 95. num. 5.*

Et proprius accedendo ad quæstionis resolutionem facit, quod notat *Capyc. in inuest. feudali in verbo Iuribus nostris, & in sequenti clausula Iuribusq; etiam alijs.*

In prima clausula dicit *Capyc.* quod si Rex sciens tempus petendæ inuestituræ lapsus esse, & de nouo inuestituram faciat vassallo, illumq; ad obedientiam, & inuestituram recipiat, tunc feloniam remittere videtur secundum ea, quæ *gloss. dicit in cap. 1. quo temp. miles,* sed si apponat in inuestitura iuribus Curie saluis, tunc non videtur remittere pœnam caducitatis, *l. si debitor, S. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. contrab. idem Capyc. ibidem allegans Io: Raynaud. & Iacobin. in inuest. feudal.*

In secunda clausula ponit rationē supradictorum, nam clausula illa *Iuribus semper saluis*, non extenditur nisi ad expressa, & præter expressa operatur, & per eam sic dicitur Princeps omnia alia iura sibi competentia reseruare, quæ non expressit in concessione, ità *Andr. de Isern. in cap. 1. qui successor. teneantur Vinc. de Anna allegat. 71. num. 32. & singul. 123. vbi alios allegat Franc. de Ponte conf. 15. num. 8. & 11. Grammatic. decis. 66. nu. 7.* ergo cum ius releuij sit ius competens Regis Curie, & si non fuerit expressum, censeatur reseruatum sub illa clausula, vt concludit *Iacob. Ayell. d. tract. de iure adboæ num. 85.*

- Et quod sit ius reſeruatum Curia,
- 11 affirmat *Petr. de Gregor. de conſeſſione feud. par. 8. tit. de iure releuij quaſt. 16. num. 1. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 93. num. 76.* Et ideò ſemper cenſetur reſeruatum in conſeſſione feudi
- 12 adeo quòd in aliquo ſibi præiudicare minimè poſſit, nec intendat Princeps, vt poſt *Afflic. Carnetium, Petr. Gregor. Capyc. & alios concludit Garſ. Maſtrill. decis. 112. n. 24.* Et in ſpecie hoc idem affirmare videtur *Frecc. de ſubfeud. lib. 1. §. 2. tit. de origin. Baron. numer. 55.* dicens, quòd iuri releuij nunquam ſibi intelligitur præiudicare Regem; dicens contineri ſub dicta clauſula *Iuribus Curia ſemper ſaluis, ita Ayell. d. loco in ſpecie ibi, iuribus ſaluis.* Et in puncto poſtea reperi hoc idem affirmantem *D. Reg. Moles in ſuis deciſionibus manuſcriptis tit. de iure releuiorum in principio,* dicendo, quòd hodie hoc releuium eſt ius ordinarium ſuper feudo in hoc Regno, & connumerari inter
- 15 alia iura regalia, quòd habet Rex in hoc Regno.
- 16 Quinimò addas releuium non expreſſum in feudi conſeſſione, non ſolù contineri ſub clauſula prædicta, ſed etiam ſi eſſet appoſita clauſula illa, nẽpè reſeruario fidelitatis, adhuc ſub dicta reſeruatione releuium contineri, ita habes ex *Bartholom. Camerar. fol. 20. col. 3. verſ. quid dicendum, Franchis decis. 154. num. 7.*
- 17 Secundo inferas, vt clauſula hæc appoſita in conſeſſione feudi, nẽpè *iuribus noſtris ſemper ſaluis, ſi quæ iura competunt, & de futuro competent Domino,* vt ea tantum iura comprehendantur, quæ de præſenti competunt, non autè
- 18 quæ competitura ſunt ex alia cauſa, quam ex natura feudi, *argum. tex. in l. ſi ita 8. & ibi Bartol. ff. de auro, & argen. legato,* niſi Dominus expreſſè in inueſtitura ſenſerit de futuris, ita punctualiter *Ludolph. Schrader. de feudo par. 5. c. 2. num. 52. & 53.*

Tertiò inferas, quòd ſi Domino ſu-

per feudo competat ius prothomiſeos, & feudum ipſum fuerit alienatum, & Dominus conſenſum præſtauerit, appoſita clauſula prædicta, *ſaluis iuribus noſtris,* hoc caſu conuenit *Afflic. in §. donare, tit. qualiter olim feud. poter. alien. num. 38.* Domino competere ius redimendi feudum oblato pretio, à qua *Matth. de Affl. ſententia diſſentit Ludolph. Schrader. de feud. par. 8. c. 4. n. 32.* per multas ibi afferens rationes, de qua ego alias latè diſſeram.

Quarto dicas, quòd hæc clauſula extenditur etiam ad leuem culpam, quòd etſi vaſſallus aliàs ob leuem culpam feudo priuari non poſſit, tamen hæc clauſula appoſita operatur, vt etiã ob leuem culpam feudo priuari poſſit, vt ex *Andr. de Iſern. tenet Cardinal. Pariſ. conſ. 21. num. 55. vol. 1. Ludolph. Schrader. Pariſij ſententiam ſequens par. 5. c. 2. num. 53. verſ. hæc quoq; clauſula.*

Quid autem de clauſula *ſaluo iure Domini, & ſaluo honore Domini.* De prima dicas non ſolum ius releuii contineri, ſed etiam appoſita in venditione, quàm facit vaſſallus, non Domino cõſentiente, verum ipſe in venditione dixerit, quòd vendit *ſaluo iure Domini,* vt hæc clauſula adhuc vaſſallum illuſum non conſeruet à pœna alienantis feudum ſine Domini conſenſu, *Aluarot. in cap. 1. num. 15. in princip. quæ fuit prima cauſa benefic. amict. ubi Præpoſit. nu. 6. Afflic. nu. 24. q. 54. de probib. feud. alien. per Frideric. Iacobin. de S. Georg. in verb. & cum pacto el ſegundo num. 24. Curtius de feud. par. 4. num. 112. Bald. in cap. 1. §. fin. num. 5. quæ ſit prima cauſ. benefic. amict. Quicquid in contrarium dixerit Bald. in cap. 1. §. donare qualiter olim feud. pot. alien. & in cap. 1. in verb. libello-ria, de pace Conſtant. Cardinal. in cap. 2. oppoſit. 3. de feud.*

23 Idem ſi alienans dicat ſe alienare feudum, *ſaluo honore Domini, Iacobin. d. loco, in verb. & cum pacto el ſegundo nu. 25. Roman. ſingul. 518. Felin. in cap. quæ in Eccleſiarum nu. 85. de conſtitution.*

Quo-

Quorum sententiam contra Baldi, 24 eiusq; sectatorum vti communem, & verioremi admittit *Ludolph. Schrader. de feud. par. 9. cap. 1. nu. 20.* subdens consultius esse vassallo alienanti cū hac clausula, si ei addat, vt nec aliter, nec alio modo vendere intendit, vt ex multorum auctoritate ibi concludit *nu. 21.*

Declara tandem supra firmatam, 25 sententiam, vt tunc clausula, iuribus nostris &c. contineat releuium, quādo assensus præstatur super casu, in quo debetur releuium, nam est non expressum, prout alias requiritur, nā adhuc sub illa clausula cōtinetur, quia intelliguntur reseruata illa iura, quæ competunt, ita declarat *Reg. Reuerterius decis. 14. circa medium par. 5.* dicens in casu decisionis predictæ, eò quod erat donatio feudi radicata inter viuos, licet collata post mortem, clausulam illam non extendi ad releuium, quia eo casu non debebatur, quia ille donatarius veniebat ad feudum ex cōtractu, non autem ex successione.

ARGVMENTVM.

An per solutionem partis releuij intra tempus petendæ inuestituræ factam, acceptamq; à Domino, deinde elapso tempore, adhuc integro releuio non soluto, possit Dominus ad duplicatum agere. Affirmatiua proponitur sententia, prò qua permultæ expenduntur rationes. Idem in canone. Demùm pro negatiua concluditur. Et an præstans seruitium diminutum, puniatur pœna ordinaria, & tex. in capit. ad hoc hic finitur lex, expenditur. Pœnaq; duplicati releuij, dum consuetudine nititur in suo casu tantum seruanda. Et qui in parte hic deliquit mitius, & non in toto puniendus. Demùm quamplurimis allatis argumentis negatiua statuitur sententia, quæ varijs illustratur ampliationibus, limitationibus, & decla-

rationibus, & ad contraria respondeatur. Et quid fitco reuente recipere talem particularem solutionem.

S V M M A R I V M.

- 1 **P**Arte releuij soluta intra legitimum tempus, eoq; elapso, nec integro soluto releuio an fiscus possit duplicatum petere negatur *num. 16.*
- 2 Temporis lapsum facit, præsumi tunc releuium esse solutum.
- 3 Releuij solutio indiuidua est, sed fit diuidua voluntate Domini, & *num. 7. & num. 15.*
- 4 Canonis solutio indiuidua est, secus autem voluntate Domini.
- 5 Partis solutio non liberat à pœna incurfa ob totum non-solutum.
- 6 Solutio partis non impedit quin totum pignus non vendatur.
- 8 Seruitium debet præstari integrum, non autem prò parte.
- 9 Nihil videtur actum cum aliquid superest agendum.
- 10 Solutio canonis in parte non liberat emphiteutam à pœna elapso tempore, & ita *decisum num. 12.*
- 11 Particularis solutio non sufficit ad euitandam pœnam.
- 13 Standum est verbis. Constitutionis post mortem dicentis recepto releuio.
- 14 Pœna pacis violata committitur tota si vnus ex heredibus illam violauerit.
- 15 Solutio partis non est solutio inuito creditore, secus autem ipso volente.
- 17 Præstans seruitium in parte, non autem totum, non punitur pœna ordinaria, sed extraordinaria.
- 18 In Regno nostro vassallus ob seruitium non præstitum integrè, sed in parte, admittitur ad compositionem.
- 19 Tex. in cap. 1. quibus mod. feud. amitt. declaratur.
- 19 Feudum tunc amittendum esse, quando nullum seruitium esset præstitum, & pœderatur tex. in c. adhac hic finitur lex.
- 20 Consideratur aliud esse non seruire, aliud seruire non integrè.

- 21 *Pœna duplicati releuij imponitur illi, qui nullum releuium soluit.*
- 22 *Pœnâ non soluentis releuium, non esse trahendam ad illum, qui soluit partem releuij suadet, & num. 24.*
- 22 *Promptiores ad absoluendum, quam ad condemmandum esse debemus, etiam in feudis num. 24.*
- 24 *In causa amissionis feudi proceditur ex equitate.*
- 25 *Pœna duplicati releuij (circūscripto quod ex gratia inducta est) considerato tamen quod in locum amissionis feudi subrogata est, & consuetudine mitatur, ut odiosa, non debet trahi ad soluentem partem releuij.*
- 26 *Solutionem partis releuij non esse dignam pœna duplicati releuij probatur, et n. 38.*
- 27 *Pœna ad hoc ut irrogetur, eius causa debet esse par, vel maior, quando non est in iure expressa.*
- 28 *Soluens partē releuij peccasse dicitur, sed non ut pœnam amissionis mereatur, & num. 31.*
- 29 *Pœna ob rem non traditam non committitur si res diminuta tradatur.*
- 39 *Tex. in c. 1. vers. strenuus ponderatur.*
- 31 *Præstans seruitium diminutum non debet puniri, ut infidelis.*
- 32 *Animus soluentis partem releuij perpenditur, quod non sit velle cessare à totius solutione, & num. 34.*
- 33 *Incipiens obedire Domino præsumitur, quod in residuo seruet, nisi impeditus.*
- 34 *Inhonestū est Domino priuare vassallum feudo, quando capit seruitium in parte præstare.*
- 35 *Pœna debet commensurari delicto.*
- 36 *Vassallus soluens partem releuij dicitur minus deliquisse, quam qui totum non præstitit.*
- 37 *Retentio fauorabilis est.*
- 39 *Seruitium in parte receptum facit ut vassallus non possit toto feudo priuari, & num. 59. ubi similis decisio refertur.*
- 40 *Modica pars deficiens releuium non facit dignum vassallum tota pœna, idem in minima, & num. 50.*
- 41 *Vassallus soluens partem releuij, vel seruitij, & adhuc condemnatus ad pœnam, vel duplicatum releuium, tueri potest se exceptione contra Dominum.*
- 42 *Partē releuij soluta, debet (vassallos adhuc condemnato) in duplicati releuij quantitate imputari.*
- 42 *Malitia nulla vassalli, sed error in solutione partis releuij reddit illum excusabilem.*
- 44 *Inuestitura facta post solutum releuium in parte facit remitti pœnam.*
- 45 *Seruitium oblatum post releuij partem solutam, & acceptatum, facit remitti pœnam.*
- 46 *Obedientia vassalli post seruitium diminutē solutum Domino præstita, arguit remissam esse pœnam.*
- 47 *Protestatio Domini in receptione partis releuij non liberat vassallum à pœna duplicati.*
- 48 *Vassallus transigens super solutione releuij non dicitur confessus se dignum pœna duplicati.*
- 49 *Nec dicitur confessus vassallus si se subscripserit beneplacito Domini.*
- 50 *Minima pars releuij non soluta, nec facit vassallum dignum pœna duplicati.*
- 51 *Dominus non acceptans, sed renuens talem solutionem in parte releuij videtur velle duplicatum.*
- 52 *Pœna duplicati releuij non habet locum, si post illam commissam Dominus receperit partem aliquam de simplici releuium.*
- 53 *Pœna conuentionalis, ex vnus defectu committitur quoad omnes in totum.*
- 54 *Tex. in l. cui fundus, ff. de cond. & demonstrat. consideratur in hac materia.*
- 55 *Const. etiam si loqui admittimus conditionaliter, ad huc per partem releuij solutam, non potest dici, quod conditio soluendi releuij non est adimpleta, dum captum est.*
- 56 *Tex. in l. pen. C. de bis quib. ut indign. non procedit in pœnalibus, & odiosis, & reijciuntur in hac materia.*
- 57 *Sententia Doctorum dicentium esse locum caducitati non obstante, quod pars canonis fuerit soluta reijciuntur in hac releuij materia.*

58 Creditore veniente accipere partis solutionem non liberatur debitor à poena.

QVÆSTIO XI.

Vbitabilem quidē, & vsui euenturā puto hanc quam iudicavi quæstionem, nū si vassallus intra tempus ad petēdam inue-

stituram soluerit partem tantum releuij, quam fiscus si receperit, deinde vassallus passus sit labi tēpus, & fiscus non petijt, nec recepit integrum releuium, an ex hoc temporis lapsu (integro non soluto releuio) possit fiscus ad duplicati poenam agere, vassallumque condemnari facere.

Pro cuius resolutione videbatur primo loco dubitandum, an ex lapsu temporis præsumatur totum releuium solutum, de qua quæstione dixi supra hac ead. par. q. 6. per *Campan. in cap. apud Fogiam nu. 40. ex Menoch. & alijs.*

Secundo dubitandum videbatur, an hæc solutio releuij indiuidua censenda sit, dum constitutio dicit, recepto releuio, & hæc constitutio loquitur in materia stricti iuris, & debet intelligi, vt totum sit solutū releuium, sed quia hoc interesse spectaret ad Dominum, cui renunciare potest, ideò dixi à Domino acceptam, quod idem in Canonis solutione, quam indiuiduam esse censent, *Alex. conf. 7. vol. 5. Benintend. decis. 4. cum tex. dicat soluto canone, Caualcant. decis. 30. num. 121. par. 2. vbi agit de Domini indiuidua voluntate canonis solutione Afflic. decis. 153.*

Et quòd fiscus ad poenam duplicati releuij agere possit non obstante, quod pars releuij fuerit soluta suadetur, ex infra scriptis. Ad poenam enim euitandam non sufficit partem soluisse, nec prodest ei, qui poenam euitare cupit, sed necesse habet totum, quod promi-

fit soluere, ad *tex. in l. heredes, S. idem iuris, ff. famil. hercis. vbi Odofred. qui subdit, quod pignus obligatum à defuncto prò censu, si vnus ex hæredibus soluerit partem suā adhuc pignus vendi potest, & per consequens poena commissa est, non obstante partis solutione, faciunt ad hæc *tex. in l. stipulationem la prima, S. ult. ff. de verb. obligat. vbi poena committitur, si prò parte fuerit contrauentum stipulationi, concordat *tex. in l. in executione, S. si item, ff. eod. notat aperte Ias. in l. 2. num. 19. C. de iure emphit.***

7 Rursus releuij soluendi conditio indiuidua esse videtur, vt modo dixi, cū *tex. constitutionis dicat recepto verumtamen releuio, ergo requirit, quòd tantum releuium sit solutum, ideò particulare eius implementum releuare nō videtur illum, qui poenam cupit euitare, l. cui fundus, ff. de condit. & demonst. Strat. Afflic. decis. 153.*

8 Item feudum regulariter conceditur, vt vassallus seruitium præstet Domino, quod seruitium integrè præstari debet, vt inferiùs dicam, quo casu obstat illa communis regula, nil actū videri, cum aliquid superest agendum, *l. penult. in fine, C. de his, quib. vt indign. l. si defensor, S. an ergo, ff. de interrogator. actiōn.*

Stringit hanc sententiam, eamque 10 comprobat communis illa Doctorum sententia de emphiteuta non soluente canonem per triennium, vt si soluerit partem, vel non integrum, adhuc emphiteutam esse priuandum, cum soluēs partem, videtur non soluisse totum, & ideò nō potest agi ad seruitium, *secundum Bart. in l. in commodato, S. duobus, ff. comodati, Afflic. d. decis. 153. num. 21.*

11 particularis enim solutio non sufficit ad euitandam poenam, *Ias. in l. 2. num. 57. C. de iure emphit.* Et canonis parte

12 soluta adhuc fuisse locum caducitatis ¶ refert *decisum Afflic. d. decis. 153. Benintend. decis. 4.* Item standum est ver-

13 bis legis, nec eius rēsum debemus ex-

torquere. Constitutio enim loquitur *recepto verū tamen releuio, prout moris est*, pondera mecum, dicit, *recepto releuio*, ergo requirit, quòd integrè sit solutū, aliàs semper, quòd deest aliqua pars non potest dici solutum integrè releuium, vt supra annuimus.

14 Item si fuerit facta pax cum Titio, & eius hæredibus, & apposita poena pro contraueniente, si in parte fuerit contrauentione, vt quia vnus ex hæredibus offenderit Titium, eiusq; hæredes, adhuc poena debet exigi, ita post Bartol. in l. stipulationum, S. item ex factō, notat, & firmat ibi Iacob. de Arena, ff. de verb. oblig.

Clara est enim iuris regula, quòd 15 particularis solutio inuito creditore non est solutio, sed ipso volente est solutio, l. tutor, S. Lucius, ff. de usuris, ideò si fiscus renuit talem solutionem particularem, poena non euitabitur, ita Afflic. d. decis. 153.

Hic tamen non obstantibus, & alijs, quæ in contrarium adduci possent, sal- 16 uo semper saniori iudicio, contrarium puto de iure posse sustineri, vt vassallus in casu proposito non teneatur ad duplicatum releuium.

Prò quo facit, quòd notatur de adoha, & releuio, idè quasi semper esse iudicium, prout supra diximus, quo po- 17 sito, Afflic. in cap. 1. S. sed nec alia iustior num. 24. qua sit prima causa benefic. amitt. ex mente Andr. Iser. notat, quòd soluens adoham non integram, sed partem aliquam, & sic adoham diminutam, licet alias de iure communi feudo priuabatur, tamen dicit Afflic. non puniri amissione feudi, sed extraordinariè, prout etiam ille, qui non præstat seruitium integrum, sed partem aliquam, & sic diminutum, sed poena ordinaria ob non solutum releuium, est solutio duplicati, ergo ille, qui præstat releuium diminutum non est puniendus dicta poena ordinaria, & sic duplicato releuio.

Sed vterius Frecc. lib. 3. de subfeud.

tit. de different. inter feuda quaternat. & de tabul. num. 24. quem sequitur Nicol. Intrigliol. cent. 1. quaest. 45. nu. 200. dicit quòd si vassallus soluerit partem seruitij, vel adohæ, & sic non integram, sed diminutam, non ex hoc perdit feudum in Regno nostro, sed potius admittitur ad compositionem, & sic ad poenam extraordinariam, vt inferiùs dicam, ex cap. Regis Roberti, de quibus meminit Andr. in cap. 1. quo temp. mil. vbi Nard. Lyparul. plura refert, eaq; ponit Ayell. de iure adoha num. 72.

Prò quo facit, quòd notat Bald. in l. de lege, S. vlt. ff. de leg. commissor. vbi tradit, quòd emptor, qui fecerat pactū de retrouendendo soluto pretio, si partem pretij accepit, non autem totum, adhuc potest compelli ad retrouendum, quia idem est, ac si totū accepisset, Bal. sequitur Carol. Ruin. conf. 151. incip. circa dubia col. 4. nu. 5. & 6. vol. 3. Andr. Tyraquell. de retract. conuention. S. 1. glos. 2. num. 19. vers. idemque tradit Bald.

Sed aduerto, quòd Freccia licet tacitè admittere videatur, quòd de iure communi feudorum talis vassallus soluens seruitium diminutum, debet priuari feudo, hoc tamen non procedit, vt inferiùs dicam. Nec vim facit tex. in c. 1. quib. mod. feud. amitt. vbi si partem feudi alienauero, vel amplius partem libellario nomine dederò, tunc feudum in totum amittitur, ita hunc tex. inducit Carolus à Klicheberg. in suo discursu de feud. ex pacto, & prouidentia cap. 5. num. 512. dicit enim tex. his omnibus casibus feudum ad Dominū reuertit, & inter alios casus erat alienatio partis feudi.

Quam sententiam probat tex. in cap. 19. ad hoc hic finitur lex, vbi vassallus tunc feudo priuatur, quando nullum seruitium præstitit, vel illud præstare renuerit interpellatus à Domino, vel si diù steterit ad illud præstandum. In casu autem nostro non potest dici, quòd nullum releuium est solutum, vel cessatum

eum à solutione releuij, cum soluerit quantum potuerit, vnde non conueniunt ei verba consuetudinis dicentis quòd qui nò soluit releuium intrà annum, & diem soluat duplicatum. Nec potest dici, quod iste talis renuit soluere releuium interpellatus, nec potest dici, quod diù steterit, cum ipse iam ceperit soluere, & intrà annum, & per consequens nullo sanè modo dici potest cessatum esse à solutione, cum poena duplicati releuij imponatur illi, qui nullum releuium soluit. Aliud præterea est non seruire, aliud seruire, & insufficienter, pœna autem priuationis feudi ob seruitium non præstitum ei demum imponitur, qui nullum seruitium præstitit, vel interpellatus non seruerit, *cap. sancimus de feud. sine culp. non amitt. d. cap. sed nec alia iustior, quæ fuit prima causa benefic. amitt.* Vnde cum hîc simus in pœnalibus, vbi stricta est facienda interpretatio vulgar. iuribus; meritò dispositio de illo, qui nullum seruitium præstitit, non est tradenda ad illum, qui seruitium insufficienter præstitit, cum hoc maximè naturali equitati refragetur, vassallum nullum omninò seruitium non præstantem, parem esse vassallo præstanti seruitium, sed insufficienter, & vnum, atq; alterum eadem poena puniri, semper enim ad absoluendum, quam ad condemnandum promptiores esse debemus, *l. Arrianus, ff. de actio. & obligat.* & maximè in causis feudalibus in amissione feudi, in qua iudex semper æquitatem præ oculis habere debet, eique obsecundare, *cap. 1. S. prædictis, vers. ideoq; quæ fuit prima causa benefic. amitt.* & in causis amissionis feudi promptiores ad absoluendum, quam ad condemnandum esse debent iudices, *d. cap. ad hoc, Marin. Froccia de subfeud. lib. 3. tit. de differ. inter feud. plan. & quaternarium. 24.* qui in terminis nostris loquitur, & per consequens soluenti partem releuij, cum non possit dici cessauisse eum à solutione releuij, nec renuisse

soluere, dum soluerit partem, nec diù steterit ad soluendum, cum iam inceperit soluere intrà legitima tempora, meritò poena consuetudinis conuenire minimè debet, & sic duplicatum. Secundo, hæc poena duplicati releuij, non ex cōsuetudinibus feudalibus fluxit, sed processit ex more, siue consuetudine quadam in Regno, secundū doctrinam *Andr. in hac constit. post mortem, & in c. 1. de cap. Corrad. & post eum Freccia d. auctor. 3.* estq; expeditum in hoc Regno apud omnes Regnicolas, ideò quia ista consuetudo est odiosa, adhibita tamen declaratione, de qua supra, dum in odium, & poenam non soluentium releuium est introducta, & quatenus subrogata est in locū amissionis, (licet ex gratia fluxit, & magnificentia Regum) ideò non est trahenda ad illos, qui licet nò integrè soluerint, tamen inceperunt soluere, ideoq; restringenda est tantum in casu suo proprio, in quo loquitur secundum vulgata iura, & sic in non solvente. Vnde si vis dicere, quòd adhuc poena est cōmissa, aduertendum est, quod quando in iure causa priuationis feudi non est expressa (propter est hæc non soluit releuij, quæ ex consuetudine in Regno inducta est; nec in scriptis redaptat;) oportet vt similis sit, vel mitior illis, pœnis, quæ enumeratæ sunt ab eodem iure, *cap. 1. S. dictis, ibi si qua fuerit, quæ fuit prima causa benefic. amitt.* talis enim non est causa istius, qui soluit partem, cum nec similis, quia soluit partem, nec maior cum in parte adimpleuit. Est benè verum, quod peccasse dicitur, sed longè minus, quam ille, qui releuium non præstitit, ergo cū non sit causa similis, nec maior, non potest trahi cōsequencia, Non soluit totum, sed partem, ergo feudo priuandus, & per consequens duplicatum releuium soluentum; Iniquum est enim pari pœna puniri illum, qui magis peccauit, & qui minus, repugnante etiam regula, quod poena debet commensurari delicto, vt infra dicam.

Con-

Confirmatur hæc, quæ dixi *ex tex. in*
 29. *Iulianus, S. sed si quis, & l. si quis bo-*
minem, ff. ad exhibend. ubi habetur, q
 si quis tenetur ad exhibendam rem
 aliquam, vel factum aliquod sub certa
 poena, & rem illam exhibuerit dimi-
 nutam in aliqua parte, vel factū illud,
 quod tenetur adimplere, non adim-
 plet in totum, & sufficienter, sed in
 parte, & insufficienter, adhuc euitare
 debet poenam, quam alias euitare nec
 poterit, si nil, vel factam non præstat,
 l. 3. S. præterea, l. Celsus, S. idem Iulianus,
 ff. ad exhibend.

Quare cum hic vassallus non possit
 dici nullum releuium soluisse, sed tan-
 tum dici potest, quod non soluit suffi-
 cienter, & sic totum, quæ insufficienter
 solutio, siue factum insufficienter prodest
 ad euitandam poenam duplicati rele-
 30 uij, & sic ordinariam, vt habetur *ex*
c. 1. vers. strenuus de feud. cognit. & dedu-
citur clarè non esse locum poenæ, & sic
duplicato releuium, facit regula, quod
agnitio partis, arguit agnitionem to-
tius, Bartol. in l. ex duobus, & in l. si is,
qui res, ff. de legat. 2. non est enim præ-
 sumendum sicum, qui propria autho-
 ritate potest totum releuium sibi sol-
 ui facere, solius partis fuisse contentū,
 ex quo hoc sibi damnosum esse vide-
 tur, *argum. l. plane, ff. fam. heriscund. l.*
tutor, & l. Lucius, ff. de usuris. Serui-
 31 tium enim diminutè, & non integrum
 præstans non potest puniri, vt infidelis
Ostauus Bammacar. in cap. vassallus, q. 3.
nn. 31. si de feud. defuncti. in eo tantum
 peccare dicitur, ex quo diminutè præ-
 stitit seruitium, non autem, quod nul-
 lum præstitit.

Quinimò vulgata est regula, quod
 32 animus, & intentio distinguunt ma-
 leficia, & delicta, hic autem talis, qui
 soluit partem releuij, quidnā habuit in
 animo, & intentione, nisi soluere totū
 releuium, quod facile dignoscitur ex
 eo; nam incepit soluere, ergo dum in-
 cepit soluere verisimile videtur, quod
 33 gius animus, & intentio fuerit resi-

dum, & sic totum soluere; cum qui
 33 cepit morem gerere domino seruien-
 do, videtur verisimile non esse in resi-
 duo sui officij de futurum, nisi difficul-
 tate, vel alia iusta de causa præpedi-
 tus fuerit, ideoq; meretur excusationem,
d. S. sed nec alia iustior, vers. aliud
quæ fuit prima causa benefic. amittit. Quod
 34 si Dominus vassallum, eò quod serui-
 tium totum non præstauit, sed tantum
 in parte, vellet feudo priuare, tunc in-
 honestum esset Domino, & minimè
 decens, cum nulla fraus in hoc posset
 excogitari in vassallo, nec malum in-
 genium, dum cepit soluere, quod in-
 ter Vassallum, & Dominum esse non
 debet, *cap. quoniam de prohib. feud. alie-*
nat. per Lothar.

35 Deniq; pœna commensurari debet
 delicto, & transgressioni, *l. rescriptum,*
ubi DD. ff. de his, quib. vt indign. & in
 poenalibus semper mitior pœna est se-
 quenda, *cap. in pœnis de reg. iuris in 6. l.*
interpretatione, ff. de pœnis, vassallus au-
 tem soluens partem releuij, minùs de-
 liquit (si delicto adscribere volumus)
 quam qui nullum releuium soluit, er-
 go si commesuremus delictum huius-
 modi vassalli soluentis partem, cum
 illo, qui nullum releuium soluit, certū
 est, quod maius est delictum illius, qui
 nihil soluit, quam qui partem, ergo
 qua ratione, quaque via dicendum est
 hunc qui soluit partem, minùsq; de-
 linquentem esse puniendum eadē pœ-
 na, qua punitur, qui maius deliquit
 nullum soluendo releuium, repugnante
 naturali æquitate suadente. pœnam
 esse delicto commensurandam, quod
 si hoc admisteremus, sequeretur lon-
 gè maiorem, & excessiuam esse pœnā,
 quam delictum requirit, & eadem, &
 pari pœna puniri illum, qui minùs de-
 liquit, & qui maius deliquit reftagan-
 tibus supra dictis.

Tantò magis in hoc casu, cum non
 agamus de feudo acquirendo, vel re-
 cuperando, sed de retinendo, quæ re-
 37 tentio fauorabilior est, & multò faci-
 lius

lius conceditur, quam acquisitio, vel recuperatio, l. *patre furioso*, ff. *de his, qui sunt sui, vel alieni iuris*, l. *si in area*, S. *ex quibus*. ff. *de cond. indeb.* Decian. *conf.* 29. num. 92. vol. 2. nec si regulæ aliquæ in contrarium facerent obstant, considerato prius, si vel nē loquatur de acquisitione recuperatione, vel retentione rei. Ex quibus autumo vassallum soluentem partem releuij nō esse mul-
38 standum pœna duplicati releuij, quæ opinio, & iuri, & æquitati consona videtur, vt iam diximus, prout hanc sententiam post Bald. *Ruin. Tyraquell. infra allegandos in 13. declaratione*, & supra allegatos, tenet Ludolph. *Schrad. de feud. par. 2. nonæ partis principalis sectio 14. nu. 23. vers. nono concludo*, in verb. *idem quoq; iuris*, vbi dicit, quod si post commissam
39 feloniam Dominus feudi à vassallo receperit tantum partem seruitij, vel pē-
sionis, siue canonis, vel alterius debiti, non potest Dominus ad feudi priuationem agere allegans Tyraquell.

Declara primo, hanc conclusionem
40 tanto magis procedere, quando huic solutioni de releuio factæ non integrè, aliqua modica pars deesset iuxta tradita de seruitio in præcedenti, & ita tenet Iul. Clarus in S. *emphiteusis q. 8. num. 4.* Andr. *Fachineus controuers. lib. 1. cap. 96. vers. secundus casus*, Benintend. *decif. 6. num. 2. vbi alios allegat.*

Declara secundo, quod si secundum hanc veridicam sententiam non esset
41 iudicatum, sed condemnatum vassallus ad pœnam duplicati, tunc quia in parte vassallus paruit Domino soluendo partem releuij, in ea parte obstat Domino exceptio, ita glo. in d. *l. heredes S. idem iuris*, in verbo *partem suam*. Quæ
42 pars soluta (si adhuc non obstante) hæc exceptio cōtra vassallum ad duplicati releuij pœnam ageretur) debet imputati in pœnam, & sic residuū exigere, non autem vltra partem, totum duplicatum exigere, sed partem solutam retinere, ad tradita ex mēte Azonis in d. glo. in d. *S. idem iuris*, & hæc loco

tertiæ declarationis.

Declara quartò, tanto magis hanc sententiam procedere, quando ista solutio in parte non processit ex malitia, sed ex errore, vel aliqua iusta causa, vt aduertit Benintend. *decif. 6. circa medium*, loquens in emphiteuta.

Declara quinto, non esse locum solutioni, siue pœnæ duplicati releuij ob partem solutam, si post dictam partem solutam Dominus inuestituram fecerit; tunc enim videtur remisisse pœnam vulgatis iuribus *Schrad. de feud. par. 6. cap. 2. num. 78.*

Declara sexrò, si post dictam partis solutionem vassallus seruitium obtulit, & Dominus illud acceperit, tunc enim pœnam remittere videtur, DD. in cap. *1. quo temp. miles*, & alios allegat Menoch. *consf. 304. num. 56. Rosental. cap. 10. conclus. 38. num. 4.*

Declara septimo, si postea Dominus vassallum requisierit ad seruiendum, & vassallus obediuerit veniendo ad seruitium, tunc pœnam remittere dicitur Dominus, ita ex l. *Aemilius, vers. dicebam*, ff. *de minor. l. post diem*, ff. *de leg. commiss.* Sabyc. in l. *lege commissoria*, C. *de pact. inter empt. & vend. glo. tit. 1. S. 14. num. 45.* Tyraquel. *de retract. euenit. glo. 2. num. 61.* Ludolph. *Schrad. de feud. par. 2. nonæ par. princip. sectio 14. num. 23.* Nicol. *Intrigliol. de feud. sent. 1. q. 38. num. 121.*

Declara octauo, non procedere supra prædictam conclusionem si vassallus fuerit interpellatus, vt solueret integrum releuium, & Dominus receperit talem solutionem in parte, sed fuerit protestatus nullum sibi inferri præiudicium circa releuij duplicati solutionem; tunc enim sibi non præiudicat, vt dixi supra ex l. *tutor*, S. *Lucius*, ff. *de usur.*

Declara nono, quod & si vassallus transegerit cum fisco super quæstione releuij, adhuc nō potest dici, quod habetur prò confessio, releuium non esse solutum, & per consequens pœnam dupli-

plicati esse commissam, ita vt vassallo transigente super privatione feudi ob feloniam, tenet post *Ludolph. Schrader. par. 2. nona partis princip. sectio 13. num. 164. Rosental. de feud. cap. 12. conclus. 19. num. 70. Et seq.*

Declara decimo, quod etsi vassallus se submiserit beneplacito Domini, ad huc est dicendum illum non esse confessum, ex doctrina permultorum Doctorum, tenet *Ludolph. Schrader. d. loco proxime citato num. 162. vers. idem quoq; ubi alias ponit declarationes circa submissionem vassalli erga Dominum, Rosental. d. loco num. 72.*

Declara vndecimo, tãtò magis procedere supradictam sententiam si solutio defecerit in aliqua parte minima, ita in emphiteuta, *Vera decis. decis. 300. par. 2. Ant. Sola in consil. Sabaud. in commentar. antiquis glo. 1. super decreto licetiam. 14. tit. de iure emphiteutico.*

Declara duodecimo, vassallum soluentem partem releuij non esse multandum si Dominus acceptauerit dictam partem releuij, ita in emphiteuta refert decisum *Afflic. decis. 153.* quod secus esset si dominus renituerit accipere partem releuij, quia tunc procederet contraria opinio, nempe soluendum duplicatum releuium, cum eius solutio debeat esse integra, & vnica, ut est dictum, per quo vide, quæ ponit *Afflic. ibidem, & Vrsill. num. 3.* qui concludit ex multorum autoritate, quod per receptionem partis canonis Dominus sibi præiudicat.

Declara decimotertio, & amplius non solum in simplici releuio, sed etiã in duplicato, vt si post commissam penam, dominus partem simplicis releuij acceperit, quia adhuc Dominus non potest agere ad duplicatum, ita concludas ex ijs, quæ dixi supra, ex *Bald. in d. l. de lege, S. ultim. ff. de lege commissor. Ruin. cons. 151. lib. 3. Andr. Fyraquell. de retract. conuention. S. 1. glo. 2. num. 59. vers. idamque, & ad materiam feloniam sine priuationis feudi applicat, & ita*

tenet *Ludolph. Schrader. de feud. par. 2. nona part. princip. sectio 14. num. 23. vers. nono concludo, in verbo idem quoq; iuris.*

Qua cõclusionem pro vera (prout est) posita, nec vim contra eam faciunt, quæ pro contraria adducta fuere, prout tex. in *l. heredes, S. idem iuris, ff. famil. heriscund.* cum concordantibus ibi allegatis; procedunt enim in pena conuentionali, vt quando pena conuenta est inter partes, tunc enim tota exigitur; nos autem sumus in pena inducta à lege, & per consequens mitius est agendum cum lege, eiusque dispositis, quam cum homine, & cum ijs, quæ ab homine conuenta, siue disposita, siue ordinata fuere, *secundum glo. & DD. in l. Celsus, ff. de arbitr. iudic. ex tex. in l. sum dies, S. fin. ff. eod. Bartol. in l. amplius num. 2. ff. rem rat. haber. Thom. Minad. cons. 8. num. 9. Menoch. cons. 132. nu. 14.*

54 Similiter non obstat regula illa *ex l. cui fundus, ff. de cond. & demonstrat.* quod particulare adimpletum non videtur releuare illum, qui tenetur ad totum; nam releuij, siue seruitij feudalis præstatio nõ per modum conditionis adiicitur, sed feudum conceditur vt Vassallus fideliter seruiat, *cap. 1. in fine ex quib. caus. feud. amitt.* sic releuium soluitur pro inuestitura, vt supra diximus in 3. q. p. p.

Quinimò si admittimus solutionem releuii conditionem continere, vt non concedatur inuestitura, nisi soluaturreleuium, cum cõstitutio loquatur per ablatium absolutum, qui quandoque importat conditionem, tamen negari non potest non defecisse conditionem ob non præstitum releuium, cù vassallus iam cepit præstare releuium, licet non sufficienter præstiterit ex æquitate iudicando, vt supra.

56 Similiter nec obstat videtur regula *l. permult. in fine, C. de bis quib. vt indign.* illa enim regula procedit in ijs, quæ largam admittunt interpretationem, hic verò sumus in penalis, & odiosis, in quibus stricta fit interpretatio, & ver-

ba strictè accipienda sunt, nec ultra propriam significationem accipiendâ, cap. odia de reg. iuris in 6. Decius latè post alios in l. factum, S. in pœnalibus num. 3. & seq. ff. de reg. iur.

Nec deniq; obstat communis illa 57 (quam pro absoluta diximus) sententia de emphiteuta non solvente canonem integrum, & sic quòd pro parte non soluta priuatur tota emphiteusi, illa namq; non procedit sine contradictore; sunt namq; multi, qui contrarium tenent, vt est *Ias. in l. in executione, S. si ita num. 3. ff. de verb. oblig. Paul. Picus in repet. auth. præterea num. 12. C. unde vir, & vxor. Guid. Pap. decis. 174. Petr. Benintend. decis. 6. Iul. Clar. in S. emphiteus. q. 8. num. 4. Fachin. controuers. iuris lib. 1. cap. 96. & procedit simpliciter, secùs autem Domino volente, Afflic. decis. 153.*

Vltima ratio non obstat, quia pro 58 cedit quando fiscus renuit recipere talem solutionem in parte, tunc certũ est, quòd regula procedit creditore nolente particularem solutionem, at nos sumus in casu, in quo fiscus recepit particularem solutionem, ideoque dum illam recepit videtur consensisse diuisioni solutionis, & idè sibi præiudicauit, prout in emphiteuta, refert decisum *Afflic. d. decis. 153.* quod si fiscus talem solutionem in parte non admittet, certum est quòd pœna committeretur in toto.

Ex quibus concludendum videtur, vassallum soluentem partem releuij intra legitima tempora, admissis declarationibus supra positis, non posse cõdemnari ad soluendum duplicatum releuium, & ita sentio ego, qui hanc meam sententiam, & iuri, & æquitati naturali consonam existimo. Et ita 59 in emphiteuta partem canonis soluentem fuisse decisum refert, vt non cadat in commissum, *Guid. Pap. q. 174. Margon. decis. Lucens. 34.* non tamen negando, quin contraria opinio satis videatur vrgere ex rationibus supra relatis.

ARGVMENTVM.

An ex solutione partis releuij (non con-
sulto de integra solutione) præsumatur
totum releuium esse solutum, excita-
tur quæstio, in cuius resolutione et si
affirmatiuæ sententiæ locum dari ex
ratione videatur, tamen contraria,
amplectitur opinio, vt fiscus ad resi-
duum possit agere, non autem ad pœ-
nam, vt in præcedenti. Et quid si fiscus
bona vassalli administrasset, & quid si
ad fiscum aliqua bonorũ vassalli quan-
titas peruenisset, an cesset præsumptio.

S V M M A R I V M.

- 1 **S**olutio partis releuij cum lapsu tempa-
ris, an faciat præsumi totum releuium
esse solutum, disparem hanc quæstionem
cum præcedenti esse proponitur sub nu. 1.
- 2 Agnitio partis arguit agnitionem totius.
- 3 Fiscus ex quo sibi de toto releuij potest
satisfacere, præsumitur de toto sibi satis-
fecisse, non obstante partis receptione.
- 3 Fiscus non obstante partis solutione potest
agere ad residuum releuij.
- 5 Factum non præsumitur nisi probetur.
- 6 Solutionem, qui prætendit integram, pro-
bare debet.
- 7 Parte soluta, fiscus si habuerit in sui posse
bona debitoris, præsumitur de toto credi-
to sibi satisfecisse.
- 8 Fiscus diligens est in exigendo.
- 9 Parte aliqua bonorum debitoris ad fiscum
peruenta, præsumitur de toto sibi satis-
fecisse si pars crediti apparet soluta.

QVÆSTIO XII.

Dis-
similem hanc à præcedē-
ti quæstionem facit, in
ea enim ponitur apparere
releuium non integrum
esse solutum, hic verò sup-
ponitur solutio partis, sed solutio to-
tius

tius non apparet, ideò quæritur, an præsumendum sit (eò quod vassallum partem soluisse constat) totum soluisse releuium. In cuius quæstionis resolutione omninò recedimus à terminis præcedentis quæstionis, in qua cõcurrere præsupposuimus lapsum tẽporis, In hac verò nequaquam.

Stat enim quæstio in hoc tantum puncto simpliciter, an ex solutione partis releuij præsumatur solutio totius, adedut pœna euitetur.

Et licet pro vassallo faciat regula, quod agnitio partis arguat agnitionẽ totius, *secundum Bartol. in l. ex duobus & in l. si is fuerit de legat. 2. Afflicti. decis. 13. num. 21.* Item fiscus semper habet manus longas, & ad sui libitum præcisè in hac materia releuij sibi satisfieri facit, iusto tamen tempore intercedente de toto releuio, & per consequens ille, qui sibi de toto potest satisfacere, non est præsumendum solam partem sibi solui facere, ex quo ei damnosum, *argum. tex. in l. planè, ff. famil. hercis. Afflicti. d. decis. 13. num. 20.*

Contrariam tamen existimo veriorẽ sententiã, vt in casu proposito fiscus possit agere ad residuum, cum soluens partem non videatur soluisse totum, & creditor non obstante solutione partis ad residuum agere possit, *ex doctrina Bartol. in l. in cõmodato, S. duobus, ff. commodati, quam doctrinam sequitur Afflicti. d. decis. 13. num. 21. circa medium.*

Insuper solutio integra releuij requirit factum partium, nempè solutionem vassalli, & receptionem fisci, & facta non præsumuntur, nisi probentur *l. in bello, S. facta, ff. de captiu. & postlim. reuers. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 18. & nos in præcedenti.* Item, qui solutionem præterdit esse factam illã probare debet, *l. quinquaginta, ff. de probation. Bald. conf. 408. col. 1. vol. 5. Aymon Crauett. conf. 213. num. 1.*

Declara tamen hanc conclusionem non procedere si fiscus forsam in sui

posse habuisset bona sui vassalli, eaque administrauit, tunc coniectura esset, (& si pars fuerit soluta) quod totum, integrumque releuium sibi exoluerit, ita in creditore, & debitore, quales sũt fiscus, & vassallus, in hac materia probat *Afflicti. d. decis. 13. num. 10. vers. ad præsumendum, Menoch. præsumpt. lib. 3. præsumpt. 135. num. 11. & 12.* eo enim casu quando administrauit, non est præsumendum suam facere iacturam, sed exegisse, *Afflicti. decis. 13. num. 13. vers. adducitur quarto, Menoch. d. num. 12. &*

13. Tantò magis hoc est præsumendum in fisco, qui diligens est in exigendo, hoc enim casu totum sibi soluisse præsumendum est, *Menoch. d. loco num. 14.*

Declara insuper si ad fiscum peruenit aliqua quantitas bonorũ vassalli, ex quibus potuit sibi retinere totum releuium, & tamen pars tantum apparet soluta, tunc coniectura est, quod totum sibi retinuit cum facere hoc potuerit, ita in specie *Afflicti. d. decis. 13. num. 20. vers. octaua.* Et quia hic veniret etiam discutiendum, cui nam incumberet onus probandi hanc solutionem releuij factam, vel factam non esse, in sequentem reijcio quæstionem.

ARGUMENTVM.

Releuium esse solutum, vel non, huius probationis onus, an vassallo, vel Domino incumbat ex præcedenti inferitur, & collatis permultis medijs de vassallo, vt ipse teneatur fundare seruitium esse præstitum fisco negante, & in solutione releuij ex sententia Ifern. In canone, & inuestitura petita intra legitima tempora. Et in emphyteuta, affirmante, Domino autem negante, esse emphyteutæ onus probare canonis solutionem. Et demum resolutis nonnullis tacitis, quæ fieri possent argumentis, pro fisco firmatur conclusio

ex

ex Ifern. doctrina, quæ varijs declaratur modis. Quid autem sit statuendum si hoc releuium à fisco alteri fuerit giratum? Item vt nec probatum dicatur si transactio interuenerit de duplicati poena. Item si memoriale præ gratia porrexerit, quod memoriale cum protestatione est porrigendū. Item vt nec probatum dicatur per extraiudiciales probationes, nec per præsumptiones, vel coniecturas, nec per iuramentum suppletorium, nec purgatorium, nec iudiciale. Deque cæteris probandis medijs remissuè.

S V M M A R I V M.

- 1 **P**robandi onus releuium esse solutum cui incumbit Domino, vel vassallo.
- 2 Fisco sufficit negare releuium non esse solutum, dum suam habet fundatam intentionem.
- 3 Releuium vt sit solutum, vel ne, recurritur ad registra.
- 4 Vassallo incumbit onus probandi seruitiū præstitisse, inuestituram petiisse, &c. Domino negante.
- 5 Emphiteute incumbit onus probandi canonem soluisse, Domino negante.
- 6 Onus probandi solutionem incumbit debitori, non autem creditori, & num. 8.
- 7 Vassallo incumbit onus probandi releuium esse solutum.
- 9 Fundans se in negatiua, non tenetur illam probare, quando actor tenetur ad dandum, vel faciendum.
- 10 Bartoli doctrina dicentis, quod alleganti negatiuam tenetur probare, rejicitur.
- 11 Factum actoris, quando dependet ex dispositione iuris, tunc Domino neganti incumbit onus probandi.
- 12 Quando ex dispositione pacti, vel conuentionis, tunc vassallo incumbit onus probandi.
- 13 Distinctio quando factum actoris dependet ex lege, vel conuentione cui incumbat onus probandi negatiuam? rejicitur in hac releuij materia.
- 14 Consuetudo releuij primæuam originem

ducere videtur ex pacto, siue conuentione inter vassallos, & dominos.

- 15 Consuetudinem descendere ex pacto consideratur.
- 16 Releuium duplicatum ex pacto descendere consideratur.
- 17 Releuium si esset giratum à Regia Curia alicui tertio, adhuc onus probandi competit vassallo.
- 18 Transactio vassalli cum fisco super releuium probat releuium esse solutum.
- 19 Probatio non soluti releuij, nec inducitur ex memoriali porrecto Domino per vassallū submitendo se gratiæ Domini.
- 20 Idem si se submitisset vassallus beneplacito, discretioni, &c. adeo vt se remittere ad manus Domini.
- 21 Cautela apponenda in memoriali præ gratia releuij refertur præ vassallo.
- 22 Pœna duplicati releuij non probatur per extraiudicialem probationem.
- 23 Duplicatum releuium deberi probatur per violentissimas, & urgentissimas probationes, non autem leues.
- 24 In pœna duplicati releuij nec admittitur iuramentum suppletorium.
- 25 Nec iuramentum purgatorium. Nec iuramentum iudiciale. num. 26.
- 27 De materia probandi causas amissionis feudi, & sic duplicati releuii remissuè.

QVÆSTIO XIII.

Duplicati releuij pœna in Regno nostro ex gratia in locum amissionis feudi ob non petitam inuestituram in tēpore, successit vt toties diximus

ex Andr. de Ifern. Freccia, & alijs allegatis in principio huius tractatus, quod præ principio pono.

Quo posito quæro dum vertitur lis inter fiscum, & vassallum, si vel nè releuium fuerit solutum, cui nam hæc probatio incumbit, Domino, vel vassallo? an vassallo sufficeret dixisse solutum

P lutum

lutum, vel sufficere Domino negasse.
 2 Quippè fiscus habet prò se præsumptionem, vt supra diximus, & fundatam intentionem, & ideò probare non tenetur seruitium non esse præstitum, sed sufficit, vt neget illud non esse præstitum, vt decidunt Franc. Herculan. de probation. negatiuis num. 35. Andr. Kohl. in suo tract. de seruitijs feudal. tit. de amiff. feud. ob seruitium non præstitum nu. 122. Ludolph. Schrader. de feud. part. 2. nona part. principal. sectio. 12. num. 23. & seq. Henrich. à Rosental. de iudicijs, siue controuers. feudal. cap. 12. concl. 19. num. 44. & seq. vbi regulam adducit, quod factum negantis prò rerum natura nulla est probatio.

Et in solutione releuij, vt illud si vel nè fuerit solutum, probetur recurrendo ad registra, ita Andr. de Ifern. in cap. 1. §. in hostenditjs de cap. Corrad. Vassallus enim præterdicens se canonem soluisse, & seruitium præstitisse, & inuestituram intra annum petiisse, & domino negante canonem non esse solutum, seruitium non esse præstitum, inuestituram non esse petitam, his omnibus casibus vassallo incumbere onus probandi illud, aut illud factum, a dimpletum uè esse, tradunt Ludolph. Schrader. Rosental. Herculan. Andr. Kohl. cæteri; supra allegati.

5 Comprobatur ex eo, quod de emphyteuta, & domino deciditur super probatione si vel nè fuerit canon solutum, vt emphyteuta affirmante, Domino autem negante canone non esse solutum, tunc emphyteutæ incumbere onus probandi se canonem soluisse tradunt, glos. in l. 2. in verbo repelleræ, vers. item si quis probauit, & ibi Cyn. Bald. cæteri; Bartol. nuu. 9. Ias. num. 132. & seq. C. de iure emphit. Speculat. tit. de locat. & conduct. §. nunc aliqua, vers. trigesimo primo, vbi add. Andr. post Imol. Ancharan. Bart. Iason. concludit idem Ludolph. Schrader. d. loco num. 24. Rosental. d. loco num. 44. vbi alios alleg. Comers. conf. 79. in princ. Andr. Kohl. d. loco num. 124.

6 Quippè Dominus pro releuio est creditor super feudo, vt in princip. huius tractatus q. 1. iam satis superque deduximus, & vassallus debitor est censendus, sed creditor agens contra debitorem ob debitum nõ solutum, nequam probare tenetur debitum non esse solutum, sed debitori incumbit onus probandi solutionem factam esse si ipse condemnari non vult, ex tex. in l. 1. C. de probation. l. inutile, C. de reuend. cum similib. ideò cum fiscus sit creditor pro releuio, & vassallus debitor releuij, meritò fiscus ad releuium, & sic ad creditum agit tamquam creditor, ideò vassallo tamquam creditori neganti probandi onus incumbit, ita Andr. Kohl. d. loco num. 122.

8 Item si quis promissit pecuniam si luere intra præstitum tempus sub pœna, quod fieri potest, l. si quis maior, C. de transaction. & creditor agat contra promittentem ad pecuniam, & pœnam, tunc præterdicens pecuniam non esse solutam intra præstitum tempus, & conuentus tenetur probare pecuniam esse solutam intra præstitum tempus, ita Thom. Parpall. in repet. d. l. si quis maior num. 103. Herculan. d. tract. de probation. negatiua num. 35. Dec. conf. 452. Ludolph. Schrader. d. loco num. 27. cum
 9 fundans se in negatiua non tenetur illam probare, quando aduersarius est obligatus ad dandum, vel præstandum, seù faciendum illud, quod actor factum, vel solutum esse negat, Imoc. in super his num. 10. de accusatiou. Cynus in l. 2. q. 5. num. 6. vbi post alios Ias. num. 133. C. de iure emphit. Iul. Pacian. de probation. lib. 1. cap. 51. num. 45. Bartol. in l. in illa stipulatione num. 6. vbi Aretin. num. 6. vers. his præmissis, Ias. num. 55. vers. secundo fallit, Ripa num. 15. ff. de verb. obligation. Bal. in l. cum mulier, vers. secundo probatur, ff. soluto matrim.

10 Nec obstat, quod dixerunt Bartol. in l. si per alium, §. docere, per illum tex. nu. 2. ff. ne quis cum qui in ius vocat. vbi Bal. num. 2. Castreus. num. 2. cæteri; quos lon-

Jonga manu allegat *Pacian. de probation. lib. 1. cap. 51. num. 28.* quòd sicuti quis negatiuam allegat, ita & ipse probare tenetur, quifq; enim suæ intentionis fundamentum probare tenetur, licet sit negatiuum; nam in contrarium est communis doctrina, prout dicit *Ias. in l. 2. C. de iure emphyteutico nu. 139.* quod non procedit, quando aduersarius tenetur ad dandum, vel faciendum, prout supra diximus.

Sed in contrarium videtur facere
11 differentia, quã faciunt nonnulli DD. dicendo, quòd aut obligatio vassalli descendit ex dispositione legis, aut ex pacto, vel conuentione, vt primo casu, Domino incumbat onus probandi, secundo casu vassallo, vt concludit *Ripa in repet. l. fin. nu. 187. C. de reuocand. donation. & proinde cum solutio releuij dependat ex legis dispositione, nempe Constitutionis Regni post mortem, videtur quòd Domino incubat onus probandi.*

Ad quam oppositionem ipsemet, qui eam facit respondet *Schrader. d. loco num. 27. in fine, vers. ego tamen,* dicendo dictam distinctionem nullo modo esse admodum, cum nulla diuersitatis ratio assignari possit inter hunc, & illum casum de obligatione trahere originem ex dispositione legis, & ex pacto, cū indubitati iuris sit, de vtraque obligatione tam legali, quam ex facto hominis idẽ ius esse statuendum, eo tñ casu, quando nulla diuersitatis ratio militat, *l. non est impossibile, vbi Ias. & DD. ff. de pactis, glo. & DD. in rub. C. de decret. decurion.*

Et hæc solutio releuij, siue obligatio
14 ad releuium potest dici etiam ex pacto, & conuentione, quippè si primariam eius originem (vt suo loco diximus in principio nostri tractatus) ante tempora cõstitutionis dispiciemus, certè descendit ex consuetudine, & pacto, siuè conuentione inter homines Regni, & Reges inducta, quippè consuetudo est quædam lex, quam faciunt sibi homines, & per consequens

dici Regnicolæ nostri ante tempora cõstitutionis consenserunt huic consuetudini, & soluerunt Domino. Ex pacto, siuè conuentione fluxisse probatur, quippè pactum est duorum cõsensus, *l. 1. ff. de pactis,* sed dum Regnicolæ soluerunt, & solutioni consenserunt, Reges autem acceptauerunt, & consenserunt ambo in idem, & sic solutioni, ergo ex pacto potest dici fluxisse hanc obligationem soluendi releuium ante constitutionis tempora. Ex quibus nihil apud me dubij remanet, nempe quòd onus probandi in casu prædicto incumbat vassallo, non autem fisco, ex doctrina *Andr. Iserniens. dicentis,* quod ad registra recurrendum est.

Quod idem de pœna duplicati releuij
16 statuendum puto, quæ licet ex consuetudine descendat, originemq; trahat, vt in prima quæst. huius tractatus dixi, negari tamen non potest quin & pacto possit dici, quod dicitur cum Rex Robertus iam transiit, & composuerit cum feudatarijs huius Regni, vt apparet ex capitulis Regis Roberti, quæ refert, & ponit *Iacob. Ayell. tit. de iure adobæ nu. 72.* & transactio est contractus, qui nititur duorum consensu, ergo ex pacto etiam fluxisse (cum duorum consensu nitatur) pœnam duplicati releuij.

Declara tamen hanc cõclusionem
17 procedere nõ solum in casu prædicto, sed etiam si Dominus hoc releuium alteri girasset, dummodo redundaret in vtilitatẽ Domini, vt aduertit *Ludolph. Schrader. d. loco num. 27. vers. prædicta tamen,* qui loquitur in pœna amissionis feudi ob non præstationem seruitij, vel illius, ad quod vassallus obligatus erat ratione feudi, prout est releuium.

Declara secundo, non posse dici
18 barum ex parte fisci releuium nõ esse solum, & per consequens pœnam esse commissam si vassallus conuentus ad duplicatum ob nõ solum simplex releuium intra legitima tempora tran-

egerit cum fisco, vel tractatum de
transactione habuerit, cum de hac pe-
na iam Reges nostri munificentissimi
iam fecerunt transactionem cum vas-
fallis, vt ex præfatis capitulis Regis
Roberti, de quibus *Ayell. d. loco de iure
adohe num. 72. ita ex doctrina DD. in l.
si quis maior, C. de transaction. & in l.
transigere, ff. eod. tenet Ludolph. Schrader.
de feud. par. 2. nona par. princip. sectio. 13.
num. 164. & post eum Rosental. de feud.
cap. 12. num. 70.*

Declara tertio, non dici probatam
19 esse ex parte fisci pœnam duplicati re-
leuij esse commissam, si vassallus pen-
dente hac quæstione porrexerit me-
moriale Domino Regi, se submitten-
do gratiæ, veniæ, vel misericordiæ, cū
hoc casu non præsumatur vassallus iu-
ri suo per hæc verba renunciare, neq;
probationem facere pro parte Domi-
ni, adeò ut in eius facultate sit pœnam
exigere tamquam probatam pœnam,
*ex cap. sanè, & ibi DD. & in cap. veniens
de renunciation. tenet Ludolph. Schrader.
d. loco num. 162. post eum Rosental. loco
supra citato num. 21. sequens Schrader.*

Qui *Schrader. d. loco num. 162.* existi-
20 mat, atque probat idem esse si vassal-
lus se submittat beneplacito Domini,
iudicio, vel discretioni, prudentiæ, cō-
scientiæ arbitrio, honestati, vel pote-
stati, vel si se remittat in manus Domi-
ni, & alijs modis quos ponit, & sequi-
tur etiam *Rosental. d. loco num. 70. cum
seqq.*

Verùm aduertant vassalli, qui in ca-
21 sibus supradictis, & consimilibus cum
Domino feudi tractât, vel preces Do-
mino porrigunt, vt semper in suppli-
catione, siuè memoriali addatur, se
hoc facere ad maiorem cautelam, vel
vt dispendia litis euitent, non autem
animo confitendi delictum, vel pœnâ
commissam esse, & ita ruriùs esse pro
vassallo, aduertit ex *Alexand. in l. tran-
sigere, vbi Iason num. 20. C. de transa-
ction. Bartol. Ceppoll. cautel. 188. Bred-
rod. in tertio toma cautel. pagina 6. part. 2.*

Rosental. dicto loco num. 73.

Declara quarto, non per hoc pro-
batam esse pœnam duplicati releuij, si
22 Dominus extraiudiciales probatio-
nes habeat, illæ enim vassallo non
præiudicant, easque probationes mi-
nimè valere, *ex Bald. Ripa in l. fin. ex eo
tex. C. de reuoc. donation. existimat Schra-
der. d. loco num. 165. vbi alios allegat, &
dat limitationem ad hoc dictum, nisi
copia iudicis deesset, & periculū esset
in mora.*

Declara quinto, vt nec probata di-
23 catur pœna duplicati releuij, si Domi-
nus præsumptiuas, vel coniecturales
pro se habeat probationes, nisi violētis-
simas, & vrgentissimas, *ita ex Ludolph.
Schrader. d. loco num. 131. vbi de com-
muni testatur, & ita sequens Ludolph.
Schrader. tenet Rosental. ibidem num. 85.
loquens in pœna priuationis feudi ob
feloniam.*

Declara, vt nec in tali causa proba-
24 tio admitti possit per iuramentum sup-
pletorium, vt *ex Ripa, Rebuff. Gozad.
Bartol. Bald. caterisq; concludit, rationesq;
assignat Schrader. d. sectio. 13. num. 167.
Rosental. num. 77. vbi concordantes allegat
25 in glosell. Nec iuramentum purgato-
rium, Iacob. de Sancto Georgio in verbo &
dicti vassalli num. 29. Schrader. nu. 168.
26 Rosental. num. 78. Nec iuramentum
iudiciale, Schrader. d. loco nu. 169. Ro-
27 sental. num. 75. Cetera de materia pro-
bationis causæ amissionis feudi, & quo-
modo probetur, & de modo, & quali-
tate probationum, latè per *Schrader. d.
loco sectio. 13. Rosental. d. conclus. 19. per
totam.**

ARGUMENTVM.

Baroni soluenti releuium non esse sub-
ueniendum à vassallis probabiliter dy-
bitatur, prout subuētio debetur Impe-
ratori ob coronæ susceptionē, vel iter
ad

ad Romam. Contrariū probatur, hinc incidenter dicitur subuentionem esse concedendam, vel denegandam, multis in casibus. Et quid si concessio fuisset facta in emphiteusim? An etiam emptori cum pacto de retrouendendo debeat. Item pro maritanda sorore. Quid in feudo nouo. Et quando dos à patre fuisset relicta. Et quid pro monacanda filia, vel sorore, & de quantitate subuentionis, pro quolibet foculari. Et quid si essent plures filia, vel sorores. Et quid in nepte maritanda ab auo. Et an in matre maritante filiam? & de qua filia intelligenda est constit. quāplurium, & an si filia secundo nuberet, & in quibus casibus, debetur vel non remittat.

S V M M A R I V M.

- 1 **V** Assalli subuenire tenentur Baroni in oneribus feudi, & proprijs.
- 2 **V** assalli an teneantur subuenire Baroni soluenti releuium, dubitatur, & negatur num. 6.
- 3 Subuentio debetur Imperatori suscipienti coronam Imperij.
- 4 Subuentio debetur Domino facienti filium militem.
- 5 Subuentio debetur Prelato possidenti feuda pro sua consecratione.
- 6 **V** assalli non tenentur subuenire Baroni soluenti releuium.
- 7 **V** assalli tot oneribus grauati, ideo alijs non debent grauari & quantominus.
- 8 Subuentio non debetur, siue adiutorium, nisi in casibus expressis.
- 9 Subuentio pro releuio fuit omissa per Constit. Regni quāplurium.
- 10 Baro exigens adiutoria extra casus expressos punitur.
- 11 Subuentio debetur etiam si feudum concessum fuerit sub annuo canone in emphiteusim, & decisio refertur.
- 12 Subuentio debetur Baroni ementi feudum adhuc pendente pacto de retrouendendo. Subuentio debetur Baroni etiam si venditio esset limitatè facta sub num. 12.

- 13 Subuentio debetur Baroni pro maritanda sorore, non obstante quod soror aliunde dotem haberet.
- 14 Subuentio denegatur Baroni in feudo nouo empto post mortem patris pro maritanda sorore nata ex patre ementis.
- 15 Subuentionem non deberi pro maritanda sorore, cui dos à patre relicta fuit.
- 16 Subuentionem deberi pro maritanda sorore, non obstante quod dos à patre ei fuerit relicta, refertur contraria opinio, & decisio.
- 17 Subuentio debetur Baroni soluenti dotem sorori à patre relictam.
- 18 Subuentio debetur Baroni pro monacanda filia, vel sorore tempore consecrationis, & num. 21. & tempore nubilis aetatis, num. 28.
- 19 Subuentio quomodo taxatur pro maritagio, & pro monachaggio pñitur, ut sit primo casu medietas adobe, secundo casu medietas medietatis adobe.
- 20 Subuentio debetur tam pro maritanda prima filia, vel sorore, quam pro secunda, & num. 31.
- 22 Subuentio pro maritanda nepte an debeat, declaratur ut debeatur ab auo paterno in casu, quo tenetur ipse dotare neptem.
- 23 Subuentio non debetur auo materno dotanti neptem ex filia.
- 24 Mater tenetur aliquando filiam dotare.
- 25 Mater potest petere subuentionem casu quo est admissa ad dotandam filiam.
- 26 Auus paternus existente filio inope, & dotans eius neptem potest petere subuentionem à vassallis, & num. 26.
- 27 Filia in materia subuentionis intelligitur de legitima, & naturali.
- 29 Subuentio pro maritanda filia spuria, quod debetur, declaratur.
- 30 Subuentio non debetur quando filia spuria haberet unde se dotaret.
- 31 Decisio refertur, subuentionem debendam etiam pro maritanda, vel monacanda secunda filia.
- 32 Subuentio debetur pro maritanda filia vidua, que alias dotem habuisset, & deperdita illa esset.
- 33 Subuentio non debetur pro maritanda

- filia vidua, quæ dotem alias receptam sua culpa perdidisset.*
- 34 *Vel si dos repeti non posset ab hæredibus viri.*
- 35 *De subuentione à vassallis prestanda pro matrimonio filiarum, & monacatione remissuè.*
- 36 *Subuentio debetur Baroni pro emenda vnica tantum terra.*
- 37 *Nec debetur subuentio si vellet emere vnã iurisdictionem.*

QVÆSTIO XIV.

Releuium est onus ipsius feudatarij, siuè Baronis primogeniti iam supra diximus q. 7. p. 1. & quia vassalli sèper, vt plurimùm, subuenire solènt Baroni pro satisfaciendo oneribus feudi, & proprijs, vt ex *Constit. quamplurium*, & ibi passim DD. Regnicolæ nostri. Propterea quæro si vel nè vassalli tenentur subuenire Baroni soluentis releuium, & sic onus ob feudum impositum, vt supra diximus q. 7. par. 1. ex qua ratione videtur dicendum, quod vassalli tenentur subuenire Baroni, quæ consequentia clarè deducitur à simili; nam & si releuium soluitur pro inuestitura, quam Baro accipit de feudo, vt supra diximus q. 4. par. 1. in princip. & Imperator quando coronatur de Imperio, & illius accipit inuestituram, vel vadit Romã pro accipienda dicta corona à Summo Pontifice, tunc potest petere subuentionem à vassallis, *secundum doctrinam Andr. & Feudistarum omnium in c. Imperial. S. firmiter, de prohib. feud. alienat. per Frider.* cum coronatio à Papa sit quodãmodo confirmatio electionis factæ per Electores, quod idem in releuio, quod soluitur pro confirmatione inuestituræ, eiusq; renouatione.

Item vassallus quando inuestitur à

- 4 Domino, tunc propriè vassallus, siuè Baro est appellandus, & idè vt confirmetur in Batonem pro inuestitura soluit releuium, quod inter alias causas soluitur ob laborem, quem suscipit Dominus in inuestiendo, vt videmus in simili; nam vassallus tenetur subuenire Domino facienti filium militem; ita *Bartholom. de Capua in d. constit. quamplurium in apostilla, & eum sequitur Ass. ibi sub num. 5.* qui refert sic fuisse decium *Freccia autb. 2.* ergò tantò magis pro faciendo propriam personam militem (cum Baro miles dicatur) subuenire debent vassalli.
- 5 Item Prælatus possidens feudum potest pro sua consecratione petere adiutorium à vassallis, *d. constit. quamplurium, vers. de Prælatis*, ergo idem in Barone pro sua inuestitura in vassallo laico, & consecratus recognoscitur verè in Episcopum, licet antea electus esse videatur, tamen iura Episcopalia, & insignia habere non potest nisi examinetur, & consecretur.
- Hoc tamen non obstante in contrarium est veritas, vt hoc casu Baroni soluenti releuium non teneantur vassalli subuenire, ita *Andr. de Ifern. in cap. 1. S. similiter de capitul. Corrad. in sua parua apostilla, quem sequitur, & refert Ass. ibidem num. 8.* Ratio autem est, quia petere adiutoria à vassallis est onerare eos, & opprimere, vt ex *d. constit. quamplurium*, & onera semper sunt restringenda quantomagis possunt, nè vassalli tot oneribus angustientur, & idè hoc nouum onus non est inducendum, ne onera oneribus addantur. Tanto magis non debet induci, quia onera ista nempè casus, in quibus adiutoria, & subuentiones debentur à vassallis sunt expressa per dictam constitutionem quamplurium, inter quæ non est positum hoc, nempè subuentio ob releuium soluendum. Igitur constitutum habuit pro omisso, l. 1. *S. ne autem, C. de caduc. toll. ita firmat Andr. de Ifern. in d. constit. quamplurium, in addit. parua,*
- idè

ideò nec nos inducere, sed omittere debemus. Quinimò contrarium est 10 statutum, & si Baro extrà illos casus expressos in dicta constitutione exigeret adiutoria, punitur pœna dupli assignanda fisco, vt per capitul. Regni editum per Regem Carolum, incip. *Item Statuimus sine tamen licentia Regis.*

Subuentionem autem prædictam, denegatam in proposito casu releuij, declara etiam deberi in multis casibus declarando, & extendendo dictã constitutionem.

Declara primo, vt etfi constitutio 11 loquatur in Comite, Barone, milite, & sic præsupponat feudalem concessionem, tamen dicas procedere dictam constitutionem etiam si cõcessio esset in emphyteusim, ità *Vinc. de Anna alleg. 105. num. 21. Franch. decis. 131. Marta vot. 34. num. 10.* qui DD. in casu proposito, nempè concessio casali ab Ecclesia, & capitulo cuidam Baroni cõsuluerunt, & sic fuit decisum, vt adiutorium deberetur dicto Baroni concessionario.

Declara secundo, quòd si emptor 12 feudi cum pacto de retrouendendo nõ possit quodammodo dici verè Dominus perpetuus, & irreuocabilis pẽdente pacto de retrouendendo, tamen adhuc ei adiutorium debetur in suis casibus, quod idẽ esset si venditio esset facta limitata cum aliquibus pactis, ità *Vinc. de Franch. d. decis. 76.* vbi refert 11 decisum in fauorem emptoris cū pacto de retrouendendo, & post eum, *Franc. Capiblan. de offic. Baron. pragm. 1. num. 48. Moder. Viscont. ad Vincent. de Franch. d. decis. & in suis conclus. Anell. Amat. Pres. Reg. Cam. conf. 79. num. 9. Freccia de auctor. Baron. auth. 2. in fine.*

Declara tertio, adiutorium deberi 13 Domino à vassallis pro maritanda sorore, vt in *d. constit. quamplurimum*, quod dictum declara procedere etiam si soror maritaretur cum dote data à fratre ex eius bonis, vt quia diues, adeò vt necessitatem non haberet de lubuẽ-

tionem, quia adhuc illam petere potest, ità *Vinc. de Franch. d. decis. 73.* & post eum *Capiblan. de offic. Baron. pragm. 1. num. 74.*

Quod adiutorium limita non esse 14 præstandum à vassallis, quando scudum esset nouum, vt quia frater post mortem communis patris emisset terram, quia si vellet adiutorium pro maritanda sorore nõ esset ei concedendum, ità *Andr. Molfes. ad consuet. Neap. par. 6. q. 4. num. 20. Capiblan. de offic. Baron. loco supra allegato num. 74. Camill. Borrell. conf. 40. num. 11.* hanc eandem sententiam defendit *Loffred. in sua paraphrasi ad Andream in cap. 1. S. vt autem equitas col. ult. vers. ex his autem omnibus Franch. d. decis. 73. num. 10. Maxilla ad consuet. Barenf. tit. de immunit. Eccles. S. ex antiquis num. 16. Freccia d. auctor. 2. num. 19.*

Limita secundo, non esse dandum 15 adiutoriũ pro maritanda sorore, quando dos esset ei à patre legata, prout ità decisum refert *Camill. Salern. in consuet. Neapol. in addit. ad rub. de iure dotium, in addit. incipiente rub. ista de iure dotium 16 col. 3. vers. ceterum adde solemmem.* Verum contrariã sententiam reperio receptam, vt in casu isto adhuc (non obstante quòd dos legata sit à patre ipsi sorori, vel filia) adiutorium debeat, prout ità refert decisum *Freccia de subfeud. lib. 2. auctor. 2. num. 56. Iacob. de Ayell. de iure adobe num. 40. idem Capiblan. de offic. Baron. loco præmõrito num. 71. Molfes. ad consuetud. Neapol. p. 6. q. 5. num. 2. tit. de iure dotium.*

Verum si frater solueret dotem sorori à patre legatam, tunc in eius solutione tenentur Vassalli adiuuare fratrem, *Anna singul. 11. in verb. adiutoriũ Molfes. loco antecitato, Flavius Amendol. ad Franch. decis. 42. num. 4.*

Quod si frater, vel pater monacaret filiam, vel sororem, adhuc possent petere adiutorium, siuè subuentionem, vt dicunt præfati DD. omnes, qui voluerunt tunc solui debere, quando

19 consecratur, sed diuerso modo taxatur hæc subuentio, quæ licet in matrimonio, vel alias esset medietas adobe, vt si pro quolibet foculario soluerentur decem caroleni pro adoba, tunc pro subuentione in maritanda sorore, vel alias esset medietas, & sic quinq; caroleni deberentur, tamen quando monacatur, eò quod non indiget tanta dote, tunc est medietas istius medietatis, & sic grana viginti quinque pro quolibet foculari, prout de hac obseruantia testatur *Molfes. d. loco par. 6. q. 5. num. 18. & 19.*

Vnde inferas, quod & si plures sorores haberet frater, & pro maritata iam habuisset vnam subuentionem dicas, quod adhuc pro alia, & sic pro secunda aliam potest petere subuentionem, prout ita fuisse iudicatum refert *glos. in constit. quamplurium in fine, quæ incipit. dubitatur numquid liceat, Iacob. de Ayell. de iure adobe num. 30. Capiblan. de offic. Baron. pragmat. 1. num. 67. Fuscus singular. 25. lit. F. quicquid dicat Gramatic. in dicta constit. sub nu. 15. vers. & sic transuendo, & cons. 68. Camill. Salernus ad consuet. Neapol. rub. de iure dotium col. 3. in addit. incip. rub. ista, vers. si pro maritanda secunda filia, Capyc. in verb. feudorum adiutoria.*

Quæ subuentio pro maritanda filia non est soluenda tempore monacatus, sed, vt dixi, tempore professionis, siue consecrationis, *Franch. decis. 42. Anna singular. 13. incip. adiutorium, Paschal. de pat. potest. par. 4. cap. 10. num. 77. Capiblan. d. loco num. 76. & 77.*

22 Declara principaliter, quid in nepte an pro ea maritanda Vassalli debeant soluere subuentionem, dicas quod aut dotatur ab auo paterno in casibus iure permissis, in quibus auis tenetur dotare neptem, & tunc dicas, quia in eo verificatur mens constitutionis, deberi adiutorium, prout ita iudicatum refert *Molfes. d. p. 6. q. 4. num. 22. in causa Principis Venusij.*

23 Aut ab auo materno, siue auia ma-

terna, & tunc quia in hoc casu non verificatur mens constitutionis, quia iste persone non tenentur dotare neptem, dicas, quod subuentio non debetur, prout ita decisum refert *idem Molfes. d. loco num. 23.* quia istæ persone de iure non possunt costringi ad dotandum, & ideo non continentur sub constitutione prædicta, quæ vult subueniendum esse illi, qui omnino dotare tenetur.

Licet in matre maximam esse dubitationem, dixit *Molfes. d. loco, prout etiã dubitauit Freccia de author. Baron. author. 2.* tamen dicas, quod aliquando mater tenetur filium, & filiam alere, & ipsam dotare in subsidium, existētibus inopibus patre, auo paterno, & auia paterna, ita post *Bald. in l. neq; mater, C. de iure dot. Petr. Surd. de aliment. tit. 1. q. 16. num. 15. Mantica. de coact. ult. vol. tit. 16. num. 19.* adeò hoc casu potest petere subuentionem, dum ex bonis maternis esset dotanda filia, & ita fuisse decisum in Regia Cam. refert *Io. Aloysius Mormilis in d. constit. quamplurium nam. 4.*

26 Quod si pater existeret in medio, cuius est officium dotare filiã, & esset etiam auus, qui haberet feudum, & pater esset inops, tunc quia dotare neptem spectaret ad auum vt diuitem stante inopia patris, dicas quod hoc casu auus posset petere subuentionem à vassallis, ita *Vincert. de Franch. decis. 215. Mastrill. decis. 1. num. 7. Capiblan. de Offic. Baron. d. loco num. 69.*

Quarto, in filia intelligendo de legitima, & naturali, non est quæstio, vt vassalli teneantur subuentionem præstare patri dotanti, vt in *d. constitut. quamplurium, vbi Andr. de Isern. Afflict. Camill. Salern. Freccia, cateriq; supra allegati, Mormil. in d. constit. quamplurium* & etiam pro monacanda dummodo expectetur tempus consecrationis, & in maritanda tempus, & ætas nubilis, *Freccia d. loco author. 2.* In filia autem spuria dicas etiam habere locum constitut.

stetur. quamplurium, ut pro ea mari-
tanda pater possit prestare subuentionem,
ita consuluit Martin. Laudens. in cap. 1.
tit. an apud iudicem, vel Dominum quæ-
stio feud. debeat determinar. Præposit. in
cap. 1. S. similiter, de capit. Corrad. Frecc-
cia d. author. 2. num. 15. de quo vide Af-
flic. in d. constit. quamplurium notabil. 6.
dubio 6. ea nimirum ratione, quia etiã
spuriã filiam pater tenetur alere de
iure canonico, & eam tenetur dotare,
cap. cum haberet extr. de eo, qui dux. in
matr. quam cognouit per adult. Bartol. in
auth. ex complexu, C. de incest. nupt. &
alias rationes de quibus Cassan. in con-
suet. Burgund. loco præallegato, vers. sed
iuxta hoc, Ayell. num. 31. de iure adobe,
atque subsidij, Bermondez Chouer de pu-
blicis concubinar. tit. qui etiam filios ex tali
concubinato procreatos num. 50.

Limitans Chassan. non teneri subdi-
tos ad contribuendum quando filia
30 spuria haberet unde alias se dotaret,
vel aleret, ex Bald. in l. neq; C. de iure
dotium, Præposit. d. loco, Gugliel. de Bene-
dictis in cap. Raynutius, in verb. dotem
quam ei dederat num. 44. 45. de testam.
Io. Lopez in repet. cap. per vestras de do-
nation. fol. 99. num. 7. allegatus à Chassen.
d. loco, in verbo Guglielmus, de qua filia
spuria se remittit, Molf. d. loco.

Dicens Chassan. in dicto versiculo istud
31 tenet, quod & si constit. quamplurium
loquatur pro maritanda filia, adeò ut
ex dispositione tex. in l. boues, S. hoc ser-
mone, ff. de verb. obligat. intelligatur tan-
tum de prima, & sic de vnica, prout ita
refert Guid. Pap. decis. 57. in fine, & hoc
expressè cauetur per dictam cõsuetu-
dinem Burgundiã, dum dicit mariage
d'vna fille, tamen contraria sententia
verior est, ut etiam pro secunda mari-
tanda filia subditi tenentur subuentionem
prestare, ita post DD. allegatos
ibi à Chassaneo tenet Franc. Capiblan-
c. de offic. Earon. pragm. 1. num. 67. Paul.
Fusc. singul. 25. & ita decisum refert Ia-
cob. de Ayell. & Franc. Capiblanco locis pro-
xime allegatis.

Hoc idem putantes, Ayell. num. 32.
ut & si filia vellet se secundò nubere,
& dotem perdidisset, cum primo viro
ut adhuc vassalli prestare teneantur,
& peti possit, ita ex author. Alex. in l. si
cum dotem, S. fin. col. 3. ff. solut. matrim.
33 subdantis secus esse si ex culpa sua dos
esset deperdita, & consumpta, ut hoc
casu subuentionem non esse conceden-
dam, prout voluerunt Bartol. & DD. in
l. pater dotem, & in d. l. si cum dotem, S. si
post solutum, ff. sol. matrim.

Vel si dos extaret, sed repeti non
posset ab hæredibus primi viri, quia
inops, & tunc vassalli non tenentur ad
subuentionem dicit Ayell. d. nu. 32. vers.
quid autem, ex tex. notab. in l. si socius, in
verbo quod si solus, S. pro socio.

De qua subuentione circa maritan-
35 das filias, & neptes, vide quæ latè dis-
serit Chassan. d. loco tit. dez iustices S. 4.
per totum, in verb. mariage d'vna fille,
& Matth. de Afflic. in d. constit. quam-
plurium, ubi Mormil. Ayell. d. loco nu. 31.
cum seqq. Capiblanco. d. loco, Molfes. loco
antecitato, sed omniũ vberime Chassan.

Quinto subuentionem tenentur vas-
36 falli Domino prestare ementi terram,
¶ prout decisum testatur Iacob. de Ayell.
d. loco num. 32. vers. quintus est casus,
quod tamen intellige, ut pro vnica
tantum terra sit prestanda subuentio,
ut subdit Io. Franc. Capiblanco. d. pragm. 1.
nu. 69. & 79. post Iacob. de Ayello d. loco,
37 quod non esset, si emere vellet vnã
iurisdictionem, ut tunc subuentio non
debeatur Capiblanco. d. loco num. 80. qui
Capiblanco. plura de hac materia sub-
uentionis enarrat in hoc casu, ad quem
me remitto, ne præter morem videar
illum transcribere.

ARGVMENTVM.

Mutuans pecuniam pro soluendo rele-
uio, an cæteris creditoribus super feu-
do anterior sit iudicandus, & probatur
quod

quòd anterior cæteris sic iudicandus varijs medijs, & decisio super hoc expenditur.

S V M M A R I V M.

- 1 **N**ecessitatis causa hisce temporibus Barones solent pecuniam pro soluendo releuio fœnori accipere.
- 2 Mutuans pecuniam pro releuio in concursu creditorum, quo loco numerandus? & anteriori assignatur loco. num. 3.4.
- 3 Mutuans pecuniam pro refectione domus, cæteris super domo præfertur creditoribus, & anterior iudicatur.
- 4 Mutuans pecuniam pro expensis funerum cæterisq; causis priuilegiatis anteriori loco iudicandus.
- 5 Decisiones contraria referuntur, an mutuans ut supra, anterior sit iudicandus.
- 6 Mutuans pecuniam pro soluendo fisco, subintrat in locum fisci.
- 7 Dominus soli pro laudimio, siue canone, cæteris anterior super re emphyteutica censetur.
- 8 Pecunia debet esse soluta fisco, ut mutuans gaudeat priuilegio, & num. 10.
- 9 Mutuanti pecuniam pro releuio statim satisfaciendum super feudo, saluis iuribus alterius litigantis, contra alium litigantem quatenus teneretur ad releuium, & refertur decisio.
- 10 Pecuniam mutuantes pro soluendo releuio fisco, debent mutuare vinculatè.

QVÆSTIO XV.

Via sæpè sapius Barones iam iã labente tẽpore ad soluendũ releuium, nec habentes pecuniã præ manibus ascendentem ad summam medietatis fructuum pro soluendo releuio, ut quia vel fructus iam consumpserunt, vel nondum perceperunt maximè hisce temporibus cala-

mitosis ob pecuniæ penuriam, solent Barones pecunias ab altero fœnori accipere, & fisco soluere, nè labente tẽpore in pœnam duplicati incidant, vel violentam aliquam Perceptorum patiantur executionem, prout de contingenti casu de pecunia mutuata pro releuij solutione, meminit *Vincent. de Franch. decis. 121.* & postea Barones, vel propter impotentiam, vel quia renitentes sunt ad restituendum, patiantur super feudo sibi executionem extorqueri, quo casu si euenerit concursus creditorum, & iste mutuans esset inferiori loco, an cæteris præferendus, & licet lógam decisionem faciat *Vinc. de Franch.* tamen de hoc articulo nullũ verbum facit, ego verò quoad spectat ad nostram materiam referam.

Concludo itaq; talem mutuantem esse iudicandum anteriorem, cæteris dummodò pecunia fisco soluta fuerit.

- 3 Tũ primò, clari enim est iuris, & mutuans pecuniam pro refectione domus, siuè eius renouatione cõmibus creditoribus præfertur, & anteriori loco in concursu connumeratur, ad eũt ei primo loco super domo resecta, siuè renouata de suo credito satisfaciendum sit, prioriq; loco (licet posterior) sit connumerandus de quo clara sunt iura, & decisiones, *ex tex. in l. interdum ff. qui potior. in pignor. habeant. Marcus Anton. Peregrin. de fideicom. art. 5. nu. 34. in fine, & plures decisiones refert Io. Baptistia Thor. in suo compend. in verbo creditor sol. 132. col. 2. vers. 2.* hoc idem videtur dicendum in solutione releuij, quod soluitur pro renouatione inuestituræ feudi, illa namq; fidelitatisque iuramentũ (ut supra diximus) per mortem vltimi possidentis, erat quasi extinctum, ut supra diximus par. 1. q. 4. ad eũt si non renouabatur feudum amittebatur de iure communi; vnde ex hoc dicitur releuium à releuando, quasi releuet, siuè resumat feudum à manu Domini, cui quasi videbatur recidisse, à cuius manibus si non resuma-

matur soluendo releuium, & nouam inuestituram petendo, & accipiendo, nouumq; fidelitatis iuramentum præstando, certè feudum ipsi Domino recadebat in totum, quæ rationes consiratae fuerunt in refectione domus, vt mutans anterior sit iudicandus, quia ipse domum iam iam recasuram, & perditam refecit, meritò ille anterior est iudicandus, ideò dum mutuatur pro refectione, siue releuamine rei, & sic feudi, meritò in concursu præferendus est cæteris creditoribus.

4 Tum secundo, releuium debetur ob mortem Baronis, vt supra diximus d. p. p. q. 4. & soluitur Domino pro labore illo, què suscipit in renouatione inuestituræ, & etiam quia dñs ob mortem amittit vassallū, meritò debet releuari habendo medietatem fructuum illius anni mortis, sicq; in releuio debendo in Regno nostro potissima causa est mors ipsa, ob quam mortem, & funus sui prædecessoris successor impendit hanc medietatem fructuum, sed clarum est, quod expensæ, quæ sūt ob mortem testatoris in infirmitate, vel ob funus defuncti sunt priuilegiatæ, adeòt mutuantes pecuniam pro illis expensis, omnibus creditoribus anterior iudicandus, & præferendus est, & priori loco ei satisfaciendum, quasi q̄ mutuauerit in causam priuilegiatam, & de hoc sunt aperta iura, & decisiones, *Surd. decis. Mant. 112. in princip. dicens fuisse decisum in fauorem mutuantis, idemq; decisum refert Mastrill decis. Sicil. 10. num. 2. Polid. Ripa obseruat. 174. Causalcan. decis. Fiuizan. par. 1. decis. 32. Petrus Caballus rerum criminal. centur. 3. casu 201. num. 43. Castill. decis. Sicil. 103. Maynard. decis. Tolos. 48. lib. 2. Facchinus lib. controuers. iur. 2. cap. 49. hi omnes in eorum Tribunalibus referunt fuisse decisum pro mutuante vt cæteris anteferendus sit, quicquid in contrarium decisum refert *Vincent. de Franch. decis. 51.* ergo idem dicendum in mutuante pro releuio dum mutua-*

tur ob expensas illas, quæ soluuntur Domino ob mortem Vassalli, & pro renouatione inuestituræ, & sic à paritate rationis videtur dicendum, quod mutuans pro releuio omnibus anterior sit iudicandus.

6 Tum tertio, & melius facit ratio, quæ magis stringit; nam mutuans pro releuio, mutuatur, ut soluat fisco, & pecunia in effectu debet esse soluta fisco (ut antea præmonui) qui fiscus in actione releuij priuilegiatus est, adeòt ut omnibus creditoribus anterior præferendus est, ut alias supra diximus, sed credens, siue mutuans pecuniam, vt soluatur creditori anteriori, in eius locum subintrat (& tantò fortius cessis actionibus, quod quisque facere debet) merito cum hic mutuans mutuetur, ut soluatur fisco creditori anteriori, meritò anterior iudicandus est cæteris creditoribus concurrentibus super feudo.

7 Tum quarto, quia releuium debetur in recognitionem directi domini, sicut laudimium, uel canon pro directo Dominio, & Dominus soli pro canone, uel laudimio cæteris creditoribus anterior est, ita etiam Dominus pro releuio, meritò qui pecuniã mutuatur ut fisco soluatur, anterior est iudicandus; Possunt & aliæ afferri rationes de mutuante pecuniam in causam priuilegiatam, ut primipilo, dote, & alijs, adeòt semper ex ea causa anterior sit iudicandus, quæ relinquo consideranda quando casus acciderit, sufficit tamen indicasse, & attingisse, & firmasse conclusionem, quod mutuans pecuniã pro solutione releuij est iudicandus anterior omnibus creditoribus, sed oportet, quod uerè pecunia fisco fuerit soluta, alias non gaudebit hoc priuilegio ut supra diximus.

8 Erit tamen consultius mutuanti, ut exprimat, quòd ipse intendit intrare in loca fisci, eiusq; actione, & ut exprimat, quod sibi cedatur actio.

Estq; tam uera hæc conclusio, quod mutu-

- 9 mutuati pecuniã prò solutione releuij antè omnes satisfaciendum est, quod & si esset dubium inter duos vter corũ teneretur ad solutionem releuij, & ambo litigarent coràm iudice, sed vni fuit mutuata pecunia pro solutione releuij quã verè alter ex litigantibus soluisset fisco saluis iuribus contra alium, tunc statim satisfaciendum est mutuati super feudo, saluis iuribus contra litigantem, quatenus ipse teneretur, non autem mutuatarium, & tantò fortius quando pecunia predicta fuisset soluta, vt supra monui, cū non debeat mutuans inquirere, si vel nẽ mutuatarium teneatur, prout ita fuisse decusum refert *Vinc. de Franch. d. decis. 12 l. n. 19. in causa Mag. Diane Carrasa, & Mag. Augustino de Francisco eius viro, cū Mag. Donata Carrasa*, mutuãte ducatos quatuorcentum dictæ Dianæ pro solutione releuij, fuit condemnata dicta Diana ad soluendam quantitatem in actis deductam, saluis tamen iuribus dictæ Dianæ contra prædictum Augustinum de Francisco, quatenus ipse teneretur, nõ autem Diana, prò qua Diana Carrasa scripsit *Camill. de Medic. conf. 18. per totum*, dicendo ipsam non teneri ad solutionem releuij, quia non apparebat pecuniam versam fuisse in solutione releuij, & quod non ipsa, sed maritus fructus percipiebat, ideo sint cauti mutuantes pecuniam prò tali effectu, vt mutuentur conditionatè, & vinculatè, & vt pecunia non amoueatür à banco, nisi prò soluendo releuij fisco, & nec aliter mutuetur.

ARGVMENTVM.

Capitulũ Regno nostro concessum quintum, & sextum in ordine, expeditum in anno 1558. incip. Item esponeno, & aliud, Item si supplica, per quæ disponitur, quod feuda donata filijs imme-

diatè successuris iudicentur, vt feuda antiqua, & paterna, & quod de eis soluatür releuium in casu mortis donantis, an procedat vassallo inuito, & renuente vti gratia prædicta. Et an fuerit dicta gratia necessaria, refertur *Bammacar. sententia dubitantis vassallum nõ posse renuere hanc gratiam, contra quã innuit Author. Et quod gratia illa non fuerit necessaria refertur doctrina Andr. de Isern. à Bammacar. exposita.*

S V M M A R I V M.

- 1 **F** Feuda donata filijs, hodie reputantur etiam antiqua in persona filiorum.
- 2 Clausula in donatione feudorum filijs apponenda, quod ob mortẽ donantis soluatür releuium, & ob delictum donantis feudum aperiatur Regiæ Curie, & assensus habeatur prò præstito, refertur.
- 3 Gratia, vt supra concessa, an fuerit necessaria, & an possit renui, dubitatur.
- 4 Feudum donatum filio, & habitum, vt antiquum, an possit vassallus, illud habere vti nouum renunciando gratiæ prædictæ.
- 5 Bammacarij sententia super hoc refertur.
- 6 Authoris sententia refertur, quod gratia prædicta renui non potest.
- 7 Gratia prædicta continet fauorem fisci, & vassalli, ideo renui non potest.
- 8 Præiudicium fisci, & vassalli consideratur vassallo nolente vti gratia prædicta.
- 9 Gratiam prædictam non fuisse necessariã adducitur *Andr. de Isern. sententia.*
- 10 Successio patris respectu filij mortui etiam iure hereditario dicitur, & num. 11.
- 11 Feudum resutatum retinet eandem naturam quam prius habebat.

QVÆSTIO XVI.

1 **A** d euitandas Doctorum difficultates, siue vel nẽ feuda donata filijs ab eorum patribus essent iudicanda vti feuda antiqua, vel noua, adeòut post donatarij

tarij mortem siue filij. Si vt antiqua iudicaretur pater succederet, vel proximior adgnatus in gradu successibili. Si vt noua, quod difficultabatur, tunc ad fiscum deuoluerentur excluso patre, cæterisq; descendantibus in gradu successibili, quo casu supplicatum fuit Regi nostro, vt feuda prædicta donata iudicarentur antiqua ad finem vt succedant pater, & proximiores, & fiscus excludatur, & fuit in 6. capite obtenta Regis decretatio, quoad feuda donata tantum, vt supra, iudicarentur vt antiqua, verum quod ob mortem donantis soluaturs releuium fisco, & ob delictum donantis feudum aperiaturs Regiæ Curie, & assensus habeatur pro non præstito, de quo vide, quæ dicam infra p. 4. q. 14.

3 Qua assertionem, eiusq; decisione posita, inueni apostillam quamdam manuscriptam *D. Bammacar. ad Andr. de Ifern. in cap. 1. S. sed & res per quos fiat inuestit.* vbi dubitauit de duobus. Primo, an vassalli inuiti possent vti hac gratia. Secundo, quod dicta gratia non fuerit necessaria.

4 Quoad primum excitauit dubitationem *Bammacar.* & dixit per hæc verba de quibus ego memini d. q. 14. Sed quid si feudatarius noluerit vti gratia illa, an debeat in eius odium retorqueri, quando contentus esset & feudum remaneret penes se, & habeat illam eadem naturam, quam habuisset circumscripta gratia illa. Respondet *Bammacar.* dico, quod tenetur, & alibi dicit idem *Bammacar. in alia apostilla*, hæc verba. Sed consideres, quod si feudatarius dixerit, nolo vti hac gratia, & volo feudum donatum remanere penes me vt nouum, tunc fortè ad releuium non tenebitur, quilibet .n. favori suo renunciare potest, non ergo debent concessa in Ciuitatis, & Regni beneficium, in eius odium retorqueri, ex regula quod *favore de legibus*, deinde subdit, sed cogitabis, ego tamè in omnibus cogitandum reliquo, sicq; vides,

quod *Bammacar.* post prolatam suam sententiam adhuc dubitat, licet videatur in affirmatiuam inclinare sententiam.

Ego verò, salua pace *D. Bammacar.* præceptoris mei, cui nihil in hac re detraho, sed potius defero, dum ipse non affirmavit, sed cogitandum reliquit dico, quod nõ potest dicere nolo vti hac gratia, sed illi stare tenetur, ratio, quæ me mouet, est, quia hæc gratia continet fauorem fisci, & vassalli, & ideo si alter illi renunciaret, vt quia feudum vellet, vt esset nouum, resultaret præiudicium fisci, qui releuium nõ haberet.

8 Et quod sit præiudicium vtriusque probatur ex assertionem dicti capituli, quia feuda donata filijs ex contractu illo inter viuos Regio assensu mediante, tunc propter subtilitates Doctorum, ne dicatur malicia, indubium reuocatum fuit, vt dicta feuda essent censenda noua, non autem antiqua, prout *Ifern. & Thom. de Marin. & Frecc. dicunt locis infra allegandis*, & ideo si euenit donatarium præmori nullis relictis filijs, & descendantibus, tunc feuda prædicta ad fiscum deuoluerentur, & nè ista donatio ad utilitatem fisci redundaret, & descendentes excluderentur contra mentem donantis, fuit supplicatum Regiæ Maiestati, vt feuda iudicentur, vt antiqua. Sed fiscales, qui fiscalia iura tuentur, considerata hac utilitate, quæ fisco obuenerit posse in dicto casu, addiderunt illam clausulam in recompensationem dictæ futuræ utilitatis iam per gratiam amissæ, vt soluaturs releuium per mortem donantis, & amittatur feudum ob delictum alteruerius, si ergo respicit fauorem vtriusque, quomodo vnus in alterius præiudicium illi renunciare potest; Rex enim fiscum suum à dicta futura successione excludendo voluit, vt soluaturs releuium, & hoc cum ratione, quia si venit ad feudum antiquum donatum vt successor, & hæres put in dicto capitulo

pitulo dicitur, ergo ad releuium tenetur, quod si haberet uti nouum ex contractu utique non tenetur soluere releuium, & sic fiscus fraudaretur, ex quibus apparet resoluta prima dubitatio Bammacar. quæ prima fronte videbatur obstare.

Ad secundam dubitationem ponderando verba illa capituli, *Perche la sottilità de Dottori, per non dire malitia bñ tirato in dubio, &c.* tacite respondendo ad verbum illud, malitia, dixit Bammacar. in quadam alia apostilla manuscripta ad marginem dicti capituli in hæc verba, Hoc dubium erat contra expressa verba *tex. in c. 1. sed & res num. 8. & 9. per quos fiat inuestitura*, qui clare loquitur, quod in hoc feudo donato, præmoriendo donatario, quod pater succedit soluto releuium, ergo clara est conclusio, quod non fit feudum nouum, sed tetinet naturam feudi antiqui, quia alias pater excluderetur, ut ibidem dixi, unde gratia ista verè non erat necessaria simpliciter, & ideo firmari nouam quæstionem ad Ifern. eo loci in terminis gratiæ istius, ut ibi, & probatur in *cap. 1. de eo, qui finem fecit adgnat. & in c. 1. de vassall. decrepit. atq. alios congerit Thomas de Marin. de feud. ex part. & prouidentia num. 125. fol. 133. mibi in tractatib. tom. 10. p. p. n. 26.*

Nec dicatur, quod differentia oritur ex verbis inuestituræ, seu assensus pro se, & hæredibus ex corpore, &c. quia adhuc ad feudum datur successio iure hæreditario per patrem, ut per Ifern. ibi num. 9. in fin. & Bammacar. in add. ad d. cap.

Et in d. S. sed & res num. 9. in supra allegata apostilla ad Ifern. subdit hæc verba, sed quid si vassallus noluerit uti gratia illa, an debeat in eius odium retorqueri, quando contentus remaneret, quod feudum penes se haberet illam naturam, quam habuisset circumscripra illa gratia, dico quod non tenetur, ut supra dixi, & subdit, Et quod plus est, dico, quod hoc feudum ita

donatum in vita, & resutatum habet illam eandem naturam feudi antiqui, quam prius habebat, quod patet ex doctrina Ifern. hic num. 9. in fine, qui dicit, quod si filius donatarius præmoriatur illi succedit, ergo retinet naturam feudi antiqui, quia in nouo pater non successisset, & sic gratia illa fuit verè superflua, quia articulus iste clarus erat, quod feudum retinebat naturam pristinam, & nõ assumebat formam feudi noui, prout aliqui prætendebant tempore datæ illius capituli, quæ prætensio erat contra Iferniam hic, & in alijs locis, quos cumulat Thom. de Marin. loco sup. citato, &c. Hæc Bammacarius. Volui digna tanto viro ascribere, nec subtrahere, mihiq; nec tribuere præter institutum.

ARGVMENTVM.

Releuij præstationem cum possessione triginta annorum, feudum facere præsumi deducitur, & an probetur inuestitura, & de modo probandi feudalem qualitatem remissiuè.

SVMMARIVM.

- 1 **M**odus articulandi in probando rem feudalem esse remissiuè.
- 2 *Posseffio legitima uti rei feudalis, & solutio releuij an præsumat rem feudalem.*
- 3 *Releuij solutio sufficit ad probandam feudalem qualitatem.*
- 4 *Inuestitura de feudo præsumitur pro solutionem releuij remissiuè.*

QVAESTIO XVII.

Permultos esse modos articulandi, & probandi inuestituram de feudo factam esse, & rem, de qua contenditur esse feudalem, prout docent Ludolph. Schraeder.

der. de feud. par. 5. cap. 4. post Andr. de Ifern. in cap. 1. de controuers. inuestitur. num. 12. & per illum contextum Afflict. in cap. 1. per quos fiat inuestit. DD. in cap. si quis per triginta si de feud. defunct.

2 Tamen ego quæro, an si quis rem possederit spatio triginta annorum, & de ea releuium soluerit Regi, an probata ista possessione, cum hac solutione releuij, probetur etiam rem esse feudalem. In qua dubitatione dicendum est sufficere releuij solutionem ad inducendam feudi qualitatem, tum quia releuium soluitur à successore in feudo in hoc Regno, tum etiam quia sufficit vassallo, si semel tamquam vassallus Domino seruitia præstiterit, *argum. tex. in cap. cum Ecclesia Sutrina, & ibi glo. & Abb. extr. de caus. posses. & propriet. licet de ea inuestitus nõ fuerit*

feudi nomine, ita docet *Ludolph. Schrader. dicto loco num. 6.*

4 Et in materia releuij, vt ex releuij præstatione probetur inuestitura, inter alias probandi modos ponit in praxi *D. Bammacar. in d. cap. si quis per triginta num. 6. & 7. si de feud. defunct.* vbi latè de hac materia, quæ cum sit extranea ab ista prætermittit, si quis autem velit permulta perpendere adeat supradictos DD.

Et in specie de releuio, vt solutio releuij faciat præsumi rem feudalem, & quantitas feudalis probetur, docet in specie *Henrich. à Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 16. num. 10. & ego dico etiam in tract. de iure adobe q. 12. vbi alias rationes allego, quem tractatum proximè imprimendum curabo.*

Finis Tertię Partis.

ANDREAS CAPANVS

DE IVRE RELEVII

P A R S Q V A R T A.

S V M M A R I V M.

- 1** **B**aro potest habere in feudo fructus multifariam, & num. 2.
- 3** Fructus in solutione relevii aut separatos à solo, & exactos, vel extantes, & pendentes esse consideratur.
- 4** Relevium non debetur de fructibus à solo separatis.
- 5** Fructus à solo separati non feudales, sed burgenfatici sunt, & alienantur sine Domini consensu.
- 6** Decima si deberetur, non solueretur de fructibus feudi separatis à solo.
- 7** Fructus feudi à solo separati possunt à tenatore gravari, & contra illos fit executio absq; domini assensu.
- 8** Fructus separati à solo non dicuntur fructus illius anni, quo feudatarius moritur.
- 9** Fructus pendentes in feudo dicuntur pars feudi, & de eis relevium debetur pro rata temporis.
- 10** Relevium debetur de fructu palie frugū, item & decima.
- 11** Oleum an veniat in solutione relevii consideratur, & distinguitur.
- 12** Oliua est in fructu, ideo relevium debetur, item & decima si venditur.
- 13** Oleum pressum ex oliuis Baronis venit in solutione relevii.
- 14** Oleum, quod soluitur Baroni pro molitura in suo Tappeto feudali venit in solutione relevii considerandum.
- 15** Industria, & negotiationes Baronis considerantur in solutione relevii, & negatur de illis deberi.
Item ponuntur in appretio, siue catastro.
- 16** Industria, siue negotiationes ad usum, & substitutionem Baronis, non ponuntur in catastro.
- 18** Industria, siue negotiationes perpetuò affixa feudo in eius augmentum feudales sunt.
- 19** De industrijs, & negotiationibus remissive.
- 20** Bona allodialia in feudo habita considerantur in solutione relevii.
- 21** Bona allodialia stabilia unita feudo in perpetuum, & fructus afferentia veniunt in solutione relevii, & num. 22.
- 23** Feudum potest concedi cum animalibus, & alijs rebus mobilibus, & num. 26.
- 24** Immobilia unita feudo, feudalia presumenda, & relevium debetur.
- 25** Immobilia non unita, nec destinata feudo non sunt feudalia, ideo relevium non debetur.
- 26** Relevium debetur de lucro ex animalibus ad feudi culturam additis.
- 27** Relevium non debetur de lucro animalium non destinatum feudi culture.
- 28** Secundogenitus succedit in industrijs, siue animalibus non unitis feudo.
- 29** Decima debetur de fructibus animalium.
- 30** Relevium debetur de affictu fide, & dis-fide in territorijs Baronis quando certus est.
- 31** Relevium debetur de lapidicinis, & cretis nascentibus, & renascentibus in feuda. secus si non renascantur.

Q V Æ S T I O I.

Medietatem fructuum feudi illius anni quo feudatarius moritur deberi pro relevio Domino, iam supra diximus, multaq; & varia cōsiderauimus, verum enimvero fructus sunt in multipli-

ci differentia, idè hic quæritur, quomodo, & quorum fructuum hæc medietas considerari, ac computari debet, & de quibus intelligenda. In feudo namq; Baro multifariam fructuum species potest habere, utpotè naturales, ciuiles, & industriales, & istorum, alij perueniunt ex feudo, alij propter feudum. Item Baro habere potest industrias, & negociationes. Item res allodiales mobiles, & immobiles, vel emptas ex pretio fructuum feudalium, vel de pecunia propria Baronis, vel animalia pro cultura feudi, vel ad partem, siuè ad succidam, cæteraq; de quibus *Andr. de Ifern. in cap. 1. S. plausstrorum n. 58. quæ sint regal. ubi Aff. nu. 10. 11. & seq.* Item habere potest mobilia perpetuò affixa feudo. Itè & fructus iurisdictionis, ut sunt compositiones, transactiones, poenæ ciuiles, & alia ut in sequenti.

Est igitur regula, quòd releuium debetur de fructibus feudi, nempe medietas eorum, qui in illo anno, quo moritur feudatarius percipiuntur.

Dubitatur, an ex omnibus fructibus, qui in feudo reperiuntur tempore mortis, releuium debeatur? certè sèper quod aliqua species, ex suprâ enumeratis, vel alia probetur quòd sit feudalis, & ex feudo percipiatur sub releuij præstatione continetur.

Considerando igitur fructus naturales, ciuiles, & industriales distingue. Aut sunt à solo separati, vel exacti, vel pendentes, & extantes. Primo casu, dicã ipsos sic à solo separatos, & exactos non contineri sub solutione releuij, ratio, quæ me mouet, est, quia isti fructus sic à solo separati, & exacti licet proueniant ex feudo, tamen quia non coherent feudo eius naturam amplius non sapiunt, sed burgenfaticam rem designant, adeòut alienari possint absq; Domini consensu, & quòd tales fructus sic à solo separati non sint feudales probauere hanc sententiam *Iacob. de Sancto Georgio in inuest. feudal. in*

*in verbo ita quod ipsi vassalli num. 16. Io. Carnet. in extrauag. volentes, S. explicitis num. 13. fol. 34. latè Camerar. in cap. Imperialem fol. 17. col. 1. vers. prima igitur conclusio lit. O. ex autoritate Andrea de Ifern. in cap. 1. S. si quis verò de pace tenend. Petr. de Gregor. de concess. feud. p. 6. q. 2. num. 15. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 972. subdens, quod si de fructibus feudi deberetur decima, tunc si essent separati à solo non solueretur ex eis, quia amplius non sunt feudales, Bald. in cap. 1. sub num. 8. de success. feud. Boer. decis. 199. sub nu. 7. Franchis decis. 18. num. 10. idem Bald. cons. 33. vol. 1. Roland. à Vall. cons. 54. vol. 3. Gugliel. Pern. cons. 4. vers. sed posito, subdens in tantum hanc sententiã veram esse, ut separati à solo, & exacti burgenfaticam naturam sapiant, adeò ut testator quod vult post mortem potest illis imponere grauamen, & onus sine Domini assensu, pròut annuit *Camerar. loco allegato, Aff. decis. 26. dices fuisse votatum in Sac. Conf. quòd executio fieret in fructibus feudi.**

8 Quod ex alia comprobatur ratione, quia dum isti fructus tempore mortis reperiuntur à solo separati, non possunt amplius dici fructus illius anni, quo feudatarius moritur, sed anni præcedentis præteriti.

9 Aut sunt pendentes, & à solo non separati, nec exacti, & tunc dico, quod isti tales fructus subiacent solutioni releuij, ratio est, quia propriè dicuntur fructus feudi, imò pars feudi, t. *fructus pendentes, ff. de reuendicat. hanc rationes probant Tiraquell. de retract. lignag. S. 1. glos. 7. sub num. 37. Camerar. latè in repet. cap. Imperial. fol. 18. col. penult. lit. A. Petr. de Gregor. de concess. feud. supra allegatus, Intrigliol. d. loco nu. 974. Aff. d. decis. 188. num. 3. & decis. 26. num. 2. Cephal. cons. 181. nu. 14. vol. 2. cæteri; supra allegati in primo capite distinctionis.*

Et illud, quod diximus, ut ex fructibus pendentibus debeatur releuium

intellige pro rata temporis.

Et de palea frumenti, quæ colligitur in feudo Baronis, an debeat releuium, concludas affirmatiuè, quia palea dicitur esse in fructu, merito releuium debetur, prout de ea deberur decima, *Vinc. de Franch. decis. 103. Aymon. Crauett. conf. 21. Guid. Papa singul. 703.*

Sed an de oleo Baronis debetur releuium, dicas, quod aut consideramus de fructu ex quo conficitur, siuè præmitur oleum, prout oliua, quæ est in fructu, ut ait *Anna alleg. 95. & Amendol. ad Franchis decis. 103. num. 5.* adeò decima debeat, merito & releuium debendum est vti ex fructu, qui nascitur, & renascitur.

13 Aut de oleo, & tunc dupliciter consideratur, aut de oleo, quod præmitur in Tappeto Baronis ex oliuis terrarum feudalium Baronis, & tunc nec dubium, quòd est soluendum releuium de ipso oleo vti ex fructu feudi nulla habita consideratione oliuarum, sed habita ratione expensarum.

14 Si verò consideramus de illo oleo, siuè olei parte, quam solent Barones exigere ab illis, qui confluunt ad suū molendinū, siuè tappetum feudale ad præmendum oliuas, & tūc si istud molendinum est feudale, releuium est soluendum vti ex introitu feudali, dumodò sit certa quãtitas, prò qua afficitur, quia tunc debeat de illo oleo quod datur pro locatione tappeti, tãquam de introitu feudali.

15 Sed quid si Baro industrias, & negotiationes haberet in feudo, adeò ex illis lucrum haberet, an hoc lucrum eiusq; fructus subiaceant solutioni releuij, & dicas de istis non deberi solui releuium, quia ista bona dicit *Afflic. in cap. 1. S. & plaustrorum sub num. 10. quæ sint regalia*, tamquam burgensatica ponuntur in appretio *l. si fundus, ff. de leg. 3.* cum concordantibus ibi allegatis ab *Andr. de Iser. in d. S. & plaustrorum num. 58.* verum non debent ap-

præitari ea bona industria, siuè negotiationis, quæ deseruiunt ad sustentationem, & pro vsu ipsius vassalli, ex *Luca de Perna in l. 3. C. de fund. limitroph.*, probat idem *Afflic. ibidem, & nu. 11. idem Andr. de Iser. num. 59.*

18 Aut hæc bona de quibus vassallus industrias, & negotiationes facit destinavit perpetuò ipsi feudo, adeò in augmentum feudi illa parauit, & eo casu feudalia existimantur, probat *Afflic. d. loco num. 11. & 12. de mente Andr. de Iser. in d. S. & plaustrorum, num. 59. Nicol. Intrigliol. late de hac materia cent. 2. art. 78. n. 28. post glos. — declarat Menoch. præsump. lib. 3. præsump. 99. num. 6.* de quibus industrijs, siuè negotiationibus per Baronem factis, late *Franc. Capiblanco de offic. Baronum, pragm. 12.*

Item & Baro potest habere in feudo bona burgensatica, vel illa iuxta feudum, & tunc eo casu aut bona ista destinavit perpetuò ipsi feudo, aut nò; Aut emit ex pretio fructuum feudi.

Primo casu, si Baro habet burgensatica, aut sunt bona mobilia, aut im-
21 mobilia, vt si sunt mobilia, vel stabilia, tunc si vniuit, & perpetuò destinavit feudo, vt mancipia, boues, &c. ad feudi culturam, eiusq; augmentum, vel si emisset stabilia, & feudo vniuit, adeò & in feudū recognouerit, tunc quia in vtroque casu feudalia existimantur, prout de mobilibus ita affirmavit *Bald. in cap. 1. S. si quis de manso, num. 4. de controuers. inuestiur. Iacob. de Santo Georgio de feud. in verb. fluminibus num. 5. circa finem, Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 7. q. 1. vers. quinto intellige, ex auctoritate Andr. de Iser. in d. S. & plaustrorum num. 58. circa principium, vbi sequitur Nard. Lyparul. in d. S. & plaustrorum nu. 58. in verbo & plaustrorum, Intrigliol. d. cent. 2. art. 78. n. 28. Bartol. Cepoll. de seruit. rustic. præd. in rubr. de fluminibus nu. 12. Alex. conf. 43. vol. 1. tunc si de talibus mobilibus aliqui fructus perciperentur, clara est conclusio,*

- clusio, quod de ipsis releuium solui debet, licet originaliter non proueniant ex feudo, sed postea ex destinatione facta sūt feudalia, *Pernus in notul. feud. num. 74. Nicol. Intrigliol. d. loco nu. 30.*
- 23 Nec est excludendum, quod feudum potest concedi cum animalibus, cæteri; rebus immobilibus, *ut aduertit Lyparul. loco allegato.*
- 24 De immobilibus vnitis feudo, & destinatis à vassallo, vel à Domino, vt feudalia, quod sint præsumenda feudalia probat *Menoch. d. præsumpt. 99. num. 6. Intrigliol. num. 9. 10. 11. & seq. ad 15. Rosental. cap. 10. concl. 43. cum seq. vbi latè, innumerofq; DD. allegat de hac re differentes, idè Rosental. c. 6. cõcl. 68. n. 26. & tunc releuiũ debetur, quia fructus eorum feudales sunt.*
- Aut non destinauit, nec vniuit feudo talia bona mobilia, sed tantum tenet intrà limites feudi, vt animalia, mancipia, vel mobilia emit propè feudum, cui non vniuit, tunc non feudalia, sed burgenfatica existimantur, & in appretio, siue catastro debent stare, *Andr. de Ifern. in d. S. & plaustrorum num. 58. & seq. vbi Afflic. nu. 10. & 11. & vltra istos probauit Menoch. loco allegato, Intrigliol. ibidem num. 9. & 15. & Baro possideat illa vti priuatus, non vt Baro, prout declarauit Rosental. cap. 12. conclus. 14 num. 69. cum seqq. & per consequens de istorum fructibus, eòquod feudi non sunt, releuium solui non debet.*
- 26 Quòd si vassallus habet feudum concessum vna cñ animalibus ad culturam, tunc quia feudalia sunt talia animalia, si vltra culturam deseruierit, adeòut vassallus aliquod lucrum perciperet, tunc releuium ex hoc lucro feudali soluendum est, absque dubio, vide quæ dixi supra p. p. q. 17. Sufficit enim vt res sit feudalis, ad hoc vt soluat releuium, vel si vassallus perpetuò destinasset ad feudi culturam, vel augmentum; nam vtroq; casu feudalia sunt, *Afflic. in cons. Baiuli col. 3. vers.*

tertio nota, post Luc. de Penna allegatum ab eod. Afflic. ibidem.

- 27 Sed si talia animalia non essent apposita ad perpetuum feudi augmentum, siue culturam, siue destinata nõ essent feudo, vt quia mercaturam ageret super eis dando ad partem, vel succidam, vel ad saginandum, vel ad uendendum, siue arandum, tunc hæc non sunt feudalia, sed burgenfatica, *Bald. conf. 419. vol. 1. & conf. 33. eod. vol. ita Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 7. q. 1. num. 8. adeòut in eis succedere potest secundogenitus, Bald. conf. 419. in fine, & conf. 430. vol. 1. probat Andr. de Ifern. d. loco num. 58. circa principium.*

Limita tamen in decima, ut debeatur fructibus animalium, idest de fructibus animalium, quod intellige, quando lacte non indigent modo ante, *Franch. decis. 113. Amarell. de Claris aquis singul. 238.*

De uenatione, & piscatione dicam infra in hac 4. par.

Quid autem de calce, utputa feudatarius in feudo permultas fornaces faceret pro calce coquenda, adeòut prouentus permultos perciperet, an debeat solui releuium? Dica eòquod releuium debetur de fructibus, & calcinæ non sunt in fructu, quia non nascuntur, nec renascuntur, sed industria hominis in illa uersatur, releuium non deberi, ita in gabella imposita pro fructibus, ut non debeat solui de calce, *tenet Io. Andr. ad Specul. S. 1. tit. de locato in add. incip. ibi nota, Ferret. de gabell. nu. 550. Bertachin. in suo repert. in verb. colonus faciens calcem.*

- Benè tamen faterer, quod si Baro haberet nemora, ubi haberet fidam, & diffidam pascendi, adeut ex ea aliquam pecuniæ quantitatem perciperet, hoc casu dicerem, quod & si animalia sua saginaret, & pasceret, adhuc ex pretio illo, quod forsã habere posset, si aliena animalia pasceret, siue saginaret medietatem detur pro releuiu soluere, cum propriè feudalia sint ex feudo

feudo peruenientia, quod apud me, nec apud alium nil dubij habet.

Sed quid de lapidicinis in feudo re-
 31 pertis, & de creta, quæ colligitur in
 aliquibus Regni partibus, ut in Cala-
 bria, Montefufcalo, & Monte Hercu-
 leo, an de ea debeatut releuium. Di-
 stinguas, aut talia nascuntur, & rena-
 scuntur, adeòut singulis annis perci-
 piantur, & dicas releuium deberi, quia
 propriè fructus feudi sunt, quia nascū-
 tur, & renascuntur, prout ex l. diuortio,
 ff. solut. matrim. ita in laudimio tenet
 Nicol. Boer. decis. 19. num. 4. & 5. Aug
 32 sunt tantum vna uice inuentæ, sed nõ
 renascuntur, & quidè m ullus dubita-
 tionis locus releuium non deberi, cum
 non possint considerari uti fructus na-
 scentes, & renascentes.

ARGVMENTVM.

Releuium an debeat solui ex prouentibus
 iurisdictionis, utpotè transactionibus,
 compositionibus delictorum, & de pœ-
 nis ciuilibus, & criminalibus quæri-
 tur. Et admissa distinctione de Barone
 habente uel solam iurisdictionem ci-
 uilem, uel solam criminalem, uel utrâ-
 que, uel solum castrum cum homini-
 bus, sinè iurisdictione. Et licet dubi-
 tetur releuium soluendum esse, tamen
 concluditur non esse soluendum, nisi
 in casu quo haberet castrum cum ho-
 minibus, ex quibus aliquos fructus per-
 ciperet. Et an prouentus ciuiles, &
 criminales iudicentur, ut fructus feu-
 di, negatiuè concluditur, & ita deci-
 sum.

SVMMARIVM.

1 **R**eleuium an debeat de prouentibus
 iurisdictionis ciuilibus, uel criminalis
 distinguitur & num. 6. & 9.

2 Prouentus iurisdictionis criminalis, an

ueniant in solutione releuij.

3 Iurisdictionis super castro concessa presu-
 mitur in allodium concessa.

4 Iurisdictionis concessa ab Ecclesia, uel in
 feudum feudalis presumitur.

5 Iurisdictionis criminalis concessa à Rege, di-
 citur concessa in feudum.

7 Prouentus iurisdictionis criminalis exti-
 mantur.

8 Feudi concessio in dubio iudicatur secun-
 dum consuetudinem loci.

9 Releuium non esse soluendum de fructibus
 iurisdictionis criminalis, probatur.

10 Iurisdictionis criminalis magis officio, quã
 feudo coheret.

11 Domino iurisdictionis criminalis non de-
 betur subuentio.

12 Nec iuramentum a securacionis, nec emo-
 lumenta feudalia.

13 Decisiones Regie Camera referuntur, &
 num. 14.

Prouentus iurisdictionis criminalis non
 fuerunt commenerati inter introitus feu-
 dales, & ratio refertur sub num. 13.

15 Releuium non debetur de prouentibus iu-
 risdictionis criminalis, refertur decisio
 Regie Camera.

16 Prouentus iurisdictionis criminalis non
 sunt feudi, sed potius commoditates feu-
 di, & incertæ.

17 Prouentus iurisdictionis criminalis pro-
 ueniunt non ex feudo, sed ex iure dicen-
 di, cum gladijs potestate, alijsq; sed ex
 labore, & industria Baronis, num. 19.
 & 20.

18 Salarium Capitanei, & familia Curie
 soluitur ex prouentibus iurisdictionis
 criminalis.

20 Ille uerè dicitur Baro, qui habet iurisdic-
 tionem ciuilem.

21 Iurisdictionis ciuilibus, & criminalis al-
 teri concedi potest.

22 Releuium debetur ex pœnis ciuilibus, si
 certæ essent.

23 Dominus solius castri tenetur soluere re-
 leuium de præstationibus, quas faciunt
 homines subditi, si certæ essent tales præ-
 stationes, secus si incertæ, num. 25.

24 Habens solum castrum cum hominibus,
 dici-

dicitur illud habere in feudum.

25 Releuium debetur de annua transactione suæ concordia facta cum vassallis pro seruitijs personalibus, suæ præstationibus, si talis annua quantitas ex transactione debita certa esset.

QVÆSTIO II.

Onsequenter hic quero dum Baro habet iurisdictionem in suo castro, & ex ea percipiat pœnas ciuiles, iur criminales,

ut sunt prouentus, compositiones, & transactiones delictorum per Curiam Baronis ex eius consensu factas, an de hac pecunia debeat releuium solui.

Prò quo notandum est, quòd Baro potest habere solam iurisdictionem criminalem in castro, uel solam ciuilem, uel utramque, uel alteram sine tamen castro, uel castrum cum hominibus, sed iurisdictionem penes alterum.

Primo casu, quando habet solam

2 criminalem, tunc dubitatur DD. si, uel nò ex eius prouentibus debeat solui releuium, ea nimirum ratione, quia omnia ferè releuij extrema in hoc casu militare videntur, cum releuium soluatur ob mortem à successore in feudo, propter inuestituram de medietate fructuum, ut supra toties inculcauimus.

3 Verum licet iurisdictione concessa licet siue ciuili, siue criminali super castro alterius, in dubio semper in alodium concessa videtur, ut tradidit Menoch. lib. 3. præsumpt. 9. num. 11. & 12. Asteriq. ibi allegati, & iurisdictione sic concessa hoc casu esset allodialis, & non caderet sub hac disputatione.

4 Tamen potest cadere quando iurisdictione esset concessa ab Ecclesia, uel in feudum, quia tunc feudalis erit talis concessio, prout ita tradit Nicol. Iamig.

5 de feud. centur. 1. q. 43. nu. 78. post multos ibi allegatos, uel quando iurisdictione esset concessa in feudum à Rege, licet non sit Baro talis concessionarius iurisdictionis criminalis, prout Freccia d. auctor. 3. num. 32. cum seq. Capiblan. de offic. Baron. pragmat. 1. par. 1. Et in his duobus casibus uidetur ex dictis Doctorum, quòd debeat solui releuium, eum successor succedat in rem feudalem ob mortem, & recipiat prouentus, qui dicuntur esse fructus iurisdictionis, adeòt recipiant extimationem, ut notatur per Bart. in l. fru. ff. sol. matrimon. Freccia d. loco num. 43. sicque cum uideatur uerificata omnia extrema releuij consequens est, ut illud omnino soluatur.

8 Item dum conceditur iurisdictione in feudum, uidetur concessum feudum, secundum consuetudinem loci, ut notat Odofred. in summa fol. 1. sed in Regno nostro dicit Freccia d. loco nu. 42. quòd releuium soluitur ex consuetudine eius, ut dixi supra p. p. q. 1. ergo debet solui releuium, tanto magis, quia requiritur inuestitura in dicta concessione.

9 Contrariam tamen sententiam ueriores existimant Freccia d. loco num. 42. circa medium, ex duplici ratione. Primo, quia licet aliàs concessa sit iurisdictione criminalis in feudum, adeòt ex feudi natura utile dominium sit penes concessionarium, translatum, ratio non certum est talem concessionarium non esse Dominum castri, super quo iurisdictione concessa est, cum ea magis officio, quam feudo coherere uideatur Francho. decis. 1. 3. 1. Capiblan. de offic. Baron. pragmat. 1. num. 65. & licet in feudum detur, quòd releuium non erit feudalis, sed quòd alia capita, & regulas feudales erit feudalis.

11 Item, quia habens iurisdictionem criminalem, non habet subuentione à vassallis, Afflic. caterique in constitut. quamplurimum, Capiblan. de offic. Baron. pragmat. 12. num. 39. & pragmat. 1. num. 64.

Frecc-

Freccia auctor. 2. num. 21. & seq. cum ipse non habeat dominium vassallorum, neque ei præstatur iuramentum asscurationis, nec emolumenta feudalia, idè non debet sentire onera feudi, quæ debentur propter feudum, & *Freccia addo Capyt. in inuest. feudal. in verbo feudorū asscurationes col. 2. fol. 75. ex sententia Antonij de Alexandro, vnde*

12 *Freccia ibidem num. 43.* refert decisionem Regiæ Camere Summarie, quæ inter introitus feudales nõ connumeravit prouentus iurisdictionis, tãquam quod sint incerti, & quod non sint fructus, cum non nascantur, nec renascantur, sed procedunt ex ipsa iurisdictione ob factũ, & industriã officialis, vt benè aduertit *Frecc. d. loco,* ne videatur amplius illum transcribere, & *Freccia sequitur Nicol. Intrigliot. de feud. cent. 2. art. 5. n. 639. & 640.* & sic etiam fuisse decisum in liquidatione introituum feudaliũ Terrarum Ferrandine, & Montisalbani in causa D. Garzia de Toledo refert *Reg. Moles decis. sua 4. sub tit. de iure releuionũ die 6. Iulij 1571.*

¶ Licet contrarium fuisse antea iudicatum die 25. Octobris 1565. quod decretum postea in Collaterali Consilio referente D. Reg. Moles fuit reuocatum, vt refert idem *Moles ubi supra.*

13 Et proprie in releuio, vt de fructibus iurisdictionis criminalis illud non debeat, refert idem *Moles d. decis. 2.* quod in anno 1574. die 3. Octobris fuit sic decisũ, ipso referente, in Collaterali Consilio. Rationes permultas eiusdem decisionis afferre, tum quia isti prouentus, vt dixi proprie non sunt fructus, quia non nascuntur, nec renascuntur, *l. diuortio, §. vir, ff. solut. matrim.* imò potius commoditates, quæ proueniunt ex ipsa iurisdictione, licet largo modo conuincantur sub nomine fructuum, & *l. i. corpus, §. ff. de feruit.* & si adhuc egerent, vt fructus considerandi, tamen considerandi sunt vt incerti, & inæquales, & releuium debetur ex fructibus certis, &

æqualibus, & de ordinatio nascentibus, & renascentibus.

17 Item, nã isti prouentus proueniunt ex iure dicendi, & sic ex illa facultate, quam tradit Rex cum mero, & mixto imperio, gladij potestate, & quatuor literis arbitrarijs, idè non est conueniens, quod talis iuris dicendi facultas venalis dicatur, dicit *Moles dicto loco*

Tum etiam, quia ex istis prouentibus soluitur salarium Capiraneo, & familie Curie, & actuario, & alijs pro custodia carcerũ, idè compensari debent.

Sed illa est potissima ratio, quia isti prouentus potius proueniunt ex labore, & industria Baronis, siuè eius Officialis, idè releuium non debetur, vt dicit post alios *Moles ibidem.*

Quæ rationes nempe, quod ex dictis prouentibus soluantur salaria, & custodia carcerũ, & sic cessarent, adeò contrarium videtur dicendum, tamen adhuc remanet alia ratio, quæ principalis est, nempe quod non sint fructus feudales, eò quod non nascuntur, nec renascuntur, & quia incerti sunt, prout ita resoluit *Reg. Constantinus in l. 1. n. 68. & 69. C. penult. fiscal. creditor. prescrip.*

Quod videtur negandum in illis locis, ubi ex prouentibus civilibus, vel criminalibus non soluitur salariũ Capiraneo, nec pro custodia carcerũ, vt quia talia onera exoluere tenetur Vniuersitas, quia tunc ex ratione antecedenti videbatur soluendum releuiũ, cum onera illa non subit Baro.

Sed adhuc contrarium videtur dicendum, etiam si salarium deberetur ab Vniuersitate, non autem a Barone, vt adhuc releuium debeat, prout sic refert decisum *Reg. Moles de iure releuij cap. 10. quem allegat idem Reg. Fula. Constant. d. loco num. 70.* cuius præclaras laudes satius erit silentio prætermittere, quam penna non satis dicere; fuisse enim indicere filium D. Flaminium

NUM

nium Constantium, tanti patris figuram, virtutum, & laudum, animique dotium hæredem, quem vniuersi admirantur, tum ob solidiora in iudicando vota, tum ob animi intrepiditatem, ac incorruptibilitatem, quem Deus conseruet, vt deinde tanti patris, ac Nobilissimæ Familiæ veneremur reliquias.

Sed si habet solam iurisdictionem
 20 ciuilem, & tunc quia est verè Baro, & ipse est Dominus, *Capiblan. vbi supra num. 64. & 65. post Vincent. de Franchis d. decis. 31.* videtur de eius prouentibus soluendum releuium, tamen ex eadem ratione Freccia, quia isti verè non sunt fructus, sed dependent ex facto hominis, & pænis ciuilibus ex accusationibus obligationum, & ex alijs, dico releuium non esse soluendum, tū quia isti prouentus sunt incerti; Vnde ausim dicere, quod si Baro ex feudo non haberet fructus, sed solum titulū non deberet soluere releuium, quia est medietas fructuum, licet hic casus difficiliter posset dari, cum saltem habeat officium aſtuariatus, sed adhuc potest dari, prout est in Casali Afragolæ, in quo alius priuatus habet aſtuariatum, & in Ciuitate Theatina, in qua Ecclesia S. Catherinæ à Formello, & Ciuitate Lanciani, & Sulmonis illi de Forma habent aſtuariatum.

Sed quid si alteri esset concessa iurisdictione tam ciuilis, quam criminalis,
 21 & alteri esset concessum castrum cum hominibus, prout dicit Franc. de Amic. ad tit. de his, qui feud. dar. poss. S. sumus modo fol. 47. col. 1. quis nam deberet
 22 soluere releuium, dicas quod releuiū debet solui ab illo, qui percipit fructus ex feudo, vnde cum concessionarius iurisdictionis nō percipiat fructus, merito soluere non debet, nisi haberet
 23 certas pœnas ciuiles, quia tunc cessaret ratio Freccia, nēpè incertitudinis fructuum. Quod si Dominus castri cum hominibus haberet ex dicto castro fructus, nempè quia dicti homi-

nes pro quolibet foculari tenerentur dare de omnibus decem vnam, vt potè ex decem gallinis vnam, ex decē ouibus vnam, & sic de fructu pecudum lactis, & similium, tunc dicas, quod licet hęc præstationes incertę sint, quia potest esse, quod vno anno nascantur plures gallinæ, & plures præstationes fierent, & in alio anno pauciores, & ratione incertitudinis non posset quid certum statui de illarū medietate pro releuio, quod ideo non esset exolendum, tñ quia nascuntur, & verosimiliter recipiunt certam extimationem, & affictari possunt, prout aliquando affictantur, releuium omnino esset soluendum, licet hic talis non dicatur
 24 Baro, tamen dicitur habere castrum in feudum cum hominibus tantum, ex quibus percipit fructus, *Roffred. in forma libell. tit. de villanis, Blanc. in epitom. feud. num. 12. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 56. num. 193.* nam solent tales concessionarij habere quolibet die ex decem hominibus vnum ad seruiendum, prout audio, in Castro Sirignani, habuisse olim Turnum Fellecchia, nunc autem Dominum Ianuarium Caracciolum meum affinem. Ratio, quæ me mouet est, quia verificantur extrema releuij, nempè succedere in feudo, & ex quo habentur vt fructus, nempè decima quęq; res, vt animal, & fructus animalium, quæ nascuntur, & renascuntur, & in fructu sunt, *l. in pecudum, ff. de usur.* cum constitutio requirat, q̄ qui tenet feudum debeat soluere releuium, ecce quod talis concessionarius castri cum hominibus tantum habeat illud in feudū, & ab illo percipiat fructus, vt ex feudo sic concessio, sequitur ergo q̄ verificantur extrema releuij, & per consequens illud soluendum.

Sic etiam de illis seruitijs personalibus, quæ talis concessionarius ex dictis hominibus habet. debet soluere
 25 releuium, si talia seruitia essent certa, & reciperent extimationem, quia talia seruitia personalia dicuntur esse de
 fr̄;

fructibus feudi, ita Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 93. num. 13. allegans Aluarot. in cap. 1. col. fin. vers. quero quid si uxor, & maximè si pro tali seruitio personali Baro transegisset cum vassallis in tanta pecuniæ quâtitate, quia ex tali transactione debetur releuium. ita Papon. lib. 18. tit. 6. arrest. final. ubi in puncto, & nos diximus supra in allegat. pro Duce Arcolanorum contra illum pro Regio Filco.

In Britannia autem Dominus feudi recipit pro releuiio fructus iurisdictionis ut meminit Argentreus à num. 72. & nos supra diximus q. 5. in princip. huius tract.

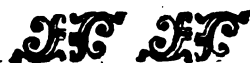
ARGVMENTVM.

Vassallus succedens in feudo, an teneatur soluere releuium de introitibus concessis à Rege suo prædecessori simpliciter, tam in dicto feudo, quam extrâ, distinguitur. Et quid de introitibus concessis in feudum, & percipiendis ex feudo. Quid de introitibus fiscalibus percipiendis ex feudo, & quid de introitibus concessis simpliciter, an in feudum, vel allodium dicatur facta concessio, ad hoc ut ex eis debeatur releuium, & latè differitur quando, & ex quibus in dubio isti introitus concessi præsumantur in feudum, vel allodium, quando ratione rei, vel contiguitatis, vel ex verbis, id dignosci potest, & referuntur decisiones Regiæ Cameræ Summariz.

SVMMARIVM.

- 1 Introitus super feudo variè concedi posse, consideratur.
- 2 Concessio introituum super feudo, variè consideratur.
- 3 Releuium debetur de introitibus concessis in feudum, percipiendis ex feudo.
- 4 Releuium debetur de introitibus concessis

- in burgenfaticum percipiendis ex feudo, & decisio refertur.
- 5 Concessio introituum in allodium potius quam in feudum facta præsumitur.
- 6 Natura, & qualitas rei concessæ est actenda in feudalibus.
- 7 Functiones fiscales concessæ pro se, & heredibus, &c. dicuntur allodiales.
- 8 Natura functionum fiscalium burgenfatica est.
- 9 Rex non præsumendus dicere, quod mente non agitauit, nec quod ore non expressit.
- 10 Mens Regis concedentis debet per fiscum probari.
- 11 Functiones fiscales sunt iura Regalia.
- 12 Possessio in allodium legitima facit rem possessam præsumi allodiam.
- 13 Introitus concessi per verbum inuestio, an censendi feudales.
- 14 Inuestire verbum aliquando designat cessionem feudalem, quod declaratur.
- 15 Adoba non debetur de introitibus concessis per verbum inuestio, & decisiones referuntur.
- 16 Releuium, & adoba non debetur de introitibus concessis à Rege, etiam si descripti essent in quinternionibus Reg. Cameræ quando non esset dictum in feudum.
- 17 Concessio in feudum, vel in allodium facta quando præsumitur.
- 18 Concessio præsumitur feudalis ex clausulis apponi solitis in concessione feudorum.
- 19 Clausula, pro te, & heredibus ex corpore, &c. facit præsumi rem feudalem.
- 20 Clausula, pro te, & heredibus quibuscunque, vel quibus dederis, facit rem allodiam præsumi.
- 21 Releuium non debetur quando in concessione non est reseruatum in ijs locis, in quibus consuetudo releuij non viget.
- 22 Secus autem ubi viget consuetudo.
- 23 Clausula, saluo iure seruitij continet releuium in locis, in quibus soluitur releuium. Concessio functionem fiscalium non tradit plenum ius, sed ius exigendi.

QVÆSTIO III.

ED quid si Rex cō-
cessisset Titio an-
nuos introitus, &
Titius feuda habe-
ret, an eo mortuo
non solum de fe-
dis releuium debe-
retur, vel etiam de-

beretur de istis annuis introitibus, da-
to tamen quòd isti introitus deueni-
rent ad filium re successione paterna,
& vt heredem patris.

1 Sunt namq; plures casus hic consi-
derandi. Primò, aut Rex concessit in-
troitus fiscales, q ex feudo Titij debē-
tur ipsi Regi, aut cōcessit Titio introit^o
deuolutos ipsi Regi, ob delictū alicui-
us, sed ex d. feudo Titij percipiendos.

Secundo casu principalī, aut con-
cessit Titio feudatario introitus non
percipiēdos ex feudo, nec fiscales, sed
extra feudum, & alibi sitos.

2 Circa primæ distinctionis caput, &
casus, concludendo respondeas, quòd
aut concessit dictos introitus uti feu-
dales, & percipiendos ex feudo. Aut
in burgenfaticum, sed percipiendos ex
dicto feudo. Aut sumus in dubio nūm
talis concessio in allodium, vel in feu-
dum facta esse præsumatur. Ex quorū
rrium postremorum capitum resolu-
tione facilè totius quæstionis resolu-
tio patebit, tam in primo, quàm in
secundo capite principali.

Priore casu primi capituli principa-
lis, si concessisset Rex in feudum, &
4 percipiendos ex feudo uti feudales,
tunc res est extrà aleam, de eis enim
solui debet releuium, vt dixi supra q.
14. par. 1. ita docet *Frescia de subfeud. lib.*
3. formula secunda num. 29. fol. mibi 401.

¶ *col. 2. ubi refert sepius ita vidisse iudica-*
tum, dixi supra p. 1. q. 14. num. 3. vt ibi,
quia cum solutio releuij inducta sit in
hærede succedēte in feudum ob mor-
tem feudatarij, meritò cum hoc casu,

& feudalis res esse dicatur, feudalesq;
fructus, ideo releuium debetur, *Camill.*
de Curt. in suo diuers. p. 1. fol. 24. num. 19.

4 Vel si concessisset in burgenfaticum,
sed percipiēdos ex feudo, res est extrà
aleam, quia est casus decifus tempore
Iacob. de Ayell. vt ipse meminit in suo tract.
de iure adoba num. 83. quo tempore

¶ decifum fuit per Mag. Præsidentes
Regiæ Camere inter quos vnus erat
idem Iacob. de Ayello, quòd de tali-
bus introitibus sic concessis non sol-
ueretur releuium, ex quo non fuit in
feudum facta concessio, prout necesse
est, quòd exprimatut concessio in feu-
dum, ex quibus duabus resolutioni-
bus patent re soluti omnes casus præ-
fatorum capitum.

Tertio principali casu, quando su-
mus in dubio, si vel nè concessio isto-
rum introituum sit feudalis, vel bur-
genfatica, tunc licet verum sit, quòd
semper, quòd in dubio sumus si vel nè
concessio in feudum, vel allodium fa-
cta esse dicatur, vt in allodium potius,
quam in feudum faciendū sit interpre-
tatio, & præsumptio tamquam libera,
& suæ primæ naturæ proxima, & ad
illam remeans, & excludenda est feu-
dalis interpretatio tamquam feudale
feruitutem continens, ita *Oldrad. concl.*
159. num. 5. Roland. à Vall. conf. 85. nu.
18. lib. 4. Menoch. præsumpt. lib. 3. præ-
sumpt. 91. num. 5. Nicol. Intrigliol. de
feud. cent. 1. q. 43. num. 4. & 23. & latè
per illam quæstionem Rosental. de feud.
cap. 12. conclus. 14. tit. de comectur. feud.

Sunt tamen permulti casus in qui-
bus hæc concessio introituum potest
diagnosci si vel ne in feudum facta esse
dicatur, vel in allodium.

6 Primò namq; attendenda est natu-
ra, vel qualitas rei concessæ, vt potè si à
Rege tenentur in feudum, vel uti pa-
7 trimoniale, quòd si tales introitus cō-
cessi à Rege sint functiones fiscales, &
Rex concederet simpliciter pro se, &
successoribus tunc adhuc in allodium
factam concessionem præsumendum.

R est

- est, quia natura, & qualitas harum functionum fiscalium est allodialis, nã à Rege tenentur descripti in libro patrimonij, non autem in cædulario Baronum, & feudatariorum, ita probat Lucas de Penna in l. patrimonialis circa finem, C. de fund. patrimonial. lib. 11. & optimè probauit idem Luc. de Penn. in l. quicumq; col. 2. vers. nam tunc Rex, C. de omni agro deser. lib. 10. quòd si horum natura est burgensatica, & Rex cõcedit simpliciter, tũc intelligitur facta concessio secũdum eorum naturam, & sic in allodium, non enim est præsumentum, quod Rex velit dicere illud, quod mente non agitauit, nec quod ore nõ expressit, dum vocis ministerio utimur l. labeo, ff. de suppell. legat. Et nihil sinè voce est, D. Paul. ad Corinth. cap. 14. & quod mente agitauit Rex, debet probari per fiscum, l. qui cum tutoribus, ff. de transact. ita probat Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 9. in quib. caus. feud. amict. vers. non putamus, & num. 13. in illis verbis multò fortius si donauerit rem burgenfaticam simpliciter, non præsimitur quis dicere, quod mente non agitauit, & functiones fiscales sunt iura Regalia, ita Franc. de Ponte cons. 71. num. 1. vol. 2. & sunt panes siue viuere Regum, ut ait Andr. de Ifern. in cap. Imperialem, §. praterea il secondo, quem allegat Frecc. de subfeud. lib. 3. formula secunda num. 29. fol. mibi 401. col. 2.
- 12 Maximè si talis res concessa, quæ dubitatur an in feudum, vel in allodiũ concessa sit, fuerit possessa per legitimum temporis spatium uti allodialis, absque solutione adohæ, vel releuij, quia tunc possessio prædicta est optima interpres naturæ rei concessæ, cap. cum dilectus extra de consuet. l. si prius, S. placuit, ff. de aqua pluuiæ arcend. Ant. de Butrio, & alij in d. cap. cum dilectus, Bald. in l. usum aquæ, C. de aquæduct. lib. 10. Decius cons. 47. Sigismund. Loffred. cõf. 36.
- 13 Sed quid si tales introitus essent concessi per verbum inuestio, & esset dictum, pro te, & hæredibus, vel suc-

coribus tuis, an hoc casu sint præsumendi feudales.

- Et licet verbum inuestire designet aliquando feudalem concessionem, alijs concurrentibus adminiculis, ut refert Menoch. cons. 1. lib. 1. dum inuestire est signum feudi, tamen quia inuestitura etiam cadit in re bergensatica, & verbum inuestio de per se solùm prolatũ (alijs non concurrentibus adminiculis feudum designantibus) non importat feudalem concessionem, sed allodiam esse concessionem, & adoha non deberi, prout refert decisum Sigism. Loffred. in sua parasref. feud. in cap. 1. ex quib. caus. feud. amict. vbi scriptum reliquit die penult. Iulij 1512. cũ accidisset casus, quòd fiscus peteret à Mag. Galasso de Tarsia de Cusentia Barone Castri Belmontis ius adohæ, ratione scutorum tercentum, quos annis singulis ex Catholicæ Maiestatis concessione, ipse Dominus Galassus percipit super baiulatione cuiusdam Casalæ, seu vici Cusentiæ, in cuius rei concessione non erat facta mentio de feudo, nec de burgenfatico, quamquàm esset verbum inuestio, cũ clausula præ te, & hæredibus ex tuo corpore, ita Petr. Garf. dec. 55. & fuit decisum non esse feudalem concessionem, & releuium non deberi.

Tamen quia hodie in burgenfaticis dicitur, quod Rex uti solet his verbis, ut quia in illo priuilegio non erat reseruatum seruitium, & in dubio etiam non videtur feudum dari sub reali seruitio, & c. fuit iudicatum, ut dixi, nõ teneri ad releuium, & ius adohæ, non obstante etiam, quod fuerit dictum per Dominum Regem, quod tales introitus describantur in quinternionibus, ita Lyparul. ad Andream de Ifern. in cap. 1. lit. E. in verbo ut inuestio, de mente Alex. cons. 24. num. 11. lib. 5. Capyc. in inuest. feud. in verba inuestientes, Iacobin. de S. Georg. in sua inuest. vers. inuestiui talem num. 10.

Secundo, ex verbis concessionis apposi-

17 possit solet dignosci si vel nè, concessio sit feudalis, vel burgenatica, ut
 18 potè si in cōtractu, siuè in cōcessione introituum fuerint apposita verba solita apponi in feudorum concessionibus, prout dicit *Andr. de Ifern. in cap. 1. ex quib. causis feud. amict.* ut potè si di-
 19 cum fuerit pro te, & hæredibus ex corpore legitimè descendentibus hoc casu in feudum dicatur facta cōcessio, ut post *Menoch. Petr. de Gregor. & alios Intrigiol. d. loco, Rosental. ibidem.*

Secus autem si fuisset dictum, &
 20 hæredibus quibuscumque, vel pro te, & quibus dederis, nam utroque casu allodiale esse concessionem censuerunt, *Cacheran. decis. 29. num. 18. Curt. sen. conf. 1. col. 2. Ias. conf. 9. num. 6. inter consil. Alberti Bruni, & nouissime hæc fundauit sententiam Reg. de Ponte conf. 2. num. 4. vol. 1. Bammacar. in cap. feudum ea lege num. 38. & seq. si de feud. defuncti.*

Declara tamen omnes casus in quibus rem concessam censetur esse feudalem, ut si non esset reseruata solutio releuij, illud non deberetur; quod assumptum subintellige cum hac declaratione, ut in ijs locis tantum procedat in quibus nõ adest consuetudo, nec lex particularis de soluendo releuio, ea nimirum rōne, quia releuij solutio est onus feudatarij, idè non est præsumendum in feudo, nisi apponatur à lege, vel partibus, vel consuetudine, cum sit contra feudi naturam, & ab eo extrinsecum, ut latè supra q. 6. par. 1. fundauit. Verùm in ijs locis, in
 22 quibus diximus deberi, ut supra q. 4. par. 1. tunc facta concessione in feudum debetur releuium, etiam quod non exprimat, cum in Regno nostro adsit & consuetudo, & lex scripta, nèpè hæc *constit. post mortem, & cap. Regni apud Fogiam, cum exigatur ob mortem Baronis, Freccia d. author. 3. num. 4. & per totum.*

Vnde si Rex in locis, in quibus releuium soluitur concederet alicui rem

in feudum cū clausula saluo iure seruitij feudalis, & non expresso releuio, adhuc potest illud exigere Rex, tamquam quod contineatur implicitè sub clausula illa, saluo iure seruitij, ita *Lanar. conf. 13. & conf. 40. & 92. nu. 10. & 11.* cum releuium contineatur sub clausula illa, iuribus Curia sepe saluis, ut dixi supra q. 10. par. 3. & soluitur Regi pro seruitio inuestituræ, quã facit vassallo, & ob recognitionem Dominis, ut dixi supra q. 10. p. 3.

Insuper aduertendum est, quod quando conceduntur istæ functiones fiscales à Rege, aliud esse si concedantur earum exactiones; nam non importat concessionem rei pleno iure, sed tantum possessionem rei, ita aduertit *Franc. de Ponte d. conf. 71. num. 4. vol. 2.*

Idemque amplia, ut non debeatur releuium si bona ex quorum fructibus releuium prætitur fuissent data in excabiũ pro bonis feudalibus, ablati tẽpore guerræ, & pro excabiõ cõcessis tot introitibus, quia si in tali excabiõ non esset dictum in feudum, adhuc releuium non debetur, prout sic fuisse
 ¶ decisum refert *Io. Camill. Bilotta allegat. 2. num. 3. ex Jacob. de Ayell. de iure adoba num. 17. Io. Andr. Georg. alleg. 3. sub num. 10.*

ARGUMENTVM.

Feudo intrà annum solutionis, & mortis ad Regem deuoluto, & ab eod. Rege alteri de nouo concesso, an hic nouus infeudatus debeat soluere releuium, nõ solum per suum prædecessorem. Et an fiscus pro releuio debeat præferri creditoribus super feudo ad se deuoluto, & negatiua suadet sententia. Et quid in subfeudatario. Quid si adhuc releuium esset soluendum in pluribus annis. Et quid si concessio facta esset cum clausula, iuribus Curia

riae semper saluis, vel expressè infer-
tur.

S V M M A R I V M.

- 1 **E**Xequutio pro releuio fit contra tertium possessorem feudi.
- 2 Releuium an debet soluere nouus concessionarius de feudo deuoluto, & à Rege de nouo sibi concessio, si non fuerit solutum.
- 3 Nouus concessionarius feudi deuoluti non tenetur soluere releuium non solutum, & num. 6.
- 4 Releuium, siue seruitium per deuolutionem feudi extinguitur in personam domini.
- 5 Feudum deuolutum Regi, & de nouo alteri concessum venit ad concessionarium liberum.
- 6 Releuium non solutum à subfeudatario, nec debetur à nouo concessionario Baronia Regi, sed Baroni.
- 7 Nisi Baronia esset concessa cum subfeudatarijs, qui essent notati in cadulario Baronum.
- 8 Subfeudatarij deuolutae Baroniae de nouo concessae si de nouo fuerint notati in cadulario soluere tenentur releuium Regi, non autem Baroni.
- 9 Nouus concessionarius nec tenetur soluere releuium in pluribus annis debitum, & non solutum.
- 10 Releuium à nouo concessionario feudi deuoluti debetur, si in concessione dictum fuerit, saluo iure releuij, vel iuribus Curiae.
- 11 Releuium non debetur de feudo, quando haeres non vult esse haeres in illo, & ad fiscum deuolueretur ob repudiationem haereditatis feudum praestitum, nec fiscus praeferrri debet creditoribus super feudo.

QVAESTIO IV.

- 1 **N**us releuij licet personale esse, supra concludimus q. 4. p. 1. tamen de facto contra tertium, & cum ratione, & de consuetudine Regiae Camerae fit pro illo exequutio,

vt ex Freccia, ceterisque ibi concludimus, quare propterea dubitando, quid si feudum deueniret ad tertium possessorem non ex facto feudatarij, vt quia si alienasset intra annum petendae inuestiturae, sed ex facto Domini, vt quia feudum ad se deuolutum, pendente anno inuestiturae alteri concessisset, an non obstante hac noua concessione, iste concessionarius teneatur soluere releuium non adhuc solutum, ex ratione supradicta, quia hoc onus de facto sequitur rem, & hac de causa si esset tertius, qui possideret, vel succederet, deberet soluere releuium, prout in simili casu quando feudum intra annum petendae inuestiturae transiret ad nepotem, & sic interuenirent mortes duorum nempe patris, & filij, tamen nepos (si releuium non esset solutum) adhuc soluere tenetur, sed vnicum, vt iam dixi, quod non absimile videtur dicendum in casu isto, vt iste nouus concessionarius teneatur ad solutionem releuij, tanto magis, quia concessio in dubio intelligitur facta cum oneribus, & honoribus.

Contrarium tamen est dicendum, vt hic concessionarius non teneatur soluere releuium non solutum, & hoc firmo ex ratione, & autoritate DD.

- 4 **R**ationibus, quia feudum dum deuoluitur ad Dominum, res reuertitur ad suam pristinam naturam, & seruitium, siue releuium est extinctum in persona Domini, vt ex Andr. de Ifern. in cap. 1. S. huius autem generis circa nu. 12. tit. ex quib. caus. feud. amict. quapropter feudum venit liberum ad feudatarium nouum concessionarium, dicit Freccia d. author. 3. num. 27. quod etiam euenit ex mutatione personae, cum mutata persona, mutetur conditio, & actio. Item quia ob mutationem personae, quae tenebatur ad releuium, illud onus cum persona est extinctum, l. 2. C. de fund. rei priuat. Freccia d. loco num. 27. author. 3.

Autoritatibus Doctorum suadetur

6 tur, qui hanc sequuti sunt sententiam, prout fuit *Freccia, Andr. de Iser. quem ibi allegat n. 27. vers. Quarto si post mortem, & post eum in simili Ayell. de adoba num. 87. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. nu. 635.*

6 Declara hanc sententiam non solū in feudatario procedere, sed in casu simili de subfeudatario, vt si mortuo subfeudatario in Baronia, vel Comitatu, quod si dicta Baronia, vel Comitatus deuoluerentur ad Regem, qui Rex de nouo illam concederet, adhuc non soluto releuio de morte dicti subfeudatarij, tunc si dicti subfeudatarij essent notati tantum in cedula, & concessio esset facta cum subfeudatarijs hoc casu releuio esset soluendū ipsi Baroni, non autem Regi, prout ita fuisse decisum in causa Comitatus Carriati, cum Duce Ariani, refert *Ayell. d. loco num. 87. circa finem numeri.*

8 Sed si Rex concederet de nouo, & dixisset numerari in quinternionibus Regiæ Camerae, tūc quia mutatur natura, releuio esset soluendum ipsi Regi, non autem Baroni, per mortem subfeudatarij, prout ita fuit iudicatum in causa Ducis Montis Alti, refert *Ayell. d. loco num. 87. in fine.*

9 Declara secundo, procedere etiā si releuio esset soluendum in pluribus annis, quia adhuc iste nouus successor siue nouus concessionarius non tenetur ad hoc releuio isto modo soluendum, ita *Freccia d. auctor. 3. num. 27. vers. quarto si post mortem, circa finem numeri.*

10 Declara tertio, vt si Rex in concessione dixisset, saluis iuribus nostræ Curie, prout est releuio, vel saluo releuio, quia adhuc releuio esset soluendum ab ipso nouo concessionario, quia per ista verba videtur, quod Rex noluit sibi præiudicare in exactione releuij, imò per dictam clausulam videtur velle expressè illud solui, *Freccia d. auctor. 3. num. 35. vers. quid si in ea concessione circa finem, & hæc est fortis*

limitatio ad doctrinam *Freccia*, & aliorum.

11 Declara quarto, vt fiscus non possit prætere releuio de feudo sibi deuoluto ob mortem feudatarij, nec præferri creditoribus feudi, etiam stante legitimo hærede, sed nolente esse hæredem, ita ex *Marin. Freccia d. auct. 3. num. 27. & consuluit pro Ioanne Baptista de Ebulo cōtra Regium fiscū, Camill. Medic. conf. 55. num. 5. vers. tertio aduertantur eum seq. ad finem, quia hoc casu nullo existente hærede, fiscus dicitur succedere vt hæres anomalus, & feudum devenit ad Regem vt res sua, quæ dicitur reuerti ad Dominum, & ex resolutione iuris feudatarij, ergo qua ratione soluit, cum nec sibi ipsi soluere potest, nec se ipsum recognoscere, nec releuio debetur ex resolutione iuris alieni, quinimo fiscus adhuc remanet creditoribus obligatus, & hoc tum quia hæres dicitur, tum quia assensus præstitit super dictis obligationibus, latè *Camill. de Medic. ibid.**

ARGUMENTVM.

Feudo vendito intra annum petendæ inuestituræ non adhuc soluto releuio, quisnā soluere illud tenetur emptor, vel venditor, & quid in reemptore cū pacto de retrouendendo, & quid in feudo pignorado. Et emptorem teneri ratione rei ad solutionem releuij, declarando si vendidit in fraudem releuij, vel bona fide, vel ex necessitate pacti de retrouendendo. Item in hærede emptoris retrouendete, & in hærede venditoris reemete, refertur decisio Regiæ Camerae.

SVMMA RIVM.

1 **R**eleuio non solutum an sit soluendū ab emptore cōparente intra annum petendæ inuestitura dubitatur.

- 2 Releuium non debetur ubi quis ex cōtra-
ctu venit ad feudum.
- 3 Emptor feudi tenetur soluere releuium
non solum, quando emit intra annum
petendæ inuestitura, uti tertius possessor
feudi.
- 4 Venditio feudi intrā annum non præiudi-
cat fisco in actione releuij, & de ratione
num. 5. & 6. & nouiter perpenditur, &
num. 7.
- 7 Releuium non esse soluendum ab emptore,
quomodo intelligendum declaratur.
- 8 Venditor feudi intra annum quando ip-
se teneatur ad releuium distinguitur.
Vendens ob fraudem releuij tenetur ad
duplicatum releuium.
- 9 Vendens feudum ex bona fide intra an-
num tenetur ad releuium, sed postea re-
petit ab emptore feudi, casu quo feudum
uoluerit retinere, & decisio refertur.
- 10 Releuium debetur ab emptore feudi in ca-
su emptionis, quando ita in inuestitura
factum esset.
- 11 Releuium duplicatum non debetur à ven-
ditore feudi, si ex non fraude denuncia-
re mortem omiserit.
- 12 Releuiū an debeatur (fructibus feudi vē-
ditis) ob mortem emptoris, vel vendito-
ris remissiuè.
- 13 Releuium non debetur ab herede reemen-
te feudum intra annum, ob mortem vē-
ditoris sui prædecessoris.
- 14 Retrouendens feudum intra annum petē-
dæ inuestituræ an teneatur soluere rele-
uium, dubitatur.
- 15 Affirmatiuè concluditur, & decisiones re-
feruntur.
- 16 Filius, vel alius futurus hæres emens, vel
retrahens feudum in vita alienantis, an
ob eius mortem teneatur ad releuium,
negatur.

QVÆSTIO V.

Eclarādo supra-
dictam cōclu-
sionem ab illa
inferendo que-
ro si feudum
intra annū pe-
tendæ inuesti-
turæ fuisset vē-

ditum ab hærede, nullo soluto releuio
ab hærede Regiæ Curie, quid fiet de
releuio, ut an à venditore, uel ab em-
ptore sit exigendum.

- Communis tamen conclusio est, q
- 2 releuium numquam soluendum est ab
illo, qui succedit ex contractu, prout
est emptor, qui non tenetur soluere
releuium in casu prædicto, ita Andr. de
Ifern. in cap. 1. S. 1. num. 7. per quos fiat
inuestitur. ubi Lyparul. in verbo ab empto-
re Capyc. in repet. cap. Imperialem, S. præ-
terea si quis infeudatus col. 21. vers. quod
releuium, Ayell. de iure adoha nu. 73. Affb.
in const. post mortem num. 10. & rationem
assignat Andr. quia releuij solutio est
inducta de cōsuetudine in hærede suc-
cessore tantum, non autem in empto-
re, Io. Vinc. de Ama alleg. 95. num. 1. vel
qui habet ex contractu. Ex quibus in
casu nostro videtur dicendum releuiū
non esse soluendum ab ipso emptore.
Alia ratione, quia vassallus alienando
feudum in alium spoliatur se feudo, &
desinit esse vassallus, & consuetudo
soluendi releuium in vassallo succes-
sore est inducta, ergo dum persona nō
est talis, qualis, ideo non tenetur ven-
ditor.

Sed si hoc esset verum, sequeretur,
quod dum vassallus non est in posses-
sione feudi, quia alienauit non tene-
tur ad releuium, cum possessio sit ne-
cessaria, ut alias diximus, & isto modo
fiscus amitteret releuium.

- 3 Ego verò contrariam sequor sentē-
tiam in casu prædicto, ut emptor ipse
teneatur fisco soluere releuium, quā
sen-

sententiam intelligas vnà cum declaratione sequenti.

Primo, quia si vassallus alienando, & sic vendendo desijt esse vassallus, & non est in possessione feudi, sed ipse emptor, vnde dum nō est in possessione feudi, nec tenetur petere inuestituram, vt iam toties ex Freccia, cæterisq; dixi, estque recepta sententia, q̄ semper quod vassallus non reperitur in possessione feudi excusatur à petitione inuestituræ, & solutione releuij.

Secundo, quia & si vassallus non possideat, & emptor possideat, quis enim negare poterit hunc emptorem esse tertium possessorem feudi, sed fiscus de cōsuetudine pro releuio facit executionem super feudo contra tertium possessorem, ergo quidnam obest fisco quin nō possit propter hanc rationē releuium exigere ab ipso emptore, tamquam tertio feudi possessore, & sic posset responderi ad vnum obiectum, quod posset fieri, vt dum solutio releuij onus est personale feudatarij, meritō ipsius personam egredi non debet, maximē quia vassallus per venditionem feudi non potest præiudicare iuribus Domini, nec expressè, nec tacitè; Ius enim Domini semper remanet inconcussum tamquam alienum, & tantō fortius, quia in assensu, quem præstat Dominus in tali venditione, semper apponitur clausula, iuribus nostris, & alienis semper saluis, per quæ verba Dominus videtur sibi non præiudicare circa releuij solutionem. Insuper quando emptor emit, videtur tacitè cōsentire solutioni releuij, quod debetur ex feudo, quia dum emit intrā annum mortis, præsumitur scire hoc debitum releuij, cū illud de iure debeat in Regno nostro ex antiqua consuetudine, vt dixi.

Et isto modo respondetur ad illam conclusionem dicentium releuium nō solui per emptorem, quippe vera est, sed non potest applicari ad casum nostrum cum diuersa vigeat ratio, ibi nō

quærunť DD. si emptor teneatur soluere releuium ob ipsam solā emptionem, vt quia ipse dicitur venire ad feudum iure singulari, nempe ex contractu, hoc autem casu ob simplicem emptionis contractum non tenetur. Ac in casu nostro emptio nō est simplex, sed emptor emit intrā tempora petendę inuestituræ, & sic sibi onus videtur assumere (si solutum non fuerit) contra rem ipsam. Alia ratione quia iste videtur nouus emptor, siue est tertius possessor, meritō cōtrā ipsum vt in tertium possessorem pro releuio faciendā est executio ob releuium non solutum per suos prædecessores, vt iam diximus.

Sed hæc omnia intelligenda sunt istis modis. Primo, quod aut heres iste venditor vendit feudum in fraudem releuij. Secundo, aut bona fide, nulla existente fraude. Tertio, vel ex necessitate pacti de retrouendendo.

Primo casu teneri ad duplicatum, vt ahnuit *Vinc. de Anna loco allegando*. Secundo casu teneri ipsum venditorē ad soluendum releuium, sed postea emptor tenetur restituere ipsi venditori, quicquid solutum fuit Regiæ Curie pro releuio, casu quo voluerit terram retinere, prout ita decisum refert *Anna alleg. 95. nu. 9.* licet solutio fiat per venditorē, tamen cedit in damnum emptoris, & sic emptor soluit, licet per intermediam personam venditoris.

Declara tamē supradictam conclusionem, vt emptor non teneatur ad releuium, regulariter procedere, secus autem si pacto cōueniretur in inuestitura, vt releuium debeat quando cūque in alium transferretur, ita notat *Freccia d. authorit. 3. num. 34. vers. secundo quando esset dictum*, & ratione, quia sicut hæc consuetudo soluendi releuium esset inducta per consuetudinem in morte, ita & pacto in vita induci potest, secundum *Freccia*, & nos supra diximus in principio.

Declara secundo, vt si non ex fraude

11 de, talis venditor non curauit denunciare mortem intra legitima tempora, vt nec reneatur ad duplicatum releuium, ita Anna d. alleg. 95. num. 7. refert ¶ *decisum fuisse.*

12 Declara tertio, vt venditis fructibus debeatur releuium ab hærede, sed emptores introituum debent contribuere, vt dicam in quæstione sequenti, & infra quæst. 28.

13 Declara quarto casu, vt releuium sit soluendum non solum ab emptore feudi in casu prædicto, sed nec etiam ab hærede, qui reemit feudum post mortem feudatarij, vigore tamè pacti de retrouendendo, alias secus esset, ¶ prout ita fuisse bis decisum refert Freccia d. auctor. 3. num. 14. Ayell. num. 86. quia dicitur venire ad feudum illud, non ex iure successionis, sed ex contractu, licet succedere dicatur ad illud ius reemendi, ita ibi Ayell. d. loco, quia si non adesset pactum de retrouendendo esset nouus emptor, & sic ex nouo contractu veniret ad feudum, quo casu non teneretur ad releuium, ex rationibus, quas affert Freccia d. loco, vide quæ dicam infra q. 26.

14 Sed quid in casu contratio, si hères haberet feudum emptum à suo prædecessore cum pacto de retrouendendo, & hères venditoris exercuisset pactum de retrouendendo intra annum, & hères emptoris retrouendit, post tamè factum casum successionis, & sic mortis, hæc quæstio non est tacta per DD. qui de releuijs verba fecerunt, ego illam excogitavi, nec aliquid potui inuenire, dicebam tamen quod hères retrouendens tenebatur ad releuium, ratio quæ me mouebat erat, quia iste retrouendens iam fuit hères in feudo per mortem patris, vel prædecessoris, & per consequens ipse releuij soluere debebat, dum ei competebar extrema releuij, nempe mors feudatarij, & successor vt hères erat, & in hærede successore releuium erat introducum.

Postea reperi secundum hanc meam 15 rationabilem responsionem fuisse decisum in Regia Camera in anno 1570. in causa Mag. Aloysij Acciapacci, quo tēpore fuit productus liber Notamentorum Regiæ Cameræ, vbi reperiiebatur notata decisio die 4. Octob. 1564, facta relatione in collateralali Cōsilio per viam legis, prouisum fuit in dicto casu deberi releuium. Et idem in anno 1588. fuit iterum secundum prædicta decisum in causa hæredum Isabellæ Scortiatæ. Et iterum in alia causa fuisse idem decisum, refert in suis decisionibus manuscriptis sub tit. de iure releuiorum Reg. Moles decis. quinta adducens, ibi Loffred. in parasref. feud. per quos fiat inuestit. vide quæ dico infra quæst. 26.

16 Sed quid si filius, vel alius futurus hères reemit feudum in vita uendētis, an mortuo feudatario, uenditor teneatur ad releuium? dicas quod non, quia tunc dicitur venire ad feudum, non ob mortem, sed dicitur venire ad illud ex contractu, at tunc soluere nō tenetur, qui venit ex contractu ad feudum, cum releuii solutio in hærede uide quæ dicam infra q. 26. hæc eadem par. 4.

ARGVMENTVM.

Venditis fructibus feudi, in casu tamen permisso à lege, & moriente Barone uendente. Releuium an sit soluendum ab hærede uendentis, uel ab ipso emptore dubitatur, & concluditur posse Dominum à quo uoluerit releuium exigere, sed gratia facilioris exactionis à possessore exigitur, & quid de clausula apponi solita in talibus uenditionibus, dumodo liceat Regiæ Curie exigere releuium à quo uoluerit, & referuntur allegationes super hoc puncto factæ.

SV M.

S V M M A R I V M.

- 1 **F**ructus feudi quando possunt vendi remissive.
- 2 Fructibus nullis recollectis ex feudo, quando releuium debeatur remissive.
- 3 Releuium debet solui de feudo vendito ab emptore, non autem à venditore.
- 4 Fructibus feudi venditis, fisco potest exigere releuium à quo voluerit.
- 5 Clausula, quod liceat fisco exigere releuium à quo voluerit solet apponi in venditione fructuum feudi.
- 6 Fructibus feudi venditis releuium, & seruitia exiguntur à possessoribus feudorum, sed venditores tenentur contribuere ipsi possessoribus emptoribus.
- 7 Fructibus feudi venditis fisco fraudabatur releuium, & ideo fuit latum decretum generale.
- 8 Donatiuum factum à vassallo Baronis pro eius iucundo ascensu, an spectet ad affiliationem fructuum, vel ad ipsum Baronem, decisio refertur.

QVÆSTIO VI.

1 **S**olent feudatarij, (vt eorum necessitatibus cōsulant,) non feuda vendere, sed tantum fructus, eorumque commoditates, vel census constituere, maximè his temporibus, in quibus tum ob bella, tum ob mutationem monetæ factam quinque ab hinc circiter annis, & propriè in anno 1622. de Mense Martij, pecuniæ maxima est penuria, de qua venditione fructuum *Alex. conf. 18. lib. 5. Bald. in cap. quæ in Ecclesiarum col. 4. num. 20. de constit. Milanens. decis. 7. num. 46. lib. 2. DD. in l. codicillis, S. instituto, ff. de legat. 2. Amad. de Ponte q. 34. n. 6 de laudim.*

Videbatur namque dicendum hæ-

2 redem vendentis, non esse cogendum ad releuium, quippè pluries admisimus, nullis recollectis fructibus in anno, quo moritur feudatarius, hæredem non teneri regulariter, verum ex communi practica Regiæ Cameræ aliter seruari in Regno nostro, vt collatis fructibus trium annorum præcedentium, medietas vnus anni soluatur ab hærede, vt dixi supra.

3 Insuper (feudo vedito) releuium esse soluendum, non à venditore, sed ab emptore, vt iam supra affirmanter cōcludimus, prout in casu simili, vassallo hærede non existente in possessione feudi, releuium non esse soluendum ab eo, prout docuimus hac par. q. præcedenti, quæ omnia huc pro hærede vendentis conferendo, videbatur ipsi non teneri.

4 Verum his nõ obstantibus pro Regio fisco iudicandum puto, vt hoc casu omnino releuium exigere possit à quo voluerit, vel ab ipso fructuum emptore, vel ab hærede veditoris, & hoc tum virtute clausulæ, quam solent apponere Regg. Regiæ Cancellariam in talibus contractibus, nempè vt registretur talis contractus intra biennium, verum quod liceat Regiæ Curiæ exigere seruitium à quo voluerit. Imo & tum gratia facilioris exactiois faciendæ per Regiam Cameram Summaria fuit latum decretum generale, quod in istis casibus seruitia, & releuia indistinctè exigantur à possessoribus feudorum, & emptores fructuum contribuant ipsi feudatario, quod decretum consonum iuri videtur, quia emptor fructuum non erat feudatarius, sed quedam tertia persona, quæ emit illud ius percipiendi fructus feudi, & per cōsequens non poterat compelli ad releuium, quia ipse nec verè erat possessor feudi, cum illa penes ipsum feudatarium venditorem reperiebatur, sed tantum, vt dixi, ipse emptor habebat ius illud recolligendi fructus, Ex parte autem venditoris dicebatur ipsum nõ esse

esse in possessione recolligēdi, & percipiendi fructus, sed dicebar, quod alius erat in dicta possessione; erat enim (ipse dicebar) nudus proprietarius, quo casu non proprietarius, sed usufructuarius releuium tenetur soluere, vt dicā hac par. 4. q. 12.

Et hac ratiocinatione facta inter feudatarium, & emptorē introituum fiscus releuij defraudabatur, ideò benè apponūt Regentes clausulam, vt liceat exigere Regiæ Curia à quo voluerit, & ad finem omnem prorsus tollendi exceptionem Regia Camera decreuit, vt venditor soluat, & emptor contribuat, quod decretum rationi accedit, quia cum releuij solutio ex consuetudine Regiæ Camera afficiat feudum ipsum secundū hodierna tempora, adeò vt contra quemlibet tertium possessorē fiscus habet pro illo actionem, quem possessorem intelligimus de naturali, nempe de eo, qui fructus & commodum, percipit, meritò, & ipse onera portare debet, pro quibus vide sequentem allegationem præceptoris mei D. Octauij Bammacarij, quam mihi dedit quidam patritius Salernitanus, qui erat valde familiaris Antonij della Calce, q. fuit discipulus Octauij, predicti & dum in magna erat expectatione mortē immatura præuētus fuit, & illum ego scio.

8 Declara, quid si locatis fructibus feudi, Baro accedat ad feudum, & vassalli pro eius iucundo ingressu donent aliquam quantitatem Baroni, an hæc quantitas pertineat ad conductorem fructuum feudi, vel ad ipsum Baronē, dicas quod non spectat ad conductorem siuè affictatorem, sed ad ipsum Dominum, ita Oldrad. conf. 129. Parid. de Puteo de reintegr. feud. tit. an facta concessione feud. cap. & quia, Nicol. Boer. decis. 19. num. 6. vide supra in alleg. q. 3. num. 14. par. 2.

ARGVMENTVM.

Venditio certorum annuorum introituum super fructibus feudi, quando feudalis censenda est, defenditur, & de clausulis enarratur, & de clausula releuij, & seruitij.

SVMMARIVM.

- 1 **C**lausula apponi solita in venditionibus fructuum feudi, quod licet Regia Curia exigere seruitium, & releuium à quo voluerit.
- 2 *Doctrina Alex. conf. 18. ponderatur, & respondetur num. 29.*
- 3 *Venditione sine assensu facta dominium super feudo nec hypothecaria transfertur*
- 4 *Ius formatum, vel dominium si transfertur super feudo inducitur diuisio feudi, & assensus Proregis non tenet.*
- 4 *Venditio fructuum feudi non constituit ius respectu feudi subiugati, sed respectu corporis fructuum omnibus annis.*
- 5 *Feudatarius potest dare potestatem percipiendi fructus à feudo, dummodo non causetur ius distinctiuum à principio.*
- 6 *Doctrina Bal. in cap. que in Ecclesiarum num. 20. vers. quoro numquid feudatarius perpenditur, & num. 8.*
- 7 *Fideicommissarius obligando pensiones, vel ius pensionis non cadit in commissum secus autem si rem.*
- 9 *Fructus feudi, vt possint alienari requiritur, vt sint ad modicum tempus alienati, secundo vt adsit pactum ne transferatur aliquid ius, vel dominium in emptorem.*
- 10 *Clausula ad vendendum, alienandum, hypothecandum, in dotem dandum, cum obligatione bonorum, Regio assensu, &c. arguunt dominij translationem.*
- 11 *Verba Bullæ Nicolai V. & Gregorij xij. declarantur, & ponderantur.*
- 12 *Census, vt valeat constitutio relatio debet fieri ad rem, alias esset usurarium, & de ratione ibidem.*
- 13 *Periculum, & damnum rei debet considerari*

derari in constitutione census.

- 14 *V usufructuarius non potest vendere fructus ad formam bullæ.*
- 15 *Subiugatio fructuum super fructibus officij, vel fundi intelligitur facta super fundo ipso, vel officio.*
- 16 *Feudatarius nullum potest ius super feudo constituere, & super re feudali.*
- 17 *Vendere fructus feudi, esset vendere partem feudi probatur.*
- 18 *Venditio fructuum feudi inter immobilia consideratur.*
- 19 *Prohibitus alienare fundum, prohibetur alienare fructus nondum perceptos.*
- 20 *Alienatio fructuum feudi fieri potest quando vassallus se obligat actione personali, non autem si super re ipsa feudali ius aliquod constitueret.*
- 21 *Prohibitus vendere, vel obligare potest se actione personali ad fructus præstandos obligare.*
- 22 *Venditionem fructuum feudi posse fieri, usque ad quinquennium. Alij usque ad vitam feudatarij refertur.*
- 23 *Fructibus fundi legatis, ususfructus videtur constitui declaratur.*
- 24 *Verba legati fructuum fundi quando diriguntur ad heredem, & quando ad creditorem refertur, ut prima casu actio sit inducta personalis, non autem ius super re, secundo casu ut sit inductum ius super re.*
- 25 *In dubio verba legati fructuum, ut supra inducunt usumfructum formalem.*
- 26 *Authoritates Doctorum super hac re referuntur.*
- 27 *Hypotheca, & assensus registrationis clausule apponi solite in venditionibus fructuum feudi arguunt dominij translationem super feudo.*
- 28 *Ad hæc solutio respectu fructuum reseruata cum fiat à venditore arguit venditorem in feudum.*
- 30 *Doctrina Franc. de Amicis respondetur.*
- 31 *Decretum generale Regie Camera, quod releuia exigantur à possessoribus feudorum in casu venditionis feudi, eiusque fructibus mentionatur.*

Felix Polizzi pro capitali duc. 12° millia emit à Barone Placanici ann. duc. 960, super fructibus, & introitibus feudalibus dictæ Terræ in perpetuum, cum pacto tamen de re-
trouendendo, cum clausulis ampliffimis, ita quod dicti introitus transeant in vtili dominio dicti emptoris ad vendendum, alienandum, & quod ad hæc solui debeat à venditore cum Regio assensu, in quo adsunt consuetæ clausulæ Cancellariæ apponi solitæ, vide licet, quod liceat Reg. Cur. exigere seruitium à quo voluerit.

Item quod assensus infra biennium registrari debeat in Reg. Cam. prout in effectu registratus fuit.

Fiscus præterdit releuia, imò duplicata, præsupponendo, quod dicti introitus sunt feudales, secundogeniti heredes repugnant præterdentes, & sint allodiales, fuit articulus remissus ad Reg. Cam. decidendus si isti introitus sunt feudales, vel allodiales.

Nos adhærendo Reg. Fisco tuemur partes primogeniti, & præterdimus absq; dubitatione introitus prædictos esse declarandos feudales.

Præterditio secundogeniti fundatur in doctrina *Alex. conf. 18. attentis, & narratis in themate super primo. dubio lib. 5* vbi probare conatur ex simili.

Venditione facta absq; Regis assensus non transferri dominium, neque competere hypothecariam super feudis, sed actione personali teneri venditorem, eiusque heredes super fructibus feudorum, *Franciscus de Amicis fol. 48. num. 26. ad 31. eandem tenet opinionem ea ratione, motus, quia si transfertur dominium, vel aliquod ius formatum super feudo inducitur diuisio feudorum, & Prorex non potest assentire, D. de Franch. decis. 159.*

Ex Modernioribus eandem opinionem sequitur *Franc. Milanens. decis. 7. num. 46. lib. 2. qui ex doctrina Bald. in cap. quæ in Ecclesiarum col. 4. nu. 20. vers. quæra numquid feudatarius de constitut.*

- 4 probare conatur, quod iste annuus redditus non sit constitutus respectu fundi subiugati, sed corporis fructuum feudi omnibus annis, ex glo. in l. codicillis, S. instituto de leg. 2. l. defuncto, S. Sempronio, ff. de usufr. possunt allegari dicta per Camer. in l. Imperialem fol. 20. col. 1. lit. D. qui allegando conf. Alex. 18. lib. 5.
- 5 illud declarat, ut feudatarids possit dare potestatem percipiendi fructus feudi pro certa quantitate, subdit Camer. dummodo non causetur ius distinctu à principio, prò quo faciunt notata per Io. Fabr. in S. item seruiana, instit. de actio. in fin. & num. 26. vers. quid de ipsa feudo, qui dicit, quod feudatarius potest obligare non feudum, sed fructus feudi.

Ex ex doctrina Camer. habemus primum responsum ad conf. Alex.

Predictis tamen, & similibus non obstantibus contrariam opinionem esse veriorē subscriptis medijs demonstrabimus.

- 6 Primò, auctoritate eiusdem Bald. in loco citato per Milanens. supra mentionato, qui nostram, & non suam sequitur sententiam, attendamus quæso verba Bald. qui dicit hæc verba: *Quæro numquid feudatarius possit vendere annuos redditus. Respondeo, potest ad modicum tempus. id est usque ad nouem annos, sed ad longum tempus non potest, quia esset species alienationis, vel sultim esset actus equipollens alienationi, vel in fraudem factus*, opponit Bald. doctrinam glo. fin. in verbo non extitisse in l. codicillis, S. instituto, de legat. 2. quæ dicit, quod fideicommissarius obligando pensiones, vel ius pensionis non succedit in commissum, secus si obligat rem, l. fin. C. de rebus alien. non alien.
- 8 Subdit Bald. declarando glof. hæc verba, quod verum est si hoc actum est ne vile dominium transeat, quia non dicitur alienare, qui facit pactum ne transferatur dominium, quod retinet apud seipsum, quia non dicitur nisi ille actus per quem transit aliquid do-

minium, l. 1. C. de fundo dotali, hæc Bald. ex cuius theorica reassumitur, quod ut valeant alienatione feudatarii super fructibus feudi duo requiruntur: Primum, ut sint ad modicum tempus, & non ultra 9. annos, sequitur Bar. Bald. & communiter in d. l. codicillis, S. instituto de legat. 2. Secundum, ut fiat cum pacto, quod non transferatur aliquod ius, vel dominium in emptorem, & in facto deficiunt parti aduersæ hæc duo requisita, quia alienatio fuit facta in perpetuum non ad modicum tēpus.

Item cum clausulis ad vendendum alienandum, hypothecandū in dotem dandum, &c. cum obligatione omnium bonorum, & Regio assensu, ergo dominium secundum opinionem Bald. fuit translatum in emptorem pro illis annuis duc. 380. & sic Bald. claris verbis nostram fundat opinionem, & consequenter doctrina Milanens. qui Bald. sequitur, vel corrui, vel pro nobis etiam allegari potest, idem Bald. in l. voluntas col. 2. vers. illud certum est, C. de fideicom. dicit quod vassallus potest vendere fructus ad modicum tempus, quia non est alienatio, & est doctrina passim recepta, ex cumulatis per Tiracquell. de retract. lignag. S. 1. glof. 7. n. 47.

- Secundo principaliter probatur, quia inter cætera substantialia Bullæ Nicolai V. confirmatæ per pragmaticam Regis Alfonsi, & Bullæ Greg. XIII. illud requiritur quod census imponatur super rebus, & proprietatibus suis, quod pronomen suis donaret dominium de presenti, l. fita, ubi Bart. de aur. & argent. lega. Petrus de Gregur. in commen. ad Bullam predictam q. 5. num. 8. vbi hoc intelligit durante toto tempore vitæ contractus subiugatorij vsque quo exercetur pactum de retrouendēdo; sequitur punctualiter D. Garf. Mastrill. decis. 150. in princ. Ergo super fructibus vti à solo separandis, & percipiendis tanquam incertis quorum dominium non est penes feudatarium imponi nõ potest, quia oportet, ut dominium sit
- de

de præfenti penes subiugantem tempore contractus, & hoc specificè declarauit Bulla Gregorii xiiij. cuius verba refert *Mastrill. in additione ad Petr. de Greg. q. 5. num. 68.* & sunt sequentia videlicet: *Concedimus, declaramus, & Statuimus illud addentes, ut in censuum emptione, & venditione prius unius prædij, vel plurium rerum certarum, super qua vel quibus census ipse constituatur expresse, & deinde si voluerit omnium bonorum in genere mentio fiat, &c.*

12 Tertio roboratur, quia de essentia contractus censualis est, ut census constitutur in bonis, & ad bona fiat relatio alias esset vsurarius, rō est, quia iniquum videtur emptorem nullum habere rei emptæ periculum, sed semper tutum esse, reddendumq; saluum fore contra *tex. in l. 1. C. de pericul. & comodo rei vendi.* vnde ad iustitiam istius contractus oportet quòd redditus constitutur super bonis certis, ac certis finibus descriptis, ita ut illis peremptis perimatur; *Felicianus post Petr. de Greg. in tract. de censib. q. 5. in princip. ita concludit Mastrill. in additione n. 50. & 54. Redoan. in tract. de reb. Eccles. non alien. in rubr. de constitutione annui redditus nu. 47. & 49. Aluar. Valasc. de iure emphiteutico q. 32. num. 10. fol. mihi 194. qui Nauarrum Laurentium, Rodulsum, Cassanum, & alios congerit, & probatur in verbis Bullæ Martini, ibi super bonis suis, oppidis, agris, prædijs, domibus, & hæreditatibus, & paulò inferius ibi bonis in ipso tractatu tunc expressis, & rursus ibi bonis obligatis penitus interemptis. & distructis, quæ verba refert *Valasc. loco citato;* Ergo constituere annum censum super incertis fructibus esset facere contractum improbatum, & vsurarium fatèri, itaq; oportet rem ipsam, seu feuda fuisse obligata, & super eisdem censum constitutū Regis assensu iam impetrato.*

13 Quarto, usufructuarius super fructibus nō potest vendere annuos introitus ad formam Bullæ, quia Bulla dicit

super rebus, & proprietatibus suis, latè probat *Petr. de Gregor. in d. tract. de censib. q. 5. nu. 7. & ibi additio num. 77. & seq.*

Quinto, *Mastrill. d. q. 5. ad Petr. de Greg. num. 147. & 148.* format quæstionem, an facta subiugatione super fructibus in genere talis officij, vel fundi, censeatur facta super officio, vel fundo ex quo fructus nascuntur, adeò ut contra possessore officij, vel fundi agi possit, & concludit quod sic, per iura, & authoritates quas allegat, & ita decisum testatur, & est de mente *Feliciani de censib. lib. 2. q. 3. num. 30. ad 32.*

16 Sexto, probatur authoritate eiusdè *Feliciani in tract. de censib. lib. 2. c. 4. n. 17. vers. idemq; constituendum videtur de vassallo, & feudatario,* qui relata opin. *Alexan. d. cons. 18. lib. 5. ab ea recedit,* ea ratione, quia nullum ius potest hodie feudatarius constituere super feudo, & re feudali, ex *l. Imperialem de prob. feud. alien. per Feder. ubi communiter DD. & ego augeo motiuum, quia vendere super fructibus futuris feudi à solo adhuc non separatis est vendere super ipso feudo, quia fructus pendentes pars soli esse videtur. l. fructus pendentes de rei vendicat. ergo multò magis fructus adhuc nō creati, sed creandi sunt pars soli, & feudi, & sic super feudo censetur facta venditio non actione personali, ut *Alex. & sequaces præsupponunt, & uenditio facta super fructibus pendentes reputatur inter immobilia; latè probat Tiraquell. de retract. consangu. §. 1. glos. 7. n. 37. & seq.**

17 & prohibitus alienare fundum non potest alienare fructus, nondum perceptos, latè probat *Tiraq. loco citato n. 41. subdens post Azzonem Felicianus inter cæteros, quod feudatarius non potest vendere futuros fructus feudi, ut infra proximè dicam, allegat Negusantium in tract. de pignor. 2. membr. 2. par. principalis, num. 48. & 49. fol. mihi 197. tom. 6. tract. qui relata opinione Ioan. Fabri in §. item Seruiana col. 14. instit. de act. di-*

- centis feudum respectu fructuum, & commoditatum posse pignorari absq; assensu, subdit *Negusant*, hæc verba, *intellige tamen tu, & declara istud quomodo vassallus obligaret se actione personali ad dictos fructus, & comoditates feudi; nam tunc valeret obligatio, secus autem si pro dictis fructibus, & commoditatibus vassallus constitueret ius usufructus in re feudali, per notata per Bar. in l. codicillis, S. instituti in 2. q. de legat. 2. & ibi sequitur Bald. & reputat notabile; nam ibi Bar.*
- 21 *vult. quod prohibitas vendere, vel obligare potest fructus rei prohibita alienare, vendere, & obligare se personali actioni ad præstandum dictos fructus: non autem possit usufructum constituere, quia tunc constitueret ius in re, & esset quedam alienatio, vel obligatio. iuxta notata in l. fin. C. de reb. alien. non alien. refert, & sequitur Surd. de alimentis tit. 4. q. 10. nu. 29. & nu. 30, dat aliam declarationem, & restrictionem, vt non procedat quando venditio fructuum sit ad longum tempus, & ex his patet intellectus, & responsio 2, ad doctrinam Alex. & Ioan. Fabri.*
- 22 *Septimo. Alex. d. conf. 18. Ioan. Faber institut. de action. S. item Seruiana col. 4, ubi Ias. num. 119. & alij passim quos late cumulat Tiraquel. de retract. lignag. S. 1. glos. 7. num. 47. qui hæc de re loquuti sunt, diuisi sunt in duplici sententia, alij permittunt alienationem fructuum feudi vsque ad quinquennium actione personali sine assensu, alij ad vitam feudatarij. Iacobus Ardizon. in cap. 112, vtrum vassallus possit vendere ius percipiendi fructus, siue assensu f. 243, tom. 10, tracta. post Azzonem, dixit vsq; ad quinquennium fieri posse, allegat *tex. clarum in l. qui concubinam 29. S. qui hortos de legat. 3. qui permittit alienationem fructuum rei prohibita alienari vsq; ad lustrum.**
- Octauo, probatur conclusio in l. si quis ita legauerit 24. ff. de usufruct. vbi legatis fructibus annuis fundi, perinde accipi debet hic sermo, ac si usufructus fundi legatus esset, vbi glo. resoluendo oppositiones dicit, quod si verba,

- 24 legati, vel contractus diriguntur ad creditorem censetur promissus, vel legatus usufructus, quia sunt verba directa, si uerò ad hæredem, seu debitorem censetur promissus fructus, & sunt verba obliqua, *Bald.* ibi summat *tex.* hoc modo, *qui legat fructus annuos videtur legare usufructum formalem, Bal.* ulterius progrediendo concordat cum distinctione glos. quod si verba sunt directa ad creditorem censetur legatus, vel promissus usufructus, si obliqua ad hæredem, vel debitorem, & non est usufructus, quia debet capere fructus à manu debitoris, subdit *Bald.* quid iuris in dubio quando testator, vel promissor non apponit aliquod uerbum executiuum, sed tantam dispositiuum, dicit *Bald.* q. soluitur per illam legem, quæ in dubio iudicat hoc uerbum directum, quia dicit, quod est usufructus formalis, quod est notatione dignum secundum *Bald.* hic contractus habet nedum verba directa in beneficium creditoris, sed clausulas plusquàm executiuas, vt possit propria autoritate sibi satisfacere ad vendendum, alienandum, hypothecandum, & cum clausulis constituti, & præcarij; ergo dubitari non potest venditum ius reale, & translatum esse dominium illorù introituum in beneficium emproris stante Regis assensu tunc impetrato, & consequenter ad adobas, & seruitia, tenetur.
- 26 Postremò probatur auctoritate *Petr. de Gregor. de concessione feudi par. 8. & par. 2. q. 6. fol. 45. quem sequitur Intrigliol. de feud. centur. 1. q. 43. nu. 74. vers. decimo limitatur, Fab. Ann. conf. 129. num. 16. & nouissime D. Camill. de Curt. in diuers. feud. fol. 24. num. 18. & seq. qui post Io. Garf. in tract. de meliorationibus, & expensis limitat decis. D. Pres. de Franch. 159. & non procedat quando limitata, & designata est dispositio, vel uenditio, tunc enim fundus ad quem limitatur querendus est directo, & iudicatur uti corpus venditum, & Garcia,*
- testa-

¶ testatur ita fuisse decisum.

Tandem ad obturandum os parti
27 aduersæ productæ sunt fides Reg. Cancell. idest omnium Scribarum mandati, qui testantur de stylo Cancellariæ, quòd quando fiunt iste venditiones introituum super feudis apponuntur claululæ de stylo Cancellariæ, vt liceat Regiæ Curiaë exigere seruitium à quo voluerit, & quòd assensus registretur infra biennium in quinternionibus Cameraë, sed in assensibus super hypothecis feudorum non apponuntur istæ claululæ, hoc non alia ratione nisi vt consultum sit Regio Fisco pro suis adobis, & releuijs; interest enim Regij Fisci in suo Tribunali, & registro ac suis quinternionibus registratos habere suos feudatarios, *D. de Franchis decis. 663.* si igitur ex istis venditionibus non trãseretur dominium in emptorem, vtique non esset necessaria registratio, prout nec est necessaria in hypotheca, neq; claululæ, vt liceat Fisco exigere seruitium à quo voluerit, ergo perneccesse fateri oportet introitus esse feudales, & dominium esse translatum in emptorem.

Confirmatur ex pacto particulari
28 inhito inter contrahentes, vt adobis soluatur à venditore, ergo contrahentium intentio est iam declarata, quod venditio erat in feudum, si enim venditio esset disputabilis, sed clarus. Ergo idem est iudicandum dum partes expresse cõuenerunt ad quem spectaret onus adobatum, quia perneccesse declarata est earum intentio facere, scilicet venditionem annuorũ introituum in feudum.

Non obstat *conf. 18. Alex.* quia in
29 casu illius *conf.* non aderat Superioris assensus, vt hic. Secundo procedit dummodo non causetur ius distinctũ à principio cum Camer. supra allegato. Tertiò, procedit in venditione ad quinquennium, vel aliud modicum tempus, nõ in perpetuum, vt hic, & est communis distinctio Ardizon. & alio-

rum per Tiraq. cumulatorũ. Quarto, idem Alex. fatetur ex illo contractu non oriri, nisi personalem actionem, ergo nil commune cum casu de quo agitur.

Nec obstat argumentum Franc. de
30 Amic. quia pragmatica prohibet præstationem assensuum quãdo inducitur diuisio vassalorum, & iurisdictionis, non quando super introitibus feudali- bus cõstituitur annuus census in feudum: quo casu nit interest Regis stante claululæ, vt liceat Fisco exigere seruitium à quo voluerit. Imo interest Regis plures habere feudatarios, quos personaliter vocare possit in casu necessitatis, quando indicitur generale seruitium, & passim practicatur, suntque venditiones iste annuorum
31 introituum in feudum, & Proreges assentiunt; audiui in camera latum esse generale decretum, quod seruitia, & releuia indistincte exigantur à possessoribus ipsa feuda, & emptores introituum contribuant feudatariis ipsis.

S V M M A R I V M.

- 1 **V**enditio fructuum feudi an constituat ius super feudo.
- 2 *Alex. conf. 18. lib. 1. ponderatur pro Regio Fisco non transferri ius aliquod reale super feuda, vbi Regius assensus non adest.*
- 3 *Franc. de Amicis autoritas pro Regio Fisco ponderatur, & aliorum Modernorum.*
- 4 *Annuus redditus venditus, non dicitur cõstitutus respectu feudi, sed respectu fructuum.*
- 5 *Feudatarius potest dare potestatem percipiendi fructus feudi dummodo non causetur ius distinctum à feudo.*
- 6 *Alienatio ad longum tempus fructuum est species alienationis, non sic ad modicum tempus.*
- 7 *Pactum quod transferatur dominium in venditione fructuum, adeste non debet, nec alienatio ad longum tempus.*

- 8 *In venditione fructuum ex quibus clausulis arguatur venditio iuris feudalis.*
- 9 *Venditio fructuum arguit, & continet dominij translationem, & ad hoc ponderantur verba Bullarum.*
- 10 *Census constitutio debet habere relationem ad bona, eorumque periculum, nec ad securitatem.*
- 11 *Perempta re censuali debet perimi census.*
- 12 *Vsusfructus non potest vendi ad formam Bullæ.*
- 14 *Feudum, seu officium intelligitur obligatum, si facta est subiugatio super illorum fructibus.*
- 14 *Census non potest imponi super feudo a vassallo, siue feudatario, & ratio assignatur.*
- 15 *Fructus feudi à solo separandi pars feudi esse dicuntur.*
- 16 *Venditio facta super fructibus feudi inter immobilia consideratur.*
- 17 *Fructus feudi quando possunt pignori sine assensu, vel cum assensu declaratur.*
- 18 *Vsusfructus constitutio constituit ius in re.*
- 19 *Doctorum diuersæ sententiæ de fructuum venditione super feudo facta, quando in feudum, vel allodium censeatur referuntur.*
- 20 *Verba legati ad heredem dirigi, vel ad creditorem, quid importet, refertur, & quid in dubio.*
- 21 *Camerarij doctrina explicatur.*
- 22 *Doctrina Alex. & sequaciū perpenditur.*

IN anno 1562, Illustriss. quondam Dux Atri asserendo ex fructibus Terræ Acquaiuæ, qui percipiebantur de iure Baronis exigere annuos duc. 380. & maiorem summam vendidit super eis pro pretio duc. 3800. annuos duc. 380. mediante Regis assensu, nulla facta expressione in feudum, nec in allodiū. Cum obligatione tamē omnium eius bonorum feudaliū, & allodialium transferens in emptorē omne ius, &c. cum clausulis amplissimis ad vendendum, alienandum, pignoriandum, in dotem dandum, &c. & alijs in benefi-

cium emptoris dictorum annuorum introituum in ampla forma.

Et quoniam emptor prædictus exegit integros annuos introitus du. 380. absque solutione adoharum pro rata sibi tangentiū, & similiter Regius Fiscus, qui iure particulari successit emptori exegit integros annuos introitus absq; deductione adoharum.

Instetit modernus Dux compensari adohas ab eo solutas spatio annorum 42. cum capitali prædicto duc. 3800. postquam ad earum solutionem tenebatur Regius Fiscus, qui spatio annorum 40. illos exegit, & pro præterito Ducissa Ariani emprix à qua causam habet Fiscus.

Opponit se nunc Regius Fiscus dicens venditionem non fuisse factam in feudum nec super corpore feudali, sed super fructibus feudorum tanquam à solo separandis non super ipso corpore, & consequenter dominium super feudo non fuisse translatum in emptorem, sed actionem dumtaxat personalem consequendi dictos annuos duc. 380. & consequenter ad adoham non teneri.

Principale fundamentum Regij Fiscus consistit in doctrina Alex. conf. 18. incip. attentis, & narratis in themate super primo dubio lib. 5. vbi probare conatur ex simili venditione facta absque superioris assensu non transferri ius aliquod reale, neque dominium super feudis, nec pro ea competere hypothecariam, sed actionem dumtaxat personali teneri venditorem, eiusq; hæredes, & successores super fructibus, vt per eum,

Fanciscus de Amicis fol. 48. num. 26. his verbis eandem formavit, & pro Fisco decidit quæstionem, sed quia aliquando contingit feudatarios aliquos vendere super feudis suis annuos introitus cum assensu, dubitari poterit si isti emptores introituum teneantur ad solutionem adohæ, num. 31. decidit non teneri ea ratione motus, quia si em-

emptores introitum haberent illos in feudum, vel ius formatū super feudo, induceretur feudorum separatio, quæ à Prorege fieri non pōt per pragmaticam anni 1531. quam novem capitulum appellamus.

- 4 Ex Modernioribus eandem opinionem sequitur *Franciscus Milanensis decif. 7. num. 46. lib. 2. qui ex doctrina Bald. in cap. quæ in ecclesiarum col. 4. nu. 20. vers. quæro numquid feudatarius de constitution. probare conatur, quod iste annuus redditus non sit constitutus respectu fundi subiugati, sed corporis fructuum feudi omnibus annis, ex glo. in l. Codicillis, S. instituto ff. de legat. 2. l. defuncta, S. Sempronio, ff. de usufruct. possus allegari dicta per Camer. in l. imperiali fol. 20. col. 1. litera D. qui allegando conf. Alex. 18. lib. 5. illud declarat, vt*
- 5 feudatarius possit dare potestatem percipiendi fructus feudi pro certa quantitate, subdit Camer. dummodo non causetur ius distinctum à principio, pro quo faciunt notata per *Io. Fabrum in S. item seruiana, instit. de actio. in fine, & num. 26. vers. quid de ipso feudo*, qui dicit, quod feudatarius potest obligare non feudum, sed fructus feudi.

Et ex doctrina Camer. habemus primum responsum ad conf. Alex.

Prædictis tamen, & similibus non obstantibus contrariam opinionem esse veriore subscrip̄tis medijs demonstrabimus,

- 6 Primo auctoritate eiusdem Bal. in loco citato per Milanensem supra mentionato qui nostram, & non suam sequitur sententiam, attendamus quæso Bald. qui dicit hæc verba, *quæro numquid feudatarius possit vendere annuos redditus. Respondeo, potest ad modicum tempus, idest usque ad novem annos, sed ad longum tempus non potest, quia esset species alienationis, vel saltem esset actus æquipollens alienationi, vel in fraudem factus.* opponit Bald. doctrinam glo. fin. in verbo non extitisse, in l. codicillis, S. in-

stituta de legat. 2. quæ dicit quod fideicommissarius obligando pensiones, vel ius pensionis non succedit in commissum, secus si obligat rem, l. fin. C. de rebus alien. non alien.

- 7 Subdit Bald. declarando glo. hæc verba, *quod verum est si hoc actum est, nè utile dominium transeat, quia non dicitur alienare, qui facit pactum ne transferatur dominium, quod retinet apud seipsum, quia alienatio non dicitur, nisi ille actus per quem transit aliquod dominium, l. 1. C. de fundo dotali.* hæc Bald. ex cuius theoretica reassumitur, quod vt valeant alienationes feudatarij sup. fructibus feudi duo requiruntur. Primum vt sint ad modicum tempus, & non ultra novem annos, sequitur *Bar. Bald. & communiter in d. l. codicillis, S. instituto de leg. 2.* Secundum, vt fiat cum pacto, quod nõ transferatur aliquod ius, vel dominium in emptorem, & in facto deficient Regio Fisco, hæc duo requisita, quia alienatio fuit facta in perpetuum, non ad modicum tempus.

- 8 Item cum clausulis ad vendendum, alienandum, & hypothecandum, in dotem dandum, &c. cum obligatione omnium bonorum, & Regio assensu, ergo dominium, secundum opinionem Bald. fuit translatum in emptorem. pro illis annuis du. 380. & sic Bal. claris verbis nostram fundat opinionem, & consequenter doctrina Milanensis, qui Bald. sequitur, vel corrumpit, vel pro nobis etiã allegari potest, idem Bald. in l. voluntas, col. 2. vers. illud certum est, C. de fideicommiss. dicit, quod vassallus potest vendere fructus ad modicum tempus, quia non est alienatio, & est doctrina passim recepta, ex cumulatis per *Tiraq. de retract. lignag. S. 1. glos. 7. num. 47.*

- 9 Secundo principaliter probatur, quia inter cætera substantialia Bullæ Nicolai V. confirmata per Pragmaticam Regis Alfonso, & Bullæ Gregorij XIII. illud requiritur, quod census imponatur super rebus, & proprietati-

bus suis, quod pronomen suis denotat dominium de presenti, *l. si ita, ubi Bar. de auro, & arg. lega. Petrus de Gregor. in Commentario ad Bullam prædictam qu. 5. num. 8.* vbi hoc intelligit durante toto tempore vitæ contractus subiugatorij, vsque quo exercetur pactum de retrouendendo, sequitur punctualiter *D. Garfia Mastrillus decis. 150. in princ.* ergo super fructibus vt à solo separandis, & percipiendis tamquam incertis quorum dominium non est penes feudatariū imponi non potest, quia oportet, vt dominium sit de presenti penes subiugantem tempore cōtractus; & hoc specificè declarauit Bulla Gregorij XIII. cuius verba refert *Mastrillus in additione ad Petrum de Gregor. q. 5. num. 68.* & sunt sequentia videlicet. *Concedimus, declaramus, & statumus illud addentes, vt in censuum emptione, & venditione prius vnus prædij, vel plurium verum certarum, super qua, vel quibus census ipse constituatur expressè, & deinde si voluerit omnium bonorum in genere mētio fiat, &c.*

Tertio, roboratur, quia de essentia **10** contractus censualis est, ut census cōstituitur in bonis, & ad bona fiat relatio, alias esset usurarius. ratio est, quia iniquum uideretur emptorem nullum habere rei emptæ periculum, sed semper tutum esse, redditumque saluum fore, contra *tex. in l. 1. C. de periculo, & commodo rei vendi.* unde ad iustitiam istius contractus oportet, quòd **11** redditus constituatur super bonis certis, ac certis finibus descriptis, ita ut illis peremptis perimatur contractus post *Petrum de Gregorio in tract. de censibus q. 5. in princip. ita concludit Mastrillus in additione nu. 50. & 54. Redoanus in tract. de reb. eccles. non alienand. in rubrica de constitutione annui redditus nu. 47. & 49. Aluar. Valascus de iure emphiteutico q. 32. num. 10. fol. mihi 194. qui Nauarrum, Laurentium, Rodulfum, Cassaneum, & alios congerit, & probatur in uerbis Bullæ Martini, ibi, super bonis*

suis, oppidis, agris, prædijs, domibus, & hereditatibus, & paulò inferius, ibi, bonis in ipso tractatu tunc expressis, & rursus ibi, bonis obligatis penitus interemptis, & destructis, quæ uerba refert Valascus loco citato, ergo constituere annum censum super incertis fructibus esset facere contractum improbatum, & usurarium fateri, itaq; oportet rem, ipsam, seu feuda fuisse obligata, & super eisdem censum constitutum Regis assensu iam impetrato.

Quarto usufructuarius super fructibus **12** nō potest uendere annuos introitus ad formam Bullæ, quia Bulla dicit super rebus, & proprietatibus suis, late probat *Petrus de Gregor. in d. tract. de censibus q. 5. num. 7. & ibi additio nu. 77. & seq.*

Quinto, *Mastrillus d. q. 5. ad Petrum de Greg. num. 147. & 148.* format quæstionem. An facta subiugatione super fructibus in genere talis officij, uel fundi ex quo fructus nascuntur, adeout contra possessorem officij, uel fundi agi possit, & concludit, quod sic, & per iura, & auctoritates quas allegat, & ita decisum testatur, & est de mente *Feliciani de censibus lib. 2. quest. 3. num. 30. ad 32.*

Sexto, probatur auctoritate eiusdē **14** *Feliciani in tract. de censibus lib. 2. cap. 4. num. 17. vers. idemque constituendum, uidetur de uassallo, & feudatario, qui relata opin. Alex. d. cons. 18. lib. 5. ab ea recedit, ea ratione, quia nullum ius potest hodie feudatarius constituere super feudo, & re feudali, ex l. imperialem de prohib. alien. per Feder. ubi communiter DD. & ego augeo motiuum, quia vendere super fructibus futuris feudi à solo adhuc non separatis est vendere super ipso feudo, quia fructus pendētes pars soli esse videatur, *l. fructus pendentes de rei uendica.* ergo multo **15** magis fructus adhuc non creati, sed creandi sunt pars soli, & feudi, & sic super feudo censetur facta venditio nō **16** actione personali, vt *Alex. & sequaces**

ets præsupponunt, & venditio facta super fructibus pendentibus reputatur inter immobilia latissime probat *Tiraquel. de retract. consanguin. S. 1. glo. 7. num. 37. & seq.* & prohibitus alienare feudum, non potest alienare fructus nondum perceptos, latè probat *Tiraq. loco citato num. 41.* subdens post *Azzonem*, quod feudatarius non potest vendere futuros fructus feudi, ut infra proxime dicam, allegat *Negusantium in tract. de pignor. 2. membro 2. partis principalis num. 48. & 49. fol. mibi 197. to. 6. tract.* qui relata opinione *Io. Fabri in 17 S. item seruiana col. 14. in st. de actio. dicentis feudum respectu fructuum, & commoditatum posse pignorari, absq; assensu, subdit Negusantius hæc verba, intellige tamen tu, & declara istud quomodo vassallus obligaret se actione personali ad dictos fructus, & commoditates feudi, nam tunc valeret obligatio, secus autem si pro dictis fructibus, & commoditatibus vassallus constitueret ius ususfructus in re feudali, per notata per *Bart. in l. codicillis, S. instituto in 2. q. de legat. 2.* & ibi sequitur *Bald.* & reputat notabile, nam ibi *Bart. vul.* quod prohibitus vendere, vel obligare, potest fructus rei prohibitiæ alienare, vendere, & obligare se personali actione ad præstandum dictos fructus: non autem possit usufructum constituere, quia tunc constitueretur ius in re, & esset quædam alienatio, vel obligatio, iuxta notata in *l. fin. C. de rebus alien. vel non, refert, & sequitur Surdus de alimentis tit. 4. q. 10. num. 29. & num. 30.* dat aliam declarationem, & restrictionem, ut non procedat quando venditio fructuum sit ad longum tempus, & ex his patet intellectus, & responsio 2. ad doctrinam *Alex. & Io. Fabri.**

19 Septimo, *Alex. d. conf. 18. Io. Faber. instit. de actio. S. item seruiana col. 4. ubi Ias. num. 119.* & alij passim, quos latè cumulat *Tiraq. de retract. lignager. S. 1. glo. 7. num. 47.* qui hac de re loquuti sunt, diuisi sunt in duplici sententia,

alij permittunt alienationem fructuum feudi vsque ad quinquennium actione personali sine assensu, alij ad vitam feudatarij, *Iacobus Ardizonus in c. 112. utrum vassallus possit vendere ius percipiendi fructus, sine assensu fol. 243. to. 10. tract. post Azzonem dixit vsq; ad quinquennium fieri posse, allegat tex. clarum in l. qui concubinam 29. S. qui hortos de legat. 3.* qui permittit alienationem fructuum rei prohibitiæ alienari vsque ad lustrum.

20 Postremo probatur conclusio in *l. si quis ita legauerit 24. ff. de usufructu*, vbi legatis fructibus annuis fundi, perinde accipi debet hic sermo, ac si usufructus fundi legatus esse, vbi glos. resoluendo oppositiones dicit, quod si verba legati, vel contractus diriguntur ad creditorem censetur promissus, vel legatus usufructus, quia sunt verba directa, si vero ad hæredem, seu debitorem censetur promissus fructus, & sunt verba obliqua, *Bald.* ibi summat *tex.* hoc modo, qui legat fructus annuos videtur legare usufructum formalem, *Bald.* ulterius progrediendo concordat cum distinctione glos. quod si verba sunt directa ad creditorem censetur legatus, vel promissus usufructus, si obliqua ad hæredem, vel debitorem, & non est usufructus, quia debet capere fructus à manu debitoris, subdit *Bald.* quid iuris in dubio quando testator, vel promissor non apponit ali-quod verbum executiuum, sed tantum dispositiuum, dicit *Bal.* quod soluitur per illam *l. quæ in dubio iudicat hoc verbū directum*, quia dicit, quod est usufructus formalis, quod est notatione dignum, secundum *Bald.* hic contractus habet nedum verba directa in beneficium creditoris, sed clausulas plusquam executiuas, ut possit propria autoritate sibi satisfacere ad uendendum, alienandum, hypothecandum, &c. cum clausulis constituti, & præcarij; ergo dubitari non potest venditum fuisse ius reale, & translatum esse domi-

dominium illorum introituum in beneficium emptoris stanre Regis assensu tunc impetrato, & consequenter ad adahas, & seruitia tenetur,

Ex prædictis sunt sublata cõteraria, 31 & primo cum *Camor.* fuit dictum, q̄ *conf.* 18. *Alex.* procedit dummodo non cauletur ius distinctum à principio, secundo procedit quando est facta uenditio ad quinquennium, uel aliud modicum tempus non in perpetuum, ut hic, & hæc est cõmunis distinctio *Arduxonis*, & aliorum cumulatorum per *Tiraquellum*.

Tertio, idem *Alexand.* & sequaces 22 omnes fatentur ex illo contractu non oriri pro creditore, nisi actionem personalem, non hypothecariam, quia facta super fructibus, & nõ respicit corpus, seu feudum, nunc dico Regio Fisco, si illa uenditio facta fuit super fructibus feudi *Acquauiaz*, & non super feudo, & ex illo contractu oritur actio personalis contra Ducem uenditorẽ, & eius hæredes, quæro à Regio Fisco; quo iure potest uendicare pecuniam prouentam ex pretio feudi, & super eo sibi satisfacere, si adest cumulus creditorum hypothecariorum cum assensu, qui instant super pecunia eisdem satisfieri, non uideo utique? & sic fisco omni iure remanet exclusus.

Quarto, hic casus est diuersus, quia adest Regius assensus, & in casu *Alex.* deficit. Minus obstat dictum *Francisci de Amicis*, qui ea ratione motus fuit, quia *Prorex* diuidendo feudum, & faciendõ plures feudatarios, caret potestate, ex *pragmatica* nouem capitũ anni 1531. quæ ratio non militat.

Primo, quia Regis magis interest habere plures feudatarios, & homines fideles, & ideo si uenditio fuisset facta in feudum res careret dubio, & cessaret oppositio, ergo iddem quando ius intelligit in feudũ iuxta naturam rei, seu feudi super quo fit uenditio.

Secundo, & clarius respondetur, q̄ si difficultas fit in potestate, adsũt plu;

res gratiæ *Philippi Secundi* gloriosæ memoriæ, in quibus confirmati sunt assensus præstiti à Regibus inualidi, seu dubij, ex defectu potestatis præcipuè in gratia edita anno 1580. impressa in Capitulis *Neapolis*, & sic assensus prius prædicatur in anno 1562. firmus remanet, & in Regia Camera quotidie prædicatur, quomodo fiunt uenditiones in feudum annuorum introituum à feudatarijs, quia emptores soluunt adahas, & releuia, & ab eis releuantur uenditores, plura prætermittuntur, breuitatis causa, suppleant *Doctissimi iudicantes*.

Allegationes pro Ill. Ducissa Bouiani, & Ill. Ducissa Andriæ, contra *Isabellam Giron Tutricem* illorum de *Mazzilia*.

ARGUMENTVM.

Venditio certorum annuorum introitus super fructibus feudi quando in alodium facta esse censetur, non autem in feudum defendimus. De clausulis solitis apponi in talibus contractibus disseritur, & declaratur. Et de clausula seruitij, & releuij in talibus contractibus appositis, an & quando feudalem arguant concessionem. Et an & quando dominium, vel usufructus dicatur constitutus super toto, vel parte feudi. Et an assensus operari possit in casu prædicto.

SVMMARIVM.

Emp̄tor annuorum introituum super fructibus feudi nullum ius acquirit formatum super feudo, sed tantum contra uenditorem cum hypotheca tantum feudi subiugati, & num. 3. probatur, & num. 7.

- 2 Ius percipiendi annuas introitus super fructibus feudilibus non assumit qualitatem feudalem, nisi expresse, non obstante quod clausula id designantes adessent, & num. 3. & sub nu. 18. & 19.
- 4 Clausula, quod dominium annuorum introituum super fructibus feudi transferatur in emptorem pro rata dominiij nihil operatur.
- 5 Idem in annuis introitibus in Regno Sicilia.
- 6 Dominium nec directum, nec utile per venditionem annuorum introituum super fructibus feudi transfertur, nec in toto, nec pro rata corporis, nec fructuum, & num. 10. & num. 17.
- 8 Venditio annuorum introituum super feudo (stante pacto de retrouendendo) dicitur potius pignorat. Et quid stante pacto de soluenda censum de propria pecunia, & num. 9. & 16.
- 11 Dicitio (super) hypothecam constituit, non autem transfert dominium, & n. 15.
- 12 Camill. de Curtis dicens venditionem annuorum introituum super fructibus feudi esse usurariam, reprobatur, & sub num. 14. & 15.
- 13 Pronomen (suus) denotat dominium.
- 14 Venditor fructuum obligatur personaliter & fundus accedit loco hypothecæ pro faciliiori executione, & num. 17.
- 18 Venditio annuorum introituum super fructibus feudi non dicitur feudalis, nisi qualitas feudalis exprimat, & n. 19.
- 19 Annui introitus venditi super fructibus feudi, absq; feudali qualitate, sunt burgensatici.
- 20 Feudum si conceditur simpliciter non dicendo in feudum, erit allodium.
- 21 Venditio fructuum dicitur allodialis, non obstante quod solutio adoba esset reseruata, & sub num. 22.
- 22 Adoba onus est reale feudi.
- 23 Reseruatio seruitij non facit presumi rem concessam feudalem, nisi expresse in feudum dicatur.
- 24 Clausula, quod predicti annui introitus transeant in utili dominio ementis, &c. cum potestate alienandi, & feudi natura in aliquo non mutata, &c. non constituit concessionem feudalem, nisi expresse in feudum dicatur.
- 25 Facultas percipiendi fructus propria auctoritate ab emente, non constituit ius in re, nec dominium transfertur, sed tantam hypothecam constituit, & num. 30.
- 26 Vsfusfructus non constituitur ex venditione annue quantitatis propria manu capiende ex pretio, siue redactu fructuum & limitatur opinio glos. & DD. in l. fundi Trebatiani, ff. de vsumfruct. legat. & num. seq. 28. & 30. 36.
- 07 Vsfusfructus non constituitur ex venditione partis fructuum feudi.
- 28 Venditio fructuum super feudo diuersa est à venditione annue quantitatis super fructibus feudi, & nu. 29. 32. ubi respondetur ad Bald.
- 31 Hypotheca constituitur super feudo, non autem dominium transfertur, stante clausula, quod in defectum solutionis tertiarum possit capere tenutam feudi.
- 32 Prohibitus acquirere vsumfructum super feudo, non prohibetur acquirere commoditatem.
- 33 Potestas ingrediendi propria auctoritate feudum, super cuius fructibus facta fuit venditio, non exercetur propria voluntate, dissentiente debitore.
- 34 Dominium feudi, super cuius fructibus fuit facta annue quantitatis venditio, non potest transferri in ementem ex defectu voluntatis, assensus, & defectu potestatis assentiendi.
- 35 Assensus Proregis non sufficit, quando feudum diuiditur in partes quotatiuas, & interesse fisci expenditur in seruitio.
- 36 Vsfusfructus non potest dici constitutus ex venditione annuorum introituum super fructibus feudi, nisi expresse constituitur, & num. 38.
- 37 Assensus, ut præstetur, & ut operetur, omnia debent palam exprimi.
- 38 Potestas capiendi censum manu propria non constituit vsumfructum.
- 39 Assensus debet peti in forma dispensationis quando inducitur diuisio feudi, nec sufficit in forma gratia.

Clau.

- 40 *Clausula, quoad expressa tantum, modificat generalem assensum.*
 41 *Clausula relatiua in assensu apposta in Regno nostro non operatur.*
 43 *Ex venditione annue quantitatis super fructibus feudi causatur tantum ius hypotheca, non autem dominij.*
 44 *Clausula quod assensus registratur non constituit venditionem feudalem, & decisio refertur.*
 45 *Seruitij præstatio non arguit rem, ex qua debetur, esse feudalem.*
 46 *Decisio in presenti articulo ponitur.*

IN causa Isabellæ Policio cum Regio Fisco super petitione duplicati releuij pro annuis introitibus ducatorum 960. emptis per q. N. Polirium à Barone Mottę Placanice, in qua subintrauerant etiam hæredes q. Corneliz Policz, petentes dictos annuos introitus esse feudales, duæ possunt fieri verissimæ iuris conclusiones.

Prima erit venditionem annuorum introituū factam super fructibus feudi nullum ius penitus transferre in emptorem, sed tantum obligare venditorem, eiusq; hæredem ad solutionem annui redditus in pecunia cum hypotheca illius corporis feudalis, super cuius fructibus, & introitibus annuus census fuit venditus.

Secunda, venditionem annuorum introituū factam super fructibus feudi, numquam dici feudalem, nisi expressè fuerit facta in feudum, non obstantibus clausulis, quod licitum sit Fisco exigere seruitiū à quo voluerit. Et quod assensus registrari debeat in quinternionibus Regiæ Cameræ, & alijs in assensu, & in contractu apposis.

Primæ conclusionis facilis est probatio, si simul cum parte præsupponamus contrahentes in hoc contractu voluisse constituere censum, iuxta formam Bullæ, per quam nullum in emptorem transferri dominium corporis feudi, *dixerunt Nauarr. in tract. de*

usur. notab. 22. n. 35. Lopez in l. 28. glo. 3. q. 2. tit. 8. par. 5. Foller. in pragmat. de censib. vers. & huiusmodi census n. 5. Milanens. decis. 7. num. 54. 55. & 56. lib. 2. Molin. de contractibus disput. 372. lit. B. de Ponte decis. 32. num. 10. Padill. in l. 3. nu. 12. C. de seruitut. Auendan. omnino legendus conf. 12. & alij, quos sequitur Felician. in tract. de censibus lib. 1. cap. 4. n. 2. tom. 1. & cap. 1. num. 5. tom. 2. qui multis iuribus, & rationibus eam validissimè fundat post Valasc. Auendan. in tract. de censibus cap. 17. per totum, ubi dicit opinionem istam esse verissimam, & cap. 87. nu. 8. & Lessius cap. 89. nu. 10. ex nostris Foller. & de Ponte, & Franc. de Amic. in rub. feud. fol. mihi 49. Camill. Biloc. in allegat. inserta post tract. de absolut. iuram. in qua subscripserunt periti huius Regni D. Fabius Marchesius, D. de Pon- & D. Pauluccius, & alij celeberrimi illius ætatis viri, & nouissimè D. Rouitus omnino videndus in pragmat. 1. de censibus num. 12.

4 Quod extēditur quamuis in instrumento esset dictum, quod dominium annui census transeat pro rata in emptorem, um facultate habendi, petendi, percipiendi, & vendendi, quia vel illa sunt verba Notariorum, quæ partibus nocere non possunt, *secundum Bartol. in l. si libertus, ff. de reg. iuris, & in l. fin. C. de fideiussor. Curt. omnino legendus conf. 101. num. 11. de Ponte in proprijs terminis conf. 30. num. 26. vol. 1. Vel etiam si essent apposta à contractibus substantiam, & naturam contractus mutare nõ possunt, sed de illis nulla erit habenda ratio, l. insulam, ubi Paul. de Castr. de præscript. verbis, Bartol. in l. 2. ff. si cert. petat. Bald. in rub. ff. de iure emphit. Decius conf. 682. Tiraq. retract. 1. S. 32. num. 33. Amat. conf. 5. num. 19. & punctualiter tenuerunt Auend. omnino videndus conf. 12. incip. quæ si non fuit per totum, Didac. Castill. in l. 74. Tauri vers. ex quo unum fol. mihi 208. Gutierrez lib. 2. pract. quæst. cap. 146. 167. & 168. n. 6. Molin. Iesuita d. cap. 372. lit. B. & C. qui*

qui de communi testatur, & disput. 383. n. 1. *Did. Couarr. lib. 3. var. resolut. cap. 11. num. 13. vers. his libenter addiderim Valasc. Auend. omnino legendus in tract. de censibus cap. 89. num. 22. D. Rouitus in ead. pragmat. 1. de censibus num. 52.*

5 Et in annuis introitibus veditis super fructibus feudi, *Milanens. decis. 7. nu. 16. & 54. vbi fatetur hanc opinionem communiter seruari in Regno Siciliae, nec vnquam de ea apud illa tribunalia fuisse dubitatū, quicquid dixerit Io. Cannerius, quem ibi reprehendit, & si aliqui sunt forte contrarium tenentes loquuntur in censu perpetuo non habente spem luitionis, vt post Igneum, & Tiraquell. explicat Auend. in tract. de censib. n. 8. in fine.*

6 Et hoc adeo est verum, vt nedum in emptorem trāseat dominium directū, vel vtile totius, vel partis rei, super qua venditur, sed nec super ea inducitur aliqua seruitus realis, vtpote præstationis census, ita *glos. in l. Caius, vers. in personam, ff. de annuis legatis, & in l. vt pomum, ff. de seruitutib. Bart. Nicol. de Neap. & alij in l. Mala, S. fin. ff. de aliment. & cibar. legat. Imol. in l. apud Iulianum, S. si quid alicui, ff. de legat. Alex. omnino videndus cons. 18. n. 3. vol. 5. vbi etiam communem dicit, sed tantū constituitur simplex hypotheca super illo fundo. secundum Bart. in l. codicillis, S. instituto, vbi etiam Bald. Imol. Cast. & alij de legat. 2. idem Bart. in l. fundus quem, ff. de annuis legat. Alberic. in l. Caius eod. tit. Castill. in præcitata l. 74. Tauri.*

8 Ex quo vnum notat *Conradus in tract. de contractibus q. 74. & 95. Milan. ead. decis. 7. num. 44. Gutierrez cons. 47. Thesaur. decis. 154. nu. 3. Andr. Gail. lib. 2. pract. quæst. cap. 7. vbi dicit de generali consuetudine Italiae hanc opinionem esse receptam, & alij plures quos refert, & sequitur Felician. lib. 1. tom. 2. cap. 4. num. 5. & cap. 1. num. 5. vbi de communi testatur. Quod præsertim verum est stante pacto de retrouendendo, cuius vigore debet ceteri potius quæ-*

dam pignoriatio, quam vera venditio, vt dicit *Soc. Sen. cons. 15. n. 35. prout similes vditiones iuicauit Sac. Conf. teste D. de Francb. decis. 159. nu. 4. maxime stante promissione soluendi censum de propria pecunia, secundum auctoritatem damnatae memoriae, quem ibidem refert D. de Francb. & punctualiter tenuerunt Didac. Castill. in d. l. 74. Auendan. respos. 12. n. 4. & respos. 23. nu. 3. hinc sicut in emptorem prædictū non transit dominium pro rata corporis, ita nec etiam pro rata fructuum, cum nec venditor voluerit vendere fructus, nec emptor illos emere, sed tantum ius percipiendi annuos ducatos 960. super fructibus, & introitibus feudi, ita auctoritate quamplurium DD. probat *Felician. de censibus lib. 1. cap. 4. per totum tom. 2. & Auendan. de censib. cap. 17. num. 20. & verba in casu nostro sunt clara, dum in instrumento dicitur, vendidit annuos du. 960. super fructibus, & introitibus terræ prædictæ, & proinde non fructus, sed pecuniam annuam super fructibus, dictio illa, super, importat hypothecā, & dominium non transfert, vt optimè Bart. in d. l. codicillis, S. instituto, & ibi etiam Bald. Castrensis. cens. 333. vol. 1. Cremensis. sing. 45. latissimè Boer. decis. 66. num. 3. & 4. Auend. de censib. cap. 24. nu. 8.**

12 Nec dicas, cum *Camill. de Curte in 1. par. diuers. feud. num. 18. fol. 24. quod si dominium rei, aut fructuum non esset translatum in emptorem, non esset verus contractus emptionis, sed potius contractus vsurarius contra formam Bullæ, nam in hoc non modica adest æquiuocatio, pace tanti viri, quia licet non sit venditio corporis, aut fructuum feudi, erit tamē vera emptio iuris percipiendi annuum reditum in pecunia. ita Auendan. cons. 12. & in tract. de censibus cap. 17. nu. 21. Felician. d. cap. 4. n. 1. tom. 2. & cap. 4. num. 8. lib. 1. tom. 1. vbi dat veram definitionem, vt sit contractus institutus consuetudine, in quo vnus vendit ius certū redditus singulis*

annis

annis soluendi in pecunia pro quo indiuiduo legatur *D. de Ponte decis. 32. num. 2. in fine*, Ex quibus etiam fallitur pars, dum pöderat *bullam Pape Nicolai, & pragmat. Regis Alphonsi in verbo super rebus, & proprietatibus suis*, quòd pronomen (uis) denotat dominium; nam hæc ponderatio fortificat opinionem nostram, quia si census debet constitui super rebus, & proprietatibus suis, argumentum est euidens, quod venditor remanet dominus, & pensionem de re sua emptori præstat, *ita glos. in cap. constitutus de censibus*, & dum bulla vitur verbo supponere certum est illud importare hypothecam, non autem dominium trāsferre, vt præter adductos obleruat *Balduin. in tract. de pignoribus cap. 1. in fine, Budeus in l. pen. ff. de pignor. Felician. lib. 1. cap. 4. num. 2. to. 2. Auedan. d. cap. 17. & in terminis Milanens. decis. 7. num. 44. lib. 2.*

Quæ omnia procedunt etiam si venditio annui census esset facta, & limitata super certo corpore, quia tunc nulla fit expropriatio corporis, seu partis feudi, aut fructuum ipsius, sed tantum obligatur venditor actione personali ad soluendum annuos introitus in pecunia, & corpus illud, super quo venditio facta est accedit loco hypothecæ pro faciliori, & certiori exactione, ita *Bart. in d. l. fundus quem, & Alberic. in d. l. Caius, ff. de annuis legat. Ioan. Faber in S. item seruiana num. 34. inst. de action. Foller. in tract. de contract. censual. vers. incipiente census num. 116. tom. 6. in tract. diuers. par. 2. fol. mibi 148. Didac. Castill. in l. 74. Tauri col. 1. vers. ex quo unum singulare infero fol. mibi 218. Auedan. cons. 23. num. 3. & in tract. de censib. cap. 24. nu. 8. Cremens. singul. 45.* qui omnes ponunt exemplum in venditione, vel legato annuæ quantitatis soluendæ super certo, & limitato fundo, & est *tex. in l. fin. S. fin. ff. de contrabend. empt. vbi redditus annuus solui promissus de certo fundo, ne dum transfert dominium, sed nec hypothecam indu-*

cit, quæ in casu nostro censetur inducitur per illam dictionem, super, vt docuit *Io. Faber eod. loc. num. 34. ad idem est tex. in l. Caius, ff. de annuis legat. cum simil.* vt inde appareant sine vlla concludenti ratione, *D. de Curte vbi supra fol. 25.* ab hac vera, & communi recessisse opinione solius Garzię autoritate frærum, qui nihil allegat, sed loquitur contra expressa iura, & opinionem tot Doctorum, imò si benè aduertatur *Garf. sub nu. 48.* loquitur quando census constituitur limitatè super certo prædio, ita ut venditor non teneatur ad solutionem illius, nisi ratione rei, & quandiù illam possideat, ita quod nulla adsit obligatio personalis, aut promissio soluendi redditum de propria pecunia, sed quando uenditio fit de certa re tantum, & promittitur solutio à uenditore, & suis hæredibus, etiam de propria pecunia, tunc obligatio non censetur limitata ad rē demonstratam, sed personalis, & fundus loco hypothecæ pro maiori securitate, & faciliori exactione creditoris, hæc sunt formalia uerba, & notabilia *authoris dammata memoria ad consuetud. Paris. S. ij. vers. ulterius quero num. 15.* qui loquitur in puncto ue uenditione annuorum introituum facta super fructibus, & introitibus alicuius feudi.

Patet ergo ex supradictis, & alijs ex industria prætermisissis per hanc uenditionem annuorum introituum ducatorum 960. super fructibus, & introitibus Mottæ Placanie nullum penitus fuisse translatum dominium corporis, aut fructuum feudi in emptorè, qui tantummodo emit ius percipiendi dictos ducatos 960. super fructibus feudi cum designatione certi corporis pro faciliori, & certiori illorum consequutione, & pariter remanet absoluta hæc prima conclusio.

Secunda conclusio, quòd uenditio annuorum introituū facta super fructibus feudi ad hoc, ut sit feudalis, debet fieri expressè in feudum, adhuc facile

facile probari poterit, dum qualitas feudalis non præsumitur, sed debet nominatim exprimi, ut in cap. 1. quis dicatur Dux, ibi, per feudum est inuestiturus, & in cap. 1. de consuetud. recti feud. ibi, teneas nomine feudi, & ibi, nactus nomine feudi, & in cap. 1. vers. ubi ergo sic datum est feudum, & cui feudum dederis de feud. non hab. propriam natur. feud. quem tex. optimè ad propositum ponderat Camerar. in cap. Imperial. fol. 40. lit. T, Andr. de Ifern. qui loquitur in annuo reddito in cap. 1. n. 5. vers. declarat de nobis feud. Immo omnes DD. qui asserunt feudum posse consistere in annuis introitibus, præsupponunt cōcessionem fieri expressè in feudum, inter quos est Reg. de Curte in prima par. diuersor. feudal. fol. mibi 41. nu. 49. vers. quod tamen est intelligendum, quando isti annui redditus conceduntur in feudum, plures cumulat Ioan. Thom. de Marin. in tract. de generibus, & qual. feud. tit. 24. per totum, Marin. Freccia omnino videndus lib. 3. de subfeud. in 2. formula inuestiturae num. 29. fol. mibi 401. adeo quod si venditio non fieret expressè in feudum, tunc annui redditus, siue introitus venditi, essent burgenatici, non autem feudales, ut punctualiter tenuit Ludolph. Schrader. omnino legendus in tract. de feud. par. 7. cap. 3. num. 10. Franc. de Amicis tit. de bis, qui feud. dar. poss. fol. mibi 49. Amat. conf. 5. num. 1. & sic annua pētio percipienda ex Camera Domini, siue Caneua Domini numquam dicitur feudalis, nisi expressim esset concessa in feudum, Io. Thom. de Marin. d. tit. 24. num. 5. Rosental. de feud. tit. de feud. diuis. cap. 2. conclus. 75. num. 7. vers. non enim, & propterea concessio facta à Rege annuorum introituum non erit feudalis, nisi expressè facta sit in feudum, Loffred. in cap. 1. S. huius autem generis in fine, tit. ex quibus caus. feud. amicis. Marin. Frecc. omnino legendus lib. 2. auctor. 5. num. 9. Thom. de Marin. ubi supra, etiam si concederetur de feudo, vel de re feudali, ita

Camerar. in cap. Imperialem fol. 41. lit. C. & D. ubi dicebat, quod quando datur feudum non dicendo in feudum, non erit feudum, cum omnis vis consistat si datur expressè in feudum, & est tex. expressus in cap. 1. de feud. non hab. propr. natur. feud. ubi ponitur modus cognoscendi quando concessio rei feudalis facta Baroni sit feudalis, vel burgenatica. Videamus modo, an ex clausulis in instrumento appositis dicatur translatum dominium, vel saltem constitutus ususfructus, qui pars domini dignitur in l. qui ususfructum, ff. de verb. obligat.

Et primo, non obstat illud, quod pars magnificat, dum considerat venditionem dicti annui census fuisse factam francam, & liberam ab omni onere, & signanter à solutione adohæ, quæ non præstatur nisi ratione feudi, iuxta ea, quæ Marin. lib. 2. auctor. 5. & Loffred. in cap. Imperialem col. x. vers. præterea adoha, de probib. feud. alienat. per Erideric. nam non ex hoc necessario infertur venditionem fuisse feudalem, nisi expressè fuisset facta in feudum, quia clausula illa fuit apposta ad tollendas dubitationes, quæ fortasse potuissent oriri inter domium, & emptorem, ut venditor, qui percipiebat annuam pecuniam ex fructibus feud teneretur solvere adoham, iuxta ea, quæ latè Mastrill. decis. 112. num. 30. Marin. Frecc. auctor. 5. num. 16. vers. quod si creditor, Ioseph Cuman in cap. si aliquem, in verbo seruitij consueti num. 7. latissime Camerar. in cap. Imperialem fol. 20. lit. H. & fol. 21. lit. N. Bartol. Alexand. Cuman. & alij Ciuiliſtæ in l. si finita, S. si de vectigalibus, ff. de damn. infect. Et patet etiam, quia dum adoha est onus reale poterat minuere fructus, l. hætenus, S. fin. ff. de usufr. l. quæro, ubi glof. ff. de usufr. legat. Loffred. in parasraf. ad cap. Imperial. col. x. vers. præterea adoha, & proinde voluit se cautum reddere creditor, ut nullo vnquam tempore teneretur ad aliquid, non quia vti dominus

minus partis feudi tenebatur adoham soluere, sed nè fortè vri creditor percipiens annuam pecuniã ex fructibus feudi ad illius solutionem potuisset compelli, & si vigore clausulæ apponendæ in assensu teneretur ad illius præstationem, posset solutum à venditore repetere. Et in terminis, quòd concessio rei liberæ à solutione adoharum, non præsumatur feudalis, sed burgenatica, dum non fuit facta in feudum, dixit *D. de Franch. decis. 131. in princip.* Immo dicam vnum, quod est
 23 maius, quòd si conceditur aliqua res, vel redditus cum expressa reservatione seruitij, non per hoc concessio præsumetur feudalis, si non fuit dictum in feudum, ità *Oldrad. conf. 159. num. 6. vers. nec hoc etiam arguit, Iacobin. in verbo qui quidem inuestiti, ante nu. 51. vers. non obstat retentio seruitij, Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 2. q. 2. num. 30. & punctualiter D. de Ponte conf. 30. num. 20. in fine col. 1.* licet non desint, qui asserant nec per iuramenti fidelitatis factam reservationem præsumi esse rem feudalem, & in feudum concessam, de qua re latè *Menoch. conf. 1. num. 34. & conf. 191. num. 31.*

Quemadmodum etiam non est faciendavis in illis clausulis, ita vt prædicti annui ducati 960. transeant in vtili dominio, & possessione D. Felicis, cum potestate alienandi &c. feudi natura in aliquo non mutata, quia vel illa sunt verba, quæ de stylo à Notarijs solent apponi, secundum *Franc. Curt. conf. 101. nu. xi. Anna allegat. 142. n. 2.* Vel si à partibus proferuntur non possunt mutare substantiam contractus, vt dixit notabiliter *Bald. in l. liberti, libertaq; num. 42. vers. item nota, quod si instrumentum, C. de oper. libert. Crauet. conf. 293. num. 12. col. 2. Neuizan. conf. xij. num. 73. & 74. inter conf. Bruni, & in proprijs terminis Reg. de Pote conf. 30 num. 9. & num. 21. cum seqq. vol. i.* Vnde simpliciter dicebat *Auendan. conf. 52 num. 2.* quod in istis contractibus an-

nuorum introitum multiplicatio verborum, & clausularum non mutat naturam contractus præsertim cum sint apposita in executiuis. *Anna d. allegat. 142. num. 2.* punctualiter de istis verbis in instrumento nostro, *D. de Ponte conf. 57. num. 54. & seq. vol. i.* Immo clausula illa feudi natura in aliquo nõ mutata, & si apposita esset in dispositiuis non probat venditionem factam esse in feudum, siue feudalem, nisi dictum esset in feudum, vt dixit *Bursat. conf. 234. incip. Academia veteris nu. 45. lib. 3.*

Nec obstabit, quod sit data facultas emptori capiendi fructus manu propria, nam numquam talia verba in instrumento leguntur, sed tantum datur electio non capiendi fructus, sed consequendi annuos duc. 960. tam à venditore, quam ab afflictatoribus inquilinis, & Aerarijs, quæ verba dominium non transferunt, nec ius aliquod constituunt, vt in *l. liberti, ff. de annuis legat.* sed posito, quod in instrumento esset apposita facultas percipiendi annum censum manu propria, quæ verba solent importare constitutionem vsusfructus, iuxta distinctione *glos. & Bart. in l. fundi Trebatiani, ff. de vsufr. legat.* tamen ad hoc aduerto opinionem *glos. & Bartol. in d. l. fundi Trebatiani*, multas habere limitationes, quæ omnes conueniunt casui nostro.

Prima limitatio est quando venditio non sit ex fructibus, sed ex redactu fructuum, idest ex eo, quod redigitur, & colligitur ex fructibus, nam hoc casu non censetur constitutus vsusfructus, quamuis esset data potestas percipiendi manu propria, ità *ex tex. in l. defuncta, S. Sempronia, ff. de vsufr. legat.* vbi S. C. vtitur verbis directis importantibus constitutionem vsusfructus; Et quia quantitas erat percipienda ex redactu fructuum, determinat non videri constitutus vsusfructus etiam si manu concessionarij capi deberet, hic est casus noster, vbi pecunia

nia annua erat capienda ex redactu fructuum, quia non erat data potestas capiendi fructus, sed ducatos 960. ex fructibus, & sic necessario ex eo colligebatur ex fructibus, præsertim quia tertiarum debebant solui, *ad tex. in l. Firmio, S. pater annua, ff. quando dies legat. cedat, & hunc tex. in S. Sempronia reperi postea punctualiter ponderasse Milanens. decis. 7. num. 46. lib. 2.*

Secundo, limitatur dictum glos. 27 quoties non fuerunt venditi fructus simpliciter, sed aliqua pars illorum determinata; nam tunc numquam dicitur constitutus usufructus, ita distinguit ead. glo. in l. fin. S. quaesita, ff. de usufruct. Bart. in l. fundi Trebatiani n. Alex. omnino videndus cons. 18. num. 3. vol. 5. Anna cons. 115. vol. 2. & in terminis declarat D. Reuerter. in decis. Reg. Cam. 14. In casu autem nostro Baro non vendidit omnes fructus, sed aliquam illorum partem in pecunia, cum terra sit valoris annuorum ducatorum 4000.

Nec dicas illud esse quando legantur 28 fructus, secus autem esse quando legantur redditus annui, iuxta distinctionem glo. in d. l. si quis ita, nam glo. loquitur quando legantur redditus, & introitus indefinite, & indeterminate, non autem quando venditur, vel legatur aliqua quantitas determinata, & ita explicat Alex. d. cons. 18. num. 3. vers. & non obstat, ubi de communi testatur Anna ibidem num. 3. & 5. D. Reuerter. ubi supra.

Vel & secundo, dico diuersum esse vendere annuos redditus super tali prædio, & vendere ducatos 960. super redditibus alicuius feudi, iuxta formam Bullæ. Nam primo casu fortè possit dici constitutum aliquod ius reale, & procedat opinio glosæ; secundo verò casu nullum dicitur constitutum ius reale distinctum, sed feudum tantummodo dicitur hypothecatum, ita distinguit Milanens. d. decis. 6. n. 42. & 43.

Tertio, facultas illa exigendi fructus, 30 & redditus autoritate propria non

importat translationem dominij, sed tantum hypothecam, ita punctualiter Valasc. de iure emphit. q. 32. nu. 22.

Quarto, opinio glos. procedit in vltima voluntate, non autem in contractibus, præsertim rerum feudalium, ita D. Lanarius loco infra allegando.

Et clausula, quod in defectum solutionis 31 tertiarum possit capere tenuram feudi autoritate propria, operatur tantummodo hypothecam feudi, & dominium non transfertur, ita Bald. in l. creditores nu. 3. C. de pignorib. Cremens. singul. 2. Alex. ad Bart. in d. l. 2. lit. A. Bart. in l. 3. S. post diuisionem, ff. qui potior. in pignor. hab. Cassan. in consuet. Burgund. de censuris rub. 2. lim. 8. Afflict. decis. 201. & alij quos refert, & sequitur Vrsill. ibidem nu. 10. Immo ex clausula ista colligitur manifesta voluntas contrahentium, quod noluerint transferre dominium, cum creditor ob debitum 13 non solutum, pignus possidet, tamen opinione Domini non possideat, ut dixit tex. ad literam in l. si seruus depositus, S. 1. ff. de noxal. action. nec credit se Dominum esse, l. quacumque, S. 1. ff. de publicia. in rem. actio. nec in eum vtile transfertur dominium, Alex. post alios in l. si finita, S. si de vectigalib. nu. 12. ff. de damn. infecto. Andr. & alij in constit. si quis post litem, nec talis creditor dicitur habere usufructum, sed in eum transit tantum commoditas, ita Bart. in d. l. si finita, S. si de vectigali nu. 5. vers. dico, ff. de damno infecto. Bald. cons. 182. lib. 3. Menoch. in apostill. ad Bart. ibidem lit. F. quæ satis differt ab usufructu, glo. punctualis in auth. idem est, C. de bonis quæ liber. Aretin. in S. 1. instit. per quas person. nob. acquir. Caualecan. in tract. de usufruct. mulier. relicto num. 181. Bolognet. in proprijs terminis cons. 4. num. 40. Et prohibitus 32 acquirere usufructum super feudo, potest habere commoditatem super illo, secundum Bald. in l. cum oportet num. 18. post Iacob. de Beluis. C. de bonis quæ liber. Bolognet. ibidem num. 40. Franch. decis. x. nu. 9. cuius vigore po-

erit administrare, *Loffred. conf. x.* Si igitur hic creditor habet commoditatem super feudo, quod retinet loco pignoris, nō dicitur habere vsumfructū, qui satis diuersus est ab ipsa commoditate.

33 Et demum non omittam, quod licentia, & potestas illa ingrediendi rē obligatam autoritate propria poterit exerceri, debitore non resistente. secundum eundem *Bart. in l. creditores nu. 5. vers. quancumq; creditor in prima lect. & n. 3. vers. tum nec Iudex, C. de pignorib.* adeò quod si debitor contradicat, & resistat, creditor cogitur adire iudicē, inde fit, vt ea amplius creditores non vtantur, cum semper vrbanius agendo per sentētiā, & iudicium pignori incumbant, & propterea cum non sit in vfu, de ea nulla habenda est ratio, cum potius apponi solet ex stylo Notariorum in verbis executiuis instrumenti, quam ex partium voluntate.

34 Et tandem vnico verbo, vt omnia concludam, vel pars prærendit per talem venditionem annuorum ducatorum 960. super fructibus feudi, eiusq; introitibus translātum fuisse dominiū pro rata corporis feudi in emptorem, & hoc erat impossibile, tum ex defectu voluntatis contrahentium, qui verè voluerunt dominiū transferre, sed tantum vendere annuos introitus in pecunia, vt supra fundauimus, tum etiam ex defectu potestatis, cum hoc non potuisset facere ex defectu potestatis sine Regio assensu, quia Prore-
35 gis non sufficiebat, *per pragmat. delli noue capi in 7. cap. quæ verè loquitur quando pars quotatiua diuiditur, s3 medietas, tertia, vel quarta, non autem solummodo diuisionem vassallorum, seu iurisdictionis, vt inauerter pars existimat; Regis enim interest feuda esse vnita, Anna conf. 127. Freccia lib. 1. de subfeud. cap. 1. num. 22. & lib. 2. in verbo superest num. 13. fol. mibi 173.* Imò si tales venditiones annuorum introituum essent dominiū translatiuæ, &

proinde feudales, damnum fisci esset notorium respectu seruitij, nam quemadmodum à feudatario possidente integrum feudum cum vassallis annui redditus viginti vnciarum posset exigere seruitium, siuè adobam ad rationem vnciarum decem cum dimidio ab emptore annuorum introituum feudaliū, non posset exigere, nisi ad rationem vnciarum quinque; pro singulis viginti vncijs, & optimè declarat *Andr. in cap. imperialem, S. firmiter num. 30. in fine, de prohib. feudi alien. per Federic. Marin. Frecc. lib. 2. aub. 5. num. 9. Reg. de Curte fol. 41.* & proinde diminueretur seruitium in dānum Regis, quod Prorex facere non posset, iuxta ea quæ *Andr. in cap. imperialem nu. 13. & nu. 53. & alij passim.*

36 Vel prærendit emptorem fuisse effectum vsumfructuarium, & proinde dominum, cū vsusfructus sit pars dominiij, *ad tex. in l. qui vsumfructum, ff. de verb. obligat. & ea quæ Loffred. conf. 3.* & hoc quoq; falsum est, tum quia nūquam præsumitur vsusfructus constitutio, nisi expressim dictum sit, vt dixit *Alex. in l. pupillos, S. si in pluribus n. ff. de oper. noui nunciat. Felin. in cap. auditis in fine, de presumption. Ias. in l. cum hi, S. 1. ff. de transaction. & propriè in casu nostro Felician. lib. 1. cap. 1. num. 5. vers. vim eximiam tom. 2. tum etiam, quia nec Prorex in tali casu potuisset assentire reclamātē dicta pragmat. in 5. cap. & proinde vel dicere debemus contractum inualidum quoad dominiū translationem vsusfructus ex defectu assensus, valido remanente quoad hypothecam, iuxta singularem doctrinā *Camer. in l. imperialem fol. 49. lit. F.* vel vt actus valeat partes noluisse vsumfructum constituere, etiam si hoc expressè dixissent, vt in proprijs terminis cumulauit *Craucti. conf. 222. Bolognet. conf. 6. & 7. quos refert, & sequitur Anna conf. 46. num. 24.**

37 Imò, vt hoc non omittam, quamuis Prorex potuisset assentire, tamē in casu

casu nostro noluit; nam ei non fuit expressum, quod volebant transferre dominium, & usufructum constitutare, aut concedere potestatem emptori capiendi fructus manu propria, quia si hoc in precibus expressisset, vel non assentisset, vel difficilius, dum non poterat, immò expressè hoc vetuit in assensu, dum illum præstitit natura feudi in aliquo non mutata, & feudi natura est in Regno, ut feudum semper remaneat indiuisum, ut in terminis notat *D. de Ponte conf. 3. nu. 37. vol. 1.*

Et addo vnum, quod est notabile, 38 ut si in assensu fuisset expressum, quod emptori erat concessa facultas percipiendi censum manu propria, non tamen Prorex ex hoc erat certus de constitutione usufructus, quia specificè hoc debebat exprimi, & non per alia verba, quæ in assensu effectum non operatur, ita reperio consuluisse *D. Petrum Antonium Lanarium, præteriti seculi Aduocatorum principem in conf. 136. inter conf. D. de Ponte vol. 2. num. 39. vsque ad 112.* debebat eo casu assensus stare in 39 forma dispensationis, dum inducebatur diuisio feudi, quia non sufficiebat in forma gratiæ, ut in terminis post *Cammerar. considerat D. de Ponte conf. 3. num. 38. vol. 1. & conf. 27. num. 2. vol. 2.* Et quamuis assensus fuerit præstitus omnibus, & singulis pactis in contractibus appositis, tamè statim subijcitur clausula, quoad expressa tantum, quæ generalem assensum modificat, & non 40 potest dici expressum aliquod pro relationem ad aliud, secundum *Angelum in S. si verò expressim auth. de hered. & falcid. Frecc. lib. 2. quæst. 15.* & clausulam illam relatiuam in Regno nostro non operari, si mat punctualiter *D. Lanar. ibidem nu. 113.* præsertim in assensu concesso ad partis petitionem, secundum *Angelum in l. sed & si quis, S. quæsitum, vbi Castrenf. ff. si quis caution.*

Et ex his, ni fallor, nedum nostra opinio redderetur indubitabilis, sed 41 etiam contraria fuerunt penitus reso-

luta, nam Bald. in contrarium allegatus, loquitur quando feudatarius venderet redditus feudi simpliciter, & indefinitè, quo casu posset dici constitutus usufructus, & sic ius distinctum à principio, sed dum in casu nostro non fuerint venditi indefinitè redditus feudi, sed certa quãtitas pecuniæ percipienda, vel soluenda ex fructibus, & introitibus feudi, iuxta formam bullæ, quo casu nedum transfertur dominiũ in emptorem, ex supra traditis, sed nec etiam constituitur ius usufructus, aut aliqua seruitus causatur in beneficiũ emptoris, sed tantummodo obligatur venditor actione personali ad præstãdam dictam annuam pecuniam cum hypotheca feudi, vnde dicta quantitas percipienda esset, ut perbellè explicat *Alex. in celeberrimo conf. 18. vol. 5.* vbi de communi opinione testatur, refert, & sequitur *Arma conf. 115. vol. 2.*

41 Et licet in casu nostro sit causatum ius super feudo, tamen illud ius non est ratione utilis dominij, aut alicuius iuris realis totaliter distincti, sed tantũ ratione simplicis hypothecæ resultantis, ex suppositione feudi, quam cum Proregis assensu, quem in casu nostro habemus, constitui posse, nemo sanè mentis negabit. Et in hoc adest non modica partis æquiocatio, dum non facit differentiam inter ius illud, quod causatur super feudo, ratione utilis dominij, & solius hypothecæ, & quando opinio Baldi esset in casu partis, & omninò negatur, & nulla de ea esset habenda ratio, cum sit contra communem, & acceptam tot Doctorum opinionem dicentiũ, ut supra solidè fundauimus, per uenditionem annui census, nullum quidem transferti dominiũ.

Et clausulam, quod assensus regi- 42 stretur in quinternionibus Regiæ Cameræ, uel fuit opposita ex errore scribæ mandati, & proindè uti superflua uitiatur, & non alterat præsertim in Regijs munificentijs, ut dicitur in *l. fin.*

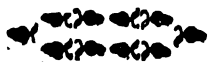
C. de donat. uel & si consulto posita,
 esset, non ex hoc solo præsumitur cō-
 cessio, seu uenditio annui census feu-
 dalis, nisi expressim fuisset facta in feu-
 dum, ita *Loffred. in parasraf. feud. ad*
Ifern. in tit. ex quib. caus. feud. amitt. S.
buius autem generis in fine, ubi sic per
 ¶ Regiam Cameram decisum esse testa-
 tur, post alios refert, & sequitur *D. de*
Ponte d. conf. 30. nu. 20. Et casus *Loffred.*
 43 est mirabilis, nam fiscus reperiabatur
 in possessione exigendi seruitium a
 Galasso de Tarsia, & tamen hoc non
 obstante prædicta annua pensio fuit
 habita pro burgenfatica non obstan-
 tibus prægnantibus uerbis, quæ con-
 cessionem feudalem præsumi faciebāt.
 Ut inde appareat nõ obstat alteram
 clausulam, quod liceat fisco exigere
 seruitium à quo uoluerit, cum nedum
 reseruatio seruitij, ex supradictis, sed
 nec illius exactio feudalem qualitatē
 ab initio creationis non expressam in-
 ducere possit.

Et tandem non est nouus hic arti-
 culus, sed pluries in hisce Tribunali-
 bus discussus, & iuxta prædicta deci-
 sus, immò in casu fortiori uenditio an-
 nuorum introituum expressim facta in
 feudum fuit allodialis declarata, ut
 patet ex exemplis in processu produ-
 ctis.

Carolus Brancacius.

Io. Antonius della Calce.

Die 12. Aprilis 1621. Neapoli fuit
 ¶ per Regiam Cameram decisum prædi-
 ctos introitus, ut supra uenditos esse
 burgenfaticos, non autem feudales, &
 per consequens releuium non deberi,
 contra allegationes Bāmacarij Actua-
 rio Sergio referente D. Præsidentē
 Hieronymo Natale.

ARGVMENTVM.

Venditis fructibus feudi ad uitam, vel ad
 tempus in casu tamen permisso præuio
 Regio assensu, in quo nõ adesset clau-
 sula illa, quòd liceat Regiæ Curie exi-
 gere seruitium, & releuium à quo uo-
 luerit, & mortuo feudatario venden-
 te, an releuium statim ab herede ven-
 dētis, uel debeat expectari mors emē-
 tis fructus, uel debeat solui ab emen-
 te. Distinguitur quando in feudum,
 uel non in feudum facta est uenditio,
 & ab herede uendentis soluendum
 esse concluditur, non expectata mor-
 te ementis, qui nullum dicitur ius ha-
 bere in feudo, sed tantum ius perci-
 piendi fructus, uerum exequutio fiat
 à Fisco contra ementem uri fructuum
 perceptorem.

SVMMARIVM.

- 1 **V**enditis fructibus feudi mediante
 Regio assensu, & non apposta clau-
 sula, quod liceat Regiæ Curie exigere
 releuium à quo uoluerit, quis soluet an
 heres ementis, uel uendentis ponderatur
 & num. 2. & 3. & distinguitur nu. 4.
 5. & 6. & sub nu. 11. & deciditur nu.
 13. & sub num. 17.
- 7 Venditio fructuum feudalium non consti-
 tuit quid distinctum à feudo, nec ius
 formatum super illo.
- 8 Releuium debetur ab herede ementis an-
 nuam quantitatem in feudum super fru-
 ctibus feudi.
- 9 Releuium non debetur ex fructibus feudi
 uenditis nulla expressa feudali qualita-
 te, licet in quinternionibus Regiæ Came-
 ræ essent descripti, & sub num. seq.
- 10 Retentio directi dominij penes Regem, est
 de substantia feudi.
- 11 Ex uenditione fructuum, uel super fru-
 ctibus feudi transfertur ius tantum per-
 cipien-

*ciendi fructus, non autem utile domini-
um super feudo, & num. 18.*

- 12 *Releuium non debetur, ubi directum
dominium non recognoscitur.*
- 13 *Fiscus exigit releuium ab emptore fructuum
ob mortem vendentis, sed hæres vendē-
tis contribuit hæredi emptoris ratam so-
lutam, & num. 20.*
- 14 *Conductor fructuum feudi per decennium
soluit seruitium militare.*
- 15 *Qualitas feudalis, non autem assensus
constituit feudum, & decisio refertur.*
- 17 *Possessio exigendi seruitium feudale non
nocet, ubi qualitas feudalis non proba-
tur.*
- 17 *Emptor fructuum, non autem venditor
soluet collectam, siue bonatamentiam præ
rata.*
- 19 *Camillus de Curtis, & Reg. Reuerterius
dicentes releuium deberi ab hærede
ementis fructus notantur.*

QVÆSTIO VII.

Ltera præcedē-
ti contraria of-
fert se mihi p-
ponenda pari-
ter, & differen-
da dubitatio,
quid si in ven-
ditiōe fructuum
feudalium, vel

ad vitam factam, vel ad tempus, vnā
cum Regio assensu non esset apposita
clausula illa. Verūm quod liceat Re-
giæ Curie exigere releuium à quo uo-
luerit, an tunc mortuo Barone uendē-
te debeat eius hæres soluere releuiū,
& sic medietatem fructuum, uel de-
beat soluere emptor nomine hæredis,
& tandem an debeat expectari mors
ementis fructus, ad finem, ut hæres
feudatarij mortui, pleno iure pos-
sicens feudum, possit releuiū soluere.

2 Et quidem articulus iste à nullo quò
ad videre poterim est tactus, uerūm
per iuris terminos diuagando, uideba-
tur dicendum contra eumentem, eiusq;

hæredem esse proferendam sententiā,
ut factò casu mortis feudatarij, non
eius hæres, sed hæres eumentis (& sic
morte eumentis expectata) debeat so-
luere releuium, cum eo casu hæres feu-
datarij nullos fructus percipiat, ergò si
nullos fructus percipit, quænam fru-
ctuum medietas, & sic releuium potest
considerari cum non entis nullæ sint
partes, meritò ipse releuium non de-
bet soluere.

3 Ex parte eumentis alia fit ratiocina-
tio, quod licet ipse percipiat ex feudo
fructus, tamen adhuc negari non po-
test, quòd releuium soluitur præ inue-
stitura, quam uassallus accipit à Do-
mino, siue eius renouatione, & præ ho-
nore illo, quo honestatur uassallus in-
uestitus, si ergò dicit emptor nulla
opus habet inuestitura, cum ipse non
sit feudatarius, sed tantum sit simplex
perceptor fructuum, nec in possessione
feudi, meritò releuium ipse soluere
nō debet, quod rationabile est, & hoc
modo facta inter istos tali ratiocina-
tione, fiscus à quonam debet releuiū
exigere? An ab emptore? & uidetur,
quod non, quia ipse non inuestitur, an
à uenditore, & nequaquam, quia ipse
fructus non percipit, & certum est, &
emptor non tenetur.

4 In quo articulo distinguas tres ca-
sus. Primo, aut in contractu fuit ex-
pressum de iure adohæ, & releuij, ut
soluatur ab emptore, & tunc res extrā
aleam, cum quisquam onera sibi assu-
mere potest de uoluntate, & illi stare
debet uigore pacti, & ratione facilio-
ris exactionis, ut supra.

5 Secundo casu, si de iure adohæ, uel
releuij cautum esset, ut solueret ipse
uenditor, tunc nec dubitabilis esset
quæstio, sed potius decisa, ut ad uen-
ditorem uigore pacti onus releuij, atq;
adohæ spectaret, pacta enim seruan-
da sunt, etiam in contractu feudali.

6 Tertio casu, quando de hoc nihil
esset cautum, sed simpliciter facta es-
set uenditiō fructuum, & tunc dicen-
dum

dum est non emptorem, sed hæredem uendentis teneri ad soluendum releuium; verum quod fiscus potest exigere releuium ab emptore uti à possessore feudi, eiusque fructuum, saluis iuribus contra uenditorem, eiusque hæredem.

7 Quam propositionem practicam probo. Primo, quia ista uenditio fructuum non constituit feudum, nec separat feudum à feudo, adeò ut constituantur, quid distinctum ius feudale, ut ait *Franc. de Amicis in sua repet. de his, qui feud. dar. poss. fol. 49. vers. sumus modo, num. 31. ad finem*, dicens quod emptores isti annuorum introituum feudaliu non habent istos fructus sic emptos in feudum, nec aliquod ius formatum in feudo, sed tantum emerunt illos introitus, siuè ius percipiendi cum assensu, non ad finem separandi feudum à feudo, cù hoc prohibitum sit per Regiam pragmaticam, quæ separatio èt Vicario Regis prohibita est per *pragm. delli noue capi*. Si ergò feudatarij non sunt, trahit consequentiam *Franc. de Amicis*, qd dñ feudatarij non sunt, non tenebuntur ad seruitium aliquod, nec adoha, cum tantum simplices emptores sint, sed ad uendentem adohæ releuijque onus spectare dicendum est uti feudatarium.

8 Secundo principaliter probatur ex illa iam non inuulgata distinctione, atq; differentia aliud esse quando super annuis introitibus feudum constituitur, quæ feudalis qualitas exprimenda est, Regisque assensu uallata esse oportet, non autem Proregis, dum feudi inducitur diuisio, & per consequens ob mortem ementis feudales introitus in feudum expressè concessos, releuium soluendum esse nemo ambiget, prout in functionibus fiscalibus concessis à Rege in feudum, ut licet sint annui introitus, & panes Regum, ut ait *Andr. de Ifern. in cap. imperialem, S. preterea il secondo, & Marin. Frecc. loco allegando*, tamen quando cõ-

ceduntur in feudum, adhuc deberur releuium, & adoha. *Freccia de subfeud. lib. 3. in secunda formula inuestitura, fol. mibi 491. num. 29.* & nos aibi diximus
9 in hoc tractatu. Si verò nulla de feudali qualitate in uenditione fructuum feudaliu esset facta mentio, licet in quinternionibus Reg. Camerae essent talis introitus descripti, adhuc feudalis concessio in feudum facta non dicitur, & per consequens releuium non est soluendum, ea potissima ratione,
10 quia directi dominij retentio non est reseruata penes Dominum concedentem, siuè, ut melius dicam, penes Dominum assentientem super tali uenditione, dum certum est retentionem dominij directi in cõcessionem feudi de substantia esse, ut post alios latè *D. Camill. de Curte in suo diuers. feudal. cap. & hoc igitur nu. 3. fol. 19. & fol. 34. & 35. nu. 25. & seqq.* Si igitur nulla facta est mentio de tali retentione directi dominij, meritò feudalem concessionem dicendum est esse factam, proindeque releuiu ab emptore fructuum non esse
11 soluendum, ea ratione, quia emptor nullum directum dominium potest recognoscere, dum nullum ius utile in eum sit translaturu, sed tantum ius percipiendi fructus uenditos, & releuium soluitur prò recognitione directi dominij, secundum nostrorum, & exterorum Feudistarum communem conclusionem, ut supra in princip. nostri tractatus tradidimus, ad instar laudimij, *Burs. ut. cons. 56. num. 16. vol. 1. de Ponte de potestat. Proreg. de regal. impositionibus num. 13. Burgos de laudim. lib. Iuspat. 5. nu. 21. Ayell. de iure adoha nu. 95.* Si ergò
12 nullum directum dominium debet recognosci ab isto emptore, sequitur quod nullum soluendum est releuium, ita etiam tradit *Ioannes Cannelius in extrauagant. volentes fol. 196. vers. sed præstat num. 14.* dicens, *ubi recognitio directi dominij non est necessaria, non soluitur releuium*, meritò & iste emptor dum directum dominium recognoscere non tene-

reuetur, non habet necesse soluere releuium in eius morte, vel in morte vendentis, sed tantum hæres vendentis, qui hæres venditoris dicitur propriè feudi possessor, licet emens dicatur fructus percipere, & sic hæres vti possessor feudi, & successor in feudo tenetur ad releuium, dum personalis est releuij actio, sed emptor vti percipitor fructuū soluet, vti quidam tertius possessor, siuè detentor, contra quem tertium possessorem, siuè titulo lucratiuo, siuè oneroso, semper & indifferenter fit exequutio pro releuio, prout supra ex Frecc. de subfeud. lib. 2. author. 3. nu. 4. Mastrill. decis. 112. n. 56. de Ponte, eeterique supra docuimus: meritò hæres vendentis soluet, sed fiet exequutio contra feudaliū fructuum perceptorem, vt est emptor prædictus, qui nullū dicitur habere ius in re, sed tantum ad fructus, nempè percipiendi illos, quo casu non soluet releuium, nec seruitiū militare, ità Iacob. de Ayell. de iure ad-

14 *ban.* 59. vbi ait, quod conductor feudi ad decennium tenetur soluere seruitium militare, ea ratione, quia talis conductor conduxit à Domino feudi & per consequens possidere dicitur cū assensu Regis, & ius in re dicitur causatum, non sic est in emptore fructuū feudaliū, qui nullum habet ius in re, sed tantum ad fructus.

Nec videtur obstare, quod adesset assensus Regius super tali venditione, quia hoc casu non est necessario inferendum, quod sit feudalis venditio, siuè concessio dū assensus quaternat, quia necessarium est, vt alias docui, quòd expressè dicatur in feudum, ità Loffred. in sua paraphras. feudal. ad Ifern. tit. ex quib. caus. feud. amitt. S. huius autem generis, in fine, vbi decisum refert introitus concessos Mag. Galasso de Tarsia, etiam quod adessent clausulæ prægantes cum Regio assensu, quòd registrentur in quinternionibus Reg. Camera, ex quò non fuit dictū in feudum, fuit decisum esse in burgenlati-

cam concessionem, de Ponte conf. 30. nu. 20. vol. 1. non obstante, quod fiscus re-

16 periebatur in possessione exigèdi seruitium, Franch. decis. 131. in principio, Oldrad. conf. 159. nu. 6. vers. nec hoc etiam arguit, Iacobin. in verba inuestiui, ante nu. 11. vers. nec obstat retentio seruitij feudalis, Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. q. 2. num. 30. quicquid in contrarium Menoch. conf. 1. num. 34. & conf. 191. num. 31.

Tandem si asseueramus onus releuij spectare ad emptorem prædictum vti fructuū perceptorem, eiusq; damno cedere, nec ad hæredem vendentis, & ad damnū vendentis cedere, sequeretur praua illa consequentia, quòd hoc onus releuij esset onus fructibus impositum, quod est falsum, quia est onus impositum personæ feudatarij hæredis, sed soluendum ex fructibus feudi in illo anno, vt supra docuimus, Franch. d. decis. 121. num. 8. ità etiam videtur in simili aduertere Alex. conf. 4. nu. 6. vol. 1. Vndè collecta, siuè bona tenentia, quæ licet imposita sit rebus tamè quia imponitur rei respectu fructuum, tunc soluenda est ab emptore fructuū, non autem à venditore pro rata, tñ quā percipit, ità Roland. à Valle conf. 66. nu. 34. vol. 1.

In summa, decisio pendet ex eo videre si emptor feudaliū fructuū habeat opus noua inuestitura, & possit dici hæres, successor in feudo, quæ sunt extrema releuij, & meritò dum non, competunt huic emptori, sed hæredi vendentis ipse soluet releuium, eiusq; damno cedit, verum fiscus ratione facilioris exactionis faciet exequutionē contra ipsum emptorem nō vti hæredem, sed vti fructuum perceptorem.

Et quòd verum sit, quod diximus supra, quod iste emptor fructuum feudaliū nullum dicatur habere ius in re, nec utile dominium feudi, sed tantum ius percipiendi fructus videas Covarruias lib. 3. var. resolut. cap. 7. nu. 5. vers. quod iterum, Greg. Lopez ad l. I. aur. leg. 28.

leg. 28. tit. 8. par. 5. gló. aſſento q. 2. Gutierrez pract. lib. 1. q. 168. nu. 6. Molin. de contractibus tom. 2. diſput. 383. nu. 2. Parlador. rerum quotid. lib. 1. cap. 3. S. 8. m. 4. Nauarr. de uſuris verſ. vigeſimoſecundo noto nu. 75. aſſerentes nullum ius vtile, vel dominium tranſire ad emptorem, ſed tantū ius percipiendi fructus emptos.

19 Ex quibus omninò videtur lapſum fuiſſe *Camill. de Curtis in ſuo diuerſ. fol. 24. nu. 19. ater.* qui videtur, quòd prò abſoluto tradit, quod primogenitus emptoris ſoluet releuium, quinimò, & duplicatum, ſi occultet prædictos introitus, quia hoc dictum fundat ſuper falſis terminis, nempe, quod in talem emptorem ſit tranſlatum vtile dominium, & verum, feudatarium eſſe, prout etiam in hoc falli videtur *Reg. Reuerter. deciſ. 30. lib. 4.* ſunt enim corū dicta contra euidentēs, & notorios iuris terminos.

Ergò tandem conſequens eſt, quod
20 mors ementis fructus feudi nò debet conſiderari, ſi vel nè propter illam releuium aliquod ſolui debeat, cum extrema releuij deficiant, nempe non eſt ſucceſſor, nec hæres in feudo, ſed tantū ſuccedit in iure percipiendi fructus in feudo, nec petit inueſtituram de feudo, cum vtile dominium ſit penes venditorem fructus, fiſcus autem exigit ſemper releuium de fructibus, ſed remanent ſalua iura ipſi emptori, contra vendentem, eiufque hæredem, pro conſequenda rata fructuum, quam ſoluit pro releuio Regio Fiſco exequenti contra illum.

ARGUMENTVM.

Releuium an ſit ſoluendum de feudo pignori dato ob mortem pignorantis, vel pignoratarij, & concluditur ob mortem pignorantis ſolui debere ab

hærede pignorantis, verùm exequutio fiet contra feudi poſſeſſorem, & ſic pignoratarium, ſaluis eius iuribus contra pignorantis hæredes. Et quid quando eſſet conuentum. Et quid ſtante clauſula Regiæ Cancellariæ. Et quid in feudo dato à godere.

SVMMARIVM.

- 1 **H**Aeres pignorantis, vel pignoratarij, an teneatur ſoluere releuium diſtinguitur.
- 2 Pignorationem fraude carere quando præſumitur.
- 3 Pignorato feudo abſq; fraude releuium ſoluendum à pignorante.
- 4 Fraude in pignoratione commiſſa, releuiū ſoluitur eſt à pignoratario.
- 5 Releuium eſt ſoluendum de feudo pignorato ab illo, à quo cautum eſt deberi.
- 6 Releuium in calu prædicto deberi à poſſeſſore feudi ex feudo ipſo, ſaluis iuribus alterius contra alterum, quatenus ipſe teneretur.
- 7 Clauſula, quod liceat fiſco exigere releuiū à quo voluerit, debet apponi in ſimilibus, idem de feudo dato à godere.

QVÆSTIO VIII.

- 1 **S**ED quid ſi feudum eſſet loco pignoris datum prout maximè nonnulli ſolent facere feudatarij, an releuium ſit ſoluendū ob mortem pignorantis, vel pignoratarij, & à quo ſoluendum ſit, ſuppoſito, & ſit caſus pmiſſus à iure, de quo *Amed. de Ponte laudim. q. 33.* & ego diſtinguo duos caſus, aut pignoratio nò eſt fraudulenta, aut eſt fraudulenta. Si non
2 eſt fraudulenta, vt quia fructus percipit ipſe pignorans, non autem pignoratarius, uel quia pignus eſt pro pauca quantitate, quæ non abſorbeat quaſi
torum

totum feudū, sed si pignorarius perciperet fructus, uel pretium esse quasi prò tota feudi quantitate, quia tunc præsumitur alienatio palcata, *idem Amad. ibidem. num. 4.*

3 Primo casu, dico releuium esse soluendum ab ipso pignorante, tum quia ipse dicitur Vassallus, non autem pignorarius, & ad ipsum omnia onera debent spectare, ita in specie *Amad. de Ponte d. q. 33. num. 5. per notata in cap. 1. de feudis.*

4 Secundo casu, quia etiam si dicta pignoratio, pro æquivalenti pretio uideatur fraudulenta, adeòt non ualeat quando nulla est spes reuisionis sine consensu Domini, *idem Amad. de Ponte ubi supra num. 3.* tunc releuium esse soluendum, tum ex hìc dictis, tum ex supradictis in præcedenti quæstione ab ipso pignoratio percipiente fructus, faciendo contra illum exequutionem uti feudalis rei possessorem, & hoc simpliciter assero; sed si aliter inter partes fuerit conuentum de soluendo releuio, uel ab ipso pignorante, uel pignorario, quia tunc illud pactum esse seruandum citrà præiudicium fisci, qui habet actionem exigendi ab ipso feudi possessore.

6 Vel si esset apposita clausula ordinaria, ut liceat Regiæ Curie exigere releuium à quo uoluerit, quia tunc fisci est electio, uerū semper istud onus solutionis est ipsius feudatarij pignorantis, sed fiscus hoc non debet, nec potest uidere, sed ipse exigit à possessore feudi, saluis iuribus pignorantis, & pignorarij, contra illum, qui tenetur releuium soluere, & sic contra feudi possessorem, contra quem fiscus facit exequutionem.

Quod idem putarem ex eadem ratione in feudo dato, uulgo à godere, ut dans teneatur ad solutionem, sed fiscus exigit à possessore; & debet esse cauti fiscales, ut in similibus contractibus faciãr apponi clausulam, ut liceat fisco exigere releuium à quo uoluerit.

ARGUMENTVM.

Inuestitus de feudo recasuro ad Regem, an debeat solui releuium ab ipso inuestito quando succedit in feudo prædicto ob mortem illius, ob quem aperitur Regi dubitatur, & concluditur negatiuè ex sententia Afflicti. nisi quando solitum esset de consuetudine. Itē nec soluere tenetur filius inuestiti succedens in illud ius inuestituræ, & quando Rex, uel Baro possint concedere feuda deuoluenda remissiuè.

SVMMARIVM.

- 1 **R**eleuium an solui debeat de feudo, cuius possessionem quis ingreditur ratione inuestituræ factæ de illo aperiendo, & demum aperto.
- 2 Releuium dicitur à releuando.
- 3 Inuestitus de feudo recasuro ad Regem, & demum eo aperto, factaq; inuestitura seu possessione capta ob mortem prædecessoris non tenetur soluere releuium, referatur obseruantia, & contrarium nu. 6.
- 4 Inuestitus de feudo recasuro, non dicitur venire ad feudum ob mortem, sed ex noua concessione.
- 5 Successor non potest dici inuestitus de feudo ob mortem ultimi possessoris, successorem legitimum non habentis.
- 6 Releuium debet solui ob nouam concessionem de feudo deuoluto, siue deuoluendo, quando solitum esset exigi.
- 7 Successor inuestiti de feudo recasuro non adhuc adeptus possessione, non tenetur soluere releuium, ob solam inuestiturã sine possessione inuestitum.
- 8 Concessionem de feudo aperiendo, an et quando fieri possent remissiuè.

QVAESTIO IX.

Excitauit *Afflicti*. hanc quaestionē in *const. post mortem num. 11. & in cap. 1. S. sed & res per quos fiat inuest.* quid si inuestitus de feudo, quod de proximò est recasurum.

Regi, vt quia vltimus possessor, vel non habeat successorem, vel quia de necessitate ob delictum ad Regem esset deuoluendum, prout concedere solebat Rex Robertus, & fieri solitum est, vsque ad Regis Catholici tempora, & facto casu deuolutionis ad Regē, adeò ut dictus inuestitus vigore suæ inuestituræ de feudo aperiendo, capiat possessionem de feudo prædicto iam aperto; & hoc casu an soluere teneatur releuium, dubium videbatur, quia dū releuij solutio est inducta ex consuetudine in successore in feudo ob mortem sui prædecessoris, & p possessionis captura debetur, ita etiam hæc omnia in hoc casu verificantur cum talis inuestitus succedat in dicto feudo, quod aperitur ob mortem, & capiet possessionem illius.

Item releuium dicitur à releuando
 2 Dominum, ob defectum Vassalli, meritò in hoc casu, quia Dominus perdit vnum Vassallum, & Dominus hoc feudum, quasi recadens resumat, & releuet de manu noui inuestiti, à quo debet solui releuium, & releuare Dominum in hoc, qui grauatur in alio, nèpè amittendo Vassallum.

3 Tamen licet hæc videantur obstare, ¶ contrarium fuit semper seruatum, vt numquam in tali casu releuium fuerit solutum, ita testatur *Afflicti*. in *d. constit. post mortem nu. 11. & Afflicti auctoritatem sequutus est Garf. Mastrill. in addit. ad Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. q. 3. in verb. questionem, vers. sed an*

inuestitus, Freccia ante ipsum d. auctor. 3. num. 15. fol. 318. col. 1. circa medium.

4 Authoritati accedat rationes, quia optimè firmant Doct. prædict, releuium non esse soluendum, quia iste talis inuestitus nõ dicitur succedere ob mortem vltimi possidentis, sed succedit ex contractu, siue noua concessione, & hoc casu quando succeditur ex contractu, releuium non debetur; vt sup. q. 7. hac ead. parte, & dato quod succederet, non succedit vt hæres cum qualitate hæreditaria, sed vt de nouo inuestitus, & per consequens dum nõ habet qualitatem hæreditariam, quæ requiritur in solutione releuij, illud soluere non tenetur, *D. Scip. Rouit. in pragm. 2. S. item volumus nu. 14. de offic. procur. Cesar. & nos sup. p. 1. q. 19.*

5 Insuper dicit *Afflicti*. quod licet successio dicatur in casu deuolutionis feudi, non est successio vt hæres, sed in locum alterius positio, & tunc illud tempus non cõsideratur, sed retrotrahitur ad tempus primæ inuestituræ, & tunc clarum est, quod pro prima inuestitura non soluitur releuium has, & alias rationes adducit *Afflicti*. ibi.

6 Declara tamen hanc *Afflicti* sententiam non procedere quando esset solutum in casu prædicto releuium exigendum etiam pro prima inuestitura, ita *Afflicti*. *d. loco versic. nisi sit consuetum circa medium num. 11.*

7 Sed quid si talis inuestitus decederet antequam feudum ipsi aperiretur, & eius filius, siue successor peteret à Rege sibi confirmari, siue renouari præfatam inuestituram, vt quia facta fuit pro se, hæredibus, & successoribus, an hoc casu teneatur ad releuium dicat, quòd non, quia deficit res, & sic feudum ex quo, siue cuius fructibus solui debet, item deficit possessio feudi, item non est inuestitura de feudo præsentis, sed de futuro, quæ nihil possit in esse. Et an tales concessiones de feudo aperiendo fieri possunt, & in quibus casibus *Petr. de Gregor. de concess. feud.*

feud. p. 1. q. 3. latissime. Et an Baro possit concedere subfeuda deuoluenda in futurum? dicas, quod non potest facere, ita Matth. de Afflict. decis. 293. Io. Vinc. de Anna allegat. 45. nu. 24. Menoch. conf. 1. nu. 459. & seq. vol. 1. Franc. Bursat. conf. 19. num. 1. Anna sing. 64. in principio.

ARGUMENTVM.

Succedens in feudo virtute legati sibi facti, an teneatur ad releuium ob mortem legantis, hæsitatur, & permultæ pro legatario contra fiscum adducuntur rationes. Demùm distinguitur si in legato adest assensus Regis, vel nō; ut utroque casu exigatur releuium. Quicquid in contrarium dixerint Reg. Reuerterius, & D. Thom. Minadoos, contra quos validè defenditur Authoris sententia, & responderetur ad contraria. Et in similibus assensibus fiscales apponāt clausulam, dummodo soluat releuium tempore mortis legantis.

SUMMARIVM.

- 1 Legatarius feudi an teneatur soluere releuium ob mortem legantis, & distinguitur sub num. 11.
- 2 Legatarius feudi an dicatur successor in feudo cum qualitate hereditaria.
- 3 Emptor feudi non tenetur soluere releuiū.
- 4 Legatarius feudi non dicitur de uocatis in inuestitura.
- 5 Ob donationem feudi non tenetur donatarius soluere releuium.
- 6 Hæres, non autem legatarius tenetur soluere expensas pro militia legata.
- 7 Releuium esse soluendum à legatario cum assensu ob mortem legantis, ponderantur rationes pro Regio Fisco.
- 8 Legatarium feudi dici heredem in feudo probatur.

- 9 Releuium ut debeatur sufficit, ut quis sit hæres in feudo, siue particularis, siue vniuersalis.
- 10 Legatarius dicitur hæres in re legata.
- 11 Legatarius an soluat releuium ob mortem legantis, distinguitur.
- 12 Legatarius feudi cum assensu legis, vel Domini, debet soluere releuium, & n. 13. & num. 16. reiecta Regentis Reuerterij sententia.
- 13 Assensus successit in locum inuestitura in Regno nostro.
- 14 Legatarius feudi, qui esset de uocatis in inuestitura soluet releuium, & ratio adducitur.
- 15 Releuium eatenus debetur, quatenus consuetudo suffragatur.
- 17 Verba Andr. de Iser. dicentis solutionem releuij in hærede, verificari in legatario, probatur, & num. 19.
Legatarius feudi cum assensu non tenetur soluere releuium ex sententiâ Thom. Minadoi.
- 20 Feudum ius vniuersale esse deducitur.
- 21 Clausula, quod soluatur releuium tempore mortis legantis debet apponi in assensibus super legato feudi impetratis.
- 22 Clausula pro releuio debet subintelligi sub clausula, iuribus Curie, apposta in assensu super legato feudi.
- 23 Tex. in l. penult. S. fin. de leg. 3. ponderatur, & num. 29.
- 24 Onera deberi ex fructibus, dupliciter consideratur in releuio.
- 25 Onera debita pro iure fructuum habendo spectant ad illum, qui tenetur adimplere voluntatem defuncti.
- 26 Onera debita pro iure percipiendi fructus iam habito spectant ad legatarium.
- 27 Filius successor non dicitur de nouo venire ad feudum.
- 28 Legatarius dicitur habere dominium feudi à die mortis legantis.
- 29 Legato feudo intelligitur tale legatum cum onere ad hæ, & releuij.
- 30 Dominus consentiens super legato feudi dicitur consentire in sui fauorem, non autè in sui iacturam.
- 31 Secundogenitus an teneatur soluere releuiū

de feudo sibi legato cum assensu, referatur Regentis Reuerterij sententia, & reprobatatur.

QVAESTIO X.

Vero, (& hoc vsui facilè euenire potest) an releuium debet solui ab illo, qui succedit in feudo sibi legato, vtpotè vassallus

legauit Titio feudum, de quo supponimus validam dispositionē, si Titius petat inuestituram vigore dicti legati post mortem legantis an soluere debeat releuium.

3 Difficultas in eo posita est, quia legatarius non dicitur successor cum qualitate hæreditaria, & sic iure vniuersali, *Freccia num. 20. d. auctor. 3. & ego dixi supra q. 8. p. 1.* prout requiritur in releuio, eius enim solutio introducta est tantum in hærede vniuersali, ita *Reg. Reuerterius decis. 29. par. 5. in principio.*

3 Quinimmo in emptore feudi etiam diximus solui non debere releuium, ea potissima ratione, quia non succedit vt hæres, sed ex contractu vti successor particulari iure, prout est legatarius, qui dicitur successor particularis in re legata, cum legatum titulus sit particularis ex testamento, ideo releuium soluere non tenetur, prout restatum reliquit *Freccia d. auctor. 3. num. 14. circa medium, hoc idem annuere videtur Lyparul. ad Isern. in verb. ab emptore, in cap. 1. num. 2. per quos fiat inuest. idem Andr. in const. post mortem, & idem tenet Afflic. decis. 248. num. 9. circa medium, quicquid dicat Reg. Reuerterius d. decis. circa princip. dicens, quod Afflic. ibi ex errore legunt, qui intelligunt illum, & velit dicere, vt legatarius feudi non teneatur soluere releuium.*

Item legatarius non est de vocatis

4 in inuestitura, cuius tenor est attendendus in successione feudorum, vt ille tantum succedere debeat, qui vocatus est ex lege, vel inuestitura, inter quos non est legatarius, ideò non potest considerari, vt hæres in feudo, sed illud habere dicitur titulo particulari.

Item consideranda est alia ratio quam posuit *Arnold. Ferron. in consuet. Burdegals. lib. 2. tit. 8. de feud. & iure emphit. S. 24.* vbi ait, quod dum legatum est donatio, & ex donatione non debetur laudatium, ergo nec releuium, (cum laudatium apud illos est idem, quod apud nos releuium dicitur) ex hoc legato debetur, nec laudimium, cum concurrat mens legantis volentis, vt res legata deueniat ad legatarium indiminuta; præsumptio est enim, quod ob merita, vel aliqua iusta causa legauit testator, quæ merita nullam debet pati diminutionem.

6 Item facit dubium *tex. in l. penult. S. fin. ff. de leg. 3.* vbi testator legauit militiam seruo suo, pro qua militia consequenda debentur quædam expensæ, & introitus, prout supra dixi, & tamen dixit *tex.* quod hæres, non autem legatarius soluere tenetur, cum in locum militiæ successerit feudum, vt dicunt DD. qui de origine feudorum tractant, de quibus post alios *Rosental. de feud. cap. 1. conclus. 8. post Schrader, Frecciam, ceterosq; in prælud. feud. & loco introitus successit releuium, vt supra dixi q. 4. p. 1. & tamen legatarius percipit fructus,*

7 Sed dum hanc sententiã defendere vellem cum D. Iulio Casare Galluppo patritio Tropeensi erudito viro, qui scripsit præct. Sac. Conf. & nunc vnã mecum scribit nonnulla circa feuda, consideravi superuacanea omnia esse, cum rationes, & authoritates pro fisco sint valdè concludentes, vt in tali casu possit releuium exigere à dicto legatario, cui legatum est feudum cum assensu, qui, nulli dubium est, quod virtute dicti legati tenetur petere inuestiturã

vñ

8 uti hæres particularis feudi. Et quod
 9 in hoc casu isti legatario competant
 extrema releuij, nempè quòd sit suc-
 cessor, & sit hæres in feudo, & inuesti-
 turam petat; est enim aduertendum,
 quòd prò releuio soluendo sufficit, &
 quis sit hæres in feudo, siuè iure uni-
 uersali, siuè iure particulari, ità *Ma-
 rin. Frecc. d. loco auctor. 3. num. 21. circa*
 10 *finem, vers. si consideramus*, & legatarius
 dicitur etiam hæres in re legata, *Bald.*
in cap. imperialem col. penult. in princip. de
prohib. feud. alienat. & in l. instrumenta,
vers. appono, quod in pmo instrumenta, C.
de fide instrum. Bart. in l. in conuentioni-
bus, ff. de verb. signific. ideò videbatur
 soluendum esse releuium indistinctè.

11 Sed melius veritati accedendo di-
 stingue, quod aut in tali legato est as-
 sensus Regis, quia legatarius non erat
 de vocatis in inuestitura, vel à lege
 feudali, vel constitutione Regni. Aut
 non adest assensus Regis, sed legis, vt
 quia legatarius esset vocatus ex inue-
 stitura, vel lege, & constitutione Re-
 gni, & utroq; casu dicas debere solui
 releuium, vt inferius. Aut si legatum
 feudum fuerit sine assensu illi, qui non
 est de vocatis in inuestitura, vel lege,
 & homine, quia corrui talis dispositio
ex cap. 1. de alienatione feud. prout late
defendit post ceteros Octavius Bammacar.
præceptor meus in cap. omnes filij q. 5. n. 66.
& seq. si de feud. defunct. tunc nec de
 releuio quærendum est.

12 Quò vero ad illos primos duos ca-
 sus quando adest assensus legis, vel
 Regis, tunc dicas soluendum esse rele-
 uium, ratio quæ me mouet est duplex.

Primo, quia esset dare occasionem
 fraudandi releuia, quilibet enim face-
 ret sibi legari feudum iure particulari
 legati, & alium institui hæredem, &
 excluderet filium, *prout considerauit*
Freccia d. num. 21.

13 Secundo, quia dum adest assensus
 in dicto legato, hæc est inuestitura in
 cuius locum in Regno successit assen-
 sus Regis, ità tenet *Andr. in cap. 1. quib.*

mod. feud. amicè. Afflicè. in cap. si minori
num. 8. si de feud. defuncti, vbi Oët. Bam-
macar. q. 7. num. 37. & Petr. de Gregor.
de concess. feud. par. 2. q. 4. num. 2. post
Pernum, Frecciam, Parid. de Puteo, cete-
rosq; quos allegat Bammacar. d. loco, vt
 quia Dominus se contentaret vt talis
 extraneus succederet, & per conse-
 quens diceretur vocatus ex inuestitu-
 ra, & lege viua, & sic de voluntate
 15 Domini, tunc dicitur hæres in feudo,
 quia vocatus est ex dispositione Do-
 mini, & sic legis viuz.

Aut feudum legatur illi, qui est vo-
 catus ex veteri inuestitura, vel lege, &
 sic proximior est, tunc quia resoluitur
 in refutationem soluet releuium, ma-
 ximè quando istud legatum contine-
 ret vnum feudum, videretur factum in
 fraudem, meritò DD. dixerunt solu-
 dum esse releuium, quia tunc cogno-
 scitur verè fraus, vt hac ead. par. q. 16.
 & seqq. dicemus, quando refutatarius
 soluere tenetur releuium. Et dato, &
 non resolveretur in refutationem, ad-
 huc, quia verè dicitur successor in feu-
 do, tamen ex lege, & inuestitura debet
 soluere releuium, quòd in successore
 est inductum. Insuper in hoc casu di-
 cas, quod eatenus debetur releuium,
 quatenus consuetudo, siuè mos ei suf-
 fragatur, *Mastrill. d. decis. 112. n. 12.*
& nos supra p. 1. q. 4. & quod mos, siuè
 consuetudo in hoc casu legatarij de-
 beri introduxit *testatur Afflicè. decis. 248*
num. 8. circa finem, vbi num. 9. dicit, &
 assensu præcedente legatarius dicitur
 hæres in feudo legato, ergò releuium
 soluere debet legatarius, & sic reman-
 net responsum ad contraria. Et ita ex
 alia ratione tenui pro Fisco supra p. 1.
 q. 10. Vndè ex istis patet responsum ad
 dicta per *Reg. Reuerterium decis. 29. p. 5.*
 dicentem releuium non esse soluendū
 de feudo legato cum assensu filio se-
 cūdogenito, ea nimirum ratione, quia
 hoc feudum in persona secundogeniti
 dicitur nouum, & de feudo nouo non
 debetur releuium. Nec obstare vide-

zur doctrina Thom. Minadoi in constit. in aliquibus num. 52. & 53. dicentis hoc casu legatarium debere soluere, quia stante assensu non tenetur petere inuestituram, nec hæres legantis, quia feudum non habet, quia ex hac doctrina Minad. fiscus semper veniret fraudandus.

Ex quibus declarantur uerba Andr. 17 de Ifern. dicentis, quod solutio releuij in hærede introducta est, ut intelligatur non solum de hærede uniuersali, sed quod sufficiat ut sit hæres particularis, ut in feudo legato aduertit Frecc. d. loco num. 21. & per consequens dum est hæres feudi vocatus ex inuestitura, siue legis, siue Regis per eius assensum, meritò virtute dicti assensus potest petere sibi fieri inuestituram à Domino, & sic vides quod ei competunt extrema releuij, ad quod per consequens tenetur, quia Dominus iam per eius assensum illum fecit hæredem in feudo, & de intellectu verborum Ifern. nempe in hærede, quomodo nomen hæres in releuio sit intelligendum, suo loco dixi supra 1. p. q. 19. teneas hæc tantum pro nunc.

18 Sed adhuc insurgit Thom. Minad. in repet. constit. diuæ memoriæ in principio in verbo de successione num. 52. 53. dicens quod ille, cui feudum est legatum præiudicio assensu non tenetur soluere releuium ob mortem legantis, quem sequitur Camill. Borrell. in summ. decis. tit. de releuio nu. 34. adeò ut anceps ob eius auctoritatem esse videar, & hanc sententiam impugnando meam tenuit D. Augustinus Amendola legum Doctor con- 19 sumatus, dicens, quod uerba Andreae de Ifern. dicentis solutionem releuij introductam esse in hærede, esse intelligendam de hærede uniuersali, non autem particulari, ut dicto loco docuimus.

Et licet nos dixerimus legatarium in feudo dici posse hæredem uniuersalem, quia succedit in feudo, quod ius uniuersale est, Camill. de Curtis in suo diuers. feudal. fol. 79. vers. reliquum, meri-

tò successor uniuersalis in feudo dicebatur, & adhuc respòdebat ipse, quod non per hoc remanebat inconcussa mea opinio, quia potest dari successor particularis in iure uniuersali, ut potè legando dotem, & legando alia iura uniuersalia.

Vnde ad tollendas has difficultates dixit Minadous ubi supra num. 53. quod 21 Regentes, qui præstant assensum debent esse cauti, ut apponant clausulam dummodò soluat releuium tempore mortis legatarij.

Sed adhuc hæc clausula subintelligenda est sub clausula illa, iuribus Curie semper saluis, sub qua dum diximus releuium contineri, dicerem, quod in casu prædicto nequaquam Rex sibi præiudicaret, tamen cogita, ego verò non discedo à mea sententia pro Regio fisco, donec alterius sententia melius sentientis in medium afferatur.

Superest tantum ut respondeamus, 23 tex. in d. l. penul. S. fin. de leg. 3. qui tex mihi valde negocium fecit. Dicam, igitur tex. illum non obstare, pro quo præmixto celebrem considerationem in hac materia, nam releuium est verum, quod soluitur de fructibus, ideò ille, qui percipit fructus soluere tene- 24 tur; attamen respondeo, quod onera ex fructibus dupliciter considerantur; Aliquando verò onera soluuntur pro iure percipiendi fructus, quod adhuc non est habitum, sed est habendum; Aliquando soluitur pro iure iam habito.

25 Primo casu quando soluitur pro iure fructuum habendo, tunc non soluit ille, qui fructus percipit, siue qui fructus est habiturus, sed ille, qui debet adimplere voluntatem defuncti, ut legatarius habeat fructus, ita considerat Bart. in l. quero, ff. de usufruct. legat. & ita procedit tex. in d. S. penult. quia seruus debet habere militiam ut legatarius, sed quia legatum debet de manu hæredis accipi, meritò, & hæres proprietarius debet soluere omnia onera

ad

ad finem, vt legatarius consequatur legatum absque onere dum sic simpliciter est impositum, & ita etiam posset, dici in casu legati feudi, vt legatarius accipiat feudum legatum de manu hæredis, sed quod prius hæres soluat releuium, itaq; quocunq; te veras semper pro fisco videtur dicendum.

26 Secundo casu principali, pro releuiuo ceruim est, quod soluitur medietas fructuum illius anni, &c. hoc onus sol-

27 uitur pro fructibus iam habitis, cum filius successor in feudo non de nouo illud acquirat, sed iam quæsitum capit, ac retinet *gloss. in cap. 1. in fine de feud. cognit.* prius enim consequitur ita percipiendi fructus, quam soluat releuium, cum releuium non oporteat prius solui, quam feudum capiat, cum habeat annum ad soluendum, adeo vt releuium non pro habendo, sed pro iam habito

28 iure fructuum debeatur, & ideo legatarius cum assensu iam habet feudum à die mortis, in quo transfuit in eius dominium, l. à Titio ff. de furtis, prout in filio hærede, qui iam feudum habuit à die mortis, & ipse legatarius fructus percipit, merito ex illo die soluere tenetur releuium, l. apud Iulianum S. hæres ff. de legat. 1. ita concordat Camill. Medices cons. 18. num. 16. 17. 18.

Qui Camill. quatenus considerat, quod legato feudo censeatur illud legatum cum oneribus, quibus feudum subiectum est, prout est ad hoc, & releuium, quæ debentur ex fructibus, qui ex eo percipiuntur, sed in d. S. per. res ipsa erat subiecta oneri, nõ autem fructus, ideo hæres tenetur luere, & dare liberam legatario l. prædia C. de fideicommiss. & hoc propter voluntatem testatoris, quæ præualet multum in testamento, quod intellige in testamentis paganis, secus autem in testamentis feudalibus sine domini consensu,

30 ideo dominus consentiens videtur consentire in sui fauorem, non autem in sui damnum, semper enim concessio, siue assensus Regis debet intelligi sal-

no iure domini, & eius Curie vt dixi de clausula iuribus Curie semper saluis ex Petro de Gregor. p. 3. q. 10.

31 Quid autem si feudum esset legatum præuio assensu filio secundogenito, an ipse teneatur soluere releuium ob mortem patris legantis *Reg. Reuerter. d. decis. 29. par. 5. in fine videtur concludere*, quod non tenetur, quia illud feudum in persona secundogeniti per viam legati videtur esse feudum nouum, de quo releuium non debetur, tum etiam quia esset prima inuestitura, & de prima inuestitura releuium non debetur. Tamen ego dubito, quia & si legatum debetur sine onere adeo vt liberum, ad legatarium debeat venire, & hæres debet luere secundum vnã opinionem, sed non sic receptam de facili, ergo hæres debet releuium soluere.

Secundo, quia hoc casu vt dixi res legata transit ad legatarium cum onere suo, merito cum hodie releuium sit onus feudo infixum in Regno nostro ex eius consuetudine, merito debet soluere.

Tertio, quia Rex assentiendo non videtur sibi præiudicare circa iura, quæ habet in feudo per assensum cum semper subintelligatur clausula, saluo iure Domini, & iuribus Curie, prout est releuium.

Et sic siue consideremus, quod hæres tenetur luere rem legatam, & liberam legatario tradere, per consequens ipse tenetur ad releuium, siue consideremus legatum transire cum onere suo semper releuium soluendum, alias enim fiscus fraudaretur iure suo, quia omnes legarent feuda secundogenitis.

ARGUMENTVM.

Vxor an teneatur soluere releuium ob mortem viri de feudo in dotem dato, & ad ipsum reuerso, item quid in feudo

do prò antefato, etiã stãte prag. Illustr. Ducis Ossunæ, quòd mulier sit vsufu & uaria, Et in feudo dato in dotem, an teneatur maritus soluere releuium ob mortem vxoris sub dubio ponitur, hinc discutitur si vera est illa doctrina, quòd dominium rei dotalis trãseat in virum, & concluditur releuium non esse soluendum pluribus collatis rationibus, & autoritatibus rei iudicatæ contra sententiam glos. —. Item an debeatur releuium pro feudo adiudicato pro dote ob mortem femine? distinguitur, refertur decisio Reg. Cam. item quid in feudo pro dotario assecurato, & quid si vxor legasset feudum marito, & feudo in dotem dato intra tempus petendæ inuestituræ, refertur,

S V M M A R I V M.

- 1 **R**eleuium an debeat de feudo dotali reuerso ad uxorem ob mortem mariti.
 - 2 Refutans ob mortem refutarij tenetur soluere releuium.
 - 3 Donans tenetur soluere releuium ob mortem donarij, & decisio refertur.
 - 4 Dominium feudi dotalis preuo assensu, & appretio transit in maritum.
 - 7 Vxor dicitur quasi succedere ad feudum dotale ob mortem mariti dubitatur, & num. 15.
 - 6 Opinio Accursij dicentis, dominium rei dotalis esse translatum in maritum non ab omnibus recipitur.
 - 7 Iura contra Accursij sententiam ponderantur, & num. 8. & 9.
 - 10 Dominium translatum in maritum intelligi debet de reuocabili.
 - 11 Vxor non dicitur succedere viro in feudo dotali, sed ob resolutionem iuris maritalis ad illud venit, & num. 15.
 - 12 Vxorem non teneri ad soluendum releuium ob mortem viri probatur, & seqq.
 - 13 Dominium utile fundi dotalis semper esse penes uxorem conceditur.
 - 14 Ratio Vinc. de Anna dicentis, quod preambula bora mortis dominium feudi do-
- talis restitutum intelligatur uxori, etiam expedito assensu.
 - 15 Vxor dicitur venire ad feudum dotale, non nouo iure, sed ex resolutione iuris, quod habebat maritus,
 - 16 Proprietarius non tenetur soluere releuium ob mortem vsufructuarij.
 - 17 Heres mariti an teneatur soluere releuium de feudo assignato pro antefato ob mortem vidue assignataria distinguitur.
 - 18 Heredes mariti non soluent releuium de feudo, super quo dotes, & antefatu fuerit assecurata ob mortem vidue reuerso ad ipsos, & refertur decisio Reg. Cam. Sum. & hoc intelligitur extantibus filijs.
 - 19 Heredes vxoris non extantibus filijs ex matrimonio dissoluto, tenentur soluere releuium de feudo assignato mulieri pro concurrenti quantitate antefati, vel dotis.
 - 20 Decis. Regie Camere Sum. refertur, per quem heredes mariti fuerint condemnati ad soluendum releuium de feudo dotali ob mortem vxoris, non autem mariti in eodem anno.
 - 21 Releuium soluitur ob mortem viri si in contractu feudi dotalis fuit expeditus assensus, sed ob mortem vxoris si assensus non fuerit expeditus ex sententia glo. —.
 - 22 Glos. —. rejicitur in Regno nostro.
 - 23 In Francia soluitur releuium ob dationem in dotem.
 - 24 Vxor non tenetur soluere releuium de feudo, super quo dotes assecurata sunt ob mortem viri.
 - 25 Vxor tenetur soluere ad hoc pro feudo assecurato.
 - 26 Maritus an possit succedere, ut heres in feudo dotali ob mortem vxoris consideretur.
 - 27 Feudum dotale vadit ad filios, non autem ad maritum mortua uxore, & tenentur soluere releuium,
 - 28 Feudum dotale non extantibus filijs vadit ad heredes vxoris, non autem ad maritum.
 - 29 Feudum dotale potest deuenire ad maritum virtute legati.
 - 30 Maritus legatarius feudi dotalis soluet releuium ob mortem vxoris.

- 31 *Releuij actio datur tam contra uxorem, quam contra maritum possidentem feuda, pro quibus releuium non fuerit solutum.*
- 32 *Maritus tenetur soluere releuium debitum de feudo dotali.*
- 33 *Maritus tenetur soluere adhoam de feudo dotali.*
- 34 *Stante Regia Pragmatica, quod femina sint tantum usufructuaria de antefato, an sit soluendum releuium ob mortem uxoris negatur.*

QVÆSTIO XI.

SOLENT, & maximè in Regno nostro mulieres dotis nomine maritis feuda tradere in eosq; transferre, adeo ut maritus, tan-

- 1 quam Dominus illa possideat, dubitatio fuit in Regno nostro, si quâdo maritus moriatur, & feuda restituâtur uxori, an hoc casu solui debeat releuium,
- 2 & dubitabilis est fisci oppositio, nam ut alias diximus, quando feudum reuertitur ex contractu, utpotè simplicis refutationis ad patrem ob mortem filij, per quam refutationem erat translatum dominium in refutatarium filium, & tamen quando feudum reuertitur ad patrem refutantem, releuium eo casu debendum esse post alios dixit *Ott. Bammacar. preceptor meus in cap. si minori num. 21. & seqq. si de feud. defuncti*, & nimirum ratione quia pater dicitur succedere *Franchis decis. 3.* & nos infra hac eadem p. q. 18.
- 3 Item in patre donante, & filio donatario, ut mortuo filio donatario, in què per donationis contractum erat translatum dominium, ipse pater sic succedens filio tenetur ad releuium, prout ita fuisse decisum refert *Aloys. Mormil. ad const. ut de successionibus num. 21.* ita pariter videtur dicendum in casu nostro, nam per contractum dotis, interue-

niente maximè appretio, & assensu domini, tunc feudi dotalis dominium transit in maritum, adeo ut Dominus dicatur ita *Accur. in l. in rebus C. de iure dot. cæteri*q; omnes interpretes, qui *Accursium* sequuntur, ut *Bald. ibi, Bartol. in l. diuortio S. si fundum ff. sol. matrim. vbi Ias. Alex. & passim cæteri.* Sunt etiam iura aperta *tex. in l. si pradium C. de iure dotium* ibi rei quæsitæ dominium, facit *tex. in l. doce ancillam C. de reuendic. vulgariter* ad hoc allegatus, ergo cum translatum sit dominium in maritum, si postea ad uxorem deuenierit, videtur quasi de nouo succedere ad feudum in alium translatum, ergo dum solutio releuij in successore inducta est, deberet ipsa releuium soluere.

Sed hoc argumentum non obstat, tum quia fallax, tum quia illationem ex diuersa ratione non trahit.

- 6 Fallax, quia opinio *Accurs.* de dominio translato in maritum, ab omnibus non vulgaris doctrinæ Authoribus exploditur, prout fuit *Duanenus in rub. ff. solut. matrim. Io. Coras. miscellaneorū iuris lib. 5. c. 5. Balduinus Inst. quib. alien licet vel non, & in l. naturaliter S. nihil cōne ff. de acquir. possess. num. 35. Vldaric. Zas. Intellect. singular. lib. 3. cap. 5. cæterique*, quos allegat, & sequitur *Arrius Pinell. in l. 1. par. 3. num. 13. C. de bonis matern. & vberimè Io. Garfias de expēs. & meliorat. cap. 13. num. 3. cum seq. Est tex. in l. in rebus C. de iure dot.* dum ait, cum ead. res scilicet dotalis, & ab initio vxoris fuerit, & naturaliter in eius
- 8 permanferit dominio, non enim quod legum subtilitate transitus earum in patrimonium mariti videatur fieri, est *tex. in l. si constante S. si maritus ff. solut. matrim. vbi res dotalis respectu mariti*
- 9 vocat alienas, item facit *tex. in l. assiduis C. qui potior. habeantur*, vbi maritus creditoribus satisfacit de sua substantia, non autem de bonis dotalibus, quia sua non sunt, Item *tex. in l. denique S. sed vnum ff. de minor. vbi dicitur, quod dos est proprium patrimonium vxoris,* quod

quòd si maritus esset dominus posset de ea disponere, sed dum non potest de ea disponere, nisi cum consensu domini, & vxoris, sequitur quod non est vere dominus.

Admittunt tamen nonnulli, prout annuit *Garf. ibidem num. 1.* esse dominum, sed reuocabilem, vt sentit *Bald. in d. l. in rebus* ad instar usufructuarij, qui potest disponere de fructibus, non autem de proprietate, quia proprietatis est apud vxorem proprietaria, & ideo maritus usufructuarius est, sed usufructuarius dominus non est dominus fundi, vt dicunt Ciuilibus legentes, & scribentes in l. 4. §. naturaliter ff. de acquir. posses.

Quo posito, sequitur quòd dominium semper est pænes vxorem, non autem translatum in maritum, ideo nulla potest considerari successio, prout in simplici refutatione, & donatione, in eis enim transfertur dominium feudi in refutatarium, & ideo dum refutatarius, vel donatarius existunt veri domini, si moriuntur, pater tanquam proximior succedit, meritò dum succedit vt hæres, releuium soluere debet (vt nos infra quaest. 16. & seqq. dicemus) quod non est in marito, in quem nulla consideratur dominij translatio, sed tantum vsusfructus, meritò ius, quod habet maritus, ob mortem resoluatur, & ad vxorem reuertitur, siue reconfolidatur, & hæc est diuersitatis ratio, ex qua non bene fit illatio in casu prædicto de vno ad alium.

12 Ideo ego concludo in casu prædicto vxorem ob mortem viri de feudo dotali non teneri soluere releuium, hanc conclusionem fundo, & rationum euidentia; & autoritate reiudicatae.

Rationum euidentia, quia cum dominium non sit translatum, non potest 13 considerari successio, item quia dominium vtile feudi, quod habet feudatarius in feudo dotali semper est pænes vxorem, sic etiam fidelitas, prout dixit, & considerauit *Io. Garf. d. loco num. 5.*

si ergò fidelitas, & vtile dominium est pænes mulierem, & releuium debetur ob inuestituram, siue possessionem, & ob nouam fidelitatem, & recognitionem, tunc dicendum est non posse considerari solutionem releuij, cum feudum de nouo non acquiritur, nec in eo succeditur, cessant enim in hoc casu extrema releuij meritò non debetur.

14 Item aliam rationem adducit *Vinc. de Anna alleg. 95. num. 10.* per quam ipse indistinctè tenet in casu prædicto releuium non deberi, quia & si fuerit expeditus assensus, adhuc legis ministerio remansit dominium in possessione vxoris d. l. in rebus, fingit enim tex, quod dominium præambula mortis hora restituitur, ergò vxor nullum releuium soluere debet de dicto feudo iam

15 restituto; Item vxor ipsa est proprietaria rei dotalis, & maritus usufructuarius, vt est communis vox Doctorum, sed mortuo usufructuario, proprietarius releuium non debet, quia ille non dicitur succedere iure hereditario, nec habet opus noua apprehensione, sed ex resolutione iuris alieni illud acquirit, ita per has, & alias subtiles rationes concluditur *Anell. Amat. Praef. Reg. Cam. Sum. consil. 14. num. 1.* vbi late, & doctè, Itaq; cum ius, quod habet maritus super dote vxoris per mortem viri resoluatur, & fit reconfolidatio, & sic noua apprehensione non est opus, ideo releuium non debetur.

Sed an debeat releuium ob mortem vxoris viduae ob feudum reuersum 17 ad heredes, quod sibi adiudicari fecit pro dote, & antefato.

Distinguo ego, aut ista vidua reliquit filios, aut non reliquit. Primo casu quando reliquit filios, tunc siue in capitulis matrimonialibus fuerit dictum filios succedere in antefato vti hæreses viri, siue vt filij, semper non teneri ad releuium, ratio quia filij non succedunt ad feudum, sed ad valorem, & sic ad pretium antefati assicurari super feudo, assicuratio enim non transtert domi-

dominium rei extantibus liberis, sed tantum vsu fructum, quod si succedunt uti hæredes viri, succedunt in pretio, non autem in feudo, ad quod iam successerunt in eius proprietate ob mortem patris, prout ita fuisse decisum in ¶ Reg. Cam. Sum. refert Reg. Moles de-
*dis. sua manuscripta sub tit. de iure releu-
 uiorum decis. 7. in anno 1572. die 12.
 Ianuarij*, quia fuerunt absoluti hære-
 des viduæ ab impetitione Regij Fisci, ea nimirum ratione, quia per mortem viduæ illa adiudicatio resoluebatur, & feudum reintegrabatur ad hæredes vi-
 ri, ex resolutione contractus, ut dixi
 19 releuium non debetur. Secundo aut non extant filij, & tunc quia adiudica-
 tio transferebat dominiũ, etiã quoad proprietatem in vxorẽ maximè si ad-
 iudicatio fuerit facta pro concurrenti quantitate, tunc quia non ad filios, uti non extantes, sed ad hæredes mulie-
 ris feudum vadit, quo casu verè dicũ-
 tur succedere, cum ipsa mulier erat uera domina, & patrona meritò rele-
 uium debetur, cum in hærede succes-
 sore mos introduxit, tum etiam quia
 adiudicatio fit præuio appetio, quod
 appetium facit emptionem, & uendi-
 tionem, ex quo contractu fuit transla-
 tum in uxorem ipsam dominium rei
 dotalis adiudicatę, ergo eius hæredes
 uti uerè successores in proprietate re-
 leuium soluere tenetur. Secundo prin-
 cipaliter rerum iudicatarum authori-
 tate decisũ fuit in causa D. Ferdinandi
 20 Capani patris mei magni, & succes-
 siuè eius hæredem contra Regium Fi-
 scum, dum ipsi Ferdinando fuerunt in
 dotem dati quidam introitus feudales
 à D. Isabella Sanchez, mortuo Ferdi-
 nando uiro, & post annum mortua
 D. Isabella, Fiscus prætendebat duo
 releuia unum ob mortem Ferdinandi
 uiri, & alterum ob mortem Isabellæ
 ¶ uxoris ab eius hæredibus, fuit decisũ
 deberi tantum releuium ob mortem
 Isabellæ, & sic vnicũ, de qua decisione
 meministi *Vinc. de Anna allegat. 9. num.*

13. *Nunt. Pellic. ad consuetud. Auerfan.
 incip. si bona stabilia cap. 10. in pen. addit.
 fol. mibi 230. qua incipit adde quod si mu-
 lier idem Vinc. de Anna in repet. constit.
 diuæ memoriæ num. 2. cum duobus seqq.
 impressa post consilia Fabij de Anna filij
 Camill. Borrell. in summ. decis. tit. de re-
 leuio 93. num. 31. Mastrill. ad Petr. de
 Gregor. de concess. feud. par. 8. quæst. 16.
 tit. de iure Releuij in verbo successuro in
 fine.*

- 21 Contrarium licet videtur tenere
*gloss. — . tit. 1. S. 2. numer. 142. & S.
 25. num. 10. quod si in datione dotis
 fuerit expeditus assensus, tunc soluitur
 releuium per mortem viri, sed si non
 fuerit expeditus assensus soluitur tan-
 tum per mortem vxoris, ut dixit Anna
 d. loco num. 10. quia in primo casu in-
 telligitur dominium translatum.*
- 22 Sed hæc opinio *gloss. — .* non pro-
 cedit, nec facit contra nos duplici ex
 capite, primo quia est cõtra regulas iu-
 ris, dũ admittit dominium rei dotalis
 transire in maritum, etiam quoad pro-
 prietatem, quod est falsum, ut supra
 præmonui, Secundo quatenus proce-
 deret, tũc procedit secundum consue-
 tudinẽ illius loci, prout utrũq; annuit
 idem *Garfias d. loco num. 5. dicens gloss.*
- 23 — . opinionem non procedere, quia
 cauetur in Francia, prout meministi ea-
 dem *gloss. — d. S. 25. num. 21. & re-
 fert Garfias d. loco num. 5. ut quando
 mulier nubit, & dat feudum in dotem,
 tunc maritus soluit releuium, & hoc,
 vel illa ratione, quia admittit virum,
 succedere, & in eum transferri domi-
 nium, vel quia ita ibi de consuetudine
 seruatur, q̄ semper quod feudum mu-
 tat manus domini soluat releuium,
 siuè laudimiũ ut alias dixi *par. 1. quæst.
 4. meritò dum dominus est effectus, si
 deinde moritur maritus, vxor retrò
 succedit, & per consequens releuium
 soluere tenetur, prout retulit Anna
 qui non consentit præfatæ sententiæ,
 de qua consuetudine Franciæ dixi su-
 pra quæst. 5. par. 1.**

Declarata tamen vt nec releuium sit
 soluendum quando mulier pro dota-
 24 rio petijisset se assicurari super feudis
 viri, & eo demum mortuo, ità *Andr. de
 Ifern. in contr. post mortem col. 2. Freccia
 d. author. 3. num. 41.* ea nimirum ra-
 tione, quia vxor non dicitur habere
 illud ob mortem viri, sed ob præceden-
 tem causam nempe assicurationis, &
 ex contractu ipsius dotarii, cum succe-
 25 dens ex contractu non teneatur solue-
 re releuium, vt supra diximus, Est
 benè verum, quod mulier pro feudo
 assicurato, siuè pro dotario tenetur
 soluere adhoam *Ayell. de iure adhoæ nu.
 56. Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 14. de
 capit. Corrad. Scip. Rouit. prag. 2. S. item
 volumus num. 15. de offic. procur. Cesar.*

Declarata secundo, quid è contrario,
 si maritus ob mortem vxoris teneatur
 26 soluere releuium? Consideranda nam-
 que sunt plura, cum hic casus non po-
 test dari regulariter in feudo, nam ma-
 ritus non est de vocatis in inuestitura,
 27 nec à lege feudorum, cum aut extant
 filij, & tunc feudum dotale vti dos va-
 dit ad filios, qui uti hæredes matris
 soluere tenentur de dicto feudo dotali
 releuium *Anna d. allegat. 95. in fine.*
 28 aut non extant filij, & tunc feudum
 non vadit ad maritum, sed ad proxi-
 miorem ex parte feminæ vobcatum ex
 lege, vel inuestitura, & hoc casu sol-
 uet releuium vti hæres, & successor,
 & sic casus, ut maritus ob mortem uxo-
 ris soluat releuium dari nequaquam
 potest.

Est benè uerū, quod dari potest ca-
 29 sus si uxor legaret marito feudum me-
 30 tunc maritus soluet releuium non ex
 illa ratione, quia maritus, sed ex alia,
 quia succedit uti legatarius, & hæres
 in feudo, quo casu soluere tenetur, ut
 dixi supra hac eadem parte quæst. præ-
 cedenti.

Declarata tertio, ut pro feudo in do-
 tem dato intrà tempus petendæ inue-
 31 stituræ fiscus habet actionem tam-

contrà uxorem, quàm contrà maritū,
 ità *Vinc. de Fanch. decis. 121. num. 17.
 & 19.* ea ratione, quia vxor tenetur
 vti hæres, & maritus vti tertius posses-
 sor, & fiscus exigit releuium, contrà
 quem vult saluis iuribus ambarum
 partium tam mariti, quàm vxoris, quoniam
 nam ex eis teneatur ad releuium solu-
 29 uendum, prout ità decisum refert *Vinc.
 de Fanch. decis. 121. nu. 19. circa finem,*
 & sic datur casus, in quo maritus sol-
 uit releuium de feudo vxoris, non ob
 eius, scilicet vxoris mortem, sed ob
 mortem prædecessoris mulieris, vt po-
 tèt patris, vel alterius.

32 Et quòd onus releuij de feudo do-
 tali spectet ad maritū, suadetur, quia
 cum hoc onus sit impositum personæ
 ratione rei, vel fructuum, tunc qui est
 in possessione, & percipit fructus, illud
 agnoscit, & soluit *l. neque ff. de impens.
 in reb. dotal. fact.* concludit ità *Camill.
 de Medic. cons. 18. num. 4. 5. & 8.* ubi
 dicit ex alia ratione debet soluere,
 quia constante matrimonio adhuc do-
 minus dicitur *l. doce ancillam C. de rei-
 uend.* ideo tenetur ad onera realia, si-
 uè imposita personæ ratione rei, siuè
 pro rebus.

33 Idem videmus in adhoæ, cui proxi-
 mum releuium, vt à viro sit soluendū,
*Afflic. decis. 252. num. 3. vers. nec etiā
 videtur,* ergò idem in releuiio stante
 quòd onus est, & maritus tenetur sol-
 uere, & subire onera feudi *Bald. in l. ff.
 sollempnibus in fine, C. dereiuid. Camill.
 Medic. d. cons. 18. num. 8. & 9.*

34 Sed quid dicendū stante Reg. Prag.
 edita in hoc Regno tempore Ducis
 Ossunæ Proregis, nempe quòd mulier
 de antefato sit tantum vsufructuaria,
 & mortua muliere antefatum reuer-
 tatur illuc, vndè exiuit, an si feudum
 pro antefato fuerit ità datum, vt
 mortua femina feudum ipsum rediret
 ad hæredes mariti, vel dotantis, an
 hoc casu teneatur soluere releuium?
 dicas quod non, primò quia feudum
 reuertitur ad illos, non autem dicitur

ad

ad illud eos succedere vti hæredes, vt disponit dicta pragmatica, quæ dicit, quòd antefatum reuertatur ad proprietarios, Secundo, quia dum vxor est vsufructuaria, & dotâtes, siuè promittentes antefatum proprietarij, tûc mortuo vsufructuario proprietarius non tenetur soluere releuium, Tertio, quia resoluitur ius mulieris ob mortem super dicto feudo, & ex resolutione iuris alieni releuium non debetur, vt dicam in sequenti quæst. 13.

ARGVMENTVM,

An, & quando filia femina, vel maritus teneatur soluere releuium de feudo sibi in dotem dato à patre ob mortem patris dotantis, Et quid in casu contrario. Item quid in fratre dotante latè declaratur, de patre habente masculos, & feminas, vel alteros tantum, De emphiteuti in dotem dato, an debeatur laudimium, Et quid in patre habente alia bona, Idem in fratre dicendum, Item de feudo dato in dotem ab extraneo, Et refertur clausula q̄ in contractu dotationis in assensu apponenda.

SVMMARIVM.

- 1 **F**ilij quando tenentur soluere releuium de feudo dotali ob mortem matris.
- 2 **F**emina an teneatur soluere releuium de feudo dotali ob mortem dotantis, & quid in casu contrario num. 3.
- 4 **F**eudum in dotem dari posse, tripliciter consideratur.
- 5 **F**ilia dotata de feudo (etiam stantibus masculis) non tenetur soluere releuium ob mortem patris dotantis declaratur.
- 6 **F**eudum dotale dicitur spectare ad filiam ex contractu, non autem ex successione.
- 7 **C**onsensus masculorum requiritur quando pater dotat filiam de feudo.

- 8 **C**onsensus masculorum facit feminam successibilem in feudo, & ratio asseritur.
- 9 **L**audimium debetur quando feudum datur in dotem filie feminae.
- 10 **E**xclusio voluntaria masculorum feudo producit inclusionem necessariam feminam in illo consideratur.
- 11 **L**audimium, siuè releuium debitum in casu alienationis, non debetur quando alienatio necessaria est.
- 12 **F**ilia non dicitur succedere in feudo dotali ob mortem patris, quia habuit iam in vita.
- 13 **R**eleuium non debetur de feudo à patre in dotem dato filie feminae ob eius mortem nullis autem extantibus masculis.
- 14 **F**eudum in dotem datum femina dicitur voluntarie alienari quando habet alia bona, idem in emphiteusi, & num. seq.
- 15 **B**ona fideicommissata in subsidium possunt alienari quòd dote, non autem quando adsunt alia bona.
- 16 **F**ilia non extantibus masculis in Regno, vel masculis se excludentibus voluntarie dicitur vocata ex inuestitura.
- 17 **F**ilia dotata de feudo nullis extantibus masculis, vel ijs consentientibus non soluet releuium ob mortem patris dotantis, & ratio ponitur.
- 18 **R**eleuium non deberi à sorore de feudo sibi in dotem dato ob mortem fratris dotantis, Idem in extraneo.
- 19 **I**n assensu super contractu feudi in dotem, vel propter nuptias dati, debet apponi clausula, dummodo soluat releuium tempore mortis dotantis.
- 20 **D**otans an teneatur soluere releuium de feudo ob mortem dotatae, distinguitur.
- 21 **P**ater, vel frater dotantes tenentur soluere releuium de feudo in dotem dato ob mortem dotatae nullis extantibus filiis ex femina, & decisio refertur, quòd intellige, vt infra nu. 27.
- 22 **E**xtraneus dotans non tenetur soluere releuium de feudo ad se reuerso ob mortem dotatae, & num. 27.
- 23 **F**eudum dotale dicitur reuerti ad dotantem extraneum, non autem iure successionis.

- 24 *Heres dotata tenetur soluere releuium ob eius mortem de feudo dotali, cui succedit.*
- 25 *Donatio contemplatione matrimonij facta filia femina ab ipsa dotatione differunt in materia releuij, & diuersa consideratur ratio.*
- 26 *Feudum dotale regulatur iure contractus dotalis, non autem successionis, reuertitur ad dotantem nullis extantibus filijs ex femina sub num. 26.*
- 28 *Laudimium non debetur quando contractus dissoluitur ipso iure, secus autem voluntate partium.*
- 29 *Heres dotantis non tenetur soluere releuium de feudo dotali ad se uti heredem reuerso.*
- 30 *Possessor feudi dotalis tenetur soluere releuium in suis casibus.*
- 31 *Mulier non tenetur soluere releuium de feudo affecurato pro dote, & antefato ob mortem viri.*

QVÆSTIO XII.

- N**am satis, ut credo, in superioribus extitit declaratum si de feudo dotali sit soluendum releuium plures distinguendo casus, quid ob mortem viri, & quid ob mortem vxoris, & demum alijs appositis declarationibus, quid ob mortem matris, an filij teneantur soluere releuium de feudo dotali? succedit hic verò declarare in alio casu dubitabili, quid de feudo dato in dotem filia feminae, an de eo ob mortem dotantis teneatur filia, vel maritus soluere releuium, Et quid in casu contrario, ut ob mortem dotatae feudum si reuertatur ad dotantem, teneatur dotans de illo soluere releuium, ut potè si feudum datum fuerit in dotem filiae feminae.
- 1
- 2
- 3
- 4 *Quoad primum si filia femina, vel maritus teneatur soluere releuium de feudo*

feudo sibi in dotem dato, licet de hoc articulo dubitauerit valde *Vinc. de Franch. decis. 121.* tamen tripliciter potest considerari, aut feudum est datum in dotem à patre, aut à fratre, aut ab extraneo.

- 5 Primo casu quando feudum est datum in dotem à patre, tunc distinguendo consideres, quòd aut ipse pater habet filios masculos, & feminas, & dedit in dotem feudum filiae feminae, & hoc casu considero, quòd si pater idèd dedit filiae feminae feudum in dotem ratione celebrioris matrimonij, & ut ingentes contraheret nuptias, tunc quia cessat ratio dubitandi, ut non faciat ob fraudem releuij, licet filios masculos habeat, dico quòd non est soluendum releuium per ea, quae tradidimus de refutatione facta contemplatione matrimonij *Camill. Medic. cõf. 18. num. 20.* in simili casu ubi fuerunt feminae donata feuda contemplatione matrimonij.
- 6 Imò, & melius, quia ista femina dicitur habere feudum non ex successionem patris, sed ex contractu inter viuos, nempe ex dotatione, vel donatione contemplatione matrimonij, quo casu ob mortem donantis donatarius regulariter non tenetur soluere releuium cessante suspitione fraudis, dummodo sincerè, & simpliciter facta fuerit, ut alias dixi.
- 7 Quae dotatio de feudo, vel donatio contemplatione matrimonij facta filiae feminae, tanquam non vocatae extantibus masculis debet habere consensum masculorum *cap. 1. de alienat. feud. pater. vbi DD. omnes*, quo casu dum adest consensus masculorum, tunc femina, ut masculus, dicitur succedere.
- Quòd procedit etiam si pater plura haberet feuda, quàm si vnum, quia semper, & in utroque casu militat eadem ratio exclusionis feminarum à feudo, tam si esset vnum, quàm plura.
- 8 Tertio facit consideratio, quòd dum masculi consentiunt, ut femina succedat

dat in feudo, vt quia se contentauerunt, qui ei feudum in dotem datum, sequitur, quòd hoc casu ipsa fæmina facta est immediatè successura, & hoc ex tenore inuestituræ, vel legis vocantis fæminas deficientibus masculis, qui in hoc casu deficiunt voluntariè, dum nolunt succedere, & admittunt feminam, & tunc in simili est clara conclusio, quòd quando res emphiteutica, datur in dotem filiz fæminæ immediatè successuræ, laudimium non debetur, quia non dicitur alienatio, sed præuentio successionis, immò si adhuc dicatur alienatio, esset dicenda alienatio necessaria, quo casu laudimium non est soluendum, vt ex *Emphiteusi Auth. de non alienand.* per quem rex. ità firmant hanc conclusionem DD. in cap. potuit de locato, Ias. in l. fin. C. de iure emphit. num. 9. & 107. Alber. Brun. conf. 44. col. 2. in 2. dubio inter conf. feud. Aymon. Crauett. conf. 215. num. 6. Alex. conf. 113. vol. 2. Chassan. in consuet. Burgund. tit. de retraits §. 11. nu. 3. Tum etiam quia masculi quando contentantur, vt fæmina habeat feudum, seq; ab illius successione excludunt, tunc negari non potest, quia fæmina non sit de uocatis in inuestitura in casu prædicto, & dum feudum alienatur in personam vocatam ex inuestitura non debet solui releuium, nec laudimium, quia post mortem patris stante quod renunciauerunt femine, illa erat iam successura, ità Ias. notat in d. l. fin. col. 2. vers. iuxta proximam questionem quæro C. de iure Emphit. in l. qui Roma §. DD. fratres col. 12. in fine ff. de verb. obligat. Alber. Brun. d. conf. 44. circa finem, & conf. 43. col. 3. in 3. dubio Crauett. d. conf. 215. num. 8. qui non ad huc illud edit consilium.

11 Ex quibus corrui illa oppugnatio, quæ fieri posset, quòd illa conclusio Doctorum, vt de alienatione necessaria non sit soluendum releuium, siuè laudimium sit intelligenda in casu necessariæ alienationis tantum, non autè

voluntariæ, prout hoc in casu, in quo de volutate fratrum pater dat feudum in dotem, prout ibi intelligit dictam conclusionem Crauett. d. conf. 215. num. 7. quia cessat quando donatarius esset de uocatis in inuestitura, quod idem Crauett. ibi annuit, Et sic dum hoc casu fæmina habet feudum ex contractu dotationis, vel donationis, ad illud succedere dicitur, non vt heres, prout in solutione releuij requiritur, sed ex contractu prædicto, maximè si fuerit feudum extimatum, quo casu propriè

12 emptio, & venditio dicitur; Insuper per contractum dotationis, vel dationis in dotem dominium iam est translatum in ipsam fæminam dotatam l. Pomponius Philadelphus ff. fam. hercis. si uè detur marito l. doce ancillam C. de reuend. ergo si translatum est dominium in vita patris, quænam successio considerari potest in morte patris, dum in eius vita iam habuit? & sic ante mortem ipsa erat domina, & pater nullum habeat dominium, quod per contractum dotationis à se abdicauit transferendo in filiam.

13 Aut secundo casu principali habet filias fæminas tantum, & tunc videtur prima facie magis facilis ex rationibus supradictis, quia hoc casu non extantibus masculis fæminæ succedunt vt masculi, tanquam vocatæ ex leg, & inuestitura, & Regni nostri, & hoc casu etiam dico ex rationibus supradictis, quod releuium solui non debet, prout in refutatione diximus, & in dominatione contemplatione matrimonij.

14 Sed occurrit difficultas, quod non tenetur dotare de bonis feudalibus sicut in bonis emphiteuticis, de quibus pater non potest dotare filiam si consensu directi domini, quando habet alia bona, quia tunc cessat ratio necessariæ alienationis, sed dicitur uoluntaria ità Aym. Crauett. d. conf. 215. num. 7. qui ità intelligit conclusionem

15 prædictam, sicuti in simili de bonis

subiectis fideicommissis, quæ licet non possint alienari præter quam in causâ doris, tamen quando adsunt alia bona ex quibus dotari possit filia, adhuc bona fideicommissis subiecta pro dote alienari non possunt, vt dicit, & notauit *Corneus cons. 3. col. 2. vol. 3.* ergo si pater habet alia bona, quam feudalia, non debet de feudalibus dotare filiâ, sed dum voluit de illis dotare, sequitur quod dotatio fuerit voluntaria, non autem necessaria, ergo cessat consequentia.

Sed adhuc si cessat ista ratio necessaria alienationis, quæ licet sit ratio concludens, tamen remanet alia ratio magis fortis, quæ est quod in tali casu quando non adsunt masculi, vel si adsunt, sed renunciauerunt feminae filia, tunc est de vocatis in inuestitura, inquam quando fit alienatio, vel alius contractus, non dicitur alienatio, sed refutatio, vel si dicitur alienatio, dicitur facta immediatè successuræ, quæ cum habeat legis assensum, meritò releuium debet nequaquam solui, cum alienatio rectè processerit, & eueniente morte patris, filia non dicitur succedere ad id, quod iam habuit in vita patris in suo dominio.

Ex quibus idem videtur dicendum in feudo in dotè dato à fratre, vel ab extraneo, quia militat eadem ratio, nempe quod dominiû iam fuerit translatum in filiam in vim dotantis pro contractu dotationis, vel donationis propter nuptias, vt supra diximus.

Vnde ad tollendas has difficultates, & fraudes inoleuit practica in hoc Regno inter Dominos Regentes ad fauorem Regij filci, vt in similibus contractibus dotationis, vel donationis propter nuptias de feudo factis in eorum assensibus solent apponere clausulam, liceat dummodo releuium soluatur tempore mortis patris dotantis, de qua consuetudine testatur *Camill. de Medicis cons. 18. num. 18. vers. ult. & fit finis;* quod intelligo, dummodo sine fraude fiant.

Sed quid casu contrario, vt si præmoriatur femina dotata nullis relictis filiis, adè vt factus sit casus restitutionis dotium illi: qui dotauit, an hoc casu pater, fratres, vel alius, qui dotauerit (feudo ad eum reuerso per mortem dotatæ) teneatur ad releuium? distinguo in patre, & fratre, & in extraneo. In quo casu clara videtur esse resolutio, quod tenetur, quia dicitur pater, vel frater verè succedere vt hæres, cum dominium iam erat translatum, pro qua faciunt quæ tradit *Vinc. de Franc. decis. 2.* & huc conferenda sunt, quæ tradidimus de feudo refutato, in quo pater dicitur succedere filio vt suo loco, & prout ita decisum fuisse in causa Baronis Bernaudi pro Regio Fisco, & solueret releuium, prout dicam infra q. 15. hac eadem parte. Si verò esset extraneus, tunc dicerem, quod releuium non esset soluendum, quia iste extraneus non dicitur succedere ad illud feudum, sed venit ex pacto restitutionis, vel contractu, quin immò dicitur venire etiam ministerio legis, vt dos reuertatur vnde exiuit, & ex resolutione iuris alterius, quibus in casibus releuium non deberi diximus.

Ex quibus tollitur, quia in extraneo erat difficultas, quia iste extraneus dum donauit, vel dotauit, certè uecessariû erat quod habebat successorè in gradu, alias regulariter assensus non fuisset concessus, quo casu dum feudum à se abdicauit, sequitur quod non sit in gradu successibili, ergo debebat succedere ipsi mulieri dotatæ proximiori ex sua parte, quo casu soluet releuium, vt infra dicam, sed dum feudum, vt dixi vadit, siuè reuertitur ad dotantem extraneum, vel pacto, vel ex contractu, non iure successionis uti uocatus, sed iure restitutionis factæ casu, meritò, vt dixi, quia non uenit uti hæres, releuium non soluet, quod secundum uulgatam Andree doctrinam, in hærede inductum est. Si uerò nec ex pacto, nec

24 nec ex lege, istud feudum dotale non deberet reuerti ad dotantem, sed esset plenè quæsitum feminae; adeò ut ea moriente ad proximiorẽ eius uenire debet, tunc iste proximior feminae, qui uenit ad feudum, non dicitur uenire ad feudum dotale, cum causa dotis iam cessauerat, sed dicitur uenire ad illud uti patrimonium mulieris, quo casu uerè successor hæres dicitur, meritò releuium soluendum esse, nemo sane mentis negabit, & ita intelligas hæc, quæ de extraneo diximus.

Sed omnia, quæ diximus licet uideantur ob stare, & uera esse, tamen, 25 in hoc casu non obstant ex diuersitatis ratione distinguendo donationem contemplatione marrimonij ab ipsa dotatione, & sic à contractu dotis, quippè in primo casu, nempe donationis omnia supradicta procedunt, nempe translatio dominij, & uera successio, sed in contractu dotationis diuersa est ratio, quia licet translatum sit dominium in mulierem, tamè hoc feudum mortua muliere non regulatur iure successionis, sed iure contractus dotalis, & dum contractus ipse dotalis ob mortem feminae resoluitur, & dos reuertitur ad dotantem, siuè eius hæredem, non autem ad maritum, & tunc dicendum est non esse soluendum releuium, ut annui supra.

Primo, quia dos dicitur reuerti ad 27 dotantem, & quando quis uenit ad feudum, illumque habet iure reuersionis, non autem successionis cessat releuium.

Secundo, quia feudum uenit ad dotantem, ut dixi, ex resolutione contractus, quo casu quando quis succedit ad feudum ex resolutione iuris alterius non debet soluere releuium, *Præses Amat. conf. 14. latè*, sicut nec debetur laudimium ex resolutione contractus, *Amed. de Ponte q. 37. num. 9. 10. ad 16.*

28 sed in casu proposito in quo dissoluitur matrimonium ob mortem, & resoluitur contractus dotalis, meritò laudi-

mium non debetur; secus autem etiam quando contractus resolueretur de uoluntate partium, tunc laudimium debetur, *ita Cbassan. in consuet. Burgund. tit. de droitez in uerbo contractus entre le uils num. 4. & 5.*

29 Idem dicerem quando feudum ipsū reuenteretur ad hæredem dotantis uirtute pacti, quia ille hæres non dicitur ad feudum succedere, sed ad ius ad feudum, quo casu alias dixi releuium non deberi in hærede reemente, uirtute pacti de retrouendendo.

Dubitandum tamen uidebatur in 30 casibus, in quibus uxor succedit ad feudum ob mortem dotantis, uel patris, uel alterius, dicas quod licet mulier uideatur succedere, & per consequens ipsa releuium tenetur, si ipsa feudum possideat, si uerò possideret maritus, tunc uti possessor fructuum, ipse tenetur soluere, si uerò mulier uellet habere, ut bona extra dotem, tunc ipsa debet soluere, dum in ea uerificantur extrema releuij, nempe successor hæres, & possessio rei, & ita intelligas, quod maritus, eò quod uxor succedit in feudo, ob hoc solum non tenetur, sed intelligas cum declaratione prædicta, si habeat ex contractu, uel sine successionis uel uti bona dotalia, uel uti bona extra dotem, uide aliam notabilem decisionem circa hæc in sequenti quæstione num. 4. Hæc tandem mulier tenetur ad releuium, quando se facit a securari super feudo, illud in sui posse recipiendo, *prout docuit Andr. de Ifern. in cap. 1. S. similiter in hostenditijs sub num. 3. uers. hoc releuium Petr. de Gregor. de concess. feud. p. 8. q. 16. n. 4. Marin. Frecc. de subfeud. author. 3. nu. 50. lib. 2. Camill. Borrell. in summ. decis. tit. de releuio num. 24.*

ARGUMENTVM.

Ob mortem habentis usufructum in feudo.

X 2

feudo, an proprietarius succedens in plena proprietate releuium soluere teneatur, & quid in proprietario, & usufructuario insimul succedentibus refertur sub dubitatione. De feudo in dotem dato genero ob mortem soceri medietatem releuij solutam fuisse, & probatur non solui releuium, & proprietario, & usufructuario succedentibus in feudo soluendum esse releuium traditur. Item quid si vnus usufructuarius succederet ob mortem alterius usufructuarij.

S V M M A R I V M.

- 1 Proprietarius an soluat releuium ob mortem usufructuarij.
- 2 Refutarius ob mortem refutantis reseruato usufructu soluat releuium.
- 3 Ob mortem refutantis possessoris feudi fructus deueniunt ad refutarium.
- 4 Ob mortem soceri dotantis reseruato usufructu fuit tantum soluta medietas releuij tempore Iacobi de Ayello.
- 5 Releuij solutio inducta tantum est in herede, & ubi hereditario iure succeditur.
- 6 Proprietarius ob mortem usufructuarij venit ad feudum iure recondensationis, non autem successionis.
- 7 Proprietarius mortuo usufructuario non habet opus noua apprehensione.
- 8 Naturalis possessio usufructuarij eo mortuo extincta est, & ipso iure coniungitur cum ciuili, quom habet proprietarius.
- 9 Aureum cons. Anell. de Amat. super hac quaest. refertur.
- 10 Camill. de Medicis ratio respondetur contra usufructuarium.
- 11 Reuerfionis modus ad proprietarium ob mortem usufructuarij declaratur.
- 12 Decisio Iacob. de Ayello de medietate releuij ponderatur in fauorem fisci.
- 13 Releuium, a quo soluendum, quando vnus succedit in feudo quoad proprietatem, alter quoad usufructum affirmatur, & num. 20. & 21.
- 14 Usufructuarius tenetur soluere releuium ob mortem constituentis usufructum,

- licet alteri legata proprietate.
- 15 Marito soluenti releuium de feudo dotali ob mortem soceri fuerunt reseruata iura.
 - 16 Ratio fraudandi releuium consideratur legata proprietate, vni, & alteri legato usufructu feudi.
 - 17 Onus impositum persone ratione fructuum ille tenetur soluere, qui fructus percipit.
 - 18 Onus impositum persona ratione rei, vel occasione rei tenetur soluere, qui fructus percipit.
 - 19 Usufructuarius tenetur ad collectas.
 - 20 Laudimium debetur usufructuario, non autem proprietario.
 - 21 Usufructuarius soluet vti tertius possessor feudi releuium, & num. 22.
 - 23 Releuium soluitur in Sicilia de donatione feudi reseruato usufructu.
 - 24 Usufructuarius ob mortem alterius usufructuarij an soluet releuium.
 - 25 Usufructuarius succedens in proprietate feudi non soluet releuium.
 - 26 Proprietarius succedens alteri proprietario in feudo releuium debetur, sed ab usufructuario.

QVÆSTIO XIII.

Aeterum aliqua-
lem mihi dubi-
tationem tribu-
it hæc quaestio,
quid si in feudo
usufructus esset
Titij, & proprie-
tas esset Meuij,
& mori contingat Titium, adeòt eius
ius sit extinctum, & ad proprietarium
vadat iure recondensationis S. fin. in-
stit. de usufruct. an hoc calu, quo pro-
prietarius succedit in usufructum, &
sic ad plenam proprietatem teneatur
soluere releuium ob mortem usufructuarij, & dubitatio in composita erat,
quia per mortem refutantis, qui reser-
uauerat sibi usufructum in vita solui-
tur releuium a refutario, qui pro-
prietatem habebat de quo suo loco, &

Freccia

Freccia d. autb. 3. numer. 17. & non est usufructuarius refutans, qui moritur, & plenum dominium vadit ad refutarium, tanquam proprietarium, ad quem omnes fructus feudi spectare debent ob mortem illius refutantis, qui possessor erat, & ob mortem possessoris fructuū feudi perueniunt ad proprietarium feudi, vt notat *Andr. de Isern. in cap. 1. num. 7. & latius num. 9. per quos fiat inuest. & in cap. 1. num. 4. vers. quid ergo si refutans de alienat. feud. patern.* secundum leſuram in antiquis codicibus, sed secundum leſuram nouissimam, *Andrea num. 8. in fine legitur. sed an hic,* cum ergo fructus ad eū perueniunt, & releuium est medietas fructuum, ergo debetur adaugent hęc dubitationem, quæ scripta reliquit *Iacob. de Ayell. de iure ad hoc, & releuij nu. 79.* vbi dubitabilem casum ponit, eiusque decisionem refert, quæ huiusmodi est, feudum à socero in dotem datū fuit genero cum pacto, quod vita durate soceri sit ipse usufructuarius, post verò mortem, vt pleno iure spectet ad generum, mortuo socero, & sic usufructuario, viua tamen filia dotantis, & audito fisci patrono fuit condemnatū vt solueretur tantum medietas releuij, ergo vides, quod adeò fuit casus dubius, ut concordia more rusticorum medietas releuii soluta fuit, Et tamen vides adhuc, quia solutum fuit releuium licet à medietate, & hoc ex concordia.

Verum huius dubitationis dilucidatio dependet ex eo, nempe vt videamus si in hoc casu ipsi proprietario competant externa releuij, certum est, quod soluere tenetur, si verò non competant, non tenetur.

5 Pro quibus memoriz recolendum est, quod quories releuium esset soluendum ab illo, qui succedit hæreditario iure, & non alio titulo, vt dixi supra, & clarius idem *Andr. de Isern. in cap. 1. num. 7. per quos fiat inuest. & in cap. 1. S. similiter num. 14. de cap. Corrad. dum*

dixit, quòd in hærede tantum solutio nem releuij mos, siue consuetudo introduxit sequitur post *Frecc. Paris. de Putea de reintegrat. feud. cap. 9. num. 13.* ceterique Regnicolæ passim auctoritate *Andr. de Isern.* communiter tradunt at verò proprietarius ob mortem usufructuarij capit habere vsufructum nõ iure successionis, sed virtute reconſolidationis, vsufructus ad proprietatem factæ à lege ob mortem usufructuarij, cuius ob mortem resoluitur ius illud percipiendi fructus, & ipso iure vadit ad proprietarium, qui non dicitur acquirere per successionem ita *Andr. de Isern. in cap. 1. vers. quia tunc de feud. sine culp. non amittend. per tex. in l. 1. S. si is qui bona ff. de collat. bonorum glos. in consl. Regni si dubitatio col. ante pen. vers. non n.* Immo magis non dicitur succedere eum non personæ, sed rei aderefcere dicatur *l. Papinianus ff. ad trebell. ita Arrius Pinell. in l. 1. par. 3. num. 5. C. de bonis materu.*

7 Item hic proprietarius mortuo usufructuario non habet opus noua apprehensione, nec noua incorporatione facta hominis, cum ipso iure fiat *l. si patri C. de usufruct. l. cum in feudo ff. de iure dot. glos. in dicta consl. si dubitatio.* & naturalis possessio ipsius usufructuarij eo mortuo extincta est, *Bald. consl. 257. vol. 4.* & ipso iure coniungitur cum ciuili, quam habebat ipse proprietarius *Bartol. in l. si arrogator num. 12. vers. sed hodie ff. de adoption. &* tamen releuium debetur pro intratura, & possessione feudi, Item ob recognitionem, quam iam fecit proprietarius, & dum hanc fundare vellem conclusionem in mortem inuenit aureum consilium, *Presid. Anell. Amat. consl. 14.* qui latissimè pro proprietario contra Regium Fiscum concludit, ad quæ remicto lectorem ne videat illud transcribere, & præter mortem ex onere, insuper videtur facere contra usufructuarium, vt teneatur, quæ considera-

10 uit, *Camill. de Medio. d. consl. 18. num.*

¶ 17. & 18. qui considerauit semper .n. quòd opus aliquod soluitur prò iure iam habito debet solui ab illo, qui percipit fructus, secus autem quando soluitur pro iure habendo tunc soluitur ab herede proprietario allegat *tex. in l. 1. §. fin. ff. de legat. 3. & ideo usufructuarius, qui habet fructus debet illud soluere ita Camill. de Medic. d. loco nu. 16. ubi allegat gloss. —.*

Nec omittam respondere rationibus dubitandi supra positis, cum facili medio tollantur, primo enim de fructibus est intelligenda, quòd perueniant ad proprietarium non de nouo, & ex facto hominis, sed per resolutionem iuris, quod habebat usufructuarius, & ipse proprietarius non efficitur de nouo Domini, sed dominij exercitium, quod erat impeditum per usufructuarium, qui illum habebat, nam ipse proprietarius incipit habere, & sic fructus percipere, secundo si benè ponderentur dicta per *Iacob. de Ayell. illius* decisio ex concordia facta mitissima, fuit, & contra fiscum, quippè debebat solui totum releuium, ibi enim non erat querendum de morte soceri, vt usufructuarij, sed erat querendum, quod socero filia succedebat vt hæres in feudo quoad proprietatem, & dominium, sed quoad usufructum succedebat maritus, quo casu, quia in dicta filia concurrebant externa releuij, nempe hereditarium ius, & inuestitura totum releuium esset soluendum, sed à marito, qui fructus percipiebat, & sic tunc fisci patronus ignorauit in profundo pelagi nauigare, nec rationes subtiles pro fisco perscrutatus est, prout tenebatur.

¶ 13. Sed hic occurrit difficultas, si releuium est medietas fructuum, quos successor percipit in illo anno, quo feudus moritur (vt supra dixi) & hoc casu quando ad feudum succedunt duo, vnus quoad proprietatem, prout erat filia in casu Ayelli, & gener quoad usufructum, certe, quòd proprietarius

nullos percipit fructus, sed ipse usufructuarius, ergo ipse tenetur soluere releuium.

¶ 14. Respondeas in hoc casu omnino fiscum debere habere releuium, faciendo computum isto modo, fiscus pro releuio de facto facit executionem contra quemlibet feudi possessorem, licet etiam possit dici, quòd habeat actionem realem, vt dixi supra *quæst. 7. p. 1.* sed hoc casu licet proprietarius sit hæres tamen usufructuarius possessor est, ergo fiscus debet exigere releuium ab ipso possessore, & sic ab usufructuario, qui in dicto casu non dicitur soluere releuium vt usufructuarius usufructuarius, sed vt possessor feudi, quæ solutio per ipsum proprietarium potest dici facta ex fructibus feudi, Nec potest conquiri usufructuarius, quòd ipse non tenetur ob usufructum ad releuium, sed ipse proprietarius, nam respondetur, Primo, quòd ipse est possessor, vt dixi. Secundo, quòd releuij solutio est onus feudi soluendum de fructibus, & sic aggravati sunt fructus pro illo anno, quo debetur, sed fructus dicuntur deductis expensis *Mastrill. d. decis. 121.* ergò dum pro illo anno fructus habet hoc onus, debet illud prius soluere, & sic fiscus habet releuium, & proprietarius inuestituram, & usufructuarius, nec potest conquiri, bene verum, quòd ego semper aderam profisco, vt fiat in casu prædicto executio pro releuio contra usufructuarium, saluis tamen iuribus, quæ competere possent usufructuario contra proprietarium, vel è contra, prout in marito soluente releuium fundi dotalis ob mortem soceri, refert *Franchis decis. 121. num. 19. 21. vt supra.*

Alia ratione, quia si contrarium admitteremus esset dare occasionem fraudibus, & sic fraudandi fiscum de releuio, quia quilibet posset constituere usufructum super feudo relicta proprietate successori, & releuium non solueretur, dum est constitutus usufructus.

Sc.

Secundo, alia ex ratione, semper. n.
 17 quod admittimus releuium esse onus feudi, & impositum rei, siuè fructibus cum sit medietas fructuum, & semper quod onus imponitur personæ ratione rei, vel fructuum, tunc qui fructus percipit soluere tenetur, & sic fructuarius *l. habemus, l. si pendentes, S. si quid cloacarij, ff. de usufruct. l. quæro, ubi glos. & Bartol. ff. de usufr. legat. Alberic. in d. l. habemus in princ.*

Quod si admicteremus releuium
 18 esse onus impositum personæ propter rem, vel occasione rei, tunc adhuc, qui percipit fructus soluere tenetur, *d. S. si quid cloacarij, Alberic. in d. l. ha-*

19 *Etenu*, pariterque fructuarius tenetur ad collectas, quæ sunt impositæ personæ ratione rei, *ita glo. in l. rescripto, S. fin. ff. de legat. 1. & ita pro ista, & alias rationes concludit Camillus de Medicis*

20 *conf. 18. num. 4. 5. 6. 7. qui vtitur alio medio ad hoc probandum, nam dicit laudimium æquiparatur releuio, vt dixi supra p. 1. q. 11. vbi de differentijs inter laudimium, & releuium differuit, Andr. in S. illud quoq; circa medium vers. begnestationes de probib. feud. alienat. & soluitur usufructuario, non autem proprietario, ita Oldrad. conf. 24. Benedict. in cap. Raymutius, in verbo cetera bona num. 33. de testam. Capyc. decis. 184. num. 5. Paris de reintegrat. fol. 84. 85. Tiraquell. de retr. consanguinit. S. 36. in fine num. 109. ergo & usufructuarius in casu opposito debet soluere releuium, siuè onus, dicit Camill. de Medic. num. 6. & 7. vt idem operetur in proposito, quam oppositum in opposito, & qui sentit comoda, sentiat & incomoda, siue onera, prout lucra sentit.*

Ex quibus tollitur alla obiectio quæ
 21 posset facere proprietarius, dicendo se non teneri, quia ille tantum tenetur ad soluendum releuium, qui habet possessionem feudi, vnde vulgatum est, quod vassallus non existens in possessione feudi, excusatur à solutione releuij, vt suo loco dixi, sed dum ipse

proprietary non est in possessione feudi, sed usufructuarius, maximè quia percipit fructus, quæ obiectio cessat faciendo exactionem releuij, prout modo dixi ab ipso usufructuario, vt à tertio possessore feudi, & ne inducatur fraus fisci.

22 Concludas tandem, & concludenter teneas in casu prædicto omnino usufructuarium esse obligatum ad soluendum releuium, non autem proprietarium, *prout concludunt post glo. — Franch. decis. 121. num. 3. Mastrill. ad Petr. de Gregor. de concess. feud. p. 8. q. 16. tit. de iure releuij in verbo successuro in*

23 *feudo, qui subdit, quod in Sicilia extat capitulum, quod de tali donatione, siue refutatione, reseruato usufructu soluatur releuium, Camill. Borrell. in summ. decis. tit. 39. num. 25. de releuio.*

Sed quid si duo essent constituti
 24 usufructuarij vnus post mortem alterius, quæ substitutio in usufructu fieri potest, an ob mortem vnus usufructuarij, debeat alter usufructuarius soluere releuium. Dices, quod non, quia non succedit vt hæres in proprietate, cum hæredis nomen in potiori significato accipiendum sit, nè onera multiplicentur, & trahantur ad casum non similem, & benè dico, quod non est hæres in feudo, sed in illo iure percipiendi fructus ex feudo, cum succedens in iure ad feudum non soluit releuium.

25 Sed quid si proprietarius moriatur absque herede, vel legitimo successore, adeout proprietas vadat ad usufructum, an soluat releuium. Dicas quod non debet soluere, quia ad feudum dicitur venire iure reconsolidationis, & alia ratione, quia in casu contrario non soluitur, ergo neq; in hoc, cum idem operari debet oppositum in opposito, quam propositum in proposito, prout in simili dixit Camill. de Med. vbi supra, & contrariorum eadem est dispositio. Insuper non dicitur venire ad proprietatem vt hæres, & hæreditario

rario iure, sed ex resolutione iuris alieni, quo casu releuium non debetur.
 26 Sed quid si proprietario decedente succedat alius in proprietate, quis nā debet soluere releuium? Dicas, quod usufructuarius, qui percipit fructus, soluere tenetur, ex rationibus supra dictis; semper enim quod onus imponitur pro iure fructuum iam habito, non autem pro habendo, prout est releuiū, tunc usufructuarius obligatur ad soluendum illud, non autem proprietarius, *Bart. in l. quaro, ff. de usufruct. legat. ex tex. in l. penult. S. final. ff. de legat. 3. annuit Camill. de Medic. ubi supra.*

ARGVMENTVM.

Vassallus habens solum castrum, absque fructibus, an teneatur soluere releuium, concluditur petendam esse inuestituram, sed releuium non deberi, prout etiam in adoha asseritur.

SVMMARIVM.

- 1 Dominus castri sine vassallis, vel sine fructibus feudalis, an soluet releuium ob nouam inuestituram.
- 2 Releuium non est soluendum, sed tantum inuestitura petenda, & fidelitas prestanda est de castro sine vassallis, & fructibus feudalibus.
- 3 Releuium non debetur de feudo sterili, & num. 5.
- 4 Dominus iurisdictionis criminalis non tenetur soluere releuium.
- 7 Adoha non debetur de castro sine vassallis, & de castro habitato, sed ut de castro inhabitato, & decisio refertur.
- 7 Releuium debetur si Baro ex dicto castro reciperet in feudum quedam seruitia extimabilia, vel quedam vendita, siue prestationes.

QUESTIO XIV.

1 Onnulli feudatarij solent habere castra tantum absque vassallis, vel sine fructibus, vel cum hominibus tantum, sed nō vassallis, & vassallorum redditibus, si casus contingerit petendæ inuestituræ, an soluet releuium? Dicas, quod soluendū est releuium, si ibi sunt fructus feudales, cum possit concedi feudum sine vassallis.

2 Sed difficultas est, quid si ex hoc castro sic concessio in feudum absque vassallis, vel fructibus, qui nulli percipiuntur ex eo, ad eum vassallus habeat solum castrum? Respondeas tantum esse petendam inuestituram, & fidelitatem iurandam, non autem teneri ad releuium, & hoc ex ratione.

3 Primo, quia de feudo sterili non soluitur releuium, maximè quando sterilitas esset perpetua, vt diximus de feudo sterili supra par. 2. q. 5.

4 Secundo, quia simile videtur in Barone iurisdictionis criminalis, qui licet habeat iurisdictionem criminalem in feudum, tamen quia fructus non percipit, non tenetur ad releuium, licet habeantur ex ea proventus ex industria, & diligentia officialis, vt dixi suo loco supra q. 2.

5 Tertio, quia deficit res, super qua releuium debetur, & sic fructus, & sic quando deficit res, super qua quis satisfieri de medietate debet, deficit satisfactio, cum diuidi non possit, & non entis nullæ sunt partes, ideo dum releuium est medietas fructuum illius anni, quo moritur feudatarius, & fructus nō adsunt, releuium solui non debet, quia deficit dispositionis implementum, & sic res ipsa diuidenda non adest.

Quar.

Quarto, in simili in adoha, quod
 6 dabatur de focularibus vassallorū ab
 ipsa Vniuersitate, & Barone, quod si
 Baro habeat tantum castrum, in quo
 esset tantum Castellanus, & caupo,
 tunc quia non adsūt focularia propter
 quæ feudum dicitur, & habitari possit,
 adoha solui non debet, tanquam
 de feudo habitato, sed tanquam de
 ¶ feudo inhabitato, prout ita decisum
 refert *Loffred. in parasraf. feud. in cap. 1.*
vers. ibi ideo tit. quis dicatur Dux. Sed
 quid si essent vassalli rendentes tantū
 est quia alius haberet iurisdictionem
 civilem, & criminalem, & alter habe-
 ret tantum rendita à vassallis, & om-
 nes alios introitus feudales, prout est
 in castro Sirignani, quod hodie possi-
 detur quoad quedam rendita tantum
 à D. Ianuario Caracciolo meo con-
 sanguineo, vt mihi relatum fuit, cui
 vassalli illi rendunt de quolibet ani-
 mali, & occiditur hepar, & de singu-
 lis decem ouibus vnū, & vnū hominem
 ad seruiendum. Dicas quod si isti red-
 ditus sunt feudales, vt quia quaterna-
 ti debet solui releuium.

ARGVMENTVM.

Refutatarius an & quando teneatur sol-
 uere releuium de feudo sibi refutato
 ob mortem refutantis, latè disseritur,
 quod venit ad feudum ex contractu.
 Item quilibet contractus celebratus
 cum proximè successuro in refutatio-
 nē resoluitur, & distinguitur de frau-
 dulenta, vel non fraudulenta refuta-
 tione. Et quid quando refutatio facta
 est reseruato vsufructu, vel imposito
 aliquo onere, uel cum causa, uel sine
 causa, uel omnium feodorū, uel unius
 feudi. & quid hodie seruari debeat
 circa assensus præstandos super dictis
 refutationibus.

S V M M A R I V M.

- 1 **C**ontractus refutationis feudorum
 contemplatione matrimonij in Regno
 nostro frequens est, & variè fit remis-
 sive.
- 2 Refutatarius an soluet releuium, vel ex-
 pectata morte refutantis, & distingui-
 tur.
- 3 Refutatarius an habeat feudum ex con-
 tractu, vel iure successionis.
- 4 Refutatarius dicitur venire ad feudum
 refutum ex contractu, & ideo non
 soluit releuium.
- 5 Releuium, siue laudimium in Belgio. siue
 eius parte Hammonia non debetur ex re-
 futatione.
- 6 Omnis contractus celebratus super feudo
 cum proximè successuro resoluitur in re-
 futationem.
- 7 Releuium non debetur semper quod cōtra-
 ctus super feudo facit transire illud in
 proximè successurum.
- 8 Releuium non debetur vbi inuestitura
 opus non est.
- 9 Refutationes feudorum in fisci fraudem
 antiquitus fiebant.
- 10 Extraneus refutatarius olim non soluebat
 releuium de feudo refutato ob mortem
 refutantis.
- 11 In Francia releuium statim debetur sa-
 cta refutatione in extraneum.
- 12 Refutatarius immediatè successurus non
 soluet releuium de omnibus feudis sibi
 refutatis contemplatione matrimonij.
- 13 Refutatarius omnium feudorum soluet re-
 leuium quando refutatio facta fuit sine
 causa, & num. 15.
- 14 Onus impositum super feudis refutatis cō-
 templatione matrimonij excomputatur
 in solutione releuij, deciso resertur.
- 15 Refutatarius soluet releuium, si refutatio
 omnium feudorum, vel unius feudi fue-
 rit facta sine causa.
- 16 Fraudis suspicio vbi viget in refutatione
 debet solui releuium.
- 17 Fraus non presumitur quando quis ex
 pluribus feudis refutaret vnum.

- 18 Refutationes feudorum hodie registrantur in Regia Camera Summaria post quindecim dies à die contractus.
- 19 In registratione opponitur clausula, quòd liceat Regia Curia exigere releuium suum à refutante, siue à refutatario à quo uoluerit.
- 20 Io. Andr. de Georgio obitus, eiusque encomia ponuntur.
- 21 Regentes hodie in refutationibus feudorū apponunt clausulam, dummodo soluaturreleuium ob mortem refutantis, & refutatarij, & quòd ob delictum refutantis feudum amittatur.
- 22 Idem seruatur in donatione feudi.
- 23 Fraudis suspicio ubi non uiget, releuium non debetur.
- 24 Fraus in refutatione ex quibus presumatur refertur.
- 25 Releuium non debetur quando in refutatione impetratus esset assensus. Idem in donatione causa mortis.
- 27 Filius donatarius causa mortis de feudo mediante Regio assensu, non tenetur soluere releuium ob mortem patris donantis.
- 27 Assertio remuneratoria in donatione feudi habet assensum.
- 28 Hodie vigore Capitulorum Regni filius donatarius soluet releuium ob mortem patris donantis.
- 29 Feuda donata à patre dicuntur hodie antiqua in persona filij.
- 30 Filius donatarius renuens uti gratia concessa vigore Capitulorum Regni an tenentur ad releuium dubitatur.
- 31 Gratiam factam Regno quoad feuda donata per patres filijs fuisse superfluam, declaratur ex Andr. de Ifern.
- 32 Releuium debetur à filio refutatario nulla adhuc extante fraudis suspicione, quando in inuestitura fuit dictum, ut soluaturreleuium à quacumq; persona, in quam feudum transfertur quomodocumq;.
- 33 Refutatarij omnes in Regno Siciliae soluunt releuium.
- 34 Ex contractibus onerosis debetur releuium in Regno Siciliae, ubi fraudis suspicio uiget.
- 35 Notarij celebrantes contractus refutationis

in Regno Sicilia intra annum tenentur Regia Curia notificare.

- 36 Refutatio inualida ob fraudem releuij remanet ualida quoad alia.

QVÆSTIO XV.

Contractus autè refutationis in Regno nostro è quotidianus, & ferè ob matrimonia concludèda solent patres filij feuda

refutare, quandoq; liberè, quandoque referuato usufructu, quandoq; aliquo adiecto onere, quòd; referuato sibi iure disponendi, siue inter uiuos, siue causa mortis super eis de aliqua quantitate ad sui libitum, vel cum pactis alijs, quo casu referuatio pactionata dicitur, ut post alios larè, & eruditè D. Franc. de Ponte de potest. Proreg. tit. de refut. feud.

- 2 Dubitatum tamen exitit, an hoc casu refutatarius debebat soluere releuium, vel expectata morte refutantis, in qua dubitatione ego duas firmo quæstiones. Alteram quando interuenit mors refutantis, adeòt feudum vadat ad refutatariū, qui succedit per omnia refutanti. Alteram quando interuenit mors refutatarij, adeòt refutans succedat refutatario, cum feudum dicatur reuerti ad ipsum refutantem, an hoc casu solui debeat releuiū. De prima quæstione dicam in præseti, alterà in sequentem verò reijcio quæstionem.

- 3 Quoad primam, releuij enim solutio in successore herede tantum, ubi hæreditario iure succeditur per consuetudinem fuit induceta, ut toties inculcauimus, ideò videndū erat an refutatarius habebat feudū illud ex contractu refutationis, vel ex successione. Quod si ex contractu illo refutationis dicatur habere, certè releuiū non soluet,

net, cum non debeat ex contractu, si autem ex successione, tunc debeat.

- 14 *Andr. de Ifern. in cap. 1. S. sed & res num. 5. & 7. per quos fiat inuestitur. v. detur tradere, quod qui venit ad feudum ex contractu non petit inuestituram, ideoq; nec releuium soluit, quia mos, & consuetudo Curie in hærede tantum, & successore releuium introduxit, & ideo non soluet refutatarius, quia ad feudum refutatari dicitur venire ex contractu refutationis, non autem vt successor, & Andr. sequuntur ibi Afflic. nu. 21. vsq; ad 25. Frecc. lib. 2. d. author. 3. num. 19. circa principium, ibi, ex contractu, quem Andr. allegat. & sequitur Franc de Ponte de refut. feud. n. 3. Rosental. de feud. c. 6. cõcl. 66. n. 8. qui in puncto hanc rationem adducit, dicendo quod ipse putat hanc esse rationem, quod vbi est refutatio, ibi releuium non debetur, quasi quod dũ sit contractus, cessare debet consuetudo releuij, quæ induxit tantum in hærede successore, prout hanc eandem rationem adducunt supra citati, & alij DD. de Ponte vbi supra num. 2. & nu. 5. & S. 4. num. 2. Frecc. ibidem nu. 17. 19. Rouit. pragm. 2. S. item volumus num. 10. de offic. procur. Cesar. cateriq; Regnicole passim, quibus addo Nicol. Intrigisol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 1028. Paris de Put. in compend. ad Ifern. tit. per quos fiat inuest. col. 3. vers. an illi, Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 8. q. 16. tit. de iure releuij cap. incip. sextum ius num. 3. Vinc. de Anna alleg. 23. num. 6. & 7. & in repet. de vassall. decrepit. etatis cap. 1. nu. 226. Camill. Borrell. in summ. decis. tit. de releuio num. 14. Et expressè in partibus Hannonie, quando parentes refutant feuda filijs, releuium, siuè laudimium quod vocant in illis partibus, non deberi Domino affirmat Petr. Gudelin. de iure feud. cap. 8. num. 13. circa fin.*

Sed quia omnis contractus, qui celebratur super feudo cum proximo successuro, alienando feudum in illum, semper resoluendum esse in ipsam re-

futationem, dixerunt Bald. in cap. imperialem col. 1. in princip. vers. quero an inter agnatos, de probib. feud. alienat. per Federic. ex tex. in cap. 1. de alienat. feud. Nat. conf. 628. num. 24. vol. 1. Roland. à Vall. conf. 60. num. 12. vol. 1. glos. in cap. 1. in verbo libellum de alienat. feud. & in cap. 1. in verbo concederetur ead. tit. & nouissime post Frecc. Capyc. Amam patrem, & filium, D. de Ponte vbi supra, S. 1. n. 2.

- ¶ & num. 24. vbi refert ita fuisse decisum in Regia Camera, & in Collaterali Cons. in causa Ducis Boyani. & in causa Marchionis S. Lucidi cum Placito de Sangro, ideo inferas non solum in ipso contractu proprio refutationis, sed omni alio, qui celebratur cum immediatè successuro, quia resoluitur in refutationem, dicendum est releuium non deberi, nulla extante fraudis suspicione, Anna filius conf. 8. num. 16. vol. 1. idem de Ponte d. tit. S. 1. sub nu. 4. & Conf. Rouit. loco allegando, Reg. Reuert. decis. 13. p. 5.

Insuper releuium debetur, vbi quis inuestiri se facit de feudo, eiusq; inuestituram petit, vt per alios à nobis supra p. p. q. 4. relatos Anell. Amat. conf. 14. num. 21. quæ ratio in calu nostro cessat, cū refutatarius iam habuit possessionem in vita refutantis, ideo in eius morte nulla potest considerari possessio, siuè inuestitura.

- 8 Sed licet hæc omnia vera sint, tamè declarando dicas, quod dicte refutationes sic facte fuerunt toleratæ vsque ad certum tempus, quia postea in dies fiebant, adeòt fiscus releuium amittebat, & maximè dignoscebatur tales refutationes fieri ad fisci fraudem, nēpè prò fraudando releuio, quapropter apertis oculis per Fisci Patronos, aliter fuit obseruatum, quia aut alienatio, siuè refutatio facta erat in extraneum. Aut secundo casu facta erat in immediatè successurum.

Si fiebat in extraneum mediante Regio assensu, & tunc reseruato usufructu vita durante alienantis, adhuc releuium non fuit solutum, prout ita tunc

¶ tunc temporis refert decisum *Frecc. d. aubor. 3. num. 17.* quia verè dicebant, quod ipse habere dicebatur ex cōtractu, & hoc in extraneo fuit obseruatū, prout etiam dicit *Bammacar. loco infra hac quæst. allegando,* & hanc esse veram sententiam affirmavit *Reg. Reuert. decis.*

¶ 13. par. 5. dicens ibi fuisse decisum non esse soluendum releuium facta donatione cum assensu Regio omnium feudorum illi, qui non erat immediate successurus, vt dicam in quæst. ult. partis 4. & nouissimè fuisse decisum in fauorem Michaelis Farai Baronis Rofrani in Regia Camera, ad relationem Domini Pompei Battaglini olim Iudicis M. C. V. nunc dignissimi Præsidis Reg. Cam. Sum. die Ianuarij 1626. penes Tagliauiā, cui Baroni fuit per patrem refutata d. terra Rofrani reseruatæ certis annis introitibus, & fuit absolutus ab imperitione Regij Fiscipotentis duplicatum releuium, ob non denunciata mortem patris refuantis.

Et ita desumi ex verbis *Andr. de Ifern.* & esse de eius mente in d. S. sed & res num. 5. refert *Frecc. d. loco num. 19. circa medium,* dicens etiam si esset vniuersalis successor, minimè teneretur, quando certam esset talem refutationem non esse factam in fraudem, licet contrarium expressè asserat *glos. ad consuet. Paris. tit. 1. S. 22. num. 152. & seq. quem allegat Rosental. d. c. 6. concl.*

¶ 37. num. 2. dicens, quod facta refutatione, vel venditione vsufructu reseruato, releuium debetur statim.

Secundo casu, si alienatio fieret in proximè successurum, tunc quia in refutationem resoluitur, vt supra firmavimus, & infra dicemus, & hoc casu subdeclara, Aut ista refutatio est omnium feudorum simplex, Aut vnus tantum feudi.

Si verò esset omnium feudorum, tunc aut cum causa, vel sine causa, si erat cum causa, vtputa contemplatione matrimonij contracti, vel contrahendi ob affectionem, obedientiā, vel be-

12 neficia, & tunc quia cessat fraus, dum adest causa, quæ facit transire refutationem in contractum vtrò citròque obligatorium, siuè antidoralem, quo casu non potest dici simplex donatio, quæ alias nõ valeret. Et releuium non esse soluendum dicebant Regnieolæ nostri, prout *Anna singul. 568. & late post alios de Ponte d. loco S. 4. per totum,*

¶ & ita fuisse decisum in causa Principis Melphie cum Comite Synopolis, refert post *Annam d. loco, de Ponte d. tit. in principio num. 7. & 16. Reg. Reuerterius ubi supra, quicquid notauit Affliet. in cap. 1. S. sed & res num. 25. per quos fiat inuest. ubi ante eum Ifern. & post eum Capyc. prout idem de Ponte d. tit. S. 4. num. 3. vbi ita tenet*

13 prout sic seruatur, vt facta tali refutatione sine causa pro inualida reputetur, & nulla, habita de ea ratione releuium esse soluendum in morte fuit obseruatum, prout ita bis fuisse deci-

¶ sum in Regia Camera refert *Reg. Moles sub tit. de iure releuiorum decis. 13. in anno 1569. die ult. Februarij, & die 17. Martij in anno 1570. vt apparet ex libro Notamentorum Regia Curia refert Anna allegat. 23. nu. 7. Camill. Borrell. ubi sup. num. 16. Rouit. pragm. 2. S. item volumus, n. 9. & 10. de offic. procurat. Cesar. quod intellige vt infra num. 15. dicam.*

In qua solutione releuij est habenda ratio oneris, si quod impositum esset per refutantem, vt fuit seruatum in causa Ducis Madalunensium, qui refutauerat omnia feuda filio suo, reseruata sibi potestate disponendi de ducatis centum millia, de quibus in solutione releuij fuit habita ratio, & condemnatus ad soluendum tantum medietatem, prout testatur *de Ponte d. loco, Molfes. ad consuet. Neap. p. 3. q. 8. nu. 7.*

Aut est facta refutatio simpliciter, 15 nulla adiecta causa, nempè assertionis beneficiorum, obedientiæ, &c. & tunc siuè sit omnium feudorum, siuè vnus, releuium esse soluendum, docuerunt supra citati DD. qui referunt ita fuisse decisum, quibus addo *Andr. de Ifern.*

in d. S. sed & res num. 6. & 7. ubi Afflic.
nu. 25. Paris de Puteo ibidem in compend.
ad Isern. tit. per quos fiat inuestitur. col. 3.
 Sed hæc intelligas, quando refutationes non fuissent registratæ, vel si in registratione fiscus, quando illas videt, & dicit, Vidit Fiscus, nullum ius referuasset, quia si patitur illas registrari nulla facta protestatione, tunc amplius refutatarius non debet molestari, quia dicitur fiscus consentire, & ius suum remittere, vt dico infra num. 25. & sic in dubio præsumendum, nã ideo fisco notificantur ad finem, vt videat si vel nẽ fraus interuenit, quæ cessare dicitur, quando illam patitur registrari, quia præsumitur quod nullam videat fraudem, nam si vidisset, certè vel fuisset protestatus, vel registrari passus nõ esset, & in dubio fraus excludenda est, vnde sint cauti fiscales, vt bene considerent tales registrationes, & non tã subito pronis manibus scribant, Vidit Fiscus. Maximè si postea recepisset seruitiũ à dicto refutatario, siuè adoham, quia tali casu videtur fiscum sibi præiudicasse in iure petendi releuium, vt infra dicam p. 5. q. 8. tunc amplius nõ est quærendum, & vide infra hac ead. q. aum. 25. tanto fortiùs si non appouisset clausulam, vt licet exigere releuium à quo voluerit, vt iam iam n. 19. inferius dicã, & apertis verbis docuit *Andr. de Isern. in d. S. sed & rex num. 7. in fine, & propriè nu. 8.* dicens, quod est minus rationale, vt soluatur releuium, vbi non est impositum, nec promissum, secùs si promitteretur, & loquitur in refutatione tã omnium feudorũ, quã unius feudi, ergo si in registratione, vel in assensu non esset protestatum releuium, non debetur, prò vt dicam infra q. 18. num. 13. vbi allego Regentem Reuerterium, ita disse-rere, ac referentem, quod ita fuit decisum, & sic semper quod fraus releuij potest præsumi in refutatione, debet omnino solui releuium, *de Ponte d. S. 4. num. 3. Rosental. d. conclus. 66. num. 8. &*

9. post Afflic. in d. S. sed & res num. 25.
 vbi loquitur de refutatione vnus feudi ex pluribus, quæ habebat refutans, & hoc ex mente *Andr. in d. cap. 1. per quos fiat inuestitura.*

Sed adhuc cessare fraudem, quã do
 17 quis ex pluribus feudis refutaret vnũ, & non soluendum releuium, docuit *post Andr. d. S. sed & res num. 7. Afflic. d. loco num. 25. in princip.*

Hinc in hoc Regno inoleuit practica, quod dum refutationes feudorũ debet registrari in Regia Camera post quindecim dies, vt per *pragmatic. 20. de feud.* vt apponere faciant clausulam, vt
 18 liceat Regio Fisco exigere releuium à quo voluerit, prout de hac practica testatur *Reg. Cons. 10. Andr. de Georgio,*
 20 qui die quartadecima Maij 1625. diè clausit extremum, & quidem lugenda est eius mors, erat enim eruditus, & perspicax ingenij, & eius scripta cognoscentur in dies *in repet. feudal. cap. 43. n. 8.* quia & si non donasset, adhuc filius esset successurus, & ideo est quædam præuentio successionis, vt *post præfatum de Georgio, refert idem de Ponte ibidem.*

Inoleuit, & alia practica inter Do-
 21 minos Regentes ad finem nẽ fiscus fraudetur releuio, & gratia facilioris exactionis, vt Domini Regentes quãdo præstant assensum in talibus refutationibus sinè causa facti, apponere faciant clausulam, fiat dũmodo sol-
 22 uatur releuium tempore mortis refutantis, vel donantis, prout testatur *Bammacar. in cap. beneficium à vassallo q. 1. num. 45.* sed postea tempore *Franc. de Ponte* fuerant addita alia verba, nẽpẽ vel refutatarij, & quod feudum ob delictũ refutantis amittatur, de qua practica testatur *Reg. de Ponte loco allegato num. 4. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 9. num. 153.* quæ verba fuerunt addita per gratiam, siuè capitulum Regni cõcessum in anno 1558. quintũ, & sextum, & ego dixi p. 3. q. 16. hoc eod. tractatu, quicquid in contrarium vi-

detur notasse *idem Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 93. nu. 80.* dicens quod non expectata morte refutantis debet solui releuium, hoc credo, quod procedit ex consuetudine Regni Siciliae ultra-
 24 pharum, prout annuere videtur Intrigliol. *ibid.* Et sic semper quod cessat suspicio, & praesumptio fraudandi releuium in talibus refutationibus non soluitur, sicuti est contrario semper militat suspicio fraudis soluendum est per mortem refutantis, prout esset si

pater esset valde senex, & refutaret filio, nullam asserendo causam, tunc enim releuium esset soluendum in morte refutantis, *idem de Ponte d. loco S. 4. num. 9.* qui admittit etiam si esset vnū feudum, quod refutaretur, quia eadē ratio militaret, & etiam in feudis donatis, prout loquitur *Bammacar. d. n. 45.*

Subdit *idem Bammacar.* praceptor meus in *addit. manuscript. ad Ifern. in S. sed & res per quos fiat inuestit. num. 2. vers. heredes,* in hęc verba.

Notes perpetuo verba *Ifern.* & est
 25 clavis totius materiae releuij, ex qua plures possunt terminari quaestiones, & in summa in omnibus contractibus factis inter viuos, vel radicatis inter viuos, ex quorum viribus feuda vadunt ad filios, & non tanquam haeredes iure haereditario, & successorio, sed particulari, tunc releuium non debetur, ratio assignatur ab *Ifern.* hic, quia in succedente haerede tantum solutionem mos induxit, cum difficultate non possunt obtineri assensus propter fraudē euitandam, sed quando fuerit impletus, tunc releuium non debetur, ut in donatione causa mortis, teste *Marino d. auctor. 3. num. 18.* & ego supra hac ead. quaest. dixi, subdit in amplius *idem Bammac.*

Hęc terminant quaestionē D. Vincentij Mastrilli conuerti ad fisci petitionem pro releuio, qui excipit non teneri propter donationē causa mortis cum assensu factam per viginti dies ante mortem patris tempore aegrotatio-

nis, tunc etiam ex refutatione facta
 36 diebus ante mortē tempore aegrotationis, quae notoriē fraudulenta est, ex *regul. l. filia mea, ff. solut. matrim. & cap. 2. de renunciat. in 6.* Ego tamen dixi (subdit *Bammacar.*) pridie ultra Dominos aduocatos, quod fiscus omnino debet succumbere, non ex refutatione, quae penes me omnino est fraudulenta notoriē ex praedictis, sed ex donatione causa mortis facta per plures annos ante mortem, dummodo habuisset effectum post mortem in assertione re-
 27 muneratoria, quae habet assensum, ex *dictis per Ifern. in d. S. sed & res, & per Marin. d. loco nu. 18.* & ex hoc meo motiuo omnino fiscus debet succum-
 28 bere. Tamen post hęc reperi capitulum, & gratias factam in anno 1558. à Rege nostro huic Ciuitati, & Regno, vbi inter cetera capita supplicauit, quae feuda, quae à patribus refutantur, vel alio modo donantur eorum in vita filiis cōtēplatione matrimonij ex quolibet contractu, eiusdem sint naturae feudi haereditarij antiqui, sicut penes patres erant, & nullo modo feuda noua penes filios ex his donationibus, vel contractibus efficiantur, & fuit obrenta decretatio quoad donationes tantum, cum clausula, quod tempore mortis patris, vel patrum soluat releuium non obstante illo contractu donationis radicato inter viuos, ex hac decretatione fiscus fundare praetendit suas petitiones, quod nota in praxi; Et an & quando debeat releuium ob mortem donantis de feudo donato, vide infra hac par. q. vlt.

Sed quid si feudatarius noluerit vi
 30 hac gratia, an illa debeat in eius odiū retorqueri, quando contentus remaneret, quod feudum penes se habeat illam naturam, quam habuisset (circūscripta illa gratia?) Dico, quod non tenetur; & quod plus est, dico, quod hoc feudum ita donatum in vita, vel refutatum habet eandem naturam feudi antiqui, quam prius habebat, &

patet, *ex doctrina Ifernæ in d. S. sed & res num. 9. in fine*, qui dixit, quòd si filius donatarius præmoriatur, illi succedit pater, ergo retinet naturam feudi antiqui, quia in nouo pater non successisset, & sic gratia illa videtur superflua, quia articulus iste erat clarus, & feudum retinebat naturam pristinam, & non assumebat formam feudi noui, prout aliqui prætendebant tempore datæ dicti capituli, quæ prætenso erat contra Ifern. hic & in alijs locis, quos cumulat Thom. de Marin. de generibus feud. tit. de feudo ex pacto num. 125. 126. fol. 133. in tractatibus tom. 10. hæc Bammacar. Noli ego digna tantò viro subtrahere, mihiq; præter morè adscribere, de qua supra dixi p. 3. q. 20.

Cui addo declarando, quod si in investitura fuisset dictum, vt de dicto feudo cõcesso soluatür releuium semper quòd transiret ad aliam quamcũq; personam, quia tunc etiam si cũ causa facta alienatione, siuè refutatione in proximè successurum, adhuc releuium deberetur, *Andr. de Ifern. in d. S. sed & res num. 15. Afflict. nu. 25. Camill. Borrell. ubi supra num. 17.*

33 In Regno autem Siciliæ vltra pharũ adhuc dispositum est, ex quo per Comitibus, & Barones ibi fiebant refutationes in dies filijs, vel agnatis proximè successuris. tam pleno iure, quam referuaro vsufructu, ad eò vt estinguebãt releuium, fuit disputatum per capitulum illius Regni, vt etiam in casu alienationis, seu refutationis, titulo donationis inter viuos, vel causa mortis in prædictis casibus soluatür releuium,

34 sed in aliquibus cõtractibus onerosis, tũc demum soluatür releuium, si quoquo modo constiterit in fraudem fisci factam esse, *vt ex cap. Regis Frideric. in cip. eorum fraudibus; de quo meminit Bammac. in cap. beneficium vassallo q. 1. n. 43. Cannetius fol. 161. col. 1. num. 36.*

Et propterea sicut in Regno nostro Neapolis per pragmat. 20. sub tit. de feud. refutationes registrentur in Regia Ca-

35 mera ad finẽ, vt fraudis habeatur notitia pro releuio, idem simile dispositum in Regno Siciliæ, vt Notarij, qui dictos contractus celebrant intra vnũ mensẽ à die celebrationis R. Curie, vel statuto super ipso releuio requiringdo, & recipiẽdo, aut in eius defectu, vel absentia secretis, & pcuratoribus R. Curie contractus prædictos debeant notificare, *vt in cap. Regni Sicilia sub tit. de Notarijs, qui contractus releuij consecrunt, Petr. de Gregor. de concess. feud. p. 8. q. 16. num. 3.*

36 Vnum tamne aduertat, quod & si refutatio sit fraudulẽta, & inualida, vt supra docuimus, tamen intellige istud respectu releuij, ad eò nulla eius habitatio ratiõne releuiũ debeatür, non autem vt inualidetur respectu translationis dominij in refutatariũ, cuius respectu benè sustineatur, ad eò debita post refutationem contracta per refutantem non afficiant bona refutata, quia respectu validitatis remanent reliquæ, & natura cõtractus in suo robore, *vt aduertit Mar. Frecc. lib. 2. auth. 3. n. 18. circa medium, vers. ista respiciunt.*

ARGVMENTVM.

Refutans an & quando teneatur soluere releuium ob mortẽ refutatarij refertur Afflict. & Frecc. sententia, eorumq; fundamẽta, & quomodo refutans succedere dicatur refutarario. Et quando frater fratri refutarario. Demum contra Afflict. & Frecc. concluditur, & probatur, decisionesque referuntur R. C. S. Idem in fratre, vel agnato refutate, & in donatione immediatè successuro. Idemq; si pater vendidisset filio. Idem in matre, vel femina refutante filio masculino. Et an refutans succedens refutarario excludat sororem, vel collaterales. Et quid si refutatio esset facta omninò nulla referuatione

facta. Et quid in auo refutante masculo, nepoti, vel femina.

S V M M A R I V M.

- 1 **A**fflict. & Freccia sententia proponuntur super releuium soluendo ob mortem refutarij.
- 2 Frecc. sententia negantis releuium deberi ob mortem refutarij. refertur & num. seqq.
- 3 Feudum ob mortem filij potius ad patrem reuertitur, quam ad illud succedere consideratur, & num. 10.
- 4 Mortuo filio, ordo natura perturbatur, & vota parentum interciduntur.
- 5 Concessio debet interpretari, ut patri succedat filius, non autem e contra.
- 6 Successio habet oculos infra, non autem superius.
- 7 Principis intentio est, ut filius gaudeat dignitate patris, & ita in successione, num. seq.
- 8 Feudum dignitas est.
- 9 Pater refutans dicitur venire ad feudum refutatum ob mortem filij prater nature ordinem, & contra eius votum.
- 11 Releuium non deberi, ubi quis venit ad feudum iure reuersionis deducitur.
- 12 Releuij solutio odiosa, & stricta.
- 13 Consuetudinem soluendi releuium non habere locum in feudo refutato ob mortem refutarij deducitur.
- 14 Gabella imposta pro plaustro vini, non debet solui de plaustro olei, licet intentio imponentis fuerit imponere ratione plaustri.
- 16 Releuium ut debeatur debet quis de noua admitti, & refellitur num. 25.
- 16 Frater succedens fratri refutato non soluet releuium secundum Frecc. sententiam.
- 17 Rationes alia pro sententia Frecc. remissue.
- 18 Refutans quod tenetur soluere releuium de feudo ob mortem refutarij probatur ex multorum autoritatibus.
- 17 Decisiones permulta referuntur, quod refutans tenetur soluere releuium ob mortem refutarij num. 19. 20. 21. 26. & 29.
- 22 Marin. Frecc. lapsus notatur, & aliorum supra num. 18. & num. 27.
- 23 Pater refutans succedit filio refutato, ut heres, ergo releuium tenetur soluere.
- 24 Refutans dicitur de nouo succedere ad feuda refutata, & num. 29.
- 28 Opinio Andr. de Ifern. contra Afflict. & Frecc. vera est.
- 30 Dominium feudi dicitur translatum per reuersionem in refutato.
- 31 Feudum reuertitur ad patrem, quomodo intelligendum remissue.
- 32 Refutans dicitur succedere primo acquirenti ob mortem refutarij.
- 33 Ascendentes quando dicantur succedere descendentes remissue.
- 34 Verba concessionis pro te, & successoribus tuis, intelliguntur respectu primi acquirentis, non autem ultimi decessantis, declaratur.
- 35 Reuersionem feudi refutati ad refutantem considerari non posse probatur.
- 36 Pater non autem auus succedit in feudo refutato nepoti ob mortem nepotis.
- 37 Andr. de Ifern. dicens, quod feudum reuertitur ad patrem, dupliciter intelligendus de iure, & de facto.
- 38 Ius in successione, & factum in reuersione consideratur in feudo refutato, quando pater illud capit ob mortem filij refutantis.
- 39 Sententia Andr. de Ifern. dicentis patrem refutantem succedere filio in feudo refutato intelligitur de quolibet refutante, siue fratre, siue agnato.
- 40 Donans dicitur succedere in feudo, donatario pre-mortuo, qui erat immediate successurus.
- 41 Releuium soluitur ob mortem patris, qui vendiderat feudum filio immediate successuro, & e contra.
- 42 Refutans succedens refutato tenetur ad debita medio tempore super feudo per ipsum refutato contra facta, & decisio refertur.
- 43 Mater refutans feudum filio, eoque mortuo tenetur ad releuij solutionem.

- 44 Refutans succedit refutatoario exclusis collateralis refutatoarij.
- 45 Pater, vel alius refutans non succedit refutatoario, quando refutatio esset facta per verbum omnino, vel nihil sibi reseruat, sed succedit collateralis, vel alius proximior.
- 46 Refutatio per verbum omnino, tollit de medio personam refutantis, & decisio refertur.
- 47 Mens partium in refutatione omnino, est ut succedant illi, qui sunt de linea, non autem refutans.
- 48 Avus succedens nepoti refutatoario in feudo tenetur ad releuium.
- 49 Pater succedens filie famine refutatoarie, tenetur ob illius mortem releuium solvere, & decisio refertur.

QVÆSTIO XVI.

Et recablis sanè fuit præses, quâ instituo, quæstionem prioribus illis temporibus Afflic. & Frecc., siquidè Frecc. auctoritate nitebatur

negatiua sententia, vt refutàs ob mortem refutatoarij non teneretur ad soluendum releuium, in casu, quo ipse refutans haberet feudum ob mortem refutatoarij, sed enimvero eisdem terminis, quibus in præcedenti præsens regulatur quæstio, dum contraria sententia ob solam auctoritatem Frecc. poterat obstare, & sustentari, nisi consequèti, & posteriori tempore contrariæ essent prolatæ rationes, & decisiones affirmatiuâ suadentes sententiam, vt in casu prædicto omninò releuium esset soluendum, vt latius inferius prosequar.

Nitebatur contraria Frecc. opinio validis adprimè rationibus, quippè cū releuij solutio in successore hærede, vbi quis hæreditario iure ad feudum coniebat introduceta à consuetudine,

siuè more fuerit, vt dixit Andr. de Ifern. in d. S. sed & res num. 3. in fine per quos fiat inuest. & in cap. 1. S. similiter de capit. Corrad. & in conslit. post mortem, & nos alibi supra par. 2. q. 1. hoc autem casu quâdo filius moritur, & pater venit ad eius feudum, non potest dici venire iure successionis, ait Frecc. d. auctorit. 3. num. 19. sed iure reuersionis, vt infra, adeòut feudum ipsum ad patrem vnde exiuit reuertatur, & hoc actento tam iure communi, quam Regni nostri, vt in conslit. Regni foriudicatorum, per quæ iura habetur, quod ascendentes non dicuntur succedere descendentibus, quia ordo naturæ perturbatur, & vota parentum interciduntur; natura enim vult, vt prius pater, & deinde filius moriatur, alias enim ordinem naturæ perturbari dicimus; actus enim concessio- nis feudi prò se, & descendentibus, vt alter post alterius mortem succedat, interpretari debet secundum naturæ ordinem, l. adoptio, ff. de adoptione; natura enim introduxit, vt prius pater, & deinde filius moriatur, & ita vota hominum esse debent, vt filij succedant parentibus, l. scripto, S. fin. ff. vnde liberi.

6 Successio namq; oculos habet infra, non autem superius, sic namque mens concedentis interpretari debet, non supposita prò vera regula illa iuris ciuilis, quòd dignitates concessæ à Principe non ascendunt, sed descendunt; est enim Principis intentio, vt filius gaudeat dignitate patris, vt deducit tex. in l. 1. ff. de Senatoribus; reprehendit enim ibi Kulp. quemdam Iurisconsultum dicentem, quod parentes gauderent dignitatibus filiorum, feudum namquè dignitas est, cap. 1. de feud. March. in fin. quod si ita est, deducendum videtur, quod Principis mens ea esse videtur, vt concessio facta intelligatur, vt descendentes tantum succedere dicantur, & succedant, non autè ascendentes, arg. tex. in l. Iulianus, ff. si quis omiff. causa testam.

Ex quibus deduco, quod cum refutans

Y 3 tans

9 rans ob mortē refutarij dicatur venire ad feudum præter naturæ ordinē, & contra votum parentis, qui potius propriam mortem, quam filij desiderat; actus enim in materia stricta, prout releuium, secundum naturam debet interpretari, & non contrà hominum vota, ergò dum releuium in succedente introductum est, quæ successio si de naturali, & secundum hominem vota interpretari volumus, intelligi debet de illa, quando vnus post alium succedit secundum ordinē naturæ, & secundum hominum vota.

10 Quibus actētis dixerunt DD. quod hoc casu feudum ad refutantem venit non iure successionis, sed iure reuersionis, adeòt illud ad patrē prius reuerti, quam pater ad illud succedere dicatur, cuius sentētiæ author fuit *Andr. de Ifern. pluribus in locis, ex consuetud. si quando in princip. dixit in cap. 1. S. filius fratris col. 2. in fine post num. 5. vers. secus si feudum esset filij tit. Imper. Lothar. potius enim ad patrē reuerti, quam pater ad illud succedere, dixit in cap. 1. n. 35. de capitul. Corrad. in fine, Iacob. de Ardizon. in summ. tit. de success. feud. Io. Blanc. ibidem col. 2. in princ. Afflict. in c. 1. notab. 2. de natur. success. feud. Franch. decis. 3. num. 4.*

Ergo deducendo consequentiam
11 releuium non soluendum esse, eius. n. solutio in succedente iure successionis, hoc autem casu venire dicitur iure reuersionis, ergo releuium non est soluendum, hanc consequentiam probat *Frecc. d. author. 3. nu. 19.* dicens, quod releuij solutionem tantum mos introduxit in succedente iure hæreditario, & successionis, hic autem succedere dicitur iure reuersionis, ergo &c. & hanc consequentiam annuit *Vincen. de Franch. d. decis. 3. num. 3.*

12 Adugetur hæc consequentia cum releuij solutio odiosa, stricta, & contra feudi regulas, ex consuetudine introducta sit, & ideò restringenda ad casū, in quo DD. loquuti fuere, vt diximus,

& ideò dum dixit *Andr. de Ifern. in* successore hærede tantum, & sic taxatiuè loquitur, de hoc autem casu cum consuetudo introducens releuium loquuta non fuerit, nec specificè, nec verosimiliter, vt mox dicam, meritò hic casus, vt non comprehensus sub consuetudine, videtur relictus sub dispositione iuris cōmunis, vt casus omissus, *ita Andr. de Ifern. in d. S. similiter nu. 16. Bald. in l. si plures col. 8. C. de condition. infertis.*

Et quòd verosimiliter consuetudo
13 releuij inductiua, non fuerit loquuta in hoc casu, probatur ex alia ratione *Frecc. d. author. 3. post num. 3.* pater. n. ascēdens dicitur respectu filij, nec collateralis, licet benè adhuc dici possit descendens respectu primi concessionarij; casus enim magis frequens est actēdendus, vt descēdēs succedat ascēdenti, & sic filius patri succedat, meritò dum de successione loquuta fuerit cōsuetudo, de hoc casu magis frequēti, & magis naturali est intelligenda, non aut de contrario, nempè vt ascēdens succedat descēdenti, qui casus cū sit de raro eueniens, & præter naturæ ordinem, & patris votum, meritò lex, siuè consuetudo non extendēda, nam ad ea, quæ frequēter, & naturaliter accidunt leges adaptantur, *l. nam ad ea ff. de legib.* tantò magis in casu nostro in materia releuij, quæ strictè est intelligenda.

Et licet contrà hac posset opponi, quòd successor dicitur ille, qui venit ad rem alter post mortem alterius, vel eius defectum, & ideò dum est successor, meritò hæc vox, successor potest adaptari ad vtrumque casum, & uterque casus includi debet. Respondet *Frecc.* quod si gabella fuisset imposta,
14 vt solueretur de quolibet plastro vini, & mens imponentis gabellam fuerit, vt soluatur de ipso plastro, tamen dicit *Frecc.* quod dicta gabella non esset soluenda de plastro olei, licet intentio imponentis gabellam fuerit,
sol.

soluatur de ipso plastro, quia gabella iam loquuta fuit de plastro vini, non est trahenda ad plastrum olei, *glos. in l. 1. C. que sit long. consuet. Andr. de Ifern. in S. sed & res nu. 7. in fine, per quos fiat inuest.*

Tertio, ex alia ratione Frecc. suam sententiam comprobat, dicens releuium esse soluendum ab eo, qui nunquam possedit feudum, ad quod admittitur, sed refutans succedens refutatorio, iam feudum per prius ante refutationem possedit, nec de nouo admittitur, prout requiri in solutione releuij admisisimus ex Frecc. vt quis de nouo possideat feudum, & vt numquã illud possederit.

Quarto, Freccia hanc suam sententiam comprobando declarat, & ampliat etiam in fratre refutante succedente alio fratri refutatorio, vt ex iisdem rationibus, quia non de nouo acquirit feudum, sed dicitur reuerti ad veterem dominij memoriam, de hoc casu quando feudum reuertitur ad veterem Dominum consuetudo non fuit loquuta, sed tantum in succedente, ideò nos nec extendere debemus, hæc Frecc. & Afflic. in d. cap. 1. S. sed & res per quos fiat inuestit. & nonnulla expendit Anna in repet. rubr. de vassall. decrepit. etat. num. 250. cum seqq. aliasq; rationes pro hac parte si quis velit perpẽdere, adeat Ioseph Cumiam in rub. c. si aliquem nu. 48. cum seqq. de success. feudatium, nè videat illum transcribere.

Verũ contraria sententia sequenda est, vt releuium soluatur, cuius sententiæ author fuit Andr. de Ifern. in d. cap. 1. S. sed & res col. 10. vers. & tunc pater num. 9. in fine numeri, & in tit. de alienat. feud. patern. S. & si libellum col. 4. in fine num. 8. ibi, sed sic soluit tamquam successor, & in cap. 1. nu. 19. per quos fiat inuest. hoc etiam fatetur Afflic. ibidem q. 3. argum. 7. licet pro Frecc. pugnet Liparul. ad Ifern. d. num. 9. in verbo releuium lit. D. dicens in hac quæstione Frecciam sibi pedem cum ligone per-

18 cussisse d. nu. 9. Anna singul. 568. incip. ¶ vassallus, dicens ita fuisse decisum in Regia Camera, Præsid. Anell. Amat. conf. 14. num. 3. dicens opinionem Andreæ de Ifern. esse veram, quicquid in contrarium delucinati scripserunt Afflic. & post eum Frecc. d. author. 3. num. 19. & post Parid. de Puteo ibi allegatum, quem inuenire non potui, tenet nouissime Vinc. de Franch. decif. 3. nu. 3. referens verba Andr. de Ifern. supra allegati, eundemq; Afflic. sibi contrarium in const. Regni Diuæ memoria notab. 3. & hanc consuetudinem iudicandi, receptam esse in Regia Camera refert idem Bammac. ibidem, & ita fuisse decisum per 20 Regiam Camera in causa Baronis Bernaudi, qui refutauerat feudum Cornelie Bernaudæ eius filie, & vxori Mag. Ioanni de Soto, qua mortua sine filijs, feudum reuersum fuit ad patrem, & non obstate, quod multa allegarentur per patrem ad euitandam releuij solutionem, tamen die 18. Septembris de anno 1570. fuit decisum, 21 quòd Baro Bernaudi in casu prædicto solueret releuium, prout de hac decisione meminit Reg. Moles decif. sua manuscripta 8. in ordine sub tit. de iure releuiorum dixi supra q. 12. vers. sed quid in casu contrario, ubi allegauit Vinc. de Franchis, Franc. de Amicis in cap. 1. de his qui feud. dar. poss. num. 2. fol. 138. hanc sententiam contra Frecciam vti veram defendit idem Bammacar. in quadam addit. manuscripta ad Frecciam d. loco nu. 19. fol. 320. vers. Andreas, in d. S. sed & res fol. 138. ad quem locum addit ipse hæc verba, ubi Andr. nu. 9. in fine fol. 86. ubi Liparul. in verb. releuium, benè intellexit Andream clarè firmantẽ contra dicta hic per Marinum, dixit enim Ifern. quòd pater succedens filio in feudo sibi refutato soluit releuium, & ita soluit argumentum fiscalium, qui dicebant fieri in fraudem, post quam hoc casu etiam à patre succedente filio soluit releuium, & sic cessat argumẽtum illorum. Vndè in hoc errauit Ma- 22 rin.

rin. quamuis in reliquis hic relatis bene dixisset, & Freccia errore ultra Liparul. emendat *Franch. decis. 3. nu. 3. per nos supra allegata, et Anna in repet. rub. de vassal. decrepit. atatis nu. 350. ad 367.* Subdensidem Bammacar. & nos in collegio Aduocatorum Principis Bisiniani consulimus eum teneri ad solutionem releuij de feudis sibi reuersis, & per prius refutatis Duci S. Petri in Galatina eius filij, quicquid hic dixerit Frecc. quia valet consequentia succedit pater vt hæres, (de qua consequentia ego inferius) ergo tenetur ad releuium, quia in hærede successore releuium mos, & consuetudo introduxit.

24ⁱ Insuper releuiū debetur ob inuestituram, quam quis petit de feudo, sed refutans habet feuda de nouo, postquam dominium erat translatum in refutatariū, ergo eo mortuo de nouo reuertitur ad refutantem, qui vti hæres succedit, ergo tenetur ad releuiū.

25 Ad argumentum Marini respondetur, quod consuetudo introducta in hærede succedente, vt teneatur ad releuiū, respexit omnem casum, in quo hæres vt hæres succedit, & vult renouationē inuestituræ, & non illum casum tantū, vt eam limitat Marin. quando nunquā habuit feudum. Et in Collaterali Consilio ad relationem Regiæ Camere fuit decisum releuium hoc casu deberi, hæc Bammacar. in addit. manuscrupta ad Frecc. loco cit.

Qui Bammac. postea in commentario ad *tex. in cap. si minori q. 4. num. 24. si de feud. defunct.* refert in prædicta causa collegiata Principis Bisiniani fuisse decisum releuium deberi, dicens

27 Afflic. & quosdam alios male in hac re loquutos esse, & ita passim seruari, ita etiam tenet Bammac. in quadam alia parua addit. ad *Ifern. d. loco fol. 86. que incipit, cui succeditur*, dicens, quod opinio *Ifern.* contra Frecc. vera, & communis est, *Præs. Mormil. in cons. Regni vt de successione nu. 31. & Franc. de*

Ronte de potest. Proreg. tit. de refut. feud. num. 13.

Potissima ratio supra citatorum est, quia refutans in feudo refutato ad se reuerso dicitur vt hæres succedere, ita *Andr. de Ifern. in d. S. sed & res d. num. 9. in fine numeri, & in cap. 1. de natur. success. feud. num. 8. & in cap. 1. de eo, qui finem fecit, in vers. ibi refutaret, & in cons. vt de successione, vers. fratres, & in cap. 1. nu. 38. qui success. teneant. quem rationem Ifern. adducit in d. S. sed & res, Liparul. in verb. releuium latissime fundans, Vinc. de Anna in repet. rubr. de vassal. decrepit. atatis. vers. refutauit nu. 358. & proprie n. 356.*

29 ad num. 367. vbi latè pugnat pro hac sententia referens ita fuisse iudicatum in causa D. Sueuæ Iesualdæ cum Comite Policastri, de qua latissimè edidit decisionem *Vinc. de Franch. decis. 3. vbi n. 3.* in specie hanc expendit rationem, & *Afflic. in cons. foriudicatorum col. 2. vers. & quoniam*, vbi ait sic vidille in practica seruatum, quicquid in contrarium refert *Bartholom. de Capua ibi allegatus, Præs. Anell. Amat. d. cons. 14. nu. 3. Io. Andr. de Georg. Reg. Cons. alleg. 17. nu. 3. Reg. Io. Ant. Lanar. cons. 68. nu. 15. & 16.*

Ratio rationis est, quia per refutationem iam erat translatum dominium in refutatarium, *ex tex. in cap. 1. de alienat. feud. patern. fundat hic Vinc. de Franch. d. decis. 3. num. 7. & seqq.* sequuta, tamē traditione, & sic dum semel feudum fuit penes refutantem, & ab eo abdicatum in refutatarium, ergo de nouo dicitur refutans succedere ad ius, quod non habebat, ita post *Afflic. d. loco notab. 2. Io. Blanc. in epit. feud. tit. 1. par. 3. Franch. decis. 3. num. 10. & annuit Bammac. in d. addit. ad Frecc. & sic dum de nouo refutatarius succedit, tenetur, prout est obligatus, qui de nouo succedit, cap. 1. quo temp. miles, cap. 1. de capit. Corrad. & est cōmunis vox apud Feudistas, & releuium debetur à succedente, & petente inuestiturā, vt ait *Andr. de Ifern. in d. S. sed & res*, & nos alias*

alias diximus, ergo & hoc casu refulū solui debet à refutante, vti succedente refutatario ipsi filio.

31 Si vis autem respondere ad verba illa, & quomodo intelligantur, nempè vt feudum refutatū reuertatur ad refutantem, perquiras *Vinc. de Franch. d. decis. 3. Io. Franc. de Ponte, & ceteros supra allegatos.*

32 Aliam huius sententiæ rationē pono, quia & si daremus, quod ascendentes respectu descendentium, cui nam succedant? non posset dici illos vere succedere, sed feudum ad illos reuerti, tamen respectu primi acquirentis negari non potest quin dicatur descendentes istos succedere primo acquirenti, ita post *Afflic. in cons. foriudicatorum Ioseph Cumia in rubr. de success. feudal. nu. 48. 49. ad cap. si aliquem, & seq.* meritò cum succedere dicantur saltem primo acquirenti, reuuium soluere debent, & consuetudo trahenda est ad hūc casum, de quo articulo, quando ascendentes videantur descendentes succedere, post alios latè *Ioseph Cumia d. loco à num. 48. & seq.*

33 Verba enim illa in concessione, prò te, & tuis descendentes ex corpore, semper intelliguntur respectu primi acquirentis, non autem ultimi decedentis, adeò vt esset necesse, vt semper ultimus decedens haberet descendentes, sed sufficit respectu primi acquirentis, vt hic pater sit descendens, illa enim verba non censentur repetita à successoribus omnibus, sed tantum ab ipso primo acquirenti, vt concludit *Andr. in d. cons. vt de success. vers. prædicta verò forma*, quod probatur ex eo, quia collaterales in feudo antiquo succedunt *d. cons. vt de success. & per Andr. in d. cap. 1. Imper. Lothar.* & tamen non sunt descendentes ultimi morientis, quia sufficit vt sint descendentes respectu primi acquirentis, & in gradu successibili ultimo morienti.

35 Et quòd refutans nō veniat ad feudum refutatatum iure reuersionis, sed

iure successionis probatur, nam reuerti propriè dicitur, quando res deuenit ad illum locū, vnde abiit, vel exiuit, sed do instantiam, si auus refutaret feudū nepoti viuente patre, & cum eius cōsensu, & deinde moreretur nepos, hoc feudum refutatū si admitteremus reuersionem fieri, tunc in casu prædicto spectaret ad auum, sed hoc casu succedit pater uti proximior filio, non autem auus uti remotior, ita *Andr. de Ifern. in cap. 1. de natur. success. feud. n. 7.* quod non esset si admitteremus ius reuersionis, quia reuertetur ad auum, unde exiuit, ut dicam in 8. declaratione.

37 Nec obstat, quòd pluries *Andr. de Ifern.* dixerit hoc casu feudum reuerti ad refutantem, quia ponderanda sunt benè verba *Ifern.*; ipse enim dupliciter potest intelligi de iure, & de facto, dum dicit feudum reuertitur, idè quia pater succedit, nam de facto negari non potest, quin feudum dicatur reuerti ad illum, de quo exiuit, sed de iure si consideratur, tunc ius intelligit illum succedere, quia de nouo dicitur venire ad illud, ut hères, & ad debita tenetur medio tempore cōtracta, quæ non deberentur si reuertetur, & sic verba *Andr.* sunt intelligenda, ut de facto reuerti dicatur, de iure successio intelligatur, cum factum in reuersione, & ius in successione sit insitū, per multisq; alijs medijs probat *Cumia loco supra alleg.* hanc sententiā, quòd ascendentes succedere dicantur descendentes.

39 Hanc conclusionem declara primo, ut dixi, procedere non solum in patre, sed in fratre, uel alio agnato refutante, & succedente fratri, uel agnato refutatario, ita *Lyparul. in d. glo. reuuium lit. D. & DD. ferè omnes supra citati* loquuntur indistinctè in quolibet refutante, *Cons. Georg. d. allegat. 17. num. 3. Anna d. repet. nu. 356. & ante ipsos Ifern. in d. S. sed & res num. 9.*

Declara secundo, vt hæc conclusio pro:

procedat etiam in donatione facta immediatè successuro, cui defuncto postea succedit donans, ut annuere uideatur, *Io. Bapt. Tbor. in suo compend. decis. Neapol. in verbo releutum fol. 452. col. 2. cap. 3. qui allegat Io. Aloys. Mormil. in cons. ut de successione sub num. 31.* qui de hac re, ut ego uidere potui, nullum uerbum facit, sed tantum loquitur in causa Principis Bisiniani refutantis filio, & succedenti ei, quam nos supra retulimus, sed in effectu est uerum, & ipse dicit ex illa ratione, quia omnis contractus factus cum immediatè successuro resoluitur in refutationem, ut euitetur fraus releuij, de qua re late *D. de Ponte d. tit. de refut. feud. & nos in præcedenti quæst. & tuo loco uberiùs dicemus.*

41 Ex qua ratione declara hanc conclusionem, ut releuium sit soluendum etiam si pater uendidisset feudum filio immediatè successuro, quoniam pater quando moritur, tunc hæc uenditio resoluitur in simplicem refutationem, *ita Afflicti. in cap. imperialem num. 55. de probib. feud. alienat. Par. de Put. de reingrat. feud. fol. 130. col. 2. Bolognet. cons. 7. num. 89. & 90. Anna alleg. 97. num. 6. & singul. 569. Fab. de Anna cons. 8. num. 16. de Ponte d. tit. 8. S. 1. num. 4. & nos supra in præcedenti quæst. diximus.*

41 Declara & quarto hanc conclusionem, ut refutans succedens refutatio teneatur ad debita medio tempore contracta per refutarium, prout decisum refert in causa D. Sueuq Iesualdæ cum Comite Policaltri *Vincent. de Franch. d. decis. 3. de qua meminit Anna in d. repet. Georg. d. alleg. 17. Mormil. d. loco Lanar. d. cons. 68. estq; vulgata decisio.*

43 Declara quinto, ut non solum in patre, & alio refutante masculino procedat, sed etiam si fæmina refutasset feudum filio, & mortuo filio refutatio, mater admittatur ad feuda refutata, exclusa sorore, ex regulis supradictis, & ita decisum refert *D. de Georgio alleg. 17. quicquid in contrarium dixe-*

rit Reg. Lanar. d. cons. 68. contra quem fuit iudicatum, ut refert idem Georg. in d. allegat. 17. num. 7. Lyparul. in d. S. sed & res, in verbo contracta.

44 Declara sexto, ut refutans succedat refutatio in feudo refutato, non solum exclusa sorore, sed omnibus collateralibus, ita ex sententia *Andr. de Isern. in cap. 1. de natur. success. feud. refert Io. Franc. de Ponte de potest. Proreg. tit. de refut. feud. tit. 8. in princip. sub num. 36. post Vinc. de Franch. d. decis. 3. Lanar. & Georg. dictis locis.*

45 Declara septimo, ut pater, uel alius refutans nõ succedat refutatio, quando refutatio esset facta per uerbum, omnino, uel nil sibi reseruato, quia hoc casu omnino pater uidetur se excludisse ab eius successione, & tunc succederet collateralis, soror, uel alius proximior de uocatis per legem, uel constitutionem Regni, uel inuestituræ, *ut aduertit idem Lanar. d. cons. 68. num. 6. Georg. d. alleg. 17. num. 6. de Ponte de potest. Proreg. tit. 8. de refut. feud. num. 33.*

46 & seq. ad 36. Ideoq; ego dixi, ut in refutatione omnino, non admittatur refutans, sed alius successor, quia dicta refutatio est realis, sed non personalis, tollens tantum de medio personam ipsius refutantis, quod si esset realis admittetur fiscus, quod non est uerum, prout declarat doctè, & decisum

refert *Anna in repet. cap. 1. de uassall. decrepit. atat. num. 71. cum seq. ubi nu. 71. dicit, quod mens partium in agendo refutationem, illa est, ut admittatur fiscus, finita linea refutatis, ex Loffred. in c. 1. de nat. feud. fol. 50. aduertit Anna ibi,*

48 Declara octauo, ut non solum procedat in patre refutante, sed etiam in auo, & hoc ex uerbis illis pragmaticæ, quæ dicit *hauesero fatta refutatione à loro figli, ò altri successori, &c.* ita dicit *Io. Franc. de Ponte d. tit. de refut. feud. nu. 38. & ego superius annui.*

49 Declara nono, etiam si illa persona, cui feudum refutaretur, esset filia fæmina, ut adhuc mortua filia, & succeden-

cedente patre debeat reueium, prout decifum refert Reg. Moles decif. ſupra allegata.

ARGVMENTVM.

Refutationem immediatè ſucceſſuro factam, ex quibus præſumatur eſſe in fraudem reueij declaratur, quando abſque cauſa omnia feuda refutantur, quod ceſſat quando ob ingentes nuptias refutantur. Item ſi poſt refutationem refutans eſſet in poſſeſſione feudi refutati. Et quid ſi ad eſſet conſtitutū.

SVMMARIVM.

- 1 **R**efutatio, vt faciat euitare ſolutionem reueij debet eſſe facta bona fide ſincere, & ſine fraude.
- 2 Fraudandi reueij animus præſumitur, quando refutatio fit abſq; cauſa de omnibus feudis.
- 3 Cauſa potius, quam titulus in refutatione eſt attendendus.
- 4 Cauſa ubi eſt in refutatione, nempe matrimonij, vel alia iuſta facit ceſſare fraudis præſumptionem, & reueium non debetur, & deciſiones referuntur num. 5.
- 6 Fraudandi animus ceſſat etiam ſi ex pluribus feudis refutaſſet vnum cum iuſta cauſa.
- 7 Idem ſi vnicum haberet, & illud refutaret.
- 8 Refutatio fraudulenta præſumitur ſi poſt refutationem refutans admiſiſſet delictū dignum priuatione feudi.
- 9 Suspiciones fraudandi, latè remiſſiue.
- 10 Refutatio præſumitur fraudulenta ſi poſt refutationem refutans eſſet in poſſeſſione feudi, vel non tradita poſſeſſione. Reueium debetur ob mortem refutantis, qui fuit in poſſeſſione feudi etiam poſt refutationem, ſub num. 10.
- 11 Conſtitutum ſi ad eſſet in refutatione non

præſumitur fraudulenta, ſi vaſſallus refutans reperiretur in poſſeſſione feudi refutati.

- 12 Laudimium non debetur quando pater donat filio rem emphyteuticam.
- 13 Aſſenſus præſtitus ſuper refutatione, vel donatione alias fraudulenta facit ceſſare fraudem.

QVÆSTIO XVII.

Refutatio ad hoc, vt reueij ſolutionem euitet, diximus, quod facta eſſe debet bona fide, ſincere, non animo fraudandi ſicū,

tamen hic quæro diſtinctè, ex quibus coniecturis poteſt præſumi animus refutantis, vt velit in fraudem reueij refutationem facere, & vltra ea, quæ incidenter annuimus ſupra dico.

- 1 In fraudem reueij videtur facta refutatio immediatè ſucceſſuro, quando abſq; cauſa omnia feuda refutantur, ita ex tex. in l. omnes, S. Lucius, ff. de his, que in fraud. cred. affirmant. Andr. de Iſern. in S. ſed & res col. 2. num. 10. per quos fiat inueſt. ubi Feudiſtæ paſſim, ratio eſt, quia in dicta refutatione cauſa potius eſt attendēda quā titulus, vt dicit ibi Andr. Anna allegat. 23. num. 6. & ſingul. 568. poſt glo. — tit. 1. glo. 3. num. 18. Franc. de Ponte de poteſt. Proreg. tit. de refutat. feud. num. 7. Luc. de Penn. in l. quemadmodum num. 6. C. de agricol. & conſ. lib. 11. Napod. in conſuet. & ſi teſtator, in verb. diſponere nu. 19. Reg. Reuerterius decif. 13. & 14. par. 5. dicens tunc verè vigere fraudem, quando donatarius, vel refutarius poſſet habere feudum refutatum iure ſucceſſionis, & parer facit vt habeat titulo cōtractus, & præuenit ſucceſſionem, quod ſi donatarius non poſſet venire ad feudum, niſi ex illa donatione, tunc ceſſat fraus præſumpta reueij.

Sed

- Sed si in tali refutatione omnium
 4 feudorum adesset causa, vt quia pater refutaret filio, vt insignes nuptias contraheret, vel vt opulentam dorem reciperet, vel ob beneficia, obedientiam, affectionem, reuerentiam, vel aliã iustã causam, hoc casu, quia cessat præsumptio fraudis, tunc hanc refutationem non esse fraudulentam, & releuiũ non esse soluendum ob mortem refutantis, censuerunt *Anna d. allegat. 37. nu. 6. & in repet. rubr. de vassall. decrep. etat. num. 24. Franc. de Ponte d. tit. de refut. feud. num. 7.* & ita fuisse decisum ¶ in causa Principis Melphie cum Re-gio Fisco, refert idem de Ponte ibidem S. 4. num. 16. *Anna d. singul. 568. & de Ponte d. loco, vbi in alia causa refert ¶ idem fuisse decisum in causa Comitum Synopolis, Capyc. decis. 85. & iterum ¶ fuisse decisum in causa Ill. Principis Melphiti ob mortem matris donantis feuda inter viuos, licet effecta prolato post mortem, sed contemplatione matrimonij contrahendi, refert Reg. Reuerterius decis. 14. p. 5. Afflic. in d. S. sed & res num. 25. subdens è contrariio si plura feuda quis haberet, & vnum tantum refutaret; tunc releuij fraudandi animus non est præsumendus, & Afflic. sequitur Rosental. d. cap. 6. conclus. 66. in glosell. g. & idem esse dicunt, si vnum feudum pater haberet, & illud refutaret, de Ponte d. S. 4. nu. 9. de refut. feud.*

Secundo, refutatio fraudulenta præsumitur si post refutationis contractũ, refutans delictum committeret, per quod veniret feudo priuandus, quod intellige procedere, tã si antè, vel post paucos dies delictum admitteret, itã habetur ex DD. in l. post contractum, ff. de donat. Capyc. decis. 150. idem Bammacar. in addit. manuscripta tam ad Andr. d. loco, quam ad tex. in d. l. filia mea egra, ff. sol. matrim. Luc. de Penn. d. loco vers. quarto, quod procedit etiam antè accusationem, dũmodo post delictum commissum, Luc. de Penn. d. loco vers. vigesimo-sexto præsumitur, qui latè de fraudis su-

9 spicione verba facit, & an & quando ex quibus fraus præsumatur, *Napod. in d. consuet. & si testator, in verbo disponere, ponit multos casus, in quibus fraus præsumitur.*

Tertio, fraudulenta est præsumenda
 10 refutatio facta in frandum releuij, si post refutationem reperiat ur refutans esse in possessione feudi refutati, itã Luc. de Penn. d. loco vers. quinto, *Napod. in d. consuet. in verb. disponere num. 20. ex tex. in l. sicut, § superuacuum, ff. quibus mod. pignus, vel hypoth. soluitur. Dynus in d. S. Lucius, vt quia non esset tradita possessio, itã Bammacar. in addit. manuscripta ad d. l. filia mea, vbi adducit Io. Cannetium super Clementin. & Barbat. sed non allegat loca.*

Limita tamen hæc, si adesset constitutum, quia tunc dicitur possidere non
 11 mine refutatarij, de quo memini vidisse Doctorem hoc asserentem, sed inuenire non potui ob defectum memoriæ, vide tamen *Amat. conf. 14. nu. 12.* Idem declara in laudimio, vt non debeat quãdo pater donaret filio rem emphiteuticam, *Crauet. conf. 215. n. 8.*

Declara tandem, vt & si alias refu-
 12 ratio, siuè donatio feudi immediate successuro facta contineret fraudem, tamen si omnia exprimantur, & Dominus suum præstaret assensum, hoc casu fraus non est præsumenda, quia dum Rex assentit, cognoscit, & illi fit nota causa refutationis, & modus, ideoque scienti non fit fraus, neq; dolus, l. venditor, & ibi Bald. C. de rescind. vend. l. cum donationis, & ibi Bartol. C. de transactionibus, l. in summa, S. 1. ff. de cond. indeb. ita in contingenti calu considerauit Reg. Reuerterius d. decis. 13. par. 5. dicens, quod dum Rex assentit tali refutationi nec rescruat sibi releuium, cõsetur remittere, & loquitur in donatione feudi facta illi, qui non erat immediate ¶ successurus, & fuit decisum non esse soluendum releuium per R. C. S. prò vt etiam annuere videor ego supra q. 16. vers. sed hæc intelligas sub n. 16.

A R

ARGUMENTVM.

Refutatio facta ab infirmo, an præsumenda in fraudem releuij, & quomodo consideretur infirmitas in hac materia, vulgariter tñ intelligitur de graui, distinguuntur infirmitatum genera, alij infirmi, alij valetudinarij, & declaratur qualis debeat esse infirmitas ad hoc, vt fraudulenta præsumatur refutatio, & quantum temporis spatium intercedere debeat à die refutationis ad morrem, in quo authoris sententia in médium profertur de spatio temporis, & quid in reconualecente, & quid in sene.

SVMARIVM.

- 1 **I**nfirmus refutans seudum præsumitur in fraudem releuij refutare.
- 2 Infirmitas grauis, & ad mortem proxima facit præsumi refutationem fraudulentam, & releuium debetur & nu. 7.
- 3 Infirmitas grauis facit renunciationem beneficij præsumi fraudulentam.
- 4 Fraudis coniectura permulta, remissiuè.
- 5 Refutatio omnium seudorum præsumitur fraudulenta, & num. 1.
- 6 Refutatio facta in fraudem Fiscij, vel Baronis non excludit releuium.
- 7 Infirmitas circa refutationem ad releuij exclusionem, tripliciter declaratur.
- 8 Infirmitas, quid sit ponitur.
- 9 Infirmorum varia sunt genera, & nu. 11. & num. 12.
- 10 Valetudinarius quis dicatur, relinquatur arbitrio iudicis.
- 11 Valetudinarij quinam propriè dicuntur, ponitur ex sententia Menoch. & varia genera proponuntur.
- 12 Valetudinarij cum vite discrimine, quinam dicantur.
- 13 Infirmus quisnà dicatur, ponitur, & qualis esse debet in refutatione fraudulenta,

& num. 2. & 19.

- 15 Morbofi, quinam dicantur refertur.
- 16 Refutatio facta à valetudinario dupliciter consideratur circa tempus.
- 17 Refutatio facta à valetudinario tempore, quo non imminabat periculum mortis, nõ præsumitur fraudulenta.
- 18 Regula Cancell. de infirmis resignantibus, non habet locum quando resignatio fit ab infirmo, siue valetudinario, tempore, quo non minabatur mortem secundum præsentem statum.
- 19 Leuis infirmitas facta grauis facit præsumi fraudulentam refutationem factam post superuenientiam grauitatis.
- 20 Infirmitas intelligitur quando est leuis, non autem quando facta est grauis in materia resignationis beneficiorum.
- 21 Regula Cancellaria Iud. de resignand. benefic. ab infirmis, fuit intellecta generaliter de omni infirmitate.
- 22 Infirmitas in materia præsumendi refutationem factam in fraudem releuij intelligenda est de graui, & nu. 24.
- 23 Infirmitas in quacumq; materia de graui intelligenda est.
- 24 Suspicio fraudandi releuij in refutatione nouiter expenditur, & ponderatur ab authore.
- 25 Refutans constitutus in infirmitate, siue leui, siue graui, si moriatur intra viginti dies à die refutationis, præsumitur in fraudem refutasse.
- 26 Pro quartana non pulsatur campana.
- 27 Mors intra viginti dies superueniens, cur faciat præsumi fraudulentam refutationem factam ab infirmo.
- 28 Morbi nonnulli intra longum tempus mortem inferunt, & refutatio facta ab huiusmodi morbofis præsumitur fraudulenta.
- 29 Infirmitas an fuerit grauis tempore facta refutationis, standum est dictis medicorum.
- 30 Reconualecens quis sit, & qualiter considerandus in materia refutationis.
- 31 Reconualecens ex sententia Aristotelis dicitur sanus, non autem infirmus.
- 32 Refutatio facta à reconualecente non est

Z præ-

- presumenda fraudulenta.*
- 33 *Regula Cancell. de resignat. benefice. non habet locum in reconstituentibus.*
- 34 *Refutatio, contemplatione matrimonij de proximo contrahendi, facta à sene, vel ab infirmo, facit cessare presumptionem fraudis, & remissiuè.*

QVÆSTIO XVIII.

- I**NTER ceteras fraudandi releuij suspensiones circa refutationem, præcipua ista est, quâdo pater, vel alius in infirmitate constitutus refutaret, quòd si postea moriatur, tunc fraudulentam esse refutationem circa releuium dicas ex *tex. in l. filia mea emancipata egra ff. solut. matrim. quem tex. ad hoc expendit Frecc. d. auctor. 3. nu. 34. vers. 1. quando agnatus, & pro singulari exornat Anna singul. 533. hoc idem firmat Bammac. in addit. manuscripta ad Andr. de Ifern. in d. S. sed & res num. 10. in vers. sed quando omnia donat, posset dici, quod presumatur fraus ubi subdit Bammac. addendo, ex hoc docuit Frecc. lib. 2. auctor. 3. releuium deberi quando refutatio esset facta in fraudem Baronis, vel fisci, fraus enim præsumitur, quando refutans fuisse grauitè corpore infirmus, vel ad mortem proximus, quia si tunc refutat, præsumitur in fraudem releuij fecisse, vt ea nõ obstatè soluatù releuium argum *tex. in l. filia mea emancipata egra* subdens prò hoc facere *tex. in cap. 2. de renūciat. in 6. qui tex. est desumptus ex d. l. filia mea emancipata egra, hac Bammac. d. loco ad Ifern.**
- 3 Hoc idem videtur firmare alibi nõpè addens ad *tex. in l. filia mea egra emancipata*, dicens, ex hoc *tex. sumpsit causam tex. in d. cap. renūciat. in 6.* ubi grauis infirmitas tempore renūciationis est sufficiens, & probabilis

- 4 *fraudis coniectura, Ex ista lege multè colliguntur fraudis coniecturæ, de quibus Bald. in cap. 1. S. porro tit. qualiter olim feud. potest alien. quem non vidi Rota decis. 361. in antiquis incipien. non presumitur tit. de presumpt. Anchar. cons. 430. incip. fuisse, & ex hoc Andr. de Ifern. in d. S. sed & res num. 10. vers. sed etiam, quando omnia donat pater dici posset, quia fraus præsumitur, & soluetur releuium, quod intellige, vt pra in præcedentibus dictum est, & allegauit *tex. in d. l. omnes S. lucius ff. qua in fraud. credit.* Et alij scribentes dicunt, quòd quamuis releuium non deberet quando refutatio sit in proximè successurum, si tamen fieret in fraudem fisci, releuium solueretur, vel idem si in fraudem Baronis concedentis, prout supra dixit idem Bammac. fraus enim præsumitur si fiat refutatio tempore ægrotationis feudatarij, vt quia esset valdè corpore infirmus, tunc est sufficiens coniectura fraudis, & deberet releuium argum. *tex. d. l. filia mea, Marin. Frecc. d. loco, hac Bammac. in addit. manuscripta ad tex. d. l. filia mea emancipata egra.**
- 8 Verum hæc materia latius, & distinctè est exordienda.
- Primo, est videndum, de qua infirmitate sunt prædicta intelligenda.
- Secundo, in quo gradu infirmitatis refutans debet esse constitutus.
- Tertio quantum tempus intercedere debet à die refutationis ad diem mortis refutantis, de quo tertio dicam latè in sequenti quæst.
- Ad primum, infirmitas est habitus cuiuscūq; corporis cõtrà naturã *l. 1. S. sed sciendum ff. de adilit. edict. Menoc. lib. 6. presumpt. 66. num. 7. & de arbitrar. iudic lib. 2. casu 60. num. 10.* habet namque suas species, quidam infirmi, dicuntur valetudinarij, & quidam infirmi, Valetudinarij autem quinam dicuntur? plures adsunt Doctõrum sententiæ, quas retulit *Abb. in cap. quoniam frequenter num. 19. tit. vt lite non contex. alij.*

alijque, prout fuit *Io. Andreas* valetudinarios dixit illos esse, qui sunt infirmi, dum contrà naturam morbo aliquo laborant, quæ opinio obscura est. Alij prout fuit *Innoc.* dixit valetudinarios esse eos, qui propter corporis debilitatem infirmi sunt, sed laborant aliqua febris acuta, quam *Innoc.* sententiam tanquam obscuram, eò quod non intelligit, quid sibi vult dicere, confutat *Menoc. de arbitrar. iudic. lib. 2. cent. 1. casu 60. num. 4.*

11 Qui *Menoc.* ultimam Abbatis sententiam sequitur, & hoc totum iudicis arbitrio relinquit, prout probavit *Bald. in auth. sed si quis ab aliquo nu. 13. C. de testibus, Luc. de Pen. in l. unica col. 2. C. de mend. valid. lib. 11. Socc. sen. conj. 244. col. 4. vol. 2.*

12 Altera fuit opinio *Menoc. d. casu 60. nu. 5. vers. 7. hic ergo Iudex*, cui & ego me subscribo, valetudinarios propriè dici illos, qui aliquo longo, & frequentiori morbo laborant, qui morbus licet de per se non contineat vitæ periculum, tamen ex superuenienti fluxione, & ex longa agitatione, & cruciatu solent mortem afferre, ut dicit *Menoc.* & eos esse, qui malo corporis habitu, & affectu sæpè malè valent, atque ità frequenter ægrotant, & agitantur, ita *Gemin. in cap. 1. da cleric. ægrotant. in 6. Mar. Socc. in d. cap. quoniam frequenter col. 4. vers. 3. declaratur*, prout sunt laborantes podagra l. podagra C. qui morbo lib. 10. *Angel. in S. item propter aduersam inst. de excusat. tutor.* quæ licet de per se non sit mortalis, tamen ex superflua doloris agitatione, vel cruciatu assiduo, vel noua fluxione ex dolore causata posset mortem inferre, vel si ad partes superiores ut pectora, & collum ascendat, cui similis est, ille, qui laborat ex febris tertiana, vel quartana, quæ licet de per se (ut dicunt medici) non sit mortalis, tamen debilitando, & ex ea continua agitatione fit quotidiana, & solet inferre mortem, & similia prout *Quintil. Mandos.*

super regul. Cancell. Iudic. regul. 19. quæst. 5. num. 9. sicut etiam aliq̄ ipse valetudinarios, qui agitantur morbo, sed absque periculo mortis, prout sunt illi, qui laborant sciatica, vel alio morbo, Item valetudinaria dicitur mulier pregnans, & quæ peperit *Menoch. d. loco num. 6.* Alij dicuntur, valetudinarij infirmi cubantes, siuè in lecto egrotantes, & sunt illi, qui iacent in lecto cum periculo vitæ, vel sine periculo, & propriè sunt illi, qui laborant ex habitu corporis contra naturam *Gomes. ad regul. Cancellar. regul. 5. quæst. 7. col. 14. vers. sed prædicti, & quæst. 9. num. 2. sub tit. de infirmis resignant. infr. viginti dies,* & hi comprehendunt tanquam genus omnes valetudinarios.

14 Vel infirmus dicitur ille, qui intrinsicè morbo aliquo laborat ex humorum excessu causato *Ripa in tract. de peste in princ. num. 2. & 3.* quæ infirmitas solet esse, vel in toto corpore, prout est febris, vel in parte, ut est dolor in aliqua parte, vel debilitas, *Menoc. d. loco num. 17. Gomes. d. regul. quæst. 11. col. 2.* Morbofi sūt, qui sunt affecti aliquo malo corporis affectu, ut puta dolore, tumore, plagis, vel his similibus.

Si ad valetudinarios, qui affecti sūt quodam frequenti, & longo corporis affectu mortē regulariter non minante, secus si ex superuenienti fluxione, ut podagra in collum, febre tertiana his similibus, prout dicit *Gomes. d. regul. quæst. 16 28. in fine*, tunc distinguo, aut refutatio fit antequam superueniat fluxio minans mortem, aut postquam fluxio superuenit. Primo casu dico, quod refutatio à tali infirmo licitè fieri potest, tanquam, quæ nullam contineat fraudem, eaq; careat, tales enim infirmitates læues sunt, & non letales *Gomes. d. quæst. 27. l. quæstum ff. de re iudic. l. qui tertiana ff. de edilit. edict.* istæ enim infirmitates læues sunt, quia licet absque vitæ periculo, tamen sunt longo tempore duraturæ, sed refutatio ad hoc, ut iudicetur fraudulenta,

facta esse debet in infirmitate graui .

Mouet me autoritas Doctorum in simili, in resignatione beneficio-
18 rum, quæ non possunt resignari ab infirmis c. 2. de renunciat. & adest reg. Cancell. sub tit. de infirmis resignantibus, quæ incipit Item voluit ubi la. è Ludouic. Gomez. Episcop. Sarnens. q. 27. quem sequutus est Quintilian. Mandos. in alia regul. Cancell. iudic. incip. item voluit quæst. 5. nu. 6. in fine vers. & similiter sub eod. tit. ubi dicit, quod regula, quod infirmi non possint resignare sua beneficia, non intelligitur de illis, qui sunt constituti in infirmitate læui, ex qua non moriuntur secundum præsentem statum.

19 Quod si tales leues infirmitates ex longo tempore agitationis, uel aliqua fluxione, uel accidenti fiant graues, hoc casu dicerem, quod refutatio facta tali tempore post superuenientiam grauitatis, tunc in fraudem facta esse uideretur, dum instare uideretur periculû mortis, hoc mihi suadeo ex tex. in d. l. filia, ex author. Bammacar. supra alleg. tam ad Frecc. d. loco, quàm ad d. l. filia egræ, qui dixit, quod requiritur grauis infirmitas, & ut grauiter ægrotet refu-
20 tans, quod pariter suadet ex ijs, quæ dicunt Gomez. ad dictâ regul. Cancell. q. 27. dicens, quod derogatio regulæ facta tempore infirmitatis læuis, non trahitur ad tempus, quo dicta infirmitas facta est grauis, ut quia de quarta febris facta esset tertiana, & sic de graui infirmitate est intelligendum, prout dicit tex. in d. cap. 2. de renunciat. ibi graui infirmitate detinebatur Mandos. ubi supra.

Sed adhuc urgeo, infirmitas in hoc casu debet intelligi de omni infirmitate, siue læui siue graui, quia dum DD. in hoc casu de infirmo generaliter loquuti sunt, ergo generaliter intelligendi l. 1. ff. de legat. præstand. & cum quis in genere loquitur, omnes spes comprehendere uideretur l. si quis earum §. in-
21 teremptum ff. de legat. 3. & ita fuisse intellectam regulam prædictam Can-

cellariæ de quacunq; infirmitate, siue graui, siue læui, testatur Gomez. ibidem quæst. 28. & sequitur Mandos. ibidem quæst. 5. num. 6. ex quibus uidetur didicendum, quod in refutatione infirmitas debet considerari in genere de læui, & graui, ut utroq; casu refutatio non sublineatur.

22 Ego uerò aliter dicerem, quod de graui tantum infirmitate est intelligenda refutatio fraudulenta releuij, quia & si DD. nostri feudistæ supracitati, & ut refert Frecc. d. author. 3. num. 34. de infirmo loquuti sunt, & licet nõ expresserunt de graui, tamen sunt intelligendi secundum legem, & doctrinâ, quam allegant, illa enim declarant mentem, & eorum intentionem, de quo genere infirmitatis senserunt Frecc. d. num. 34. & allegauit tex. in l. filia mea emancipata egræ, & tex. in cap. 2. de renunt. in 6. quibus in iuribus infirmitas considerata fuit de graui, prout dixit tex. in d. cap. 2. ibi graui infirmitate detinebatur, quod benè indicauit Bammacar. dum de graui infirmitate intellexit, & benè, quia aliàs cessaret præsum-
23 ptio fraudis, suadet etiam hoc mihi ratio, quia infirmitas semper debet intelligi de graui ita Philipp. Franch. in d. cap. 2. de renunciat. in 6. Felin. in c. final. de exception. est tex. in l. sed sciendum ff. de edilit. adict. Mandos. d. regul. 19. quæst. 2. nu. 10. de infirm resignant. Tanto magis, quia sumus in materia releuij, quæ
24 ut dixi, stricta, & contra regulas iuris feudorum est, ideo strictè debet fieri interpretatio, & sic debet intelligi de graui, tunc enim uerè, & propriè fraus etiam uideretur, prout ita intelligendam esse regulam prædictam Cancellariæ refert Mandos. ibidem quæst. 5. num. 1.

Sed ego aliter existimo comprehendendo omnia supra dicta, ut siue sit infirmus læuis, siue grauis, si tamen refutans intra uigesimalium diem à die refutationis moreretur; adhuc dico refutationem in fraudem considerandam esse, & releuium deberi, & sic sufficit,

ut concurrat infirmitas, siue grauis, siue læuis, & dum de dicta infirmitate sic infirmatus moriatur refutans intra viginti dierum spatium à die refutationis, sed vide melius, & latius, quæ dicam in sequenti, nam multoties infirmitas incipit esse læuis, & sine periculo, & ita iudicatur à medicis secundum præsentem inspectionem, sed tamen postea ex superuenienti fluxione, vel accidenti fit mortalis, exemplum in quartana, quæ secundum regulas medicorum non iudicatur mortalis, nec grauis infirmitas prout habetur *ex Franc. de Pisis in suo Antidotar. & emanauit illud vulgò dictum pro quartana non pulsatur campana, tamen contrarium contingere aliquando solet, ut ex ætate, cõplexione debili, in sene, & in iuuenemalè compleffionato talis febris quartana, licet alias non esset mortalis, tamen ex istis accidentibus, siue malis qualitatibus fit mortalis, hanc considerationẽ facit Gomes. *ibid. q. 28. in fine.* Quandoq; dum quis ex infirmitate alias læui moritur, signum est, quod ex læui grauis facta est, sufficit enim ut quæcumq; sit infirmitas, dumodo quis moriatur intrã viginti dies, locus suspicioni de fraudandi releuij, prout ita est interpretatus dictam regulam Cancellariæ, *Mandos. ibidem q. 5. nu. 6. circa medium col. pen. & itã facta isto modo consideratione omnia cõcurrunt, nẽpẽ infirmitas grauis intrã viginti dies dum ex ea mors succedit, & mors intrã legitimũ tempus, sed vide quæ dicam in sequenti.**

Et hoc tempus viginti dierum, ideò est sic taxatum, quia intrã viginti dies dicunt medici, quod omnes morbi sunt acuti, & mortem afferre solẽt, *ex Hippocrat. ita dicit Gabriel. Bergomens. in tract. pestilentie par. 2. fol. 5.* Imò quod non excedunt quattuordecimum diem. Nò rñ excludas, quia sunt aliqui morbi læthiferi, qui longius durant, & mortem tandem inferunt, quia etiam in istis vi-

get præsumptio, dummodo refutans moriatur ex eo morbo, sufficit enim, ut ille moriatur ex ipsa infirmitate, quæ tenebatur tempore refutationis, dummodo tamen eo tempore læthiferam esse iudicabatur à medicis, quod si, ut dixi, tẽpore refutationis, morbus, siue infirmitas non erat læthifer, sed læuis, & postea factus grauis, & læthifer, dicas refutationem non esse fraudulentam, quia tũc si elabuntur viginti dies cessat fraus.

In summa non negabo, quod valdè in hoc casu conferrent dicta Medicorum, qui affirmare debent, si tempore factæ refutationis imminabat periculum mortis, vel infirmitas illa erat læthifer, quia si Medici, quorum dictis erat standum in similibus affirmarent, quod tempore refutationis factæ, morbus ille erat mortifer, certè dicendum est refutationem fraudulentam.

Sed quid in recoualescente, qui non dicitur infirmus, nec sanus, sed erat medius status inter infirmitatem, & sanitatem, prout ex Medicorum sententia affirmauit *Mandos. in d. reg. Cancell. in d. q. 5. num. 10.* an refutatio facta tempore reconualescentiæ possit dici facta in fraudem? Respondeo, quod ex sententia *Aristol. poster. predicament. de oppo.* quem sequitur, & allegat *Mandos. ibi.* non datur medium, & sic recoualescens non dicitur infirmus, sed sanus, & ideo si adhuc esset dubium, cõtrã fiscum esset respondendum, *l. non puto, ff. de iure fisci,* dico, quod in hoc casu cessat præsumptio fraudis, quia cessauit infirmitas, cum & hoc idem affirmauit ibi idem *Mandos.* quod regula Cancellariæ de infirmis non resignantibus non habet locum in reconualescentibus.

Sed quid si refutans esset senex (de quo dicam inferius) vel infirmus, adeò ut vigeret præsumptio fraudis, an si refutaret contemplatione matrimonij, ut quia magni, vel magna dos recipetur per filium, hoc casu cessare præ-

sumptionem fraudandi? dicas ex regula, quòd vna præsumptio tollit altera, prout est matrimonium, hoc casu dicerem refutationem nõ præsumi fraudulentam, si verè matrimonium esset contrahendum, infirmitas enim hoc casu non est consideranda, sed consideranda causa potior, nempe matrimonium, ob quod videtur quòd refutat, nec refert si matrimonium interueniret post infirmi mortem, quia adhuc debet actendi illa causa, licet in tempore suspecto, dummodo causa illa, & sic matrimonium habeat suum effectum, ità ego prò nunc, sed inferius latè.

ARGVMENTVM.

A die refutationis factæ ab infirmo ad eius mortem, quantum temporis spatium debet intercedere ad excludendam, vel præsumendam fraudis suspicionem in releuij soluendo consideratur. alij dixerunt propè mortem, & declaratur, alij, viginti dies debent intercedere. Author autem considerato vario morborum genere, quorum aliqui intrà modicum tempus, aliqui intrà longum læthiferi esse solent, arbitrium esse dijudicat.

SVMMA RIVM.

- 1 **T**emporis spatium quantum debet intercedere à die refutationis, usq; ad mortem.
- 2 Franc. de Ponte sententia circa hoc tempus refertur, dicentis propè mortem, & declaratur num. 9.
- 3 Tempus à die refutationis ad mortem variè consideratur.
- 4 Tempus à die refutationis ad mortem ex vario morborum genere arbitrium esse ex noua authoris sententia, & n. 9.
- 5 Viginti dierum superuientiã requiri in

refutatione assertur similis decisio in Gallia facta.

- 6 Senex quantum temporis viuere potest, & à lege ei est taxatum.
- 7 Senex dicitur vicinus ad mortem.
- 8 Senex præsumitur à lege quod viuere potest per quinquennium, saltem per annum.
- 9 Verba Franc. de Ponte propè mortem declarantur de quanto temporis spatio intelligenda.
- 10 Refutatio facta à febricitante, usque ad vigesimum primū diē præsumitur fraudulenta.
- 11 Refutatio facta à laborate ex morbo diuturno durante per annum, & mortem, inferentes ex aliquo accidēti intra dictum tempus, si facta est propè dictum accidens præsumitur fraudulenta.
- 12 Refutatio facta tempore pestilentie quādo dicatur fraudulenta.
- 13 Pesti infectus non dicitur infirmus.
- 14 Refutatio facta ab infecto pestilentia, dicitur fraudulenta intra quatragesima dies.
- 15 Refutatio facta à vulnerato intra quatragesima dies præsumitur fraudulenta.

QUESTIO XIX.

Lempus quo superuivere debet refutatarius post cōtractum refutationis, licet nõ nulla in superioribus terigimus) adhuc distinctè non habemus. Verum dixerunt DD. si refutatio esset facta ab infirmo.

- 1 Franc. de Ponte d. tit. de refut. feud. S. 4. num. 9: (prout vidi) vnicum tantum verbum emittit de temporis istius spatium, vt si refutatio fieret propè mortem quia tunc esset fraudulenta, vt modò in superiori annui quæstione, sed non expressit vocem illam propè, de quanto temporis spatio sit intelligenda, cū alij viginti dies superuivere debere refuta-

4. futantem dixerunt, alij propè mortem, egò verò ex diuerso morborum genere arbitrarium esse iudico, licet & non nulli dixerunt spatium anni, alij quinquennium sufficere.

5. Quòd viginti dies supuiere debeat refutans à die factæ refutationis in ipsa infirmitate, hoc dixi supra, ex simili decisione in resignatione beneficij per regulam Cancellarię iudicum *de Clericis infirmis, non resignantibus, ubi Gomes, & Mandos. in ead. reg. q. 5. num. 7.* pròut ¶ ita fuisse decisum in Sacerdotio, est .n. dignitas in Gallia, & iure patronatus in Gallia, *ut habetur lib. 3. placitorum Curie tit. 2. decis. 1. auctore Magistro Agidio.*

6. In sene autè, quando refutatio præsumitur fraudulenta, & quantum temporis spatiū intercedere debeat à die refutationis ad hoc, vt dicatur propè mortem, cum senex dicatur vicinus ad mortem, *cap. illud 13. q. 2.* non autem 8. sunt ità proximi, ut non habeant spem viuendi per quinquennium, ex iuris præsumptione, *Alex. in l. hereditarium per illum tex. ff. ad l. falcid. vel saltem senex annum viuere sibi potest polliceri, ut dicit D. Hieronym. par. 2. epistol. tit. 3. epist. 40. Cicer. de senect. Roman. conf. 363. Gomes, in S. item si quis in fraudem num. 25. instit. de action. semper* 9. quod senes refutāt intra hoc tempus, tunc propè mortem refutasse dicuntur, si à die refutationis prædictum tempus intercedat, & ita declatantur verba illa *D. Franc. de Pont. in sene propè mortē, & nos infra distinctiùs agemus in q. seq.*

Ego verò consideratis varijs morborum generibus, quorum nonnulli mortem inferunt intra breue terminum, alij intrà longum, variè iudicandam esse censeo fraudulentam refutationem.

10. Sunt quidam morbi, quos Medici vocant acutos, vt est febris, quæ mortifera regulariter est intrà quartumdecimum diem, prout ex sententia

Medicorum dixit *Gomes. d. quæst. 9. col. 3.* & anceps est vsque ad vigesimum primum, & in istis morbis, refutatio facta intrà dictum tempus fraudulenta præsumitur, si postea moriatur in dicta infirmitate, quia facta est intra fraudulentum tempus, quo existit infirmitas indicans mortem.

11. Quidam sunt morbi, quos Medici uocant diuturnos, qui durare solent per annum, & plus ut sūt febres quartanæ, & tertianæ, hisque similes, & tūc si intra dictum tempus refutatio fit, certè licet prima facie uideatur, quòd non sit fraudulenta iudicanda, tamen quia ex aliquò accidenti fiunt mortales, ut dixi supra, tunc si refutatio fieret propè illud accidens, uel postea, dicendum refutationem esse fraudulentam, quia fieri dicitur intuitu dicti accidentis mortiferi, nulla subsistente causa ex eadem ratione superius allegata.

12. Sed quid in pestilentia, an refutatio facta tempore pestis dicatur in fraude facta; Respondeas, quod si refutans 13. pesti correptus est, licet alias non dicatur infirmus, adedut non comprehendatur sub regula Cancellarię *de infirmis non resignantibus* ut dixit *Gomes. Episcop. Sarnens. d. quæst. 9. per totam,* 14. tamen quia imminet periculū mortis intra breue spatium saltim intrà quinquaginta dies, tunc facta refutatio intrè dictum tempus fraudulenta præsumitur.

15. Quid in uulneratis? idem dicendum, ut si refutatio fieret intra dies suspectos usque ad quatragesimum, de quo uide *Gomes. in d. reg. quæst. 11.* ubi distinguit si post 40. dies uulneratus moriatur ex illo uulnere, uel ex superuenientia fluxionis nouæ, uel accidentis, Quibus diuersorum morborū consideratis generibus intrà quātam temporis intercapedinem solēt inferre mortem, si intrà ipsum tempus suspectum refutatio fiat fraudulenta, etiam præsumenda est.

ARGUMENTVM.

Senectus an, & quando faciat præsumi
refutationem fraudulentam rele-
uij refertur, & quis dicatur
senex remissiuè.

S V M M A R I V M .

- 1 **I**nfirmus, & senex æquiparantur.
- 2 **R**egula Cancellaria procedit in senectute decrepita ætatis.
- 3 **S**enex quis dicatur remissiuè ad Menoch.

QVAESTIO XX.

LTandem ex supra-
dictis in præceden-
tibus quæstionibus
indubitati iuris est
patrem, vel alium
in senectute, vel
infirmi- tate refuta-
tione in fraudem re-

leuij, hoc facere præsumendum dixi in
præcedenti, *Franc. de Ponte d. S. 4. nu.*
9. Menoch. de arbitr. Iudic. lib. 2. cap. 6.
cent. 1. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 46.

- 1 **n**um. 212. dicens infirmum, & senem
æquiparari, secundum subiectam ma-
teriam, quicquid in contrarium in casu
dictæ regulæ firmavit *Gomesi. d. loco q. 7.*
- 2 **&** ibi *Mandos. quæst. 4.* admittens re-
gulam illam solum procedere in senectute
decrepita ætatis, qui infirmo æqui-
peratur.

Sed in casu refutationis non dubi-
tarem propter auctoritatem *Franc. de*
Ponte, sed remanet videre quis dica-
tur senex, qua de re *Menoch. latè d. præ-*
sumpt. 46. lib. 6. & de arbitr. iudic. lib. 2.
cent. 1. casu 59. hæc tantum volui indi-
care, ne quicquid in materia relinqua-
tur, licet quodammodo superflua iudi-
cantur cum superius nonnulla interli-
neauimus.

ARGUMENTVM.

Releuium an sit soluendum à successore
ob mortem refutantis, qui refutaue-
rit existens in sanitate tempore refu-
tationis, sed mortuus deinde fuit intrâ
tempus alias fraudulentam, & collatis
rationibus concluditur in hoc casu, quoniam
infirmi- tas eiusque suspicio non aderat
tempore refutationis, releuium non
esse soluendum.

S V M M A R I V M .

- 1 **R**efutarius an soluat releuium ob
mortem refutantis, qui intrâ tem-
pus suspectum euenerit, nulla infirmita-
te existente, *Distinguitur nu. 3.*
- 2 **M**ors semper præ oculis habenda est mora-
liter, & ideo si intrâ 40. dies euenerit
ex ascendenti non existente, nec præuiso
tempore refutationis, releuium non de-
betur, & sub nu. 3. & 4.
- 3 **R**esignatio beneficij facta à clerico exi-
sente sano tempore resignationis, licet
mortuo deinde intrâ tempus prohibitum,
non præsumitur fraudulenta.
- 4 **R**esignatio facta tempore infirmitatis à
clerico deinde mortuo ex alia superue-
nienti, tunc dicitur fraudulenta.
- 5 **R**eleuium ut debeatur debet refutans mo-
ri ex infirmitate illa, qua tenebatur tẽ-
pore refutationis, non autem ex super-
uenienti, & sub nu. 8. & 9.
- 6 **I**nfirmi- tas leuis tempore refutationis, nõ
facit præsumi fraudulentam refutatio-
nem, licet refutans ex alio superuenienti
moriatur.
- 7 **B**eneficium erectum post gratiam de va-
caturò beneficio, non comprehenditur sub
gratia, licet vacatum post gratiam.
- 8 **M**ors ut faciat actum fraudulentum, de-
bet intelligi illa, quæ prouenit ex infir-
mitate existente tempore actus.
- 9 **V**endens seruum deinde mortuum ex in-
fir-

firmitate superuenienti non existente tempore venditionis non tenetur redhibitoria.

QVÆSTIO XXI.

LA M vidimus de fraude releuij que resultat ex refutatione facta ab infirmo uel sene, vel reconualescente, qui intra prescriptum tempus se-

cundum uariam morborum speciem moritur, dubitauit quidam Doctor an fraus presumenda erit si refutans corpore sanus refutauerit, nulla infirmitatis existente suspitione, & deinde moriatur intra tempus alias suspectu de fraude puta intra uiginti dies, uel quatragenta, an hoc casu refutatio erit presumenda fraudulenta releuij, & (refutatione non obstante) soluet refutatarius releuium tempore mortis refutatantis.

Et licet uideatur presumi fraudulenta, eò quòd interuenit mors intra presinitum tempus, quod fraudem indicat, tamen respondi contrariam sententiam amplectendam, uti de iure sustentabiliorem, & magis rationi accomodatam, ac proximam, prout sequentibus medijs apparet.

Primo, & si semper quis uideatur esse proximus ad mortem, quia ex ore Dei habemus, uigilate, & orate, quia qua hora non putatis, Filius hominis ueniet, & ideo semper de morte debemus cogitare uti iam iam nos cõgrefura, & facere debemus semper, tamen hoc debet fieri moraliter, quo uerò spectat ad actus indifferentes, siuè profanos distinguo, aut consideramus mortem quatenus, quis semper stat in periculo moriendi, Aut consideramus mortem, quatenus quis uerosimiliter est moriturus ex aliquo accidenti, inter quos casus magnum adest discrimen, ut probat Abbas per illum tex. in cap. de suis in fine de sententia excommunicat. si consideramus in primo casu, nempe periculi, tunc certum est, quod mortaliter tantum, quis de morte semper cogitare debet; In actibus autem profanis, siuè indifferentibus hoc periculum non consideratur, quia si consideraretur esset destruere uniuersum, nullus enim perpetuitati studeret, & de hoc primo casu nõ uidetur loqui, nec debet intelligi communis illa siuè recepta Regnicolarum nostrorum sententia, dicentium, quòd mors refutantis intra 40. dies à die refutationis faciat presumi fraudulentã, meritò non potest ad hunc casum sententia Doctorum referri, quia sumus in sano nõ imminente morte, siuè periculo, prout in puncto de beneficio dixit Ludouic. Gomez. ad regul. Cancellar. quæst. 18. uers. sed istis non obstantibus sub tit. de infirmis resignant. ubi probat in casu fortiori, quòd si clericus esset in periculo euidenti mortis, utpotè tempestatis, uel in alio periculo, & resignaret beneficium, si deinde moreretur intra uiginti dies, resignatio ualebit, quia sufficit, quòd sit sanus tempore resignationis, dum regula de infirmis resignantibus requirit infirmitatẽ tempore resignationis, quo tempore, ex statu, in quo erat clericus, non erat infirmitatis.

Estq; tantum uerissima hæc doctrina, quod requiri debet infirmitas tempore refutationis, & ex illa infirmitate debet mori, quòd resignans si esset in vna infirmitate constitutus, & resignaret, sed non moreretur ex ipsa infirmitate, imò sanus fieret, sed postea moreretur ex alia superueniente infirmitate, adhuc beneficium vacabit p resignationem, nõ aut per mortẽ, ea nimirũ ratione, quia quando DD. siuè tex. loquantur de aliquo gesto in infirmitate, ex cuius morte presumit lex fraudem, debent intelligi de causa prima immediata, & sic de causa finali, nempe de ipsa infirmitate, qua tenebatur

batur tempore refutationis, siue resignationis, ad quam, & ad quod tempus regula prohibens resignationem habuit respectum, & sic finis prohibēdi, & causa immediata fuit infirmitas, tunc tempore vigens, quod si alia superuenerit, ad illam superuenientem non habuit respectum, nec considerationem, tanquam non existentē verē, nec in potentia prauidēdi, siue vt potuisset prauideri, put itā decisum fuisse in resignatione beneficij in vna Compostellana coram D. Gomezio, refert ipse Gomez. in d. regul. Cancell. q. 11. vers. & ista opinio, qui sic interpretatur regulam de infirmitate loquentem, vt debeat intelligi de infirmitate existente tempore resignationis, & vt mors inde superueniēs causam habeat immediatam à dicta infirmitate tempore refutationis, non autem vt causam habeat ab alia infirmitate superueniente, & sic correspondet doctrinē supra allegatæ, quod dictio illa, de infirmitate, vt dicunt DD. quod refutans debet mori de illa infirmitate, & sic mors debet immediatē causari ab illa infirmitate existente tempore refutationis, quæ dum non exat in casu nostro, idē refutatio fraudulenta non est præsumentia.

8 Estq, tam vera hæc doctrina, quod & si tempore refutationis adesset aliquis infirmitas, quæ non minatur mortem, tamen si postea superuenisset alia noua infirmitas, non causata ab illa prima infirmitate, adhuc refutatio non deberet præsumi fraudulēta, quia de infirmitate tunc existente videtur cogitarum, quæ mortem non minabatur, non autem de superueniente, & sic tempus acti gesti debet considerari ita probant tex. in Clem. fin. de rescriptis, & in cap. ad audientiam, de eccles. adific. & in cap. quod vero 3. q. 2. In cap. fin. de rescriptis, habetur, quod si Sum. Pont. 9 facit gratiam alicui de beneficio vacaturo, si post gratiam erigatur beneficium, & vacabit, hæc gratia non com-

prehendit tale beneficium, ea ratione, quia tempore gratiæ erectum nō erat, sed superuenit, & ideo dispositio tanquam ad quid superueniens, & incogitatum non trahitur, exemplo renunciationis, siue transactionis, quæ non operatur, nisi in illis rebus, quæ existebant tempore renunciationis, vel de quibus cogitauerunt tempore renunciationis, quod si aliæ res superuenierint, vel aliæ causæ, tunc simplex renunciatio, siue transactio nō trahitur ad superuenientes res, & ad incogitata, de quibus partes non cogitauerunt, l. qui cum tutoribus, ff. de transaction. cum concord. Sed cum in hoc casu de morte non fuit cogitatum, nec cogitari poterat verosimiliter, dū causa, & sic infirmitas non aderat, ergo doctrina illa de morte refutantis intra 40. dies non est intelligenda, nec trahenda in hoc casu in morte superueniente, quia actus refutationis tempore quo fit, est ab omni suspitione longinquus, dum non adest causa suspicandi fraudem, ergo carere debet effectu, nempe vt iudicetur fraudulenta.

Tantō magis, quia vt diximus supra in principio nostri tractatus, sumus in solutione releuij, quæ, vt dixi, abhorret à regulis iuris communis feudalis, & est odiosa, quo casu res, & questio, est intelligenda in suis proprijs terminis veris strictē, non autem præsumptiuē, vel interpretatiuē, nec trahenda, ita in simili considerat regulā Cancellariæ de infirmo, Gomez. d. regul. q. 9. vers. predictis non obstantibus, in fine, dicens, quod cum regula de infirmis resignantibus, loquatur de infirmo, debet intelligi de infirmo verē, & propriē tempore refutationis, & q̄ ex dicta infirmitate resignans moriatur, alias hæc solutio posset trahi ad casus multos similes, & sic ad multas personas male habentes, dicendo esse infirmos, & similes infirmis reluctante regulā, quod solutio releuij non est trahenda ad casum similem, prout supra ex do-

doctrina Andr. de Ifern. & aliorum. diximus in præincipio nostri tractatus solutionem releuij non esse trahendâ ad casum similem, sed esse intelligenda ad casu expresso, in quo loquuta est, ideò cum DD. loquuti fuere de morte, intrâ quatragesima dies causata ex infirmitate existente tempore refutationis, merito non est trahendû ad hunc casum, quia quando ad inuolidandum actum lex vult vt concurrât duo copulatiuè, vel vnâ cõsequutiue alteri, tunc non sufficit concurrere alterum, ex regula vulgata iuris cõmunis, In hac autem releuij solutione DD. considerauerunt infirmitatem, tẽpore refutationis, & ita sunt intelligendi, & mortem ex dicta infirmitate, prout ita intelligit ius, sed in hoc casu deficit alterum, nẽpẽ infirmitas tẽpore refutationis, merito legis dispositio annullans actum, vtî fraudulentum locum habere non debet.

11 Simile videmus de actione redhibitoria, qua redhibens animal, [vel seruum morbo aliquo infectum, tenetur ad pretium actione redhibitoria, vel quanto minoris, tamen ad finem talis actio suum habeat effectum, ac locum, inter alia concludenter probare debet em ptor, vt tẽpore contractus aderat morbus ille, ex quo animal, vel seruus mortui, vel deteriorati sunt, aliàs, si mors, vel deterioratio superuenissent, non tenetur venditor, non alia ratione, nisi quia tempus contractus debet attendi, si vel ne morbus, extaret, nã siuè latenter, siuè apparẽter, vel inueteratè, tunc enim mortẽ superueniẽtem, præsumit lex, causam habuisse à morbo illo existẽte tempore contractus, siuè latenter, siuè apparẽter, ergo idem dicendum in refutatione ad finem iudicandi illam fraudulentã releuij, vt attendamus, si vel nẽ tempore, quo celebrata fuit, vigebat aliqua infirmitas, vel morbus in refutante, vt eo casu refutatio fraudulenta releuij præsumenda sit, & re-

futarius ad soluendum releuium Fisco sit omninò admittendus, hæc sufficit indicasse, si tamen casus euenerit alia meliora præferamus.

DE RELEUIO

A R G V M E N T V M.

Releuium an sit soluendum à refutario in morte refutantis, si refutatio fuerit facta tempore, quo refutans erat sanus, sed benè registrata fuerit tempore, quo erat infirmus ipse refutans, & sic infirmitas non erat tempore refutationis, sed tempore registrationis, dubitatur, & cõiectis hinc inde rationibus concluditur infirmitatem tempore registrationis non nocere, sed sufficere illam non fuisse tempore refutationis.

S V M M A R I V M.

- 1 **R**egistratio refutationis facta tempore infirmitatis, an valeat dubitatur num. 4. 5. 6. concluditur num. 7. 11. sub num. 13.
- 2 Refutatio absque registratione non obstat quin releuium non debetur.
- 3 Refutatio intrâ tempus registrationis dicitur esse in pendenti, & imperfecta, secus post registrationem.
- 5 Consensus superueniens tempore infirmitatis clerici renunciantis non validat renunciationem, sed contrarium statuitur num. 9. declaratur num. 13.
- 8 Infirmitas tempore registrationis non est trahenda ad tempus refutationis.
- 10 Qualitas ad validitatem actus requirentis plura tempora, debet concurrere omni tempore.
- 12 Suspicio fraudis tempore registrationis nõ facit fraudulentam refutationem.
- 14 Matrimonium requirit consensum, & copulam, ex qua accipit perfectionem.

QVAE.

QVAESTIO XXII.

Mergens à præcedenti hæc est quaestio, vsui quidem, ac in dies facile euentura, pone q̄ pater, vel alius existens in sanitate corporis, & mētis,

adeò ut nihil penitus potuisset dubitari de infirmitate, resitasset iusta præcedente causa filio suo, vel immediatè successuro fenda, vel feudū, sed postea facta refutatione intrà paucos dies pater, vel resutans efficeretur infirmus, & deinde moreretur, & tempore infirmitatis existentis, vel imminentis registrarat refutationē, an hoc casu, talis refutatio posset dici fraudulenta, adeò ut sequuta morte omninò esset soluendum releuium, nulla habita ratione de refutatione, tanquam in fraudem releuij facta, stante quod mortuus sit intrà tempus, alias suspectum.

Et quidem valdè dubitationi locus est, talem refutationem fraudulentam esse iudicandam, proindeq. releuium esse soluendum tempore mortis plera, quæ prò Fisco concludenter faciunt, adeò ut nec torquent.

Primo, certum est, quod in refutatione debemus considerare vnum requisitum principale extrinsecū, à quo refutatio ipsa robur, ac validitatem accipit, & est registratio in quinternionibus Regiæ Camerae, adeòq. est verum, quod hoc secundum tempus debeat actendi, quod si talis registratio minimè fuerit intrà tempus, tunc refutatio ex dispositione Regiæ Pragm. esset nulla, prout pragmatica ipsam nullam declarauit, & ideò dicendum est quod refutatio accipit robur, ac validatur ab ipsa registratione, à qua validatur ipsa refutatio, & recipit essentiam, quæ refutatio adeò requirit registrationem, vt tota videatur refer-

ri ad tempus registrationis, tanquam ad causam finalem, à qua finem accipit, ac perfectionem, quia finis dat esse rei. *l. Julianus, S. si quis rem, ff. ad exhib.*

In tantum, quod medio tempore ad registrandum, refutatio dicitur esse inpendenti, nam potest esse, quod non registratur, & tunc vitiabitur, & nulla erit, quod si registratur valida erit, & sic est inpendenti, sed facta registratione, amplius non dicitur pendere, sed perfectum esse, quia antea requirebat illam sollemnitatem extrinsecā, & formalem, quæ poterat fieri, & non fieri. Casus autem validitatis refutationis dependet ab hoc secundo actu, qui si fiat validè, valida erit refutatio, si autem fiat inuolidè, inuolida erit refutatio; meritò dicendum est fraudulentam esse refutationem, quia registratio, & sic perfectio refutationis est facta à persona alias inhabili ad refutandum, & sic ab infirmo, licet facta sit tempore habili, & sic sanitatis, quia idem est facere actum inuolidum tempore habili, & facere actum validum tempore habili, sed cōferre in tēpus inhabile, prout est in casu pposito, quia facta est refutatio tempore habili, sed eius finis, & implementum iam reperitur in tempus inhabile collatum.

Secundo, hoc idem in casu simili videtur dubitare. *Ludouic. Gomez. ad reg. Cancell. de infirmis resignant. q. 12. num. 1. vers. solutio*, vbi mouet quaestionē, quid si clericus in sanitate constitutus renunciauerit beneficium, sed postea vulneratos, & sic ad mortem proximo datus fuerit consensus tali renunciationi, an hoc casu beneficium vacabit per renunciationem, vel habebit locū regula de infirm. non resignantibus, & dubitat, quia actento fine, id est consensu, qui dat finem, & perfectionem renunciationi, videbatur concludendum in illo casu regulam de infirmis non resignantibus locum habere, stante q̄ infirmitas iam erat in actu perfectione refutationem, & adeò est verum,

rum quòd ita ftatuerunt Summi Pontifices Clemès Sept. in extrauagan. & Paulus Tertius in alia regula, ftatuentes, infirmitatem existentem tempore præftandi confenfus, iuftam effe caufam annullandi, & inualidandi talem renunciationem, adeòt beneficium potius dicatur vacare per obitù, quàm per renunciationem, ita videtur annuere *d. Ludouic. Gomef. d. quæft. 12. in fine, & quæft. 31.*

6 Ifta tamen videntur maximopere me torquere, quia certum eft, quòd refutans quando eft in infirmitate tẽpore registrationis, ideo registrat, quia fcit, quòd fi non registraret, nulla effet refutatio, & fic in animo habet fraudem, animus enim, & intentio diftinguunt maleficia.

7 Sed plura alia funt, quæ contrariã partem fuadent, vti verioremeffe fequendam, vt in tali cafu refutationem nullo modo fraudulentam effe iudicandum fit, & fi registrata fuerit in infirmitate.

Primo, iam diximus fupra, quòd in materia releuij ftrictè procedendum eft, & verba funt intelligenda in cafu, in quo loquuntur, nec trahenda de vno ad alium, nec fimilem, vel de vno tempore ad aliud, fed DD. Regnicolæ noftri, noftrorumq: Tribunalium decisiones, iam ftatuere refutationem fraudulentam effe, quando ab facta eft infirmo, tempore refutationis, meritò

8 infirmitas tẽpore registrationis nõ eft retrahenda ad tempus refutationis, quo tẽpore requiritur infirmitas, ergò dicendum eft, dum DD. & decisiones ftatuere de infirmitate tempore refutationis, non effe trahendum tempus registrationis ad tempus refutationis, ita deducit *Gomef. in fimili ad regul. Cancellar. de infr. non refignant quæft. 31. col. 1. verf. concludo*, dicens regulam de

9 infirmis non registrantibus, quæ voluit refignationem non effe validam, quando facta eft ab infirmo, vt non habeat locum in infirmo existente in

actu confentiendi, quia regula loquitur de refignatione facta eft in infirmitate, & non de confenfu in infirmitate, meritò dum infirmitas non fuerit tempore refutationis, nihil eft cõsiderandum de infirmitate tempore registrationis, quia dum loquitur in uno tempore, non intelligenda in alio.

Secundo, probatur, quòd quando ad effe, fiuè ad fubftantiam alicuius actus, concurrunt plura tempora, & ad validitatem illius actus debet concurrere aliqua qualitas, tunc illa qualitas, debet concurrere omni tempore *S. in extraneis de hered. qual. & diff. vbi capacitas hæredis nõ fufficit*, quod interueniat tempore acceptationis, & fic aditionis, in quo actu, fiuè tẽpore reducit ad effectum, fiuè completur primus actus, & fic institutio facta à testatore, quo cafu videbatur dicendum fufficere, quia concurrebat illa qualitas tempore, quo actus perficiebatur, & tamen tex. decidit contrarium, debere concurrere omni tempore, & fic tempore institutionis, mortis, aditionis, ita etiam deducunt *Bald. in cap. conftitutus de reſcript. Gomef. d. q. 12. verf. quid tenendum, & quæft. 31. col. 2. verf. & quia*, Ergo fi ad validitatem refutationis requiritur registratio, & fic fecundum tempus dans perfectionem actui, & infirmitas annullat refutationem in illa factam, ergò dicendum eft, quod deberet concurrere vtroq: tempore, nempe refutationis, & regiftri, fed in hoc cafu concurrat folum tempore regiftri, non autem refutationis, meritò dicendum refutationem non effe fraudulentam,

10 11 12 fufpicio enim fraudis fuit confiderata tantum tempore refutationis, ideo nõ debet extèdi in tempus regiftri, & ita fuiſſe interpretatam regulam Cancellariæ requirentem infirmitatem in refignatione, & fic non fufficere, quod concurrat infirmitas tempore confenfus *Gomef. d. quæft. 12. & 31.*

A a adeo

13 adeò quod fuerunt necessariz Pa-
pales sanctiones declarantes sufficere
vt sit locus regulę, quòd infirmitas fuit
tempore consensus, licet antea fuisset
semper, & indistinctè decisum suffice-
re infirmitatem, non fuisse tempore
resignationis, vt affirmat *Gomes. d. q.*
11. & *quest. 31.*

Ex quibus, iam videntur sublata,
quę in contrarium adducta fuerunt,
Primò, ad primum obiectum pro Regio
Fisco, iam responsio apparet ex primo
fundamento pro validate refutationis
14 adducto, Imò vltterius dico, quòd licet
refutatio accipiat robur ab ipsa regi-
stratione, tamen negari nõ potest, quin
ipsa refutatio iam valida antea tuerit,
benè verum, quòd illa registratio est
executio actus, nam ideo registratur
in Regia Camera ad finem, vt fiscus
de illa habeat notitiam ad finem vidē-
di si, vel nè fraudulenta sit pro exactio-
ne releuij, & tunc refutatio execu-
tionẽ habet, licet iam antea perfecta
erat, quo casu habemus exemplum
15 de matrimonio, quod de iure ciuili
perfectum solo consensu, tamen con-
cubitus dat executionem actui, &
non facit matrimonium, quòd an-
tea factum, & perfectum erat per
consensum *l. nuptias ff. de reg. iur. cap.*
licet de translat. Episcop. & ita censu-
ille Rotam Romanam sæpè in talibus re-
gistrationibus, vt consensus det exe-
cutionem, non autem perfectionem
actui resignationis *Gomes. d. quest. 31.*
col. 2. & ita dicendum in tali registra-
tione, vt potius sit executio refuta-
tionis, quia fiscus, qui poterat præ-
tere-
dere interesse super feudo refutato, si
vel ne poterat refutari, tunc data no-
titia, & registrata refutatione, tacitè
videtur fiscus consentire, vt exequa-
tur talis refutatio, & sic dum est exe-
cutio actus, infirmitas non nocet.

ARGVMENTVM.

Duabus factis refutationibus vna in in-
firmitate, & registrata intrà pragmati-
cæ tempus, sed non mortuo refutante
intra suspectum tempus, Altera facta
in sanitate, sed mortuo refutante in-
tra tempus ad registrandum, & intrà
tempus suspectum de fraude releuij,
an hoc casu refutarius soluere de-
beat releuinm.

SVMMARIVM.

- 1 **R**eleuium an debeatur si dua essent
refutationes, vna tempore infirmi-
tatis, & registrata intrà tempus, & in-
tra 40. dies, altera in sanitate, sed non
adhuc registrata, & intrà 40. dies mo-
reretur refutans, & resoluitur num. 2. 3.
& seq. ad unum. 7.
- 2 Refutatio facta ab infirmo dicitur frau-
dulenta.
- 3 Mors refutantis sequuta intrà 40. dies
facit præsumi fraudulentam refutatio-
nem.
- 4 Infirmitas refutantis, eiusque mors ex
dicta infirmitate faciunt refutationem
fraudulentam.
- 5 Resignatio beneficij facta in infirmitate,
& morte ex ea sequuta non valet.
- 6 Sola infirmitas non facit præsumi frau-
dulenta refutationem, sed mors debet
etiam sequi, secus in beneficijs.
- 8 Suspicio mortis durat vsque ad quatra-
ginta dies.
- 9 Infirmitas superueniens non facit frau-
dulenta refutationem.
- 10 Refutatio quid possit registrari intra
quindecim dies post mortem refutantis
ponderatur.

QVÆSTIO XXIII.

Interrogatus quōdā in cōfessu DD. in casu occurrenti, in quadā cōsultatione, Pater in infirmitate cōstitutus refutauerat feudum filio suo,

1 & infirmitate ulterius protracta, adeo ut permulti dies essent effluxi, & iam registrata esset talis refutatio, patre non adhuc mortuo intrā suspectum tempus, quinimmo elapso suspecto tempore pro releuij fraudem. Verum iam in sanitate constitutus pater 4 ter dubitans fortasse de validitate primæ refutationis, de nouo secunda vice refutauit filio feudum, sed non registrata hac secunda refutatione, nec elapso tēpore suspecto de releuij fraude, mortuus iam pater est, filio iam succedente, nec soluente releuium, Fiscus prætendebat duplicatum releuij, Filius autem prætendebat non esse adstrictum ad soluendum vnicum releuium, ideòq; nec ad duplicatum.

Pro parte Regij Fisci ponderabatur. 3 Primo, quod aut filius vellet uti prima refutatione, & dicebat uti factam in infirmitate, & sic tempore inhabili, & postea sequuta morte, quæ videbatur habuisse causam à dicta infirmitate, in qua cōstitutus erat tempore primæ refutationis, ideò fraudulenta est iudicanda, & per consequens ad releuium, nō obstante dicta refutatione, hæredem filium esse adstrictum, quo non soluto ad duplicatum.

3 Si verò vellet uti secunda refutatione, & dicebatur valdè vigere præsumptionem fraudandi releuij, ob mortem sequutam, & præcedentem infirmitatem, ex qua videbatur, quod causam habuit mors deinde sequuta, stante quod non longum intercedebat temporis spatium, quo casu hæc refutatio

duo patiebatur vitia. Primum, quia non erat registrata intrā legitimum tempus. Secundum, quod pater licet non erat mortuus ex præcedenti infirmitate, ut iam constabat, tamen adhuc erat mortuus intrā tempus suspectum, nempe 20. & 40. dies, intrā quod tēpus ponderabatur pro parte Fisci de facili remansisse aliquam infirmitatis absconditam reliquiam.

Sed ego respondebam, quòd quantum spectabat ad primam refutationē, non esse dubitandum, quod in fauorē hæredis esset consulendum, quia & si refutatio esset facta in infirmitate, tamen dicebam, ut supra probaui, quòd ad finem, ut refutatio facta ab infirmo censeatur fraudulenta, duo debebant interuenire. Primo, quod refutatio fuerit facta à patre constituto in infirmitate, & quod pater refutans fuerit mortuus ex illa infirmitate, in qua reperiebatur tempore refutationis, ut sat superque præmonuimus alias si esset infirmitas superueniens, & non existens tempore refutationis, nullam affert suspicionem fraudandi releuium, & ideò dū pater in casu prædicto præsupponebatur non esse mortuus ex dicta infirmitate, cessat omnino releuij fraudandi suspicio, prout in beneficio videmus, ut omninò concurrat duo, nempe infirmitas tempore resignationis, & quod resignans sit mortuus ex dicta infirmitate, prout affirmat, & probat Gomez. ad regul. Cancell. de infirm. non resignantibus, q. 12. ubi affert Bullas Papales hoc decedentes.

Nec obstare dicebam, quod aiebat 6 Gomez. d. loco, nempe ob solam infirmitatem esse inuolidam refutationem, & per consequens ab initio inuolidam non validari ex superexistencia sanitatis, & vitæ refutantis, quia dicebam regulam illam procedere, quando ex sola infirmitate inuolidabatur refutatio, siuè renunciatio beneficij, sed in casu nostro requiritur, & infirmitas existens tempore refutationis, & mors

sequuta ex dicta infirmitate, ad eundem unum tempus dependat ab altero, & secundum tempus potest validare illud primum tempus, quod erat in pendentibus, pariter inuadere, siue inuadendum iam declarare illud, quod inuadendum dubitabatur ex hoc secundo tempore.

In beneficijs autem sufficit sola infirmitas, quia in illis strictius proceditur ob simoniae crimen, & animae peccatum.

Et sic concludere non teneri filium ad releuium, quia refutatio non erat inuadenda, immo & registrata, & omni sollemnitate vallata.

Quoad secundam refutationem distinguerebam, aut mors dependebat ex infirmitate illa prima, aut superuenit post lapsum temporis legitimi, intra quod non praesumebatur refutans mortuus ex dicta infirmitate primo loco existente.

Primo casu dicebam teneri heredem ad releuium, quia aderat infirmitas, siue longo post tempore, siue intra tempus suspectum; tempus enim ad nihil aliud inductum, ac praescriptum fuit, nisi an sciendum, quanto tempore infirmitas potest esse mortalis, & secundum regulas Medicorum, infirmitas est mortalis usque ad vigesimum primum diem, ut dixi supra q. 19. sed non per hoc, quod sint elapsi viginti & unus dies cessat mortis suspicio, quia periculum aliquando durat usque ad 40. dies, & durat semper, quando durat infirmitas mortalis, dum itaque ista mors dependet ex dicta prima infirmitate, dicendum est omnino releuium esse soluendum, ea ratione, quia militat ratio suspicionis fraudandi releuium.

Secundo casu, quando infirmitas est superueniens, & tunc perquiras, quae dixi supra de infirmitate superuenienti d. q. 19. ut non obstet heredi, quin non teneatur, nec ad simplex, nec ad duplicatum releuium.

Et hoc casu non obstat, quod ista refutatio non reperitur registrata, intra quindecim dies, intra quos mors

refutantis intercesserit, sed post mortem refutantis fuerit registrata intra quindecim dies Regiae pragmatice, quia dum pragmatica non innotuit alia ratione, nisi ut innotescant Fisco refutationes intra quindecim dies, ad finem euitandarum fraudum. At verò in hoc casu mors refutantis nullam in medio inducit fraudem, merito dicendum est mortem non obstat, quia posset registrari post mortem, & registratio talis, post mortem facta proderit refutatorio, quia refutarius habet illam dilationem quindecim dierum ad sui fauorem, eaque potest uti, dum Regia Pragmatica requirit tantum registrationem intra quindecim dies, non alia de causa, nisi ut innotescant Fisco tales refutationes, ergo si refutarius notas fecerit Fisco intra praefinitum tempus, res erit extra aleam, validaque erit refutatio, & registratio. Registratio enim non est actus, qui requirat superuientiam omnium personarum, nempe refutantis, & sic patris, & refutarij; sufficit enim ut fiat tempore legitimo, habili, & non suspecto de morte enim refutantis non debet curari, tanquam de casu inopinato quando non prouenit ex infirmitate existente tempore refutationis, tamen si casus acciderit melius cogitandum.

ARGUMENTVM.

Refutationem factam reseruato usufructu, vel administratione quando in fraudem releuij factam esse dicatur, & quid in donatione, ponitur quid reseruatum usque ad tempore Frecc. & ad tempora Franc. de Ponte, & quid si refutatio esset facta reseruata facultate disponendi de aliqua quantitate, & attendendus est vltimus contractus refutationis simplicis in primo reseruatus fuisset usufructus, Et tot quando valeat refutatio.

SVM-

S V M M A R I V M .

- 1 **R**efutatio referuato vsufructu, vsque ad tempora Frecc. non fuit habita fraudulenta releuij, sed post Frecc. ad tempora Franciscum de Ponte aliter seruat.
- 2 Decisiones referuntur tempore Frecc. per quas refutationes, referuato vsufructu, factas non fuerunt habita pro fraudulentibus.
- 3 Donans feudum, referuato vsufructu, & administratione, tempore Freccia, non soluebat releuium in morte alterius ex ipsis stante Regio assensu.
- 4 In donatione feudi referuato vsufructu Reg. Cam. referuat sibi releuium tempore mortis refutantis, siue donatis, & n. 10.
- 5 Post tempora Frecc. soluitur releuium in in refutatione facta, referuato vsufructu.
- 6 Assensus Regis, non autem Proregis requiritur in refutatione facta referuato vsufructu secundum Franc. de Ponte sententiam.
- 7 Refutationes possunt fieri contemplatione matrimonij.
- 8 Refutatio, referuata potestate disponendi de aliqua quantitate super feudi valore, non excludit integrum releuium, sed fuit iudicatum, deberi quamdam partem.
- 9 Refutatio valet, si primò referuasset vsufructum, & deinde in alio contractu refutasset, & vsufructum, & proprietatem.
- 10 Refutatio referuato vsufructu, an valeat remissiuè.

QVÆSTIO XXIV.

Non ab re hic censui obseruare dicta per Regnicolas de refutatione feudi facta, referuato vsufructu, vt quidem vsque ad tempora Freccia in donatione feudi facta

- referuato vsufructu, fuit seruatum valere, & releuium non deberi tempore mortis donantis, vt in causa D. Catherinae dela Ratha Comitissæ Casertæ, quæ donauerat castrum D. Francisco Gambacurta, de qua decisione memicit *Ayell. de iure adoha num. 80.* qui dicit, quod Franciscus voluntariè soluit releuium, & iterum ipso Freccia patrocinate, fuit decisum in causa cuiusdem nobilis Hydruntini, qui donauerat feudum, quodam referuato vsufructu, & administratione, dummodo tamen (admittit *Frecc. d. auctor. nu. 17.*) quod accedat assensus domini, ex quibus licet videbatur Frecc. inclinare, quòd idem esset dicendum, in refutatione facta referuato vsufructu, tamen aliter seruari dicit, per Regiam Cameram, vt tales refutationes non admittantur, & quatenus admittuntur, semper pro Curia seruetur releuium tempore mortis refutantis soluendum.
- 5 Sed post tempora Frecc. vsq; ad tempora Io. Franc. de Ponte, qui de hac re latè *de potest. Proreg. titul. de refutat. feud. S. 3.* aliter seruari dicit, & video ex *d. Franc. de Ponte*, qui admittit talè refutationem, seruato vsufructu, in Regno non posse fieri cum assensu Proregis, sed opus est assensu immediato Regi, ea adductus ratione *ex pragm. vulgo delli noue capi*, prohibente Proregibus assensus præstare, semper quòd diuisio feudi inducitur, quam diuisionem induci autumat ipse Franc. de Ponte; in eo casu, quo dominium vile diuiditur à proprietate feudi, cum vsufructus sit pars domini, vt latè ibi fundat ad num. 7.
- 6 Declara tamen hæc dicta per *Fræc. de Ponte* ibi S. 3. num. 1. tales refutationes referuato vsufructu posse fieri contemplatione matrimonij, vel cum causa, vt ipse refert S. 4. *in fine*, & ita fuisse decisum in causa Principis Melphicæ cum Comite Sinopolis.
- 8 Declara secundo, vt valeat refutatio, & integrum releuium non debeatur,

tur, si refutans refutasset referuando sibi tantum limitatam facultatem disponendi de aliqua quantitate super feudis, tunc enim integrum releuium non soluitur, sed fit compositio cum Regia Curia, vt post *Froc. d. auctorit.*

¶ 3. num. 18. in fine, refert fuisse decifum *Reg. de Ponte d. S. 4. num. 6. in fine*, in caussa Ducis Magdalonis, qui donauit omnia feuda filio, referuata sibi potestate disponendi de ducatis centum mille, in beneficium D. Marię Annunziataę Neapolitanę pro redemptione suorum peccatorum.

9 Declara tertio, vt valeat refutatio, si primo loco refutans referuasset sibi vsumfructum, & deinde in alio contractu, facta prius mentione de primo eius tenore, refutasset, adempto vsumfructu, & omnia refutasset, prout ita concludere videtur *Vinc. Anna alleg. 23. vol. 1. & alleg. 75. vol. 2. de quo meminit de Ponte d. S. 3. num. 2.*

10 Ex quibus clarè deducitur, & indubitatè patet, quòd in Regno nostro hodie tales refutationes sine caussa non admittuntur, & si admittuntur prauio Regis assensu, releuium debetur, si in registratione esset esset referuatum per Regiam Curiam.

Et an valeat refutatio facta de feudo referuato vsumfructu, sine vel cum assensu Regio, vide quæ latè contra *Camerar. disputat defendendo Andream de Itefi. Off. Bammacar. in cap. beneficium cum vassallo quest. 1. per totum, vbi plures hinc inde recenset sententias, & concludit,*

ARGVMENTVM.

Nouus successor in feudo, an teneatur soluere releuium per suos prædecesores non solutum, & quid si essent plura releuia non soluta, & quid in laudimio, vel censu præterito, affirmarunt,

& fatius erit pro soluente, vt sibi à fisco, vel alio cui soluit, sibi actiones faciet cedere, Item in seruitio feudali, in collectis, & tributis remissiuè.

SVM MARIVM.

- 1 **N**ouus successor in feudo, an teneatur soluere releuia non soluta per suos prædecesores dubitatur.
- 2 Actio personalis non sequitur possessorem feudi.
- 3 Nouus successor non teneatur soluere census præteritos, quod intellige in *Emphiteuta Reipublica, secus privati num. 7.*
- 4 Nouus successor in feudo tenetur soluere releuia non soluta.
- 5 Nouus successor in *emphiteusim*, debet soluere *laudimia* præterita non soluta.
- 6 Actio pro *laudimio* hypothecaria est.
- 8 *Ementes feuda, & soluentes releuia non soluta, debent sibi cedi facere actionem à fisco contra venditorem.*
- 9 Nouus *emphiteuta* soluens *laudimia* debet sibi cedi facere actionem contra suos authores venditores.
- 10 Nouus successor in feudo, tenetur soluere seruitia præterita non præstita per suos prædecesores.
- 11 Nouus successor an teneatur soluere canonem, tributa, decimas, ceteraq; onera, non soluta, remissiuè.

QVÆSTIO XXV.

I feudum alienaretur in extraneu, vel qs succederet in illo, & releuium nõ esset solutum à suo prædecesore, vel ab illo, à quo causam nouus successor habet, vel si esset plura releuia, an iste nouus successor, vel qui emit teneatur ad soluendum releuia non soluta per suos prædecesores? videtur dicendum, non esse soluenda, cum actio ad releuium tan-

tantum personam videtur adstringere
 vt supra 1. p. q. 7. annui ex Freccia, cæ-
 terisq; imò solus primogenitus vide-
 tur adstrictus ad illud soluendum, est
 namque onus personale feudatarij, &
 2 nō egreditur ipsius personam, adeò ut,
 alienata re, possessor nō teneatur arg.
 eorū, quæ dicit *gloss. in l. 3. S. opus ff. de*
alienat. iudic. mutand. causa fact. Vrsill.
ad Afflic. decis. 95. num. 4. facit quòd
 non ab simile notauit *Guid. Pap. decis.*
 3 9. affirmans de iure nouum successorē
 non teneri ad census præteritos, & nō
 solutos, reddens rationem, ex quo tã-
 tum est obligatus ipse primus emphi-
 teuta, cum actio personalis non sequat-
 ur fundi possessorem, facta alienatione
 l. 1. S. *heres ff. ad Trebell. Vrsill. d. de-*
cis. 95. num. 1. & 2. dicens decisionem
Guid. Pap. procedere in emphiteuta
Reipublicæ, in quo hoc speciale est,
 secus autem in emphiteusi priuatorū.

Conferunt huic conclusioni, quæ
 5 de laudimio scripta sunt, alias per *glos.*
 — in *S. 22. glo. 1. num. 139. vers. secundo,*
 dicentem Dominum non teneri ad faci-
 endam inuestituram ultimo succe-
 denti, nisi prius solutis laudimij præ-
 6 teritis, subditque pro laudimio dari ac-
 tionem hypothecariam contra nouum
 successorem, ita ex *Amad. de Ponte q. 45.*
 ¶ *laudimial. refert fuisse decisum Franch. de-*
cis. 430. Menoc. cons. 297. & 444. Surd.
decis. 31. qui latè de hac materia disputat,
Hieron. Lauren. decis. Auenion. 122. in-
sine, Gaspar. Tbesaur. decis. Pedem. 75. nu.
 3. Io. Bapt. *Consta de ratione rate q. 112.*
 num. 8. & 9.

Conferunt secundo, quæ notauit
 7 *Afflic. decis. 95. & ibi Vrsill. concluden-*
 tes, quod nouus successor teneatur solu-
 uere census, & laudimia præterita, est
 benè verum aduertendum in casu no-
 stro, quòd hæc cōclusio in Regno no-
 stro tantum substineri potest, vbi ne-
 gari non potest, quin hodie releuium
 non sit onus reale feudi, & quod actio
 pro illo sit realis, vel personalis in rem
 scripta, vt diximus d. q. 7. p. 1. licet

alias dicendum esset contrarium, cum
 actio ad releuium personalis sit, vt post
 alios ibi allegatos, aduertit *Mastrill.*
d. decis. 112. num. 56. ex verbis Frecc.
 dicentis, quòd persona feudatarij tan-
 tum grauata est ad soluendum rele-
 uium.

Aduerrendum secūdo est, per illos,
 8 qui de nouo succedunt in feudo, quod
 fortasse pater emisset, & releuia non
 essent soluta per præteritum possesso-
 rem, vt quando soluunt Fisco releuia
 prædicta non soluta, faciant sibi cede-
 re actiones contra dictos feudatarios,
 9 à quibus causam habent, prout ex l. *Mo-*
destinus, ff. de solution. ex l. in creditore,
ff. de cusion. aduertit in solutione lau-
dimiorum præteritorum non soluto-
rum, Vinc. de Franch. decis. 430. num. 1.
 idè sint cauti rales feudatarij emen-
 tes, & solventes releuia præterita, vt
 faciant sibi cedere actionem à Fisco,
 contra dictos creditores, & hoc ad
 omnes bonū finem, quia possunt age-
 re contra vendentes, maximè quando
 feudum liberè sine onere fuisset vene-
 ditum.

Declaro, non solum procedere hanc
 10 conclusionem in releuiis, sed etiam in
 seruitio feudali, vt nouus successor
 teneatur soluere, & prestare seruitia,
 non præstita per suos prædecessores;
 à quibus causam habet, secundum
Andr. de Isern. in cap. 1. S. hac edictali,
de probib. feud. alien. per Lothar. Frecc.
de subfeud. lib. 2. auctor. 5. num. 13.
idem Andr. in cap. 1. S. sed nec alia iustior,
quæ sit prima causa benefic. amittend. Af-
flie. d. decis. 95. num. 4. Lucas de Prima
in l. 2. in sine, C. de fund. rei priuat. Ma-
strill. d. decis. 112. num. 22.

Et in collectis, tributis, decimis,
 11 laudimij, canone, cæterisq; oneribus
 realibus, dicas hanc etiam procedere
 conclusionem, de quibus latè per *Afflic.*
d. decis. 95. vbi Vrsill. Vinc. de Franch.
d. decis. 430. cæteri; supra allegati, ad
 quos remitto lectorem.

~~INDEX~~

ARGVMENTVM.

Successor in feudo ex pacto, & prouidentia, an teneatur soluere releuium ob mortem vitimi decedentis, hesitatur. Negatiua proponitur sententia Frecc. & Bammacarij dubitantium, ex mente Andr. de Iser. Deinde incidenter multifariam differitur, quonam modo, iure, & ratione quis ad feudum ex pacto, & prouidentia succedere dicitur ex dictis per Germanos, Francigenas, & Citeramontanos, latèq; verba Isern. (in hærede tantum, releuium mos introduxit) declarantur. Tandem affirmatiua recipitur sententia, releuium esse soluendum, ex author. Frecc. & negatiuam sententiam sustentabilem esse proponitur.

S V M M A R I V M.

- 1 **S**uccedens in parte altera feudi per ius adcrefcendi non tenetur ad releuium ob mortem consueudatarij.
- 2 Succedens in feudo ex pacto, & prouidentia, an teneatur soluere releuium. Feudum ex pacto non dicitur venire ad successorum iure hereditario, sed ex forma pacti, dicitur primo concessionario succedere.
- 3 Successor in feudo ex pacto, dicitur se referre, ut membrum ad caput, ut riuulus ad fontem num. 4.
- 5 **V**ti causatum ad causam, siue principium 6. In sinu primi acquirentis dicitur fuisse.
- 7 In pectore primi acquirentis dicitur extasse, & in eius lumbis.
- 8 Successio in feudo ex pacto, respicit semper primum acquirentem, & n. 10. etiam si per mille manus transfret, ibid.
- 9 semper ad primum acquirentem vertit oculos, & in illis fert illud.
- 10 in veneratione habet

primum acquirentem.

debet habere sanguinem primi acquirentis, quinimmo purissimè eius sanguinem.

dicitur venire ad feudum, ut ex tunc, non autem ut ex nunc.

dicitur succedere ex vi concessionis, ex vi contractus, siue stipulationis.

dicitur succedere ex forma pacti, virtute primæ inuestituræ.

dicitur succedere ex propria vocatione, ex contractu donationis, & ex propria persona.

dicitur venire, non alio Marte, sed proprio, & iure proprio.

Ius proprium succedens in feudo ex pacto, est radicatum in prima inuestituræ.

Ius proprium succedens in feudo ex pacto velatum erat, nunc per mortem ultimi succedentis discopertum, & ac si nunquam velatum fuisse.

Feudum ex pacto defertur succedenti, ut quid distinctum ab hereditate, siue a massa hereditatis.

debetur tanquam quid precipuum, & ad instar aris alieni debiti agnatis, vel familia.

debetur ex legali prouidentia constituti, siue corporis singularis, & ante omnia deducitur.

Feudum ex pacto non spectat ad partes hereditarias, licet in hereditate reperitur.

Ius succedendi in feudo ex pacto, competit non à patre, sed à primo acquirente.

Sententia Bammacar. refertur, dicentis releuium non deberi in feudo ex pacto.

Andr. de Isern. in S. sed & res num. 9. ponderatur, & num. 27. & 30. 40. 48. 49. & seq.

Taxatiua includit casus expressos, alios autem excludit.

Releuium non debetur, ubi quis succedit ad feudum ex contractu facto inter viuos, vel radicato inter viuos.

Releuium non deberi à successore in feudo ex pacto, & prouidentia substatitur, ex Bammac. & Autoris sententia.

- 29 Lex odiosa intelligenda est in illo tantum casu, in quo loquitur.
- 30 Feudum ex pacto, ob delictum possidentis, vadit ad vocatum per pactum.
- 32 Feudum hereditarium ob delictum vadit ad Dominum.
- 33 Feudum ex pacto transfertur in ultimum succedentem vocatum, non ex persona ultimi morientis, sed primi acquirentis per mortem ultimi possidentis.
- 34 Frecc. sententia dicentis releuium non deberi de feudo ex pacto.
- 35 Successio feudi ex pacto à successione feudi hereditarij differunt.
- 36 Consuetudo soluendi releuium non est trahenda ad casum similem.
- 37 Gabella imposita ratione plaustrj, si dixerit de plaustro vini, non est soluenda de plaustro olei.
- 38 Natura feudi dicitur alterari ex pacto, vel prouidentia, & altera ex pacto, siue prouidentia assumere.
- 39 Successio ex pacto differt à successione hereditaria, ideò releuium non includit.
- 40 Releuium cur non debeatur ab inuestitio de feudo recasuro Regi, perpenditur ratio, quia venit ad feudum ex pacto, siue concessione Regis.
- 41 Succedens ex pacto, quia non succedit ut heres non tenetur ad releuium.
- 42 Onera, ut non debeantur ex re, sed ut libera sit, debemus semper interpretationem facere.
- 43 Inuestitura petenda est in feudo ex pacto, & prouidentia, ideò releuium deberi, difficultatur, & respondetur.
- 44 Successor in feudo ex pacto dicitur heres feudalis, ideò soluere debet releuium, contra Bamwac. sed respondetur m. 46.
- 45 Roland. à Vall. declaratur.
- 46 Successor in feudo ex pacto, quatenus dicitur heres feudalis, intelligitur respectu primi acquirentis.
- 47 Releuium non deberi in feudo ex pacto, suadetur auctoritate Frecc. & Bamwacarij.
- 48 Releuium, ut debeatur sufficit, quod concurrat maior pars requisitorum.
- 49 Successio in feudo ex pacto adhuc debet

considerari in solutione releuij.

- 50 Releuium esse soluendum per successorem ex pacto concluditur, ex auctoritate Freccia sibi contrarij.
- 51 Tempus petende inuestiturae in feudo ex pacto, & prouidentia remissiuè.

QVAESTIO XXVI.

Dixit Marin. Frecc. lib. 2. autor. 3. num. 15. quod si feudū esset cōcessū pluribus, & vno decedente, eius pars accresceret alteri,

in qua succederet, quo casu iste, q venit ad dictam partem, non tenetur ad releuium, ea nimirum ratione, quia hoc feudum, siue eius partem non habet ex successione, ut hæres, sed ex pacto, & contractu, quo casu consuetudo releuij non loquitur, quæ tantum in hærede releuiū introduxit, ut dixit Andr. de Ifern. in d. S. sed & res nu. 7.

- Ego sumpta occasione ex illis verbis Frecc. feudum ex forma concessionis non dicitur obueneri ad alterum, ex reg. iuris, sed ex pacto, & contractu; Quæro dum in feudo ex pacto, & prouidentia, quis non dicitur venire ad illud, uti hæres ultimi morientis, neq; titulo hereditario, sed ex pacto, & contractu concedentis, adeò ut primo acquirenti uideatur quis succedere ex forma pacti, Andr. de Ifern. in cap. 1. S. hoc quoq; num. 6. de success. feud. Bald. & Martin. Laudens. in cap. 1. de eo, qui sibi, & heredib. suis, V dalric. Zas. in epit. feud. p. 8. num. 6. Io. Borcholtem de feud. cap. 7. num. 93. Nicol. Intrigliol. de feud. centur. 1. q. 51. num. 301. ubi alios allegat, & dicitur venire ad illud successor, & se referre dicitur, ut membrum ad caput ita Io. Consalius de feud. cap. 8. num. 17.
- 3 Et uti riulus ad fontem, Bald. in cap. 1. an adgnat. Marin. Frecc. lib. 3. tit. de diffenent. inter feud. ex pacto, & hereditarium diff. 9.

- 5 diff. 9. & uti causatum ad causam, siue principium suum, *Consalius d. loco, & in*
- 6 sinu primi acquirentis dicitur fuisse, ita *Alex. Raudens. conf. 34. sub num. 16. vol. 1. Andr. Knichen de vestitur. pactio.*
- 7 cap. 2. nu. 78. p. 1. siue in eius pectore extasse dicitur, ita *Io. Alsot. disput. feud. thes. 8. & in eius lumbis fuisse dicitur, ita Bernard. Greueus in practicis conclusionibus ad singul. obseru. Gayll. lib. 2. conclus. 149. nu. 2. Eumq; solum in succedendo respicit, Bal. in cap. 1. S. fin. de success. feud. idem Bald. & Laudens. in cap. 1. de eo, qui sibi, & hered. suis, Roland. à Vall.*
- 8 *conf. 3. num. 9. vol. 1. Ad quem semper vertit oculos, Marin. Frecc. lib. 3. de differ. inter feud. ex pacto, & hereditario, diff. 9. siue quem semper fert in oculis, ita Io. Vagnerus disput. feudal. 6. thes. 6.*
- 16 Et in veneratione habet, *Io. Alsotus d. disput. 6. thes. 13. semperq; respectum ad illud habet, Vagner. d. loco. Quinimmo & si per mille manus transiret, Bald. in cap. 1. num. 6. de feud. Marchia, ubi Afflict. num. 12. & in cap. 1. num. 5. fe vassall. feud. priuetur. Guliel. Harnetton. de feud. lib. 2. c. 5. Herman. Vult. lib. 1. cap. 9. num. 104. vers. in hac opinionum.*
- 11 varietate. Et sanguinem primi acquirentis habere necesse, quis habet, ut post alios *Vulteus lib. 1. cap. 8. n. 26. vers. ita igitur hoc omne. Quinimmo purissimo sanguinis riuulo, ita Bartholomeus Casensinus de caualcata, & seruit. feudal. cap. 13. nu. 20. par. 2. Et succedens dicitur venire, ut ex tunc, non ut ex nunc*
- 12 *Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 7. in fin. de inuest. de re alien. fact. Andr. Knich. de vestitur. pactio. cap. 2. num. 9. par. 1. Et*
- 13 dicitur venire ex vi conuentionis, *Frecc. lib. 3. tit. de different. inter feud. ex pacto, & heredit. diff. 9. Curt. conf. 50. vol. 4. Immo vi contractus, Nicol. Intrigliol. cent. 1. q. 51. nu. 149. siue stipulationis, Barthol. Camerar. in cap. Imperial. S. prae-*
- 14 *terea ducatus, vel pacti in inueltitura appositi, Socc. conf. 19. incip. pro decisione vol. 5. Ex virtute primae inueltiturae, Iul. Clar. in S. feudum q. 79. num. 3. vers. nam*
- 15 *& hoc casu. & ex propria vocatione, Andr. Knichen de vestitur. pactio. cap. 2. nu. 9. Immo ex contractu donationis, & concessionis de per se, Frecc. d. loco diff. 1. & ex propria persona, Paris. conf. 65. num. 26. vol. 3. Philipp. Matthei inter conf. Academiae Marpurgens. vol. 3. conf. 16 25. num. 25. Immo non alio Marte, sed proprio; Andr. Knichen. d. cap. 2. num. 9. Et iure proprio dicitur venire ad feudum, Andr. Gayll. lib. 2. obseru. 154. Quod*
- 17 *ius proprium erat iam ante radicatum in prima inueltitura, Chacheran. decis. 1. 18 nu. 1. Quod velatum, quasi erat, nunc per mortem vassalli proximè defuncti discopertum, Frecc. d. loco diff. 26. Cuius mortis, & uelaminis sublatis de causa, habetur illa ratio, ac si nunquam in mundo extitisset, Frecc. d. loco diff. 6.*
- Item feudum ex pacto defertur, ut
- 19 quid distinctum, & separatum ab hereditate allodiali, *Decius conf. 78. num. 4. & 5. Chacheran. decis. 161. nu. 10. ceteriq; passim; siue à massa hereditaria, ita Andr. Knichen de vestitur. pactio. par. 1.*
- 20 *cap. 2. num. 40. Et debetur tanquam quid præcipuum, Henrich. à Rosental. cap. 7. conclus. 13. num. 10. & debetur tanquam ad instar æris alieni debiti, & adgnatis, uel familiae, Hartam. Pistor. lib. 2. quest. iuris par. 2. q. 38. num. 20. Rosental. d. cap. 7. conclus. 13. nu. 10. Hubert. Giphanius de iure feud. cap. 12. nu. 6.*
- 21 *vers. quia feudum debetur, ex legali prouidentia constituti, Io. Vagner. disput. feud. 6. thes. 7. siue corporis cuiusdam singularis, Io. Alsotus disput. feudal. 7. thes. 8. quod ante omnia deducitur Hartam. Pistor. d. lib. 2. par. 2. q. 38. num. 2. Ludolph. Schrader. de feud. par. 7. cap. 5. u. 51. & seqq. Rosental. d. concl. 13. nu. 10.*
- 22 Et in summa in quantum spectat ad nostram questionem, feudum ex pacto ad partes hereditatis minimè spectat, *Alex. Raudens. conf. 1. nu. 142. lib. 1. licet in hereditate reperiatur, Marin. Frecc. tit. de differen. feud. ex pacto, & prouidentia*
- 23 *diff. 8. Et succedendi ius competit in feudo ex pacto, & prouidentia, non*

ex patre, sed à primo acquirente, *Andr. Gayll. lib. 1. obseru. 49. ita Franc. Iacobus à Monte Regali cap. 4. de modo acquir. feud. pater. concl. 4. num. 40. hisq; similibus, & alijs attributis feudum ex pacto exornatur, de quo feudo ex pacto, & prouidentia permulta eruditè discurret Iul. Cesar. Gallupp. par. 1. sui method. feud. cap. 5.*

Sed vt ad rem, vndè digressus fui
24 redeam, in hac quæstione duas reperio sententias DD. vna quæ dicit non esse soluendum releuium in feudo ex pacto, & prouidentia, altera, esse soluendum. *D. Oñ. Bammac. in addit. ad Frecc. d. loco, in eam inclinauit sententiam, dicèdo releuium non deberi per hæc verba, Notes ad hoc verba Ifern. in d. S. sed & res per quos fiat inuestit. ex cuius dictis colligas conclusionem, qd releuium non debetur in feudo ex pacto, quia succedens, non vt hæres, neq; titulo hæreditario habet feudum, sed ex pacto, & contractu concedentis, & sic consuetudo, quæ in hærede succedente in feudo releuium introduxit, cessat; hæc Bammac. qui in fine subdit, sed cogitabis, quasi quod hoc absolute non firmer.*

25 Prò qua sententia faciunt verba *Ifern. in d. S. sed & res num. 9. in fine* dicentis, quod solutio releuij introducta est in succedente hærede tantū, pondera mecum taxatiuam illam, tantum, ex quibus viderur, quod semper, quod quis ad feudum succedit vt hæres, soluit releuium, sed quando non succedit ad feudum vt hæres, vt in feudo ex pacto, & prouidentia, tunc ratio-
26 ne taxatiuæ, quæ alios casus, vltra expressos, excludere videtur, idèd soluere non debet, quam ponderatione benè detexit Frecc. d. loco dicens, quòd quando feudum ex forma concessionis obuenit alicui, non dicitur obuenire ex reg. iuris, sed ex pacto, vel ex contractu, quo casu consuetudo non loquitur, sed loquitur quando iure successorio regulari, quis admittitur ad

feudum, ex quibus vides, quod illa taxatiua tantum includit casum, quando succeditur vt hæres, & excludit alios casus in quibus non succeditur iure hæreditario.

Vnde idem Bammac. in *addit. ad Ifern. in d. S. sed & res num. 7. in fine*, ad illa verba, *in hærede tantum*, dicit, Notes perpetuū, hæc verba Ifern. est enim clavis totius materiæ releuij, ex qua plures terminari possunt quæstiones, & in summa in omnibus contractibus factis inter viuos, vel radicatis inter viuos, ex quorum viribus feuda vadūt ad filios, & non tamquam hæredes, titulo hæreditario, & successorio, sed particulari ex pacto, vel contractu, tūc releuium non debetur, ratio assignatur ab Ifern. hìc, quia in succedente hærede tantū solutionem releuij mos introduxit. Hæc Bammac. ibi ad Ifer.

Ego verò sententiam Bammac. se-
28 quendo (licet contrariū referat Frecc. loco inferius allegando) dico, iure, & ratione sustineri posse, vt succedens in feudo ex pacto, & prouidentia releuium soluere non teneatur. Tum primo sic argumentando, releuij solutio odiosa est, contra iuris communis feudorum regulas, vt supra docuimus, sed in odiosis stricta facienda est interpretatio, adeòt in illo casu, in quo lex illa odiosa loquitur, est intelligenda, & in illo nos loqui debemus, nec aliter casum illum, ad alium casum extendere debemus, ità *Rosental. d. concl. 66. 3 onum. 6. cap. 6.* adeòt casum omissum, & nos debemus omittere, vulgat. s. iuribus, sed consuetudo releuij loquuta, & introducta fuit in hærede succedente tantum, vt dixit *Andr. de Ifern. d. nu. 7. & 9.* Ergo dicendum est non habere locum in illo, qui succedit, non vt hæres, sed ex pacto, & prouidentia concedentis, & concessionarij, vide quæ dicam infra q. 28. vers. non tamen erit inferendum.

Quam consequentiam probo, quia succedens ex pacto, non dicitur proprie

priè succedere, quia non defertur feudū (vt dixi) ex regula feudi sed ex prouidentia pacti, vt ait *Frecc. d. num. 15.* & nos modò annuimus, consuetudo autem loquuta fuit in succedente hærede tantum, & sic in casu proprio, ergò non est trahenda ad casum improprium.

Tum secundo, quia in specie hoc
 31 firmavit *Frecc. d. loco paulò inferiùs*, quod idè feudum ex pacto, & prouidentia ob delictum feudatarii, non vadit ad Dominum, sed ad vocatum
 32 per pactum, *Frecc. d. loco col. 1.* secus in hæreditario, quod vadit ad Dominū, de quo *Nicol. Intrigliol. cent. 1. q. 5 1. nu. 28. & seq. Rosental. cap. 7. conclus. 20. Vldaric. Zas. de feud. par. x. S. nunc ad secundum, Thom. de Marin. de generib. feud. tit. 2. nu. 86. & 60. Carol. à Kircheberg. in suo discursu de feud. ex pacto, & prouidentia cap. 5. num. 95.* cæteri; quia ip-
 33 se non est verus possessor, & feudum transfertur in ipsum non ex successione vltimis decedentis, *Caphal. conf. 4. nu. 43. lib. 1.* sed propter eius mortem de primo concessionario ad ipsū transfertur ex pacto, idè infert *Frecc. ibi*
 34 quod releuium soluere non debet, èd quòd non succedit verè iure regulari feudorum, sed ex pacto, & prouidentia primi acquirentis, *Ifern. in cap. 1. S. sciendum num. 5. de feud. cognit. Frecc. de different. feud. ex pacto diff. 33. Rosental. de feud. tit. de success. ex tex. cap. 7. conclus. x. nu. 8. & Frecc. d. author. 3. post Tyraquell. Paul. de Castr. Cassaneum, Rum. Bald. cæterusq; allegat ab Ifern.*

Et si quis veller dicere, quod suc-
 35 cedit ad similitudinem, vel quod successio ex pacto similis est successioni hæreditariæ, quod est falsum, vt *Affliet. in cap. 1. num. 7. de capit. Corrad.*
 36 adhuc dico, quod dicta consuetudo non est intelligenda, & trahenda ad casum similem, vt dicit *Frecc. ibidem Ifern. in cap. 1. S. in ostenditijs nu. 15. circa principium de capitul. Corrad. subdens Ifern. nec esse trahendum, etiã si esset*

37 idemptitas rationis, & dat exemplum, vt si gabella soluenda sit de plauastro vini, non est soluenda de plauastro olei, licet ratio soluendæ gabellæ esset tantum in plauastro, non autem in vino, vbi
 38 allegat iura. Insuper alia rone potissima, quia quando feudum conceditur sub pacto, & prouidentia, dicitur natura feudi alterari, & alteram assumere ex forma pacti, quod apoonitur, & secundum illud regulari debet, quippe limitat, vel explicat successionem, ad quã, vt quis admittatur, sufficit vt habeat qualitates requisitas in pacto, quo casu vocatus, licet non veniat ad feudum post mortem vltimi possidentis, tamen quia mors est causa, vt ipse capiat feudum, non autem regularis successio (vt supra annui) quæ per pactum alterata est, sed in hoc casu releuii, actendi debet rei natura. ex qua
 39 oritur actio, nempe ipsa successio hæreditatis, sed mutata natura feudi, seu alterata per pactum, & prouidentiam concedentis, tunc dicit *Frecc. ibid. d. col. 1. circa finem fol. 3 18.* quod transfertur in aliam speciem successionis, quæ nõ requirit, vt quis sit hæres vltimi decedentis, ergò cū sit alia species successionis nõ potest nasci actio ad releuiū, quæ tantum nascitur in succedente hærede, vt dixit *Ifern. ibi d. S. sed & res.*

Conferunt, quæ dixi de feudo reca-
 40 suro Regi per mortè Titii, & alteri in dicto casu mortis concessio, vt inuestitus succedens per mortè Titii, non teneatur soluere releuium, ea potissima ratione, quia inuestitus uenit ad feudum, non ut hæres Titii, sed ex pacto, & concessione facta à Domino, & sic ex contractu radicato inter uiuos, quod idem dicendū uideretur in casu nostro, in quo quis uenit ad feudum propter mortem, non ut hæres succedens ultimo decedenti, sed uenit ex prouidentia, & pacto primi acquirentis uti uocatus per inuestituram, & nõ uti hæres, & proximior vltimi decedentis, sed uti habens qualitatem succedendi per legem

gem inuestituræ appositam, & sic dum in feudo ex pacto, & prouidentia quis non dicitur venire, ut hæres, meritò consuetudo releuij soluendi, non est intelligenda in eo, cum in hærede tantum loquuta sit, & hoc casu dicit *Frecc. d. loco nu. 15. propè num. 16.* quòd cum non sit clarum illud deberi, dum in hærede tantum consuetudo introduxit, sequitur, quòd & nos nec inducere debemus, imò quòd magis est fauere debemus libertati, & propitius ad absoluendum, nec noua onera imponere, & dum in hoc casu quid certi habere non possumus, tunc consuetudo à lege interpretatur, ut de vno casu ad alium sibi similem non fiat extensio, & cum omisum sit, non debet suppleri in dānum alterius, meritò cum in feudo ex pacto, & prouidentia nihil certi habeamus per consuetudinem, sequitur, quòd omisit casum hunc, cum prorsus contraria sint feuda ex pacto, & hæreditaria, ut suo diximus loco, & per *DD in cap. 1. an agnat Frecc. num. 15.* per totam illam intercapedinem, & alia, ut per eum, quæ in specie videntur facere ad casum nostrum, ergo de contrario ad contrarium non est trahenda.

Sed huic, quam fundauimus, sententiæ, nimis videtur obstare vna difficultas, & est, quòd succedens ex pacto, & prouidentia per mortem vltimi decedentis tenetur petere inuestituram, sed releuium debetur propter renouationem inuestituræ, ut supra diximus, quia respondetur, & multi sunt casus, in quibus petitur inuestitura, & non soluitur releuium, ut in feudo empto vbi succeditur ex contractu, ut supra diximus, & in refutatione immediatè successuro &c. & sic non est bona difficultas.

Sed alia est difficultas, quæ magis stringit, & obstare videtur, quia iste vocatus ex pacto ad feudum post mortem per inuestituram dixit *Roland. à Vall. conf. 40. num. 10. vol. 4.* dicitur succedere in feudo etiam repudiata

hæreditate vniuersali, quia satis est, & sit hæres feudalis, & sic in dicto feudo succedat, quo casu, cum sit hæres in feudo verificantur verba *Ifern.* quòd in successore hærede tantum consuetudo releuium induxit.

Cui secundæ difficultati, quæ me trepidare facit ab opinione *Bammac.* adhuc respondetur vltra ea, quæ diximus supra si debeat releuium de feudo legato cum assensu, dicas quòd dicta *Roland. à Vall.* sunt contra omnes feudorum regulas, dicentes quòd in feudo ex pacto, quis non venit ut hæres, sed ex pacto, ut in spē apertis tibiis dixit post cæteros *Laurent. Syluan. de feud. recognit. quæst. 79. num. 3. ex tex. in l. an vitium S. ex facto ff. de diuers. temp. præ-*

46 *scription.* vel si admitteremus, quòd esset hæres, tunc esset intelligendum, non ut hæres vltimi decedentis, sed primis acquirentis, ut dicit *Horat. Montanus loco allegando*, cui succedere dicitur, ut supra dixi, & hoc concedendum puto, quo casu deficit essentia releuij, quæ est medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, & primus acquirens non est mortuus in illo anno, sed ante, ergo releuium non debetur.

47 Ex quibus dubia videtur huius altercationis decisio, in qua ego fateor, quòd nisi haberem authoritates *Frecc. & Bammacar.* non recederem in iudicando à contraria, ut succedens in feudo ex pacto soluat releuium, quia sub-

48 stentabilis erat, in ea enim concurrat mors feudatarij, petitio inuestituræ, recognitio, & successio, quæ requiruntur in solutione releuij, & licet non concurrat ista vltima qualitas, nempe hæredis, sufficit ut cõcurrat maior pars requisitorum, licet aliquo modo talis succedens posset dici succedere, ut hæ-

49 res primi acquirentis; Et quia magis frequens est ista successio hæreditario iure, meritò cum leges adaptantur ad ea, quæ frequentius accidunt, idè loquuta fuit de casu isto, rãquam de frequentiori, ergo non est dicendū, quòd

casus in feudo ex pacto succedendi, nō est sub ea comprehensus, cui considerationi, & si uideantur adhuc obstare uerba illa Iser. in hærede tantum, qui loquitur limitatè, & taxatiuè, ex rationibus, & dictis Frecc. & Bammacar. locis supra allegatis, Tamen, dum adhuc esse anceps, inter legēdo accurrit mihi Freccia locus lib. 3. de subfeud. tit. de diff. inter feud. ex pact. & prouid. diff. 29. 50 qui immemor eorum, quæ dixit (contra solitum suum) in dicto loco *autb. 3.* dicit quod ubi feudum est ex pacto, & prouidentia successor infra annum, & diem petet renouationē investituræ, ut in *cap. 1. quo temp. milis*, Et in Regno soluet releuium ex more, pro obtinenda renouationē investituræ, ergo soluet releuium &c. ex quibus uiderur, quod sit sopita hæc quæstio ex auctoritate Freccia hoc in ultimo loco, qui contrarium uidetur admittere, quod contrarium esset de iure tenendum in feudo ex pacto, & prouidentia, & postea gauisus sum maximè, quod ædita est repetitio aurea in *cap. Imperialem præcitati d. Horatii Montani, qui in d. S. præterea num. 48.* affirmatiuam, quam ego naturali ratione, & iudicio adductus indicauit, ut ex feudo, & pacto solui debeat releuiū, ijs adductis rationibus, licet parum intricatè loquatur, sed ego eius mentem subito percepi, Primo dicit ipse exemplo prælati, donatarij, & alterius, qui uenit ad feudū ex cōtractu; Prælati enim non soluit, quia ad ipsum non uadit dominium, sed administratio, nec ementes, vel donatarij, quia ipsi nō succedunt ob mortem, ergo soli succedentes (ut mos est) debent soluere releuiū, quando tamen in eis transfertur dominium ob mortem, quia etiam filij, donatarij tamen patris, nec soluunt releuium ob patris mortem, sufficit enim, dicit ipse, quod transferatur dominium post mortem, siue ille, in quem transfertur, sit hæres, ut in feudo hæreditario, siue successor, ut in feudo ex pacto, quia utroq; casu

debetur releuium, ea ratione, nam adhuc in feudo ex pacto ultimus successor dicitur esse hæres saltem primi acquirentis, cuius respectu dicitur habere qualitatem hæreditariam.

Et tacitè uidetur respondere ad dicta Andr. & Freccia, & Bammacar. dicentium, quod successor in feudo ex pacto non uenit ut hæres, sed ex contractu, & sic ex pacto primi acquirentis, dicens, quod hæc ratio extrinsecè militat in feudo hæreditario, in eo .n. uersatur prouidentia acquirentis, qui prouidet suis descendens, & prouidentia dantis, ut dixi, non autem intrinsecè, quia aliàs contineret duas naturas contrarias.

Sed adhuc dubito, quia uerba Andr. Iser. dicentis in hærede tantum, & ubi hæreditario iure succeditur mos releuiū introduxit obstant, cogita tñ, quia habes hinc inde rationes, & auctoritates, Quid autem in iudicando sentirem si casus occurrerit, Deus uidebit.

Et rationes Horatii Montani, licet sint subtiles, & argutes, non tollit, nec diruunt uerba Andr. sic semper obseruata in hærede, ubi hæreditario iure succeditur, nisi tamè dicas sufficere, ut concurrat maior pars requisitorum, nempe mors ultimi possessoris, petitio investituræ, eiusq; renouatio, hæc sufficiunt pro resolutione istius quæstionis, Et quando incipiat currere tempus ad petendam investituram in feudo ex pacto, & prouidentia dicam infra quæst. 3 t. par. 5.

ARGUMENTVM

ARGUMENTVM

De feudo possessio per Vniuersitatem, vel Societatem, Collegium, aliaue loca, quid statuendum circa solutionem releuij, stante quod nunquam, & perraro deficiunt, consertur, quod tenentur pete.

petere eorū administrationes inuestiturā, Et Vassalli Vniuersitatū, & Collegiorū tenentur seruire eorum administratoribus, Negatiua refertur sententia de iure, vt non soluant Vniuersitates, licet sit contrarium receptum, vt singulis quindecim annis soluant, itēque duplicatum releuium in suo casu soluet, nisi culpa non daesset.

S V M M A R I V M.

- 1 Inuestitura de feudo possessa per Ecclesiā, Vniuersitatem, vel Collegia debet peti per Rectorem, Syndicum, vel Aconomū.
- 2 Vassallus Vniuersitatis, Collegij, vel Ecclesiæ tenetur tantum seruire Syndico, Aconomo, vel Reftori.
- 3 Non singulorum, sed Reipublica libertus, dicitur esse libertus.
- 4 Vniuersitates an teneantur soluere releuiū dubitatur, negatiuè concluditur num. 6.
- 5 Vniuersitas non tenetur soluere releuium quando Syndicus deserit officium, & succedit alter in illo.
- 7 Vniuersitates hodie in Regno nostro Neapolitano soluant releuium singulis quibusq; quindecim annis.
- 8 Feudum dum venditur, vel conceditur Vniuersitati, hodie in Regno nostro apponitur clausula de Stilo Caucellaria, quod soluant releuium singulis quindecim annis.
- 9 Vniuersitas si tempore præfinito non soluit releuium, tunc duplicati penam subibit.
- 10 Quod intellige si dolo, vel culpa non solueret.

QVÆSTIO XXVII!

Vniuersitates, Collegia, Ecclesias, hisq; similia loca, & personæ, possidere iam videmus feuda, eorumq; inuestitura à Domino, à quo feuda tenent, Syndici, Rectores,

Administratores, Aconomi, hisq; similes eorum officiales inuestituram petere tenentur ita Henrich. à Rosental. cap. 6. conclus. 63. nu. 3. tit. quibus mod. feud. acquir. licet è cōtrā vassallus Vniuersitatis non tenetur seruire singulis de Vniuersitate, vel Collegio, sed tantum Syndico, vel Reftori, vel Aconomo, vel eius principali administratori, ita Iacob. de Ardizon. in sua summ. Rub. vtrum vassallus alicuius Vniuersitatis cap. 63. Andr. de Isern. in cap. omnes num. 6. si de feud. defunct. vbi Præposit. num. 4. in fine, Martin. Laudens. nu. 11. Afflic. num. 29. Aluar. in cap. 1. S. præterea Ducatus de probib. feud. alienat. per Federic. vbi Præposit. num. 6. Blanc. in Epit. feud. lib. 2. cap. 1. nu. 19. Vdalric. Zas. par. 7. num. 53. Bartol. Chassani. in consuet. Burgund. tit. dez fiedz Rub. 3. S. 7. num. 5. in princip. Ludolph. Scradet. p. 6. cap. 5. num. 11. Est namque huius dicti ratio, quia nō est singulorū libertus, sed Respublica honorem habere debet à liberto l. sed si hac lege S. qui manumittitur ff. de in ius vocand. prout etiā suo loco dicemus, illis enim seruiendum, quibus fidelitatis iuramentum præstatur.

4 Et quia Vniuersitates, cæteraque loca supradiçta, nunquam, & perrarò moriuntur, siue pereunt, videbatur, quod Dominus perpetuò releuium habere nō possit, imò illo priuaretur, dum mors nunquam interueniret, per consequens releuium non deberetur, Frecc. d. auctor. 3. nu. 41. quia (vt iam toties dixi) ab hærede tantum soluendum est releuium, & casu, quo Vniuersitas deperiret, adhuc succederet Rex in dicto feudo, tanquam dominus directus, dum nullus extat successor, & hoc casu neque releuium haberet, cum res sua nemini seruiat.

5 Nec potest dici, vt ait Frecc. d. auctor. num. 15. circa medium col. 2. quod de feudo possessa per Vniuersitatē, aliaque supradiçta loca esset soluendum releuium, quando vnus Syndicus, &

tù Rector subrogatur, & eligitur in locum alterius, rùm quia esset quodã onus de continuo singulis annis, rùm quia illa dicitur subrogatio, & electio vnus in locum alterius, & non dicitur mors, sed releuij consuetudo in morte feudatarij loquuta est in hærede, ideo hunc casum videtur ommissum per consuetudinem; dum de eo non fuit loquuta, & hoc ita debere procedere de iure, Rex enim cõcedendo feudã dictis locis, sciens ea nunquam deperitura, & saltim rarò videtur tacitè releuiũ remisisse, dum ad manus mortuas transit concessio; Et quod Vniuersitates non teneantur ad solutionem releuij tenet *Frecc. d. authorit. 3. num. 49. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 638. Camill. Borrell. in sum. dec. tit. de releuio num. 12.*

7 Quibus, & alijs mori rationibus fiscales Regni nostri practicam in hoc introduxerunt considerando supra dicta, de quibus *Frecc. d. loco*, vt singulis quindecim quibusque annis Vniuersitates, Ecclesiæ, sisq; similia loca soluant releuium, subdit *Frecc.* quod de hac practica nulla potest reddi ratio certa; Et ita ex forma Cancellariæ præstantur assensus supet venditionibus factis dictis locis, siuè in concessionibus, dumodo soluatur releuium singulis quibusq; quindecim annis, & hæc clausula semper debet apponi, quãdo transit ad manus mortuas, & sic habet stilus Regiæ Camere, quod releuium ab Ecclesia soluatur singulis quindecim annis, & dicitur quinquennium, & sic fuisse decisũ, & executum in anno 1614. in causa Monasterij Montis Oliueti à Regio Fisco refert *Horat. Montan. in S. præbere as si quis in feudatus num. 52. sub lit. E.* dicens hæc loca præstare releuia saltem ex conuentione, sub qua assensus recipiunt.

Quod si intrã præfixum tempus in quindecimo anno Vniuersitates, ceteraq; loca inuestituram non peti-

9 rint, pena duplicati releuij mulctanda sunt, tum ex regulis ordinarijs, & vulgaris, rùm quia in specie in pœna amissionis feudi ob non petitam inuestituram, cuius locum subrogatum est releuium, dixerunt *Aluarot. in cap. 1. vbi Præposit. num. 2. de capitul. Corrad. Mar. Soccin. consil. 115. num. 26. lib. 2.*

10 quorum dicta demũ ita admittit *Ludolph. Scrad. de feud. par. 2. nona par. principalis sectio 9. nu. 55.* si dicta Vniuersitas dolo, vel culpa careret, vt potè si Ciuitas, vel Vniuersitas iniunxerit Syndico, vel Rectori, vt inuestituram peteret, secus autem si dicta Vniuersitas, vel alia loca fuerint in culpa, vel in dolo in non petendo, nec mandando, prout ibi declarat *Scrad. & Vniuersitates*, cæteraq; loca hodie soluunt releuia *Camill. Borrell. vbi supra num. 13.*

ARGVMENTVM.

Ecclesia feudum possidente, & mortuo eius Prælato, an debeat solui releuiũ per Prælatum successorem in Ecclesia, & per consequens in dicto feudo ob mortem Prælati prædecessoris, & negatiuam sententiam suaderunt per multi, quorum rationes subnectuntur, Idè in tributo ratione feudi, nec munera sordida, nisi pactum adesset in inuestitura, vt debeat, vel præscriptum esset, vel si vna vice solutum esset, vel si Curia esset in possessione exigendi, vel tẽpus legitimũ effluxũ, nec facta Prælati in hoc præiudicant Ecclesiæ, & in hoc attenditur esse consuetudinem, Assurationem præstare tenetur Prælati, & iuramentũ fidelitatis.

SVMMA RIVM.

Prælati succedens Prælato in Ecclesia feudum possidente an teneatur solue-

- re releuium ob Prælati mortem.*
- 3 Prælati non est dominus feudorum Ecclesie, sed administrator.
 - 4 Consuetudo, siue statutum laicorum generaliter loquens non comprehendit Ecclesiam quando de eius damno tractatur.
 - 5 Ecclesia non tenetur soluere tributa ratione feudorum imposta.
 - 6 Releuium debetur ob mortem Prælati de feudo per Ecclesiam possessore, quando in inuestitura fuisset appositum pactum, quod soluat.
 - 8 Pacta in inuestitura apposta sunt seruanda, etiam si natura feudorum derogent.
 - 9 Releuium ab Ecclesia debetur, si contra Ecclesiam obstat legitima præscriptio.
 - 10 Prælati succedens in Ecclesia tenetur soluere releuium, si prædecessor soluerit, & post solutionem effluxi fuerunt 40. anni in vita soluentis.
 - 11 Item Fiscus Regius dicitur eo casu esse in possessione exigendi, & si non superuixisset.
 - 12 Ecclesia succumbens in possessorio soluendi releuium, debet soluere, præmissa protestatione circa causam petitorij.
 - 13 Solutio facta de releuio, ut præiudicet Ecclesie, debet specificè dici, quod soluitur releuium, & fiscus in receptione debet specificare, quod recipit pro releuio.
 - 14 Solutio specificata de releuio non præiudicat Ecclesie si Prælati se protestaretur.
 - 15 Ecclesia debet soluere releuium, si fiscus esset in possessione exigendi illud.
 - 17 Prælati debet soluere releuium, si fiscus probaret, quod sui antecessores soluisent, non obstante, quod suus antecessor immediatus non soluisset.
 - 17 Prælati negante soluere releuium, tunc Curia existens in possessione illud exigendi esset manutenenda in possessione per iuris remedia.
 - 18 Onus probandi releuij solutionem contra Ecclesiam spectat ad fiscum Regis.
 - 19 Prælati factum, in solutione releuij non præiudicat Ecclesie, imò nec delictum num. 24.
 - 20 Registra probant solutionem releuij factam esse à Prælato.

- 11 Prælati non debet soluere releuium, si fiscus tantum probaret, quod alij conuicini soluent.
- 22 Prælati debet soluere releuium, quando fiscus probaret consuetudinem vigere in Regno illo, Prælatos soluisse, & soluere.
- 23 Prælati & si immunis à solutione releuij, non liberatur ab onere asecurationis, & iuramenti, & homagij nomine Ecclesie.
- 24 Prælati possidens feuda, siue ex propria persona, siue ex Ecclesia uiuit iure laicorum quoad feudum.
- 25 Negligentia Officialium Regis in non exigendo releuia à Prælati, non nocet Regi.
- 26 Ecclesia possidentes feuda, in Regno soluunt releuium singulis quindecim annis.

QVÆSTIO XXVIII.

- 1 Contrariam præcedenti sententiam declarando statuere Doctores feudistæ in Ecclesia possidente feuda, ut Prælati nouus successor in Ecclesia, Prælato mortuo, non teneatur soluere releuim ob eius mortem, ita firmarunt Andr. de Ifern. in cap. 1. S. similiter in hostenditij num. 15. de capitul. Corrad. ubi Afflic. nu. 9. Marin. Frecc. d. author. 3. num. 39. Iacob. de Aijell. de iure ad hoc num. 75. Iacobin. de S. Georgio in inuest. feud. in verbo feudum num. 33. Luc. de Penn. in simili in l. si diuina num. 9. cum seq. C. de exactor. tributorum lib. 10. Scip. Rouit. pragm. 2. S. item volumus num. 10. de offic. Procurat. Casar. Camill. Medic. conf. 55. num. 20. Marcus Antonius Genuens. præticab. Ecclesiastic. tricenario p. quæst. 21. nu. 1.
- 2 Ratio huius conclusionis, quam DD. sequuntur, pender ex illa clauis totius materiæ releuij, nempe, quòd dum solutio releuij inducta est in succedente hærede tantum, sequitur, quòd dum Prælati non sit dominus rerum Ecclesie, sed ipsa Ecclesia, & Prælati ipse

- se Procurator, siuè administrator tantum; & licet videatur succedere, tamè succedit in administratione, & ideo nō est trahendum ad alium casum, vel sibi similem; prout est in Prælato, hanc rationem adducit *Ifern. d. loco num. 15. circa principium, sequuntur Afflicti. Frecc. & Marc. Anton. Genuens. allegatis locis,*
- 4 aliam rationem adducit *Afflicti. d. loco num. 9.* dicitis, quod solutio releuij inducta est ex consuetudine laicorum, & ideo si Ecclesia solueret releuium ex consuetudine laicorum, quod redundaret in sui damnum, sequeretur, quod consuetudo, siuè statutum laicorum generaliter loquens comprehenderet Ecclesias, reluctantibus iuribus apertis *cap. Ecclesia S. Mariae de constitut. ubi Canonista, & vt consuetudines, siue statuta laicorum, maximè redundantes in damnum Ecclesiae, non liget Ecclesias, siuè Ecclesiasticas personas, hæc Afflicti. ibi.*
- 5 Amplia hanc conclusionem; vt Ecclesia non teneatur soluere nec tributa fortè imposita ratione feudorum, ita *Innoc. in cap. verum etiam de foro compet. Iacob. de S. Georgio in inuest. feudal. in verbo in feudum num. 35.*
- 6 Amplia secundo, vt Ecclesia nō teneatur lubire munera sordida extraordinaria, nec superindicta, & alia, vt late per *Luc. de Penn. in d.l. si diuina. num. 10. cum seq.* nisi tamen in concessione fuisset pactum appositum, vt solueret, ita *Luc. de Penn. & Iacobin. dictis locis, & ego inferius.*
- Declaranda tamen venit hæc conclusio in multis casibus, in quibus in casu prædicto releuium posset solui, & quomodo intelligatur. Primo declaratur, tunc demum procedere dictam conclusionem; si nihil inuestitura fuisset dictum de releuio, quod si pacto cautum esset, vt releuium solueretur quando Prælatus moreretur, tunc deberetur, ita limitat *Andr. de Iser. in d. S. in hostenditij num. 15. circa finem versitem se probaret Curia, sequitur Afflicti. num. 10.*
- 8 *vers. secundo fallit, ea ratione quia pacta in inuestitura attendenda sunt, etiã si nature feudorum repugnarent, tunc enim releuij solutio loco seruitij exigetur; hæc Afflicti. ibi, Marc. Ant. Genuens. ubi supra num. 3. & in tributis, & alijs oneribus Luc. de Penn. d. loco, & Iacob. de S. Georgio d. loco in verbo feudum num. 33. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 636. & 637. Petr. de Georg. de concess. feud. par. 8. q. 16. nu. 4. Camill. Borrell. in summ. decis. tit. de releuio num. 11. Rouit. prag. 2. nu. 16. de offic. Procurator. Cesar.*
- 9 Declara secundo, si Curia contra Ecclesiam hæc releuij solutionem præscripsisset longho tēpore, illud exigēdo, vel longissimo, ita *Ifern. d. loco vers. secus si Ecclesia, sequitur Afflicti. ibi num. 9. circa finem, & num. 10. vt eo casu teneatur soluere, ita DD. locis præcitatis, & in solutione tributi, & aliorum Luc. de Penn. & Iacobin. locis antecitatis Genuens. ubi supra num. 1. circa finem.*
- 10 Declara tertio, quod & si Prælatus succedens in Ecclesia pro vna vice soluisset releuiū, & postea superuixisset per annos quatragenta, tunc præscriptum videtur releuium. ita *ex cap. cum Ecclesia Sutrina de caus. possess. & propriet. tenet Iser. d. loco vers. si semel Afflicti. nu. 10. adeo vt nouus successor Prælatus succedens illi Prælato, qui pro vna vice soluisset, teneatur & ipse etiam soluere releuium ita Affl. d. loco num. 10. Genuens. ubi supra num. 2. & 3. quod dictum declarat idem Afflicti. vt si dictus*
- 11 Prælatus, qui pro vna vice soluisset, superuixisset per quadraginta annos, tunc fiscus etiam obtineret in proprietate exigēdi releuium, vt ita dicam, seu pleno iure esset in possessione, seu quasi exigēdi ius releuii; *Lyparul. ad Andr. in d. S. similiter in hostenditij lit. L. in verb. ductus aque.*
- Si autem non superuixisset per 40. annos, tunc fiscus deberet obtinere in possessorio exigēdi releuium, *cap. quærelam de elect. ita Afflicti. ibi, & ita tenet*

tenet Io. Franc. de Ponte lect. feudal. 5. nu. 35. & lect. feudal. 6. num. 5: dicens Curiam non amittere ius exigendi releuium, nisi effluxi essent 40. anni à die petitionis, & denegationis releuij, allegat glo. in l. 1. vbi Bald. notat, C. de seruit. & aqua, glos. in l. qui luminibus, ff. de seruit. urban. præd. Genuens. vbi supra nu. 4.

12 subdens Afflic. ibid. quod Ecclesia si in possessorio succumberet, tunc debet soluere releuium protestatione premissa citrà preiudicium causæ petitorij, & sic libertatis, ita consuluit Affl. ibi num. 10. Iser. d. loco vers. item si probatur, Genuens. vbi supra nu. 2. & 4. cum sequent.

13 Quod intelligit Isern. d. loco, vt dictus Prælatus succedens, & soluens, dicat quod soluit pro releuiò, & fiscus vtens iure suo recipiat, dictam solutionem, l. 1. S. Aristo ff. de aqua quotidian.

Declara tamen ex eod. Andr. de

14 Isern. ibid. quòd si Prælatus per sententiam in possessorio condemnatus, soluisset releuium, & in solutione fuisset protestatus, quod fiscus non fouet bonam causam in petitorio, & idè compulsus soluit, tunc nõ noceret Ecclesiæ, cap. Cumana de election. Afflic. d. loco nu. 10. vers. & quando futurus Prælatus, quia ex vnica protestatione acquiritur quasi possessio libertatis istorum iurium, ita glos. & Imoc. in d. cap. cum Ecclesia Satrina, Anton. de Butrio in c. fin. de caus. poss. & proprietat. Genuens. d. loco num. 2. circa medium.

Declara quarto, vt adhuc Prælatus succedens debeat soluere releuium.

15 si Curia fuisset in possessione, seu quasi exigendi à successore in Ecclesia, ita Andr. d. loco, vers. item si Curia, ex l. licitatio, S. pen. ff. de publician. Affl. ibi n. 11. vel si fiscus probaret per Registra Regiæ Cameræ, vbi releuiorum solutiones describuntur, quod talis Prælatus solitus est soluere releuium, tunc hæc probatio vrget, adeout Prælatus teneatur soluere, ita ex Andr. de Isern. in d. S. similiter in ostenditij, tenet Afflic.

d. loco num. 10. vers. tertio fallit, Genuens. vbi supra num. 3.

Quæ dicta per Iser. ampliantur duobus modis, & declarantur procedere. Primo, vt si prædecessor non soluisset, & Curia probaret, quod alii prædecessores soluerunt; adhuc releuium esset soluendum à successore, Mar. Ant. Genuens. vbi sup. nu. 2. vers. sed idem si semel. 17 Secundo, si Prælatus negasset soluere, quia licet de facto Curia diceretur spoliata, adhuc per iuris remedia esset manutenenda in possessione, seu quasi exigendi releuium, ita Andr. de Iser. d. loco vers. item si Curia cum seq. Afflic. nu. 12: 13: quia fiscus haberet interdicitum, vnde vi contra Ecclesiam tamquam spoliatus, ita ex Andr. de Isern. concludit Franc. de Ponte lect. 5. feudal. nu. 35.

Declara quinto, vt onus probandi, 18 quòd releuium debetur solui, vel esse solutum; spectat ad ipsam Curiam, cū semper contra eam vigeat præsumptio libertatis, l. si manifestè, C. de seruit. cum ei, qui dicit incumbit onus probandi, l. 2. ff. de probation. Andr. de Iser. d. loco num. 16. ante additionem.

Declara sexto, vt factum Prælati in 19 hoc casu non præiudicet Ecclesiæ; puta si Prælatus soluisset releuium Curie, ita Andr. de Iser. d. loco num. 16. in addit. quæ incipit, per registrum. Sicuti è contrario si Prælatus successor pro vna vice non soluisset releuium Ecclesiæ, & alii prædecessores soluisset, non per hoc Curia amittit suam quasi possessionem exigendi releuium, nisi sequuta denegatione Prælati releuium non esset solutum, quod intellige effluxis 40. annis, vt supra, ex Franc. de Ponte diximus, Genuens. d. loco nu. 4.

Quæ solutio releuii facta per Prælatum plenè erit probata si ostendantur registra, in quibus appareat talem Prælatum releuium de tali feudo Ecclesiæ soluisse, l. census, ff. de probat. S. coges, Auth. de mandat. Princip. Iser. d. loco num. 15. ante addit. Genuens. vbi supra num. 3. Afflic. num. 10. vers. tertio fallit.

Non

21 Non tamen erit inferendū, hunc Prælatum debere soluere releuiū, ut quia alii conuicini Prælati soluunt, ea nimirum ratione, quia releuium debet solui, vbi consuetudo introduxit, & vbi reperitur inductum, quia dum odiosa est eius solutio, debet intelligi strictè, & in eo casu, & loco in quo reperitur inductum, nec trahendum in consequentiam, & exemplum, nec de casu ad casum, nec de simili ad simile, nec de persona ad personam, nec de negotio ad negotium, *ita Andr. d. loco in addit. vers. quid si probaret Curia, Afflic. d. loco num. 10. vers. quarto fallit*, licet pro contraria argumentetur, sed deinde sequitur *Andr. de Ifern. Genuens. d. loco num. 6.*

22 Vnum tamè nota, quod si in aliquo Regno probaretur, quod Prælati quando succedunt in feudis Ecclesiæ soluerent releuium ex antiqua consuetudine, sed non esset expressum de quantitate, tunc statur consuetudini vicinarum Ecclesiarum ex illa ratione, quia in releuii solutione attenditur consuetudo locorum vicinorum super quantitate soluenda, *cap. super eo de censibus Ifern. d. loco num. 16. vers. si omnes Ecclesiæ, Afflic. num. 10. in fine, Genuens. d. loco.*

23 Declara septimo, vt & si alias Prælatus pro re feudali concessa à Principe ipsi Ecclesiæ non teneretur releuiū soluere, actamen non liberatur per illam concessionem ab onere asservationis, & iuramento homagii, quod iuramentum non præstabitur nomine Ecclesiæ, sed nomine Prælati, *ita post Bald. in proem. feud. in ultima diuisione tenet Iacobin. de Santo Georgio in inuestit. in verb. feudum num. 36. vbi refert ita pronunciatum, quod Episcopus Neocastrensis faciendo fidelitatem Domino Imperatori, & soluendo releuium illi, vt eo casu nō præiudicasset Ecclesiæ in sua libertate, seu quasi à solutione releuii.*

Non tamen reticendum censui, q̄

24 & si Prælati in multis iure Ecclesiasticarum personarum vtantur, tamen quando possident feuda, tunc circa illorum causas vtuntur iure laicorum, *ita ex tex. in S. fin. in vers. non solummodo persona, sed Ecclesiæ, de capit. Corrad. & de hac re latissimè Rosental. in sua synopsis. feudal. cap. 10. conclus. 3. num. 1. tit. de caus. ex quib. feud. amitt. adeò quod ratione feudi vassalli sunt, siuè recognoscant feudum nomine proprio, vel Ecclesiæ, siuè vti propria, vel vti Ecclesiæ, Rosental. loco proximè allegato, Marc. Auton. Genuens. d. loco num. 1. dicens Prælatum ratione feudi posse conueniri coram Iudice laico Regis, à quo feuda tenet.*

25 Declara tandem, quod & si fiscus esset in quasi possessione exigendi releuia ab Ecclesia, & officialis Regius, siuè Perceptores Prouinciales (vt sunt in Regno nostro) probaretur, quod ob incuriam non exegissent releuia à prædecessoribus Prælatis, siuè ab ipsa Ecclesia, tunc fisco in nihilum præiudicaretur circa releuium, *ita ex Afflic. loco toties cit. tenet Genuens. practicabiliū d. loco num. 5.*

26 Est benè verum, q̄ hodie ad exemplum vniuersitatis soluunt releuium singulis quindecim annis, vt supra docui, & ita fiunt concessiones, siuè assensus præstantur ex forma Cancellariæ, vt mihi relatum fuit à quibusdam Aduocatis Primariis, & apparet ex Registris Releuiorum Reg. Cam. Sum. vnde fidem habui, quinimmò si non soluunt expediuntur significatoriz.

ARGVMENTVM.

Releuium an solui debeat de parte feudi, quæ per mortem confedatarii adreſcit alteri cōfedatario, per ius adreſcendi ſuccedendo in illa. Et negatiua probatur ſententia. Tantoq; magis ſi in inueſtitura ius adreſcēdi eſſet ap- poſi

positum, nisi fuerit dictum, ut alter alteri succedat. Et quid in iure recon-
solidationis remissive, & de iure ad-
crescendi in feudis remissive. Et quid
in iure non decrescendi, & de aliis ad
materiam remissive.

S V M M A R I V M.

- 1 **R**elevium an debeat solui quando quis ex iure ad crescendi venit ad partem feudi ob mortem confederatarij, dubitatur, & ponderantur verba Ifern,
- 2 Succedens per ius ad crescendi in parte defecta, non tenetur solvere relevium, quia dicitur succedere testatori, non autem deficienti, non iure hereditario, sed iure ad crescendi concluditur, & n. 5.
- 3 non tenetur petere investituram, nec iurare fidelitatem.
- 4 Pars feudi defecta in persona unius confederatarij, dicitur ad crescere alteri parti feudi, non autem persone succedentis.
- 5 Relevium cessat ubi cessat petitio investiture, successio ut hæres, & iuramentum fidelitatis.
- 6 Relevium non debetur quando pars defecta ad crescit ex pacto in investitura apposto.
- 7 Decisio refertur, relevium non esse solvendum, quando quis venit ad partem feudi ex iure ad crescendi ob mortem alterius confederatarij.
- 8 Relevium debetur, ubi ex concessione, alter alteri succedit in feudo virtute substitutionis.
- 9 Relevium non debetur, quando quis venit ad integrum feudum virtute reconsolidationis.
- 10 Ius ad crescendi, an & quando locum habet in feudis remissive.
- 11 Relevium non debetur, ubi quis venit ad feudum per ius non decrescendi.

QVÆSTIO XXIX.

Via aliquando feuda solent concedi duobus, vel pluribus, & ideo mortuo vno confederatario, siue cōbarone, eius pars

alteri confederatario, siue coinvestito, solet ad crescere, siue de iure, siue ex pacto concedentis. Ideo dubitatur, an ob istam partem defectum ob mortem confederatarij, ad quam succedit superstes per ius ad crescendi, teneatur ille, ad quem accrescit, relevium solvere de parte predicta.

Et adenta clavis huius materie, q̄ est, quod ille, qui succedit ut hæres tenetur solvere relevium, ut dixit Andr. de Ifern. in d. S. similiter de capit. Corrad. & nos supra p. p. q. 8. idem Andr. in d. S. sed & res, & per quos fiat investit. In hoc autem casu ille, qui succedit per ius ad crescendi, videtur succedere ut hæres alteri coniunctim instituto in illa re, ad tradita per DD. in l. re coniuncti, ff. de legat. 3. cum unus succedat alteri per eius mortem.

Tamen in hoc casu contrarium est statuendum, quia dato pro vero, q̄ succedat ut hæres, hoc intelligitur largo quodam modo, tamen verè, & strictè non dicitur succedere, ut hæres illi coniuncto, sed succedere ipsi testatori dicitur, & pars illa dicitur deficere in persona coniuncti, & tãquam defecta vadit ad coniunctum, non ratione successionis, sed iure ad crescendi, sed, ut dixi, in casu nostro in materia relevij, omninò necesse est, ut quis ad finem, ut teneatur ad relevium, succedat ut hæres propriè, ideo & quia succedens per ius ad crescendi, non dicitur succedere ut hæres, sequitur, quod non debet relevium solvere.

Secundo, quia relevium debet sol-

3 in ab illo, qui succedit ut heres, & ut heres teneatur petere inuestituram, cap. 1. de capitul. Corrad. sed succedens per ius adcrendi non teneatur petere inuestituram, nec fidelitatem facere pro illa parte, quæ adcrefcit, Auth. de hered. & falcid. §. si quis autem, Andr. de Ifern. in cap. 1. §. sed & res n. 6. circa medium, per quos fiat inuestit. & nos supra diximus in quaest. illa, an de augmento feudi quis teneatur soluere releuium q. 9. par. 2. Aluarot. in cap. 1. §. sed & res, per quos fiat inuestitura, Iacob. in sua inuestit. feud. in verb. & cum pacto de non alienando, col. vlt. Capyc. in verbo feudorum ius adcrendi, Anell. Amat. Pref. Reg. Cam. conf. 14. num. 20. & ego alibi hic dixi.

4 Alia nimirum ratione, quia pars defecta non adcrefcit personæ, sed alteri parti, Nicol. Intrigliol. de feud. tent. 2. art. 28. num. 2. Capyc. d. loco vers. penult. Iul. Clar. in §. feudum, q. 77. vers. sed pone, Ludolph. Schrader. de feud. p. 7. cap. 8. nu. 28. ergo si adcrefcit rei, non personæ, consequens est clarum, ut persona nullam teneatur petere inuestituram, nec releuium pro ea soluere.

5 Sed dum non teneatur petere inuestituram, nec fidelitatem facere, & releuium deberet ob inuestituram, ut dixi q. 4. p. p. & ob laborem, quem suscipit Dominus in illa facienda, & ob iuramentum, quod omnia cessant in casu præposito, sequitur quod releuium solui non debet, ita hanc consequentiam probat Loffred. conf. 15. num. 12. & 13. in puncto loquens, de qua causa meminit Frecc. d. author. 3. num. 15. & post Andr. de Ifern. Aluar. Laudens. Iacobin. Capyc. Iacob. de Ardizon. deducit in simili hanc consequentiam Anell. Amat. d. conf. 14. num. 21. qui meminit ibid. de hoc consilio Loffredi, cui accedit Frecc. d. n. 15.

6 Hanc conclusionem intelligas procedere, non solum quando iuris dispositione una pars adcrefcit alteri, sed et si in inuestitura fuisse appositum pactum, ut vno decedente, pars eius alteri superstiti adcrefcit, ex fortiori ratio

7 ne; ipse enim diceretur succedere ex pacto appposito in inuestitura, ita post Loffred. d. num. 15. Frecc. d. num. 15. qui Frecc. hoc meminit in causa Ill. Ducis Adriæ, & Comitissæ Casertæ, quibus per Regem fuit concessus Status Casertæ, S. Agatæ, & Eboli, eorum vita durante, & quod vno decedente, pars decedentis adcrefcit alteri, & alter alteri succedat, in qua causa scripsit Loffred. dicendo quod superstes succedent per ius adcrendi, ad releuium non teneatur, Horat. Montan. loco allegando.

7 Sed quid si fuerit dictum, ut alter alteri succedat, & vnus moriatur, an hoc casu superstes teneatur soluere releuium? dicas quod teneatur; quia iste talis non dicitur succedere per ius adcrendi, quod in hoc casu locum non habet, Capyc. in verbo feudorum ius adcrendi in princip. & cap. 1. de success. feud. Immo potius hoc casu dicuntur substituti, quo casu vnus admittitur post alium ad illam partem, ut heres alterius, ratio est clara, quia isti sunt duo heredes separati, quorum quilibet habet suam portionem, ad quam superstes de nouo admittitur ut heres substitutus, tangit Iacob. de Ayell. sed non soluit num. 82. ita etiam videtur tenere Horat. Montan. in §. prætereas si quis infeudatus num. 49. de probib. feud. alien. per Frider. prout sit etiam fuisse decisum in causa Regij Filci cum Aphonso Galeoto, refert Reg. Reuertorius in suis decisionibus manuscriptis, Reg. Fuluius Constantius in l. 1. & 2. nu. 79. C. de filijs offic. lib. 12. Sed si succederet, tunc succederet non ut heres, sed ut coniunctus per ius adcrendi, & dubitant supradicti DD. in hoc casu.

9 Amplia hanc conclusionem, ut de iure adcrendi non teneatur quis soluere releuium, procedere etiam in iure reconsolidationis, ut quando refutans succederet per mortem refutarij, vel proprietarij per mortem usufructuarij, ut latè diximus sup. & An. Amat. d. conf. 14. per tot. Si

80 Si quis autem permulta velie perpendere circa materiam illam, an & quando ius adcrefcendi locū habeat in feudis, perquirat Ludolph. Sebrader. de feud. par. 7. cap. 1. per totum, Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 27. per totum cum seq. Mozz. de natural. feud. nu. 73. cum seq. Capyc. in verb. ius adcrefcendi, Rosental. cap. 6. concl. 34.

81 Quam conclusionem defuper firmatam, dicas procedere tantò fortius in iure non decrefcendi, quia succedens ex illo iure, iam habet rem, ità DD. supra citati, ad quos me remitto, & releuium foluitur pro assignanda poffeffione feudi, ut in const. post mortem, & nos supra q. 4. p. 1.

Conferunt ad hanc quæstionem, quæ dixi supra in quæst. de augmento feudi, an quis tentatur releuium solvere.

ARGUMENTVM.

Succedens in feudo plano, & de tabula, an teneatur de illo solvere releuium, & quid de duplicato, in dubium reuocatur. De feudo predicto multa remissiuè, & negatiua opinio suaderetur, etià in duplicato releuio. Expenduntur verba cõstitutionis post mortem, quomodo debent intelligi verba illa, siuè sit castrum, siue terra plana, declarando negatiuam sententiam non procedere in feudo plano, & de tabula, secundum quid.

SVMMARIVM.

- 1 DE feudo plano, & de tabula remissiuè, & in ijs viuatur iure communi feudorum.
- 2 Succedens in feudo plano, & de tabula non tenetur solvere releuium.
- 3 Solutio releuij locum habet in feudis quaternatis tantum, non autem in planis, & de tabula.

- 4 Duplicati releuij pœna locum nõ habet in feudis planis, & de tabula.
- 5 In feudis planis, & de tabula lex antiqua de priuatione feudi ob non petitam iuuuflituram, immutata non est.
- 6 Const. Regni post mortem, videtur includere feuda plana, & de tabula.
- 7 Const. post mortem declaratur, quod licet fiat mentio de terra plana, tamen de feudo quaternato secundum quid est intelligenda, licet antea fuerit planum.
- 8 Feuda plana, & de tabula per quaternationem dicuntur feuda quaternata secundum quid, & de istis loquitur consti.

QVÆSTIO XXX.

E feudo plano, & de tabula, quia permulta dicunt Paris de Put. de reintegr. feud. cap. 3. Luc. de Pen. in l. de descriptionis n. 19.

C. de impon. lucrat. descript. lib. 10. Afflic. decis. 243. Petr. de Gregor. de concess. feud. q. 2. nu. 12. & nouissimè D. Fuluius Lanarius in supremis nostri Tribunalib. Aduocatus spectatissimus, ob Familie, doctrinaeq; præcellentiam, in sua perillustri, ac perutili additione ad Regentem Lanarium ad cap. 1. de his, qui feud. dar. poss. à num. 135. ad finem, qui optimè dilcurrit, multaq; ab alijs prætermissa, & non excogitata adducit, & post eum Iul. Cesar Gallup. in method. feud. p. p. cap. 5. nu. 77. & est communis conclusio, quod in eo viuatur iure communi feudorum, Ego dubito an solutio releuij, tam simplicis, quam duplicati locum habeat in feudo predicto.

Quod verò spectat ad releuium simplex, dico quod succedens in eo, non debet solvere releuium. Primo, quia releuij solutio inducta hic est de consuetudine, & ex lege particulari huius Regni, sed dum in feudis planis, & de tabula viuatur iure communi feudorū,

de quo iure incognita est releuij solutio, vt diximus supra q. 4. p. p. ergo de eo releuium non est soluendum.

3 Secundo, vrget magis autoritas *Andr. de Ifern. in cons. post mortem circa finem num. 6. vers. in quaternatis tantum loquitur.* vbi Andr. prosequendo materiam releuij, ex quo feudo sit soluendum, & in quibus feudis locū habeat constit. de releuio loquens, dicit quod dicta constitutio loquitur tantum in quaternatis, ergo in planis, & de tabula locum non habet solutio releuij, cum feuda huiusmodi minimè sine quaternata, & hoc idem firmavit *Marin. Frecc. lib. 3. de subfeud. tit. de differem. feud. plan. & de tabul. differ. 13.* dicens quod in feudis planis, & de tabula circa releuij solutionem lex noua Regni non loquitur, *idem Ifern. in d. constit. col. 2. vers. sed Baroni, & dicam infra quest. 33.*

4 Idemq; videtur dicendum in duplicato releuio, vt in eis locum non habeat, tum quia simplex releuium non soluitur, ergo nec duplicatum, dum non adsit illud, quod duplicari petitur, tum quia, vt dixi, quod in istis feudis viuatur iure communi feudorum, sicut quod, ob non petitam inuestiturā feudum amittitur, sed poena duplicati releuij (vt toties dixi, & dicam infra q. 1. p. 5.) procedit ex munificentia, & gratia nostrorum Regum in hoc Regno, qui hanc compositionem cum vassallis admiserunt, ergo & in isto feudo debet habere locum ius commune, non autem consuetudo duplicati releuij, quod probatur ex dictis, *per Ifern. in d. constit. post mortem mibi col. 2. num. 60.* supra allegatus, quod in quaternatis tantum loquitur constit.

5 Tertio, his accedat autoritas *Frecc. d. diff. 13.* dicentis, quod circa lapsum temporis, & poenę non petitę inuestiturę in feudis planis, & de tabula, lex antiqua remanet incorrecta (adeo ipse dicit) est priuandus feudo vassallus, ob non petitam inuestituram, non au-

tem poena duplicati releuij multandus est.

6 Sed contra *Frecc.* doctrinam videtur apertè contradicere constitutio post mortem in verbis illis. Et quod id, quod tenet ab eo, siuè sit castrum, siuè sit terra plana, ei cui nos cōcesserimus, debeat assignare, &c. ex quibus videtur, quod constit. loquitur tam in castro, & feudo quaternato, quam in terra plana.

7 Sed respondetur, quod si benè constitutio consideretur, non obstat, prout mihi obstauit multo tempore, quia licet in dicta constitutione fiat mētio de terra plana, tamen tempore solutionis releuij, & inuestiturę, nō est amplius terra plana, sed quaternatū feudum ad concessionem Regis, nam Rex mādāt siuè sit castrum, siuè terra plana expediri inuestiturā, ei cui nos cōcesserimus, pondera mecum verbum illud, concesserimus, quod est præteriti temporis, ergo præsupponitur cōcessio Regis, quę facit feudum quaternatum, quę concessio est referenda tã ad castrum, quam ad feudum planum, tamquam ad proximiora. Ex quibus constitutio nō videtur loqui de feudo plano simplici, quod tenetur à Barone, sed de feudo plano ad concessionem Regis, quod dicitur quaternatum secundum quid, meritò dixit Andr. de Ifern. quod in quaternatis tantum loquitur, & sic non videtur obstare constitutio prædicta dictis *Frecc.* facta cōsideratione prædicta, videas quę dicā infra q. 33.

8 Et quod subfeuda, siuè feuda plana, & de tabula concessa à Barone, postea per concessionem Regis, siue eius assensum, fiant feuda quaternata secundum quid, declarat post *Andr. de Ifern. Camerar. in l. imperialem fol. 69. colum. 1. vers. alio de probib. feud. alienat. per Feder. Franck. decis. 154. num. 2. & 3.* ex quibus apparet, quod constitutio post mortem loquitur de feudis quaternatis secundum quid.

ARGVMENTVM.

Feudo vendito cum pacto de retrouendendo, & intrâ annum mortis reempto, an debeat solui releuium à retrouenditore, vel reemete, distinguitur, si hæres redemerit in vita venditoris, vel post mortem, & concluditur releuium non esse soluendum ab ipso reemete, ratione, & autoritate, & tandem noua Regiæ Camere affertur decisio, vt retrouendens soluat pro rata temporis, quo possedit, & pro alia rata reemens vti tertius possessor.

SVMMARIVM.

- 1 **R**eemptio feudi in casu solutionis releuij, duobus in casibus consideratur.
- 2 Hæres reemens feudum intrâ annum petendæ inuestituræ, videtur quod debet soluere releuium ob mortem venditoris, & hoc ex præsumpta fraude.
- 3 Feudum reemptum virtute pacti de retrouendendo in persona hæredis reemētis, dicitur antiquum, non autem nouum, & non debet diuerso iure censi, n. 4.
- 5 Hæres reemens feudum, non tenetur soluere releuium, & probatur.
- 6 Reemens feudum, dicitur ad illud venire ex contractu, non autem vt hæres.
- 7 Decisiones pro hærede reemete referuntur.
- 8 Feudum reemptum non dicitur fuisse in bonis defuncti, nec hæredis, bene verum ius illud luendi dicitur fuisse in bonis, sed dum sine fructibus, merito releuium non debetur.
- 9 Fraudatio releuij in casu reemendi, in hærede, & retrouenditore consideratur pro parte Regij Fiscij.
- 10 Hæres retrouendens soluit pro rata temporis, quo possedit, & hæres retrouendens pro alia rata, ex decisione Reg. Cam.
- 11 Ratio decisionis Reg. Cam. affertur.

- 12 Filius potest redimere feudum alienatum in vita patris alienantis.
- 13 Hæres redimens feudum, sed in faciem alienantis, tenetur ad releuium, & ratio perpenditur.
- 14 Filius, vel agnatus redimens feudum in vita alienantis tenetur soluere releuium ob eius mortem.
- 15 Pendente tempore ad reuendendum, an currat tempus petendæ inuestituræ, remissiuè.
Filius, vel agnatus, quando possit feudum alienatum redimere, sub num. 15. remissiuè.

QVÆSTIO XXXI.

Inscriptis ijs, quæ dixi supra q. 6. in 5. declaratione, & q. 7. aliam dubitationem latius hic exordiar, quam excitauit Marinus Frecc. auctor. 3. nu.

14. nempe an feudo alienato, & intrâ annum mortis feudatarij, quo releuium esset soluendum, fuisset illud reemptum, an sit soluendum releuium à retrouenditore, vel reemete, quæ dubitatio, meo quidem iudicio, duobus modis potest considerari.

Primo, si feudum alienatum cum pacto de retrouendendo, hæres redemerit post mortem venditoris, siuè de pecunia sua, siuè ipsius hæredis.

Secundo casu, si hæres redemerit illud in vita alienantis.

Primo casu, videtur dicendum releuium esse soluendum, quia isto modo possent committi fraudes circa releuium, vt quis alienaret feudum, & postea moreretur, vel quia erat ad mortem proximus, deinde hæres non redimat intrâ tempus petendæ inuestituræ, sed pateretur illud labi, quo lapsio redimeret, & sic releuium Curia fraudaretur, hæc videtur excogitare Frecc. d. loco circa medium numeri.

- Secundo; quia eadem res non debet diuerso iure censeri, *l. cum qui ades ff. de usucapion.* sed feudum reemptum
- 3 virtute pacti de retrouedendo, in persona hæredis reementis, non erit nouum, sed antiquum, *Alex. conf. 28. Frä. ch. decis. 39. & 450. Molfes. par. 2. tit. de bonis q. 2. num. 1. Frecc. d. loco circa princip. numeri.*
- 4 Sed si admitteremus solutionem releuii non esse faciendam de hoc feudo reempto; sequeretur quod hoc casu istud feudum iudicaretur vt nouū, quo casu quis de feudo nouo non teneretur soluere releuium, vt aduertit Freccia ibi, & sic diuerso iure eadem res censeretur; vt scilicet, quoad successionem iudicaretur antiquum, & quoad solutionē releuij, nouum, quod fieri non debet.
- 5 His tamen non obstantibus, puro contrarium esse verum, vt de hoc feudo in tali casu releuium non sit soluendum à reemente, ex ratione, & auctoritate.
- 6 Ratione, quia iste talis redimens nō dicitur venire ad feudum, vt hæres, prout requiritur in solutione releuij, quæ tantum ex more introducta est in hærede succedente, vt alias diximus ex *Andr. de Ifern. in d. S. sed & res num. 15.* Vndè & si posset dici, quod talis redimens similis videatur succedenti, tantò magis quod feudum ad ipsum peruenit, vt antiquum, non autem vt nouum, adhuc non soluitur releuium, tū quia in hærede tantum inducitur solutio releuij, quæ cum sit irrationabilis, & odiosa, in suo tantum casu est intelligenda, nec ad alium, vel sibi similem casum trahenda est; vt supra diximus ex *Andr. de Ifern. d. num. 14. sequitur hanc sententiam Liparul. ad Ifern. d. n. 14. vers. & tum in vno casu,* dicens esse sequendam opinionem Freccie in hoc casu; dicentis releuium non esse soluendum à reemente; & ita fuisse decisum in causa Principis Salerni, *refert*
- 7 *Ayell. de iure adobe num. 86.* ea nimirum

ratione; quia, hoc casu, redimens habet feuda ex contractu; non autem ex successione, licet illud ius reemendi habeat ex successione; ita etiam fuisse ¶ decilum per Regiam Cameram in anno 1575. die x. Ianuarij *refert Reg. Mofes decis. 9. manuscripta sub tit. de iure releuiorum*, ea nimirum ratione, quia

8 feudum non erat in bonis defuncti, nec hæredis, & sic sine fructibus, licet ius illud luendi feudum fuisset in bonis hæredis, tamen erat sine fructibus, merito releuium non debetur, quia ex illo iure luendi fructus non percipiuntur, & pecunia exbursata pro redimendo feudo est allodialis.

Sed quia hoc casu, vt dixi, Fiscus ¶ fraudaretur releuium, quia hæres retrouendens non esset in possessione, merito non teneretur, & hæres redimens diceret, quod ipse venit ad feudum, virtute pacti de reemendo, non autem successione; vnde dubia videbatur ad huc quæstio, & dicebam, quod iste hæres redimens feudum, si releuium non esset solutum à suo prædecessore retrouendente, teneretur ipse vt tertius possessor ad releuium, & retrouendens nec esset absoluendus, quia solutio illa debet fieri, saluis iuribus contra retrouendentem, qui vendidisse intelligitur liberè, & ita intelligitur, quod reemens reemerit, vt alias diximus.

Sed Regia Camera, ad has dubitationes tollendas, mediam inter extremas sequuta est sententiam, vt hoc casu releuium soluat, sed hoc modo, nempe quod hæres retrouendens solueret pro rata temporis, quod possedit, & hæres reemens pro rata temporis, quod ¶ reemit, & ita iudicauit Regia Camera in anno 1564. die 14. Maij in causa releuij q. Hieronymi Albertini Regentis Regiam Cancellariam, & idem in anno 1572. die 14. Decembris in releuium Marchionis Burgentia.

Et hoc cum maxima ratione, quia ¶ retrouendens posset dicere, ego non sum in possessione; reemēs diceret, ego venio

venio virtute pacti, & sic contractu, & inter istos anfractus Fiscus non haberet releuium, meritò diuisa differentia fuit; vt soluatur modo prædicto, quia non est conueniens, vt hæres redimés, qui prò rata percepit fructus, non solueret, sicut etiam inconueniens esset soluere prò rata illa, prò qua fructus, ipse non percepit, dum reemens ipse percepit, & sic concordatis his discordantibus, concordantur etiam decisiones supra relatæ contrariantes, & hùc conferas, quæ dixi supra d. q. 6.

Secundo casu principali, & hoc videtur fortior, si hæres redemerit inuita alienantis, prout potest hoc facere filius, *Nicol. Intrigliol. cent. 2. art. 32. num. 48. cum seqq.* quid dicendum? dicas, aut ista reemptio facta fuit ab ipso hærede, sed in faciem alienantis, & tunc quia feudum reuertitur ad ipsum alienantem, cui succedere dicitur filius, qui verè reemit de sua pecunia, sequitur, quòd releuium est soluendù, quia tempore mortis alienantis, feudum est in capite ipsius alienantis. Et hæres dicitur succedere in eius locum, & hic casus, credo, quòd non habeat difficultatem in fauorem Fisci.

Aut reemptio facta est ab ipso hærede, vt adgnato, vel vti filio, & tunc adhuc dico releuium non esse soluendum, quia dicitur de nouo succedere, & potius feudum ex contractu ad ipsū peruenire, non autem iure successionis, & ita ego dicerem, in istis duobus casibus, tamè me subscribo iudicio reuocatiùs intuentis, cum rationabilia videntur esse, quæ dixi, vide *Ayell. d. loco num. 86.* quia dicitur etiam habere ex causa onerosa.

Et an pendente tempore ad reuocandum, currat tempus emptori ad petendam inuestituram, & an & quando filius, vel adgnatus possint feudum alienatum reuocare, & reemere, vide quæ latè, & copiosè ponit, *Intrigliol. d. cent. 2. artic. 32. per totum, Hartibam. Pistor. lib. 2. q. iuris p. 2. q. 13. Herm.*

Vult. de feud. lib. 1. cap. 11. num. 88. Carol. à Kbirchberg de feud. hereditario ex pacto, & prouidentia cap. 5. num. 61. cum seq. tamen ad supradicta cogita, quia non sunt spernenda.

ARGUMENTVM.

Vassallus succedens in feudo, cuius possessio, tempore successionis reperitur penes tertium, an teneatur soluere simplex releuium, & quid seruetur in Regno nostro. Et negatiua suaderetur conclusio. Et in duplicato. Idemque si possessio Dominica in vassallum, esset penes tertium, nec tempus petendæ inuestituræ currit lite mota super feudo, tam super iure vassallagij, quam Dominico, nisi de iure Saxonico, vel negligentia, vel culpa vassalli, vel interpellatus. Et an si esset impeditus petere inuestituram, vel lite finita, sed releuium, dicas exigendum à successore, sed condemnandum esse possessorem ad soluendum successori quantitatem solutam, & ita seruari refertur in Regno nostro, ex obseruatione Regiæ Cameræ.

SVMMARIVM.

- 1 **R**eleuium non est soluendum de feudo, cuius possessio reperitur penes tertium, non autem penes heredem, vsque ad num. 6.
- 2 Hæres non tenetur petere inuestituram de feudo, cuius possessio reperitur penes tertium.
- 3 Possessio dum est penes tertium, non potest assignari heredi.
- 4 Releuium vt debeatur debet hæres succedere in feudo, non autem in ius ad feudum.
- 5 Releuium non debetur, quando vassallus non percipit fructus feudi ex facto alterius, qui illos perciperet.

- 6 *Ratio Vinc. de Anna, & D. Scip. Rouit. remis siue.*
- 7 *Releuium debet exigi ab illo tertio possessore super fructibus feudi, ex sententia D. Scip. Rouiti.*
- 8 *Duplicatum releuium non habet locum quando possessio feudi est penes tertium.*
- 9 *Inuestitus de feudo verbaliter, non potest petere inuestituram in praeiudicium inuestiti realiter.*
- 10 *Vassallus non tenetur petere inuestituram, quando Dominus impediretur iura Dominica exercere.*
- 11 *excusatur à petitione inuestiturae, quando Dominus non esset certus, ut quia contenderet cum alio.*
- 12 *lite pendente super feudo non tenetur petere inuestituram intra annu.*
- 13 *de iure Saxonico tenetur petere inuestituram, quando possessio esset penes alterum. & in Alemania.*
- 14 *non excusatur à petitione inuestiturae, quando culpa sua possessionem amisisset, vel esset penes alterum.*
- 15 *non excusatur à petitione inuestiturae, quando Dominus offerret possessionem feudi vassallo.*
- 16 *impeditus inuestituram petere excusatur.*
- 17 *non excusatur si ipse procurasset ut possessio feudi esset penes tertium.*
- 18 *non excusatur si posset recuperare possessionem penes tertium existentem, & neglexerit illam recuperare.*
- 19 *Pendente lite inter successores super feudo, inuestitura non est petenda, nec releuiu solutendum, dummodo lis non fuisset affectata.*
- 20 *Lite finita, successor declaratus tenetur soluere releuium.*
- 21 *Possessione feudi adhuc penes tertium existente, releuium est soluendum à vero successore, sed postea condemnandum ipsum possessorem ad restituendam quantitatem, casu quo feudum penes ipsum possessorem remanserit, & decisio referatur.*

QVAESTIO XXXII.

Ante, quam indicati quæstionem, vsui sæpè numero euentura est, vt hæres tẽpore, quo succedit in feudo ob mortem

sui prædecessoris, reperiat eius possessionem esse penes alterum, licet ipse succedat in ipso feudo, quoad dominum, siue in iure ad feudum, quod de facili videmus, vt si feudum pignoratium, vel datum ad gaudimentum reperiretur, vel sequestratum ordine superioris. Quibus casibus quæro an soluere teneatur successor releuium in anno mortis sui prædecessoris, vel expectare, quod feudum deueniat in posse ipsius successoris. Pro cuius resolutione dicas, quod non tenetur soluere releuium, duplici ratione.

Primo, vulgatum est, quod releuiu, vt toties dixi p. 1. q. 4. debetur ob inuestituram, sed in hoc casu, quando feudum tempore petendæ inuestituræ reperitur penes tertiu, & sic eius possessio, adeout succedens non possit apprehendere possessionem illius, tunc inuestituram petere excusatur, nec vllum tempus ei currere ad petendam illam, firmarunt ex Feudistis *Aluarot. in cap. 1. num. 11. quæ fuit prima causa benefic. amic. Franc. Zabarell. in cap. 2. extra de feud. Curt. iun. de feud. par. 4. nu. 53. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. vers. item quid, Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 95. num. 100. vbi ait hanc esse communem, Vult. de feud. lib. 1. cap. 7. num. 81. Pistor. lib. 2. quæst. feudal. part. posteriori q. 21. num. 1. & seq. & q. 47. num. 8. vbi hanc esse communem sententiam dicit, & post alios Frecc. d. auth. num. 8. Gothfred. Ant. disput. feudal. 8. thes. 4. lit. E. & thes. 5. lit. H. ergo si non tenetur petere inuestituram, immò nec ei tempus currit*

currit, quo nam modo releuij solutio in hoc casu consideranda est.

Insuper releuium debetur pro assignanda possessione feudi ipsi successori, si ergo possessio feudi reperitur penes tertium, & ideo non potest succedenti assignari, merito releuium non debetur dum cessat causa. Eius enim solutio dum odiosa, est strictè intelligenda, merito non est trahenda ad huc casum *Andr. de Ifern. in d. S. similiter in addit.* cum licet iste talis succedens videatur succedere ad ius ad feudum, & aliquo modo sic considerari potest, & succedat, dicit *Aluarot. d. loco in fine*, quod minus est succedere in actione ad feudum, & sic ad rem, quam ad rem ipsam, ideo adhuc casum releuij solutio non est trahenda, & sic respondetur ad vnam tacitam obiectionem, que fieri posset, vt non sufficiat succedere ad ius ad feudum, sed ad feudum, eiusque possessionem.

Alia ratione; hæc solutio releuij considerari non potest, vt fiat ab hoc vassallo non existente in possessione, & illa procedit ex euidencia rei, quippe si releuium est medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, si vassallus non est in possessione, sed tertius qui percipit fructus, & ipse vassallus nihil, merito si non percipit fructus, & sic commodum non sentit, nec onus sentire debet, & ideo releuium solvere non tenetur, nec etiam adest diuisibile illud, nempe fructus, qui dum non percipiuntur, merito nec diuidi possunt, cum non entis, nullæ sunt partes, ideoque nec in dolo esse videtur, hanc rationem desumo ex ijs, quæ dicit *Frecc. d. loco num. 8. circa medium*, *Aluarot. d. loco, prout ita videtur tenere Frecc. d. n. 8.*

Aliam rationem posuit *Vincent. Anna alleg. 95. per totam*, qui hanc tuetur sententiam latè, & doctè more suo, prout ita tenet *Scip. Rouit. Reg. Conf. in prag. 2. S. item volumus num. 11. de offic. procur. Cesar.*

Subdens *Rouit. ibi*, quod non per

7 hoc Dominus prohibetur exigere releuium ex fructibus à possessore illius, & ideo dicit, quod Perceptores, & Thesaurarij non excusantur per hoc exigere releuium à quocumque possessore, siue detentore, & facere executionem super fructibus, si aliunde sibi non potest satisfieri, & nos supra diximus in illa quæstione, si actio pro releuiio detur contra tertium possessorem p. 1. q. 7.

8 Amplia hanc conclusionem, vt hoc casu nec teneatur ad duplicatum releuium si inuestituram non petierit, vt dicam infra q. 24. p. 5. *Anna d. allegat, 95.*

9 Amplia secundo, vt si Rex primò cederet Titio feudum, eique traderet, & deindè de dicto feudo alterum inuestiret verbaliter, tunc iste secundus inuestitus verbaliter, nõ debet postea realem inuestituram petere, dum dicta possessio feudi est penes Titium inuestitum, ita *Andr. de Ifern. in cap. 1. de capit. Corrad. Aluarot. in cap. 1. quæ fuit prima causa benef. amic. Curt. iun. de feud. p. 4. num. 23. Franc. Sonsbec. p. 11. nu. 22. vers. septimo.*

10 Amplia tertio, etiã si possessio Dominica in ipsum vassallum, esset penes tertium, vt quia ipse Dominus, à quo succedens feudum tenet, non esset in possessione vassalli, sed alius, qui impediret verum Dominum iura dominij exercere, tunc ab isto Domino sic impedito, & non possidente, vassallum inuestituram petere non tenetur, *Alex. conf. 92. lib. 1. Ias. in l. 2. num. 64. C. de iure emphyt. argum. tex. in l. pecunia, S. fin. ff. de vsur. l. 1. ff. de diuers. temp. prescription. ea potissima ratione, quia vassallus nõ habet certum Dominum, à quo inuestituram petere potest, ideo ei tempus currere non debet ad petendam inuestituram, ita *Iacob. de Ardizon. in summ. tit. quib. mod. feud. amic. S. quid si vassallus.**

11 Amplia quarto, hanc conclusionem, vt si duo Domini de feudo contende-

tent ad quem feudum, eiusque domitium pertineret, quia mortuo vassallo intrà hoc tempus non tenetur hæres petere inuestituram, & excusatur a releuio, quod intelligas, dumodò vassallus protestetur, per se non stare, quominus inuestituram petat à vero Domino, *Præposit. in cap. 1. num. 14. quo temp. miles. Zas. de feud. p. 7. num. 7. Oldrad. cons. 22. argum. tex. in l. si pro lusorio, S. p. ff. de appellat.*

Amplia quinto, vt si intrà annum, & diem, vel mensem, hæredi fuisset mota lis super feudo ab alio, tunc lite pendente non currit tempus petendæ inuestituræ, ita *Iacob. de Ardizon. tit. quib. mod. feud. amict. S. quid si vassallus ita Matib. de Afflic. in cap. 1. num. 6. in princip. quæ fuit prima causa benef. amict. Schrad. de feud. par. 6. cap. 2. num. 23.* vnde nec etiam releuium soluere tenetur, sed intelligas, vt infra dicam.

Limita tamen hanc conclusionem. Primo de iure Saxonico, vt si possessio feudi repèriatur penes alterum, adhuc inuestituræ renouatio petenda est, & concedenda, nam ibi magis simultanea inuestitura, quam ius adgnationis in feudorum successione cõsideratur, ita de hac consuetudine testatur *Hieron. Schurff. cons. 16. vers. quia in hoc, cent. 1. Henrig. Goden cons. 22. num. 2. & ante istos Hostien. in sum. de feud. S. qualiter feudum constituatur, Hartam. Pistor. lib. 2. par. poster. q. 27. num. 9. & 10. & q. 31. num. 3. & ita seruari in tota etiam Germania testatur idem Pistor. d. q. 27. num. 13. & 14. post Hostien. d. loco.*

Limita secundo, vt possessio existens penes alium non suffragetur succedenti, quando ipse succedens, culpa sua, vel negligentia perdiderit, vel deserit possessionem habere, tunc enim excusandum non esse, ea ratione, quia negligentia, vel culpa nemini prodesse debet, dixit *Zas. de feud. p. 7. n. 5. Hart. de feud. obser. 12. vers. vnde quando vassallus, Io. Borchol. de feud. cap. 8. nu. 22. Io. Schenckidauin. de feud. par. 5. num. 26.*

Afflic. in cap. 1. num. 10. quo temp. miles, Frecc. d. auctor. 3. num. 8. Anna alleg. 95. num. 7. Paris. cons. 23. num. 227. vol. 1. Roland. à Valle cons. 18. in fine vol. 1.

Limita tertio, vt inuestituram petens re teneatur succedens in casu prædicto, quando Dominus interpellauerit ipsum vassallum, vt possessionem recuperet, quia hoc casu tempus currit, quo elapso vassallus esset in poena, ita respondit *Bald. cons. 425. vol. 3.* quod tamen intellige, quando talis possessio esset penes Dominum, & Dominus illam vassallo offerret, eumque interpellauerit, vt accipiat, hoc enim casu vassallus non excusatur, prout dixit *Andr. in d. cap. 1. S. sed nec alia, & ibi Martin. Laudens. quæ fuit prima causa benef. amict. Syluan. de feud. recognit. q. 6. nu. 5.*

Limita quarto, esse excusandum vassallum si esset impeditus feudi possessionem habere, illudque possidere, ob carcerationem, vt quia esset carceratus, hoc enim casu ob solum impedimentum esse excusandum, opinati sunt *Zas. de feud. p. 6. num. 4. Syluan. de feud. recognit. q. 76. num. 21.* & hanc ego veriore existimo.

Limita quinto, non procedere quando vassallus ipse procurasset, vt possessio feudi tempore successionis esset penes tertium, hoc enim casu, tunc quia videtur hoc facere in fraudem releuij, tum quia impedimentum affectatum, & procuratum esse videtur, ideo ei prodesse non debet, & sic dicendum est non exculari, iuxta ea, quæ dixerunt *Alex. & Ias. in l. si seruus plurium, S. 2. ff. de legat. argum. tex. in l. 2. S. fin. ubi Ias. ff. si quis caution.*

Limita sexto, vt si vassallus intrà tempus petendæ inuestituræ potuisset possessionem, penes tertium existentem recuperare, vel aliter impedimentum remouere, & hoc facere neglexerit, hoc enim casu excusationem non meretur, *argum. tex. in l. quibus diebus in princip. ubi Bart. & Bald. ff. de condit. & demonst. arg. tex. in l. qui potest, ubi De-*

cius

tius ff. de regul. iur. Felin. in cap. venerabilis num. 7. extra de re iudi. & in cap. extransmissa nu. 1. de præscript.

Limita septimo, ut si post mortem
19 Baronis, lis esset inter successores,
quorum alter prætenderet succedere,
quia tunc pendente lite inter eos, quis
non potest petere investituram, nec
20 releuium soluere, & ideo si anno elap-
so ad petendam investituram, lis deter-
minaretur, tunc successor teneretur
soluere releuium simplex, & etiam
excusatur à poena duplicati releuij,
dummodo lis non fuerit affectata, ra-
tio erat, quia incertus erat quisnā esset
succesurus, ita *Iacob. de Ardizon. in tit. quib. mod. feud. amict. S. quid si vassallus, Afflic. in cap. 1. in princ. num. 6. que fuit prima causa benef. amict. Tiraquell. de retract. p. p. S. 1. glos. x. nu. 38.*

Declara tamen omnia supradicta,
21 ut si super dicta possessione feudi es-
set quæstio tempore solutionis rele-
uij, & anni ad petendum, adeo ut pos-
sessio ipsa non esset penes ipsum succe-
dentem, sed penes tertium litigantē,
ut non per hoc fiscus impediatur rele-
uium exigere ab ipso vero successore,
sed postea breui manu, ipsum tertium
possessorem, in eo casu, quo feudum
remaneret penes ipsum, condemnan-
dum esse ad restituendum ipsi vero suc-
cessori quantitatem solutam pro rele-
uij à uero successore, prout ita deci-
sum in causa Spectab. Comiti Polica-
stri, cum Mag. Fabritio Carrasa, refert
*Anna d. alleg. 95. num. 9. referent D. Di-
daco de Scobar Præsid. Reg. Camera Sum.
& fuit decisio facta relatione in Regia
Camera.*

ARGUMENTVM.

Releuium de subfeudo an debeatur Do-
mino immediato, uel Regi, hæsitatur.
Et admiffa duplici subfeudi, & releuij
nouiter declarata diuisione, conclu-

ditur Baroni soluendum esse, à cuius
hærede in eius morte Regi postea sol-
uitur. Quid in laudimio, a sensu, ser-
uitio, adoha refertur, in subfeudo qua-
ternato contraria Affl. & lser. senten-
tia ponitur. Et quid si Baro haberet ex
priuilegio, ut sibi solutur adoha, &
releuium. Et quid si investitura esset
de tota Baroniatam de feudis subcō-
cessis, quam retentis, ampliffimè de-
claratur. Et quid de duplicato rele-
uij.

S V M M A R I V M.

IN Regno Neapolitano sunt Barones
Magnates, qui Reguli dicuntur.

- 2 Subfeudatarius an teneatur soluere rele-
uium Regi. uel Baroni distinguitur de
subfeudo simplici, uel de quaternato,
num. 5. & 7.
- 2 Releuium debetur illi Domino, à quo sub-
uassallus petere tenetur investituram.
Subfeudatarius petere tenetur de subfeudo
simplici investituram à Barone sub n. 3.
- 4 Releuium debetur à subfeudatario illi Do-
mino, cui iuramentum fidelitatis præstat,
& sic Baroni.
- 6 Releuium exigitur à subfeudatario per
Baronem, & ab hærede Baronis, postea
exigitur per Regem, & clarius num. 16.
ubi Regi concluditur solui.
- 8 Subfeudatarius de subfeudo quaternato
soluit releuium Baroni, quod declaratur
ibidem & num. 12. & 14.
- 9 Subfeudatarius de subfeudo quaternato
soluit Releuium Regi secundum opinionē
aliorum.
- 10 Discordantium sententia super solutione
releuij de subfeudo quaternato concordat-
ur ex noua distinctione.
- 11 Releuium respectu subfeudi quaternati
dupliciter consideratur.
- 12 Releuium ex feudo quaternato secundum
quid, præstat aliquando ex actu inter
uiuos vigore constitut. post mortem.
- 13 Releuium inductum ex consuetudine in
hærede ob mortem, debetur aliquando ex
actu inter uiuos, vigore const. post mortē.

- 16 Releuium de subfeudo quaternato, in eo, quod excedit decem uncias, debetur Regi
- 17 Rex assentiens subinfudationi, non intelligitur sibi praiudicare in releuio.
- 18 Adoba de subfeudo quaternato exigitur à Barone, à quo soluitur postea Domino Regi.
- 19 Iuramentum assccurationis præstatum à subuassallo ipsi Domino immediato, & sic subinfudanti.
- 20 Laudimium de alienatione feudi debet solui Domino immediato.
- 22 Assensus Regis, non autem Baronis requiritur in alienatione subfeudi, ex vteriori sententia, & num. 20.
- 23 Assensus Regis, non autem Baronis requiritur in alienatione subfeudi, secundum aliorum sententiam.
- 23 Assensus Regis, & Baronis requiritur secundum Schrader, & aliorum sententiam.
- 24 Feudum quaternatum secundum quid, alienari debet cum consensu Regis, & Baronis.
- 25 Feudum quaternatum secundum quid, quale sit remissuè.
- 26 Subuassallus tenetur seruire Domino subinfudanti, non autem Regi, & nu. 25. 26. & seq.
- 27 Subuassallus aliquando in subsidium tenetur seruire Regi, non autem principaliter.
- 28 Subuassallus tenetur seruire Baroni, stante quòd necessitas seruitij urgeret tam Dominum, quam Baronem.
- 29 Subuassallus non tenetur seruire Baroni subinfudanti respectu alterius feudi, quod tenet ab altero Domino, sed respectu feudi, quod fluxit ab ipso Domino.
- 30 Subuassallus de feudo quaternato secundum quid tenetur prestare seruitium Baroni ex vna sententia Doctorum.
- 31 Regi secundum sententiam aliorum Doctorum, & vltima verior est ex Andr. de Iser.
- 32 Baroni, quando ex priuilegio id habet.
- 33 Subuassallus susceptu feudi, siue terra plane, siue attenasia prestare tenetur ser-

- uitium Baroni ex recepta obseruautia.
- 34 Baro inuestitus de sua Baronìa, & recipiens adhoam, & releuium tam feudarum retentorum penes se, quam subinfudatorum, tenetur ad totum releuium tam de retentis, quam de subconcessis.
- 35 Decisio refertur.
- 36 Subuassallus an teneatur ad duplicatum releuium ob non petitam inuestituram à Barone, & ponderatur constitutio post mortem.

QVÆSTIO XXXIV.

Ixi in principio huius tractatus p. r. q. i. nu. 11. inferendo ex Oct. Bāmac. quòd de feudo quaternato secundum quid debetur releuium,

- deinde ead. par. q. 20. num. 5. dixi, quod debetur Domino Regi, quibus in locis perfunctoriè scripsi, reseruando alibi latius de subfeudo tractare, quam materiam latius exordièdo, præcipuè in Regno nostro, vbi adsunt magni Barones, adeo vt Reguli quodammodo dici possint, vt Princeps Bisiniani, & Princeps Salerni de familia Sanseuerinorū, de quibus meminit Frecc. & post eum Nicol. Intrigl. de feud. cent. 2. art. 5. nu. 468. qui exigunt seruitia, & adhoam etiam respectu feudorum quaternatorum, & sic in partibus Germaniæ, Fræciæ, & Lombardiæ, ideo indicatam ijs in locis materiã, hic latius tractare, & distinctius intendo; ne erroris labe veniam notandus.
- 2 Igitur dubitabilis est quæstio, de releuio debendo ex subfeudo quaternato, quod alio vocabulo dicitur feudum quaternatum secundum quid, cui solui debeat Regi, vel Baroni subinfudanti, in qua quæstione nonnulli sparsim, ac perfunctoriè tradidere diuersa, & releuiorum genera confundendo.
- Ego verò vt ordinatè, quoad possem

sempro more procedam eam diuido in duo capita distinguendo subfeudū simplex à quaternato, & in quaternato distinguēs duo releuorum genera.

Primū, quid iuris de subfeudo simplici, quod tenetur ad simplicem concessionem Baronis subconcedentis.

Secundum de subfeudo, quod est quaternatum, vt quia tenetur ad concessionem Baronis, & Regis, in cuius quinternionibus est descriptum.

Ad primum videndum est à quonam Domino subfeudatarius petere tenetur inuestituram, qui illi, à quo petunt inuestituram soluunt releuia, sed subinfeudatus, & sic subuassallus tenetur petere inuestituram à domino immediato, & sic à Barone subinfeudante, non autē à domino directo, & sic à Rege, *ex tex. in cap. Imperialem S. si quis infeudatus de probib. feud. alienat. per Federic.* ex illis verbis, quod feudi inuestituram à proprio domino non petierit, & proprium dominum intelligunt ibi DD. de domino immediato, ità Bald. in l. 1. num. 9. C. comm. de successione. & in specie Iacobin. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti num. 55. Io. Raynald. in d. S. prætereà si quis infeudatus Marin. Frecc. lib. 2. de author. Baron. author. 3. in princ. ad num. 4. Nicol. Intrigl. de feud. cent. 2. art. 5. nu. 641. Ludolph. Scrad. de feud. p. 6. cap. 3. num. 28. Iacob. Menoc. præsumpt. lib. 2. præsumpt. 102. num. 6. Bald. in cap. illud num. 2. de probib. feud. alienat. per Federic.

Secundo ex ijs, quæ dixi supra p. 1. q. 5. quod releuium soluendum est ob nouam præstationem iuramenti fidelitatis, vt *ex gloss.* — cæterisq; ibi allegatis, sed in casu nostro hoc iuramentū fidelitatis subfeudatarius præstare tenetur Baroni subinfeudanti, nō autē Regi, & sic domino immediato Bald. in cap. cæterum col. 1. de re iudic. Iacobin. de S. Georgio in d. verbo qui quidem inuestiti num. 14. Intrigliol. d. loco num. 642. Menoc. num. 9. Ias. in l. 2. S. ex contrario nu. 76. ff. de acquir. possess. & consil. 8. col.

ult. inter cons. feudal. Brun. Cagnol. in l. consilij S. Socij ff. de regul. iur. cæteris, quos inferius allegabo.

Ergo clara probatur consequentia, & pariter firmatur conclusio, quod releuium soluendum est ipsi Baroni, & sic domino immediato, non autem Regi, ità *Andr. de Isern. in hac consilij. post mortem col. 3. nu. 40. in fine vers. sed Comiti de morte Baron. nunc. Imp. & in cap. 1. num. 14. vers. debetur etiam releuium de capitul. Corrad. vbi in specie Nard. Zyparul. in verbo debetur allegans Mattheum de Assis. in d. S. sed & res nu. 27. & 28. per quos fiat inuestitura Anton. Capp. in cap. Imperialem S. prætereà si quis infeudatus col. 2. versic. Et ne dum feudatarij Regis, Iacob. de Ayell. de iure ad boæ & releuij num. 85. dicens, quod Baro subinfeudans cum assensu exigit releuium à subfeudatarijs, sed postea Rex exigit à subinfeudate respectu totius Baronie, vt inferius dicam, Marin. Freccia de subfeud. lib. 1. S. 2. incip. fuit dubitatum uum. 25. & lib. 2. auth. 3. nu. 1. 2. & seq. ad quartum Ludolph. Scrad. de feud. par. 6. cap. 3. num. 28. Henrich. à Rosental. cap. 6. conclus. 66. num. 11. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 622. Affirmantes releuium de subfeudo soluendam esse Baroni, non autem Regi.*

Ad secundum caput de subfeudo quaternato, quod tenetur à Barone, & à Rege, vel cum concessione Regis, & sic quaternato, quod alio vocabulo dicitur feudum quaternatum secundum quid, & ita hoc concludenter ex supradictis respondeas, quod releuium debet solui Baroni subinfeudanti, non autem Regi, quam conclusionem intelligas cum declarationibus infradi-cendis.

Et quod debeat solui Baroni, non autem Regi docuerunt *Andr. de Isern. in consil. post mortem col. 3. num. 30. vers. suscepto de morte Baron. nunc. Imper. & ibi gloss. in verbo recepto dicens ita tenuisse Curiam Imperialem, & clariu s in verbo aliquo, Bartol. Camerar. in cap. Im-*

peria-

perialem fol. 73. lit. E. loquens in terminis constitutionis post mortem in feudo quaternato secundum quid, dicit quod seruitia, & releuia sunt Baronis, & idem videtur annuere fol. 69. lit. S. T. V. dicens, quod litera constitutionis dicit, quod præter illas decem vnicae pro illa intratura, releuia futura sunt Baronis, sed releuia futura, an sint Regis hoc non dicit, ergò remanet sub dispositione iuris communis, sed ius commune dicit, quod debetur domino immediato seruitium, ergo, &c. idè *Andr. in d. S. similiter num. 14. de capitul. Corrad. ante additionem*, dicēs releuium, siue seruitium deberi Baroni, quoniam vassallus eius est immediatus, sicut è contra si vassallus immediatus esset Regis, deberet Regi soluere *Reg. Const. in l. 1. numer. 34. C. de iure fisci. Horat. Mont. in cap. Imperialem num. 74. de prohib. feud. alien. por Frideric. & nouissime D. Fuluius Lanarius Ethemmatidis nobilitate, ac scientia legali adprime decoratus Iurifconsultus, & solidioris doctrina. ac cōsultationis Aduocatus, ad maiora euehdus in sua illustri, & aurea additione nu. 133. ad Reg. Lanar. in c. 1. de his, qui feud. dar. poss. quorum opera sub prælo, quasi furtim vidi, ac admiratus sum.*

9 Alij videntur contrariū asserere, vt de feudo quaternato releuiū debeat Regi, & sic domino mediato, prout annuere videtur *Andr. de Ifern. in d. S. similiter nu. 14. ante additionem*, dicens solui debere Domino Regi, ea ratione, quia per quaternationem videtur ab ipso Rege immediatè teneri, prout ita videtur tenere etiam *gloss. in d. const. post. mortem in verbo recepto vers. sed aliquando*, dicens, quod aliquando super tali dubio fuerunt interrogati Iudices Magnæ Curia, & non Baroni, & responderunt Domino Imperatori in tali casu releuium esse soluendum Curia, & non Baroni, dicendo, quod eorum responsio potuit iuari *per tex. in l. si quis cum hoc pacto ff. de contrahen. empt. et ex tex. in l. Titius ff. de seruis exportand.*

& per alias rationes videtur ibi concludere, & ita videor ego annuere p. 1. q. 1. nu. 11. hoc eod. tract. & clarins q. 20. num. 5. dicens solui debere Regi, quod ibi non firmo, sed aliò me remitto.

Sed pro concordia harum opinionum, & ne mea opinio non videatur sustentabilis, & rationibus destituta, & vt veritas elucescat, præmitto, quod releuium in genere sumptum dupliciter potest considerari, quod aliud est releuium, quod præstatur inter viuos, & in actu inter viuos. Aliud, quod præstat in morte, ob mortem, vel ob casū inter viuos, sed collatum in morte.

12 Releuium, quod præstatur inter viuos ex actu inter viuos, est illud, quod præstatur, & inductum est ex hac constitutione post mortem de subfeudo quaternato ob mortem Baronis, vel Comitum, qui ab alio feuda tenet, & p. Regem de nouo concessum alteri, qui est inuestiendus per alium Baronem ad mandatum Regis, & tale releuium debetur ipsi Baroni, qui dat inuestituram, siue possessionem ad mandatum Regis, & pro illo debentur decem vniciæ, vt in d. const. post. mortem, & in hoc cōcordant omnes, & ita intelligit *gloss. in d. const. in verbo recepto*, & hunc esse casum nouum dicit *Horat. Montan. d. loco*, & antè ipsum *Camerar. locis allegatis*.

13 Aliud est releuium, quod debetur in morte, & consuetudine Regni, quæ introduxit illud, in hærede successore ob mortem prædecessoris, & deinde ex vsu iudicandi fuit extensū ad contractus, per quos immediatè successuri absque causa feuda præueniebāt propter fraudandum releuium, quod soluitur nulla habita ratione dicti contractus, vt de refutationibus fraudulentis docui supra hac ead. p. q. 15. & seq. & p. illo debetur medietas fructuū, & in hoc est difficultas, an debeat Domino immediato, & sic Baroni, vel Domino mediato, & sic Regi.

- In qua difficultate dico, quod si ad
14 releuium decem vnciarum respicias, tunc dicas absque scrupulo, quod illæ decem vnciæ soluuntur Baroni subinfeudanti, qui vti mandatarius Regis immittit nouum concessionarium in possessionem subfeudi nouiter cõcessi, & ab illo recipit decem vncias pro releuio aliquo.
- 15** Et si forsan tale releuium excederet decem vncias, tunc illud, in quo exceduntur decem vnciæ, vsque ad medietatem soluitur Domino Regi, vt asserit *Matth. de Afflict. in hac consl. post mortẽ num. 10.* referens sic fuisse decisum per Iudices Magnæ Curiz, quem sequitur *D. Lanar. d. loco.*
- 16** Sed si respicias ad releuium, quod est medietas fructuum debitum in morte, tunc dico quod manualiter, & immediatè soluitur Baroni, sed verè in effectu, & in sine soluitur Domino Regi, & sic Baro est quidam exactor, siuè detentor vsq; ad mortem suam, in qua morte eius hæres soluit Domino Regi.
- Quæ sic intelligas, nam Baro subconcedens in morte subfeudatarij exigat releuium de subfeudo ipso ab eius hærede, sed postea Dominus Rex ob mortem Baronis subconcedentis exigat releuium respectu introituum totius Baroniz, tam castrorum penes se, quam subinfeudatorum, vt asserit *Iacob. Ayell. d. loco num. 85. & Freccia lib. 2. auth. 3. num. 35.* dicentes ita fuisse decisum in causa Principis Salerni, & sic si bene ex medulla hæc consideratur, tale releuium effectualiter per intermediam personam Baronis soluitur Regi, & ita sunt intelligenda, quæ dixi supra p. 1. q. 20. num. 5.
- 17** Ea nimirum ratione, quia dicunt *Ayell. & Freccia vbi supra,* & si Rex assentiret tali subinfeudationi, intelligitur non præiudicasse iuribus suis, & sic releuio.
- 18** Inferentes idem procedere respectu adobæ, vt soluat per Baronem tam

- respectu totius Baroniz, tam feudi subinfeudati, quam feudorum penes se existentium, & sic vt soluat Baro, & feudatarij contribuant, vt declarant *Ayell. Freccia, & alij supra allegati.*
- 19** Amplia primo supra firmatam sententiam, procedere etiam in iuramento assecurationis, quod ipsi Baroni, & sic Domino immediato præstandum esse dixerunt, *Capyc. in inuest. feud. rub. feudorum assecurationes, vers. assecurantur, Frecc. lib. 2. de subfeud. auth. 4. nu. 1. ex Andr. in cap. 1. qualiter vassall. iurar. deb. fidel. Intrigiol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 643. 648.*
- 20** Amplia secundo, etiam in laudimio soluendo in casu alienationis, vt illud solui debeat in casu alienationis, Domino immediato, & sic Baroni, non autè Domino, & sic Regi, ubi secundum consuetudinem loci deberur, ita glo. & *Bald. in cap. 1. S. illud de probib. feud. alienat. per Feder. Ias. in l. fin. num. 4. C. de iure emphiteut. Ludolph. Schrader. de feud. p. 8. cap. 2. num. 29.*
- Amplia tertio, in declarationibus
21 seq. vt subfeudatarius quando subfeudum vult alienare non teneatur assensum habere ab ipso Domino mediato, sed consensum immediati, & sic Baronis subinfeudantis habere debet, ita *Bernard. Capreol. in cap. Imperialem, S. illud de probib. feud. alienat. per Frideric. vbi etiam Io. Raynald. Iacob. de S. Georg. in sua inuest. feudal. in verb. & cum pacto de non alienando nu. 21. vers. contrariam opinionem, licet ab hac sententia discedat Vldaric. Zaf. in epit. feud. p. 9. n. 33. Curt. iun. de feud. p. 4. principal. num. 89. in fin. & Ludolph. Schrader. de feud. p. 8. cap. 2. num. 26. vers. quimimmo, & nu. 28. in fine, hanc veriore sententiam existimat, ex rationibus ibi allegatis, negans Bald. & glos. sententiam verà esse, Menoch. lib. 3. presumpt. 102. n. x.*
- Contrariam tamen sententiam voluit *glos. in cap. 1. S. illud, de probib. feud. alienat. per Fedtric. vt in alienatione subfeudi requiratur assensus primi Domini,*

- mini, & non immediati, quam gloſe ſententiam ſequuti ſunt, *ibi Iacob. de Beluiſ. Bald. Aluarot. Præpoſit. & Io. Blanc. in epit. feud. tit. quibus mod. amiſſ. fol. 1. verſ. item ſi vaſſallus, & fol. 10. verſic. Domini verbum intelligas, Iacob. de Ardizon. in ſum. tit. quibus mod. feud. amiſſ. rub. an ſufficiat conſenſus maioris Domini, Azo. in ſumm. tit. de iure emphiteuic. Iacob. de S. Georg. d. loco, in verbo & cum pacto de retrouendendo il ſecundo num. 2. Iacob. Aluarot. in cap. 1. in princ. numer. 14. & ibi Præpoſit. num. 4. de prob. feud. alienat. per Feder. Iul. Clarus in S. feudū, q. 32. in ſin. cateriq; paſſim Menoch. lib. 3. præſumpt. 102. num. 10. hanc referens, & reſellens ſententiam Schrader. de feud. p. 8. cap. 2. num. 26. eam referens, non autem contrariam ſequens ſententiam.*
- Sed mediam ius extremas referre ſententiam Schrader. d. loco, vt requiratur nō ſolum aſſenſus primi Domini mediati, ſed etiā Dñi immediati, & ſic ſubinfeudantis ex rationibus, quas aſfert ibi num. 27. & nouiſſimè idem D. Fuluius Lanar. loco ſupra allegato n. 111.
- Quam Schrader. ſententiā intellige ſi ſubfeudum eſſet quaternatum, & ſic feudum quaternatum ſecundum quid, quia tali caſu requiritur vtriuſque cōſenſus, tam Baronis ſubinfeudantis, quàm Domini mediati, & ſic Regis, ita Camer. in l. Imperial. fol. 73. col. 1. lit. C. verſ. quarta concluſ. ex tex. in l. ſin. C. de author. præſtand. quem tex. allegat ibi Schrader. de quo feudo ſecūdū quid, an poſſit alienari ſine aſſenſu Regis, vel Baroni vide nouiſſimè Io. Andr. de Geor. 25 d. repet. feud. cap. 8. per totum. Et feudum quaternatum ſecūdū quid, quale ſit vide Camer. ibi col. 2. Franch. deciſ. 154. num. 3. & 2. vbi de conſenſu vtri-
- 26 uſque meminit, ſed prima ſententia in ſimplici ſubfeudo non quaternato verior eſt vt requiratur aſſenſus Domini immediati, & ſic Domini ſubfeudantis, de qua re latius vide DD. in. d. cap. 1. S. illud.
- 27 Amplia quarto, vt ſubfeudatarus

nec teneatur ſeruire primo Dño, ſed tantum ipſi ſubinfeudanti, & ſic adoham præſtare, vt notant Iacobin. præcitato loco num. 6. verſ. item quero de pubſbra quaſtione Curt. de feud. d. p. 4. num. 89. Menoc. d. loco num. 4. Afflic. in conſtitut. poſt mortem num. 7. & ibi Bartol. de Capua, ſed hoc intelligas, vt totum ſeruitium exigat fiſcus à Barone, ſed Baro poſtea exigat à ſubfeudatarijs, vt dixi ſupra ex Ayello num. 85. & Frecc. auctor. 3. num. 35.

- 28 Quòd ſi ſubfeudatarius aliquando cogeret ſeruire primo Domino, hoc intelligas, vt in ſubſidium præſtare teneatur, non autem principaliter, cum principaliter Domino immediato ſeruire teneatur, ita Bald. in cap. 1. S. rurus num. 9. de controuer. inueſt. Menoc. d. loco num. 8. vnde ſi neceſſitas ſeruitij exhibēdi à ſubfeudatario, vrgeret tam primum Dominum, & ſic mediatum, quàm etiam Dominum immediatum, adeo vt vterq; indigeret ſeruitio, tunc ſubuaſſallus ſubinfeudatus teneatur tantum ſeruire Domino immediato ita ex cap. 1. de noua forma fidelit. & cap. ad hoc bic finitur lex, ex tex. in cap. licet ſi de feud. deſuſti tenet Andr. Khol. de ſeruit. feudal. parte altera tit. cui ſeruiendum num. 6. concordat Roſental. in cap. 8. concluſ. 19. num.
- 30 9. ſed dicas, quod non eſt perpetuum, vt ſubinfeudatus teneatur ſeruire Domino immediato, vt quando ille Dominus immediatus ſeruiret alteri Domino ſuperiori, reſpectu alterius feudi, quod ab illo tenet, quia tantum teneatur ſeruire, quando præſtat ſeruitia, à quo ſubfeudum ipſum proceſſit, & defluxit, & conferunt hūc, quæ diximus de releuio, & de adoha exigendo per fiſcum à Barone, ſed Baro poſtea exigat à ſubfeudatarijs.

Quæ autem de ſeruitio diximus exigendo à ſubfeudatario per Baronem, non autem per Regem, intelligas cum hac declaratione, quòd aut ſubfeudū eſt quaternatum, aut terra plana, ſiue æſtencia.

Primo

Primo casu, quando subfeudum est quaternatum, tunc reperio duas Do-
 31 torum sententias in hoc casu, alij di-
 xerunt, quod seruitium debetur Baro-
 ni subinfeudanti, non autem Regi, prout fuit *Afflic. in const. post mortem notab. 3. num. 6.* sequens authoritatē *Bartolom. de Capua in d. const. post mortem in sua apostilla*, quæ *Affl.* obiter sequutus est, & meminit *Camerar. in l. Imper. fol. 73. conclus. 4. lit. E. Franch. d. decis. 154. num. 6. supra allegati*. Alij dixerunt deberi Regi, quia tunc per quaternationem dicitur quis immediatè à Rege teneri, ita *Andr. de Isern. in d. S. similiter num. 14. ante additionem*, vbi dicit, quod releuium, siuè seruitium debetur Baroni, quoniam uassallus eius, postea subdit, debetur soluere Regi, si Regis uassallus immediatus esset, hæc reperi apud *Andr.* ibi, qui intricatè legitur, & loqui videtur; sed hoc vult dicere, nempe, quod de subfeudo quaternato, quod alio vocabulo dicitur feudum quaternatum secundum quid debetur seruitium Regi, quasi quod ab ipso Rege immediatè teneatur, & dicitur feudum de perse *Franch. decis. 154. num. 2.* quem post *Frecc.* ibi allegatum, & inuenire non potui, refert *Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 646.* asserens in Regno Siciliae ita seruari per capitul. Regis Caroli *Ioseph. Cumia in cap. aliquem fol. 70. in verbo seruitij consueti num. 21.* & hanc ego veriore existimo, vt dixi supra ead. q. num. 8. vers. sed contra hanc sententiam, qui fisci partes tuetur ex authoritate *Ayell. & Frecc.* vt Rex exigat adoham respectu omnium feudorum, tam eorum, quæ tenet Baro, quàm quæ tenet subfeudatarius, & sic in effectu seruitium totum soluitur Regi, licet per intermedias manus Baronis.

33 Limita hoc vltimum dictū, nisi Baro ex priuilegio haberet, vt posset exigere seruitium à subfeudatarijs, quia tunc ipsi, & non Regi debetur, prout habebat in Regno nostro Princeps

Bisniani, & Salerni, de quorum priuilegio post Frecc. meminit Nicol. Intrigliol. d. loco num. 648.

Aut est terra plana, siue athenasia, & tunc receptum est in obseruantia, vt seruitium debeat Baroni, nō autem Regi, ita *Andr. de Isern. in const. post mortem col. 2. vers. sed Baroni, & versic. in quaternatis tantum, Frecc. author. 3. num. 1. de author. Baron. Intrigliol. d. loco num. 645. Campan. in c. apud Fogiam n. 37.* & an debeat releuium de feudo plano, & de tabula, require supra hac ead. p. quæst. 25. vbi latè ponderauimus verba constitutionis post mortē, & *Frecc.* sibi inuicem aduertantia.

35 Declara tamen omnia supradicta, vt si Baro accepisset inuestituram de tota Baronia, tam de feudis per ipsum retentis, quàm de subconcessis tenetur ad totum releuium, & adoha tam pro se, quàm pro subfeudatarijs, prout ex hac ratione decisum fuit in causa *Illustris. Principis Salerni*, ita meminit *Iacob. de Ayell. de iure adobe num. 85.* ibi, quia accepit inuestiturā totius Baroniae, & iuris, quod habet cōtra subfeudatarios, tam de adoha, quàm de releuio &c. quæ omnia potest ipse potest exigere à subfeudatarijs, vt supra dixi.

37 Quid autem respectu duplicati releuii, an subfeudatarius petens inuestituram nec denunciāns mortem intrā tempus legitimum, teneatur soluere duplicatum releuium?

Et licet prima fronte, videatur dicendum, quod cum duplicati releuii solutio sit pœna, quæ in vassallo, & Rege est introducta, & ideo nō est extendenda ad feudatarium, & subfeudatarium *cap. odia de reg. iur. in 6. tum secundo*, quia *const. post mortem*, quæ propriè loquitur in subfeudatario, dicit *Defuncti mortem per Comitē, vel Baronem, à quo prædicta tenuerit, excellentia nostra volumus nunciari*, ergo onus est Baronis denunciare mortem, non autem subuassalli.

Q d Sed

Sed concludas, quòd duplicati pœna debet habere locum in subuassallo, tum quia, & retorquendo argumētum, si pœnam duplicati non admitteremus, sequeretur quod haberet locum pœna iuris communis, & sic amissio feudi, sed hoc esset contra expressam mentem, & mandatum nostrorum Regum, qui non intendunt, nec ipsi, nec per alios angustiare vassallos ad talem pœnam, & sic vt euitetur maior pœna, potest induci, & permitti minor, quæ si rectè intuemur, est potius gratia, quæ minorauit pœnam, quæ gratia, dum sumus in casu simili, debet, & potest ampliari, licet simus in alijs personis, tamen eodē respectiue videntur ratione iuramenti, assurationis, inuestiturae, seruitij, & aliorum.

Nec obstant verba constitutionis, loquitur enim de feudo quaternato s̄m̄ quid, in quo forsan linea possidentis finiretur, quia tunc Rex specialiter prouidit, vt in tali casu Baro, vel Comes, à quo dictus subfeudatarius mortuus feudum ipsum tenebat, debeat denunciare ipsi Domino Regi mortem ad finem prouidēdi, & sic est casus specialis, dixi p. 1. q. 20. nu. 6. nos autem loquimur regulariter, quando moritur subuassallus relicto successore, & hæc sūt noua, à nullo quoad viderim, tacta.

ARGVMENTVM.

An Dominus possit exigere duplicatum releuium ab Vniuersitate, vel alio loco possidente feudum, si intra annum petendę inuestiturae non fuit petita. Et quid eorum administratore mortuo, nec petita inuestitura à legitima persona succedente in administratione tēpore debito, nec soluto releuio declaratur, & ponderatur.

S V M M A R I V M.

- 1 **E**cclesia possident feuda in Regno nostro, soluunt releuium, & laudimium.
- 2 Ecclesia an teneatur pœna duplicati releuij distinguitur.
- 3 Cessans à petitione inuestiturae, & solutione releuij subire debet pœnam duplicati releuij.
- 4 Non tenetur pœna duplicati releuij, si intra legitimam tempus petijisset inuestituram, & offerenda obtulisset, si secus teneatur.
- 5 Exigit duplicatum releuium à vassallo ob non petitam inuestituram.
- 6 Fiscus habet intētionem fundatam pro releuio contra omnes feudatarios, feuda possidentes.
- 7 Inuestitura debet peti intra tempus conuentum.
- 8 Prelato mortuo intra annum petenda inuestitura, & releuij soluendi ob feudum ab Ecclesia possesso, & inuestitura non petita, nec releuio soluto, tunc Ecclesia excusatur à duplicato, & numeris sequētibz num. 12. sed contrarium recipitur num. 15.
- 9 Vassallus, & Dominus ad imparia non debent iudicari.
- 10 Excusatur à petitione inuestiturae, & solutione releuij pendente electione Domini.
- 12 Inuestitura non est petenda, quando Dominus non esset certus, vel legitimus eius heres.
- 11 Prescriptio non currit, Imperio vel Ecclesia vacante, declaratur num. 19.
- 13 Vassallus non excusatur à petitione inuestiturae, & solutione releuij, quando certum adesset destinatum Tribunal, licet Dominus esset incertus.
- 14 Releuium non debetur, nec inuestitura petenda est vbi heres, vel Dominus non esset certus successor, nisi lite finita.
- 15 Ecclesia, ob non petitam inuestituram, & solutum releuium in tempore, punitur pœna duplicati releuij, ex noua ratione.
- 16 Capitulum succedit in administratione Ecclesie vacantis, ideo illud tenetur petere

tere inuestituram, non autem prælatus successor.

- 17 Feudo vacanti si fuerit datus administrator, vel illi successerit in eius administratione, currit tempus petenda inuestitura, tam actiua, quam passiuæ.
- 18 Capitulum est in possessione Sede vacante, ideo tenetur soluere releuium.
- 19 Sententia Bartol. Affl. & aliorum quod vacante Sede, nulla currit præscriptio, non procedit, quando adest administrator. Vniuersitas iuxta de causa restituitur aduersus solutionem duplicati releuij.

QVÆSTIO XXXIV.

olent, vt dixi, Ecclesiæ, Vniuersitates, aliaq; loca, de quibus supra q. 24. in hoc Regno feuda possidere, & ideo singulis quindecim

annis releuium soluere, vt ex Frecc. & alijs, supra docuimus seruari in hoc Regno, vt ex registris Regiæ Cameræ apparet, & in laudimio etiam, quod, & quindenum appellatur, soluitur enim singulis quindecim annis ab Ecclesia, vel Vniuersitate feudum, vel emphiteoticam rem possidente, ideo hic dubito, si releuium simplex non soluit, an teneatur ad duplicatum.

Quæstio hæc duplex caput habet, vnum, si in illo quintodecimo anno, in quo soluere debet simplex releuium illud non soluerit, & tempus labi passus fuerit Prælati, Rector, vel administrator loci possidentis feuda, an releuium duplicatum soluere debet.

Secundum, si in eodem anno petendæ inuestituræ, & soluendi releuium reperiatur mortuus Syndicus, Rector, vel administrator, vel Prælati, ideoq; inuestituræ renouatio, & releuij solutio dilatata fuerit, an releuium duplicatum debetur.

Circa primum sunt clari termini,

3 quod vassallus cessans à solutione releuij, & renouatione inuestituræ, teneatur ad duplicatum, in quo nomine venit Vniuersitas, locūque illud possidens feuda, quæ dum in hoc non reperiuntur privilegiato, imo contraria in inuestituris solet apponi clausula, dumodo soluat releuium singulis quindecim annis. sequitur quod duplicatum releuium habeat solui.

Nisi tamen, vt alias dixi, petijset renouationem inuestituræ intra legitima tempora, quia tunc excusatur, vt alias dicam in hoc tractatu par. 5. q. 23. dū sola petitiō sufficiat, vt ibi ponderabo, Si vero, nec petierit renouationem, & offerenda obtulisset, non video, quare ratione dicendum sit nō teneri ad duplicatum, cum cōcurrant extrema duplicati releuij, nempe contemptus Domini in non petendo, lapsus temporis, & simplicis releuij non solutio, quæ omnia reddunt vassallum ipsum, & sic Vniuersitatem, aliaque loca possidentia feudum inexcusabilem, quod si vassallus à dictis locis concessum feudum teneret, certè eorum administratores in casu prædicto duplicatum releuium exigerent, ergò idem in casu contrario dicendum, cum vassallus, & Dominus non debeant iudicari ad imparia,

5 stat ergo semper pro Fisco Regio ius inconcussum, donec non proberur, illa loca esse privilegiata in hoc, quia inuestitura peti debet intra tempus conuentum, prout in hoc casu, ita Anton. Gorbosfred. disput. feud. 8. thesi 2. sub tit. de renouat. inuestituræ, quia tempus est conuentionale, (& est cōmunis conclusio) prout est tempus, elargitum istis locis, & Prælati ratione feudi in hoc casu habetur vti laicus, quia potest conueniri coram Iudice laico, & coram Domino temporali, à quo feuda tenet cap. verum de foro competen. cap. ceterum de iudicijs, adeo ut Ecclesiastici, & seculares in his, quæ ad feuda spectant, equiparantur, ita Marc. Ant. Genuens. practicabil. Ecclesiastic. cap. 1. quæst. 2. num. 1.

- 8 Quò verò ad secundum, quæstio facile vsui euentura est, pro cuius resolutionem dicendum est, quòd vassallus, & Dominus, vt dixi non debent ad imparia iudicari, imo paritas inter eos seruanda, iuxta communem Doctorum
- 9 sententiam, de qua nos alibi latè, & ideo sicuti in casu contrario, quando vassallus tenet feudum ab Vniuersitate, aliouè loco, vel ab alio Domino, qui electione, nò autem per successionem fit Dominus, & pèndente electione, euenit casus petendæ inuestituræ, item, & soluendi releuium, tunc vassalus excusatur à petitione inuestituræ. Probatur primo ex autoritate Afflicti. in cap. 1. num. 5. qua fuit prima causa benefic. amittend. vbi ait, quod si moritur Rex, Prælatas, vel alius, qui electione fit Dominus, tunc Sede vacante, non habet locum *tex. in cap. 1. de capitul. Corrad. Tum 2.* quia quando vassallus nò potest inuenire Dominum, à quo petere debet inuestituram excusatur, vel si adhuc non extaret certus hæres Domini, ex *tex. in l. pecunia ff. de usur. ex text. in l. 4. §. toties ff. de damno infect. tenet Iacob. Ardiizon. in summ. tit. quib. mod. feud. amitt. cap. 72. in fine* per quam Ardiizon. rationem
- 10 firmavit Afflict. sententiam illam, ea nimirum ratione, quia Imperio vacante, licet in administratione succedat Ecclesia, silent tamen omnes præscriptiones Bartol. in l. naturaliter num. 25. ff. de usucapionib. ergo idem dicendum in casu nostro, quia Dominus, siue administrator certus non est, & sedes vacua, ideo contra Sedem vacantem præscriptio currere non debet, *Franc. de Pauin. de potest. Capituli sed. vacant. par. 1. quest. 9. num. 6.* ita in hoc casu, quia non adest persona, quæ debet petere inuestituram, ideo duplicati releuij solutio locum non habet, nisi vt dixi Vniuersitas, vel Collegium succederet in administratione, Sede vacante.

Tamen limitarem, quod dixi de Domino incerto, vel non dū electo, quan-

do certum destinatum Tribunal, vel Officialis adesset, à quo semper inuestitura petenda esset, prout est in Regno nostro, Reg. Cam. Sum. quia adhuc mortuo Domino tempus curret, &c.

- Item facit arguendo ab illa ratione, 14 quia sedes vacat, & certus nò est vassallus feudi possessor, cū per possessionem feudi sit soluendum, quia si vassalli duo de feudi successionem contenderet, quis nā esset successurus, & neuter esset in possessione feudi, tunc petendæ inuestituræ tēpus non currit, nisi à tempore litis finitæ, ita ex *Iacob. de Ardiizon. tenet Afflict. in d. cap. 1. num. 6. & aly, quos allegat Tiraquell. de retract. lignag. gloss. 10. §. 1. num. 38. arg. tex. in l. si vero ff. de iure patronat. Franc. Soubec. de feud. par. 11. num. 22. vers. fallit quinto, Ferrar. Montanar. de feud. lib. 3. cap. 7. in fine, & post ipsum Io. Schneid. de feud. par. 5. numer. 28. dicens tutius esse si vassallus coram Iudice protestetur Oldrad. conf. 22. Vldaric. Zaf. de feud. par. 7. num. 7. Vurmserus obseruat. feudal. 25. ergo dum sedes vacat, non est qui petat inuestituram, cum non habeat certum Dominum, ergò idem quando vassallus non esset certus.*

- Sed adhuc licet ista vrgere videantur, 15 ideo quod fiscus, si inuestitura petita nunc fuerit intra legitimum tempus, possit exigere duplicatum releuiū ab istis locis in casu prædicto, ratio, quæ me mouet, quia locorum istorum administratores non sunt Domini rerū ipsorum locorum, sed duntaxat procuratores, siue administratores, vt alias dixi de Prælato succedente, vt nò teneatur soluere releuiū ob mortem sui prædecessoris, ea ratione, quia Prælatas est administrator, sed quia in anno administrationis Rectoris, vel Syndici, vel alterius legitimæ personæ, tunc (sede istorum vacante) in administratione succedit Capitulum, Vniuersitas, vel alia legitima persona, vel certus loci, merito ipsi tenentur petere inuestitura.

tituram, & releuium soluere, quia succedunt in possessione feudi, ut infra.

17 Probatum etiam, quia si feudo certum Dominum adhuc non habenti, fuerit datus Administrator, tunc currit tempus petendæ inuestituræ, argumento eorum, quæ habentur in *l. fin. C. de petit. heredit. & l. ait prator. ff. de damno inf.* hæc est sententia Rosentalis cuius locum, ut ab oculis au fugit, ita amplius in eius glosellis inuenire nequi, sed in hoc casu dum Capitulum, uel Vniuersitas, uel cæterus, alia uel persona legitima succedit in administratione rerum istorum locorum, mortuo Rectore, Prælato, AEconomis, uel Administratore, uel Sindico, & sede uacante, merito ut administrator, & possessor feudi tenetur petere inuestituram, & tempus currere dicendum est, ex quibus cum diuersa militet ratio, sequitur, quod necessitas paris iudicaturæ cessat, quia primo casu, & si certus sit Dominus, tamen incertus est Vassallus (licet fiscus defacto exequatur contra feudum, ut supra dixi,) sed secundo casu, feudi possessor est certus, licet ducem non habeat, & releuium debetur à possessore feudi, ut modo dicam. Licet negare non possum, quod si Administratores ipsi fuerint in desidia, ignorantia, uel alia iusta causa, tunc aduersus lapsum temporis, debeat concedi restitutio istis locis, tamquam non peccantibus.

18 Item facit, quod releuium exigitur à possessore feudi, licet uerus Dominus, siue successor non sit in possessione illius, ut alias diximus, sed cum in hoc casu Capitulum, siue alia persona legitima est in possessione feudi Sede uacante, ergo & releuium soluere, & inuestituram petere tenetur, saltem tamquam possessor feudi.

19 Nec obstant, quæ diximus supra ex *Afflic. Bartol. Ardizon.* & alijs, quod sede istorum locorum uacante, uel uacante feudo de successore, non currit tempus petendæ inuestituræ, quia non

procedunt quando adest, & succedit administrator, prout est ipsa Vniuersitas, Capitulum, uel alia legitima persona, ut supra annui.

Intelligas omnia supradicta, quod aut feudum est commune tam Ecclesie, uel Vniuersitati locorum istorum, & Rectoribus, quia spectat tam ad ipsam Vniuersitatem, uel locum ipsum, quam etiam ad eius Sindicum, Rectorem, uel AEconomum, uel aliam personam, eius ducem, & caput. Secundo uel spectat ad ipsam solam Vniuersitatem, uel locum. Tertio, uel spectat tantum ad ipsum Ducem, Sindicum, Rectorem, &c. uti Ducem, Sindicum, & Rectorem tantum, sub nomine dignitatis ipsius.

Primo casu, qui non petit inuestituram, nec soluit, ipse puniendus pro sua parte, quia ex duobus fratribus succedentibus, altero non petente inuestituram, tunc non petens punitur, ut est indubitatum, & alias dixi.

Secundo casu, tunc quia Vniuersitas, uel locum, sunt Domini, & eius Sindicus, Rector, uel Dux, est tantum Administrator, si non petierit, soluet duplicatum releuium, quia ipse locus peccauit in non petendo.

Tertio casu, mortuo Sindico, Rectore, uel Duce, tunc si loca illa succedant in administratione, & non petunt, competit restitutio, ut quia non culpa eorum fuit omissa.

Sed bene fiscus debet habere duplicatum releuium, saluis iuribus, pro quantitate soluta, contra ipsos Administratores non petentes. Mitius tamen, & æquius mihi uidetur, ut tantum debeatur unicum releuium, ea nimirum ratione, quia odia restringenda, & poena debet imponi & exigi, ubi delictum, si ergo Vniuersitas, Ecclesia, uel cætera loca non delinquerant in non petendo, sed eorum Administratores, quæ ratione ex facto alterius, quis puniri debet? cum poena suos debeat tenere authores, & ubi non adest contempus

Domini. Hęc, quę ad praxim in trina distinctione reduxi, sunt vera, & indubitata. Tu verò si dubites de eis, si vel nē iure substineantur, perquiras, quę dicit post multos ibi allegatos Henric. à Rosental. de feud. cap. 10. concl. 3. nu. 1. vers. posteriore casu, tit. de caus. ex quib. feud. amict.

- 20 Declara, quod diximus de Vniuersitate, quod si intrā annum, & diem inuestituram non petierit, tunc restitutionem petere potest, ita Maria. focc. conf. 115. num. 23. lib. 2. Ludolph. Schrad. de feud. p. 6. cap. 2. nu. 29. & 30.

Quam declarationem non admicto simpliciter, nisi iusta causa adesset, ob quam non potuisset petere inuestiturā, cum hodie singulis quindecim annis teneatur soluere releuium. Immo melius procederent hęc quando Vniuersitas teneretur petere inuestituram ob mortem Domini, à quo feudum tener.

ARGVMENTVM.

Infamia an sit iustum impedimentum, quin inuestiturę tempus non labatur, eoq; lapso, quin duplicatum releuium non debeat, distinguitur. Nobilitas dominantis, vassallos, vnde oriatur. De infamia ex parte Domini, & ex parte vassalli. In Domino an consideratur de maiori, siuē magna infamia, contrarię referuntur Doctorum sententię & concordantur. Ex parte vassalli, ex suo delicto non prodest. Item super infamia debet esse pronunciatum, & poena ordinaria, non autem extraordinaria irrogata. Et quid appellatione pendente à sententia irrogante infamiam.

SVMMARIVM.

- 1 Inuestitura petitio continet honorem Domini, & vassalli.
- 2 Nobilitas Baronis causatur, quia domi-

natur hominibus, qui sunt nobilissima creatura.

- 3 Infamis an teneatur petere inuestituram.
- 4 Infamibus clausę sunt portę dignitatum.
- 5 Infames priuantur dignitate a sequuta.
- 6 Infamia in petitione inuestiturę, consideratur ex parte Domini, & vassalli.
- 7 Infamia Domini, debet intelligi de maiori.
- 8 Seruitium est prestandum Domino infami, secundum sententiam quorundam Doctorum.
- 9 Inuestitura petenda est de emphiteusi a Domino excommunicato.
- 10 Inuestitura non est petenda à Domino laboranti infamia maiori, ideoq; vassallus excusari, ex crebriori Doctorum sententia.
- 11 Ultramontani Feudista hanc etiam suadent sententiam.
- 12 Inuestitura petenda non est, si Dominus hęresis labe esset condemnatus.
- 13 Infamia ex parte vassalli, consideratur ob delictum, nec ipsum excusat à petitione inuestiturę.
- 14 Infamia Domini, ut excuset vassallum, debet esse declarata per sententiam, specialiter priuantem Dominum de feudali dignitate, & prerogatiua.
- 15 Notorius infamis, non potest dici infamis ante sententiam, ad hoc, ut in specie priuetur de feudali dignitate.
- 16 Sententię, ad hoc, ut priuet Dominum feudali dignitate, vel vassallum, debet irrogare poenam ordinariam, non autem extraordinariam, & debet specificare de priuatione feudalis dignitatis, & refertur decisio.
- 17 Appellatione pendente à sententia, etiam in specie priuatiua feudali dignitate, Dominus, vel vassallus non sunt infames, ideo tempus petendę inuestiturę currit.

Quę

QVÆSTIO XXXV.

IT quia feudalis inuestituræ petitio, eiusque concessio dignitatem conferre videtur, tum ex parte Principis inuestientis, tex-

us est, secundum vnâ lecturam in cap. 1. ubi DD. quo temp. miles, tum ratione concessæ rei, nempè dignitatis feudatariò, qui miles dicitur, tum ratione vassallorum, qui cum sint nobilissimæ creaturæ, & ijs dominando, videtur quòd qui dominatur magis dignus sit, ita Parid. de Put. in suo tract. de reintgr. feud. in princip. cap. 3. Quarto ideo, si vassallus existens in infamia, & ob eam rem non petens inuestiturâ, & tēpus labi patiens an teneatur soluere duplicatum releuium, stante quod ipse putabat non posse accedere ad inuestituram.

Quòdque cum inuestituræ petitio, eiusq; concessio dignitatem continere videantur, & infamibus non solum est accessus prohibitus ad dignitates, earumque portæ infamibus clausæ sunt, c. infamibus, de reg. iur. in 6. l. iudices, C. de aignitatibus lib. 12. l. cum vir, C. de adult. glo. in l. 1. S. remouet, ff. de postuland. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 3. casu 286. num. 8. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 9. n. 271. Immo ijs dignitatibus assequutis, infames priuantur, l. & si seuerior, l. si possidentium, C. ex quib. caus. infam. irrogat, merito vassallus noscens se indignum, ob contractâ infamiam, quæ de iure impedit dignitates petere, prout est ipsa inuestitura, excusandus est.

Sed adhuc dico, vt magis distincè pcedamus, q infamia in hoc casu dupliciter pòt cõsiderari ex parte Dñi, & ex parte vassalli, & vtroq; casu infamia est intelligēda, sequuta sentētia decla-

ratoria, & priuatoria feudorum, vt inferius dicam in hac quæstione.

7 Ex parte Domini consideratur infamia, & illa est intelligenda, non de omni infamia, sed tantum de maiori, siuè magna, nimirum si excommunicatus esset maiori excommunicatione, vel diffidatus, vel bānitus esset ab Imperatore, siuè à Rege, prout ita intelligunt infamiam ex parte Domini, Ludolph. Schrader. de feud. par. 6. cap. 2. nu. 53. & dilucidius Rosental. de feud. cap. 6. concl. 51. num. 3. Herma. Vult. de feud. cap. 7. num. 73. lib. 1. Syluan. de feud. recognit. q. 69. & 70. Et hoc casu quando Dominus laborat infamia maiori, 8 tunc reperio contrarias Doctorum sententias; nam alij affirmant, quòd Domino infamia laboranti seruitium est præstandum à vassallo, prout ita veriorē sentētiā autumant nonnulli, prout fuit Andr. Khol. de seruitijs feudal. par. 2. nu. 40. tit. cui seruiendum, ea adductus ratione, quia licet infamis, tamen retinet feudi proprietatem.

9 Quimmò magis accedendo ad casū nostrum, in indiuiduo affirmavit hanc sententiam Corbul. de iure emphiteutic. cap. 5. nu. 24. dicens, quòd Domini excommunicatio nō excusat Vassallum, quin non sit adstrictus ad petendâ inuestituram.

10 Sed contrariam sentētiā crebriori Doctorum calculo reperio sequutâ ut Domino infamia maiori laborante ut supra, vassallum excusatum esse à petitione inuestituræ, durante dicta infamia, ita glos. in cap. 1. in verbo infamia secundum vnâ lecturam, quo temp. miles, ubi Andr. de Ifern. num. 5. Afflic. n. 27. Bald. num. 3. vers. nisi iusta, Aluarot. & Præpositus num. 6. Capyc. in inuest. feud. cap. feudorum inuestitura col. 3. S. item si Dominus esset infamis, Thom. de Marin. de generibus, & qual. feud. p. 2. tit. 2. n. 52 vers. quinta causa, Nicol. Mozz. de substantial. feud. num. 45. Iacob. de Beluis. in d. cap. 1. ubi Laudens. num. 20. Syluan. de feud. recognit. q. 69.

Ex

21 Ex Ultramontanis hanc sequuti sententiam, *Federic. Schemb. nu. 5. & 6. Iacob. de S. Georgio in verb. qui quidem inuestiti num. 50. Io. Schneid. par. 5. nu. 47. Ludolph. Schrader. de feud. part. 6. cap. 2. num. 53. Vulterus de feud. lib. 1. cap. 7. nu. 73. Cassan. in consuet. Burgund. rub. 3. S. 1. in verb. ou ale personie num. 6. vers. secunda est, Rosental. de feud. cap. 6. concl. 51. num. 3, & 4. & cap. 8. conclus. 9. num. 3. Canonista, & Zabarell. in cap. 2. extra de feud. dicentes, & hoc casu vassallum à fidelitatis iuramentum esse liberantur.*

22 Quam sententiam dicas procedere etiam si Dominus hæresis labe esset condemnatus, ita *Nicol. Mozz. de substantial. feud. num. 45. vers. quarto exponit, vers. item si esset hæreticus, ut in auth. de priuileg. dotis collat. 8. S. 1. Vult. d. loco, Rosental. ibidem in glosel. A. circa finem.*

23 Ex parte Vassalli etiam consideratur infamia, sed diuersa sententia statuenda est, quam in Domino, quippe infamiã ex parte Vassalli ab ipso causatam ob delictum, vel alia de causa, ipsi prodesse non debet, nec illum excusare tradiderunt, *Andr. de Isern. in d. cap. 1. quo temp. miles, ubi Aluarot. Raunenmas, cateriq; Iacob. d. loco, Laurent. Syluan. de recognit. feud. q. 21. Io. Schneid. loco supra allegato, Herman. Vult. d. n. 73. vers. dico de infamia, Ludolph. Schrader. d. num. 53. vers. namq; infamia vassalli, Rosental. d. loco num. 4. & 5. Capyr. d. loco num. 25. Mozz. ibidem num. 45. vers. 4. argum. tex. in l. siue hereditaria, ff. de negot. gestis, l. relegatorum. S. fin. ff. de interd. & relegat. l. verum, S. apud, ff. pro socio, non enim quis ex suo delicto veniã, reportare debet, naturali æquitate reluctant; l. 1. ff. de dol. mal. & metus exceptionem.*

24 Sed prior illa sententia, vt Domini infamia excuset vassallum à petitione inuestituræ, durante infamia, est intelligenda cum hac declaratione, vt non simpliciter durate infamia, sed necesse est, vt super infamia fuerit pronuncia-

tum, adeout specialis sententia fuerit prolata, quæ Dominum infamem declarauerit, & in specie priuauerit illum dignitate feudali, alias generalis sententia non præiudicaret, vt post *Imoc. in cap. qualiter, & quando de accusat. tenet Bald. in l. quid ergo, S. pœna grauior, ff. de his, qui notant. infamia, Abb. in cap. & si clerici num. 29. de iudicijs, Specul. in tit. de instrumentorum edition. S. restat num. 35. Felin. in cap. 5. de rescript. Tiber. Decian. conf. 54. num. 83. vol. 3. Bald. in l. Cassius num. 1. & 3. ff. de senator. Ancharan. 189. num. 3. & 4. Hippol. de Marsil. in praxi criminal. S. aggrediar. nu. 109. Gramatic. conf. criminal. 3. num. 36. Ioan. de Sylua de benefic. par. 3. q. 2. num. 5. & 20.*

25 Huius declarationis, ratio est euides quia & si delictum, vel infamia esset notoria, semper tamen non deficiunt aliquæ exceptiones, quæ reum defenderent. Et in relapso, vt non possit nominari infamis ad hunc effectum, vt priuatur feudali dignitate, nisi in sententia fuerit expressum, quod priuamus feudalibus dignitatibus, tenet *Fræc. Bursat. conf. 43. per totum, & num. 27. & 28. lib. 1. Tiber. Decian. in tract. criminal. lib. 5. tit. de pœnis infamia, & amiss. dignit. cap. 43. num. 8. in fin. probatur in cap. cum secundum in fine, ubi DD. de hæresi in 6. Anania, Io. Andr. Felin. Anchar. Butrius, Imol. Cardinal. cateriq; communiter in e. qualiter, & quando, de accusationibus.*

26 Declara tamen secundo, vt condemnatio, siue sententia super infamia irroget pœnam ordinariam, nam si inquisitus de tali delicto irrogante infamiam, fuerit condemnatus pœna extraordinaria, adhuc necessarium est, quod exprimatur priuatio dignitatis feudalis, & ultra supradictos citatos auctoritates adest decisio *Rota Romana in ultimis 29. sub rub. de sent. & reiud. incip. accusatus coram ordinario, ubi clericus accusatus, & condemnatus extraordinariè ob delictum, ad perpetuos carceres, non fuit priuatus beneficio, & eius dignitate.*

Declarat tertio, quod & si hæc omnia intercessissent, nempe expressa priuatio feudalis dignitatis, tamen si condemnatus Dominus, vel Vassallus prouocassent, vel appellassent ad superiorem, tunc pendente appellatione non est infamis, sed integer eius status remanet, ac si numquam esset condemnatus, l. furti, ff. de his, qui notant. infam. l. si quis filio, S. qui autem, ff. de iniust. rupt. & irrito facto testam. Bald. in l. & si seuerior, nu. 3. C. ex quib. caus. infam. irrogetur.

Ex quibus patet, quod dum vassallus ob infamiam Domini est excusatus petere inuestituram, sequitur quod tempus illi non labitur, & per consequens elapso anno, duplicati releuij poena cessat, quod nequaquam in vassallo infame statuendū, ste dum ex suo delicto vtilitatem, quis reportare non debet. Et hæc quæstio melius situata fuisset sub Parte quinta, sed hic apposui continuatiuam ad præcedentem.

ARGVMENTVM.

Ex venatione Aucupio, vel Piscatione, an debeat releuium de eo, quod ab illis percipitur, & distinguitur an Baro habeat ius prohibendi, & ex illis certum annuum introitum percipiat ex fida, siue diffida, vt tunc debeat releuium, vel quid si in demanio retinetur, an possint per Barones in totū prohiberi.

S V M M A R I V M.

- 1 Feuda in Regno nostro conceduntur cum piscarijs, venationibus, & aucupijs.
- 2 Venationes Baronales, aut retinentur in demanio à Barone, aut afficiantur, sicut etiam, & ius fida, & diffida.
- 3 Ex venatione retenta in demanio, non debetur releuium de poenis, siue prouentibus exactis à contraueniens, & v. s.

- 4 Prouentus, siue poena venationum dicitur fructus medie iurisdictionis.
- Prouentus, siue poena venationum, quando afficiantur, debetur releuium ex eis.
- 7 Ex fida, & diffida venandi &c. debetur releuium de illa summa, qua percipitur, idem si afficere tur.
- 8 Venationis fida, & diffida dicitur esse in fructu.
- 9 Decima est soluenda de venationis fida, & diffida, prout de piscatione.
- 10 Releuium tanto magis debetur ex venatione, si concessio facta fuerit cum iure fidandi, & diffidandi.
- 11 De fida, & diffida circa soluendum releuium remissiuè.
- 12 Ius prohibendi venationem, non censetur concessum, concessa venatione, nisi in specie fuerit concessum, vel nisi prescriptione fuerit acquisitum.
- 13 Barones possunt prohibere vsus armorum in venando, licet non possint prohibere venationem ipsam, & ita decisum.
- 14 Barones possunt prohibere vsus armorum, vel aliorum instrumentorum, ex quibus animalium genus consumeretur.
- 15 Barones possunt prohibere venationem ad tempus, quo animalia parturiunt, vel sunt pregnantia.

QVÆSTIO XXXVI.

Eges nostri munificentissimi, & inuictissimi in hoc Regno soliti sunt cōcedere Baronibus feuda, etiam cum venationibus, &

pischerijs, vt ex tenore mulcarum inuestiturarum inspexi, & meminit Cap. in sua inuest. feudal. in verb. & cum venationibus fol. 105. & in verb. Pischerijs fol. 107. Quarto an de istis debeat releuium, dum ex illis, certū est, quod fructus haberi possunt, nempe animalia, vt capri, cerui, vrsi, hisq; similia, quæ vendi possunt, sic etiam de piscatio.

tionibus in fluminibus, quæ afficiantur, vel in mari, prout habet Archiepiscopus Tarentinus.

Prò cuius resolutione sciendum est, quod Baro concessionarius solet has venationes, siuè piscationes in duplici statu habere, nam aut illas retinet in demanio, cum iure prohibendi, vt nullus accedat Secundo statu, quando fida personas ad uenandum, siue piscandum, easq; diffidat mediante pecunia.

Primo casu, quando retinet in demanio, & prohibet, vt nullus accedat ad uenandum sub aliqua pœna corporali, vel pecuniaria, quæ in casu contrauentiæ exigitur per Barones, vt in cap. Regni Magistri Forestarum, ubi Reg. Carol. Tapia, Capiblanc. de offic. Baron. prag. 14. num. 38. & hoc casu isti pro-

ptouentus, siuè pœnæ venationis, qui dicuntur fructus venationis, referuntur ad fructus mediæ iurisdictionis, quam habet vassallus in dicto loco venationis sic concesso, ita Rosental. de feud. cap. 5. quest. 94. num. 8. & tunc eo casu, tum quia isti prouentus sunt incerti, tum quia sunt prouentus iurisdictionis, dicendum videtur releuium non deberi, vt diximus de fructibus iurisdictionis.

In vno tamen casu dicerem, quòd debeat releuium, quando istæ pœnæ siue prouentus afficiantur in annua summa monetarum, tunc quia esset introitus ex feudo certi, quo casu dum cessaret ratio incertitudinis, releuium deberetur, vt modò dicam.

Secundo casu, quando Baro non retinet in demanio, sed apposuisset fidam & diffidam, & quamlibet personam, quæ venari veller, fidaret pro decem, in anno, adeo vt ex hac fida haberet quid certum, vel si tale ius fidandi, siue diffidandi afficiaret, adeo vt certum introitum haberet ex dicto feudo, cum venatione concesso, & tunc talis venatio, siue eius fida, vel affictus dicitur esse in fructu, prout ex tex. in cap. non est de decimis, vnde cum sit in fructu deci-

ma debetur Capyc. decis. 30. Gamma decis. 150. dixi supra par. 1. quest. 13. num. 29. prout sic ait Franc. Marc. q. 531, dicens maximè procedere, quando talis venatio esset in annuo redditu, ideo que releuium deberi autumo, & idem dicendum de piscatione Marc. ibidem.

Quæ tanto magis dicas procedere si appareret concessionem factam esse cum iure prohibendi in venatione, vel piscatione, & cæteris, vt ex prag. 14. de Baronibus in fine, Anna singul. 586.

Et quod de similibus tidis, siuè diffidis sit solitum solui releuium, uide quæ dicit Anna d. singul. 586. Franch. decis. 103. num. 2. Franc. Capiblanc. d. prag. 14. nu. 23. & 24. de Offic. Baron.

Declarat supradicta, ut & si concessum fuerit feudum cum venationibus, & piscationibus, tamen adhuc non censetur concessum ius prohibendi, nisi in specie fuerit dictum, vel nisi præscriptione fuerit tutus Baro concessionarius, Bossius tit. de aquis, Capyc. d. inuest. in verb. & cum pischerijs, Capoll. tit. de pischerijs, Franc. Capiblanc. d. prag. 14. num. 42.

Sed adhuc non extante titulo, vel præscriptione, licet Baro non posset prohibere in totum venationem, quia de iure gentium, tunc potest limitare modum venandi, vt non venentur cum scoppietis, vel balistris in locis practicabilibus, ob periculum personarum, Franch. decis. 158. Capiblanc. d. prag. 14. num. 40. vbi aiunt sic fuisse pluries decisum in fauorem Baronum, vel ne venationes fiant cum talibus armis, uel alijs instrumentis, ex quibus species animalium, siuè eorum genus, uel ratia deuastratur, siuè consumetur, & diminueretur, Rebuff. in l. fin. C. de venat. ferarum lib. 11.

Vel ratione temporis, ut quando lepores sunt prægnantes, uel quando fasiani aues oua calefaciunt, prout uidi prohiberi per Ducem Matalunsum, & per Comitem Acerrarum, & Principem Casertæ in suis Territorijs, quia

quia tunc uenatio, siuè aucupium potest prohiberi ad tempus, *Capiblanco. d. loco num. 40.* tunc si istæ poenæ afficerentur, ad eò certum redditum constituerent, dicas, ex supradictis, releuium esse soluendum, quia est introitus feudalis, & certum.

Vidi etiam prohiberi, ut metentes non metant frumentum circiter loca, ubi fasiani calefaciunt oua, ne illi aufragiant, eo quod non habent unde & quomodo se abscondant, ne ab omnibus uideantur; quod de facto dicas procedere, non autem de iure in territorijs particularibus.

ARGUMENTVM.

Donatarius feudi ex contractu donationis inter uiuos, an teneatur soluere releuium ob mortem donantis. Distinguitur de donatione facta immediatè successuro, uel extraneo. Et quādo extraneo facta est distinguitur. De tempore ante gratiam anni 1558. ut releuium non deberetur. Post autē tempus gratiæ illud deberi à donatario immediato successore. Ab altero nequaquam. Decisiones in utroque casu referuntur. Et quando assensus excludit fraudem releuij. Et quid si haberet assensum defectiuum ex causa extrinseca.

SVMMARIVM.

- 1 **C**ontractus donationis feudorum, contemplatione matrimonij, frequens est in Regno nostro.
- 2 Omnis contractus super feudo celebratus cum immediatè successuro, resoluitur in refutationem, qua si fraudulenta, facit releuium deberi.
- 3 Donatio inter uiuos quoad effectum solutionis releuij habet duo tempora, ante gratiam, & post gratiam, & quid sine, uel cum assensu.

- 4 Releuium non debebatur de feudo donato ob mortem donantis, ante tempus gratiæ, & num. 9.
- 5 Decisiones referuntur.
- 6 Releuium non debebatur de feudo donato causa mortis, ante tempus gratiæ, ex sententia Frecc. & Minadoi, nulla facta reservatione releuij in assensu.
- 7 Decisiones referuntur in casu donationis feudi.
- 8 Releuium debetur hodie de feudo donato filijs, ob mortem donantis inter uiuos uirtute clausulæ appositæ in gratia de anno 1558. & num. 10.
- 11 Releuium non debetur ob mortem donantis, nisi reseruatium non fuerit in assensu, quando donatarius esset extraneus, & decisum refertur.
- 12 Releuium debetur ob morte donantis, si assensus esset inualidus ex solemnitate extrinseca, etiam quod antea feudi possessionem habuerit, & decisio refertur.
- 13 Donatio facta inter uiuos, licet habeat effectum in morte, adhuc dicitur inter uiuos.

QVÆSTIO XXXVII.

Solent in Regno nostro, uel patres, uel alij donare titulo donationis inter uiuos irreuocabiliter, feuda filijs, uel nepotibus.

Ideo quæro, an ob mortem donantis teneatur donatarius soluere releuium? Distinguo plures casus; Aut donatio facta est filio, uel immediatè successuro; Aut facta est extraneo, & non immediatè successuro.

Primo casu, ex magistrali regula illa in Regno nostro recepta, quod omnis contractus celebratus super feudo cū immediatè successuro, resoluitur in refutationem, meritò quando non est fraudulenta, releuium non debetur, ut declarauimus supra quæst. 14. ubi latè.

Se-

3 Secundo casu, & hic adest dubitan-
di locus, quādo donatio feudi facta fuit
inter viuos irrevocabiler alicui, qui
non est immediatē successurus, bene
verum habet assensum Regium super
dicta donatione, & tunc sunt conside-
randæ duo tempora.

Alterum, ante tempus gratiæ con-
cessæ in anno 1558. Alterum post tē-
pus dictæ gratiæ.

Circa primum tempus ante gratiā,
fuit dubitatum in hoc casu, & dixerūt
Regnicolæ nostrī releuium non debe-
ri ob mortem donantis, quando dona-
tio fuit radicata inter viuos, quia eo
casu dicitur venisse ad feudum, non
iure successionis, vt hæres, prout re-
quitur in releuiō, sed dicitur venire
ad feudū ex contractu donationis, etiā
ante mortem donantis, prout Regni-
colæ omnes concludebant, ante tē-
pus gratiæ, prout notauit *Bammac. alle-*
gatus supra q. 14. hac ead. parte, & nos
ibi diximus. Et secundum hanc com-
munem Regnicolarum sententiam
¶ fuisse decisum in Regia Camera Sum-
maria, refert *Reg. Reuenterius decis. ma-*
nuscripta 13. par. 5. vbi Marchio Vasti
donatarius Principatus Francauillæ, &
si non esset immediatē successurus, ta-
men eō quod habebat assensum, fuit
absolutus ab impetitione fisci, petentis
releuium ob mortē Principis donantis.

Idemque, si donatio esset causa
6 mortis, adhuc releuium non debetur,
prout adnotauit *Frecc. Auth. 3. num. 18.*
dicens releuium non deberi, & vide
supra hac ead. par. q. 17. Et isto tē-
pore releuium non debebatur ob mor-
tem donantis, etiam si adesset Regius
assensus, & donatio facta esset imme-
diatē successuro, nulla facta reserua-
tione releuij in Regio assensu, prout
annuebat *Thom. Minad. relatus supra*
hac ead. par. q. 17. vbi nonnulla tetigi-
mus. Et idem *Reuers. d. decis.* dicit, quod
in dicta causa difficultauit Bartholom.
Camerar. tunc Locumtenens, & Mag.
Villanus, quia dicebatur ad illud veni-

7 re ex precedente contractu, prout de-
¶ cisum refert in fauorem Mag. Aniba-
lis de Ianuario, cui Mag. . . . de
Ianuario donauit Ciuitatem . . .
eum assensu, idemque refert fuisse
¶ decisum in fauorē D. Pauli de Tuso,
cui mater denauerat omnia feuda cū
assensu Proregis, referente D. Anto-
nio Villano, vt refert *d. Reuenterius do-*
ctis. 14. par. 5. manuscripta, & ante tem-
pus gratiæ non erat dubium de hoc,
tam si donatarius fuisset immediatē
successurus, quam nō immediatē suc-
cessurus, & hoc ex verbis Andree di-
centis releuium deberi ab hærede, &
successore tantum, ideō non debeba-
tur ex contractu.

Circa secundum tempus, post annū
8 1558. in quo fuit facta gratia Regno
nostro, petenti vt feuda donata filijs,
contemplatione matrimonii, censean-
tur in persona filij donatarij, vt feuda
antiqua, ad finem ut pater, uel frater
succeederent, qui, aliās dubium erat, q̄
excluebantur. Sed videntes fiscales,
quod tales donationes in dies fiebāt,
& fiscus sæpè sepius releuiō fraudaba-
tur; addita fuit clausula dictæ gratiæ,
dummodō soluatur releuium tempore
mortis donantis, de qua clausula *Bam-*
macar. in d. cap. beneficium à vassallo,
quest. 1. num. 45. & ita seruetur hodie
in assensibus, qui præstantur super ta-
libus donationibus factis filijs, ex qua
9 reseruatione releuij, clarè deducitur,
quod ad antea non debebatur, dum
fuit opus reseruatione.

Et sic hodie dubitari non debet, q̄
releuium debetur, quando donatio
10 esset facta immediatē successuro, nul-
la causa apposita motiua, quia eo
casu præsumeretur fraudulenta rele-
uij, cum omnis contractus super feu-
do celebratus cum immediatē succes-
suro, resoluitur hodie in refutationē,
quæ ad finem vt releuium euitet, de-
bet sinceritatē, & iusam fouere causā,
alias releuium soluitur.

Sed circa feuda donata alijs perso-
nis,

12 his, non immediatè successuris, etiam prævio Regio assensu, si non fuerit reseruatum releuium tempore mortis ¶ donantis, non debetur, prout decisum refert ibi Reg. Reuerterius, quia circa hunc casum gratia nihil innouauit, meritò remanet sub illa pristina conclusione, prout etiam annuebat *Minadous allegatus d. q. 14.*

13 Sed quid, si donatio feudi non haberet assensum, vel si haberet esset defectiuus ex extrinseca sollempnitate, an debet solui releuium? dicas, quòd quando donatio tempore mortis donantis caret assensu, tunc donatarius licet sit in possessione feudi, non dicitur venire ad feudum ex contractu, quia inualidus, sed sublato contractus nomine, dicitur venire uti successor hæres, (quod intelligo de immediatè successuro) meritò releuium soluere debet, prout in fauorem Fisci fuisse ¶ decisum, refert Reg. Reuerterius d. decis.

14. par. 5. vbi fuit condemnatus Illust. Princeps Melficti, cui mater donauerat inter viuos contemplatione matrimonij eius statum, mediante Regis assensu, qui assensus ex quo non erat exequutorius in Regia Cancellaria, vigore pragmaticæ, intrà annum, fuit declaratum dictam donationem carere assensu, ideoq; inualidam, & Principem venire ad feuda uti successorem hæredem matris donantis, non autem ex contractu donationis, meritò condemnauerunt ad solutionem releuij.

Et si donatio esset facta irrevocabiler inter viuos, verum eius effectus esset collatus post mortem, adhuc dicitur donatio inter viuos, l. ita, ubi Bartol. ff. de donat. causæ mortis, idem Bartol. in l. secus, eod. tit. Alex. in l. quæ dotis, ff. solut. matr. Ias. in l. non omnes, ff. si cert. pet. Dec. consi. 305. Aretin. cons. 41. ideoque, quia dicitur contractus inter viuos nec releuium debebatur.

Finis Quartæ Partis!

ANDREAS CAPANVS

DE IVRE RELEVII

P A R S Q V I N T A.

ARGVMENTVM.

Solutionem duplicati releuij ex gratia, & munificentia noſtrorum Regum in hoc Regno fluxiſſe, non autem odioſam eſſe deducitur, quæ munificentia exemplo fuit Regibus Galliarum. Et non valere argumentum de ſimplici releuio ad duplicatum, nec de pœna duplicati ad pœnam amiſſionis feudi probatur.

S V M M A R I V M.

- 1 **S**olutio duplicati releuij ſtriſta, & contra feudi naturam eſt.
- 2 *Leges, quæ circumſcriptione temporis vtiuntur, rigoroſe ſunt.*
- 3 *Solutio duplicati releuij, quia ſubrogata in locū amiſſionis, odioſa eſſe contenditur.*
- 4 *Solutio duplicati releuij in Regno noſtro gratioſa eſt ex munificentia noſtrorum Regum.*
- 5 *Reges noſtri non anguſtiant vaſſallos ad feudi amiſſionem, ex anguſtia temporis.*
- 6 *Reges munificentes non debet attendere anguſtiam temporis in vaſſallos.*
- 7 *Benignè, non autem ut cum infeſtis agendum eſt cum vaſſallis.*
- 8 *Reges Francorum imitati ſunt munificentiam noſtrorum Regum, in non anguſtando vaſſallos ad feudi amiſſionem, ob non petitam inueſtituram,*
- 9 *In Francia, elapſo anno Reges capiunt poſſeſſionem feudi, illamq; retinet, ſuoſque fruſtus faciunt quouſque vaſſallus moram purgauerit.*
- 10 *Vltramontani DD. extollunt munificentiam noſtrorum Regum.*
- 11 *Duplicati releuij pœna, quia ex gratia, & pœna amiſſionis feudi, quæ ex odio, &*

rigore, ideo non continentur ſub regula ſubrogatorum ex rationis diuerſitate.

- 12 *Releuium ſimplex odioſum, releuium duplicatum gratioſum eſt.*

QVÆSTIO I.

Solutio ſimplicis releuij ſtriſtam eſſe, & contra feudi naturam, ex Frecc. in principio noſtri tractatus deduximus, vide-

- 1 batur quærendum, an hoc idem dicendum eſſet de releuio duplicato, quippe cū illud ſuſceſſiſſet in locum amiſſionis feudi ob non petitam inueſtituram, & non ſolum releuium in tempore præſinito, vt fundauimus ex *And. de Iſern. & Frecc. ſupra latiſſimè*, & ideo
- 2 dum ſunt leges, quæ temporis circumſcriptione vtiuntur, ſemper rigoris plenæ eſſe videntur, & ab æquitate remotiores, *Iaſ. conf. 64. num. 2. vol. 3. Menoch. conf. 468. num. 12. vol. 5. Herm. Vult. de feud. lib. 1. cap. 11. num. 23. ita ex tex. de hiſ, qui ingrediunt. appellation. S. voluntas, Andr. de Iſern. Martin. Laudens. & Præpoſit. num. 3. in d. cap. 1. quo temp. miles, Ludolpb. Scrauder. de feud. p. 6. cap. 2. num. 58. vbi alios allegat, tantò fortius, quia hæc ſolutio duplicati releuij ſuſceſſiſt in locum caducitatis ob*
- 3 non petitam (vt dixi) inueſtituram, cæteraq; in tempore facta, & ideo dixit, *Iaſ. d. conf. 64.* odioſam eſſe, quia & ipſa caducitas odioſa, & iniqua eſt, propterea quantum poteſt reſtringi, & euitari aſſerunt *Roland. à Vall. conf. 100. num.*

num. 166. & seq. Menoch. d. conf. 468. nu. 12. Mar. Soccin. conf. 115. num. 56. vol. 2.

In Regno autem nostro, hæc solutio duplicati releuij non odiosa, sed gratiosa, ex gratia, & munificentia nostrorum Regum processit, qui noluerunt vassallos ex lapsu, & circumscriptione temporis angustiare ad feudi amissionem, vt apparet ex capitulis Regis Roberti, de quibus meminit *Iacob. de Ayello tract. de iure adobe num. 78. cum seqq. de quo testatur etiam Afflic. in d. c. 1. num. 2. & 4. quo temp. mil.* & nos alibi diximus, & de hac consuetudine duplicati releuij, testatur idem *Andr. de Ifern. ibid. nu. 2. vbi Nard. Lyparul. lit. D. & Sigismund. Loffred. in paraphres. ad cap. Imperialem, S. firmiter, vers. prædictis tamen non obstantibus, col. 10. de prohib. feud. alienat. per Feder. quæ apud nos sunt expedita, Marin. Frecc. lib. 2. de subfeud. author. 3. num. 46. Afflic. in cap. 1. in princip. quæ fuit prima causa benefic. amic. Capyc. in inuestitur. feud. in verb. feudorum inuestitura.* Reges enim nostri optimi (dicunt præfati DD.) nõ curant de temporis circumscriptione, eiusque angustia, cum arctare aliquẽ temporis lapsu, angustiare dicitur, *Andr. de Iser. in d. cap. 1. num. 2. quo temp. miles,* & ideo Reges munifici (prout sunt nostri) ille attendere non debent, *Mar. Socc. conf. 115. nu. 16. vol. 2. Roland. à vall. conf. 64. in fine, & conf. ult. num. 158. vol. 4. Menoch. d. conf. 468. num. 13. cum vassallis enim (& hoc generale esse debet) non tamquam cum infectis, sed benignè est agendum, inquit Bald. conf. 429. vol. 1. origo enim feudorum est quædam benignitas, seu gratia, glos. — tit. 1. S. 1. glos. 7. nu. 3. ita Freccia, Andr. de Ifern. ceteriq. supra allegati.*

Regum autem nostrorum munificentiam in hoc imitati sunt Christianissimi Reges Francorum, ij autem ad eorum exemplum ob non petitam inuestituram à vassallo, feudorum cadu-

9 citatem non admittunt, sed lapsò tempore capiunt possessionẽ feudi, eamq; detinent, suosq; fructus faciunt, quoad vassallus moram purgauerit in petendo releuium, iuxta illius Regni consuetudinem, de qua diximus in principio huius nostri tractatus, & de hac consuetudine, vltra allegatos in 1. quæst. meminit *Nard. Lyparul. in Andr. inc. 1. lit. D. quo temp. miles.*

Sicuti è contra de consuetudine 10 Regni nostri, & munificentia Regum nostrorum testantur, eamq; extollunt, & meritò DD. Ultramontani, vt post *Vulteum. Ludolpb. Schrader. Rosental. de feud. cap. 6. concl. 62. num. x. & seq.*

Non obstat, quæ supra diximus de 11 subrogatione, eius enim regula procedit, quando est par ratio, non autem diuersa, & subrogatio fieret in totum, per modum regulæ, cum iisdem qualitatibus, quod non est in casu nostro, vbi caducitas procedit ex rigore, sed releuium duplicatum procedit ex gratia, & munificentia, siuè benignitate, noluerunt .n. Reges nostri rigorem admittere, sed ex gratia, (& hæc est diuersa ratio) admiserunt vassallos ad compositionem, soluendo duplicatum releuium, & sic qualitas rigoris, quæ militabat in caducitate, non militat in duplicato releuio, imò prorsus contraria benignitatis, & gratia.

Nec obstat illatio de simplici releuio ad duplicatum, quippè simplex releuium, ideo odiosum, quia onus est feudi, & ex consuetudine fuit feudo iniunctum, & ideo dũ est onus contra feudi naturam, quia ob inuestituram nihil solui debebat, sed gratis concedenda, ideo cum fuerit introductum contra naturam feudi, odiosum est existimandum, sed hoc non est trahendũ ad duplex releuium, cum illud processerit ex benignitate, & gratia, quatenus minorauit pœnam amissionis, sed quatenus duplicatum releuium consideremus, vt pœnam, adhuc potest dici quodammodo odiosum, sed adhuc con-

E a side

siderato uti poena, nō potest dici odiosa, quia est poena mitior, remissa, & commutata ex gratia, quia subtrahit illam odiosam, nempe amissionē totius feudi.

ARGUMENTVM.

An Vassallus cessans à solutione releuij, (altero prò eo solutente) duplicati releuij poenam euitet, & proposita Alberici sententia, tres distinguuntur casus, ut Primo, quando soluerit ut procurator, & liberatur vassallus. Secundo, quando soluit ut negotiorum gestor, & tunc itidemq; prodest hæc solutio. Tercio, quando non expresso quo nomine, & tunc admissa distinctione, si vel nē soluens in possessione fuerit, utroque casu, & iure, & ratione concluditur, duplicati poenam euitandam esse, prò ut in emphiteuta dispositum esse refertur. Quòd tunc demum admittendum si Domino nō inuito fiat solutio.

SVMMARIVM.

- 1 **A** Mici hodie non sunt tam larghi, ut prò alio soluant de suo.
- 2 Solutio releuij facta à tertio, an proffit vassallo non petenti, nec soluenti, dubitatur & num. 3.
- 3 Solutio canonis facta ab alio, an proffit emphiteuta, dubitatur, & num. 8.
- 4 Contractum non seruans frustra actionē ad illum impetrat.
- 5 Solutio releuij facta à procuratore prodest vassallo non petenti, nec soluenti.
- 6 Solutio releuij facta à negotiorum gestore nomine feudatarij, prodest illi.
- 7 Solutio facta à negotiorum gestore tenet, quando tractatur de conseruatione iuris alieni.
- 8 Solutio facta à negotiorum gestore nomine emphiteuta, tenet.
- 9 Solutio non refert, à quò fiat quando con-

seruatur ius alienum.

- 10 Solutio releuij facta à tertio non existente in possessione feudi, non expresso cuius nomine, prodest vassallo.
- 11 Solutio canonis facta à non habente ius, prodest habenti ius, ad illius conseruationem, nempe censualis, & num. 17.
- 12 Releuium sufficit ut soluatur ad finem, ut poena euitetur, nec refert à quo, & ponderatur consuetudo releuij, & num. 19. ubi auctoritates adducuntur.
- 13 Contractus poena, ut euitetur, sufficit ut adimpleatur, nec queritur à quo.
- 14 Datum solutum ab alio facit euitare poenam illi, qui pro catastro non soluit.
- 15 Solutio releuij facta à tertio existente in possessione feudi, prodest vassallo non existenti in possessione feudi, nec soluenti, reijcitur contraria Specul. sententia, & num. 20.
- 16 Argumentum de vassallo ad emphiteutā, nec è contra in nonnullis valet.
- 18 Inuestitura petita ab alio, sed nomine vassalli prodest vassallo ad euitandam poenam elapso tempore.
- 20 Tex. in l. cum seruus, ff. de verb. obligat. ponderatur.
- 21 Solutio releuij à tertio facta, non iuuat vassallum, si fiat inuito Domino.
- 22 Inuestitura petita à procuratore habente mandatum generale, prodest vassallo non petenti intra tempus.
- 23 Solutio releuij facta procuratori Domini, tenet, & prodest vassallo.
- 24 Solutio releuij facta procuratori simulanti, & non habenti mandatum, prodest vassallo, si Dominus ratificauerit.

QVAESTIO II.

Indicatam in præcedenti de duplicato releuio tractationē exordiendo, illam propono quæstionem, quā difficiliter vsui eueturam autumo, cum non repetiatur amicus, nec con-

fan-

1 sanguineus tam largus (& præcipue
hæc temporibus) qui pro alio pecu-
niæ quantitatem vix minimam soluat,
sed quia, & ratio hoc pato euenire,
idèo dubitandum hic existimo, an vas-
2 fallus cessans à solutione releuij intra
legitima tempora, verum (altero pro
eo solvente) duplicati releuij poenam
euitet, & an hæc solutio à prædicto
tertio facta, illæsum reddat vassallum
cessantem, & non soluentem à poenam
duplicati releuij.

3 Albericus in l. arboribus, S. usufructua-
rius, num. 4. in fine, ex auctoritate Andr.
de Pisis, videtur tenere solutionem in
casu prædicto factam ab alio non pro-
desse emphiteutæ, adeò quod ipse so-
uens postea repetere per cõditionem
indebiti, l. si pona causa, S. fin. ff. de
indeb. cum alijs ibi allegatis, Ludouic. Ro-
man. conf. infra allegando. Item solutio
releuij est onus personale ipsius feu-
datarij, vt supra dixi p. 1. q. 7. & one-
ra personalia non transgrediuntur per-
sonam ipsam, à qua omninò sunt adim-
4 plenda. Item qui non seruat contra-
ctum, frustra petit sibi actione ad illũ
competere, argi. tex. in l. filio, S. 1. ff.
de ritu nupt. cap. quia frustra, extr. de usu-
ris, Speculat. sit. de emphiteusi num. 83. lib.
4. particul. 3.

Ego autem distinguo tres casus.
Primo, aut quis soluit vt procurator.
Secundus, aut vt negotiorum gestor.
Tertio, [aut vt extancus nomine pro-
prio.

5 Primo casu non est difficultas, cum
& releuium per procuratorem solui
potest, & Dominum suum liberare,
Roman. conf. 103. in princp. & hic casus
est extra alcam.

6 Secundo casu, quando solutio facta
est ab isto vt negotiorum gestore, vt
quia vt gestor negotiorum feudatarij
soluit, vel nomine feudatarij, tunc hæc
solutio prodest feudatario, per ea, quæ
dicit tex. in l. soluendo, & in l. qua utiliter
ad finem, ff. de negot. gestis, semper enim
7 quod tractatur de consuetudine iuris

realis, tunc solutio facta à negotiorum
gestore prodest principali, ad illius iu-
ris conseruationem, siue retentionem,
l. arboribus, S. quid tamen, ff. de usufruct.
8 & ita in terminis emphiteutæ non sol-
uentis, sed alio pro eo solvente, tenet
Angel. in l. lex veltigal. ff. de pignorijs,
Ludouic. Roman. conf. 103. viso proposito.
Item ampliat Alberic. in d. l. arborib. S.
usufructuarius, quod ad conseruatio-
nem prædictam faciendam, non refert
à quo fiat solutio, ex d. l. arboribus, &
l. qui fundum, ff. quemadm. seruit. amict.
Tiraquell. cateriq; locis infra allegandis,
sed oportet quod facta sit,

Tertio casu, & hic maius videtur
10 continere dubium, quod si tertius sol-
uit non expresso, quo nomine soluat
sed simpliciter soluit, & tunc distin-
guas, aut iste tertius non est in posses-
sione feudi, aut reperitur in possessione.

Primo casu, si soluit simpliciter, eò
quod semper videtur inesse causa, ob
quam soluit, nempe vt gerat negotium
sui principalis feudatarij, dicendum,
est quod teneat solutio facta ab ipso,
vt profit feudatario, cum tractatur, vt
dixi, de conseruatione feudi, & sic iu-
ris realis, & tunc non refert cuius no-
mine facta fuerit solutio, & à quo facta
fuerit, & sufficit vt facta sit, d. l. arbori-
bus, S. quid tamen, & est textus magis ex-
pressus in l. qui fundum, ff. quemadm. seruit.
amict. Tiraquell. locu inferius allegando,

11 & pro hoc primo capite videtur aper-
tè loqui tex. in l. forma, S. si cum ego, ff.
de censib. vbi solutio census, aut cano-
nis facta suo proprio nomine, pro non
habenrem ius soluendi, prodest habẽ-
ti ius, quoad conseruatione iuris cen-
sualis, quem tex. in materia iuris em-
phiteutici, & canonis apolice, sicque
per illum tenet Roman. d. conf. 103. nu.
2. Ias. in d. l. 2. nam. 69. C. de iure em-
phit. Hanc sententiam in casu prædicto
sequuti sunt Andr. de Pisis, Guliel. de
Cuneo, & Bald. qui refert prædictos in d. l.
arboribus, S. qui tamen, & in d. l. solemnita-
tibus, Ias. & Rom. dictis locis, Tiraquel.

loco infra allegando.

His accedat euidens ratio, per quã
 12 ultra supradicta, comprobatur solutionem releuij ab alio factam, prodesse
 vassallo non soluenti, ad poenã euitationem, quippè statutum mandauit
 solui releuium intrã annum, ad poenã duplicati euitadã, ergò statutum requirit
 omninò solutionem pro releuiio faciendam esse, quod si facta fuerit ab
 alio, iam satisfactum est statuto, eiusq; menti, sufficit enim solutionem esse
 factã, nec curare debemus, & videre à quo soluatur, itã Ludouic. Roman. conf.
 491. num. 3. circa medium adducens pro simili *tex. in l. cum seruus, ff. de verb.*
 13 *obligation.* vbi sufficit, quod contractus adimpleatur, licet ab alio, quam à cõ-
 trahente.

Accedant etiã, quæ consuluit *idem*
 14 Roman. d. conf. 491. casus erat ibi, aderat enim statutum, quòd quilibet res
 suas describeret in catastro Vniuersitatis, & solueret quid annuum, alias in
 poenam ibi contentam inciderent, euenit quòd quidam tertius soluerit pro
 alio datum prædictum, tunc consuluit Roman. non obstante, quod bona non
 fuerint descripta, & non obstante, quod datum ab alio fuerit solutum, cõsuluit
 inquam, Roman. non posse procedi ad poenã exactionem, cum sufficiat datum
 esse solutum, & sic satisfactum menti statuentium, non obstante, quod ab
 alio fuerit facta solutio, *prout etiam annuit Tiraquell. loco allegando.*

Tertio casu, aut verus vassallus non
 15 est in possessione feudi, sed alius tertius reperiretur in eius possessione, &
 iste tertius simpliciter soluerit releuiũ pro vassallo non solvente, imò cessante
 à solutione, & tunc licet, *Speculat.* videatur tenere contrarium, *vbi supra*
tit. de emphyteusi num. 82. & seq. part. 3. lib. 4. ceteriq; DD. quos alleg. Iason. in
d. l. 2. num. 69. in fin. Tamen veritas est, quod iste vassallus debet euitare poenam,
 quia dum non est in possessione feudi, nõ tenetur petere inuestituram,

& per consequens releuiũ nõ soluere.

Et licet tam ipse *Speculat.* quam
 16 Ias. loquantur in emphyteuta, de quo ad vassallum in nonnullis validum est
 argumentum, vt ex *Rosental. Intrigiol. & alijs dixi, & dicam.* Tamen in em-
 17 phiteuta non solvente canonem, nec possidente, sed alio tertio possidente,
 & solvente, tenet *Ias. in d. l. 2. num. 83. vers. sed dubium est,* quod sufficit, quod
 fuerit solutus canon, licet à tertio, & simpliciter, non expresso, quo nomine,
 vel dato, quòd fuisset solutum nomine tertij, quia poena euitatur, *prout ante*
Ias. tenuit idem Speculat. d. loco, Abbas conf. 67. n. 4. in fin. dicens, quod sufficit
 vt euitetur poena caducitatis, quòd à quocumq; canon soluatur, *ex d. tex. in*
l. forma, S. si ego, ff. de censibus.

Et apertius in puncto, in feudatario
 18 *idem Abb. paulò inferius, dicit de vassallo succedente patri ob mortem,*
 & non possidente, sed alio tertio existente in possessione, & petente inuestiturã
 feudi, quod licet ipse vassallus non petierit intrã tempus inuestiturã feudi,
 nec fidelitatis iuramentum præstiterit, tamen ipse feudatarius amittere non
 debet feudum, firmat hoc ex autoritate *Bald. & Guliel. de Cuneo in*
d. l. forma, S. cum ego, & ex iuribus supra allegatis.

Sequuntur primam conclusionem
Andr. Cassis de Pisis, Guliel. de Cuneo, & Bald. in d. l. arboribus, S. qui tamen, Roman. conf. 103. nu. 2. & conf. 491. n. 4. &
seq. & singul. 556. Decius conf. 38. Gramat. conf. ciuil. 107. num. 6. Mar. Socc. conf. 70. nu. 2. lib. 1. Ancharan. conf. 44. col. ult. vers. ex quibus, Alex. conf. 71. in fin. lib. 1.

Et hanc sententiam tenet, & sequitur
Andr. Tiraquell. loco iam indicato de retr. act. lignag. S. 1. glos. 9. num. 256. &
 hanc esse crebriorem sententiam, affirmavit *Horat. Madof. in addit. ad Roman. d. conf. 103. vers. veritas,* qui omnes, vt
 vidi, in utroq; casu eandem proferunt sententiam, siuè tertius soluens possideat,
 siuè non.

Ex

19 Ex quibus applicâdo terminos em-
phiteutę ad feudatarium, cum in ijs
validum sit argumentum, dum eadem,
& similis videtur militare ratio, vt di-
xerunt post alios *Rosenthal. latè in princip.
sui operis conclus. x. tit. de feud. definit. nu.
5. & 6. Intrigliol. de feud. centur. 1. q. 12.
num. 1. & seq.* tanto magis, quando ex
prædicto argumenti genere nulla in-
ducitur feudi privatio, alias esset diffi-
cultas si valeret argumentum, de quo
vide *Rosenthal. & Intrigliol. latè ijs in locis
differentes.*

20 Idem uidetur affirmare *Ant. Sola in
const. Sabaud. tit. de iure emphit. super de-
cret. licet glo. 1. nu. 13. glo. 38.* ubi scrip-
tum reliquit, quod solutio à quouis fa-
cta excusat emphiteutam à pœna ca-
ducitaris, ergò idem in releuio, qua
consequentia retenta, feudi privatio,
& sic duplicati pœna non inducitur.

Et demùm p huius articuli decisio-
ne affero *tex. in l. cum seruus 104. ff. de
verb. obligat.* ubi habetur, quod con-
tractus rectè dicitur impletus, si à cõ-
trahente, uel ab alio fuerit impletus,
habetur enim ibi, quod seruus pecu-
niam, pro libertate obtinenda accepit,
& pro ea causa, alium cum ipso obli-
gavit illi, qui pecuniam mutuatus est,
deinde seruus libertatem habuit, non
à Domino, sed ab alio, dicit *tex.* quod
obligatio illa correi ualida est, licet
cõtractus fuerit ab alio impletus, quia
non quæritur (dicit *tex.*) à quo manu-
mictatur, sed ut manumictatur, irà de
releuio non debet quæri à quo solua-
tur, sed an si soluat, & sic sufficit so-
lutum esse ab extraneo.

Declarata tamen primò hanc senten-
tiam, ut illa procedat, quod solutio à
quouis facta prosit uassallo, dummodo
solutio prædicta nõ fiat inuito Domi-
no, de quo fide *Borghin. Cauale. decis.
29. num. 40. par. 2.*

Declarata secundo, ut inuestitura pe-
titio à procuratore facta, adiuuet uas-
fallum, licet ipse non petierit, & man-
datum habeat generale, non autem

speciale ad hoc, vt ex *cap. 1. S. sed ve-
rum per quos fiat inuest. tenet Afflic. in
rub. quo tempore miles, col. fin. Præpositi. in
d. S. sed utrum, Ludolph. Schrader. de
feud. par. 6. cap. 3. num. 11.*

23 Quid autem in casu contrario, si
uassallus nõ soluerit Domino, sed cui-
dam tertio, an hæc solutio ualida sit?
distinguas, aut hic tertius procuratio-
nis mandatam habebat, & ualida erit
solutio, d. *S. sed utrum, vt ibi DD.* qui
in terminis inuestiturę loquuntur, cũ
inuestitura facta per procuratorem
ualida sit, ità *Iacob. de S. Georg. in verb.
qui quidem inuestiti, n. 54. Petr. Iacob. Au-
relian. in præf. Papiens. in forma libelli ad
recusat. feud. num. 3. in verb. inuestiuit,
Afflic. in cap. 1. in princip. num. 6. de
noua form. fidelit. Ludolph. Schrader. de
feud. p. 6. r. 3. n. 19. vers. neq; tamen.*

Aut mandatam non habebat, sed
simulauit illud habere, & Dominus
ratum habuerit, quod fecerit iste simu-
latus procurator, & tunc etiam uale-
bit talis solutio, *arg. tex. in l. semper, qui
non prohibet, ff. de regul. iur. Schrader.
d. loco.*

ARGUMENTVM.

Duplicati releuij pœna vt exigatur à vas-
fallo, ob non petitam intra legitimam
tempus inuestituram, an requiratur
sententia, vel sufficiat solum temporis
lapsum. Dubitatur, & affirmatiuè cõ-
cluditur cum declaratione. De em-
phiteuta vt cadat in commissum ob
non solutionem in tempore, nulla præ-
cedente sententia, sed tantum suffice-
re, quòd Dominus voluntatem suam
declaret, rem ad se deuolntam. Sed
an hoc idem in feudatario statuendum,
permulta adducuntur media. Hinc in-
cidenter discutitur, quando pœna ipso
iure, vel per sententiã quis esset mul-
tandus. Et an pœna imposita sit per
uerba præsentis, vel futuri temporis, &
quan-

quādo ex pacto, compositione, vel lege.

S V M M A R I V M.

- 1 **D**uplicatum releuū debetur in locū amissionis feudi ob non petitam inuestituram intra tempus, & simplex releuū solutum; & num. 18.
- 2 Duplicatum releuū ut debeatur, an requiratur sententia; dubitatur.
- 3 Sententia non requiritur in deuolutione emphiteusis, sed tantum declaratio voluntatis directi Domini.
- 4 Amissio feudi indacitur ob seruitia non prestita, si Dominus declarauerit suam voluntatem ad se feudum deuolui.
- 5 Vassallus vocatus ad publicam expeditio- nem a Domino, & reuenit, statim feudo priuatur ipso iure ex sententia nōnub- lorum DD. & num. 6.
- 6 Vassallus ut feudo priuetur, requiritur sententia; & ut conuincatur de constu- macia, & ponderantur quedam iura.
- 7 Pœna amissionis feudi imposita per ver- bum presentis temporis, imponitur ipso iure, non autem per sententiam, & n. 9.
- 8 Opinio DD. quod requiratur sententia in amissionē feudi, magis est attendenda.
- 9 Pœna imposita per verbum futuri subiun- ctivi temporis, non semper importat ipso iure, adeo ut sententiam excludat.
- 10 Verba presentis temporis, cum aliqua dictione, nempe, perdit statim, mox, do ipso, vel libere vadit ad Dominum, tunc important ipso iure.
- 11 Verba certa in imponenda pœna duplica- ti releuū; considerari non possunt.
- 12 Vassalli fuerunt admissi in Regno nostro ad compositionem ob inuestituram non petitam, per verbum futuri subiunctivi temporis.
- 13 Verba futuri temporis imponentia pœnā, requirunt sententiam, non autē ipso iure.
- 14 In duplicati releuū pœna imponenda, in- terpretandum est pro vassallo, ut requi- ratur sententia.
- 15 Sententia requiritur, ut vassallus soluat duplicatum releuū.
- 16 Resolutio contractus non fit ipso iure, sed per sententiam.
- 18 Vassallus ob non petitam inuestituram intra tempus, de iure communi priuatus est feudo per sententiam.
- 19 Pœna duplicati releuū uti subrogata in locum amissionis feudi per sententiam inferenda, debet & ipsa per sententiam solui.
- 20 Sententia requiritur, quando pœna impo- sita fuit per verba futuri temporis, ex communi Ciuiliſtarum, Canonistarum, & Feudistarum sententia.
- 21 Pœna imponenda in dubio debet imponi per sententiam.
- 22 Amissio feudi consideratur primariē, & successiue, primariē à iure, & successiue ab homine, ob sententiam.
- 23 Clericus non statim ipso iure, sed per sen- tentiam priuandus est beneficio.
- 24 Delicta circa feuda varie considerantur.
- 25 Maius est delictum vassalli in comitēn- do, quam in omittēdo, ideo seuerius pun- nitur, & mitius.
- 26 Vassallus non soluens releuū, quia de- liquit omittēdo, ideo mitius cum eo agendum est, & sic per sententiam.
- 27 Mitior sententia eligenda est in pœnis in- stigendis.
- 28 Releuū duplicati solutio, quia gratiam continet, ideo odium parere non potest.
- 29 Releuū duplicatum, quia ex composi- tione inter Reges, & vassallos, debetur ideo sententiam requirit.
- 30 Vassallus ob seruitia non prestita priuan- dus est feudo per sententiam declarato- riam, vassallum commisisse causam di- gnā amissionē feudi, non autem ipso iure, ex Feudistarum magis recepta sententia.
- 31 Vassallus per sententiam condemnandus est ad pœnam duplicati releuū.
- 32 Pœnam duplicati releuū regulariter non incurrit vassallus, nisi ubi à legibus fue- rit expressum.
- 33 Pœna omnis regulariter requirit sententiā.
- 34 Lex, vel constitutio irrogans pœnam de- bet interpretari per sententiam ferendā, non autem latam.

- 35 *Duplicatum releuium debetur ipso iure, quando in inuestitura ita cautum esset.*
 36 *Sententia requiritur in duplicati releuij pena irroganda, etiam si vassallus fuerit interpellatus à Domino.*

QVÆSTIO III!

Duplicatum releuium deberi à vassallo, vbi non est facta solutio de simplici releuio, intrà statuta tempora, & non petita

inuestitura, indubitatum est in Regno nostro, cum consuetudo in fauorem vassalli, eiusq; gratiam in locum amissionis feudi, ex Regum nostrorum munificentia, introduxerit, prout dixerunt *Andr. de Isern. in cap. 1. S. sancimus per quos fiat inuest. vbi Liparul. & in cap. similiter de capit. Corrad. Campan. in cap. apud Fogiam num. 26. tit. quid fiet mortuo Barouæ, Afflic. cateriq; Regnicole in d. S. similiter, Franch. decis. 4. 5. num. 1. & decis. 121. n. 15. Vrsill. decis. 129. D. Scipio Rouit. Pragm. 2. de offic. procurator. Cesar. Paschal. de virib. patr. potest. par. 4. cap. 1. num. 12. Capiblanco. de offic. Baron. pragm. 1. num. 58. Ayell. de iure adoba, & releuij num. 71. Freccia author. 3. nu. 7. lib. 2.*

- Sed vt Dominus, hoc duplicatum releuium à vassallo exigere possit, an sufficiat Domino, vt annus, & dies, vel mensis sint elapsi, vel necesse habeat supet hoc proferre sententiã, per quã declaret vassallum incidisse in poenã, illumq; condemnet ad releuij duplicati solutionem, quod licet superuacuum videatur querere, cum in dies hoc practicetur, tamen quia hæc quæstio cadit in materia, ideò relinquenda non est, sed eam in quidditate iuris placuit discutere, videtur namque quòd si de emphyteuta non soluentem laudimium, vel canonem dispiciamus, vt cadat à re emphyteutica ipso iure,

nulla opus sententia priuante, & declaratoria rem in commissum cecidisse. verù Dño suã voluntate declarante rem ad se deuolui, eo enim casu ipso iure ab emphyteusi cecidisse, dicit *Ias. in l. 2. nu. 10. & 11. post Bart. Speculat. caterosq; ibi allegatos C. de iure emphit. vbi hanc esse communem opinionem testantur DD. præsertim Imol. & Ant. de Butrio in cap. potuit ext. de locato, eandemq; sententiã sequuti sunt inter consulendo Alex. conf. 6. col. penult. vers. item si non potuerint, vol. 3. Decius conf. 146. vers. non obstant allegata in contrarium, qui communem fatentur Raphael Fulgos. conf. 243. col. vlt. Angel. conf. 310. in tertio dubio, Paul. de Cast. conf. 135. Corneus conf. 115. col. 2. vol. 1. cateriq; passim.*

- 4 Quod idem in feudo, vt vassallus ob non præstita seruitia feudalia, ipso iure priuatus intelligatur, dummodo Dominus suam esse voluntatem declarauerit, vt vassallus feudo priuetur, hanc sententiam tenet *Raynald. in cap. Imperialem, S. firmiter, nu. 57. de prohib. feud. alienat. per Federic. dicens patrem suum sic consuluisse, Iacobin. de S. Georg. in sua inuest. feudal. in verb. & promiserunt eidem Domino num. 32. & 35. Rosental. de feud. cap. 10. conc. us. 41. num. 21. tit. ex quib. caus. feud. amitt. & nouissime Andr. Khol. de seruitijs feudal. tit. de amitt. feud. ob seruitium non præstitum n. 89. Ludolph. Schrader. loco infra allegando, hi omnes tenent, & suadent sententiam hanc, ijs ex fundamentis.*

5 Primo ex *tex. in d. S. firmiter, & ex c. 1. S. vt autem in fine de allodijs, vrgent Andr. Khol. d. num. 89. & Rosental. n. 22. dicentes, quòd Dominus, vocato vassallo ad publicam expeditionem, eũq; non venientem, feudo priuet, & in suos conuertit vsus.*

Verba autem dictorum iurium, dñi dicunt, *in vsus suos, & modis omnibus, tantundem operari dicit Rosental. & plus, ac si dixisset, liberè omnibus modis, quasi quod ipso iure feudum perdat,*

datur, 'ut ibi annuit glos. cæterisq; ibi allegati à Rosental. l. T.

Respondet huic motiuo Schrader. de feud. par. 9. sectio 8. nu. 36. & 37. & post eum Andr. Khol. d. num. 89. dicentes in casu prædicto adhuc requiri sententiã declaratoriam, probantes primò quòd tex. illi allegati per Rosental. Iacobin. & Andr. Khol. superiori loco, loquuntur in casu speciali. Secundo, quòd requiritur, vt vassallus conuincatur de non obtemperacione ad legitimam Domini vocacionem, in qua inobedientia conuincenda, requiritur causæ cognitio, cum de amittendo feudo, eoque vassallum priuado agatur, meritò sententia deinde requiritur, quod desuper dicta causæ cognitione proferatur.

7 Secundo loco principaliter ex Rosental. ex S. sed non alia iustior, qui tex. ait, quòd nulla est iustior causa beneficij amittendi, quam si vassallus seruitium facere recusauerit, propter quod feudum datum est, verum etiam, quando loquitur de amissione feudi, loquitur per verba præsentis temporis, quæ verba denotant ipso iure, dum dicit, amittit; prout dicit idem Andr. Khol. loco allegato.

Cæterum huic argumento Rosentalis, respondet idem Andr. Khol. quod in eodem S. firmiter, legislator vsurpat verbum auferendi, sub verbo futuri temporis, quod tempus requirit sententiã priuationis, quæ pars magis est attendenda, dicit Andr. Khol. cum suffragetur illi, qui alias veniret feudo priuandus, & nos infra.

9 Quinimmo idem Rosental. respondet etiam huic motiuo, dicens, quòd verbum præsentis temporis, licet importet ipso iure, tamè ista simplex loquutio, siuè loquendi modus per verbum præsentis temporis, vt amittit, perdit, &c. non semper solet importare priuationem ipso iure, & sententiam excludere, vt tenet Bars. Bal. Salices. & Paul. de Cast. post glo. in l. si quis maior, C. de transaction. cæterisq; DD. quos allegat, &

sequitur Ludolph. Schrader. de feud. p. 9. princip. par. 2. sectio. 8. n. 29. circa princ. ubi innumeros allegat. Tiraq. in l. si unquam, C. de reuocand. donation. num. 21. eum seq. sed ita demum si addatur aliquo dictio, vt statim, mox, eo ipso perdat, amittat, vel liberè ad Dominum vadat, vt tenet Bart. in l. 1. num. 1. ff. de priuat. delictis, Bald. in l. si qua la seconda, num. 1. C. de secund. nupt. Roman. singul. 2. Ancharan. cons. 102. cæterisq; quos allegat Rosental. d. num. 9. in glosell. 1. Tiraquell. d. l. si unquam num. 24. supra allegato loco, quicquid alij dicant, quos allegat tam ipse Rosental. ibid. quam Tiraquell. d. nu. 20. vsq; ad 36. qui contrariam regulam statuit etiam in verbis præsentis temporis.

Vndè inferendo ad materiam nostram de releuio, vt non soluens releuium intrà tempus statutum ad petendam inuestituram, cum in hoc non habeamus iura, quæ de hoc loquatur, sed tantum consuetudinem, siuè morè per DD. relatum, qui diuersimodè loquuntur, vt alij per verbum præsentis temporis, alij per verbum futuri, idè nihil certi super hac controuersia statui posse dicendum est.

Tandem adest capitulum Regis Roberti, de quo meminit Iacob. de Ayell. de iure adobe num. 72. Item & quædam decretatio, præuia supplicatione Regi porrecta, quibus in locis Rex admittendo vassallos non petentes inuestiturã, & non soluentes releuium, & ob seruitia non præstira, cæterisq; de causis, mandat suis officialibus, vt cõponant cum vassallis, dicendo, componatis, & sic loquitur per verba futuri temporis. Itè in supplicatione loquitur per verba priuentur, quæ verba cum sint futuri temporis, sententiam requirere videntur, vt mox subiiciam ex Rosental. Andr. Khol. Schrader. cæterisq; à Iafone allegatis in d. l. 2. num. 11. & seq. C. de iure emphit.

14 Quinimmo supra citati DD. qui de duplicato releuio loquuntur, dicunt, quod

quod hæc solutio processit ex more, siue ex consuetudine in Regno, quæ dum processit ex gratia Principis, ut in dicto cap. Regis Roberti, idè semper benignior facienda est interpretatio, & sic quantò magis potest, odiosa excludenda sunt, quod esset priuare vassallum de facto, & eo non audito in iuribus suis, cum posset vassallus allegare ignorantiam mortis, iustum impedimentum, aliasq; excusationes legitimas, ob quas releuium non soluerit in tempore, quo casu vassallus debet conseruari illæsus, ex æquitate consuetudinum feudorum, & ipso iure, etiam ope restitutionis, ut dixit Iacob. de Ardizon. in summa feudal. cap. 451 rub. quando currat annus vassallo ad petendam inuestituram, Aluarot. in cap. 1. qua fit prima causa benefic. amict. glo. — tit. 1. glo. 7. de Ponte decis. 1. collateral. nu. 6. & 7.

Vndè concludas, quòd ad finem ut quis duplicati releuij pœna mulctetur, requiritur sententia declaratoria, quæ declararet illum cessauisse à solutione releuij simplicis intra legitima tempora, & proindè in pœnam duplicati releuij incidisse, prout hanc sententiam in proprijs terminis sequutus est Frac. de Ponte d. decis. 1. nu. 14. cum communi Doctorum sententia, dicens, quod cum simus in resolutione contractus, & in reuersione iuris ad Dominum, & quando adest dies, & pœna legalis, prò ut est in solutione releuij, tunc resolutio non fit ipso iure, sed per sententiã, iuxtà communem Doctorum opinionem, & idè ibi in casu inuestituræ Regni nostri, dum tempus ab homine fuerit appositum, nec adest pœna, tunc admittitur moræ purgatio, ut idem de Ponte ibidem num. 15. hanc eandem sententiam sequuti sunt permulti DD. in materia non petite inuestituræ, loquentes intra annum, quos infra allegabimus.

Sed priusquam ad conclusionis deueniam fundamenta, vnù statuo prin-

cipium pœna duplicati releuij successisse ex gratia Principũ in hoc Regno, in locum amissionis feudi, ob non petitam inuestituram, & non solum releuium, quod apud nos indubitatum manet.

Et in materia prædicta, de iure communi loquendo, in casu amissionis feudi, ut ob non petitam inuestituram, & per consequens, non solum releuiũ intra legitimum tempus, vassallus non ipso iure, sed per sententiã feudo priuandus sit, docuerunt Andr. de Ifern. in cap. 1. in princip. num. 10. vbi Nard. Lyparul. in verb. damnatur quo temp. miles, Iacob. Aluarot. ibid. num. 1. in verb. damnatur, Matth. de Afflic. in cap. 5. 1. notab. 3. de cap. Corrad. vbi Andr. de Ifern. n. 3. in fin. ibi, intellige per sententiam, & in cap. 1. nu. 4. ibi lapso tempore damnabitur, quæ fuit prima causa benefic. amittend. & latè prò hac sententia pugnat Io. Raynald. in d. l. Imperialem, S. præterea si quis infeudatus n. 30. de prohib. feud. alienat. per Federic. Thom. de Marin. de generib. & qualit. feud. tit. 2. sectio 2. nu. 62. Ant. Capyc. in inuest. feuda. in verba feuda amittuntur, causa quinquagesima quinta, vers. sententia an requiratur, in verbo feudorum inuestitura col. 5. S. sed & vide, & quod, & S. seq. & hanc esse communem sententiam, permultis allegatis Doctoribus, qui hanc consulendo defendunt sententiam, affirmant Ex Vkramontanis, Ludolph. Schradler. 2. par. 9. par. principalis sectio 8. num. 28. vers. in hoc tamen, Guliel. Hammetton. de feud. tit. feud. feud. amiss. lib. 3. cap. 13. num. 2. & post Herm. Vultuum, Schoner. Glos. — Andr. Traquell. & alios penè innumeros, hanc sententiam affirmat Henrich. à Rosental. de feud. d. cap. 10. concl. 41. num. 5. in glosell. E. & post hos addo Andr. Khol. de seruit. feudal. tit. de amiss. feud. ob seruit. non præstis. num. 91. qui hanc sententiam veriore existimat.

Insuper pœna duplicati releuij successit in locum pœnæ amissionis feudi, ob

ob non petitam in tempore inuestituram, prout disponebat *tex. in cap. 1. quo temp. miles*, ubi ait *tex.* quod vassallus non petens inuestituram intra tēpus, damnetur feudi amissione, & sic loquitur per verbum futuri temporis, quod est ponderandum, vt infra, sed dum pēna, in cuius locum successit duplicatum releuium, imponitur per verbum futuri tēporis, quod verbum omninò sententiam requirit, vt infra probabo, ergò & ad duplicatum releuium per sententiam vassallus damnari debet, ex regula, quod subrogatum sapit naturam illius, in cuius locum subrogatur; vt dixi in principio huius tract. ex *Carolo de Kirchberg. & alijs*. Semper enim, quod legislatores in pēnis infligendis loquuti sunt per verba futuri temporis, nempè amittat, perdat, auferatur, hisque similia, intellexerunt omninò requiri sententiam Iudicis, ita docuerunt *glos. in l. iubemus nulli, S. economus, in verb. priuetur, & ibi Bartol. nu. 11. & ibi addit. ad Bart. in verb. vt priuatus sit, & ibi Bal. in S. sane si hac vers. 2. Paul. de Cast. nu. 6. Salic. nu. 1. vers. economus; C. de sacrosanct. Eccles. glos. in l. criminali, in verb. habeatur, C. de iurisdic. omni. indic. quem ibi sequitur Bart. num. 5. Angel. num. 6. Castrensi. num. 6. Salic. nu. 5. pluresq. allegat. & sequitur Ias. in l. 2. nu. 13. C. de iure emphit. innumeros allegat, & sequitur Tiraquell. in l. si unquam, in verb. reuertatur num. 39. C. de reuoc. donat.*

Ex Canonistis hanc sententiam vti communem, sequutus est Alberic. in cap. in quibusdam nu. 7. ext. de pēnis, Felin. in cap. Rodolphus nu. 24. cum seq. de rescript. ceteriq. passim.

Ex Feudistis, Afflic. in cap. Imperial. nu. 30. in fine, notab. 31. vers. verba autem, de probib. feud. alienat. per Feder. Anton. Capyc. in inuest. feud. in verb. feuda amittuntur, col. 28. in verb. deuoluantur hoc casu sol. 16. Laurent. Syluan. de recogn. feud. q. 23. num. 27. & seq.

Ex Ultramontanis, Cassan. in consuet. Burgund. rub. 2. S. 1. in verb. il confisqu

les biens, nu. 2. Ludolph. Schraeder. de feud. par. 2. par. 9. princip. sect. 8. nu. 29. Rosental. de feud. cap. 10. tit. quibus modis feud. amitt. concl. 41. nu. 5. & in gloss. G. ubi innumeros allegat, nouissime And. Khol. de seruit. feud. tit. de amiss. feud. ob seruitia non praestit. num. 92. commuuem refert Rosental. ubi supra. Ergò dum pēna amissionis feudi, in cuius locum successit releuium duplicatum, irrogatur per verbum futuri temporis, sequitur, quod & duplicati releuij pēna vt subrogata, in eius locum debeat non ipso iure, sed per sententiam irrogari.

Immò fortius, dum certam legem non habemus disponentem de solutione releuij duplicati, an per sententiam, vel ipso iure pēna ipsa duplicati releuij sit soluenda, sed tantum habemus varios DD. qui diuersimodè loquuntur in modo pēnae exigendae, sequitur quod dum est dispositio pēnalis, in dubio semper est dicendum, non ipso iure pēnam esse imponendam, sed per sententiam Iudicis, l. 2. S. quod si aetors, iuncta auct. principales, in verb. per sententiam Iudicis, C. de iureiur. propter calumn. praestit. Ant. Butr. in cap. si diligenti de foro compet. Bald. in l. 2. man. 3. C. de secund. nupt. vers. item vbicumq; l. cum ancillis, & ibi Bald. C. de incest. nupt. glos. in cap. quicumq; in verb. inuodetur, extra de heretic. Petr. Iacob. in pract. libell. rub. 57. de condic. ex lege non scripta num. 3. & 4. & dicam infra in calcè huius questionis.

Et circa hanc materiam, vt pēna ob priuationem feudi imponenda, siue exigenda, ob non petitam inuestituram, siue non praestitum seruitium, an per sententiam, vel ipso iure debeat exigi, considerauerunt hanc pōderationem ex Feudistis Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 22. num. 24. q. 23. n. 21. & seq. Rebuff. in declarat. feud. post vicesimam declarationem, siue diuisionem, Schoner. in disput. feud. thes. 137. disput. 10. Franc. Curt. de feud. p. 4. nu. 15. vers. in primis, Ande. Khol. de seruit. feud. tit. de amiss. feud.

feudi nu. 90. & ante eum Henrich. à Rosental. d. conclus. 41. num. 3. hæc autem consideratio consideranda est in hoc casu, quia valde confert.

Ideo, & si superius adducta vera sint, prout verissima ego affirmo, addo aliam conclusionem, nempe feudum amicti ipso iure, dupliciter considerari potest, primariè, & successivè, ut commissa causa privationis, potest dici, quòd ipso iure vassallus privatus sit, & amictat feudum, cum statim commissa causa, militet ius privans contra vassallum, qui ab ipso iure privatus dicitur, cum ita dicitur ius, non autem, apocabiliter à dicto vassallo, adeòd statim, & verè vassallus amictat, & ab eo Dominus statim possit auocare, illud despoliando, sed commissa iam poenæ causa, debet succedere iuridica privatio, & legitima, mediàte processu, auocando feudum à vassallo, illumque privando corporaliter, ad quam spoliationem, siuè privationem Dominus non potest procedere, donec feratur sententia privationis, cum pendente privationis iudicio, res verè nō potest dici in commissum cecidisse, ita Aymon Crauett. conf. 212. & post eum Amad. de Ponte laudimial. q. 20. num. 8.

In simili videmus de clerico committente causam, ob quam beneficio debet privari, ut commissa causa, non ipso iure statim intelligatur de beneficio privatus, sed omninò, per sententiã debet privari, ut post Ias. in d. l. 2. tenet Socc. conf. 111. num. 4. vol. 2.

Quòd si admittimus contrariam sententiam, ob delictum feuda amicti ipso iure. In hoc considera, quòd delicta in feudis multipliciter possunt in esse deduci, committendo, vel omittendo, quorum alterũ altero maius, quipè magis quis delinquit committendo, quam omittendo, & omittendo quis minus delinquit, glo. in l. si mora, & ibi Bald. Imol. Paul. de Castr. Alex. Aretin. & alij, ff. sol. matr. Iraquel. de poenis caus. 24. num. 24. cum seq. Bald. in l. legis vir-

tus, ff. de legibus, & ideo feuetius puni-
tur, & agi debet contra illum, qui deliquit committendo, quia magis delinquere dicitur, mitius autem agendum est cum eo, qui omisit, tamquam cum eo, qui minus delinquit, & ideo contra-
26 riam sententiam dicas non militare in hoc vassallo, nō solvente releuium, vel non petente inuestituram intra tempus, nempe ut priuerat ipso iure, seu, ut melius dicam, ut damnetur, sed mitius, ut per sententiam, in qua se defendere potest, antequam ad illam deueniat, ita ex Andr. de Ifern. in cap. 1. n. 6. & ibi Matth. de Afflict. num. 3. & 7. de feud. sine culp. non amict. & in cap. 1. S. item si fidelis, n. 73. quib. mod. feud. amict. Ludolph. Schrader. de feud. d. loco sectio. 8. num. 48. cum in poenis infligendis semper mitior interpretatio accipienda, & sequenda est, maximè quando sumus in delictis commissis in omittendo, ubi non læditur aliquis, nisi Dominus, cum quo semper mitius agendum est, ex reg. cap. in poenis de regul. iur. in 6. ubi Dyn. Io. Andr. Ant. Butr. & Imol. in c. si diligenti, ext. de foro competent.

Item dubitari non potest, quòd duplicatum releuium debetur ex gratia, & pacto, nempe ex compositione, ad quam Reges huius Regni ex benignitate admiserunt vassallos non soluentes, & non petentes, & vassalli acceptauerunt hanc gratiam ex pacto, & in hoc considera duo. Primum, quòd principium, & radix duplicati releuij, est gratia, ergò nullo modo dicendum est parere odium. Secundum, quia ex pacto, sequitur, quòd dum feudatarius non soluerit canonem, ex pacto debitum ratione feudi, ut tunc non ipso iure, sed p sententiã priuandus sit, secundum Innoc. in cap. ad Apostolica, extra de sentent. & reuocat. Præposit. in cap. 1. n. 2. quib. mod. feud. amict. & ita consuluerunt Raphael Cuman. conf. 164. Alber. Brun. cōf. 4. nu. 44. cum seq. Cardinal. conf. 92. Ruin. conf. 35. nu. 29. lib. 1.

Ex Feudistis, Præposit. ubi supra, Aluarot.

Ff

uarot. in cap. 1. §. sed nec alia iustior, qua
fit prima causa benefic. amittit. Innoc. in
cap. ex parte col. 1. o. extra de feud. Speculat.
tis. de locat. §. nunc aliqua, vers. 85. Lu-
dolph. Schradet. d. sectio 8. nu. 34.

Denique, nè diutiùs immorer, circa
rem tam claram, de qua latè Ludolph.
Schradet. d. loco differit, & ibidem Rosen-
30 tal. generalem illam adduco regulam,
quòd vassallus ob seruitia debita Do-
mino, & non præstita, priuandus est
feudo per sententiam declaratoriam
vassallum incidisse in pœnam prædictã,
& ideò feudum amittat, non autem
ipso iure priuandus, hanc sententiam
docuere Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 8.
vbi Matth. de Afflic. num. 7. de feud. sine
culp. non amittend. & in cap. 1. §. fin. de
pace iuram. firmand. & in d. §. firmiter, de
prohib. feud. alienat. & in cap. 1. §. item
si fidelis, num. 73. quib. mod. feud. amittit.
vbi Andr. de Ifern. num. 20. Iacob. Alua-
rot. in d. cap. 1. §. firmiter, & in d. §. sed
nec alia iustior, in verbo amittit, qua fuit
prima causa benefic. amittend. ex tex. in
c. 1. de feud. sine culp. non amittit. vbi Bald.
in princip. & Iacob. Aluarot. num. 1. Pra-
posit. num. 1. Matth. de Afflic. nu. 1. glo. in
cap. 1. §. item si fidelis, in verbo amittere
censetur, quibus mod. feud. amittit.

Ex nostris vltra Afflic. & Andr. de
Ifern. locis allegatis, hanc sententiam
docuerunt Franc. de Ponte d. decis. 1. Petr.
Paul. Balzaran. in d. cap. 1. de feud. sine
culp. non amittit. & in c. 1. §. callidis, n. 22.
Cayc. in verb. feuda amittuntur, in verb.
sententia priuatiua fol. 45. Nicol. Intrigliol.
de feud. cent. 1. q. 97. nu. 104. & seq. Petr.
de Gregorio de concess. feud. p. 8. q. 5. vers.
istam conclusionem, vbi communem hæc
esse conclusionem dicit.

Et ante istos Curt. iun. de feud. par. 4.
num. 155. fol. 487. Petr. Nicol. Mozz. de
feud. tit. de amittit. feud. nu. 40. & n. 105.
vers. ego autem ita crederem, Iul. Clar. in §.
feudum, q. 62. lib. 3. sentent. Iacob. de Beluif.
in d. §. item si fidelis, vbi Laudens. num. 3.
& Petr. de Rauenn. num. 13. Laurent. Syl-
uan. de feud. recognit. q. 22. nu. 4. & seq.

Ex Ultramontanis tã antiquis, quã
recentioribus, hanc sententiam docẽ-
do, sequuri sum, Friderich. Schonch. in
cap. 1. §. callidis num. 1. de feud. sine culp.
non amittit. Io. Blaut. in epit. feud. lib. 2.
cap. 2. num. 10. Iacobin. de S. Georgis in
verbo dictiq; vassalli nu. 9. vers. sed quero
ulterius, Io. Franc. Montanarius lib. 4. c. 3.
Vldaric. Zasius de feud. par. 10. num. 72.
Franc. Somsbec. p. 10. nu. 47. Guliel. Han-
netton. lib. 3. cap. 13. vers. siquidem genera-
liter, Andr. Gaill. lib. 2. obser. 51. nu. 1. Bar-
tol. Cassan. in consuet. Burgund. rub. 3. tit.
dez, siedz, §. octauo, in verb. commisse n' à
point. de lieu, nu. 23. Petr. Iacob. in pract.
libellorum rub. 7. de actio. in rem pro actio-
ne feudali, num. 13. & de condic. ex lego
num. 3.

Ex recentioribus Ultramontanis,
Rebass. in declarat. feud. in fine, Matth.
Vuessembec. de feud. cap. 15. num. 19. Io.
Borcholten cap. 8. nu. 156. glo. — tit. 1.
§. 1. glo. 1. num. 44. & §. 30. num. 23. Io.
Schencid. de feud. p. 8. cap. 2. n. 20. Ludolph.
Schradet. de feud. p. 2. par. 9. principali se-
ctio 8. nu. 14. cum seq. q. 25. Herman. Vul-
teus de feud. lib. 1. cap. 11. num. 59. Hart.
lib. 2. quest. pract. tit. 54. obs. 23. Hen-
rich. à Rosental. de feud. cap. 10. conclus. 41.
num. 2. in glosell. A. & num. 19. in glosell. B.
Andr. Kbol. de seruit. feud. tit. de amittit.
feud. ob seruit. non prestit. num. 91. & per
illam questionem de hoc discurrit.

Hinc inferas, quod cum releuium
sit seruitium, quod licet non fuerit
præstitum, adhuc ex hac cõmuni Do-
ctorum sententia, si deberetur poena
priuationis, vel solutionis duplicati,
debet imponi mediante sententia.

Concludendo itaq; dicendum est,
31 ob non solum releuium intrã legiti-
mum tempus, vassallum non posse ipso
iure multari, & condemnari ad solu-
tionem duplicati releuij, sed opus est
sententia, quam opinionem in casu
non petitz inuestituræ intrã tempus,
vt non priuetur feudo ipso iure, sed per
sententiam, docuit Ludolph. Schradet. d.
loco num. 29. vers. ego tamen verisfirmam
& num.

& num. 28. *vers. in contrarium*, cæteri; Doct. quos supra allegauimus in hac materia *vers. & in materia*, tum quia
 32 poenâ duplicati releuij, seu priuationis feudi; quis non incurrit, nisi hoc legibus fuerit expressum, Innoc. in cap. *bona el segundo*, col. *fin. de election. 10. de Imol. Abb. Felin. &c. in cap. querelam de iureiurand. idem Felin. & Barbat. cæteri; DD. in cap. 2. de rescript. Preposit. in cap. 1. col. 1. S. item si fidelis, quib. mod. feud. amict. Pappal. repet. l. si quis maior. notab. 17. q. 3. & ibi Hieron. Cagnolus nu. 121. C. de transaction. Tum quia omnis poena
 33 regulariter requirit sententiã iudicis, Bald. in l. cum ancillis num. 1. C. de incest. nupt. & in auct. qui semel, C. quomod. & quand. Iudex, Ias. in l. 3. S. quod autem, num. 6. ff. quod quisq; iur. Alex. cons. 124. vol. 1. Barbat. cons. 51. num. 17. volum. 1.
 34 Tum & tertio, quia lex, vel constitutio irrogans poenam, loquens simpliciter, semper debet interpretari, quod sit canon non latae sententiæ, sed ferendæ, glos. in cap. in penis, & ibi Philip. Francus de reg. iuris in 6. Petr. de Bellapertic. Cynus, & Bal. in l. qua ex relationibus C. de legibus, Bart. in l. Mauius, S. duobus col. *fin. ff. de legat. 2. Ancharan. in cap. 1. col. 1. extra de rescript. in 6. Ias. in l. rem qua nobis col. 15. ff. de acquir. poss.*
 Declara tamen hanc conclusionẽ;
 35 quod si in investitura esset appositum pactum, quod poena duplicati releuij ipso iure intelligatur commissã, elapso tempore; atq; quod possit exigi, nullo seruato ordine, tunc non esset necessaria sententiã; ut concludunt ex Bald. in cap. 1. S. insuper col. 2. de probib. feud. alienan. per Federic. Vldaritus Zas. de feud. par. 10. num. 72. glos. — tit. 1. S. 30. nu. 105. Ludolph. Schrad. d. sect. 8. nu. 31. 32. & seq. & num. 43.
 Declara secundo, ut procedat ista
 36 conclusio, etiam si Dominus interpellauerit, ut releuium præstaret, tunc. n. nec ipso iure poenã priuationis incurret, ut concludit Andr. de Isern. in cap. 1. in princip. num. 8. ubi Afflic. num. 7. de*

feud. sine culp. amict. idem Afflic. in cap. 1. S. fin. de pace iter. firmand. & in cap. 1. S. firmiter, de probib. feud. alienat. & in cap. 1. S. item si fidelis num. 73. quib. mod. feud. amict. & post Aluarot. & glos. — (reicta Raynald. & Iacobini sententiã) hoc idem affirmat, melioremq; esse sententiã contra Raynald. & Iacobin. putat Ludolph. Schrad. d. sectio. 8. num. 95. vers. in contrarium.

ARGUMENTVM.

Sentiã supraduplicati releuij solutione, an debeat esse declaratoria, vel condemnatoria & decisuẽ respõdetur, & prius quid sit sentiã declaratoria, & quid priuatiua, ut in releuio duplicato, quia requiritur sententiã, debet esse declaratoria, secus autem quando ipso iure priuatur.

SVMMARIVM.

- 1 Sententiã in poena duplicati releuij priuatiua, vel declaratoria esse debet, & priuatiuam esse concluditur nu. 4.
- 2 Sententiã declaratoria in amissione feudi dicitur, quando poena esset imposita ipso iure, & debet declarare tantum delictũ, vel causam priuationis feudi esse admissam.
- 3 Sentiã priuatiua dicitur quando quis nõ est priuatus de feudo ipso iure, sed per sententiã.
- 4 Sententiã declaratoria requiritur ad priuationem feudi, ipso iure illatam.

QVÆSTIO IV.

Proximi quæstioni proxima hæc est, in qua quæro, dum in illa dixi, quod ad hoc, ut poena duplicati releuij à vassallo exigatur, requiritur sententiã, consequens illud erat perquirere de qua sententiã

intelligendum esset, an de sententia declaratoria, vel de priuatiua, siuè condemnatoria, cum duæ in hac materia reperiantur sententiarum species, nempè de declaratoria, & priuatiua, siuè condemnatoria.

2 Declaratoria, siuè declaratiua, illa dicitur, quando quis feudo est priuatus à iure ipso sic dictante, statim commissio delicto, tunc opus est, ut tunc declaratur delictum esse admissum, propter quod poena priuationis dignus est, quæ sententia non requiritur, ut poena in esse deducatur, sed tantum ut poena executioni demandetur.

3 Priuatiua, siuè condemnatoria dicitur illa, quando quis propter delictum non est priuatus ipso iure, sed tantum priuandus est, ad quam priuationem non potest deueniri nisi feratur sententia, quæ sententia omnino requiritur, ut poena infligatur, non sic ut in sententia declaratoria, poena executioni demandetur, ita declarant, easque ponunt, *Andr. de Ifern. Bald. Aluarot. Praposit. Afflic. in cap. 1. in princ. de feud. sine culp. non amitt. Aluarot. in cap. 1. S. item si fidelis num. 8. ubi etiam Praposit. num. 4. quib. mod. feud. amitt. Felin. in cap. Rodulphus num. 35. extra de rescriptis, Aym. Crauet. conf. 212. n. 2.*

4 Undè istis sic positus, quia in casu nostro vassallus non venit priuandus ipso iure, sed per sententiam, ut in precedenti questione annuimus, sequitur quod sententia debet esse priuatiua, & sic condemnatoria, nempè condemnare vassallum ad solutionem duplicati releuij, ob lapsum temporis.

Quod secus aut esset, quoniam vassallus priuaretur ipso iure, tunc ad finem ut vassallus possit feudo priuari, & sic poena duplicati releuij mulclari omnino requiritur sententia, quæ declarat delictum esse admissum & esse tale, propter quod feudo debet priuari, & sic antè requiri sententiam declaratoriam, prout hanc opinionem ex Feudistis docuere *Andr. de Iser. Praposit. Aluarot. Afflic. & reliqui in cap. 1.*

in princip. de feud. sine culpa non amittend. idem Andr. de Ifern. in cap. 1. in principio, & S. fin. quo temp. miles, ubi idem Afflic. notab. 13. de prohib. feud. alienat. per Federic. Iacob. de Sancto Georgio in inuestit. feudal. in verbo & promiserunt num. 32. Franc. Curt. de feud. p. 2. nona par. princ. jectio. 8. nu. 47. vers. hoc itaq; posito.

Eandemque sententiam inter consulendo sequuti sunt *Alex. conf. 103. et cõf. 124. vol. 1. Paris conf. 1. & conf. 101. vol. 1. Barbat. conf. 51. n. 17. vol. 1. Aym. Crauet. conf. 212. nu. 1. Decius conf. 185. nu. 8. & conf. 144. col. fin. cateriq; passim Felin. in cap. Rodulphus n. 35. de rescriptis, & in cap. cum ab homine de iudicijs, Bald. in cap. qua in Ecclesiarum de constit. & in auth. qui semel, C. quomod. & quando Iudex, Ias. in l. 3. S. quod autem num. 5. ff. quod quisq; iur. Tiraquell. in l. si unquam in verbo reuertatur, num. 400. C. de reuoc. donat. Hier. Gabriell. Roman. comm. concl. lib. 1. tit. de criminibus concl. 12. Philipp. Portius lib. 1. reg. 2. Peregrin. de iure fisci lib. 5. num. 2. 4. & seq.*

ARGVMENTVM.

Pœna duplicati releuij an censeatur remissa ob indultum generale, remittens omnes, & quascumque pœnas pecuniarias, declaratur. Et quid quando fisco esset incorporata, vel alteri ab eo assignata, vel delegata, vel per ea fideiussores dati, vel à fisco, vel parte acceptata. Et an Prorex Regni possit facere gratiam de pœna, ante & post incorporationem remissiuè.

SVMMARIVM.

- 1 Pœna duplicati releuij intelligitur remissa ob indultum generale remittens omnes, & quascumque pœnas pecuniarias
- 2 Pœna duplicati releuij intelligitur de pœna pecuniaria.

- 3 Princeps non solum facit gratiam de pœnis corporalibus, sed etiam de pecuniarijs.
- 5 Pœna contumaciae, accusatorum, & liquidationum continentur sub indultu remittente pœnas pecuniarias.
- 5 Pœnam duplicati releuij comprehendit sub indultu generali, rescriptur decisio Sacri Consilij.
- 6 Pœna duplicati releuij incorporata fisco, non comprehenditur sub indultu generali.
- 7 Indultus operatur, re integra, non autem facta executione.
- 8 Pœna duplicati releuij incorporata fisco continetur sub indultu, si id fuerit expressum.
- 9 assignata à fisco alteri, vel alio modo cautum fisco, non comprehenditur sub dicto indultu generali.
- 10 delegata à fisco alteri, non comprehenditur sub indultu generali.
- 11 Idem si essent dati fideiussores de soluendo duplicatum releuium.
- 12 Prorex an & quando potuit facere gratiã de pœnis incorporatis fisco remissuè.

QVÆSTIO V.

ON ab re hic putauit de indicata questione querendum, cum euenire poterit, ut commissa pœna duplicati releuij, indulgentia aliqua generalis à

Rege fuisset emanata, & tunc forsitan dubitari posset, an sub hoc generali indultu, remittente omnes, & quascumq; pœnas pecuniarias, hæc duplicati releuij contineatur? & affirmatiuã conclusionem statuo, pœnam duplicati releuij contineri sub indultu generali, remittente omnes, & quascumq; pœnas pecuniarias, quod facillè suadetur, & ratione, & auctoritate rei iudicatæ.

- 1 Quippè vnum statuo principium, pœnam duplicati releuij esse pœnam pecuniariam, cum sit duplicata quanti-

titas fructuum, qui soluebantur pro releuio, cuius executio, ut iam meminimus, semper fit in pecunia, quo posito, succedit quod Princeps facit indultum, siuè gratiam, non solum de pœnis corporalibus, sed etiam de pecuniarijs, per ea quæ adducunt Doct. in l. Imperium, ff. de iurisd. omn. iudic. & ibi Iacobini. num. 21. Roman. num. 20. Afflicti. in cap. 1. quæ sint regal. nu. 4. cum seq. Paris de Puteo de fideiuss. in verbo compositio num. 11. cap. 7. Marc. Ant. Surgens de Neapol. Hlustr. cap. 15. nu. 31. fol. 138. Peregrin. de iure fisci lib. 4. tit. 8. de pœnis Camill. Borrell. de præst. Reg. Cathol. c. 28. num. 28. de Ponte de potest. Proreg. tit. 12. num. 56. & post multos Garf. Mastrill. de Magistrat. lib. 3. tit. de gratijs cap. 7. par. 1. Mar. Muta in cap. Regni Siciliae 7. ampliat. 3. Farinac. tit. de inquisitioni q. 6. col. 1. nu. 1. som. 1. Iul. Clar. in S. fin. q. 59. in princip. ubi communem testatur Marfill. cons. 55. & cons. 97.

Et ideò sub indultu generali remittente omnes, & quascumque pœnas pecuniarias, intelliguntur istæ pœnæ prouenientes ex prouerbis ciuilibus, prout ex contumacia, obligationibus accusatis, & liquidationibus instrumentorum, prout asserit sic fuisse decisum Thom. Grammatic. decis. 4. in materia contingenti de indultu, Marc. Anton. Peregrin. de iure fisci lib. 1. tit. 3. num. 31. Mastrill. tit. de indultu cap. 19. num. 3. & cap. 4.

Sed dum hæc pœna duplicati releuij prouenit ex contumacia vassalli in nõ petendo inuestituram, cæteraq; facièdo intrà legitima tempora, ergo sub indultu debet includi, prout ita fuisse decisum in Sacro Regio Consilij in causa Baronis Synagie in anno 1600. ut tradit Io. Bapt. Tor. in suo compend. decis. Regni in verbo pecuniaria fol. 394. col. 2. ubi allegat D. Io. Alojs. Ricc. patritium Neap. eminentissimum quidem, & peritissimum Doctorem collect. decis. 2023. nunc dignissimum Ciuitatis Vici Antistitem.

Hanc conclusionem limita nõ pro-

6 cedere quando talis pena esset incorporata fisco, & realiter exacta, & acceptata, vel de ea esset fisco cautum, tum etiam de iuris communis dispositione, vt latè hanc limitationem fundat *Io. Aloys. Catalan.* qui fuit meritorissimus Iudex in ciuilibus, & in criminalibus M. C. V. in suo amplissimo tract. de indulto, siuè commentario quem edidit super indultu Reg. Philippi Secundi cap. 18. per totum vbi latè.

7 Ratio autem huius limitationis est, quia gratia Principis suum operatur effectum, re integra; secus autem quando res ad executionem deuenit, & de alijs rationibus idem *Catalan. ibidem num. 20. cum seq.*

8 Hanc limitationem, tum ex Catalano, tum ex iuris dispositione fundatam, sublimita, quando in indultu esset facta mentio specialis, etiam de poena soluta & incorporata, vel alias fisco soluta, vt supra idem *Catalan.* ponit, tunc enim & si poena releuij esset exacta, includeretur sub indultu, *Bald. in l. nec damnosa, C. de precibus Imper. offerend. vers. & hoc facit.*

9 Secundo, prædictam conclusionem limita non procedere, vt sub indultu nec comprehendatur poena duplicati releuij, quando poena prædicta, licet nõ esset realiter exacta per fiscum, sed esset alicui assignata, composita, siuè alio modo fisco esset de ea cautum, & ita esse etiam de stilo Cancellariæ, vt in indultu apponatur hæc clausulæ, refert, & ponit idem *Catalan. ibidem num. 66. cum seq.*

10 Tercio, limita si fiscus hanc poenam alteri delegasset, tunc non comprehenditur sub indultu, remittente poenas pecuniarias, ratio est, quia delegare, soluere est, *l. quamuis, S. interdum, ff. ad Velleian. l. si probatum, ff. de tutor, & curator. dat. ab his, vbi quis delegat liberatus est, cum alijs concordantibus adductis per eundem Catalan. d. loco num. 83. cum seq.*

Quarto declara, si dati essent fide-

11 i iussores, vel aliter cautum esset de soluendo dictam poenam duplicati releuij, quia adhuc indultus non extenditur, vt aduertit idem *Catalan. nu. 79. cum seq.*

12 Declara quinto, quod & si talis pena non fuerit realiter soluta, sed per fiscum fuerit acceptata, siuè per partem tunc enim, quia non potest dici res integra, hoc casu indultus non extenditur, idem *Catalan. ibid. nu. 103. cum seq.*

13 Declara sexto, an si Prorex possit facere gratiam de dicta poena, tam ante, quam post incorporationem fisco factam, vide quæ latè ponit *Marius Murta decis. Sicil. 44. per totum.*

ARGVMENTVM.

ARGVMENTVM.

Pena duplicati releuij an censeatur remissa, si post illam commissam, & adhuc non solutam, Vassallus Domino seruitia feudalia præstiterit? disputatur, & proponitur sententia illorum, qui dicunt præsumi non esse remissam. Deinde contraria recipitur, penam præsumit remissam. Quid in emphiteuta, & demum varijs declaratur modis, ac in casibus, & quid si statim inuestituram petierit.

SVMMARIVM.

- 1 POenam duplicati releuij in dubio non intelligi remissam, si antè eius solutionem Dominus vassallum receperit ad seruitia, vel de nouo inuestiuit.
- 2 Remissio caducitatis feudi requirit factum Principis.
- 3 Reconciliatio inimicorum non est præsumenda, nisi probetur.
- 4 Patientia, scientia, siuè taciturnitas Domini, non inducunt remissionem poene duplicati releuij.
- 5 Renunciatio iuris proprij non præsumitur, nisi

nisi in facto probetur.

- 6 Dominus recipiendo canonem non videtur renunciare iuri expellendi, & caducitatis.
- 7 Renouatio inuestiturae in dubio non est præsumenda.
- 8 Pœnam duplicati releuij censeri remissam ob seruitia feudalia recepta post pœnam commissam ex veriori sententia.
- 9 Pœna amissionis feudi censetur remissa si post caducitatem Dominus à Vassallo seruitia feudalia receperit ex sententia Feudistarum Citramontanorum, & Vltimontanorum.
- 10 Vassallus denegans seruitia Domino, non est feudo priuandus, si deinde illa præstiterit.
- 11 Caducitas à feudo ob non petitam inuestituram censetur remissa si post caducitatem Dominus à Vassallo seruitia feudalia receperit.
- 12 Pœna caducitatis ab emphiteusi intelligitur remissa, si post pœnam commissam Dominus exegerit canonem ab emphiteusi.
- 13 Receptio canonis post commissam caducitatem, arguit renunciationem iuris Domini contra Vassallum.
- 14 Regia Camera Summ. condemnavit Vassallum ad duplicatum releuium, non obstante, quod post pœnam commissam adobam præstitisset.
- 15 Pœna caducitatis, ut intelligatur remissa debet Vassallus statim post præstationem seruitij, inuestituram petere.
- 16 Remissio duplicati releuij inducitur ex quolibet actu, ex quo apparet voluntas Domini remittere volentis.
- 17 Receptio seruitij in parte arguit remissionem caducitatis.
- 18 Interpellatio sola Domini pro seruitio feudali post pœnam commissam, arguit pœna remissionem.

QVÆSTIO VI

Atio expostulat, vt in præsentī agitemus illam quæstionem vsui facillè euenturam, vt si Dominus post cõmissam pœnam duplicati releuij, sed nõ

exactam, vel Vassallum de nouo inuestiuerit, vel ab eo seruitia feudalia receperit, vel ignoranter, vel bona fide, vel cum protestatione, vel sine protestatione, vel si non habeat in animo illam remittere, an hoc casu remissam esse, præsumendum sit.

Et in dubio non esse præsumendum, quod Dominus pœnam caducitatis à feudo remittere voluerit, docuerunt Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 29. limit. 2. ad quod Syluan. dictum adnotanda sunt, quæ tradit Menoch. de recuperand. possess. remed. 9. nu. 143. Ludolph. Schrad. de feud. tomo 1. p. 2. nona partis princ. sect. 14. num. 23.

Rationes assignat Ludolph. Schrad. 2 d. loco, huius negatiuæ sententiæ, tum quia remissio felonix requirit factum Principis, qui remittat, & facta non sunt præsumenda, Alciat. de præsumpt. par. 8. Hieron. Cagnol. in l. quatenus, nu. 7. ff. de regul. iuris, Menoch. lib. 6. pres. 18. num. 1. ex tex. in l. in bella, S. facta, ff. de capt. & postlim. reuers. tum quia reconciliatio inimicorum non præsumitur, nisi facta probetur, Bald. in autb. si dicatur, C. de testibus, Felin. in cap. quoties num. 4. de testibus.

4 Adaugent hanc Schrad. & aliorum doctrinam, quæ tradit Alex. cons. 30. nu. 5. lib. 6. dicens, vt nec patientia Domini, scientia, siuè taciturnitas inducat remissionem, eamq. præsumi faciat, nec etiam si interueniret longi temporis lapsus Ruin. cons. 153. num. 4. lib. 1. ex doctrina Doctorum in l. 2. C. de iure emphiteutico, Schrad. d. loco, vers. secundo concludo.

Item

¶ ¶

5 Item renunciatio iuris sui in dubio non debet præsumi, *cap. super hoc, de renunciatis. & cap. non est verisimile, extra de præsumpt. arg. tex. in l. cum de indebito, ff. de probation. Menoch. lib. 3. præsumpt. 112. num. 18. Tiraquell. in l. si unquam, in verbo donatione nu. 172. C. de reuocand. donation. quorum rationes in indiuiduo emphiteutæ cessantis à solutione canonis per triennium, vt Dominus ab eo recipiendo pensionem in dubio non videatur renunciasse iuri expellendi, & caducitatis, expendit, *Ias. in l. 2. num. 24. vers. pro hac opinione, C. de iure embpiti.**

7 Quam sententiam clarè indicare videretur *Bald. in l. unica, col. penultim. C. quando non. petent. part. num. 32. col. penult. vers. sed numquid emphiteutis*, dicendo, quòd Dominus recipiendo canonem ab emphiteuta, qui cessauit à solutione, & cecidit à iure suo, siuè antè, siuè post expulsionem, numquam sibi præiudicat in iure expellendi, quia in reuocatione emphiteutis requiritur scriptura, nec reuocatio præsumitur, nisi fiat per scripturam, vt ibi ex mente Baldi, quam Baldi doctrinam allegat *Ias. in d. l. 2. num. 126. vers. prædicta doctrina*, & secundum hanc sententiam fuisse obseruatum in Regia Camera, refert *Cas. Vrill. decis. 129. num. 111. in causa Magi Iulij de Hoffredo.*

8 Sed in puncto iuris contrariam sententiam puto in hoc casu esse tenendam, vt poena duplicati releuij remissa censeatur, si Dominus post commissam penam prædictam, à vassallo seruitia feudalia receperit, hanc conclusionem fundo ex ijs, quæ dicunt in vassallo committente causam priuationis feudi, quem si Dominus post commissam causam, admittit ad seruitia feudalia, quæ ab eo exegit, tunc præsumitur Dominus remisisse penam caducitatis, hanc sententiam in primis sequutus est *Accurs. in cap. 1. in principio, quo temp. miles, cumq; ibi sequuti sunt Andr. de Ifern. ibid. num. 10. in fine, Bald. sibi*

contrarius, Aluarot. num. 7. Preposit. ibi & Afflic. Campan. in cap. apud Fogiam num. 40. quid fiet mortuo Barone, Par. de Puteo de reintegrat. feud. loco ibi allegato, Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 95. nu. 98. idem Bald. in cap. 1. quæ fuit prima causa benefic. amict. vbi Aluarot. num. 10. & Curt. iun. de feud. p. 4. num. 52. Laurent. Syluan. de recognit. feud. q. 8. Thom. de Marin. de generibus feud. tit. 2. num. 8. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. nu. 10. Ant. Capyc. in inuest. feud. cap. feuda amictuntur, casu 33. S. limitatur quarto, col. 30. fol. 57. Nicol. Moz. de feud. tit. de amict. feud. causa nona num. 111. Laudens. in cap. 1. num. 9. quæ fuit prima causa benefic. amict. & vltra supra citatos Auctores sequuti sunt Ultramontani Io. Raynald. in repet. cap. 1. S. præterea si quis num. 29. de prohib. feud. alienat. per Frideric. Iacob. in verbo quiquidem inuestiti n. 38. Blanc. in epit. feudal. lib. 2. cap. 1. nu. 111. Ludolph. Schrader. de feud. par. 2. nonæ partis princip. sectio. 14. num. 23. vers. octauo concludo, Schoner. thes. feud. 145. disput. 10. lib. 1. cap. 6. Rosental. cap. 10. tit. de caus. ex quibus feud. amict. roncl. 38. num. 4.

10 Horum autem omnium doctrinæ fluxerunt, ex fonte *Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 60. de prohib. feud. alienat. per Frideric. dicentis*, quòd vassallus priuandus feudo ob seruitia denegata, si post denegationem, & commissam poenam, seruitia Domino præstitisset, non est priuandus feudo.

Hanc eandem sententiam inter cõsulendo sequuti sunt *Alex. cons. 14. nu. 10. lib. 2. Ruij. cons. 33. nu. 25. lib. 1. Menoch. cons. 304. nu. 56. & seq. vol. 4. Decius cons. 185. num. 10. & 12. Brun. cons. 328. Scherff cons. 74. nu. 2. centur. 2. Grat. cons. 2. num. 75. vol. 1. Maria. Socc. cons. 115. nu. vol. 2. Fichard. cons. 128. vers. postremo n. 18. cum seq. vol. 2.*

Et in puncto non petite inuestitu-
11 ræ, elapso tempore, commissaq; pœna, & Domino seruitia recipiente à Vassallo, poenam remissam esse, post *glos. in d. cap. 1. in verbo damnetur, quo temp. mil. docue-*

docuere *Andr. de Isern. ibidem nu. 10. super glo. in verbo damnatur, in fine nameri, quem sequuti sunt Aluarot. nu. 7. Bald. n. 5. post Nicol. de Neapoli, & Petr. de Ceruotis, Martin. Laudens. nu. 14. Preposit. n. 4. & seq. Afflic. num. 31. Petr. de Rauen. & Paul. Picus num. 28. Rosental. cap. 6. concl. 61. num. 1. tit. quib. mod. feud. acquir. Sylvan. de feud. recognit. q. 80. vbi omnes Scribentes ita tenet, ait in d. cap. 1. quo temp. miles, Iacob. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti n. 38. Herman. Vult. de feud. lib. 1. cap. 11. num. 63. Raynald. in cap. 1. S. præterea si quis m. 29. de prohib. feud. alienat. per Frider. Blanc. in epit. feudal. car. 2. cap. 1. n. 111. Curt. iun. de feud. par. 4. num. 52. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. num. x. Imol. in cap. 2. extra de feud. Specul. tit. de locato, S. nunc aliqua, vers. 23 Alex. conf. 14. num. 15. vol. 2. & conf. 79. sol. fin. vol. 1. cæteri; DD. quos allegat Rosental. d. loco lit. A. & ex Bald. tenet Ias. in d. l. 2. C. de iure emphit. n. 124 vers. hoc idem, Menoch. lib. 3. præsump. 12 num. 13.*

Conferunt huc, quæ de Domino
12 recipiente canonem ab emphiteuta,
post commissum, vt non possit amplius
Dominus illum expellere, dixerunt
DD. in d. l. 2. præsertim Ias. d. num. 24.
ad 26. latè cæteri DD. quos supra al-
13 legauit. Rationem assignant præfati
DD. iam firmatæ conclusionis, quod
Dominus post commissam causâ amissionis feudi, recipiendo vassallum ad seruitia, vel inuestituram faciendo videtur renunciare iuri, quod habebat contra vassallum, ex quibus firmanda venit conclusio, vassallum nõ multandum esse pœna duplicati releuij.

Sed adhuc reperio, quod contraria
14 sententia amplexa fuit per Reg. Cam. Sum. in anno 1450. de qua meminit *Vrsill. decis. 129. num. 11.* dicens quod in casu proposito, non obstantibus seruitijs receptis, post commissam pœnâ, adhuc condemnauit vassallum ad duplicatum releuium soluendum, quæ decisio videtur, contra tot Doct. dicta,

sed eam intelligas, prout dicam in quæst. sequenti.

Declara primo, hanc conclusionem
15 procedere, vt statim post recepta seruitia per Dominum ab ipso vassallo petat inuestituram, secus verò si hoc facere neglexerit, quia receptio seruitij nihil ei patrocinetur, ita *Prepos. in d. c. 1. num. 5. quo temp. miles, Ludolph. Schrader. p. 6. c. 2. n. 29. vers. tertio eo casu.*

Declara secundo, remissionem du-
16 plicati releuij induci per quemcumq; actum, ex quo colligi poterit voluntas Domini remittentis pœnam cuducitatis, *argum. tex. in l. 2. in princip. ff. si quis caution. l. Celsus, ff. de arbitris, l. centum. Capue col. fin. ff. de eo, quod certo loco, Ludolph. Schraderus de feud. par. 2. nonæ partis princip. sectio 14. num. 28. vers. de cimo sexto concludo.*

Declara etiam si receperit partem
17 seruitij, vt dixi latè p. 3. q. 11. per totam.

Declara quarto, vt pœna duplicati
18 releuij adhuc remissa censeatur, si Dominus solum interpellauerit vassallum, vt seruitia præstaret post commissam pœnam, & ipso renitente, denuò secunda vicè interpellasset, & iam vassallus præstitisset, ita *ex Bald. Aluarot. & alijs in c. 1. quo temp. miles, docet Nicol. Moz. de feud. tit. ex quib. caus. feud. amitt. nu. 121. & seq. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 83. num. 122.*

ARGUMENTVM.

An pœna duplicati releuij censeatur remissa, si prò parte fisci probetur, seruitia præstita post commissam pœnam, fuisse recepta ex errore, vel ignorantia, vt quia fiscus ignorabat pœnâ esse commissam, affirmatiua recipitur sententia, autoritate reudicatæ suffulta. Distinguitur de ignorantia supina, & crassa, & de errore, de emphiteuta

reuta recipiente canonem post commissam caducitatem. Et in dubio Domini ignorantia præsumenda est. Idem in Domino dubitante. Quæ omnia, celsant, si geminatas fecerit inuestituras post penam commissam.

S V M M A R I V M.

- 1 **S**eruitia post penam commissam recepta ex errore, vel ignorantia Domini ignorantis penam commissam esse, non inducunt remissionem duplicati releuij.
- 2 Decisio refertur Regia Camera condemnantis vassallum ad duplicatum releuium, non obstante, quod soluerit ad obā.
- 3 Ignorantia Domini debet esse crassa, vel supina, ut inducat penam remissionem, ex communi Doctorum sententia.
- 4 Error Domini debet esse probabilis, & iustus.
- 5 Dño dubitante, an si vel nē fuerit commissā pena, & recipiente seruitia, non induci remissionem duplicati releuij, probatur & num. 10.
- 6 Dubitatio Domini non debet esse crassa, vel supina.
- 7 Dñs recipiēdo, vel canonē pensionem post penam commissam, censetur remittere caducitatem, dummodo sciuerit inuestituram non petitam in tempore.
- 8 Seruitia recepta per Dominum post penam commissam, præsumuntur ex ignorantia, & errore recepta esse.
- 9 Domini ignorantis, deficit consensus remittende penæ.
- 10 Præsumptio ignorantia cessat ex geminatis inuestituris.

QVÆSTIO VII.

1 **S**eruitia recepta ex errore, vel igno-

rabente nonnullæ erunt quæstiones ad præcedentem; declarantes eam, quarum prima illa præteris est, si recepta seruitia, proben-

rantia, nempè, quod fiscus ignorabat penam duplicati releuij esse commissam ob releuium non solutum, & inuestituram nõ petitam in tempore, adeò vt Dominus ignorauerit, vel errauerit penam esse commissam, tunc queritur, an post seruitia sic præstita, censetur remissa pena duplicati releuij, & non esse remissam penam supraddictam, suadetur, quia ignorantia, siue dubitatio Domini non patrocinator ipsi, quominus per seruitij receptione remissio inducatur, vt tradit Bald. in cap. 1. num. 4. in princip. quo temp. miles, Ludolph. Schrader. de feud. par. 2. nona partis principalis, sectio 14. num. 30. vers. si tamen, Alex. conf. 13. col. fin. vol. 6. Hier. Graf. conf. 2. num. 76. vol. 1.

Quinimò, vt omnis dubitationi locus tollatur, ita fuisse decisum in casu contingenti per Regiam Camera in anno 1550. de qua decisione meminit Casar. Vrsill. decis. 129. nu. 11. vbi decisum refert tunc temporis, & seruatum, quod Lucius de Loffredo solueret duplicatum releuium, non obstante, quod seruitia præstita erit.

Quæ dicta, meo quidem iudicio, intelligenda sunt. Primo, de ignorantia crassa, & supina, quæ non excusat Dominum, argum. tex. in l. nec supina, l. regula, §. sed facti, ff. de iur. & facti ignorant. Ludolph. Schrader. de feud. part. 6. cap. 2. num. 79. vers. hac tamen conclusio, & ita intelligendam diiudico prædictam conclusionem, alias contradiceret communi Doctorum scholæ, qui concludunt, vt ob receptionem seruitiorum facta à Domino ignorate tempus esse elapsum, vel inuestituram esse petitam post tempus, penam non intelligi remissam, prout docuere Bald. in cap. 1. n. 4. quo temp. miles, vbi Aluarot. num. 7. Præpositi. num. 5. Martin. Laudens. num. 16. Afflicti. nu. 42. ceteriq; vt sunt Picus, Rauennas, Iacob. Ardizon. Iacobin. de Sancto Georgio, Curt. iun. Thom. de Marin. quos allegat, & sequitur Rosental. d. loco concl. 61. num. 5. in glofell. D. cap. 6. Ludolph. Schra-

Sebrader. de feud. par. 2. nona partis princ. sectio 14. q. vlt. num. 30. Herm. Vult. de feud. lib. 2. cap. 11. nu. 46. fol. 175. Iacob. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti num. 38. Tiraquell. de utroque retract. par. 2. S. 1. glos. 2. num. 59. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 95. num. 98. Iul. Clar. in S. feudum quasi. 49. Grat. conf. 2. num. 75. vol. 1.

4 **Intellige secundo, hanc conclusionem non solum in ignorantia, sed etiã in errore Domini probabili, itã intelligit Bald. in d. cap. 1. quo temp. miles, ubi Aluarot. Præposit. Afflic. Raynaud. Curt. iun. Iacobin. ceteriq; quos supra allegavi, in d. cap. 1. quo temp. miles, & Intrigliol. Henrich. à Rosental. d. loco conclus. 61. nu. 5. & lit. D. Sebrader. d. par. 6. cap. 2. nu. 79. Gratus d. conf. 2. num. 75. lib. 1. Dummodo, vt dixi, talis ignorantia, vel error fuerit probabilis, & iustus, siue iusta ignorantia, & causa, non autem crassa, vel supina, vt annuunt supra citati DD.**

5 **Intellige tertio, etiam si Dominus dubitauerit si, vel nè poena fuerit commissa, tunc enim remissio non inducitur, ita Iacobin. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti num. 38. Ludolph. Sebrader. d. loco num. 30. vers. idem quoq; iuris, Rosental. ibidem num. 5. Bal. in d. cap. 1. quo temp. miles num. 4. Aluarot. d. loco nu. 7. Martin. Laudens. nu. 6. Rauenn. Raynald. Iacobin. ceteriq; supra allegati, Io. Borcholtsem, & post alios allegatos in præcedenti quæstione, itã tenet, & firmat Rosental. d. cap. 6. nu. 5. dummodo hæc dubitatio non fuerit crassa, vel supina, prout ita intelligunt præfati DD. maxime Ludolph. Sebrader. d. loco, vers. si tamen. & par. 6. cap. 2. num. 73. vers. hoc tamen, & supra dixi in hac ead. quæst. Grat. d. conf. 2. num. 7. vol. 1.**

7 **Et in emphiteuta, ita tenet Iaf. in d. l. 2. n. 126. C. de iure emphit. & n. 130 in fin. quibus in locis concludit Dominum recipiẽtem canonem, scẽ pensionem ab emphiteuta, præsumi remittere poenam, dummodo scieris inuesti-**

turam non esse petitaẽ tempore debito, ex doctrina Cym, Bald. & Imol. in l. Mauius, S. duobus, ff. de legat. 2. Speculat. tit. de locato, S. nunc aliqua, vers. vigesimotertio, Bald. in d. cap. 1. supra allegato, Alex. d. conf. 14. vol. 5. Ant. de Butr. conf. 20. incip. viffs pactis.

8 **Subintellige prædicta in tertio casu in dubio, an si Dñus ignorauerit, vel non, vt sit præsumendum Dominum ignorasse, & ignoranter recepisse seruitia, ita Alex. conf. 105. lib. 3. & conf. 13. num. 17. lib. 6. Ruin. conf. 79. num. 14. & 15. vol. 5. Ludolph. Sebrader. dicto loco, Vult. d. cap. 11. num. 46. post Frecciam lib. 2. de auctor. Barom. q. 28. Berous conf. 116. num. 14. vol. 1.**

9 **Huius autem sententiæ, adducunt rationes, quia Dominus ignorando, siue iustè, siue iniustè, semper eius consensus deficit, l. nihil consensusi, ff. de reg. iuris, Gratus d. conf. 8. num. 76. vol. 1. cum iuri suo ignorans non videatur renunciaisse, l. mater decedens, ff. de inoff. test. Rosental. d. cap. 6. concl. 61. lit. D.**

10 **Intellige quarto, vt si Dominus dubitet an poena sit commissa, & sic tempus lapsum, adhuc non intelligatur poenam remisisse, siue culpam, ita concludit Martin. Laudens. in d. cap. 1. n. 16. quo temp. miles, Iacob. de S. Georgio in d. verbo qui quidem inuestiti nu. 38. Io. Borcholtsem de feud. cap. 8. num. 15. Vult. d. lib. 1. cap. 12. num. 46. Rosental. d. concl. 61. num. 5. in lit. E, ubi alios allegat Aluarot. Bald. Præposit. & alios.**

11 **Intellige quinto, errorem, ignorantiam, vel dubitationem non procedere, nec Domino patrocinari, & si iustũ, si postea inuestierit, & post vnã inuestituram, fecerit aliam, & sic duas, tũc enim ex geminatis actibus cessant præsumptiones prædictæ, ita ex Decio conf. 185. num. 13. Rosental. d. loco lit. E. in fine.**

ARGUMENTVM.

Seruitia, canonem, vel aliud recipiente Domino à Vassallo, post commissam pœnam duplicati releuij, protestatione præmissa, vt per receptionem nullū Domini inferatur præiudicium iuribus, an hoc casu pœna censeatur remissa? declaratur, de protestatione generali, & de particulari expressa differitur, latèquè Ultramontanorū, & Citramontanorum inuicem dissidentium sententiæ, ex lasone concordantur. Et quid in emphyteuta, & quid data præscriptione, distinguitur de seruitio recepto, si præteritum fuerit, vel futurum. Et quid Vassallo non acquiescente tali protestationi. Et quid de seruitio, vel pœsione recepta per thesaurarium generalem, vel ministrum Domini, ac etiam si seruitium fuerit paruum.

SVMMARIVM.

- 1 **P**rotestatio Domini in receptione seruitij circa sua iura, an impediat remissionem pœna.
- 2 Protestatio Domini in receptione seruitij, dupliciter potest fieri.
- 3 Protestatio Domini generaliter facta in receptione seruitij, vel renouatione inuestiturae, &c. non inducit pœna remissionem.
- 4 Protestatio Domini specialiter facta in receptione seruitij, vel renouatione inuestiturae, &c. non inducit pœna remissionem, & num. 5.
- 6 Protestatio generalis à Domino facta, non impedit remissionem, ex sententia aliorum, & num. 10.
- 7 Protestatio specialis à Domino facta, nec impedit pœna remissionem, probatur ex ratione, & num. 10.
- 8 Protestatio facta à Domino in receptione

- seruitij post pœnam, dicitur contraria facta, & declaratur.
- 9 Protestatio facta à Domino recipiente canonem ab emphyteuta, dicitur contraria facta.
 - 10 Clausula, saluis iuribus nostris, apposta à Domino in receptione seruitij, vel aliorū post pœnam commissam, intelligitur præter expressa, & cogitata.
 - 11 Clausula, saluo iure nostro, in renouatione inuestiturae, non comprehendit ius prescriptionis interrupta, sed alia iura incogitata.
 - 12 Felonia commissa intelligitur remissa à Domino per receptionem, seruitiorum à vassallo, & remissionem inducit, non obstante clausula, saluo iure nostro.
 - 13 Protestatio in receptione seruitij, continet contrarietatem, nepe volo te habere vassallum ob seruitia recepta, & nolo te habere vassallum per priuationem.
 - 14 Distinctio lasone sequenda est in hac controuersia.
 - 15 Dominus recipiens simplex releuium, post pœnam duplicati releuij commissam, videtur morā vassalli purgare, secus si de releuio duplicato fuerit protestatus.
 - 16 cum protestatione generali, non videtur pœnam remittere, & ratio affertur.
 - 17 seruitium à vassallo post pœnā duplicati releuij, vel caducitatis, siue debitum, siue debendum, semper sibi præiudicat, nisi ex ignorantia recepisset.
 - 18 Protestatio Domini, tunc nocet vassallo soluenti, quando vassallus acquiescerit tali protestationi.
 - 19 Vassallus dissentiens à protestatione facta à Domino, debet audiri.
 - 20 Receptio seruitij, vel pensionis facta per Generalem Thesaurarium, vel alium Regis Ministrum, in casu prædicto præiudicat Domino circa duplicati releuij pœnam.
 - 22 Receptio partis seruitij, adhuc inducit pœna remissionem.

QVAESTIO VIII

Secundo principaliter ad illam supra excitatam questionem, declaratiuè sequentem accommodes, si vel nè protestatio Domini

in receptione seruitij, &c. nè iuribus suis vllum inferatur præiudicium, impediatur quin intelligatur remissa poena duplicati releuij, & sic feudi amissionis.

Et in hoc casu distinctiùs procedendo, vt magis veritati accedamus, dicas quod in tali casu protestatio dupliciter potest considerari, & fieri, nempè generaliter, siuè tacitè, & specialiter, siuè expressè, prout distinguit *Herm. Vult. de feud. d. lib. 1. cap. 10. n. 62.*

Generaliter est, quando Dominus recipit seruitia, & inuestit, vel alia facit in vassalli fauorem, post poenam commissam, dicendo, saluis iuribus nostris, tunc enim licet Dominus sciat poenā esse commissam ob lapsum temporis, videtur Dominus per eam clausulam, saluis iuribus, protestari, quod non intendit remittere poenam duplicati releuij, ita ex *Rainald. in d. cap. Imperialem, S. in super, col. ult. de probib. feud. alienat. per Federic. & post Iacobin. in d. verbo qui quidem inuestiti col. x. tenet in puncto Capyc. in inuestit. feudal. in verbo iuribus nostris, Vult. de feud. lib. 2. cap. 11. num. 65. Syluan. de feud. recognit. quæst. 81. in principio, Ludolph. Schrader. de feudis par. 2. nona partis principalis sectio 14. num. 31. & hanc sententiam docuit *Ifern. in cap. 1. num. 60. de probib. feud. alienat. per Frideric. Thom. de Marin. de generib. feud. tit. 2. num. 60. glo. — tit. 1. S. 3. num. 119. & 130. Ias. in d. l. 2. num. 131. C. de iure emphit. Decius conf. 185. n. 14.**

Specialiter, siuè expressè fit protestatio statim, quando Dominus exprimit per

verba expressa, dicendo, vt nullum sibi inferatur præiudicium per receptionē seruitij, canonis, vel alterius rei, iuri illi, quod habet contra vassallum pro caducitate, siuè poena duplicati releuij, de qua protestatione loquuti sunt DD. infra allegandi, & hoc casu dixerunt, quod poena per talem protestationem non intelligatur remissa, prout fuit *Bald. in d. cap. 1. quo temp. miles num. 4. & 6. Aluarot num. 7. Matth. de Afflic. num. 41. & seq. Martin. Laidens. sub num. 15. Petr. de Rauen. & Picus sub num. 28. Prapost. num. 4. prout aduertit, & refert Rosental. d. concl. 41. num. 6. in glosel. F. cap. 6.*

Sed ab hac sententia discedit ibi *Rosental. & modificatè illam intelligit Schrader. d. loco p. 2. nona par. principalis sectio 14. num. 31. vers. vigesimo primo concludo, Vult. d. loco, etiam modificatè intelligit, & ab ea discedit glo. — tit. 1. S. 14. num. 1. & S. 30. nu. 130. Menoch. de recuperand. possess. remed. 9. n. 158 & de presumpt. lib. 3. cap. 112. Decius conf. 460. nu. 4. Ruin. conf. 151. nu. 12. lib. 2.*

Contrariam sequuti sunt sententiā nonnulli, vt facta protestatione per Dominum, adhuc poena remissa intelligatur, siuè protestatus fuerit per verba, saluo iure, prout fuerunt *Hartam. Pi. Flor. lib. 2. par. 2. q. 48. num. 32. de feud. Schrader. de feud. par. 6. cap. 3. n. 26. & in puncto nu. 37. vbi rationes adducit, Henrich. à Rosental. d. loco concl. 61 nu. 8. lit. F. dicens, quod ipse vix crederit contrariam sententiam, Herm. Vult. lib. 2. cap. 11. num. 65. vbi hanc contrariam veriorè existimat *Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 81. vbi hanc contrariam veram autumat, etiam in emphiteuta Ias. in d. l. 2. nu. 127. C. de iure emphit. Decius conf. 185. nu. 14.**

In protestatione expressa, vt per eā factam in receptione seruitij, nullum inferatur præiudicium vassallo, aded ut caducitas, siuè poena adhuc remissa intelligetur, docuerunt *Aluarot. in d. cap. 1. num. 7. quo temp. miles, vbi Præ-*

posit. Affl. Petr. de Rauenn. Martn. Lau-
dens. Picus, Ardizon. Blanc. Iacobin. De-
cius, Vulteus, c. ceteriq; supra allegati per me,
& per Rosental. d. lit. F, qui nu. 8. hanc
docendo sententiam, rationem assi-
gnauit, vt iam dixi.

Rationes autem illorum, qui tenent
8 in protestatione expressa, adhuc intel-
ligi penam remissam; illæ potissimæ
sunt, quia hæc protestatio est contra-
ria facti, cum factum Domini in reci-
piendo seruitium, declarare velle vas-
sallum habere, vt vassallum, & postea
eodem tempore per protestationem
dicere, nolo te habere vassallum, hæc
duo eodem tempore concurrere non
possunt, nempe præstare seruitia, vt
vassallus, & non haberi, vt vassallus,
prout declarant, & rationem assignant.
Sylvan. de feud. recognit. d. q. 91. quem
sequitur Rosental. ibidem num. 7. Vult. d.
num. 65. Borcholten cap. 8. num. 23. Ias.
in d. l. 2. supra alleg. num. Hartam. Pi-
stor. lib. 2. p. 2. q. 32.

Hanc eandem sententiam in emphi-
9 teusi docere Rosental. reprobata Bar-
toli sententia ibidem num. 8. Ias. in d. l.
2. num. 128. C. de iure emphyt. Gigas de
pensionibus q. 73. Iul. Clar. in S. emphi-
teusis q. 10. num. 21. ubi communem
appellat, Aurel. Corbul. de iure emph. cau-
sa 15. amittend. & hanc communem exi-
ssimat Rosental. ibidem lit. H,

Rationes illorum, qui dicunt in pro-
10 testatione tacita, siue generali per ver-
bum, saluo iure nostro, intelligi remis-
sam penam, illa non obstante, addu-
cunt, quia clausula illa, saluo iure
nostro, intelligitur expressa in contra-
ctu facta per Dominum, vt compre-
hendat omnia alia iura, non expressa
in contractu facta per Dominum cum
vassallo, non autem comprehendat
ea, de quibus agitur, vt declarat Andr.
de Ifern. in cap. 1. col. 4. qui success. te-
neant. Capyc. in verbo saluo iure nostro, &
post Thom. de Marin. per eum allegatū,
hanc rationem adducit Hart. Pistor. d.
q. 48. num. 37. eumq; sequitur Alciat. in

tract. de presumption. regul. 2. presump-
28. num. 4. glos. — loco supra allegato
num. 119. dixitq; quod clausula gene-
ralis, saluo iure suo, solum ea de qui-
bus Dominus, & vassallus non cogi-
tarunt comprehendit, & ideò cum do-
minus solum de pena remittenda, vel
non, cogitet dicendum est ad eam non
referri, prout affirmat Decius d. conf.
185. num. 4. vers. & ideo ista necessaria
reseruatios — d. S. 44. nu. 27. Gram-
matic. decis. 66. nu. 54. Vrsill. dec. 112.
nu. 9. & dec. 355. Georgius Natta conf.
403. num. 7. vol. 2.

Hanc rationem approbavit Ludolph.
Schrader. de feud. p. 6. cap. 3. num. 36.
dum loquendo de præscriptione in
feudo, quod vassallo concessit, & non
tradidit, vel tradidit, & illud receperit
& deinde per spatium aliquod perse-
derit, ad eundem præscriptio locum ha-
beret, quod si Dominus de nouo inue-
stiret dictum vassallum, & in inuesti-
tura dixerit, saluo iure nostro, quod
hæc clausula non refertur ad ius præ-
scriptionis interruptæ, sed ad alia iura
incogitata, dum principaliter de hoc,
nempe de præscriptione fuerit cogita-
tum, cum, ea non obstante, fuerit vas-
sallus inuestitus, vt ex multis ibi alle-
gatis, comprobatur Ludolph. Schrader ibi
in fine numeri, & præsertim ex autori-
tate Bald. in cap. que in Ecclesiarum
num. 33. extra de constitution. quem se-
quitur Iason in d. l. 2. num. 131. C. de
iure emphyt. dicentes in casu contingē-
ti, quod si Dominus post feloniam cō-
missam, restituat vassallum, & ad ser-
uitia illum recipiat, cum clausula præ-
dicta, saluo iure nostro, tunc ipsa felo-
nia videtur remissa, ita Schrader d. loco
num. 37. & etiam ex autoritate Si-
gnorol. de Homod. conf. 75. vers. venio ad
decimum principale, Barbat. conf. 21. n. 16.
lib. 2. Boer. decis. 143. num. 11. quibus post
Schrader. addo Rosental. d. loco in glosell. F.
13 in fine. Rationem assignat Pistor. d. loco
num. 32. quia si aliter hanc clausulam
intelligeremus, sequeretur contrarie-
tas

tas quædam, nempe habere vassallum
 vt vassallum, & dicere, nolo te habere,
 vt vassallum, *argum. tex. in l. si debitor,*
S. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. contrah.
 & per alia iura ibi allegata.

14 Quid dicendum in hac controuer-
 sione ego verò dicam esse sequendam
 distinctionem *Ias. in d. l. 2. num. 126. C.*
de iure emphit. quam & si in emphiteu-
 ta *Ias.* distinxit, nos accommodabimus
 quæstioni nostræ, tum quia *Ias.* vtitur
 terminis feudorum, tum quia distin-
 ctionem prædictâ in vassallo accommoda-
 uit *Paris de Puteo de reintegr. feud. cap.*
60. per totum, quam distinctionem est
 etiam sequutus in vassallo, *Rosental. d.*
concl. 61. num. 8. & propriè in glosel. H,
 vbi alios allegat, qui hanc *Ias.* senten-
 tiam, (reiecta Bartoli opinione) sequi-
 tur, prout fuit *Iul. Clar. in S. emphiteusis*
q. 10. num. 21. Corbul. Ruin. & alij, Me-
noch. præsumpt. lib. 3. præsumpt. 112. per
totam.

15 Est namq; distinctio *Ias.* multâ com-
 prehensens membra, ego autem re-
 ducam in quantum facit ad materiam
 nostram.

Distingue, aut Dominus post lapsû
 15 tempus, & sic facto casu pœnæ dupli-
 cati releuij, receperit à vassallo sim-
 plex releuium, tunc si recepit simplici-
 ter, videtur vassallum moram purgare,
 & amplius duplicatum non posse peti,
 nisi ignoranter accepisset. Si verò fuit
 protestatus expressè, saluo iure petè-
 di duplicatum releuium, tunc sumus in
 claris, vt duplicatum releuium debeat-
 ur, *Rosental. d. loco lit. H, in fine, & nu.*

16 8. Si verò receperit cum protestatio-
 ne generali, per verba, saluis iuribus
 nostris, & quia hæc clausula non po-
 test verificari, nisi in solutione dupli-
 cati releuij, tunc habetur præ expressa,
 & Domino sic protestanti talis recep-
 tio non præiudicat, ita *Paris de Puteo*
dicto loco num. 4. ibi, & si cum prote-
statione sui iuris, & huc applicantur
 termini de seruitio præterito, ac cesso
 ante tempus commissæ pœnæ, de quo
 DD. prædicti.

Aut loquimur de seruitio futuro,
 exacto per Dominum à Vassallo post
 17 tempus commissæ pœnæ, & tunc siuè
 sit seruitium celsum, sed post tempus
 pœnæ, siuè sit seruitium debendum,
 sèper enim, quod Dominus in tali casu
 receperit, semper sibi præiudicat circa
 solutionem duplicati releuij, siuè pro-
 testatus expressè, siuè tacitè, ex ratio-
 nibus antea adductis, nisi vel ignoran-
 ter recipiat, vel alias, vt supra, & ita
 est veritas, dicit *Ias. d. num. 126. vers.*
tertio casu, Paris de Puteo dicto loco num.
4. & 8.

18 Declara illud caput distinctionis, in
 quo dicitur, quod protestatio Domini
 nocet Vassallo, tunc demùm procede-
 re, si vassallus acquiesceret tali prote-
 stationi per Dominum factæ, ita *glos. in*
l. si fideiusor, in princip. in verb. recusare,
ff. qui satisfac. cogant. Præposit. in cap. so-
licitudinem col. 21. vers. sexto fallit, extra
de appellat. Laurent. Syluan. de feud. recog-
nit. q. 81. nu. 1. vers. superiorem tamen
limitationem, Rosental. d. loco, in glossell. G.
Menoch. lib. 2. præsumpt. 46. num. 5. &
præsumpt. 112. num. 20. lib. 3. num. 22.
 19 quia si dissentiret, esset audiendus ad-
 uersus talem protestationem, ita *Ias. in*
d. l. 2. num. 127.

20 Declara secundo, hanc conclusio-
 nem, vt non solum procedat in recep-
 tione seruitij feudalis, sed etiam si re-
 ceperit pensionem ex feudo, ita *Decius*
conf. 138. num. 6. Menoch. præsumpt. lib.
3. num. 13. præsumpt. 112. Rosental. d.
conclus. 61. num. 4. post Corbul. ibi allega-
tum.

21 Declara tertio, hanc quæstionem,
 & alias supradictas procedere non so-
 lum in ipso Domino, sed etiam in suo
 Thesaurario, vel alio Domini Mini-
 stro, cui esset commissæ libera admini-
 stratio, quia in ipso procedunt ea, quæ
 diximus in Domino, ita *Menoch. d. loco*
num. 16. & seq. vt in hoc Regno ha-
 bemus Viceregem, & Regiam Camerâ
 Summariz.

Declara tamen etiam si Dominus

G g 2 rece-

22 receperit partem seruitij, vt remissa censeatur poena, ita ex Ludolph, Schrader. teneo ego supra q. 1. p. 2. & q. 9. p. 3.

ARGVMENTVM.

Per nouam inuestituram à Domino factam Vassallo, post diem pene commissæ, an censeatur poenam duplicati releuij remissam à Domino inuestiente proponitur. Et affirmatiua suadetur sententia, eaque ampliatur, etiam in Domino vocante vassallum ad inuestituram suscipiendam, vel petendam, nisi ex errore, vel ignorantia hoc fecisset Dominus, vel nisi bis, atque iterum inuestiret, & vassallo protestationem non obesse, si fuerit inuestitus, etiam in inuestitura præsumpta, nisi ex hac noua inuestitura tertio inferretur præiudicium aliquod.

SVMMARIVM.

- 1 Inuestitura non solet expediri in persona hæredis, nisi soluto releuio.
- 2 Successor antequam sibi intestetur terra, quæ est camera reseruata, soluere solet medietatem releuij etiam intra annum, & adhuc non expedita inuestitura.
- 3 Inuestitura facta post poenam duplicati releuij commissam, an præiudicet Domino, & profit vassallo.
- 4 Dominus inuestiendo de nouo vassallum, post poenam commissam, videtur poenam remittere, ex communi Feudistarum sententia.
- 5 Vassallus per nouam inuestituram, recipitur in obedientiam, & gratiam Domini.
- 6 De alijs rationibus remissuè.
- 7 Poena duplicati releuij, & sic caducitatis, intelligitur remissa, etiam si Dominus denanciauerit vassallo, vt veniat ad petendam inuestituram.
- 8 Inuestitura facta ex ignorantia, vel errore, non præiudicat Domino.

9 Dominus dubitans si vel ne poena commissæ fuerit, & adhuc inuestiens, videtur poenam remittere.

10 Inuestitura geminata inducit remissionem poenæ.

11 Ex geminatis actibus, cessat ignorantia, vel dubietas.

12 Protestatio Domini non officit vassallo, habenti inuestituram geminatam.

13 Inuestitura præsumpta post poenam, adhuc facit remittere poenam duplicati releuij.

14 Inuestitura, siue seruitij receptio post poenam, si præiudicat Domino, non intelligitur præiudicare tertio, cui forsitan ius quaesitum esset post poenam commissam.

QUESTIO IX.

1 **L**icet hæc questio non tam facile euentura est in hoc Regno, cù filii patronus, & Regalis Patrimonij Præsides in hoc Regno solliciti sint, vt numquam noua successori expediatur inuestitura, nisi soluto prius releuio, prout sonant verba constitutionis, vel saltem medietatis releuij, quando intra annum vellet hæres poni facere terram in sui caput ad finem, vt illam nominare possit pro Camera reseruata, vt mihi retulerunt esse prædicatum in intestatione Terræ Pisticij ob mortè D. Berardini de Cardenas in personam D. Ioannis de Cardenas eius filij, quæ Terra Pisticij erat Camera reseruata. Tamen quia, & aliquando hoc euenire potest ex errore, vel ignorantia, vel ex voluntate Principis. Quæro quid in quidditate iuris de hoc sentiendum, si vassallus non soluto releuio in tempore, nec petita inuestitura intra legitima tempora, fuerit à Domino inuestitus, an inuestitura prædicta de nouo facta post poenam commissam, vassallo patrocinetur, quin poena duplicati releuij exigi nõ possit, vt iam commissæ. Hanc

Hanc quæstionem excitauit *glo. in cap. 1. in verbo & mentem, in fine, vers. 4 & pone, quo temp. miles*, quod si Dominus inuestiat vassallum post annum, & diem, videtur remississe ingratitude, *ex l. post diem, ff. de leg. commiss. & l. fin. ff. de eo, quod cert. loco, quibus addo tex. in l. Celsus, ff. de recept. arbit. & ex glos. autoritate, firmarunt hanc conclusionem in puncto infra allegandi DD. vt Dominus inuestiendo de nouo Vassallum post pœnam commissam, & sic post annum, & diem, vel mensē, si miles, &c. vt omnino intelligatur remississe pœnam, in quam cucurrit ob non petitionem inuestituræ, & releuij solutionem, vt fuerunt DD. in cap. 1. quo temp. miles, vbi *Laudens. num. 9. Aluarot. num. 7. in fine*, inuens, quod ita omnes ibi sentiunt, prout sunt DD. quos allego infra q. 32. hac ead par. & post *Citramontanorum sententiam, vt fuit Nicol. de Neap. Andr. de Isern. Afflic. num. 113. Prapost. num. 4. in d. cap. 1. quo temp. miles, Thom. de Marin. de generibus feud. tit. 2. par. 2. de feud. ex pacto num. 80. Iul. Clar. Frecciam, ceterosque loquentes, tam in seruitio recepto, quam in renouatione inuestituræ, docuerunt Ultramôtani in puncto huius quæstionis, prout fuit Ioannes Raynald. in cap. 1. S. praterea si quis num. 29. de probib. feud. alienat. per Federic. Iacobin. in verbo qui quidem inuestiti num. 38. Io. Blanc. in epitom. feudal. par. 2. num. 111. Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 80. & 81. Ludolph. Schrad. de feud. par. 6. cap. 2. nu. 78. nona par. princip. sect. 14. nu. 23. vers. septimo concludo, ante ipsum Vldaric. Zafius de feud. par. 10. num. 73. vbi permultos allegat, hanc sequentes sententiam, & post eum, Herm. Vult. de feud. lib. 2. cap. 12. num. 65. vers. verior, & horum omnium nouissimè hanc sententiam ex multis allegatis in *glosell. A. tenet, & fundat Henrich. à Rosental. de feud. cap. 6. tit. quib. mod. feud. acquir. conclus. 61. num. 1. & 8. qui in puncto non petitz inuestituræ loquitur.***

5 Ex rationibus autem per DD. ipsos adductis, illa mihi potissima videtur; nam per inuestituram de nouo factam post pœnam commissam, vassallus recipitur ad obediētiam, & gratiā suā, idè videtur remittere omnem pœnam, prout ut considerauit *Decius conf. 460. viso puncto, & Tiber. Decian. conf. 76. uu. 10 Rosental. d. loco in glosell. A. in fine.*

6 Alias rationes, si quis velit percunctari, videat DD. supra allegatos, ex quibus aliam, deducunt, *ex d. l. post diem, & alijs iuribus, supra allegatis, ad confirmationem conclusionis, & glosæ.*

7 Declara primo hanc conclusionē, non solum si Dominus in effectu inuestisset, sed quod potius esset, sufficere si Dominus tantum denunciasset vassallo, vt peteret, vel ad petendum veniret inuestituram, *ita Alexan. conf. 96. num. 11. & 12. lib. 1. ex Raynald. & Aluarot. tenet Vult. d. loco nu. 45. vers. item si denunciauerit, hanc eandem declarationem, tenet expressè Henrib. à Rosental. d. cap. 6. concl. 61. num. 2. & glosell. B. Ludolph. Schrad. d. par. 9. 2. par. principalis sectio 14. num. 23. vers. decimo concludo, & par. 6. cap. 2. num. 79. & supra dixi.*

8 Declara secundo, hanc conclusionem non procedere si Dominus inuestisset Vassallum iusto ductus errore, vel ignorantia crassa, vel supinus error, *ex l. nec supina, & l. regula, ff. de iur. & fact. ignorant. cum concordant. ita supradictam conclusionē declarando limitat Schrad. d. par. 6. cap. 2. num. 79. vers. hac tamen conclusio, vt si dominus ignorauerit pœnam esse commissam, vel crediderit releuium esse solutum, non sibi præiudicat, vt tenet, & fundat Rosental. d. loco num. 5. vbi lit. D. innumeros allegat Doctores hanc tenentes sententiam; qui ampliat etiam si Dominus dubitauerit, si vel nē pœna fuerit commissa, vt tunc non procedat supradicta conclusio, ita ex *Aluarot. Prapost. Rauenm. Martin. Laudens. Borchel. ceterisq;**

allegatis, in glosell. E, tenet idem Rosental. ibidem, & post eum Vult. d. loco nu. 46.

Hanc eandem secundam declarationem, limita non procedere, si dominus post primam inuestituram factam, de nouo fecisset; ex errore, dubitatione, vel ignorantia, alteram; tunc enim, ut dixi superiori quaestione, ex geminata uoluntate, nec error, nec ignorantia, nec dubitatio praesumenda est, & ideò poenam remisisse dicendum est, ita Decius *conf. 185. num. 13. Rosental. d. loco in glosell. E, in fine, ex geminatis. n. actibus cessat error, & ignorantia, Ruin. conf. 128. num. 13. lib. 2. Menoch. lib. 6. praesump. num. 14. & glo. in cap. ex literis, in verbo admonita de diuortijs, Ludolph. Schrader. d. par. 2. nona par. princip. sectio 14. num. 30.*

Declara tertio, ut Vassallo de nouo inuestito nec noceat protestatio facta à domino in ipsa inuestitura, ut si protestetur tam expressè, quam tacitè (ut supra dixi) quòd sibi nullum inferatur praedictum per eam iuri petendi duplicatum releuium, & sic poenam, ita ultra supracitatos authores, & in d. q. praecedenti, tenet in puncto inuestiturae non petite, & renouatae *Vulteus lib. 1, cap. 11. num. 65. vers. verior tamen, Laurent. Syluan. de feud. recognit. d. q. 81. Io. Borcholten de feud. cap. 8. nu. 27. Rosental. d. loco conclus. 61. num. 7. (reiecta Scaraderi, & aliorum sententia, de qua quaestione nos supra egimus.) Capyc. in inuest. feud. in verbo iuribus saluis.*

Declara quarto, ut non solum poena duplicati releuij censeatur remissa ob ueram, & realem inuestituram, sed etiam per praesumptam, ut si domino praesente, & recipiente à uassallo seruitium, & per annum, uassallus post diem poenae commissae, feudum tenuerit, quia tunc uassallus praesumitur inuestitus, ex *Andr. de Ifern. in cap. 1. de controuers. inter mascul. & femin. Paris de Puteo de reintegrat. feud. cap. 49. nu. 19. Tiber. Decian. conf. 23. num. 51. &*

seq. vol. 1. Herm. Vulteus d. loco num. 47. in fine, vers. item si Dominus, Ludolphus Schrader. d. loco par. 2. nona partis principalis sectio 12. num. 23. vers. sexto concludo.

Declara quinto, ex abundanti, quòd forsitan, & in Regno, & extra deseruire posset, quòd si ob non petitam inuestituram, ius tertio esset quaesitum super dicto feudo, cuius inuestiturae, vel releuij solemnia non fuerunt intra legitima tempora explicata, adhuc per nouam inuestituram factam post poenam, non intelligitur Dominus praedictasse iuri, quòd forsitan tertio esset acquisitum ob inuestituram non petitam, & releuium non solutum in tempore, *Andr. de Ifern. in cap. 1. quo temp. miles, ubi Aluarot. Praeposit. Afflic. ceteriq; & ex Curtio, Iacobin. tenet Ludolphus Schrader. d. loco par. 6. cap. 2. num. 80.*

ARGUMENTVM.

Quid dicendum erit si à Vassallo Dominus post commissam poenam duplicati releuij acceperit canonem feudalem, vel aliquid ex feudo, tamquam ex feudo, si vel nè poenae remissio inducatur, quidè ex alijs coniecturis. Affirmatiua suadet sententia, & quid de canone praeterito, & quid si receperit cum protestatione. Et quid de canone futuro recepto per Dominum distinguitur. Et in debito etiam feudali recepto, & beneficio à vassallo negatur quando ex necessitate Dominus reciperet, & idem si per alias coniecturas apparet Domini voluntas, non remisisse poenam caducitatis, vel releuij duplicati.

SVMMARIVM.

Rescriptio canonis feudalis à Domino facta post poenam commissam, an fa-

- ciat illam remitti, dubitatur, & distinguitur.
- 2 Dominus recipiens canonem feudalem à vassallo post pœnam commissam, videtur illam remittere.
 - 3 Domino recipiente canonem feudalem præteritum simpliciter, post pœnam commissam, affirmant nonnulli pœnam esse remissam.
 - 2 Domino recipiente canonem feudalem post pœnam commissam, negant nonnulli pœnam esse remissam.
 - 5 Affirmatiua sententia recipitur, reiecta Menoch. opinione.
 - 5 Pœna caducitatis præsumitur remissa per receptionem canonis feudalis præteriti, ex Menoch. opinione.
 - 7 Domino recipiente canonem feudalem præteritum cum protestatione, negant nonnulli pœnam remissam esse.
 - 8 Contraria sententia, ut pœna intelligatur remissa per canonis receptionem, refertur, & recipitur.
 - 9 Dominus recipiens canonem futurum à vassallo post pœnam commissam, absq; protestatione, videtur remittere.
 - 10 Dominus, recipiens canonem futurum post pœnam commissam, videtur illam remittere, non obstante Domini protestatione, sed distinguitur.
 - 11 Vassallo non discrepante à protestatione Domini, facta in receptione canonis, pœna non intelligitur remissa.
 - 12 Vassallo discrepante à dicta protestatione Domini, videtur pœnam esse remissam, dum Dominus canonem feudalem receperit.
 - 13 Dominus recipiens canonem feudalem futurum cum protestatione, nec discrepante, nec consentiente vassallo, videtur pœnam remittere.
 - 14 Dominus recipiens aliquid à vassallo uti vassallo, post pœnam commissam, intelligitur pœnam remisisse.
 - 15 Dominus recipiens partem aliquam debiti feudalis post pœnam commissam, adbus intelligitur pœnam remisisse.
 - 17 Dominus recipiens à vassallo beneficia, vel beneficentia post commissam pœnam, in-

telligitur illam remisisse.

- 17 Dominus ex necessitate coactus, recipiens canonem, vel aliud à vassallo post commissam pœnam, non intelligitur illam remisisse.
- 18 Pœnam remissam, vel non remissam esse ex coniecturis elicitur.

QVÆSTIO X.

Declaratū hucusq; extitit, si vel nē pœna duplicati releuij per receptionem, præstationemq; seruitiorū, item renouationem inuestiturae,

& alijs ex causis intelligatur remissa, & suo cuiq; casui, accommodari germanam resolutionem. Quærent. insuper DD. quid si Dominus non receperit seruitia feudalia, nec inuestituram fecerit, sed tantum canonem feudalem, quem debet vassallus, vel aliquid ex dicto feudo receperit, ut ex re feudali, an hoc casu pœna remissa intelligatur.

Videbatur namque dubitandum ex omnibus rationibus adductis in superioribus quæstionibus, quas supra retulimus ad tollendam præsumptionē, nē Dominus pœnam videatur remisisse.

Tamen si rectè intueor indicē quæstionis, ille habet duplex caput. Alterum de canone. Alterū, si quid aliud ex feudo, ut ex feudo receperit. Est itaq; conclusio, antequam ad specialem in dictorum capitum deueniam explicationem, quòd Dominus recipiendo canonem à vassallo respectu feudi debitum post pœnam caducitatis commissam, ut sic duplicatum releuium remisisse intelligitur, hæc est communis conclusio, quam tenuerit glos. Bart. Bald. cateriq; passim in l. 2. C. de iure emphyt. estq; recepta opinio Canonistarum, ut glos. Zabarell. Imol. caterorumq; in cap. potius extra de locato. Menoch. de

recu-

recuperand. possess. remed. 9. nu. 152. Ias. in d. l. 2. num. 128. Ludolph. Schrader. de feud. p. 6. 9. par. princ. sectio 14. nu. 23. vers. nono concludo.

Circa autem primum caput de canone, distinguo plures casus.

Primo, si tractamus de canone præterito, & tunc si recepit Dominus illud, nulla adhibita protestatione, adhuc circa hoc, duæ sunt Doctorum sententiæ.

Affirmarunt nonnulli penam caducitatis, & sic duplicati releuij præsumi remissam, prout docuere DD. in l. 2. C. de iure emphis. & Canonistæ post glossam Zabarell. & Imol. in d. cap. potuit extra de locato, Iul. Clarus in S. emphyteusis q. x. vers. aut vero sumus, Menoch. præsumpt. 112. num. 1. lib. 3. ubi huius sententiæ fundamenta adducit, eamque sequuti sunt inter consulendo Alex. cõf. 113. num. 3. lib. 4. Ruin. cõf. 110. nu. 4. & cõf. 151. num. 12. lib. 1. Curtius Sen. cõf. 82. col. 1. vers. tertio princip. Socc. senior cõf. 66. col. ult. lib. 3. Decius cõf. 138. col. 4. & cõf. 329. nu. 3. Paris. cõf. 108. num. 44. Menoch. cõf. 355. num. 12. lib. 4.

4 Negarunt nonnulli, in casu prædicto quando Dominus recepit canonem præteritum, nulla protestatione præmissa, penam caducitatis non esse remissam, hanc sententiam post Bartol. d. loco in. 8. C. de iure emphyteutico, ubi Iacob. Butrigar. Alberic. caterosq; allegatos à Iason. in d. l. 2. num. 24. probauit, cumq; sequutus est Menoch. d. præsumpt. 112. num. 6. cum seq. eamq; de iure defendi posse, dicit ibi Menoch. num. 11.

5 Cæterum ego non discedo ab illis, quæ ex Doctoribus Feudistis in superioribus quæstionibus dixi, ut recipiendo Dominus canonem præteritum, more purgatio inducatur, & per consequens penam esse remissam, & sit intelligendum, ut in distinctione allata in quæstione præcedenti, diximus, quam permulti sequuntur, referunt, & iure probant, quicquid dicat Menoch. d. præ-

sumpt. 112. num. 6. & seq. à cuius sententia ego discedo, cum contraria opinio, autoritate tantorum virorum sit suffulta, nihil tamen detrahendo auctoritati Menoch. quæ maxima apud me est, & hanc Bartol. sententiam in d. l. 2. num. 8. improbant Ias. ibi n. 128. Gigas de penson. q. 73. in fine, Iul. Clar. in d. S. emphyteusis q. 10. num. 10. lib. 3. sentent. Aurel. Corbul. de iure emph. caus. amiss. 15. limit. 21. num. 2. & 3. Rosental. d. c. 6. concl. 6. lit. H.

6 Qui Menoch. ibidem paulò post inferius num. 12. & 13. & seq. in puncto nostro in materia non petitæ inuestituræ, & post tempus elapsam, Domino recipiente canonem præteritum, ut poena caducitatis, & sic duplicati releuij remissa præsumatur ex autoritate Decij cõf. 138. num. 6. quem sequutus est idem Menoch. cõf. 355. nu. 12. lib. 4. Curt. senior cõf. 82. col. 1. Aut Dominus recipit canonem præteritum, admissa protestatione de poena caducitatis, ut nullum ei inferatur præiudicium circa caducitatem, vel poenam, & in hoc casu, alij dixerunt poenam non esse remissam, & sic duplicati releuij, ita ex Bald. in l. 2. ff. si quis caution. ubi Ias. num. 3. & 4. & in l. ult. num. 4. ff. de eo quod certo loco, & ex Curtio Ripa, Boer. Iul. Clar. Guid. Pap. & alijs tenet 8 Menoch. d. præsumpt. 112. num. 18. Contrariam sententiam lequutus est Guid. Pap. decis. 172. cui addo cæteros DD. quos allegavi supra hac p. q. 8. à quibus non discedo, ut per talem protestationem, siue expressam, siue tacitam semper intelligatur remissa poena, per iura, & rationes, de quibus supra in d. q. præcedenti, & vide distinctionem Ias. in d. l. 2. & Parid. de Puteo, quos allegavi ibi.

9 Secundus casus, quando Dominus post poenam commissam recepit canonem futurum, & tunc aut nulla adhibita protestatione, & res est extraleam, nempe ut caducitas, & sic poena intelligatur remissa Iul. Clar. in d. S. emphi-

emphiteusis q. 10. Menoch. d. præsumpt. 112. num. 19. dixi supra in quæst. præcedenti.

Aut post penā cōmissā, recepit cano-
10 nē futurum, adhibita præstatione, sal-
uo iure duplicati releuij, vel caduci-
tatis, & tunc in genere sumptum hoc
caput non habet difficultatem, quod
pœna intelligitur remissa, quia prote-
statio dicitur contraria factō, vt dixi-
mus sup. in d. q. præcedenti, sed distingue
melius, aut vassallus nō discrepauit ab
ipsa protestatione, aut discrepauit.

Primo casu, si non discrepauit, sed
11 potius consensisse fuit visus, & tunc
pœna duplicati releuij, vel caducitatis
non intelligitur remissa, ita ex Ripa,
Ruin. caterisq; tenet Menoch. d. præsumpt. 112. num. 20.

Aut discrepauit vassallus, & tūc cre-
12 dendum est, q̄ pœna & sic duplicatū
releuiū sit remissum, quia per expres-
sam contrariam protestationē vassalli,
diluitur protestatio domini, ita Me-
noch. d. loco num. 21.

Tertio casu in dubio, quando vas-
13 fallus à dicta protestatione nec dis-
crepauit expressè, nec consensit, sed
tantum tacuit, ad eò vt simus in dubio,
& hoc casu adhuc penam remittē-
dam esse docuerunt per multi, quos
congerit, *Ias. in d. l. 2. num. 4. C. de iure
emphit. Ripa in cap. cum Marcus Ferrar-*

*riensis num. 130. vers. tertius casus de
constitution. Gigas de pensionibus q. 73.
in fine, Iul. Clar. in d. S. emphiteusis q.
10. vers. hoc tamen intellige, vbi ita iudi-
catum refert, & post Boer. quæst. 309.
refert Menoch. hanc esse communem
d. præsumpt. 112. num. 22. Aretin. conf.
35. in fine, Alex. conf. 14. vers. confirmatur
col. pen. lib. 2. qui Menoc. valde pro
hac sententia pugnat, varijsque illam
munit argumentis.*

Ad secundum caput principale quæ-
14 stionis, si Dominus non seruitum non
inuestituram, non canonem, sed ali-
quid aliud à vassallo ex feudo, vt ex
feudo recepit, & à vassallo recipit vti

ex vassallo, ad quod ipse vassallus for-
san esset obligatus, vel non, & hoc ca-
su pœna remissa esse intelligitur, ar-
gum. tex. in l. si quis maior C. de trans-
action. vbi ita docuerunt *Repet. Parpall.
num. 108. Alex. conf. 140. col. fin. lib. 2.
Ludolph. Scrad. d. p. 2. nona par. prin-*

15 *cipalis sectio 14. num. 23. vers. nono con-*
cludo circa medium, ex quibus remanet
conclusum, quòd etiam Dominus re-
piendo aliquam rem ex feudo, vt ex
feudo à vassallo, vt ex vassallo, censea-
tur remissa pœna caducitatis, & sic re-
leuij duplicati.

Declara hanc conclusionem, & il-
las alias, quas suas supra docuimus, vt
adhuc censeatur remissa pœna, si par-
tem aliquam debiti feudalis dominus
accepit, ita ex *Bald. tenet Tyrnquell. de
retract. conuent. S. 1. glos. 2. nu. 50. vers.
idemque, Carol. Ruin. in simili casu conf.
151. col. 4. nu. 5. & 6. & ad propriam
materiam tenet Ludolph. Scrad. de
feud. d. par. 2. 9. par. principalis sectio.
14. vers. idem quoque iuris, conferunt
similia, quæ dixi q. 12. par. 3. vbi de
solutione partis releuij docui, an &
quando euitetur duplicatum per solu-
tionem partis.*

16 Declara secundo, vt intelligatur
remissa pœna caducitatis, & sic dupli-
cati releuij, si post tempus petendæ in-
uestituræ elapsum, & sic post cōmis-
sam penam, Dominus receperit benefi-
cia, vel benemerita à vassallo, ita
docuerunt *Tyrnquell. in l. si vnquam in
verbo donatione largitus C. de reuoc. do-
nat. & in puncto Ludolph. Scrad. d. se-
ctio 14. num. 25. vers. decimoquarto.*

17 Declara tertio hanc, & omnes su-
pradictas conclusiones de seruitio, cano-
ne, de inuestitura, seu parte, &c.
non procedere quando Dominus neces-
sitate coactus recepit seruitiū, cano-
nem, uel alia huiusmodi, quia tunc
cum in necessitatibus nemo liberalis
existat, penam non esse remissam di-
cendum est, vt per *Rodul. Scrad. d. loco
sectio. 14. nu. 31. vers. vicesimo concludo.*

Iasu-

18 Insuper declara(ut dixi) supra dictas quæstiones, & conclusiones procedere si non appareret per alias coniecturas remissionem non esse inductam, uel non factam, secus si per alias coniecturas appareret, quod Dominus uoluit, uel non uoluit remittere, quia apparente coniectura in contrarium pena non intelligatur remissa, ita ex Tyraquell. in d. l. si unquam in uerbo donatione largitus tenet Scrauder. d. sectio. 14 num. 31. vers. uigesimaltertio.

ARGUMENTVM.

An duobus cum Baronibus cessantibus à petitione inuestituræ, & solutione releuij intra præfinitum tempus, & Dominus ab altero tantum recipiat seruitia, canonem, uel inuestiat alterum, an censetur remissa pœna, quoad alterum, quando quoad unum remissa docebitur, In feudo Longobardorum iure non soluitur releuium, benè tamen dubitatur in pœna ob non petitam inuestituram, Et quid de duobus combaronibus simul inuestitis, uel separatim, Et an minor ætas unius combaronis iuuet alterum.

SVMMARIVM.

- 1 **O**ppidum Tbori antiqui dominatus Galluciorum, in quo omnes filij succedunt.
- 2 Oppidum Aquauelia antiqui dominatus Capanorū, in quo omnes filij succedunt.
- 3 Combaronibus cessantibus à petitione inuestitura, & Dominus recipiendo seruitia ab uno, uel unum inuestiendo, an præsumatur pœnam remisisse quoad omnes.
- 4 Releuium non soluitur de feudo Longobardo in Regno nostro.
- 5 In feudo Longobardo omnes sunt Bargnes insolidum.

- 6 *Pœna commissæ ab uno ex correis insolidum obligatis intelligitur commissæ quoad omnes.*
- 7 *Remissio pœna uni ex insolidum correis facta prodest omnibus.*
- 8 *Duobus fratribus de beneficio inuestitis, & cessantibus à solutione releuij, tunc remissio in persona unius inducta, non prodest alteri, & num. 12. secus in feudo iure Francorum.*
- 9 *Gratia facta uni, nec prodest alteri, quando ambo deliquerunt.*
- 10 *Dominus potest auferre feudum ab uno ex insimul inuestitis, seruitia non præstante, licet alter illa præstiterit.*
- 11 *Feudum concessum duobus, diuiditur à lege essentialiter, & corporaliter.*
- 12 *Inseparatorum inseparata est ratio.*
- 13 *Minor ætas uassalli an iuuet maiorem conuassallum contra præscriptionem communis feudi.*

QVÆSTIO XI.

IN Regno nostro dubito quod nõ possit practicari supra indicata questio, benè tamè potest practicari circa non petita inuestituræ pœnam in feudis illis, in quibus ius Francorum non est receptum, ideò (retentis terminis superiorum quæstionum, ut per canonis, uel seruitij præstationem, &c. uel per inuestituram de nouo factam, post pœnam commissam, intelligatur remissum releuium) quæro, an hæc possint adaptari in themate proposito, ponè quod esset feudum, in quo omnes succederent, prout in Regno nostro ego uidi oppidum Tori Dominorum de Galluciis, & Aquaueliæ antiqui dominatus familiaræ meæ, ut dixi supra par. 1. q. 17. & combarones, uel alter eorū cassauerunt à petitione inuestituræ, adeout tēpus labi passi sint, quod

quod si postea dominus ab altero ipsorum seruitia recipiat, uel alterum inuestiat, an hæc, quæ in alterum collata sunt, eique beneficium attulere, adeout pœna remissa intelligatur, dicendum sit ea procedere etiam respectu alterius, ut illi quoque hæc prodesse faciendum sit.

4 Dixi ideo, quod in Regno nostro non potest euenire hæc quæstio, cum in feudo, in quo uiuitur iure Longobardorum releuium non soluitur, prout testatur *Off. Bambacar. in cap. si minori quæst. 5. nu. 25. si de feudo defuncti*, Et hoc procedit in Regno nostro, tu tamen uideas, quæ dico supra d. q. 17.

3 Quod si esset feudum Longobardorum, & daremus releuium solui, tunc quia omnes sunt Barones in solidum *Afflic. in cap. 1. quo temp. miles num. 22.* licet exercitium aliquando inter se diuidere soleant, prout ego in adolescentia mea audiui seruari in dicta Terra Aquaueliæ, dominatus mei aui Francisci Capani, qui relictis filiis, iurisdictionem alternis annis diuiserunt, & tunc absolutum est, quod dum pœna, & delicta ab altero commissa, alteri noceant, quia in solidum obligati uulg. iuribus, ita è contratio, quando deficientibus omnibus, uni remittitur pœna, tunc hæc remissio omnibus debet prodesse, quia socii in solidum esse dicuntur *arg. tex. in l. si is, qui duos ff. de liber. legat. est tex. in l. si communē ff. quemad. seruit. amitt. l. 1. C. si in commun. eamd. caus. restit. postul. Afflic. post Bald. in cap. 1. num. 49. quibus ex caus. feud. amitt. Bursat. conf. 393. num. 6. & seq. & dicata infra, quæ procederent, si releuium solueretur de feudo Longobardorum, prout sunt in Regno nostro nonnulla & permulta.*

8 Si uerò sumus in duobus fratribus de beneficio inuestitis, & ideo si ambo peccauerunt in celsatione solutionis releuii, tunc inuestitura, canon, uel seruitium in persona alterius per Dominum explicatum, alteri non prodest,

ita firmo ex autoritate *Bald. conf. 301. num. 8. vol. 1.* ubi dat rationem, tum quia ambo peccauerunt in Dominum & celsauerunt, & quilibet se alienum fecit à feudo, ideo gratia facta uni, non prodest alteri *cap. 1. quæ sit prima causa benefic. amitt. Bald. conf. 31. num. 8. lib. 1. sequitur Scrad. d. sectio. 14. nu. 23. in fine.* Item inquit *Bald. d. conf. 301. num. 11.* quod quando dominus recipit seruitium ab uno, & ab altero, non tunc dominus potest auferre feudum ab illo, qui seruitia non prestitit, & hoc fundat, ex per multis iuribus ibi allegatis, Rationem assignat, quia licet Rex concedat feudum duobus, tamen lex facit partes, cum essentialiter, & corporaliter partes diuise intelligantur, ita *Bald. d. loco nu. 11.* & tunc separatorum separata est ratio *l. si maritus C. de donat. inter vir. & uxor.* cum concordantibus à Bald. ibi alleg. ideo hæc quæstio, meo iudicio, in Regno cadere non potest.

Vnde merito, quia in feudo Longobardo omnes uocantur Barones in solidum, & sunt consocii obligati in solidum, tunc inseparatorum inseparata est ratio, ex iis, que dicunt ciuilitate in d. S. *Cato de uerborum obligat.* & militant iura, que loquuntur in duobus sociis, in solidum obligatis, ita annuit *Bald. d. conf. 301. num. 8. arg. tex. in d. l. si is, qui duos ff. de liberat. legata.*

Ad secundum principale caput, aut isti duo fratres sunt in solidum inuestiti, & tunc idem iudicium est, aut unus tantum in solidum inuestitus est, prout in feudo iure Francorum, dicimus de primogenito, tunc, eò quod secundogenitus non tenetur petere inuestituram, cessat commissio pœnæ *ex c. duo filij si de feud. defunct. Bald. d. conf. 301. num. 15.*

13 His omnibus accedat, quod dixit *Afflic. in cap. 1. num. 87. vers. sed pone quo temp. miles ubi quærit, quid si essent duo fratres succedentes in feudo Longobardo, & alter minor esset, alter uerò*

ro esset maior, an si minor ætas vnus iunaret alterum, contra præscriptionem, & in ratione dubitandi, quæ facit ad casum nostrum, dicit, eoque præscriptio est indiuidua, ita ætas vnus prodest alteri, & ideo affirmat, licet postea contrarium sentiat ex alio capite, nempe quod talis inuestitura potest fieri absque dano pupilli, & sic petere tenebatur confirmationem, & denunciare ille maior, ergo delictum maioris nocet minori, & ideo in casu nostro respectu ipsorum succedentium in feudo longobardo, petitio inuestituræ est indiuidua, cum quilibet succedat, & quilibet tenetur in solidum.

ARGVMENTVM.

Pluribus existentibus in feudo combaronibus, & vno releuium soluente, altero nequaquam, an per cessationem alterius, dicatur poenam esse commissam integram quoad omnes. Declaratur, & distinguitur quando soluens, vel soluerit integrum, vel partem. Et quid in feudo hæreditario. De Ciuitate committente feloniam contra Dominum, tota vel pars delinquendo, an feudum amittat. Et quid de emphiteuta.

SVMMA RIVM.

- 1 **A**ltero ex hæredibus succedentibus in feudo hæreditario soluente releuium, poena non committitur quoad omnes, sed non soluens tenetur pro rata ad satisfaciendum soluenti, & nu. 4. & nu. 9.
- 2 Ciuitas feudataria delinquens in Dominum, & conuocato concilio amittit feudum.
- 3 Parte Ciuitatis delinquente in Dominum, altera vero non delinquente, feudum non est amittendum.
- 5 Combaro soluens partem releuij, an faciat euitare poenam quoad omnes, declaratur & num. 6.

- 6 Altero ex Combaronibus soluente partem releuij, poena committitur quoad omnes.
- 7 In feudo Longobardo, an cessante vno a petitione inuestitura, poena committatur quoad omnes.
- 8 Releuium solutum ab vno ex Combaronibus diuisim de feudo inuestitis, prodest omnibus.
- 10 Alter emphiteuta soluens partem canonis, an faciat remitti poenam quoad omnes.

QVAESTIO XII.

Ppendix ad præcedentem, præsens hæc est quæstio, quæ plura etiam habet capita.

Primo aut sunt plures Barones in solidum, & hoc caput subdividitur,

aut vnus soluit totum releuium, aut partem, quatenus de se spectat.

Secundo, aut sunt omnes inuestiti à Domino diuidualiter, & tunc subdividitur, aut totum releuium vnus soluit, aut partem.

- 1 Circa primum, aut sumus in feudo hæreditario, & tunc succedentes, vt hæredes, licet sint in solidum obligati, & vno soluente totum releuium, & alio non satisfaciente, poena non committitur, sed contrafaciens tenetur soluenti pro rata hæreditaria satisfacere, & ita fiet executio contra non soluentem, ex traditis per DD. in l. 4. §. Cato ff. de verb. oblig. tum quia iam est satisfactum constitutioni post mortem, & consuetudini, quæ tantum vult releuij solutionem, ergo cum solutum sit releuium, amplius Dominus non debet querere de poena, & soluens habet recursum pro rata soluta contra fratrem non soluentem.

- 2 Quæ omnia probantur ex alio medio in iure feudali, in simili si Ciuitas possideret feudum, & conuocato concilio delinqueret in Dominum, tunc sine

3 sine dubio amitteret feudum, de qua re latè post alios *Ludolph. Schrader. de feud. p. 2. nome partis princip. sectio 9. per totum*. Si verò ipsa Ciuitas inter se se diuideretur in partes duas, & vna pars etiam cōgregato concilio delinqueret in Dominū, & altera non delinqueret, adhuc feudum ob non delictum partis, non esset amittendum, *ita ex Bal. Aluarot. Præposit. & Afflic. in cap. 1. in princip. quib. mod. feud. amitt. Iacob. de s. Georgio in inuest. feud. in verbo & promiserunt num. 20. & in verbo dictique vassalli num. 54. Vldaric. Zasius in epit. feud. par. 10. num. 71. Ludolph. Schrader. loco supra allegato num. 53.*

4 Quod si admittimus in extraneo soluentē releuium prò Barone succedente, vt profit ad poenam euitandam, vt supra diximus, tanto magis in casu isto, in quo Combaro, quod ad se spectat soluit ex propria psona, & quoad alium vti negotiorum gestor, vel vti correus in solidum obligatus, & ideo actionem contra alios pro consequendis eorum ratis, habet.

5 Aut soluit partem, & tunc requiras, quæ diximus supra in quæstione illa, an per solutionem partis releuij dicatur cessatum ab integra solutione, & diximus, quod non, nec contrafactum constitutioni, eiusque menti, & est supra q. 12. par. 3.

6 Sed aduertendum puto, quod dicte quæstionis decisio, huic nostræ adaptari non potest, cum in ea præsupponimus vnum Baronem, hic autem plures in solidum, & ideo succedunt vulgares illi termini, quibus vtuntur *DD. in d. S. Cato*, quod dum sunt in solidum obligati plures, vnus solutio particularis, quoad partem suam non sufficit, & altero cessante, contra omnes committitur stipulatio, annuit *Bald. d. cons. 301. num. 8. & 11.* quia partes essentialiter sunt separatæ, & per consequens locus est pænæ duplicati releuij.

7 Quod idem procedit, si essemus in feudo Longobardo, in quo omnes suc-

cedunt in solidum, & sunt Barones, quæ tantum circa petitionem inuestituræ possent dubitari, de quo *Bursat. cons. 393.* cum de releuio non posset dubitari in feudo Longobardo, dum soluitur, vt dixit *Bammacar.*

8 Aut sunt isti Combarones inuestiti omnes de feudo, sed ex inuestitura apparet, quod diuisio est facta, & tunc si soluit vnus integrum releuium, res est extra aleam, vt quoad alterum non soluentem, non dicatur pænæ commissa, cum iam satisfactum esse dicatur consuetudini, & menti constitutionis de releuio disponenti, licet soluenti remaneat actio negotiorum gestorū contra non soluentem.

9 Aut soluit partem, & tunc idem, quod dixi *ex Bald. d. num. 11.* eò quod partes separatæ sunt, & ideo separata est ratio, & separatū iudiciū, & merito poena committitur contra non soluentem.

10 Denique videantur, quæ in emphiteuta sunt disposita, vt per solutionem partis census ob vno factam censeatur remissa poena respectu totius rei, *Guid. Papa decis. 174. Magon. dec. Lucens. 34.*

ARGVMENTVM.

Mora in solutione releuij commissa, an & quando purgari possit, latè discutitur ad finem euitandi duplicatum releuium. Et negatiua reiecta sententia collatis medijs, concluditur affirmatiuè, Receptaq; in Regno nostro proponitur obseruatiã de purgatione moræ. Quid de vassallo actinto à Regia Curia, vt non admittatur ad moræ purgationem, nisi ante litem contestatam. Et admittitur tacitè, & expressè, nisi casus euentus repugnaret, vel nisi bis fuisset vassallus interpellatus à Domino, & de consuetudine Galliarū quid seruetur. Et quid si releuium cum

H h iura,

iuramento, vel sine, fuerit promissum, & quid de celeri satisfactione post commissam moram, & de purgatione moræ tempore necessitatis Domini non admittenda tempore vbertatis. Et iusta causa purgandi moram iudicis arbitrio relinquenda. Et quid ante liquidationem releuij, an possit committi poena, siue mora.

S V M M A R I V M.

- 1 **M**ora purgatio aduersus omissam solutionem releuij, & petitionem inuestiturae, an admittatur.
- 2 Mora non purgatur, quando lex apponit diem, & poenam, sed elapso tempore fit executio.
- 3 Mora non petita inuestitura, nec soluti releuij, non debet purgari. quando post tempus apposta est poena.
- 4 Mora non purgatur, etiam si esset apposta dies tacita, sed certa, siue in contractibus, siue in ultimis voluntatibus.
- 5 Emphiteuta priuati non purgat moram, non soluti canonis.
- 6 Argumentum aliquando validum est de emphiteuta ad feudatarium.
- 7 Mora purgatio non inducitur à consuetudinibus feudorū, nec à nobis debet induci.
- 8 Contractus feudalis, quia habet temporalitatem à lege, non admittit moram purgationem.
- 9 Mora purgatio aduersus duplicati releuij poenam datur, ex magis veriori sententia.
- 10 Emphiteuta priuati purgat moram non soluti canonis.
- 11 Purgatio moræ fundatur super equitate, ex qua iudicatur in causis feudalibus.
- 11 Princeps ex honore, & equo debet admittere vassallum non contumacem, & se obedientiam submittentem.
- 13 Principes debent esse clementes erga vassallos, non angustiando eos ad feudi amissionem, vel poenam.
- 14 Princeps cum vassallis benignè, non tamquam cum insectis agere debet.
- 15 Rex munificus, non debet coangustare

vassallos ex angustia temporis.

- 16 Regum Neapolitanorum proprium esse munificos, & benignos, prout etiā extolunt Ultramontani.
- 17 Tribunalia Regni nostri semper solent admittere emphiteutam ad purgationem mora.
- 18 Moram in non petendo inuestituram, purgatam fuisse etiam post triennium.
- 19 Mora duplicati releuij purgari debet ex equitate, dummodo releuium non fuerit solutum ex contumacia, vel contemptu.
- 20 Mora purgatio innitur equitati, & benignitati.
- 21 Mora purgatio admittitur, quando poena imponitur per sententiam, non autem ipso iure.
- 22 Mora duplicati releuij purgatio, tunc demum admittitur, si Curia non praenisset vassallum, secus autem si sponte ipse venisset ad soluendum.
- 23 Regentes Regiam Cancellariam admittunt vassallum morosum ad soluendum releuium, dummodo per Curiam non fuisset actinctus, ex communi stilo Cancellarium. 25. & 26.
- 24 Afflicti. consuluit vassallo moroso non soluenti releuium, ad euitandum duplicatum, ut petat inuestituram, & faciat depositum de releuio.
- 25 Mora purgatio admittitur, antequam Dominus declarasset poenam esse commissam, & num. 22.
- 27 Mora purgatio alias non admittenda, admittitur de voluntate Domini.
- 28 Mora purgatio, tunc demum debet admitti, si casus id requireret.
- 29 Mora non debet purgari, ubi Curia bis, vel ter interpellasset.
- 30 Mora purgatur in partibus Galliarum, circa poenam non petita inuestiturae.
- 31 Diuersum tempus petenda inuestiturae statutum est in Galliarum partibus.
- 32 Mora debet purgari in petitione inuestiturae, quando non adest poena legalis, sed tantum solus terminus esset appositus.
- 33 Mora releuij non soluti, non purgatur quia releuium permissum est cum iuramento, secus autem sine iuramento, num. 34.

- 35 Doctores non debent ſtrutura verborum ſtudere, ſed materna deberent uti lingua.
- 36 Duplicatum releuium non debet ſolui, ſi vaſſallus celeri ſatiſſactione moram purgauerit.
- 37 Vaſſallus à Domino ob neceſſitatem admiſſus ad moram purgationem, & non curans purgare, tunc tranſacta neceſſitate, amplius non eſt audiendus.
- 38 Tarda promptitudo non admittit vaſſallum ad purgationem.
- 39 Mora purgatio admittitur ex iuſta cauſa Iudicis arbitrio.
- 40 Mora non committitur, quando releuium non eſſet liquidatum.

QVÆSTIO XIII!

RO resolutione huius quæſtionis, ſi admittitur purgatio moræ aduerſus omiſſam releuij ſolutionē in tempore, vel

inueſtituram nõ petitam, ad finem euitandi duplicati releuij pœnam. fundabimus, & de iure communi feudorum, & de iure Regni noſtri moræ purgationem admittendam eſſe, vnà cum declarationibus infra ponendis.

- 2 Et moram in caſu prædicto purgari non poſſe, ſuadent iura, nempè *tex. in l. magnam, C. de contrahend. & committ. ſtipulat. l. trayectitiæ, S. de illo, cum concordantibus, ff. de action. & obligation. notatur per DD. in l. ſi in inſulam, ff. ſi quis cautionibus*, ex quibus elicitur vulgata illa regula, quod vbi à lege ſolutioni eſt appoſita dies, & pœna, non datur moræ purgatio poſt diem, ſed pœnæ
- 3 executio, vt eſt in caſu noſtro releuij; nam iura feudalìa præfixerunt terminum ad petendam inueſtituram, quo elapſo vaſſallus feudi priuatione damnatur, in cuius locum ſucceſſit du-

plicatum releuium, ergò cū habemus diem, & pœnam, ampliùs non eſt querendum de purgatione moræ, ſed de executione, *Sylvan. de feud. recognit. q. 27. num. 1.* tantò magis, quod iura feudalìa nil diſpoſuerunt de purgatione moræ, ſed potius contrarium, ergò nec nos dicere debemus, prout dicit *Iaf. in l. 2. num. 23. latè de hac materia diſſerens, C. de iure emphit.*

- 4 Quinimò, & fortiùs in die tacita, adhuc cautum reperitur, vt die tacita appoſita, & elapſa, adhuc mora purgari non poſſit, dummodò certa ſit dies *Bart. in l. ſi inſulam, in quinta oppoſitione, & l. qui Romæ, & l. Flauius, ff. de verb. obligat.* ſi uè ſimus in contractibus, præ ut eſt feudum, ſi uè in vltimis voluntatibus, vt ex iuribus ibi allegatis deducit, *Iaf. in d. l. 2. num. 73.* ità per has, & alias rationes fundando, quod moræ purgatio non admittitur in emphiteuta priuati, elapſo triennio, & de
- 6 emphiteuta ad feudatarium valida eſt argumētatio, vt toties ſupra diximus, & per iura loquentia in vno deciduntur, aliquando alterius quæſtionibus vt in caſibus ſuis, de quibus *Rofental. in princip. ſui oper. & Nicol. Intrigliol. cæteri; eſt; vulgatum, & toties diximus.*

- 7 Et in puncto noſtræ quæſtionis, hãc ſententiã videtur tenere *Bald. in cap. 1. quæ ſit prima cauſa benefic. amitt.* quæ refert, ſed non ſequitur *Afflic. ibi num. 10.* dicens, quod dum leges feudorum more purgationem non inducere, nec nos inducere debemus, cum & legibus clementiores eſſe non debemus. Hæc *Bald.*

- 8 Item contractus iſte feudalìs habet temporalitatem legis, ſcilicet quouſq; vaſſallus obtemperauerit ſtatutis per legem, & ideò non prorogatur, *l. quero, S. inter, ff. locati, & hanc ſententiã videtur referre Andreas de Iſern. in cap. 1. verſ. quando dies ponitur à lege, quo temp. miles, vbi Prepoſit. col. 2. & 3. Aluarot. col. 10. verſ. quero, cum gloſ. final.*

Hh 3 Iacob.

Iacob. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti, col. 9. vers. nunc est videndum, eamq; fundat sententiam, licet ab ea discedat Laurent. Syluan. de feud. recogn. q. 27. num. 2. & 3. utens inter alia, & argumento, qd vassallus ob inuestiturā non petitam dominum contemnere, eiq; iniuriam facere videtur, quo calu deducit aduersus delictum purgationē non dari, & Bald. refert Franc. de Ponte decis. 1. num. 13.

Hęc tamen, & alia non obstant, ijs enim respondet *Iason d. loco, tum etiam Andr. Khol. de seruitijs feudal. tit. de amiff. feud. num. 60. cum pluribus seq. idemq; Syluan. d. q. 27. dum contrariam, quam sequitur fundat sententiam, tum etiam Franc. de Ponte d. decis. 1. nu. 14. & seq. vbi maximē respondet ad Bald.*

Contrariam itaque sententiam sequendam esse de iure arbitror, vt aduersus duplicati releuij pœnam, detur purgatio moræ, quam tenuerunt ex Citramontanis, & nostratibus, *Iacob. de Ardizon. q. 43. tit. quibus ex causis excusat. vassall. si intra temp. inuest. non petier. Iul. Clar. in d. feudum q. 49. vers. sed numquid vassallus, Martin. Laudens. in cap. 1. num. 8. quæ fuit prima causa benefic. amiff. Afflic. in cap. 1. num. 10. quo temp. miles, & in cap. 1. quæ sit prima causa benefic. amiff. Franc. Curt. de feud. par. 4. sub num. 50. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 95. num. 96. Præposit. in cap. 1. nu. 2. quæ fuit prima caus. benefic. amiff. Nicol. Mozz. de feud. tit. de substantial. feud. num. 47. Frecc. d. autb. 3. num. 8. Bald. sibi contrarius in cap. Imper. num. 3. de probib. feud. alienat. per Federic. Franc. de Ponte decis. 1. nu. 13. vbi alios allegat Ias. in d. l. 2.*

Ex Ultramontanis hanc sententiam docuere, *Syluan. de feud. recognit. q. 27. Ludolph. Schrader. de feud. par. 2. nona part. princip. sectio 14. nu. 64. vbi Tiraq. & alios allegat, Herman. Vult. de feud. lib. 1. cap. 11. num. 23. Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 59. nu. 1. Io. Sebeneduuin. p. 8. de feud. cap. 1. nu. 123. & horum nouissi-*

mè Andr. Khol. de amiff. feud. num. 60. cum seq. & ita iudicatum refert in Senatu Grationopolitano Guid. Pap. decis. 166. & huius sententiæ potiora fundamenta hæc sunt.

Primo, ad hanc luadendam sententiam applicant, quæ tradit *Ias. in emphiteuta in d. l. 2. num. 74. cum seq. fundando, & sequendo sententiam illam, vt emphiteuta priuati elapso triennio adhuc possit moram purgare, sequutus Angel. in l. & si post tres, ff. si quis caution. Bald. sibi contrarius in l. si pacto, quo pœnam, C. de pactis.*

Ex quibus *Iason. fundamentis, illud ad præsentem materiam mihi maximē confert, quod num. 75. dixit, nempè, quod purgatio moræ fundatur super equitate, l. si seruum, S. sequitur, ff. de verb. obligat. sed in causis feudalibus semper ex æquo, & bono iudicatur, ita post alios Rosental. de feud. cap. 1. concl. 5. nu. 10. quid enim magis est equitatis consonum, & Principis bonitati cōferr, atque conuenit, quam vassallum fidelem, non contumacem, sese obedientiæ submittentem, atquē ad moræ purgationem admitti petentem, recipere, quod propriè in emphiteura Ecclesiæ, considerauit post *Imol. Ias. in d. l. 2. num. 75.**

Vndè in hac parte suadet *Rosental. d. c. 6. concl. 59. in glosell. E. in fine, dicens, suadeo tamē Dominis, vt clemētia vtantur, neque in hac parte nimis sint rigorosi, nec facilè iudicium ingrediuntur, propter controuersas has sententiās, & ipsam benignitatem, qua altera opinio (prout hęc, quam sequimur) nitatur sequendo; suadet quod Bald. dixit cons. 429. vol. 1. quod cum vassallis benignè, & non tamquam cū iustis est agendū, cum, & origo feudorum sit quædam benignitas, & gratia Principis, prout dicunt DD. Feudisti, qui originem feudorum tractant, prout latè *Nicol. Intrigliol. in princip. suę centurię, Rosental. in principio sui operis in q. illa, vbi de definitione feudi**

di agit, & de origine feud. post alios
glof. — tit. 1. glof. 7. num. 3. hinc Frecc.
d. auth. 3. num. 7. de author. Baron. post
Andr. de Ifern. in d. cap. sancimus, quo
 15 *temp. miles, ait, quòd Rex munificus*
non debet coangustare vassallos ex
circumscriptione temporis, vt refert
Jacob. de Ayell. in d. suo tract. de iure ado-
 16 *hæ, quod proprium est Regum, maxi-*
mè Neapolitanorum, quæ benignitas
nostrorum Regum, etiam apud Ultra-
montanos celebratur, ac extollitur,
pròut est videre apud eundem Rosental.
cap. 6. concl. 6. in glof. F. vbi nostros
Reges optimos exclamat, eòquod per
has poenas, ex lapsu temporis commis-
sas, vassallos non coangustiant.

Et in emphiteusi moræ purgatione
 17 semper admittunt Suprema nostra
 Tribunalia huius Regni, cum etiam
 post latam sententiam deuolutionis
 rei emphiteutice, ob non solum cano-
 nem, ex equitate Sac. Conf. pluries
 iudicatum exitit, more purgationem
 esse admittendam, ita *Vrsill. decis. 174.*
nu. 3. Redoan. de reb. eccles. non alienan d.
q. 174. Marcell. Calà de modo articuland.
glof. 4. num. 81. Zerul. in prax. Episcop. in
verbo locatio par. 1.

Et in feudis in casu contingenti, ob
 18 inuestituram non petitam, moræ pur-
 gationem etiam post triennium, iusta
 intercedente causa, pluribus vicibus
 ¶ moram fuisse purgatam, & poenam
 non solutam, refert *Freccia d. author. 3.*
 19 *num. 7. Quam equitatem, ex qua mo-*
ræ purgatio admitti debet in casu non
soluti releuij, deducit Io. Franc. de
Ponte d. decis. 1. num. 13. & 17. & ex
iure communi seruandam esse, quidè
fundat ex eo, quòd hic casus non est
provisus à iure feudali, ergo remanet
sub dispositione iuris còmunis. admi-
ttentis purgationem moræ, dummodò
non fiat ex còtèptu, & nec ex perfidia,
& hanc esse communem practicam, &
còsuetudinem in Regno nostro testa-
tur idem de Ponte d. decis. 1. nu. 17.

- Quam moræ purgationem, eòquod

20 innitur equitati, & benignitati, omni-
 nõ esse admittendam, dicit *Herm. Vult.*
d. cap. 11. num. 23. lib. 1. ex Afflic. in
d. cap. 1. quæ fuit prima causa benefic. ami-
ttend. vbi Martin. Laud. num. 8. & ex
Nicol. Moz. Rosental. Socc. Syluan. cæ-
terisque hanc communem appellat Bursat.
 ¶ *conf. 91. num. 17. & ita fuisse decisum,*
in Senatu Gracionopolitano, refert Guid.
Papa decis. 166. supra alleg.

Secundum huius sententiæ funda-
 mentum, & hoc *Syluano* placet *d. q. 81.*
 21 *num. 4. illud est, quod ex regula illa*
 deducit, semper enim quòd poena cò-
 micitur ipso iure, purgatio moræ non
 admittitur, quando autem non ipso iu-
 re, sed per sententiam còmicitur, mo-
 re purgatio admittitur, nos autem su-
 pra fundauimus, ad finem, vt huic so-
 lutioni duplicati releuij locus sit, re-
 quiri sententiam, ergo & contra eam
 admittitur purgatio moræ, *Andr. Khol.*
de seruit. feudal. tit. de amiff. feud. ob non
præstit. seruitia num. 62. cætera huius
sententiæ fundamenta require per Af-
flie. Iaf. Syluan. cæterosq; supra allegatos.

Si vis autem respondere ad funda-
 menta contrariæ sententiæ, perquiras
Syluan. d. q. 81. & Iaf. loco allegato, vbi
 ad ea vterque latè respondet.

Hanc autem còclusionem affirma-
 tiuam, vt admittatur purgatio moræ
 aduersus lapsum temporis, ad poenam
 euitandam esse intelligendam, cum infra-
 scriptis declarationibus dicas.

Declara primo, vt tunc demum vas-
 22 fallus moram in casu prædicto possit
 purgare, si ipse spontè venit moram
 purgare nec lógo post tempore, quod
 quantum sit, infra videbimus, sicque
 obtulisset, secùs autem si Curia præ-
 uenisset in petendo, & sic eum attingisset,
 tunc enim equitas non est ser-
 uanda, sed rigor iuris, vt non admitta-
 tur ad moræ purgationem, quia tunc
 videtur Regem contendisse, ita *Freccia*
d. author. 3. num. 8. vbi de hac practica
 23 *post Pernum testatur, & ideo inoleuit*
practica in hoc Regno, quod quando

feudatarius post lapsum tēpus offert Curiaē purgare moram, solet per Dños Regentes fieri decretatio, quod admittatur, dummodò non fuerit auctus, idest, dummodò Curia non prauenerit.

Hæc practica non solum ex Freccia inoleuit, sed eam tradidere Rosental. de feud. cap. 6. num. 66. glosell. F. Afflic. in cap. 1. nu. 10. quæ sit prima causa benefic. 24 amitt. qui dedit aliam practicam, cum alijs cautelis, nempè, vt ante litem contextatam, & vt antequam attingatur vassallus, ipse petendo inuestituram, offerat fidelitatem, & faciat depositum de releuio, ita Afflic. in cap. 1. in princip. quo tempore miles, & hoc esse rationale, dicit Afflic. ibi.

Quòd tantò fortius procederet, si Dominus non adhuc declarasset poenam esse commissam, Afflic. in cap. 1. num. 15. quo temp. miles, Herman. Vult. d. loco num. 23. vers. caterum, in fine, ¶ Guid. Papa decis. 166. vbi ita decisum refert Grat. conf. 49. num. 23. vol. 1.

Item hæc practica fundatur ex ijs, 26 quæ ponunt post Afflic. d. nu. 10. Syluanus de feud. recognit. d. q. 81. num. 26. Grat. conf. 49. num. 23. & seq. lib. 1. Rosental. qui alios alleg. conclus. 59. num. 2. in glos. B. dicentes, purgationem more admitti, antequam vassallus vocatus fuerit in iudicium à Domino pro releuio soluendo, quæ omnia intelligas, prout in sequenti declaratione.

Declara secundo, vt more purgatio 27 in casu, quo non debet admitti, vt adhuc sit admittenda, si constat de voluntate Domini, volentis eam admittendam esse, siuè tacitè per protestationem seruitij, vel aliàs, vt supra diximus, siuè expressè, ita Andr. Khol. de seruit. feud. tit. de amiss. feud. num. 60. & seq.

Declara tertio, & tunc demum ad- 28 mittatur purgatio more, si casus, vel causa euenerit, vt in eo releuij solutio non admitteret moram, nec eius purgationem, de qua re vide plenè Rodulph. Schradet. de feud. part. 2. nona par-

princip. sect. 14. nu. 64. vbi alios alleg.

Declara quarto, tunc demum admi- 29 tti purgationem more, si semel illa commissa fuerit, si verò bis, & sic duabus vicibus Curia interpellauerit, adhuc non admittitur more purgatio, ita Ias. in d. l. 2. num. 79. Andr. Khol. d. loco num. 79. Angel. in l. traictitia, S. de illo, ff. de actio. & obligat. est tex. in l. si insulam, ff. de verb. obligat. vbi ita intelligit Alex. col. 17. DD. in cap. potuit extra de locato.

Declara quinto, sententiam illorū, 30 qui dicunt non admitti more purgationem aduersus non petitam inuestituram, & sic poenæ commissionem, nõ procedere in partibus Galliarum, ibi .n. ad similitudinē Regni nostri feuda ob non petitam inuestituram, non caducantur Regi, sed in quantum volet vassallus, quippè Rex ob non petitam inuestituram, statim capit possessionem feudi, & illud tandiū retinet, & fructus suos facit, quandiū vassallus moram purgauerit, qua purgata per vassallū, Rex de nouo illum inuestit, & relaxat feudum vassallo purganti moram, prout de hac consuetudine testatur glo. — ad consuet. Paris. S. 1. & 4. Cassan. in consuet. Burgund. rub. 3. tit. des fiedz, S. 1. vers. quarto quaro, nu. 12. in verbo de dans l'an ou iour, Rosental. d. c. 6. concl. 62. num. 8. 9. & 10. tit. quib. mod. feud.

31 acquiratur, licet in tempore petendæ inuestituræ in Gallia, in diuersis Regnis diuersa vigeat consuetudo, cum in aliquibus, minus anni, & diei, de quo Chassan. d. loco rubr. 3. S. 1. in verbo idem est in comitatu Burgund.

Declara sexto, tanto magis proce- 32 dere more purgationem in materia caducitatis feudi, quando non adesset poena legalis, sed tantum esset appositus solus terminus petendæ inuestituræ, tunc purgatio more semper admittitur, vt in casu inuestituræ Regni Neapolitani consulit Franc. de Ponte decis. 1. & inuestitura concessa fuit.

Declara septimo, & distingue gra-
cia

33 tia evidentioris declarationis, quod aut releuiū est promissum nominatim in inuestitura, cū iuramento illud præstādi intrā tempus, à lege præfinitum, prout cætera seruitia exprimi solent, cap. 1. de noua forma fidelit. & tunc purgatio morę non admittitur, ratio est, quia iuramento promissit, l. si quis maior, & ibi notant DD.C. de transactio. itā Andr. Khol. exercitat. legal. lib. 1. cap. 1. §.

34 Aut si releuium est promissum cū iuramento nō specialiter, sed generaliter, nempe sub promissione seruitij, secundum formam cap. 1. qual. vassall. iur. deb. & tunc purgatio morę est etiam admittenda, itā Andr. Khol. de amiss. feud. num. 63. qui intricatē loquitur, quia dum orationis structurę studet, rem ipsam verbis fucatis adhibitis intricat, debent I. C. loqui, si possent, materna lingua, vt res de qua loquuntur, intelligatur, prout obseruatur in Regno nostro, vbi nē pragmaticę varię interpretentur, à Prærogibus vulgari idiomatē eduntur, & sic in Hispaniis.

Declara octauo, non esse locum solutioni duplicati releuij, & sic poenę, quando vassallus celeri satisfactione

36 moram purgauerit post tempus commissi, itā Iacob. de Ardizon. in sum. rubr. ex iusta causa vassall. excusatur, quem refert Francischin. Curt. de feud. p. 4. nu. 50. Iul. Clar. in §. feudum q. 49. vers. sed numquid, Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 95. num. 46. ex cap. vlt. ibi, nisi celeri satisfactione, extra de locato.

37 Declara nono, quod si Dominus necessitatem habens, vel ob aliud negotium requisierit vassallum, vt moram purgaret, & vassallus illam purgare non curauit, tunc (transacta necessitate, vel finito negotio) si vassallus velit moram purgare soluendo releuium, non est audiendus, quia in tantum Dominus admisisset, in quantum succurrisset necessitati tunc instanti, vel negotio tunc vrgenti, ex rationibus;

38 tum quia sera promptitudo, & tarda non coadiuuat, tum etiam, re adhuc

non integra, cum finitum sit negotium, itā ex multis iuribus, nempe ex l. si in lege, S. colonus, ff. locati, l. & si post tres, ff. si quis caution. cum alijs, fundat idem Andreas Khol. d. tit. de amiss. feud. num. 64. 65. & in lib. 1. exercitat. legal. exercitat. 1 §. limit. 2.

Declara decimo, vt admittatur mora purgatio ex quauis iusta causa, legibus circumscripta, vel iudicis arbitrio, itā Franc. de Ponte d. decis. 1. Iacob. de Ardizon. tit. quib. mod. feud. amitt. rubr. vtrum vassall. vel heres, Rosental. d. cap. 6. concl. 69. in glosell. A.

Declara vndecimo, vt mora non remittatur, quoad releuij quantitas on fuerit liquidata; nam ante liquidationem debiti, non potest dici committi moram, Afflic. decis. 205. Monter. decis. Aragon. 6. num. 5. Bellon. decis. Cenua 118. Verall. decis. 298. par. 1. Marefcoct. var. resolut. lib. 1. cap. 57. num. 12.

ARGUMENTVM.

Moram purgandę tempus quantū vassallo concedendum esse aduersus duplicati releuij poenam refertur, & quod celeriter vassallus purgare debet, opinatur Iacob. de Ardizone, qui reiecta contraria Bald. opinione approbatur. Declaratur vocula illa, celeriter, quomodo sit intelligenda in contingenti materia. Refertur opinio dicentium intra modicum tempus moram debere purgari. Et quando modicum tempus hic sit intelligendum, alij iudicis arbitrio reliquerunt. Et quid in Regno nostro seruetur, & quid in emphiteuta.

SVMMARIVM.

- 1 Tempus purgandę morę quantum esse debeat, variant DD.
- 2 Mora debet purgari ex magis equa non.

- nullorum sententia, ob celerem satisfactionem, & num. 5.
- 3 Bald. tenens, quod mora non potest purgari, sed reijcitur, uti rigoris plena sententia, & num. 5.
- 3 Mora debet purgari intra breue tempus, ex sententia Iulij Clari.
- 6 Celeriter vox, variè apud Latina lingua auctores interpretatur, sed frequentius nullo dato intermedio.
- 7 Celeriter vox, apud Feudistas circa mora purgationem fuit interpretata, idest antequam Curia interpellasset.
- 8 Celeriter vox, apud alios Feudistas, circa mora purgationem fuit interpretata, .i. spatio tridui, vel bidui.
- 9 Mora potest purgari, ex aliorum sententia, intra modicum tempus.
- 10 Modicum tempus purganda mora, extenditur usque ad titis contextationem.
- 11 Mora potest purgari, ex aliorum sententia, usq; ad sententiam.
- 12 ab emphiteuta, etiam post lata sententiam, & num. 16,
- 13 usq; ad triennium, ex sententia Syluani.
- 14 Tempus purganda mora ex causis, arbitrarium esse, ex multorum sententia suadetur.
- 15 Tempus purganda mora arbitrarium, non debet excedere duos menses.
- 17 Tempus purganda mora in Regno nostro arbitrarium esse, & competere ex clausula generali, ex causis, & personis.

QVÆSTIO XIV.

Oram purgati aduersus poenam duplicati releuuij, ob non petitam inuestituram, & solutione simplicis releuuij commissam, tum tacite, tum expressè, iam satis superq; in superioribus deduximus. Congruum hic est quærere, an hoc tempus circumscriptum spatio, & metâ, an verò illimi-

tatum, & arbitrarium Domino, & Iudici remaneat.

Et quod spatio circumscribatur, affirmarunt nonnulli, sed variè.

Alij dixerunt, qd mora debet purgari celeriter, & sic temporis celeritatè requirit, ut post commissam poenam Vassallus veniat ad purgandum morâ, soluendo releuuiam, & petendo inuestituram, qua sententia fundatur in cap. 1. extra locati, ubi, celeri satisfactioe sibi consulere statuisset. hanc sententiam docuerunt Iacob. de Ardizon. in summ. tit. quib. mod. feud. amitt. rubr. utrum vassallus, vel haeres, Afflic. in cap. 1. num. 10. que sit prima causa benefic. amittend. sequens Ardizon. Martin. Laudens. in d. cap. 1. n. 8. Præposit. num. 2. Petr. Nicol. Mozz. de substantial. feud. num. 47. sequens Ardizonem, & Syluan. de feud. recognit. q. 27. num. 6. ita tenet Rosental. cap. 6. concl. 59. num. 2. tit. quib. mod. feud. acquir. Canonista in cap. potuit de locato, de Ponte d. decis. 1.

Contra hanc Ardizonis sententiâ, tenet Bald. in d. cap. 1. quo temp. miles, dicens, quod licet dicta Ardizonis opinio sit equa, tñ non probatur aliquo iure, & Bald. sequitur Aluarot. in cap. 1. qua sit prima causa benefic. amittend. Curt. latissime tit. de amiss. feud. causa vigesmatertia, Anania cons. 2. qui Bald. sequitur, & hanc sententiam tenere videtur Iulius Clarus in S. feudum q. 49. num. 9. sed hanc Baldi sententiam uti rigoris plenam, non videtur fuisse approbatam ab ipso Claro, cum & ipse Ardizonis primam sententiam magis equam fateatur, sic etiam Rosental. d. loco, equissimâ fateatur, & Bursat. equiorem appellat cons. 92. num. 17. vol. 1. Aurel. Corbul. de iure emphiteutico cap. 15. limit. 41. per totam, Iason. in d. l. 2. nu. 73. cum seq.

Iulius autem Clar. videns sententiam Baldi, quam ipse sequitur non posse procedere, addit quamdam declarationem, dicendo, quod affirmatiua Ardizonis potest procedere, modò intra

intrà breue tēpus vassallus purget moram, & proponat aliquam iustam causam excusandi.

5 *Henricus autem à Rosental. d. loco in glosseila A, circa medium, licet ipse in contextu sequatur Ardizonem, & velit discedere ab ipso Ardizone, tamen adhuc cogitur fateri opinionem Ardizonis esse veriore, & ideo sequendam esse, sed solum addit declarationem, quod ipse in iudicando non discederet ab opinione Ardizonis, dūmodò adsit excusatio, etiam si esset colorata, quia ipse accederet Ardizoni, vti equiori, licet contrariam Bald. de iure veriore arbitretur, & contra Bald. tenet Franc. de Ponte d. decis. 1. num. 13. & seq.*

6 Quibus positis, succedit declarare vocem illam, celeriter, quomodo sit intelligenda, & quanto temporis spatio circumscribatur, Latine autem lingue authores interpretantur, celeriter, idest, velociter, *Cæsar. lib. 5. Gallic. dixit, Impetrata celeriter, idest, velociter, Cicer. lib. 2. de Fin. celerimeq; multa simul agitantē, quasi nullo dato intermedio tēporis, & Virgil. Aeneid. 1. Tum celerare fugam, patriaq; excedere suadet, Cicer. ad Octavianum, Omiferam, & in breui tam celerem Reipublicæ commutationem, quæ celeritas contraria est sedationi, & Horat. odeunt tristes hilarem, tristemq; iocosi, sedatum veloces, ex quibus apparet, quod secundum Latine lingue authores, hæc vox, celeriter, interpretari debet, nullo dato intermedio temporis.*

7 Sed aliter in hoc passu DD. hanc vocem sunt interpretati, quam supra dicti Latine lingue authores, quippe dixerunt celeriter, idest, antequam vassallus à Domino interpelletur, & sic semper quod mora purgatur à die commissæ poenæ, vsque ad interpellationē Domini, siue ad vocationem in iudicium, semper dicitur fieri celeriter, & locus erit prædictæ sententiæ, ita docuerunt *Afflic. in d. cap. 1. num. 10. quæ sit prima causa benefic. amitt. Sylvan. de*

feud. recognit. d. q. 27. nu. 26. Guid. Pap. decis. 164. 166. ubi ita decisum refert, noiffime Andr. Khol. de seruit. feudal. tit de amitt. feud. num. 66. in fine, Grat. conf. 49. num. 23. vol. 1.

8 Alij vocem illam, celeriter, declarauerunt esse intelligendam, & circumscribendam spatio bidui, vel tridui, vt à poena commissa biduum, vel triduum supersit vassallo, vt moram possit purgare, intra quod tempus celeriter, & incontinenti purgata dicitur, ita *glos. in d. cap. potuit, Menoch. de arbitr. iud. cent. 1. casu 7. nu. 8. Rosental. d. loco n. 2. Bald. conf. 157.*

9 Altera est in hac quæstione Doctorum sententia, quod mora possit purgari intrà modicum tempus, ita *Iul. Clar. d. q. 49. Misbael. Crass. comm. opin. diuers. lib. 2. cap. 1. q. 26. Mar. Socc. conf. 115. vol. 2. num. 21. & ita esse intelligendam sententiam eorum, qui dicunt vassallos posse admitti ad moræ purificationem, prout refert Rosental. d. cap. 6. conclus. 59. in glosell. B. & sic quoad vassallus interpelletur, vt vocetur ad iudicium.*

10 Quam interpellationem, extendunt nonnulli vsq; ad litis contextationē, vt vassallus purgando moram, adhuc dicatur celeriter satisfacere, ita *Bald. in cap. potuit, post glos. ibi de locato, Menoch. de arbitr. iud. cent. 1. lib. 2. casu 2. nu. 10. Rosental. cap. x. concl. 34. n. 41.*

11 Alia fuit opinio dicentium, quod vsque ad sententiam exclusiue possit mora purgari, de qua sententia *Menoch. d. loco num. 11. & 12.*

12 Alia fuit opinio practicata in Regno nostro, vt etiam post laram sententiam, super deuolutione rei emphiteuticæ, admittatur more purgatio in emphiteuta, refert pluries decisum *Vrsill. decis. 24. num. 3. Marcell. Calà de modo articuland. glos. 4. num. 81. alijq; allegati in præcedenti quæstione, & hoc ex equitate nostri Sacri Cõsilij Neapolitani.*

Alij tenuerunt sufficere triennium, alij

alij statim elapso anno, prout refert Syluan. de recognit. feud. q. 100. nu. 2. vers. quanto autem tempore.

Alij demum in eam iuere sententiã, 14 vt nihil super hoc tempore sit statuẽdum, sed relinquatur arbitrio iudicis, qui ex causis, locis, personis, qualitate rei, temporis, & aliorum arbitretur, si vel nẽ tempus debet vassallo patrocinari ad purgationem obtinendam, si vel ne fuerit iusta causa, iustumque impedimentum, ita glos. in d. cap. potuit vbi Augustin. Berous num. 142. extra de locato, est tex. in l. si quis, S. scia, in fine ff. de verb. obligation. Menoch. late d. loco num. 13. Iason in d. l. 2. num. 84. C. de iure emphis. Rosental. d. loco num. 2. in glosell. D. Bursat. conf. 91. nu. 2. vol. 1. Tiracquell. in l. si unquam, in verbo omnia, vel parum num. 31. C. de reuoc. donat. est tex. punctualis in cap. S. ad hoc hic finitur lex, vbi tempus post interpellationem seruitij ad finem poenã euitadã relinquatur arbitrio iudicis.

Et licet Aurel. Corbul. de iure emphis. 15 cap. 13, limit. 41. in fine, in materia emphiteusis coarctet arbitrium iudicis, vt hoc tempus non arbitretur vltra duos menses, prout refert Rosental. d. glosell. D.

Tamen in contrarium, etiam in materia emphiteusis est practicum in hoc Regno, vt admittatur morã purgatio, etiam post sententiam, vt supra retulimus, quã sententia potest ferri, etiam vltra duos menses, prout respondit Bald. conf. 157. vol. 2.

Ex quibus in Regno nostro hæc quaestio est expedita, cum Tribunalia nostra semper iudicant ex equitate in materia purgationis morã, habita circumspetione vocati, Menoch. d. loco num. 13. Anna singul. 349. & seq. vbi dicit, quod purgatio morã fit ex clausula generali, si qua mihi iusta causa, l. si quis Titio, ff. de verb. oblig. & etiam in alijs partibus semper fuit admilla equitas, maximè in Sen. Gratiopol. Guid. Pap. d. dec. 166. sup. alleg. vide in seq.

ARGVMENTVM.

ARGVMENTVM.

An Vassallus interpellatus pro releuij solutione, possit moram purgare, non obstante, quod non soluerit statim, & diu post interpellationem steterit dubitatur, & hoc arbitrarium, ex cap. 1. S. ad hoc hic finitur lex, dummodo legitima aliqua subsit causa excusatione digna, hinc omnes sub Menoch. concordare probatur, tantò magis si Dominus tacitè admiserit Vassallum, & declaratur doctrina Andr. Khol.

SVMMARIVM.

- 1 **M**ora purgatio an admittenda post interpellationem à Domino pro releuij factam, distinguitur, & nu. 7.
- 2 Mora regulariter post interpellationem non purgatur, etiam de Regni nostri consuetudine.
- 3 Mora purgatio ex iusta causa iudicis arbitrio admittitur, etiam post interpellationem, dum ex equitate proceditur in poena feudi.
- 4 Tex. in cap. 1. ad hoc hic finitur, ponderatur.
- 5 Vassallus potest contumaciam purgare, si de legitima causa doceat, & excusabili.
- 6 Mora purgatio admittitur etiam vsq; ad litem contextationem, & vsq; ad sententiam exclusiue.
- 8 Mora purgatio debet admitti, quousque non fuerit facta realis executio.
- 9 Tempus purgandæ moræ, post interpellationem annum currere, ex sententia Cuiacij.
- 10 Sententia Cuiacij de anno decurrendo post interpellationem, rejicitur ab Andr. Khol.
- 11 Andr. Khol. sentit hoc tempus post interpellationem etiam arbitrarium esse.
- 12 Domino volente expressè, vel tacitè, mora semper purgari potest.

QVAE.

QVAESTIO XV.

Anta in æquitate reperio vim in iudicâdo, iustis tñ ex causis elargiendam, ut hic querere nõ sum veritus, an

& quando post interpellationem à Domino factam Vassallo, ut releuium solueret, & ipso non soluente, moræ purgatio sit admittenda, quippè fundauimus in superioribus qq. tempus ad eam purgandã, spatio circumscribi, vsque ad interpellationem, qua nãq; facta, Vassallus inobediens, & in perfidia persistens, uti contumax sit iudicandus, & ideo omni prorsus æquitate destituendus, & ut quasi actinctus à Curia, prout dixi supra in prima declaratione q. 13.

In hac autem quæstione, circa duo est insistendum, pro eius resolutione.

Primo, est discutiendus articulus in genere, an post interpellationem in materia seruitij feudalis detur purgatio moræ.

Secundo, si detur, & inera quod tempus.

Ad primum, licet in superiori quæstione iam satis, superq; extitit fundamentum, moram purgari non posse post interpellationem à Domino factã, ideoq; inoleuisse practicã illam in Regno nostro, quod Princeps, siuè eius Collaterale Cõsilium semper admittere solet ad purgationem, dummodo non fuerit interpellatus, siuè alio modo actinctus, vel per Curiam puenctus, ut ex Frecc. & alijs supra diximus.

Tamen, posito illo communi, ac primo principio, quod in purgatione moræ in casibus amissionis feudi, eiusque poenæ, semper ex æquitate proceditur, limito illam cõclusionem, ut Vassallus etiam post interpellationem possit moram purgare, ex causa tamen iusta,

Iudicis arbitrio consideranda, pro qua sententia facit *tex. expressus in cap. 1. S. ad hoc hic finitur lex.* vbi Vassallus interpellatus à Domino, ut seruitiũ præstaret, & ille, quia non potuerit, diũ steterit, & post interpellationem seruitium præstiterit, dicit ibi *tex.* q. bonus Iudex ex causis debet inquirere, si Vassallus in remotis partibus degat, vel si propinquus, vel si sit paratus, uel non, & sic variè ex personis, causisque definiet, & aduertit ibi *tex.* quòd proprior Iudex debet esse ad absolucendum, quam ad condemnandum, *Sylvan. de recognit. feud. q. 100. num. 2. vers. quapropter,* hinc colligas, quod etiam post interpellationem datur purgatio moræ, ex iusta causa, arbitrio Iudicis determinanda, ad quem *tex.* vide, quæ discurret *Friderich Schench, & Sonsbecc.* & hunc *tex.* ad hoc propositum, adducit *Andr. Khol. de seruit. feud. tit. de amiss. feud. ob non seruitia præstita n. 62. vers. nec poenam suffragatur, & nu. 57. 58. & seq.* Hinc *Rosental. cap. x. concl. 34. nu. 41. ex doctrina Ripæ. in l. final. q. 31. & seq. C. de reuocand. donat. & l. si in insulam num. 108. & seq. ff. de verb. obligat.* confirmauit hæc, quæ modo dixi, ut Vassallus possit ueram contumaciam purgare, si legitimum impedimentum probare se offert, ob quod excusatione dignus sit, dum ob excusabilem moram, quis debet audiri, secus autem si esset inexcusabilis, licet in contumacia uera, & perfecta esset constitutus post interpellationem, quæ omnia cadunt sub *d. cap. ad hoc,* ut Iudex, etiam post moram ueram, & sic per interpellationem, adhuc debet admittere uassalli excusationem iustè propositam.

Hinc nonnulli DD. dixerunt, quod purgatio moræ admittitur, usque ad litis contextationem, ita *Rosental. d. cap. x. concl. 34. num. 41. Menoch. d. locc num. x. & Bald. supra allegati in precedenti q. num. x.* Nonnulli autem, usque ac sententiam exclusiue, ut per *Menoch. d. loco n. 11. in precedenti quæst. & n. 12.*

& in

& in emphiteuta etiam post sententiam, ut dixi supra in precedenti quaest.

- Hæc omnia, nempè contextatio, & 7 sententia, fiunt post interpellationem, cum super ea procedatur, & pronuncietur, ergò clare apparet, quod etiã circumscripto arbitrio Iudicis, ut supra, adhuc post interpellationem DD. dixerunt admitti purgationem moræ, 8 licet ego semper opinarer, ut quoad non fuisset facta realis executio contra Vassallum, semper admittendam esse moræ purgationem, dummodo nõ interuenisset cõtemptus, & contumacia uassalli, & aliqua iusta causa intercederet, quæ Vassallum dignum excusatione redderet.

- Ex quibus apparet etiam declaratum 9 tempus, quod indicauimus in secundo capite, prò quo etiam post interpellationem à Domino factam, Vassallo anni spatium superesse, ex sententiã Cuiacij existimas Andr. Khol. d. tit. de amiss. feud. ob seruitia non præstita n. 55. 10 sed huic sententiã Cuiacij, non assentit idem Andr. Khol. num. 56. cum seq. tum quia (dicit ipse) lege, tum ratione uidetur destituta, quia si annalis cessatio post interpellationẽ requiretetur, secundum Cuiacij sententiam, quorsum in d. S. ad hoc, Compilatores usi sunt uocula illa, diũ, debebant namq; dicere, per annũ, & sic quod erat certum, non debuerunt relinquere sub incerto, & obscuro, quæ compilatio feudorum fuit facta post constitutionẽ Henrich. ut aduertit idem Khol.

- Vnde idem Andr. khol. reincidit in 11 Menoch. & aliorum sententiam, ut hoc spatium temporis, quo cessatur, sit relinquendum, ut definiatur à Iudice, quando Vassallus offert purgare moram; nam tempore dictæ purgationis oblatæ, Iudex consideret ex causis, & personis, si sit tempus conueniens, uel causa iusta, ut disponitur in d. cap. ad hoc, & dixi in superioribus.

- Declara hanc sententiam, tantò 12 magis procedere, uolente Domino,

siuè tacitè, siuè expressè moram purgari à Vassallo, etiam post interpellationem, ita Syluan. de recognit. feud. q. 27. num. 22. & 23. Khol. d. loco n. 60.

Et æquitatem in iudicando, maxime quando tractatur de priuatione iuris alterius, semper esse sequendam, ultra apta iura, mihi animaduertit D. Hieronymus Capanus Genitor meus semper reuerendæ memoriæ, ob morũ candorem, & uitæ bonitatem, cuius anima requiescit in cælis, is enim mihi permultos Iudices rigorosos narrauit, qui eorumq; domus pessimũ finem habuerunt.

ARGUMENTVM.

Post moram commissam, fiscus an possit petere interesse releuij non soluti in tempore, dubitatur. Quid de interesse simplicis, uel duplicati releuij. Et quid de interesse seruitij non præstiti in tempore, & non deberi interesse concluditur. Demũ contrarijs respondetur. Et quid de emphiteuta cessante à solutione canonis, declaratur.

SVMMARIVM.

- 1 **F**iscus pro releuio creditor est super feudo, & habet actionem personalem, & hodie realem super feudo, num. 3.
- 2 *Vsura* releuij non soluti, an debeantur, distinguitur, & negatur num. 9.
- 4 *Vassallus* pro releuio debitor est fisci, qui actionem habet bonæ fidei, & requiritur interpellatio pro soluendo releuio.
- 5 *Vsura* regulariter debentur ex mora.
- 6 *Fiscus* est priuilegiatus in casibus, in quibus reperitur priuilegiatus.
- 7 *Fiscus* potest petere *vsuras* non soluti releuij, si est creditor, secus autem si esset debitor, & num. 11.
- 8 *Dominus* potest petere interesse, & damna passa, ob seruitia petita, & non præstita.

- ta, quod intellige, & num. 12.
- 9 Interesse releuij cessare debet, quia succedit pœna duplicati releuij, & num. seqq.
- 10 Pœna non sunt multiplicanda feudatario.
- 11 Tex. in S. fiscus, procedit in contractibus simplicibus, non autem in quibus est apposita pœna.
- 14 Emphiteuta cadens, debet restituere rem, una cum fructibus.
- 15 Argumentum de emphiteuta, ad vassallū non valet, quando dispar ratio militat, prout in casu contingenti.
- 16 Vassallo renuente soluere duplicatum releuium, proceditur ad priuationem feudi, remissiuè.

QVÆSTIO XVI.

T quia creditor iure petit interesse à debitore, non soluente post interpellationem ex mora, ideò cū in superioribus circa principium huius tractatus nostri fundauimus, fiscum esse creditorem vassalli pro releuio, & pro illo habere, nè dùm actionem personalem verum, & realem, vt latè supra fundauimus.

1 Quæro hic propterea, si post moram commissam, siuè per lapsum temporis, siuè per interpellationem possit petere vsuras releuij non soluti?

2 Distinguo duo capita, aut in simplici, aut in duplicato releuio.

3 Circa primum, si fiscus possit petere vsuras releuij non soluti in tempore, post tñ interpellationem, & videtur posse petere, pro quo recolenda sunt memoriæ, quæ supra diximus de fisco, & vassallo, circa solutionem releuij, vt fiscus sit creditor vassalli pro releuio, adeòt actionem contra illum habeat super re feudali, & etiam contra tertiu possessorem, vt ex Freccia, cæterisque supra diximus, q. 7. p. 1.

Et è contra vassallus sit debitor pro

4 releuio ipsi fisco, adeòt omninò illud soluere teneatur. Insuper recolendum est, quod actio pro releuio fisco competens contra vassallum potius est tribuenda, naturæ stricti iuris, quam bonæ fidei, vt supra censuimus q. 4. p. 3. Immo interpellationem requiri, secundum vnam sententiam diximus supra q. 14. p. 5.

Quibus positis, succedunt, quæ ordinariè à legum conditoribus, & DD. sunt dicta de vsuris, vt post interpellationem debeantur ex mora contracta.

6 Et licet fiscus in ijs casibus priuilegiatus esse debeat, in quibus expressè à iure priuilegio munitur, *Guid. Papa. decis. 536. Decius conf. 581. Franc. Marc. quæst. 78.* & in materia vsurarum, dum est creditor, vel debitor est recurrendum ad ea, quæ statuerunt iura in hac materia, si vel nè, priuilegia fisco dederint? Et in hoc casu vsuras petere posse, suadet tex. & communis ab eodessumpta conclusio, quod fiscus quando ex contractu remanet debitor, non tenetur ad vsuras, verum si remanet creditor, benè ei vsure soluuntur, hæc est particularis decisio *tex. & DD. conclusio in l. cum quidam, S. fiscus, ff. de vsur.* vbi ita concludunt DD. præsertim *Odofred. Angel. de Aretio, Bald. cateriq; & nouissime D. Io. Franc. de Ponte de potest. Prereg. tit. de regal. imposition. S. 3. nu. 9. cum seq.*

8 Vtteriùs, pro hac parte satis videtur facere ratio, quòd vassallo nõ præstante seruitia debita, & à Domino in petita, tunc Dominus potest petere damna, & interesse, quæ passus est, ob illa non præstita, tempore debito, & quando Dominus petijt, ita pro absoluto pertransit *Rosental. tit. de iudicijs, siue controuers. feudalib. cap. 12. conclus. 12. num. 94. & num. 28. & post eum Andr. Khol. de seruitijs feudal. tit. de amiss. feud. n. 59. & 67. firmat hoc idem Iacob. Cuiacius lib. 5. feudorum ad consil. Henrich. incip. Imperator, sub tit. de causis amission. feud. in commentar. incip. extraordinariè,*

li qui

qui *Andr. Kbol. & Iacob. Cuiacius* expressè loquuntur, vt Vassallus teneatur Domino ad damna, ob non præstitum seruitium, ita *Sylvan. de feud. recognit. q. 100. num. 1.*

9 His tamen non obstantibus, puto euidenti ratione concludendum esse, quod in casu prædicto non debentur vsuræ, ratio est concludens, atq; euidentis, quia si ob cessationem solutionis simplicis releuij in tempore, succedit poena duplicati releuij, & sic ex mora in hoc casu datur hæc poena, si ergò ob moram habet poenam vassallus, & quodammodo interesse soluit, imò & plus, quod trascenderet interesse, quomodo ergò interesse soluendum, & sic duplici onere grauari vassallum, vel duplici poena affligere, cõtra regulam dicentem poenas non esse multiplicandas, *codia de reg iur. in 6.* quod si hoc admitteremus, sequeretur multiplicatio onerum, & poenarum.

11 Contraria non obstant, quia *d. S. f. f. scus*, procedit in contractibus simplicibus, non autè in quibus poena apposta est in casu cessationis, alias enim impli-
12 caret, sic etiam nec obstant dicta *Rosental. Andr. Kbol. Cuiacij, & aliorum*, quia eorum dicta sunt intelligenda, quando Dominus petit interesse, vel damna non præstitorum seruitiorum, non autem poenam amissionis, & sic vnicam tantum poenam vult exigere, vel dāna, vel amissionem, sed in hoc casu dominus declarauit voluntatem suam, ob releuium non solutum exigere poenam amissionis, in cuius locum duplicatum releuium, ergo si vult poenam, quomodo vult interesse, & in casu contrario, petendo interesse, poenam amissionis videtur remittere, at verò cum nos habeamus poenam stabilitam, nempe duplicatum releuium, ideò non procedunt eorum dicta, prout dixi, & reuideatur queso *Rosental. d. loco num. 128.* vbi ait, sed quid si agat Dominus contra vassallum ob seruitia non præstita, &c. ideò dum ob cessationem impossi-

ta est poena, frustra de interesse querendum est.

13 Ad secundum caput, de releuiio duplicato, hic casus videtur magis dubitabilis, cum à cessatione duplicati releuij, non datur alia poena, & ideò videbatur dicendū posse peti vsuras per fiscum à vassallo.

Sed in contrarium est veritas, quod vsuræ non debentur, quia solutio duplicati releuij debetur vt poena, dum in eius locum successit, ob non solutū simplex releuium, vt toties diximus, sed ex mora contracta in non soluendo summam poenæ, ad quam quis est condemnatus, non debentur vsuræ, p quo est clarus *tex. in l. i. incip. eius summa, C. de fiscal. vsur. lib. 10. vbi Luc. de Penna* apertè hoc statuit, & ibi *Bartol. num. 1.*

14 Nec obstat argumentum, quod fieri posset contra hæc, quæ dixi, & est illud, nempe si admittimus validum esse argumentum de emphiteuta ad vassallum, & tunc ob canonem nõ solutum, vel inuestituram non petitam, facto casu caducitatis, tenetur restituere rē, vnà cum fructibus, ita *Petr. Benintend. decis. 37.* vbi alios allegat; ergo idem in casu nostro dicendum est, vt vassallus teneatur dare rē caducitam, & in eius locum duplicatum releuium, vnà cum fructibus.

15 Responderetur, quod validum est argumentum de emphiteuta ad vassallum, quando eadem militat ratio, non sic in casu nostro, vbi diuersa ratio militat in emphiteuta, & vassallo, quippè in emphiteuta, eius poena ob cessationem est ipsa caducitas rei, & tunc qui tenetur restituere rem alienam ob interpellationem, vel moram, tenetur restituere, vnà cum fructibus, prout eò casu esset, emphiteuta restituente rem caducitam vt alienam. In Vassallo autem in casu nostro non cadit restitutio rei, sed tantum poena, cui, vt iam dixi, vsura non accedit. Quid autem,
16 vassallo renuente soluere duplicatum releuium

releuium, sit faciendum, dicam in sequenti, vbi quæro, quod vassallo renuente, soluere duplicatum releuium, quid statuendum contra eum.

ARGVMENTVM.

An ex solo temporis lapsu, an verò requiratur interpellatio, ad hoc, vt Baro teneatur ad duplicatum releuium, non soluto simplici intrà legitima tempora, vel ad interesse fiscus agere possit quæritur, & distinguitur si fiscus teneatur interpellare, vel elapso anno, vel interpellatione facta, agat ad priuationem feudi, & concluditur requiri interpellationem, ad finem interesse petendi, quod intelligendum, est si inuestitura fuerit petita, alias duplicatum releuium debetur, & vassallus renuens soluere duplicatum releuium, tunc priuatur feudo, & moram purgare posse, nisi Curia præuenisset in petendo, & quid de vassallo ignorante mortem, & concordantur dicta hic, & in præced. quæst.

SVMMARIVM.

- 1 **I**nterpellatione, præ releuio facta, vel tempore elapso, & vassallo renuente soluere, quid faciendum contra illum.
- 2 Interpellationem requiri pro duplicato releuio exigendo probatur, sed negatur n. 5 & nu. 7.
- 3 Vassallus ignorans Dominum seruitio indigere excusatur, si illud non præstiterit, & debet esse interpellatus.
- 4 Interpellatio pro seruitio feudali, non est præsumenda.
- 5 Interpellatio præ seruitio duplicati releuij non requiritur, sed sufficit lapsus temporis, & num. 7.
- 6 Interpellatio præ seruitio feudali non est facienda, quando tempus est statutum,

- quo elapso constituitur in mora vassallus.
- 8 Actio ad interesse quæritur fisco ob releuium non solutum in tempore, contra vassallum, & proprie à die, quo fuerunt expeditæ litera significatoriales.
- 9 Interesse releuij nõ soluti, vt debeatur, sufficit, quod sit petita inuestitura in tempore.
- 10 Loffredi verba remittuntur declaranda.
- 11 Actio ad interesse ob releuium non solutum in tempore, cur nascatur, non autem ad duplicatum releuium, adducuntur rationes.
- 12 Duplicatum releuium non debetur si petita est inuestitura intrà annum, licet releuio non soluto, benè tamen actio ad illius interesse nascitur.
- 13 Duplicatum releuium, non autem interesse debetur, si vassallus intrà legitimum tempus, nec petijt inuestituram, nec soluerit releuium.
- 14 Vassallus adhuc interpellatus, præ solutione releuij, non debet soluere interesse, sed feudo priuandus est.
- 25 Interesse releuij non soluti debentur à vassallo, sciente tempus esse elapsum, secus autem ab ignorante.
- 17 Vassallus non actinctus à Curia, adhuc purgando moram, euitat interesse releuij.

QVÆSTIO XVII

NE materiae aliquid deficiat, hanc pono quæstionem, & si ià satis vulgatam, an si Baro intrà annum, & diem, vel per mensem, non petierit inuestituram, & fidelitatem non obtulerit, verum passus sit labi annum, & releuium non esse solutum. Ideò quæro de duobus, an fiscus teneatur interpellare præ releuio, ad eum vassallus constituatur in mora.

Secundo, quæro facta interpellatione, vel lapso anno, quatenus alterum sufficiat, an fiscus agat ad feudi priuationem.

tionem, & sic ad duplicatum releuij, vel ad interesse releuij simplicis non soluti, & vide, quæ dico in sequenti quæstione.

- Et quod requiratur interpellatio, suadetur, nam releuium est seruitium præ illo anno, quo Dominus inuestituram facit, vt alias diximus, quo casu & si vassallus sciuerit Dominum seruitio indigere, excusatur, si nõ præstiterit illud, ita *Andr. de Ifern. & Iacob. Aluarot. in cap. 1. S. ad hoc hic finitur lex*, & si teneretur, adhuc nõ teneretur præstare, nisi interpellatus, vel requisitus, hoc enim casu seruitia cogitur exhibere, cap. 1. in princip. in verbo & si sciuerit, de noua forma fidel. vbi *Andr. de Ifern. nu. 5. Afflic. num. 26. Bald. Aluarot. Præposit. num. 2. Iacobin. de S. Georgio in verbo & cum pacto il primo num. 6. latè post alios Ludolph. Schrader. de feud. par. 6. cap. 6. nu. 38.* quæ interpellatio adeò est necessaria, vt ea non sit præsumenda, sed si Dominus illam alleget esse factã, debet in specie probare, cap. 1. S. vt autem equitas de allodijs, vbi *Bald. num. 19. Aluarot num. 3. Præposit. nu. 2. Afflic. nu. 34. Schrader. d. loco num. 39.*

- His tamen non obstantibus, dico quod in solutione releuij non requiritur interpellatio, sed sufficit lapsus anni, non ad finem exigendi duplicatum releuij, sed vt currat fisco interesse de releuio non soluto, quod intelligas, morte denunciata, fidelitate oblata, & inuestitura petita, vt inferius aduertam, nõ contrarietatis vitio noter, hanc conclusionem probo ratione, & auctoritate.

- Ratione, verum est. n. quod in seruitiorum præstatione interpellatio requiritur, & hoc procedit, quando non esset statutum tempus ad illud præstandum, vt loquitur præfati DD. sed quando tempus esset statutum à lege, vel consuetudine, vel pacto, tunc elapso tempore, Vassallus absq; alia interpellatione constituitur in mora, ita *Aluarot. & Præposit. in d. cap. 1. S. ad hoc hic finitur*

- lex, vbi Bald. & Afflic. Andr. de Ifer. in d. S. sed nec alia iustior. num. 44. vbi Aluarot. num. 6. Afflic. num. 4. Schrader. d. loco num. 38. circa medium,* quod propriè est in releuio, quod solui debet intrà annum, in quo Vassallus inuestituram accipit, à die mortis feudatarij quo tempore factæ inuestituræ (vt iam ponderavi supra p. 1. q. 12.) releuium debet iam reperiri solutum fisco, dum constitutio loquitur, recepto verumtamen releuio, quod tempus, consuetudine, & lege statutum est in releuio soluendo, ideò eo elapso, videtur succedere actio ad interesse, *argum. tex. in l. magnam, C. de contrabend. et committ. stipulation. vel ad resolutionem contractus, vt alias dixi.*

- Authoritate hoc suadeo ex d. l. magnam, in quo *tex.* post moram commissam, non datur resolutio contractus, & sic priuatio feudi, ita, in releuio deducit consequentiam, *Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 110. col. mibi 3. vers. quanto autem tempore, in tractat. mibi tom. 10. vbi ait,* quod hoc casu, non proceditur ex mora ad resolutionem contractus, & sic ad feudi priuationem, & per consequens in eius locum ad duplicatum releuium, sed oritur actio ad interesse pro fisco contra Vassallum, *Afflic. in c. p. nu. 24. circa medium, quo tempore miles,* vbi apertè hoc dicit.

- Probatum ex alia ratione, vt actio ad interesse detur, nõ autem ad duplicatum releuium, quia ad illud euicandũ sufficit intrà annum petere inuestituram, & fidelitatem polliceri, vt supra dixi q. 12. p. 1. & licet releuij solutio debet fieri intrà annum, tamen si non fiat, non per hoc perditur feudum, cū iam satisfactum sit menti legis feudalis, mandantis, ut ob inuestituram non petitam intrà tempus, amittatur feudum, releuium autem est quædam quantitas, siuè ius debitum præ dicta inuestitura, quod si non soluatur, tunc non debet oriri actio ad priuationem feudi, siuè ad pœnam in eius locum, cum iam

iam per illa sit satisfactum, sed actio ad interesse non impleti contractus, uel non solutæ quantitatis post moram.

Vide *Loffred. in parasraf. feud. in d. S. 10 firmiter, col. 3. vers. predictis tamen non obstantibus*, qui & si videatur istis obstare, tamen uide, quæ dicam in sequenti quæstione; ubi eiusdem Loffredi uerba declarabimus, quomodo in simplici, & duplicato releuio sint intelligenda.

Sed hæc ex diametro contraria esse uidentur ijs, quæ diximus supra q. 15. dum negauimus ob celsationem solutionis releuii agi ad interesse.

Sed illa, & hæc intelligas, cum hac declaratione, quod aut uassallus petijt inuestituram intra annum, sed non soluit releuiũ, aut nõ petijt, nec soluit.

Primo casu, dico, quod dum de iure communi feudorum ob non petita inuestituram intra annum, erat poena amissionis feudi, in cuius locum successit duplicatum releuium, non autem successit ob nõ solutionem releuii, sed tantum, prout dicit *Loffred. in d. c. Imperialem, S. firmiter d. vers. predictis non obstantibus*, duplicatur releuiũ, ex quibus cum sit satisfactum legi, non potest de eius poena quæri, merito cum de poena agi non possit, cum iam uassallus adimpleuerit petendo, ad interesse agendũ est, quia & si inuestituram petijt, tamen tenebatur soluere releuiũ in tempore, merito tempore elapso, & sic in mora soluendi debitũ, debet currere interesse, dum uassallus pro releuio liquidus fisci debitor existat, & ita sunt intelligenda, quæ dico in præsentis quæstione.

Secundo casu, quãdo uassallus nec petijt, nec soluit, tunc quia non satisfecit legi communi, nempe petẽdo inuestituram, debet soluere releuiũ, nempe poenam legis communis, & in eius locum duplicatũ releuium, non autem ad interesse releuii simplicis, quia dũ simplex releuium debetur pro inuestituræ renouatione, quæ dũ non fuit petita, nec et fuit concessa, merito dum sim-

plex releuium debitum esse nõ potest dici, merito, & usure currere non possunt, cum debitum non extet, & ita sunt intelligenda, quæ dixi d. q. 15. de Vassallo non petente, nec soluente, alias inuicẽ inter se hæc dicta pugnant, conferũt quæ sup. dixi hæc ead. q.

Declara tñ primo, hæc quæst. eiuſq; 14 conclusionẽ nõ procedere in releuio duplicato, quo casu si fuerit uassallus requisitus ad illud soluendũ, & fuerit contumax, uel renitẽs, nõ oritur actio ad interesse, cũ nõ adsit certũ præfinitũ solutioni tẽpus, sed agẽdũ puõ ad priuationẽ feudi, put dicã infra hac par. q. seq. ubi uidebimus quomodo sint intelligenda uerba *Loffred. in d. S. similiter, vers. predictis non obstantibus*.

Declara 2. ut uassallus tũc teneatur 15 ad interesse nõ soluti releuii simplicis, si sciuerit annũ fuisse elapsũ, alias Vassallo ignorante, & per cõsequens lapsus anni, excusatur, ita *Bal. & Affl. in c. 1. S. licet, si de feud. defuncti, Schrad. d. loco n. 42. in fin. vers. preterea, Frecc. d. auth. 3. n. 7. & nos sup. diximus*.

Declara 3. ut adhuc Vassallus possit morã purgare, nisi Curia præuenisset, in petendo, uel exigendo, cum semper de consuetudine sit admittendus ad morę purgatione, nisi Curia præuenisset, & sic nisi fuerit actinctus à Curia in petendo interesse, ita colligo ex ijs, quæ dixi *Freccia d. auth. 3. n. 7.* & dixi ego sup. q. 15. ubi de purgatione morę tractaui, quem articulum discurre ego cum D. Io. Arcamone Milite, ac Patrio Neap. Plateę Portus, ex Ill. Familia Arcamone Aduocato nostri S. C. Primario, & I. C. solidæ, & claræ doctrinæ ueridico, mihi sēper obseruãdo, nec nõ cũ D. Parthenio Pitagna similiter eiusdẽ S. C. Aduoc. nemini secũdo, negotiorũ dexteritate, uitæ bonitate, iurisq; doctrina p̄dito, & interrogau. D. Donatum de Lellis S. C. Aduoc. ac I. C. uerè consultũ speculatiuę, & practicę iuris scientiæ, à quo fateor per multa didicisse.

A R G V M E N T V M.

Vassallo renuente soluere duplicatum releuium, quid sit agendum contra eum, An feudo sit priuandus, vel pro interesse excutiendus ex autoritate Loffredi, cuius dicta declarantur; ne nos contrarietatis vitio redarguamur, quæ conclusio intelligitur, vt si vassallus legitimè fuit contumax effectus, vel nisi Curia illum præuenisset in exigendo.

S V M M A R I V M.

- 1 **V**assallus contumax in soluendo duplicatum releuium, priuari debet
- 2 Vassallus contumax debet carere gratia, & priuilegio Regis, & sic debet perdere gratiam duplicati releuij, & nu. 9.
- 3 Contumax videtur dicere, quod non vult uti gratia Principis, & frustra illam inuocare potest.
- 4 Vassallus recusans contumaciter soluere pensionem debitam ex feudo, debet illo priuari.
- 5 Duplicatum releuiū fuit elargitum à Regibus vassallo, volenti morā pu gare, & admittenti ad compositionem, secus autem in nolente, quia non receditur cum illo, à pœna iuris communis.
- 6 Vassallus contumax præstare seruitia, regulariter priuatur feudo.
- 7 Vassallus contumax in soluendo simplex releuium, multatur pœna duplicati, sed renuens soluere duplicatum, multatur pœna iuris communis.
- 8 Interesse pœnarum non debetur.
- 10 Citatio trina, vel vna pro trina requiritur, vt vassallus feudo priuetur ob duplicatum releuium non solutum.
- 11 Vassallus adhuc legitimè citatus, nisi fuerit actinctus à Curia, potest moram purgare.

Q V Æ S T I O X V I I I.

Onsequens, hæc præcedenti est quæstio, quid si vassallus ob nõ petitam inuestituram intra annum, nec solum releuium,

fuerit à Domino requisitus, vt solueret duplicatum releuium, ille autem magis inualescens contra Dominum, & contumax, & renitens fuerit in non soluendo duplicatum, quid ergo erit de hoc vassallo, an ad interesse ex mora, vel ad feudi priuationem ex contumacia sit Domino parata actio.

Et retentis nonnullis terminis, iam præcedentis quæstionis, dico conclusiue, quòd non ad interesse, sed ad feudi priuationem sit agendum, quia actio ad interesse tunc datur, quando mora est commissa post tempus à lege, vel consuetudine, vel factio hominis statutum, vt supra nomui in præcedenti quæstione, sed in duplicato releuio soluendo, nullum tempus est statutū, intra quod est soluendum, cum tantū habemus ex consuetudine, vt post annum releuium duplicetur, sed hoc duplum, quando sit soluendum, non est expressum, sed tantum habemus, quòd Curia agere potest ad duplicatū post annum, non autem quòd vassallus teneatur ipse soluere, sed cum sit pœna, Curia debet agere ad illam extorquendam, & idèdum seruitij tempus non est præfinitum, sequitur quòd non ad interesse, sed ad feudi priuationem sit agendum, quando illud præstare fuerit renitens, vel contumax vassallus, ita ratiocinatur *Andr. Kol. de seruitijs feudal. tit. de amiss. feud. ob seruitia non prestita num. 42.*

- 2 Secundo probo, & solidiori ratione, nam dum hoc releuium duplicatum, eiusq; solutio fuit inducta ex gratia,

& mu-

& munificentia Regum nostrorum in locum amissionis feudi, dispositæ de iure communi feudorum, adeo ut Reges nostri munificentissimi, hoc particulari priuilegio nos Regnicolas uoluerit decorare, ut supra diximus, succedit regula, quod contumax amittit priuilegia, & beneficia, de qua materia *Angel. in l. cum, qui la prima ff. de priuileg. creditor. Afflicti. decis. 133. Anna pater singul. 120. incip. contumax Francibus decis. 417. Innoc. in cap. ad petitionem de excusat. Io. Aloys. Catalan. de indultu cap. 12. ampliatis. 7. num. 18. cum seq.* ergo dum uassallus per contumaciam reddit se indignum hoc beneficio, quid ergo impedimenti erit, quin Dominus ad poenam de iure communi dispositam agere non possit? cum idem sit esse contumacem, & dicere nolo uti hac gratia, abutentes enim Principis gratia, siue beneficio, indigni haberi debent, & committendo uassallus, ob contumaciam, in hanc Principis gratiam, frustra eius auxilium uassallo tribuendum est.

Tertio hanc eandem conclusionem ex *Sylvan. de feud. recognit. q. 110. firmavit Andr. Khol. de amiss. feud. nu. 42. ut uassallus contumaciter recusans soluere pensionem debitam; priuetur feudo, est tex. in d. S. sed nec alia iustior, que fit prima caus. benefic. amitt. d. S. similiter de probib. feud. alienat. per Fredericum.*

Denique facit ad hoc, autoritas *Sygmundi de Loffredo in parasraf. ad tex. in cap. Imperialem S. firmiter vers. pradietis tamē non obstantibus de probib. feud. alienat. per Federic. ubi dicit, quod tunc Regia Camera introduxit soluere releuium duplicatum, si uassallus poenitentia ductus moram purgauerit, sed si uassallus recusauerit, tunc non recedatur à iure, nempe à poena amissionis feudi, sed dum hic uassallus renuit soluere, & simplex, & duplicatum releuium, quid standum est, ut feudo non priuetur, prout ius commune disponit*

& hoc uoluit dicere *Loffred. ut non recedatur à iure communi, itaq; dum renuit soluere, priuandus est, semper enim, quod uassallus renuit præstare Domino debitum seruitium, feudo priuandus est d. S. firmiter cap. 1. S. ad hoc hic finitur lex, ex quibus dictis, tum in hac quæstione, tum in præcedenti, apparet, quod dicta Loffredi sint intelligenda in releuio duplicato tantum, non autem in simplici, cum uassallus renuens soluere releuium simplex, multatur sua poena particulari, nempe duplicati releuij, sed renuens soluere duplicatum, nullam habet impositam poenam particularem, merito dixit Loffred, ut non recedatur à iure communi.*

Item ex alia ratione, quia si admitteremus simpliciter esse intelligendum Loffred. de utroque releuio, sequeretur absurdus intellectus, & est, nam si uassallus contumax in soluendo simplex releuium, deberet multari poena de iure communi, adhuc esset multandus duplicato releuio, quia & si poena de iure communi sit amissio feudi, tamen in eius locum successit duplicatum releuium, & ideo bene ob primam contumaciam remanet multatus uassallus in duplicato.

At uero in secunda contumacia duplicati releuij, quia nulla, ut dixi, de consuetudine est assignata poena, merito recurrendum ad ius commune dictans, ut uassallus contumax in præstando seruitium Domino priuandus sit feudo.

Quod si admittimus hoc duplicatum releuium esse poenam, quoniam ergo iure dicendum est deberi interesse poenarum, merito dum interesse non debetur, iuri communi standum est, & sic debet, meo quidem iudicio, intelligi Loffred. alias contradiceret ijs, quæ diximus hic, & in superiori quæstione.

Quarto, principaliter probo, quæ diximus, circa principalem quæstionem, quod in tantum hæc solutio duplicati rele-

releuij debet habere locum, quatenus vellet vassallus, in cuius beneficium est inducta, illa enim nititur ex gratia, & munificentia Regis, sed si ille, in cuius gratiam, & fauorem fuit inducta, hæc consuetudo duplicati releuij, fuerit contumax huic gratiæ parere, tunc per contumaciam videtur tacite illi renunciaſſe, cum contumaces omni prorsus legis auxilio sint destituenti vulg. Iuribus.

10 Intelligas tamen hæc, quæ supra diximus, vt adhuc possit moram purgare, & non priuari feudo, nisi fuerit tribus vicibus legitime citatus, vel vna pro tribus, competenti termino dato ad soluendum, *gloss. in cap. 1. §. Et autem equitas in verbo legitima de alodij vbi Bald. num. 23. Aluarot. num. 3. Afflict. in cap. 1. §. licet num. 13. si de feud. defuncti Ludolph. Scrad. de feud. par. 6. cap. 6. num. 42.*

11 Intelligas secundo, ut etiam si fuisset ter legitime citatus, adhuc possit moram purgare, nisi à Curia fuisset actus, vt quia præuenisset in petendo, vel exigendo, vel alias contra vassallum contumacem exequedo, ut dixi supra in præcedenti quæst. in tertia declaratione, & de vassallo renuente præstare seruitium Domino, ut sit eodemdemandus, vides sequentes allegationes eximij I. C. Io: Angeli Pisanelli, quæ mihi ad manus peruenere, sua manu propria firmatæ.

Summarium Allegationũ Io: Angeli Pisanelli.

- 1 **V**assallus contumax in præstando seruitia debita, & necessaria Domino, debet condemnari feudi priuatione.
- 2 Vassallus conuentus pro seruitio, debet dicere, quod est paratus ad euitandam caducitatem.
- 3 Feudum tunc amittitur ob non præstationem census, quando non fuerit promissus, secus autem si promissus.
- 4 Præstatio sonaliorum facienda Comiti, vt Domino feudi dicitur feudalis.

5 Fidelitas inest feudo.

6 Vassallus negas feudi qualitatem, & persistens in negatione, priuandus feudo est, quia ex dolo videtur facere num. 7.

8 Contemptus Domini dicitur, si res feudalis venditur pro franca, & libera.

IN hac causa, dico omnino conuentos esse condemnandos, duplici ex capite primo, quod dum viderunt seruitium debitum pro bonis feudalibus, de quibus agitur, ex præsentatione privilegij, non obruterunt illud, nec quæſterunt moram purgare, imo in negatione persistenterunt, quo casu constituti fuerunt in mora; & omnis rectus Iudex debet inclinare ad eos condemnandum, *Sad hæc in c. 1. hic finitar lex*, debuerunt enim dicere se paratos esse, postquam in iudicio conuenti sunt, ut euitare possent caducitatẽ, prout eos admonet Rex Robertus *in cap. Regni nolimus sub rub. qui Barones, vel feudatentes*, recusant enim facere seruitiũ pro quo feudum datum est; est una de iustioribus causis amittendi feudũ, *tex. in cap. 1. §. sed nec alia iustior. quæ fuit prima causa benefic. amitt.* & ita in spe per illam *tex. tenet Bald. in cap. quæ in Ecclesiarum col. 3. vers. & nota;*

3 *quod si feudum de constitut.* & licet uideatur tenere, quod per non præstationem census non perdatur feudum; hoc tamen non habet locum, quando feudum fuit principaliter concessum per illam præstationem, ut casus iste, tantum soluebat pro feudo par unum sonaliorum, & sic propter istam præstationem; & recognitionem directi dominij fuit facta concessio, & hoc est principalius, & ideò ea sic non soluendo, perdatur feudum, ut latè distinguit *Ias. in prælud. feud. char. 7. ibi aut feudum est tale.* Nec nos sumus in difficultate contractus censualis, quod iam apparet, quod res erat de feudo Comitatus Murchoni, & feudum nũcupatur, & ut res feudalis concessa fuit, præstatioq; sonaliorum erat Comiti

miti, vt Domino Murchoni faciendâ,
& sic non opus est intrare difficultatē,
si redditus præsumantur feudales, de
qua per *Afflicti. dec. 129.* Imò expressè
est reseruata fidelitas, quæ est de pro-
5 propria natura feudi, *cap. 1. S. fin. per quos
fiat inuest.* per quod ita concludit *Guid.
Papa decif. 551. col. 4. ibi, licet enim,* &
per consequens, post quam constat cō-
cessionem esse secundum naturā feu-
di, debet feudalis iudicari, *vt declarat
idem Mæzeus in conslit. constitutionem di-
uæ memoria col. 9. vers. item Baronia.*

Secundo capite debent condemna-
6 ri, quod venditores scienter subtracue-
runt esse feudalia, immò vendiderunt
prò francis, & liberis, & in eadem per-
fidia perstiterunt etiam post litem mo-
tam, quo casu succedit, quod qui ne-
gat rem esse feudalem, si conuincatur,
perdit feudum, ita *Innoc. in cap. ceterum
in fine de iudicijs, quem sequitur Angel. in
l. fin. ibi, habet locum in emphiteuta, ff. de
reiuendicat. sequitur Iacobin. in sua inue-
stitura in verbo dictiq; vassalli promiserūt
recognoscere dictum feudum, col. 7. vers.*

7 *aduertat tamen vassallus,* & in casu no-
stro dolosa fuit negatio, quod illę per-
sonæ nominatę in priuilegio feudi sūt,
quæ in alienatione, & iam nunc facta
intimatione priuilegij, & cōrestata lite
persistunt in negatione, quo casu nul-
la datur excusatio, *per tex. in c. vassalli
lo primo, & in cap. vassalli lo secundo, si de
feud. defuncti, vbi cōmuniter DD. & cum
his concordat Alex. in l. si domus, S. si
fundus, col. 3. ibi, & tene menti, de leg. 1.*

8 Quis enim maior contemptus consi-
derari possit, quam tenere rem feudi
obligatam ad fidelitatem, & ad præ-
stationem, & vendere eam prò franca,
& libera scienter, & persistere in ne-
gatione vsque ad sententiam, & sic,
qui velit rem tenere, vt ex toto suam,
vt declarat *Alex. vbi supra,* quare his
breuibus contentus, concludo omni-
no possessores esse condemnandos.

Io. Angelus Pisanelus.

ARGUMENTVM.

Restitutio concessa Combaroni pupillo
minori aduersus lapsum temporis ad
pœnam duplicati releuij, si quæ solu-
uenda esset, vel aliam pœnam secun-
dum dinerſitatē locorum, vel pœnā
ipsam caducitatis, an proſit maiori
Combaroni, disputantur, & an in Re-
gno nostro hæc possint prædicari re-
fertur decretum Regiæ Cameræ Sum-
mariz, vt pupilli soluant modo, & for-
ma, prout maiores. Distinguitur de
feudo diuisim, vel indiuisim per pupil-
lum, & maiorem possesso. Conferunt
quæ de canonis emphiteutici solutio-
ne dicuntur, & Afflicti autoritate af-
firmatiua recipitur sententia. Decla-
ratur Rosental. sententia contra Af-
flicti. Et quando delictum vnus Com-
baronis alteri noceat, vel è contra,
non delictum vnus, vel seruitium al-
teri proficiat.

SVMMARIVM.

- 1 **R**estitutio concessa minori ad pœnam
inuestitura non petita, an proſit ma-
iori combaroni, & tunc consideratur in
hac materia feudum Longobardum, &
simultanea inuestitura in personis duo-
rum.
- 2 Releuium non debetur de feudo, vbi viget
ius cōmune feudorum, & sic Longobar-
dorum.
- 3 Pupilli hodie in Regno nostro soluunt rele-
uium, prout maiores, ex generali decre-
to, & num. 5.
- 4 Restitutio respectu releuij duplicati solu-
tionem, non potest considerari in Regno
nostro, sed bene circa caducitatem, &
non petitam inuestituram, & nu. 6. 19.
- 5 Minor ætas feudatarij, hodie in Regno
non excusat à solutione releuij.
- 6 Restitutio aduersus non petitam inuesti-
turam,

- turam, concedendam esse probatur.*
- 7 *Quæstio de restitutione à Bammacario in decisa, deciditur ab Authore.*
- 8 *Restitutio concessa minori possidenti feudum indiuisum, cum maiore prodest maiori, & decisiones referuntur.*
- 9 *Restitutio concessa minori possidenti feudum diuisum cum maiore, non prodest maiori.*
- 10 *aduersus indiuiduam canonis solutionem, prodest maiori coemptiue.*
- 11 *Diuisio feudi ubi facta est gratia commoditatis à Combaronibus, licet feudum ipsum remaneret indiuisum in substantia, restitutio concessa uni, adhuc prodest alteri.*
- 12 *Minore, & maiore succedentibus in feudo, restitutio concessa minori prodest maiori.*
- 13 *Restitutionem concessam minori non optulari debere maiori, proponitur ex Rosental.*
- 14 *In indiuiduis, delictum unius nocet alteri, non autem ut non delictum unius, profit alteri detinquenti.*
- 15 *Rosentalis doctrina procedit in feudo diuiduo, non autem indiuiduo.*
- 16 *Feudo existente indiuiduo, tunc seruitium unius Combaronis prodest alteri Combaroni non seruienti.*
- 17 *In indiuiduis, quod prodest uni, prodest alteri.*
- 18 *Priuilegium concessum minori, prodest maiori existenti in communi, & indiuiso cum ipso minore.*
- 19 *Prescriptio centenaria opus est contra priuatum, quando ipse, & Ecclesia possideret pro indiuiso.*

QVÆSTIO XIX:

- 1 **H**ÆC quæstio, ut breuibus agam, dupliciter potest intelligi, & duplici via potest locum habere, aut in feudo Longobardo, in quo viget ius commune feudorum, ut omnes succedant, cap.

omnes filij, si de feud. defunct. Afflic. in cap. 1. nu. 27. quo temp. miles, Aut consideremus eam, si essent duo de beneficio inuestiti, & tenerentur soluere releuium, vel aliud facere, & quando manus Domini feudum mutaret, prout est in Francia, ut diximus supra in prima par. q. 1. & in princip. præsentis partis quæst. 1. & 5.

In Regno autem nostro Neapolis, & Siciliæ ultra pharum, ut dixi supra hac ead. par. q. 11. practicari non potest, cum in eo, in illis feudis, in quibus ius commune feudorum viget, seu Longobardorum nõ soluitur releuium, prout testatur præceptor meus *Ostau. Bammacar. in cap. si minori q. 5. num. 25. si de feud. defunct. dixi supra p. 1. q. 17.* Tum si quod releuium esse soluendum, adhuc in Regno nostro esset expeditum, cum minor non obstante pupillari ætate teneatur soluere releuium, modo, & forma, prout maiores soluunt, prout testatum reliquit *Io. Aloyf. Mormil. in const. post mortem n. 8. Rouit. in pragm. 2. de offic. procur. Cesar. S. item voluimus num. 4. & nos infra q. 21.*

4 Et sic quæstio hæc in Regno nostro non potest practicari in feudo Longobardo, nec in minori ætate, ut per eam concedatur restitutio aduersus non factam solutionem releuij, dum solutio ipsa cessat, aduersus quam solutionem non potest practicari, cum fiscus (ut modo dicam) exigit releuium a minoribus, sed bene potest practicari, respectu caducitatis, ita *D. de Ponte in lect. feudal. lectio. 2. nu. 51.*

5 Bene uerum dico, quod potest praticari ex clausula generali, nempe iusta causa, ut isiferius dicam, & dicit *Bammacar. in d. cap. si minori, quæst. 4. num. 21. cum sequentibus*, cum ob simplicem minoris ætatis causam, restitutio non sit concedenda, cum ea non excuset in Regno, cum per decretum generale Reg. Cam. Sum. in Collaterali Consilio, adhibito voto Sac. Regij Consilij Capuanæ fuit per uiam legis detet-

determinatum, quod pupilli soluant releuium, modo, & forma, prout maiores soluant, prout refert Io. Aloys. Mommilis in hac const. post mortem, & nos aliàs de eo diximus, & dicemus, ergo uides, quòd in hac solutione releuij, nulla est faciendâ ætatis differentia, cum pupilli æquati sint in hoc maioribus, consequens est, ut ex clausula generali, si qua iusta mihi causa, restitutio concedenda sit minori, non aut ob ipsâ minorem ætatem, ut dixi, sed ex causa illa, ex qua etiam esset concedenda maioribus, ut infra dicam, cum aliàs de iure communi esset concedenda restitutio minori, aduersus non petitam inuestituram ob solam minorem ætatem censuerunt, glos. in d. cap. si minori, ubi Aluarot. & Feudista omnes, & hanc esse communem docet Curtius de feud. p. 4. num. 46. Iul. Clar. in S. feudum, q. 49. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 95. nu. 93. & ita in pupillo, ut sit restituendus aduersus lapsum temporis, vide quos allegat Intrigliol. d. loco quæst. 94. num. 91. Resental. de feud. cap. 6. conclus. 41. nu. 2. in glosell. A, & B, & sic in Regno nostro respectu ætatis, hæc quæstio præctari non potest, sed benè respectu, & quatenus cõpetat restitutio aduersus lapsum temporis ex iusta causa, prout dicit idem Bammascar. d. q. 4. & nos infra q. 21. hac ead. par.

Hanc quæstionem in materia inuestituræ, & poenæ ob eam non petitam, post Odofred. in summ. & ibi additionem incip. facta inuestitura sollemniter, quid uassallus Domino teneatur fol. 29. nu. 3. Bammascar. in d. cap. si minori q. 5. num. 25. excitauit, eamque indecisam reliquit, indicando tantum duo iura.

Ego verò distinguo, aut feudum possidetur pro diuiso à minore, & maiore. Aut possidetur pro diuiso, & quilibet solueret suum releuium.

Primò casu dico, concessam restitutionem minori, prodesse maiori, ratio est, quia sumus in indiuiduis, quorum natura est, ut indiuiduum sit iudiciũ,

ex tex. in l. si communem, ff. quemadmod. seruit. amicti. aut enim poena committi debet quoad utrumq; aut quoad neutrum, glos. in d. l. si communem, & in l. unica, C. si in comm. eademq; causa restit. postulet. Afflicti. in const. obscuritatem nu. 22. ubi ita decisum refert, & decis. 213. ubi etiam ita decisum refert ex auctoritate Bald. in l. 2. S. sed utrum in fine, ff. de minoribus, Sfort. Odd. de restit. in integr. q. 46. art. 4. num. 10. Muscatell. par. 6. glo. in integrum num 8. Imbrian. de 1. & 2. benefic. conf. 3. num. 65. Reg. Tapia in const. minorum iura num. 4. & seq. Seraph. decis. 957. in fine, Carocc. in suis decision. casu 65. nu. ult. Anna singul. 73. Pelliccia ad consuet. Auersan. num. 356. Bursat. conf. 393. num. 4. vol. 3.

Secundo casu, si causa extet diuidua, ut quia feudum possideretur pro diuiso, tunc restitutio concessa minori non iuaret maiorem, est decisio particularis in l. unica, C. si in comm. ead. causa rest. postul. notat Afflicti. d. decis. 213. cæteri q; DD. supra allegati, hoc idem distinguendo firmant.

His accedat decisio ferè pãdualis in solutione canonis, quæ pariter indiuidua reputatur, nisi aliud Dominus voluerit, & nos alibi, & tunc refert decisum Petr. Benintend. decis. 4. eò quòd hæc solutio indiuidua est restitutione concessam minori in casu prædicto, prodesse maiori, & sic maiorem non teneri ad poenam, ex d. l. communem.

Ex quibus, idem dijud. co., quòd si feudum indiuisum esset, sed ipsi Cõbarones, propter eorum commoditatem inter se diuisum amicabiliter, & fraternè haberent, vel in focalibus, vel in introitibus, ut adhuc indiuidua sit releuij solutio, & restitutio cõcessa minori, nõ prodest maiori, quia hæc diuisio non præiudicat Domino, Cadiacan. decis. 30. n. 121. circa principiam, Afflicti. decis. 153.

Et propriùs atcedendo ad materiã feudi, quod indiuiduum est, & pro diuiso, ut plurimum possideri debet, & ad

ad illud succedens minor, & maior, ut restitutio concessa minori ob non petitam inuestituram opituletur maiori succedenti cum eo, probauit *Afflict. in cap. sancimus num. 64. quo temp. miles*, ubi ex autoritate Bartol. & aliorum concludit, quod succedentibus minore, & maiore in feudo, ijsque non petentibus inuestituram, tunc restitutio concessa minori, prodest maiori *sequitur Sylvan. de feud. recognit. q. 58.* & in hoc ferè casu consuluit Afflictum sequendo *Bursat. conf. 293. num. 4. & 5. cum seq. vol. 3. Caualcant. d. decis. 30. num. 131. circa medium, Rosental. de feud. cap. 6. concl. 41. num. 2. qui in glosell. C. circa*
13 *ca finem discedit ab hac sententia, ut maiori non proffit restitutio concessa minori, ea adductus ratione, dicens, quid enim impedit minore uti, & plenè frui parte sua feudi, ubi socij pars aperitur, quod si aliud diceret, sequeretur, vnum absurdum, dicit Rosental. quod tunc portio Combaronis minoris amitteretur ob feloniam à maiore commissam, vel è contra, ut ob feloniam ipsam à Combarone commissam feudi pars amisit, non verè amittenda realiter ob non delictum alterius, quæ duo omnia absurdiora forent, de quo secundo inferius.*

Sed hæc doctrina Rosental. benè **14** *procedit, quia in indiuiduis delictum vnius nocet alteri, vel implementum vnius iuuat alterum, sed non conuertitur, ut non delictum vnius, iuuat delictum alterius.*

Secundo, doctrina Rosental. **15** *procedere dicit in feudo diuiduo, dum admittit diuisionem feudi, reluctante iure feudorū, & sic in feudo diuiduo intelligenda est doctrina Rosental.*

Hinc per coniunctionem, & **16** *connextitatem, quam Combarones habent ratione personarum, & feudi, dixit Bald. in d. cap. 1. quib. mod. feud. amitt. quod si ex Combaronibus vnus delinquat contra Dominum in non præstando seruitia, vel aliter, & alius non delin-*

queret, sed seruiret Domino defendendo illum, tunc seruitium istius Combaronis seruientis, prodest alteri deficienti, *per tex. in l. si is, qui duos, ff. de liberal. causa, & ex l. si ita, ff. de manumiss. test. dicit idem Bald. conf. 301. vol. 3. quem sequuntur Afflict. in d. cap. 1. num. 49. eius dicti afferens rationem, quia*
17 *in indiuiduis, quod prodest vni, alteri quoq; prodesse dicitur l. Aristot. ff. que res pignor. obligat. poss. simile dixit Bart.*
18 *ex eadem ratione indiuidui, & connextitatis in l. 1. C. si in comm. caus. quod privilegium fratris, qui minor est, ut contra maiorem non currat, eiq; competat, dummodo stent in indiuiduo, & in communi, ubi alia allegat iura idem Bald. in cap. 1. S. & si clientulus, de alienat. feud. Ias. in l. 1. notab. 1. C. de transaction. ubi comendat hanc Baldi sententiam, & in l. si emancipati col. 3. C. de collation. Felin. in cap. 1. col. 3. de prescription. Alexand. conf. 122. col. 6. vol. 4. Ad quod facit dictum Abb. in cap. ad audientiam de prescription. ubi per supra dictas rationes concludit, quod si Ec-*
19 *clesia, & priuatus possiderent rem in communi, & indiuiduo, tunc ratione indiuiduitatis, & connextitatis prescriptio centenaria esset opus, ut prescriberetur etiam contra priuatum, ita Felin. in cap. 2. extra de Iudeis.*

Ex quibus, & alijs rationibus concludit *Bursat. d. conf. 393. sub num. 7. in casu simili, de non petita inuestitura, ubi erat frater minor, & maior, ut restitutio concessa minori, adhuc iuuaret maiorem,*

Hæc questio potest etiam praticari in Regno nostro in feudo Longobardo non ad euitandam releuij solutionem, cum de eo, ut dixit Bammacat. non soluatur, sed ad euitandam caducitatis poenam, quæ est poena de iure communi feudorum, *cap. 1. quo temp. miles, cum concordantibus, de quo vide quæ dixi p. 1. q. 17.*

ARGUMENTVM.

Restitutio concessa minori aduersus solutionem duplicati releuij (si quæ concedenda esset) vt non profit maiori, quando releuij solutio diuidua facta esset voluntate Domini, declaratur.

S V M M A R I V M.

- 1 Restitutio concessa vni, non prodest alteri, quando solutio diuisa fuit a Domino, vt ab vnoquoq; exigat partem.
- 2 Deciso in solutione canonis facti diuidui, referuntur.
- 3 Releuij solutio potest diuidi per Regem.

QVAESTIO XX.

X secundo capite distinctionis in precedenti questione examinare, inferas, quod quando voluntate Domini releuij solutio diuidua fit, vt quia Dominus iam fuit contentatus exigere ab vnoquoq; Combarone suam medietatem, tunc restitutio concessa minori, non prodest maiori, ita Sfort. Odd. de restit. in integr. par. 1. q. 48. art. 5. ex tex. in cap. ad audientiam de prescription. quem vti notabilem commendat eandem sequendo sententiam Rosentab. d. cap. 6. conclus. 41. num. 2. & in glosell. C. DD. in d. c. ad audientiam, & in canonis solutione diuisa à Domino, ita censuit Rota Romana,

- 1 seù vt melius dicam, Bononiens. teste Benintend. decis. 4. num. 2. Aurel. Corbul. de iure empbis. cap. 5. num. 34.
- 2 Et quod releuij solutio diuidi potest, est clarum, nam si voluntate Domini, diuiditur feudum ipsum, ergò tã-

to forrius seruitium ipsum, prout est releuium.

ARGUMENTVM.

Minor atas feudatarij, an faciat illum restitui aduersus pœnam duplicati releuij ob inuestituram in tempore non petitam, nec releuium solutum, quæritur, & de vario in Regno nostro atas statu differitur circa feudalia, & minorem 14. annis, ex solo minoris ætatis capite restituendum esse concluditur, quod in scemina minore duodecim annis extenditur, limitatur in minore ex dolo versante, limitatur, & in Regno nostro, ex generali decreto, vt minores teneantur petere inuestituram, fidelitatem iurare, & releuium soluere, prout maiores. Et quid in Gallia seruetur ponitur, & quid in Saxonia.

S V M M A R I V M.

- 1 Minor an sit restituendus aduersus lapsum temporis petenda inuestitura, vel soluendi releuium de iure communis feudorum, & de iure Regni.
- 2 Minor atas multos habet gradus.
- 3 Ætas quatuordecim annorum perfecta est in Regno quoad feuda.
- 4 Minor atas consideratur in feudis, vsque ad 14. annos, & non ultra.
- 5 Minor atas de iure Saxonico consideratur vsque ad 13. annum cum dimidio in masculo, sed in scemina vsque ad duodecimum completum.
- 6 Restitutio ex capite minoris atas concedenda est minori 14. annis aduersus pœnã caducitatis, ob non petitam inuestiturã, ex sententia feudistarum Ultramon-tanorum, & Citramontanorum.
- 7 Tex. in cap. 1. quo temp. miles, in verbo infamia, legitur secundum nonnullos, infamia.

- 8 Pupillus excusatur si non petijt inuestituram.
- 9 Fœmina, licet aliàs dicatur maior, quando est duodecim annorum, tamen quod spectat ad feuda dicitur minor usque ad 14. annũ, sicut masculus, & restituitur ob non petitam inuestituram in tempore.
- 10 Restitutio non est concedenda aduersus nõ petitam inuestituram, quando pupillus dolosè versatus est in non petendo illam.
- 11 Proximus pubertati non est restituendus aduersus non petitam inuestituram, contra Andr. de Ifern. concluditur.
- 12 Proximo pubertati, & doli capaci, petenti inuestituram à Domino, annus ad soluendum releuium currit.
- 13 Andr. de Ifern. doctrina de proximo pubertati, declaratur.
- 14 Minor habens tutorem, non excusatur à petitione inuestituræ.
- 15 Minores in Regno nostro Neapolitano nõ obstante minori aetate, debent soluere releuium, ex generali decreto Supremorum nostrorum Tribunalium, in Collaterali Consil. & soluunt modo, & forma, pro ut maiores.
- 16 Maiores, & minores equiparati sunt circa solutionem releuij.
- 17 Restitutio non est petenda ex solo capite minoris aetatis, sed ex alia iusta causa.
- 18 Decisio in causa Principis Bisfaniani concedens restitutionem aduersus omissam denuntiationem ob minorem aetatem, hodie remanet correctæ.
- 19 Sententia, dicentium concedendam esse restitutionem aduersus non petitam inuestituram, & ob minorem aetatem, corrigitur in Regno nostro.
- 20 Sententia illorum, qui dicunt restitutionem esse concedendam aduersus fidelitatem non iuratam, corrigitur in Regno nostro.
- 21 In Gallia Dominus dat tutoribus pupillorum dilationem soluendi releuium usque ad tempus legitimum.

QVÆSTIO XXI

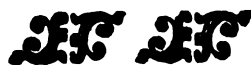

Inorem aetatem iustam esse causam concedendi restitutionem in integrum, iã satis superq; pater in pœnis, & tractibus, cate-

risq; sed an hoc sit perpetuum in nostra materia, vt ob simplicem minorem aetatem feudatarij ipse sit omnino restituendus aduersus duplicati releuij pœnam, quæ quidem quæstio per plures habet articulos, super quibus distinctè insistam, quid de iure communi feudorum, quid autem de iure Regni nostri.

- Prò quo ponendudium dico, quòd minor aetate multifariam consideratur, usque ad vigesimum quintum annum de iure communi, usque ad decimum octauum de iure Regni nostri, vt in consil. Regni minorum iura. Item & usque ad decimum octauum annum suos etiã habet gradus, vt usque ad septennium dicatur infantia, à septennio ad decimum quartum, pupillaris aetas, à decimum quartum ad decimum octauum dicitur etiam minor aetas, circa aliã, sed in feudalibus dicitur maior aetas, & prò maiore habetur, & dicitur aetas perfecta in Regno nostro, vt in pragm. ult. sub tit. de minor. de qua Francb. decis. 650. num. 13. Andr. de Georgio alleg. 16. & passim Regnicola nostri.

- Quæ minor aetas in feudalibus extenditur usque ad 14. annũ, & non ultra, ex tex. in cap. si minori, Si quis decefferit, si de feud. defunct. Friderich. Schensb. de feud. cap. 1. num. 7. vers. sexto, qua fuit prima causa benefic. amittend. Gotthofred. Antonius disput. feudal. 8. thesi 8. sub lit. E, tit. de renouation. inuest. dicens, quod iure Saxonico ad tertium decimum annum cum dimidio extenditur, ita Herm. Vult. de feud. cap. 7. num. 64. Sc
- in

in pupilla ad duodecimum annum cõpletum, *Curt. iun. de feud. par. 4. num. 46. Io. Borcholten de feud. c. 8. n. 17. Ludol. Schrader. par. 6. cap. 2. num. 25. Rosental. cap. 6. concl. 41. num. 25. Gothofred. d. loco, quidquid in contrarium differit Laur. Sylvan. de feud. recognit. q. 61. ut inferius dicam.*

Minorem autem quatuordecim annorũ ex capite minoris ætatis esse restituendum, & excusari à pœna caducitatis feudi, ob lapsum temporis, non petitæ inuestituræ, cæteraq; non facta, de iure communi feudorum, concludunt ex Ultramontanis, & Citramontanis, *Iacob. de Beluis. & Martin. Laudens. in cap. 1. num. 14. quo temp. miles, Petr. de Rauens. & Friderich. Schench. num. 4. Ardizon. rub. 72. in summa, Iacob. de S. Georgio in verbo quiquidem inuestiti, num. 50. Vldar. Zafius de feud. par. 8. num. 7. Laurent. Sylvan. de recognit. feud. q. 93. Ioannes Scheneiduuin. par. 3. num. 101. & par. 5. num. 29. 46. & 73. Franc. Sonsbecc. de feud. p. 7. num. 15. Matthews Vuesembec. de feud. cap. 8. num. 7. Ioan. Borcholten cap. 8. num. 16. Herm. Vult. de feud. lib. 1. cap. 7. num. 64. Ludolph. Schrader. par. 6. cap. 2. num. 25. & cap. 4. num. 19. Hartm. in pract. obseruat. tit. de feud. 54. obser. 31. Rosental. cap. 6. conclus. 41. nu. 1. Gothofred. Ant. d. loco, Aluarot. in d. cap. 1. quo temp. miles, super verbo infamiam, secundum vnã lecturam, Afflic. ibidem num. 76. & ibi Preposit. Andr. de Isert. ibidem num. 1. & in cap. si minori, si de feud. defunct. vbi Bald. nu. 14. Aluarot. nu. 1. cæteri; sic concludunt, tam in d. cap. 1. quo temp. miles, quam in cap. si minori, si de feud. defunct. prout testatur Rosental. d. loco supra allegato in glosell. A. Capyc. in verbo feudorum inuestitura col. 3. Si item si vassallus est infans, Bammacar. in cap. si minori, q. 4. nu. 23. si de feud. defunct. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 49. num. 91. Mozz. de substantial. feud. num. 43. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. vers. item scias Mormilis in cons. post mortem num. 8.*

Fundant hanc sententiam. Primo *ex cap. 1. quo temp. miles, ex verbo illo infantia, secundum vnã lecturam, glos. quæ dicit ibi, quod infantia, seu minor ætas excusat, & ita ibi omnes DD. intelligunt, non solum in infante, sed etiam in pupillo, prout annuit Rosental. d. loco allegato.*

Secundo, suadent hanc sententiam *ex cap. si quis deceaserit, si de feud. defunct. vbi mortuo patre, filius impubes excusatur, propter minorem ætatem, petere inuestituram.*

Tertio, suadent *ex cap. 1. S. præterea si quis maior quatuordecim annis de prohib. feud. alienat. vbi Raynald. sub nu. 1. & 2. Mozz. loco alleg. & hunc esse meliorem tex. ad probandam hanc sententiam, dicit Rosental. & Intrigliol. locis iam allegatis.*

Quam sententiam etiam in foemina admittunt nonnulli, vt quemadmodũ in foemina sufficit ætas duodecim annorum, ad hoc vt dicatur maior, & viri potens, tamen in hoc casu petendæ inuestituræ, ad pœnam euitandam, extendunt minorem ætatem foeminae, sicut in masculo, etiam ad quartumdecimũ annum, vt intrã illud tempus foemina sit excusanda sicut minor, prout masculus, ex rationibus quas adducunt *Bald. in d. S. præterea num. 2. Aluarot. nu. 3. Afflic. num. 5. Curt. iun. de feud. p. 4. num. 47. Capyc. d. loco in verbo feudorum inuestitura col. 9. Si item non minori quatuordecim annis, Iul. Clar. d. q. 49. nu. 4. vbi cõmunem Nis. Intrigl. de feud. cent. 1. q. 94. num. 92. id clarè asserens, Martin. Laudens. in d. cap. præterea si quis maior, num. 4. vbi Petrus Rauemas.*

Ex Ultramontanis hanc ampliatiõnem docuere *Franc. Sonsbecc. de feud. p. 12. num. 28. Petr. de Bellapertic. de feud. tit. 9. vers. qualiter feudum negligent. de perd. num. 3. quem allegat Nicol. Intrigl. d. loco, Iacobin. in verbo qui quidem inuestiti num. 43. Herm. Vult. cap. 6. num. 65. lib. 1. Ludolph. Schrader. p. 6. cap. 2. n. 25. Ioan. Borcholten de feud. p. 8. num. 17.*

Rosental. d. concl. 41. num. 3. Gotbofred. Ant. d. loco, id verum arbitrans.

Declarant secundo, supradictam
10 sententiam, vt si pupillus dolose ver-
setur in tali lapsu temporis, tunc non
excusatur ita docuerunt Decius *conf. 144.*
num. 6. Socc. sen. conf. 66. num. 17. lib. 3.
Mozz. de substantial. feud. num. 43. sicq;
vides, quod minor ætas pupilli est ex-
cusabilis in hac materia, excusatio-
nemq; præbet à pœna, ad eont restituē-
dus sit, tamquam excusatione dignus,
ita *Andr. de Ifern. in d. S. similiter sub nu.*
3. Camill. Borrell. in summ. decis. tit. de
releuio num. 9. & 10. & ita centent præ-
fati DD. supra allegati, & clarè *Rosent-*
tal. d. cap. 6. concl. 41. num. 8. & nouissi-
mè Horat. Montan. in S. præterea si quis
infeudatus num. 51.

Declara tertio, qd & si pupillus fue-
11 rit proximus pubertati, vt adhuc te-
neatur de iure communi petere inue-
stituram, nõ obstante quod decimum-
quartum annum adhuc non excefferit
ex d. S. præterea si quis, de prohibet. feud.
alienat. per Federic. tenent nonnulli cõ-
tra Andr. de Ifern. prout fuit Ioan. Ray-
nald. in d. S. præterea num. 12. Aluarot.
num. 2. & 3. Præposit. in cap. si minori,
num. 1. si de feud. defunct. Nicol. Mozz.
de substantial. feud. nu. 45. vers. tertio ex-
ponit, Ant. Capyc. in verbo feudorum inue-
stitura col. 3. vers. & si pupillus.

Ex Ultramontanis *Laurent. Sylvan.*
de recognit. feud. q. 56. Franc. Sonsbec. de
feud. fol. 1. & 11. nu. 22. Iacobin. in verbo
qui quidem inuestiti num. 25. Io. Scheneid.
par. 5. num. 73. Schrader. par. 6. cap. 2.
num. 25. Vult. de feud. lib. 1. cap. 7. n. 64.

Sed *Andr. de Ifern.* videtur contrariũ
tenere in *cap. si minori num. 1.* quem se-
quitur *Laudens. nu. 1. si de feud. defunct.*
sed intellige, prout in sequenti quarta
declaratione.

Declara quarto, vt pupillus puber-
12 tati proximus, vel doli capax, si inue-
stituram petierit, & Dominus admise-
rit illum, tunc inuestituræ petitio te-
net, & currere debet annus ad soluen-

dum, ita tenent *Aluarot. in cap. 1. S. per-*
sonam, post Bald. & Rauennam, per quos
fiat inuestitur. & in S. si minori, si de feud.
num. 2. 3. & 4. ubi Præposit. num. 2. &
in hanc sententiã iure Ultramontani
Schrader. p. 6. cap. 4. num. 2. Vult. cap. 7.
num. 64. in fine lib. 1. & Rosental. d. cap.
6. concl. 41. num. 6. & in glos. H. ubi alios
13 *allegat, & ita est intelligenda doctrina*
Ifern. in d. cap. si minori, vt non procedat
in pupillo volente, & petente, prout di-
cit Aluarot. ibi & Rosental.

Declara quinto, in tutoribus, vt pos-
14 sint petere inuestiturã, & ideò pupil-
lus non excusetur, dummodo volentes
Bald. conf. 376. num. 2. vol. 5. Faber in l.
sancimus, C. de exaction. tutor. glos. —
S. 1. glos. 1. nu. 56. & passim DD. supra
citati.

Limitatur tamen hæc cõmunis con-
15 clusio in Regno nostro, vt pupilli ob
simplicem minorem ætatem excusa-
tionem minimè mereantur à solutio-
ne releuij, quippè, & si antea erant al-
tercaciones inter Regium Fiscum, &
pupillos, qui nolebant soluere releuia
durante minori ætate, ea nimirum ad-
ducti ratione, quia & ipsi iurare non
tenebantur, nec petere inuestituram,
durante minori ætate, prout dixit *Nicol.*
Ant. Gizzarell. Reg. Conf. decis. 8. num. 6.
ex Afflic. & Andr. de Ifern. vt supra di-
ximus, & ideò suspendebatur petitio
inuestituræ, & solutio releuij, & per
consequens annus, & dies iam erat
elapsus, dicebant, quod fiscus non erat
in tempore petendi amplius releuium,
prout annuit Io. Aloys. Mormil. in hac conf.
post mortem n. 8. & hæc erat verior opi-
nio in puncto iuris, prout dicit idem
Montan. d. num. 51. quapropter vnitis
Tribunalibus huius Regni, Sac. Regij
Conf. Capuani, & Regiz Cam. Summ.
in Collat. Conf. coram Domino Pro-
rege, adductis per fiscum permultis so-
lutionibus releuiorum, factis per alios
pupillos in pupillari ætate, accedente
etiam voto Regentium Regiam Can-
cellariam, fuit communi voto conclu-
sum,

¶ sum, quod pupilli soluerent releuia, non obstante minori ætate. Imò addiderunt, quod solutio fiat à pupillis eo modo, & forma, prout soluunt maiores, quòd decretum corroboratur ex ijs, quæ tradit *Rosental. cap. 8. num. 7.* & fuit latū hoc decretum, referente Domino Reg. Reuerterio in anno 1544. die 16. Iunii, & fuit latum per viam legis generalis, de quo decreto meminit *D. Scipio Rouit. sub tit. de offic. procurat. Casar. pragm. 2. c. 5. item volumus nu. 4.* adeòt circa hanc solutionem releuij hodie in Regno sunt exequati maiores, & minores, & sic fuisse decisum per Regiam Cameram in releuio Io. Antonij Gagliardi sub die 15. Maij 1521. *vt refert idem Horat. Montan. d. loco num. 51.*

16 Ex quibus *vicinis* verbis dum clarè patet, vt dixi, quod maior, & pupillus teneantur soluere releuiū, consequens est, quod non excusantur, ideoque sequitur, quod minor ætas hodie in Regno, circa hoc nō excusat, nec est iusta causa concedendi restitutionem, & sic communis illa Feudistarum conclusio limitatur de iure Regni nostri, sed adhuc distinguit *Montan. d. loco*, duo genera bonorū feudalium, quod quædā sunt bona feudalialia, quorum possessionem pupillus potest de per se, absq; alio extrinseco, & sic absque alio ordine superioris apprehendere, & tunc procedere dicit opinionē illam, vt pupillus non possit cogi ad soluēdum releuium in pupillari ætate, ea ratione, quia nec potest cogi ad petendam inuestituram. Quædam sunt alia bona feudalialia, quorum possessionē pupillus non potest apprehendere absque alio extrinseco, puta sine literis Regijs, vel prouisionibus Reg. Cam. vt sunt functiones fiscales, introitus dohanę menepedum, iura tractarū, passuum, & similia, & tunc quia istarum possessionem pupillus non potest apprehendere sine dictis literis, & tunc non expediuntur literę predictæ, nisi soluto re-

¶ lenio, prout sic decisum refert in anno 1506. in causa Baronis Palenæ die 21. Ianuarij, & sic distinxisse Dom. Loffred. & conclusum refert idem *Montan. d. loco num. 51. lit. E*, dicens sic reperiisse postillatum in suo codice. Sed hæc postillatio credo, quod fuit facta antequā fuit promulgata supradicta decisio generalis, volui tamen illam apponere, quia & subtilis erat ante dictā decisionem, propter quam hodie indifferenter pupilli soluere tenentur.

¶ Vndè sint cauti illi, qui pupillos tuentur, & restitutionem vellent petere, vt non solum minori ætati innitantur, sed etiā aliquam ex iustis causis addant, quæ etiam maiorem restituit, dum vident, quòd minor ætas in Regno nostro non excuset, imò indifferenter soluere faciat.

18 Ex quibus apparet, quod correctè videtur *decif. Viuij. 428. sub num. 19. & Bammacar. d. loco*, in causa Principis Biniiani, qui referunt fuisse decisū concedendam esse restitutionem aduersus non factam denunciationē mortis feudatarij, & ob non petitam inuestiturā intrā annum, & diem, cum decretum relatum à DD. Mormili, & Rouito sit longè postea promulgatum.

19 Corrigitur etiam in hoc Regno per hoc decretum sententia, dicentiū esse concedendam restitutionem aduersus restitutionem non petitam, de qua *Mozz. d. loco num. 43. Intrigliol. d. loco num. 91. cateriq; qui supra.*

Item corrigitur sententia, dicentiū esse restituendum minorem aduersus denunciationem non factam, de qua *Bammacar. d. loco num. 23.*

20 Item corrigitur sententia eorum, qui dixerunt restitutionem esse concedendam aduersus fidalitatem non iuratam, cum & hodie magis curent fiscales, vt solvatur releuium, & postea iuret, quando vult pupillus, vsque ad ætatem maiorem, idest decimum quartum annum, verū ex regula illa antecedentis, & consequentis necessarij,

deberet omnino iurare, & postea soluere.

In Gallia autem, Dominus dat tutoribus pupillorum dilationem vsque ad tempus legitimum, ut dicit Eguinar. Baro in d. S. si quis decesserit, si de feud. defuncti. Rosental. cap. 6. concl. 41. in glos. B. circa medium.

ARGUMENTVM.

Minor decem, & octo annis, maior tamen quatuordecim an sit restituendus aduersus duplicati releuij solutionem, & sic non petitur inuestituræ poenam, circumscripto iure Regni nostri, declaratur, nisi cōtumax fuerit, & nisi habeat curatorem, vel legitimam personam in feudis.

SVMMARIVM.

- 1 **F**eudatario egresso, aetate 14. annorum, currit tempus petendæ inuestituræ, ex magis recepta DD. sententia.
- 2 Restitutio concedenda est ob non petitam inuestituram.
- 3 Minor citatus à Domino, & contumax ad petendam inuestituram non iuuatur restitutione.
- 4 habens curatorem non est restituendus.
- 5 agit contra tutorem, vel curatorem, vel restituitur ex clausula generali reiecta aliorum sententia.

QUESTIO XXII.

Vid in feudatario egresso quatuordecim annorum circa hanc restitutionem aduersus non petitam inuestituram intra legitimum tempus (circumscripto Regni nostri

generali decreto, de quo in precedenti) ut & illa, ipse iuuetur, sit statuendum, hic quæro, de quo articulo videtur, q̄ Bartol. in l. fin. C. in quib. caus. in integr. restitutio non est necessaria, videtur tenere minorem istum esse restituendum, & licet Afflicti. in cap. Imperialem, S. præterea si quis num. 2. & 3. inconstanter, & obscure de hoc videatur loqui, ad eò ut potius videatur inclinare pro minore ipso, dicendo esse tutum ipso iure. Tamen, ommissa disputatione, concludo, huic minori currere tempus petendæ inuestituræ, quatuordecimo anno completo, ex tex. in S. si quis maior, ubi glos, hoc idem firmat post Jacob. de Beluis. Petr. de Ceruot. Andr. de Ifern. Bald. nu. 1. Aluarot. num. 1. & 2. ceterique DD. ibi passim, Ardiizon. in sum. rubr. 44. Syluan. de feud. recognit. q. 53. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. num. 5. Vult. de feud. lib. 1. cap. 7. num. 66. Schrader. par. 6. n. 28.

Sed bene verum, hic minor, esset iuuandus ope restitutionis in integrum, ut ait ibidem glos. in dicto S. præterea, in verbo quatuordecim annis, ubi post Petri de Ceruotis, ceterosq; modò allegatos, hoc ipsum firman, ibi Andr. de Ifern. num. 27. Bald. num. 1. Aluarot. nu. 2. Afflicti. nu. 2. & Præposit.

Declarata tamen hæc procedere, si nihil intermedij fuit in hoc tempore, q̄ si Dominus citauerit minorem, ut veniret ad petendam inuestituram, & iurandum, & ipse minor neglecto mandato Domini, fuerit contumax, adhuc non est restituendus ob contumaciam, prout ita voluit Bald. in d. S. præterea nu. 1. in fine, Aluarot. num. 2. Præposit. nu. 1. Capyc. in verbo feudorum inuestitura col. 9 vers. & de minore, & vers. decimotertio licet minor, Vult. d. cap. 7. num. 66. in fine. lib. 1. quidquid in contrarium dicat Martin. Laudens. ibidem num. 2.

Declarata secundo, ut non procedat restitutio, ad eò ut ei deneganda sit, ut potè si haberet minor iste curatorem, vel aliam personam legitimam, prout diuersitas locorum variè prouidet mi-

noribus circa feuda, tunc enim non restituitur, sed bene contra curatorem, vel aliam personam, pro damno potest agere, vel restitutionem petere ex clausula generali, quando tempus esset elapsum, ex negligentia curatoris, vel alterius personæ legitimæ, ita Roland. à Vall. conf. 40. num. 13. vol. 3. Afflicti. in consuet. Regni minorum iura num. 19. quicquid in contrarium videtur dicere Federich. Scheuch. in d. S. præterea num. 1. Franc. Sonbec. par. LI. nu. ubi citat Bar. sol. Chassen.

ARGUMENTVM.

Duplicati releuij poena vt euitetur quidnam debet intra annum facere vassallus, petere inuestituram, obtinere, & releuium soluere, vel petere tantum licet non obtineat, & non soluat diuersæ referuntur DD. sententiæ, ac discutiuntur, concluditur tandem de iure communi feudorum sufficere, vt petat inuestituram. De iure Regni nostri petere inuestituram, & offerre listam introituum. Et quid si post annu petijset, Et quid de iure Saxonico, cautius tamen erit, vt petatur inuestitura, & offeratur releuium, & omnia offerenda.

SVMMARIVM.

- 1 Vassallus intra annum, & diem, an teneatur omnia perficere, nempe petere inuestituram offerre fidelitatem, & inuestituram obtinere, & num. 5. & distinguitur num. 9.
- 2 Emphiteuta debet offerre laudimium, & depositum facere, alias cadit à iure suo.
- 3 Petere inuestituram ille dicitur, qui super petitione insistit.
- 4 Poena eadem mulctatur, qui non iuit ad

- iudicem pro negotio, vel si iuit recessse antequam negotium finiatur.
- 5 Verba cap. 1. qua temp. miles, de tempore petenda inuestitura intelligenda sunt cum effectu.
- 6 Vassallus non potest abire à Domino, nisi recepto responso.
- 7 Vassallus intra tempus prescriptum debet esse sollicitus ad soluendum releuium, & ad alia facienda, alias soluitur duplicatum releuium.
- 8 Obedire quis non dicitur, quando superest agendum.
- 10 Vassallus si potest obtinere inuestituram ceteraque facere, & non fecit, punitur poena duplicati releuij.
- 11 Vassallus si omnia non perficit intra legitimum tempus, si stat per Dominum, est excusandus à poena.
- 12 Vassallus excusatur si Dominus malitiose differt concedere, & Dominus priuatur feudi proprietate.
- 13 Vassallus excusatur si petijt, & non potuit obtinere, quia Dominus erat impeditus multitudine causarum, vel negotiorum.
- 14 Vassallus excusatur si Dominus distulit concedere, nulla ex causa.
- 15 Vassallus, elapso tempore, debet aspectare Dominum per quindecim dies.
- 16 Afflicti à morsu Henrici Rosentalis defenditur. Afflicti cautela pro vassallo ponitur, sub num. 16.
- 17 Vassallus, sufficit petere inuestituram intra annum, vt poenam euitet tam de iure communi feudorum, quam Regni ad num. 19.
- 18 Tex. in cap. 1. quo temp. miles, & in cap. 1. de capitul. Corrad ponderantur pro vassallo circa petitionem inuestiturae, vt tantum petere cogatur, non autem obtinere.
- 20 Petita inuestitura, intelligatur esse petita, & oblata omnia, ad qua de iure vassallus tenetur.
- 21 Vassallus de iure Regni nostri debet petere inuestituram intra annum, & fidelitatem offerre, & listam presentiarum non defectiuam, sed veram introituum.
- 22 Const. post mortem, verba expenduntur pro vassallo.

- 23 Releuij exigendi onus esse ficti, probatur ex verbis constitutionis.
- 24 Decisiones pro vassallo petente, & non obtinente intra annum referuntur, per quas fuit absolutus vassallus à duplicato releuij, dummodo petierit, licet non obtinuerit.
- 25 Vassallus in Regno nostro etiam post annum potest petere, & soluere releuium, nisi curia illum peruenisset.
- 26 Vassallus de iure Saxonnico, non tenetur ad aliud, quam petere tantum inuestituram.
- 27 Inuestitura debet peti tempore congruo, & cum honore, & reuerentia.
- 28 Inuestitura petenda modus ponitur.
- 29 Inuestitura petenda modus debet fieri secundum consuetudinem locorum.
- 30 Inuestitura petitio debet continere, ut offeratur in genere omnia, ad qua vassallus tenetur ratione inuestiturae petita.
- 31 Releuij oblatio sufficit in Regno nostro, & licet non exprimat, adhuc debetur.
- 32 De petitione inuestiturae per multa remissive apud Scradrum.

QVÆSTIO XXIII.

Ntra annum, & diem præfinitū, quid faciendum ad finem euitandæ poenæ duplicati releuij? an sufficiat tantum petere inuestituram, & fidelitatem polliceri licet non obtineatur inuestitura, vel necesse habeat denunciare mortem, iurare fidelitatem, & inuestituram petere, illamq; obtinere, quod facile suadet, ut nō sufficiat petere tantum, sed opus esse, ut omnia perficiat, nempe denunciet mortem, inuestituram obtineat, & iuret, prout in poena caducitatis ab emphiteusi, ad quam euitandam non sufficit oblatio canonis, sed opus est ut fiat oblatio, depositio, & obligatio, prout vt communiter concludunt DD. in l. 2.

- C. de iure emphit. quos allegat, & sequitur Iaf. ibi num. 182. vbi hoc, & firmat Bald. Alberic. Iacob. de Aren. Angel. Speculat. ceterique, quos allegat idem Iaf. ibidem
- 3 item licet aliqui dicant, quod sufficit petere, tamen non dicitur quis petisse, nisi super petitione instet, arg. te. in l. 2. C. de libell. dimiss. & si quis tenetur ire ad iudicem, & non iuit, vel si iuit, & recessit, antequam negotium finiatur, eadem poenā punitur, quia debet stare l. si quis decurio C. de decurion. Aff. infra allegando loco num. 39. item dum tex. in cap. 1. quo temp. miles, dicit quod intra annum, tunc hæc verba sunt intelligenda cum effectu, & non verbo tenus, adeo ut cū effectu impleat omnia vassallus ex parte sua, ad quæ tenetur intra annum, & non ultra l. 1. S. hæc verba ff. quod quisque iur. vt dicit Andr. de Ifern. in d. cap. 1. num. 10. quo temp. miles licet ab alijs discedat, vassallo. n. non licet abire, nisi recepto Dñi responso, vt ex Andr. de Ifern. refert post Afflic. num. 39. idem Aluarot. & Præposit. Ludolph. Scrad. de feud. par. 6. capit. 3. num. 8. & seqq. Laurent. Syluan. de recognit. feud. q. 32. num. 20. & seqq. vult. cap. 7. num. 102. lib. 1. Rosental. cap. 6. conclus. 60. num. 4. 5. & clarius hanc sententiam probauit, & declauit Andreas in d. cap. 1. num. 39. vers. iuxta banc
- 7 glossam cum seqq. dicens in casu prædicto, quod Dominus benè potest agere ad poenam amissionis feudi, & sic ad duplicatum releuium, cum intra annū, & diem, non solum debeat petere inuestituram, sed esse in sollicitudine, adeo vt cum effectu obtineat, prout dixit Andr. quod verba cum effectu sunt intelligenda, nec quis dicitur obedisse, quando aliquid superest agendum, l. fin. C. ad Syllan. Iacobin. in verbo, qui quidem inuestiti col. 10. Capyc. in verbo feudorum inuestitura col. pen. vers. & Dominus, ita Henrich. Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 60. num. 4. Afflic. vbi supra, qui tandem huic adherendo distinguit,
- 9 quod aut vassallas petijt, & stat per ipsum,

sum, quo minus inuestiturâ obtineat, aut stetit per Dominum, & non per Vassallum.

10 Primo autem casu, si poruisset obtinere, & non obtinuit, tunc poenam subibit, dicit *Afflicti*. ex rationibus supra adductis, & ita tenet *glos. in d. cap. 1. in fine, in verbo fidelitate, per quos fiat inuest.* *Aluarot. in cap. 1. num. 11. qua fuit prima causa benefic. amittend. ubi Præposit. & Rauem. post Afflicti. in d. cap. 1. quo temp. miles, ubi Aluarot. num. 14. Laudem. num. 32. cateriq; prout fuit Petr. de Rauem. ibi, Io. Sebenciduuin. de feud. par. 5. num. 127. Iacobin. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti nu. 40. Syluan. d. q. 30. de feud. recognit. Eguinar. Baro de benefic. lib. 3. cap. 5. Vldaric. Laf. par. 10. num. 81. Io. Borcholten. de feud. cap. 8. num. 135.*

Secundo casu Afflicti, quando stat per Dominum, quin inuestitura non concedatur, & hoc casu subdistingue, aut Dominus recusat iustè, aut differt ex causa, aut nulla existente causa.

12 Primo casu, Vassallus liberatur, & Dominus non tenetur, vt quia inuestitura non esset concedenda, & tunc res extra aleam esset, sed quando Dominus malitiosè differt, & recusat inuestituram concedere, tunc dicit *Afflicti*. quòd sicut Vassallus malitiosè differens petere, priuari potest feudo, ità etiam Dominus debet priuari proprietate, *glo. in cap. 1. in verbo fidelitate, per quos fiat inuest.* & tunc Vassallus excusatur, *Rosental. d. concl. 60. nu. 5. cap. 6.*

13 Si autem Dominus impeditus ex causa, differt inuestituram concedere, vt quia esset impeditus multitudine causarum, vel alio iusto impedimento, & tunc Vassallus excusatur, quia sufficit petijisse, ità *Afflicti. d. loco num. 40. Laurent. Syluan. d. q. 30.* & hoc casu Vassallus impunè discedere potest, & non impetrata inuestitura intrâ annū, licet ipse petierit tantum, quia petitio prædicta sufficere debet, nec vlla mora ei imputari debet, ità *concludunt cō-*

muniter DD. in d. cap. 1. per quos fiat inuestit. prout Andr. num. 10. Nicol. de Neapol. & Iacob. de Beluis. Aluarot. nu. 4. Præposit. num. 1. Martin. Laudens. num. 10. Petr. de Rauem. Ardizon. in sum. rub. 73. Io. Blanc. in epit. feud. cap. 1. nu. 48. vers. sed pone, quod infra annum, Capyc. in inuest. feudal. d. loco col. pen. Mozz. de substantial. feud. num. 62. Iacob. de Sancto Georgio d. loco num. 40. Iul. Clar. in S. feudum q. 491. num. 71. Subdit enim Andreas de Ifern. d. loco num. 10. quòd instanter petat Vassallus.

14 Aut Dominus nulla causa impeditus, sed tantum ipse distulit inuestituram concedere, hoc etiam casu, si Vassallus petijt intrâ annum, adhuc excusatur, vt concludunt præcitati DD. sufficit enim, vt Dominus nimium differat, siuè ex causa, siuè non, quia Vassallus excusatur, ità *post DD. modo allegatos, Rosental. d. cap. 6. concl. 65. num. 5. & ibi in glosell. E. & concl. 60. num. 2. in glosell. E.*

15 Subdit tamen *Afflicti. in d. cap. 1. nu. 40. quo temp. miles, vers. sed quid*, dicès quòd Vassallus post annum, & diè, adhuc debet expectare Dominū per quindecim dies postea, ità *ex Luca de Penna in l. si quis decurio, C. de decur. lib. 10. & ex auctoritate Andrea de Ifern. in cap. 1. de controuers. inuestit. vel faciat instrumenta tria, vt ibi.*

Cui *Afflicto* contradicit *Rosental. d. concl. 60. in glosell. E.* tam in dicto tempore, quam in dictis instrumentis, vt ad nulla ex istis teneatur, sed sufficiat petijisse, subdens *Afflicti* inepre fuisse loquutum.

16 Sed parcat mihi *Rosental*, loquitur enim nimis licentiosè contrâ tantum Authorem, à quo post *Andr. de Ifern.* ipse *Rosental*, & recentiores omnia didicisse fatendum est, *Afflicti* enim voluit tuius prò Vassallo consulere, & loquitur exuberantiùs, cautelas addèdo, non autem quòd requirat ipse *Afflicti*. vt hoc fiat principaliter, quasi quòd hoc sit necessarium, sed supponit suffi-

sufficere vassallum petiisse, verum si os Domini claudere velit, conficiat dicta instrumenta, quasi quod sicut vassallus requisitus à Domino, si negligens puniatur, ita è contra Dominus requisitus, & negligens puniendus, vel saltem non poterit dicere vassallo, quòd dignus est pœna ob non-obtentam inuestituram, quia vassallus poterit seueri, quod bis, & ter, ante tēpus elapsum requisit, & post tempus expectat per quindecim dies, quasi quòd cū his cautelis adhibitis, os Domini clausum uideretur, & sic de consilio procedit *Afflicti*. prout dicit idem *Rosental. d. loco conclus. 65. num. 5.*

17 Sed & ego circumscripta *Afflicti*, & aliorum sententia, dicam, vt tam ad tēto iure communi feudorum, quàm iure Regni nostri, & consuetudine, sufficiat vassallo, si intra legitima tempora inuestituram petierit, licet non obtinuerit.

Prò qua sententia fundanda, quoad ius commune feudorum, vt ad priuationem feudi procedere non possit Dominus, pondero, primo *tex. in cap. 18* *1. quo temp. miles, & in cap. 1. de capitul. Corrad.* vtraq; enim lex, adstringit tantum vassallum ad petendam inuestituram, *In cap. 1. quo temp. miles*, dicitur sancimus, vt nemo miles vltra annum, & mensem vadat, vt inuestituram beneficij sui à filio, vel successore Dominus sui petat, ergo vides, quod petendi tantum necessitatem fecit vassallo, de reliquo autem de obrinenda inuestitura verbum nullum, *In cap. 1. de capitul. Corrad.* dicitur in hæc uerba, constituit enim, ut post mortem Domini vassallus, vel post mortem vassalli, hæredes eius si post annum, & diem steterit, q̄ Dominum, vel heredem eius non adierit; fidelitatem pollicendo, & inuestituram petendo, & sic imponit tantum onus; vt petat; de obrinenda autem inuestitura, verbum nullum, & sic cum lex iubeat tantum fidelitatem per vassallum polliceri, & inuestituram petē-

dā, hoc ei sufficit, nec ad pœnam tenentis, cum mandatis steterit, hanc sententiā approbavit *Andr. de Ifern. in cap. 1. quo temp. miles num. 10. vers. alij dicunt ex glos. in cap. 1. S. fin. per quos fiat inuest.* & *Andream sequutus est, Rosental. d. conclus. 63. nu. 6. idem Andr. de Ifern. in constitut. Regni adictorum col. 2. quem allegat, & sequitur Capyc. in inuest. feud. in verbo feudorum inuest. vers. successor col. ult. & hanc esse communem sententiam post multos ibi allegatos docet Vult. de feud. cap. 7. num. 102. & nouissimè Ludolph. Scrad. de feud. par. 6. cap. 3. num. 5. ceteriq; DD. tam in d. cap. quo temp. miles, quam in d. cap. 1. de capitul. Corrad. & latissimè præter omnes fundat *Rosental. d. conclus. 65. num. 1. in glosell. A. vbi innumeros allegat.**

20 Sufficit enim vt petat inuestituram, quia intelliguntur petita, & oblata omnia, quæ veniunt in consequentiam, & antecedentiam inuestituræ, vt aduertunt DD. supra citati, & *Vult. d. loco, Scrad. par. 6. cap. 3. num. 5. 6.*

21 De iure Regni nostri, vt sufficiat petiisse tantum inuestituram, & præsentasse listam introituum non defectiuā, sed veram, & realem intrā annum, & diem, vel mensem. Primo suadet ex recepta Regnicolarum sententia. Secundo ex lege Regni nostri; Tertio ex recepta consuetudine iudicandi.

Receperunt hanc sententiam Regnicolæ; prout *Andr. d. loco, Capyc. in d. verbo feudorum inuestitura col. fin. Afflicti. in d. cap. 1. S. fin. per quos fiat inuest. & in d. cap. 1. quo temp. miles nu. 39. & 40. Franch. decis. 425. Io. Bapt. Thor. in suo compend. decis. Neap. in verbo feudatarius 22 f. 209. col. 1. p. 1.* Secundo hanc sententiam in Regno expediuit *const. post mortem*, vbi Rex Fridericus imponit tantum necessitatem vassallo denunciandi, de cætero autem, vt de inuestitura dicit, quòd eius cura erit, ideoq; expendo verba constitutionis, dum dicit, post mortem Baronis, seu militis, qui à Comitibus, vel Barone alio baroniam aliquā, vel

vel feudum. tenuerit, quæ in quinter-
 nonibus. Dohanę nostræ: inueniantur
 inscriptis, defuncti mortē per Comitē,
 vel Baronē, à quo prædicta tenuerit,
 excellentiæ nostræ volumus nunciari
 & sic ex his verbis habetur, quod Do-
 minus præcipit tantū denunciari mor-
 tem, non autem dicit, quòd impetretur
 23 inuestitura, Imò contrarium, quia
 quando ad inuestituram transitum
 facit, dicit, q̄ ipse Rex curabit, quod
 probatur ponderando verba illa, quæ
 post illa, Rex dicit, quòd multę dili-
 gentiæ fiant, & peractis verbis, per quę
 diligentias fieri mandat, subdit in hæc
 verba, videlicet si quando à nobis cō-
 tingerit, (vt est moris) literas nostras
 ad eum, à quò feudum tenetur, cura-
 bimus destinare, & quòd id tenet ab
 eo, siuè Castrum, siuè Terra plana sit,
 ei cui nos concessimus debeat assigna-
 re, suscepto verumtamen mādato, nul-
 la mora protrācta, Comes, vel Baro il-
 lud exequi procurabit, recepto tamen
 releuio, &c. sicque videas, quòd quan-
 do Rex transitū facit ad impetrationē
 inuestituræ, non dicit, ut ipse uassallus
 petat, & impetret, sed sibi hoc onus
 assumit, dum dicit curabimus destinare
 literas Comiti, uel Baroni, ut adsignet
 possessionem; Imò amplius ut ipse Ba-
 ro debeat expectare mandatum Regis,
 ergo uideas, quòd onus uassalli est tã-
 tum denunciare mortem, & petere in-
 uestituram, sed illam concedere, & fa-
 cere, onus est ipsius Regis, quia dicit
 curabimus, ergo si Rex non facit inue-
 stituram sibi imputare debet.

Tertio suadetur ex consuetudine
 iudicandi, prout ita fuisse iudicatum
 refert *Vinc. de Franck. d. decis. 405. de*
 qua meminit præfatus *Io. Bapt. de Tbo-*
ro ibidem in uerbo feudatarius in causa
 ¶ *Tiberij de Arnone, cum Illustris. Du-*
ce Seminarie super feudo Caraconisse,
 prætendebat Dux Seminarie duplica-
 rum releuium, ex quo inuestituram
 licet petierit, tamen non impetraue-
 rit, & fuit decisum dictum Tiberium,

non teneri ad duplicatum releuium,
 quia inuestitura petita, & denunciatio
 facta fuerunt intrā annum, & diem, li-
 cet inuestitura facta nō fuisset, ex qui-
 bus in Regno credo, quod amplius in
 dubium reuocari non possit, prout nec
 etiam de iure communi feudorū, & sic
 sufficere debeat tantū petiisse inuesti-
 turam intra annum, & diem, licet ob-
 tenta non fuerit.

25. Declara tamen primo, hanc senten-
 tiam, etiam si post annum petiisset in-
 uestituram, quia adhuc excusatur, si
 petiisset postea, & obtulisset soluere
 releuium, & fidelitatem facere, nisi ve-
 rò Curia præuenisset in petendo dupli-
 catum releuium post annum. *Frecc. d.*
author. 3. num. 7. & nos supradiximus
quæst. 17. & 18. hac ead. par. dum
disputauimus, an admittatur purgatio
moræ aduersus duplicati releuij penā.
26. Declara secundo, etiam procedere
 de iure Saxonico, secundum cuius dis-
 positionem petitio inuestituræ, non ali-
 ter rata est, nisi uassallus petendo inue-
 stituram, offerat se ad præstandum iu-
 ramentum fidelitatis, vt in *articul. 22.*
& articul. 50. Gebenrecht Ludolph. Scra-
der. d. par. 6. cap. 3. num. 7.
27. Declara tertio, vt petitio inuestitu-
 ræ fiat tempore congruo, & debito, &
 petatur cum reuerētia, & honoris præ-
 fatione, vt ait *Vldaric. Zas. de feud. p. 5.*
num. 14. Scheneid. de feud. p. 5. nu. 57. &
seq. Ludolph. Scrad. de feud. d. par. 6. c.
1. num. 19. Rosental. d. conclus. 65. num.
1. Vult. d. loco num. 102. Mozz. de sub-
stantial. feud. num. 62.
28. Qui tamen, post aliorum sententias
 dicūt, quòd primo debet uassallus mor-
 tem prædecessoris denunciare, postea
 fidelitatem polliceri, & postea inue-
 stituræ renouationē petere, vt ex *gloss.*
Scrad. & alijs supra allegatis dicit
Vult. d. loco num. 102. in fine, Rosental.
ibidem ita in glossell. A. dicunt sufficere, vt
 quis denunciando mortem, petat inue-
 stituram, quia sub illa petitione intel-
 liguntur omnia, ad quę de iure uassal-
 tus,

us ob renouationem inuestituræ tenetur ita *Vult. d. loco, & Rosental. ibi in glosell. B. & sic declaratur tex. in d. cap.*

I. quo temp. miles.

Vltimo dicunt præfati DD. *vs Rosental. Vult. Moz.* cæterique, quòd in 29 petitione inuestituræ circa modum, & formam, & verba petitionis debet seruari consuetudo loci, ita *Iacob. de Beluis. in d. cap. 1. S. fin. per quos fiat inuest. ubi Præposit. num. 1. Aluarot. num. 4. Rauen. & alij.*

Est benè verum, quòd vassallus in 30 petitione inuestituræ debet offerre omnia, ad quæ ob renouationem inuestituræ tenetur ex consuetudine locorū, prout in effectu oblata adimplebit *Ludol. Schrader. de feud. d. cap. 3. num. 24. Rosental. num. 8.*

Ideoque cum in Regno nostro debeat soluere releuium, debet illud 31 offerri in petitione, & postea soluere, ita *Rosental. d. conclus. 63. num. 7. cap. 6.* sed non per hoc, si non offeratur, peccat vassallus, quia ad illud ex conditione legis tenetur, etiã quod non exprimitur, & continetur sub illa generali clausula, offert offerenda.

Ex quibus videtur iam satis, suerq; 32 satisfactum sententiæ Afflicti, & aliorum, tum quòd eorū dicta sunt contra Andream, & communem, tum quia non fulciuntur decisionis, & legis auctoritatem, & rationem, prout supra nos deduximus, & videas per multa de hac materia apud *Ludolph. Schrader. d. par. 6. cap. 3.* per multos ferè numeros.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ARGUMENTVM.

Duplicatum releuium an teneatur soluere vassallus, qui intra legitimum tempus inuestituram non petierit, stantè quòd possessio feudi pœnas alium erat tempore mortis, expenditur super hoc autoritas, decisio, & ratio pro negativa sententiã, nisi culpa, vel negligẽ-

tia adesset uassalli, uel si recuperare posset, & quid in anno ad registrandum assensum lite mota super feudo.

S V M M A R I V M.

- 1 **V**assallus successor excusatur, si non petijt inuestituram, dum feudi possessio est pœnas tertium.
- 2 Decisio pro vassallo refertur, ut vassallus condemnatur ad soluendum releuium, feudo existente in posse emptoris, verum vassallo volente relinquere terram, ut contribuat, & soluat hæredi quantitatem solutam pro releuiio.
- 3 Releuium simplex ubi non debetur, nec duplicatum locum habet.
- 4 Annus, lite pendente, non currit ad petendam inuestituram, intellige super feudo.
- 5 Vassallus excusatur si possessio seuat esset pœnas Dominum, & Dominus non interpellaret vassallum, ut feudum recuperaret.
- 7 Vassallus non excusatur, si possessionem feudi pœnas tertium existentem, posset recuperare, & non recuperat.
- 8 Releuium simplex ubi debetur, locum habet duplicatum.
- 9 Annus ad registrandum assensum, non impeditur, si post expeditum assensum, lis esset mota super feudo.

QVÆSTIO XXIV.

Uicet de hac questione nonnulla diximus supra par. 4. quæst. 23. in simplici releuiio, tamen hic resolutiuè respondeas, vassallum succedentem in feudo, cuius possessio erat pœnas tertium tempore petendæ inuestituræ, ut si tempus ad petendam inuestituram esset elapsum, minimè inuestitura petita, nec releuiio soluto, non esse cõdemnandum ad pœnam

nam duplicati releuij, hanc sententiã suadeo, Primo, quia ita censerunt infrascripti DD. qui dixerunt uassallum non existentem in possessione feudi, & non petentem inuestituram intra legitimum tempus, non esse priuandum feudo ob non petitionẽ inuestituræ, & per cõsequens in eius locũ nõ teneretur ad duplicatũ releuium, itã censuerunt *Aluarot. in cap. 1. num. 11. quæ fuit primæ caus. benefic. amittend. Martin. Laudens. in cap. 1. num. 27. quib. mod. feud. amitt. Curt. de feud. par. 4. num. 35. Iacobin. de Sancto Georgio in verbo quidem inuestiti num. 31. Vult. de feud. cap. 7. nu. 81. lib. 1. Syluan. de feud. recognit q. 76. num. 4. Vldaric. Zaf. de feud. p. 7. num. 5. & 6. Io. Scheneiduuin de feud. par. 5. nu. 31. vers. quinto Hartman Pistor. lib. 2. quæst. 27. num. 9. & quæst. 31. num. 1. glos. — S. 32. Gothofred. Anton. disput. feudal. thes. 4. lit. E.*

Ex nostratibus Iul. Clar. in S. feudum quæst. 49. Paris de Puteo de reintegr. feud. cap. 42. num. 3. Frecc. de subfeud. lib. 2. author. 3. num. 8. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. quæst. 26. num. 110. & in puncto allegauit, & ita fuisse decisum refert Anna allegat. 95. per totam, & propriè num. 9. ubi est decisio inter Comitum Policalstri, & Magnificum Fabritium Carrasa, fuit enim in casu prædicto condemnatus Comes ad soluendum releuium, licet feudum possidebatur à Fabritio Carrasa, lite pendente, uerum fuit condemnatus ipse Fabritius ad soluendum dicto Comiti, quicquid prædictam retinere, ex quibus patet, quod teneretur in casu prædicto, tantum uassallus ad unicum releuium, etiã ponderauimus, & hanc decisionẽ supra d. q. 32. & hic etiam facit, quod licet condemnatur Comes, tamen reuera soluit ipse Fabritius, & sic possessor, in cuius onus redundare uidetur dicta solutio, casu quo uellet terram prædictam retinere, si uerò terra ua-

deret ad Comitem, tunc ad ipsum uassallum, & sic Comitem onus soluendi spectaret, uideas de hac re Laurët. Kbirchouium in thesaur. comm. opin. in verbo uassallus lit. V. Afflic. in S. similiter de prohib. fend. alienat. per Feder. in fine, D. Scip. Rouit. prag. 2. S. item uolumus de offic. Procur. Cesar.

Ratio rationis, quia si excusatur à petitione inuestituræ, & sic à simplo releuio, vel si iuxta prædictam decisionem condemnaretur ad simplex releuium, quo nam modo, quaq; uia, duplicati releuij poena locum habere potest, quo casu nec poenæ sunt multiplicandæ, nec inducendæ, maximè in materia releuii, quæ stricta, & odiosa est, & quia duplicatum releuium præsupponit simplex, sed dum non est simplum (si attendimus communem illorũ DD. sententiam) vel si adesset, & solueretur secundam decisionem, duplicati locus esse non potest, cum uassallus excusetur à petitione inuestituræ, ita ex *Anna d. alleg. 95. & alias rationes Frecc. d. author. 3. num. 8. ponit.*

Declarata hanc decisionem, quòd de iure communi feudorum, lite pendente super feudo, non currat annus ad petendam inuestituram, ut post DD. supra allegatos, *Iacob. de Ardigon. titul. quibus mod. feud. amitt. S. quid si uassallus Afflic. in cap. 1. num. 6. in princip. quæ fuit primæ caus. benefic. amitt. Tyracquell. de retract. par. 1. lignag. glos. 10. num. 38.*

Declarata etiam si possessio esset p̄enes Dominum, & Dominus non interpellaret uassallum, ut possessionem recipiat, & recognoscat, quia adhuc excusatur, itã *Laurent. Syluan. d. loco q. 6. num. 5. & q. 67. num. 4. & seqq. Vult. de feud. cap. 7. nu. 81. vers. uerum enim uero Rosental. cap. 6. conclus. 44. num. 3. & conclus. 49. in gloss. B. Gothofred. Ant. d. loco sub lit. F.*

Declarata tamen hanc sententiam procedere quando possessio reperiretur p̄enes tertium, non culpa uassalli, sed

alia ex causa, quia si culpa vassalli dicta possessio esset penes tertium, tunc si passus esset labi tempus, non esset excusandus à poena duplicati releuij, ita arguor ex ratione *Vinc. Anna dicta alleg. 95 nu. 7. ita Iacobin. d. loco, & post eum Angel. conf. 331. in princip. incip. Ill. Paul. de Castr. conf. 158. vol. 2. Alex. conf. 11. in fine vol. 5. Felin. in cap. ex transmissa col. 2. de prescription. Syluan. de feud. recognit. q. 32. conferas huc, quæ dixi d. q. 32. Gothofred. Ant. d. loco.*

7 Declara, vt si vassallus possessionem penes tertium existentem possit recuperare, & non recuperet culpa sua, tunc hoc casu non excusatur vassallus, si tempus labi passus esset. ita post *Barthol. Cepoll. conf. 25. col. 3. tenet Frecc. d. auctor. 3. num. 8. circa finem, dixi d. q. 32.*

8 Et denique in omnibus illis casibus, in quibus possessione feudi apud tertium existente nō excusatur successor à releuio simplo, prout diximus d. q. 32, nec etiam excusatur à duplicato, ea ratione, quia si tenetur ad simplum, & illud non soluit, nec sollempnia egit intrā legitimū tempus, simplum duplicatur, & sic ad duplicatum releuium, tenetur.

6 Vnum tamen, nec prætermittam, quod facit ad hanc materiam, vt per litem motam super feudo, in qua fuit expeditus assensus Regius, non impediatur annus ad registrandū, quo elapso assensus erit nullus, licet perdenitiū litis allegat *Franc. de Ponte conf. 34. n. 6. & seq. vol. 2.*

ARGUMENTVM.

Si intra tempus petendæ inuestituræ moritur pater, & succedat filius, & deinde mortuo filio succedat nepos, vel alter ex lege feudorum, vel inuestitura vocatus, an teneatur succedens soluere duo releuia, dubitatur. Vnicum tamen releuium esse soluendum resolui-

tur. Quid in laudimio pro inuestitura, & si contrariæ adessent decisiones. Idem si releuium esset solutum anno adhuc non completo. Et quid si post annum parua temporis intercapedine occurrente, alter feudatarius moreretur, distinguitur.

S V M M A R I V M.

- 1 **S**tipulationes tot sunt, quot sunt res in contractu deductæ.
- 2 Patre, & filio morientibus intra annum petenda inuestitura, & succedente nepote an duo releuia soluenda sunt n. 5.
- 3 Mortes Vassallorum quot sunt, tot anni currere debent ex DD. sententia, non reiecta contraria.
- 4 Anni decem currere debent, si decem essent successores heredes.
- 5 Releuia duo non debentur, si dua mortes interuenirent, & decisiones referuntur.
- 6 Dua cause lucratiua circa eandem rem concurrere non possunt.
- 7 Tertius successor tenetur suam tantum petere inuestituram, non autem suorum prædecessorum non petentium, & n. 10. ideo vnicum releuium debet.
- 8 Laudimium vnicum debetur, & si plures casus inuestituræ euenissent.
- 9 Adoha, & releuium eodem anno debita non debetur vtrumq; sed alterum, & ita decisum refertur.
- 10 Pluralitas debet evitari quando tractatur de lucro captando.
- 11 Consuetudo loci inspicienda est in Regno, siue regione.
- 12 Releuium vnicum debetur etiam si essent de mortui plures Barones, vel condomini & si dubium esset in Regno illo, si duo, vel tantum vnicum debeatur.
- 13 Successor nouus non tenetur ad aliud releuium, si ante annum elapsum fuisset solutum alterum releuium.
- 14 Duplex onus feudatario imponi non debet ne feudum illi inutile sit.
- 16 Subuentio vna debetur, & si duo casus detem-

- petenda subventionis eodem anno euenissent.
- 17 Releuia duo deberi irrationabile est, & ad rationem debet reduci.
- 18 Releuium integrum debetur non deductis oneribus, quando duo releuia deberi accidisset eodem anno.
- 19 Releuia duo debentur si post legitimum temporis spatium, moreretur alter feudatarius, non adhuc soluto releuio à suo prædecessore.
- 20 Duo releuia non debentur quando primū releuium non fuit solutum, ex non contētu, vel non malitia.

QVÆSTIO XXV.

Releuium à succedere ob mortem soluitur, & quot sunt res in contractu deductæ, tot sunt stipulationes, dicunt ciuilibz, &

- lingua linguis referenda sunt, idē
- 2 quæro si intrā annum petendæ inuestituræ à Titio ob mortem patris, moriatur ipse Titius, & succedat nepos, vel alter proximior vocatus à lege feudorum, vel ex inuestitura, an iste tertius successor teneatur ad duo releuia soluenda, vnum ob mortem patris Titij, & alterum ob mortem aui, cum duę mortes intercesserint feudatariorum, & singula singulis referendo, videbatur dicendum duo releuia esse soluenda.
- 3 Tum secūdo, quia quot sunt mortes Vassallorum, tot anni debent currere ad petendam inuestituram successoris, secundum vnam DD. sententiam magis veriorē, prout dixerunt post Andr. in cap. 1. num. 2. vers. veluti si mors, & propriè ibi debet petere inuestiturā sicut successor successoris, tit. quo temp. miles, &
- 4 ibi apertioribus verbis hoc dicit, etiā si decem essent hæredes, decem anni currere debent, dixit Chassan. in consuet. Burgund. tit. dez fiedz, rubr. 3. S. 1. ibi

de dans l'an, et iour, vers. quæro num. 3. in fine, & post eum Franc. Sonsbecc de feud. par. 11. num. 12. Iacob. de Beluis. in cap. 1. vers. quaritur quid si miles, quo temp. miles, & vers. tu dic, ubi Afflic. nu. 15. vers. & primo, circa medium. Iacob. de Ardizon. tit. quibus mod. feud. acquir. Petr. Nicol. Moz. de substantial. feud. nu. 45. & num. 49. Zas. de feud. p. 7. num. 7. Io. Borcholten de feud. cap. 8. nu. 8. dicens Andreæ sententiam, contra glossam esse veram in d. c. 1. quo temp. miles, in verb. veluti mortis, & glos. sententiā reprobaram esse affirmat Io. Scheneid. de feud. par. 1. nu. 31. & post istos Hartm. obseruat. feudal. 12. vers. item si vassallus moriatur ergo si duo anni currere debent, videtur quod solui debent duo releuia, ad finem vt vna determinatio respiciens plura determinabilia, censetur æqualiter terminasse, & singula singulis referendo, prout ita videtur tenere Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 628.

- 5 Verū enim uero licet hæc vera sint, vt duo, vel tot anni, quot mortes euenierint, debeant currere ad petendam inuestituram (licet aliter videatur sentire glos. prædicta, & alij,) tamen non per hoc sequitur consequentia, ergo duo releuia solui debent, quod negatur; nam feudum non debet duplici onere releuij grauari, & nihil remanere penes successorem, prout dixit Affl. in cap. 1. nu. 15. quo temp. miles, ex doctrina Ifern. & Frecc. d. author. 3. num. 6. Iacobus de Ayell. de iure adoha num. 78. vt vnicum rātum releuium debeatur;
- ¶ prout ita decisum refert Anna allegat. 95. num. 13. non obstante, quod mortes duorum Baronū interuenissent, Num. Pellic. in consuet. Auerf. in addit. ad cap. x. addit. iucip. adde, quod si mulier, & post Iacobum de Ayell. itidem fuisse decisum,
- ¶ vt vnicum releuium deberetur, refert in casu prædicto Reg. Moles decis. 3. sub tit. de iure releuiorum, manuscripta, ea
- 6 nimirum ratione, quia essent duę causæ lucratiuè circa eandem rem, quæ

concurrere non possunt, *ut per Bartol. in l. Mauus, S. duobus, ff. de legat. 2. num. 13.*

Sequuntur, & hanc sententiam Vleramontani, prout fuit *glaf. — tit. 1. S. 22. num. 113. Ludolph. Schrader. de feud. p. 6. cap. 3. num. 26. Rosental. cap. 6. conclus. 66. num. 10. Henrig. Goeden. conf. 25. cent. 1.* Huius autem sententię rationes sunt, quia dum releuium soluitur prout inuestitura, & hoc casu iste
7 tertius successor tenetur suam tantum petere inuestituram, nec sui prædecessoris, qui iam defunctus est, & debebat in feudo succedere, *ut notat Andr. de Isern. in d. cap. 1. S. sed & res, per quos fiat inuest. & in cap. 1. S. similiter col. 2. de capitul. Corrad. Vnde deducit Frecc. d. num. 6.* quod cum vna inuestitura petenda sit, vnicum tantum releuium solui debet.

Quod maximè admittit *Schrader. d. loco num. 26. circa medium*, dicens semper enim, quod pacto, vel st. tuto, (prout est in Regno nostro) releuium, laudimium, vel pecunię aliquid solui debet prout inuestitura, & plures casus petendę inuestiturę enenirent, tam ex parte Vassalli, quam ex parte Domini, vnicum tantum laudimium prout vna inuestitura soluendum est, *argum. tex. in l. quod constitutum, ff. de milit. test. ex tex. in l. 1. S. is qui, ff. de exercit. actione.* Item facit simile, quod alias diximus,
9 vt si vno, eodemque anno duo onera essent feudatario imposita, vt solueret, vt potè releuium, & adoha, tunc vnicum tantum à Curia exigitur, vel releuium,
¶ vel adoha, *ut decisum refert Afflic. in d. cap. 1. quo temp. miles, num. 15. in fine*, ex ratione supra allegata, nè feudum prout illo anno, sit inutile vassallo, cum apud eum remanere debet medietas fructuum, vt viuere possit, quod non esset, si duo releuia in casu nostro soluenda essent.

Insuper facit ad hanc decisionem
10 ratio illa, quod semper, & quis certat de lucro captando, debet euitari plu-

ralitas, *l. si cum dotem, S. si pater, ff. solut. matrim.* ideo dum vassallus certat lucrari vnā partem fructuum prout suis alimentis, meritò est euitanda pluralitas onerum, ita deduco ex *Afflic. d. loco num. 16.* quia quanto minus potest, debet Vassallus grauari.

De qua conclusione, siue decisione dicas, quod hodie amplius non est dubitandum, nec ambigendum, quia duplex releuium non esse soluendum, iam est decisum, cum quia, si adhuc non esset clarum, vtrum nè debeat, inspiciendum est, quod est conuentum in illa regione, siue Regno, in quo est feudum *Balda. in cap. 1. S. si qua, de pace Constantin. Iacob. de Sancto Georgio in verbo qui quidem inuestiti num. 65. argum. tex. in l. semper in stipulationibus, & ibi Decius ff. de regul. iuris*, sed in hoc Regno nostro vsitatur semper, ne duo releuia, vel duo onera debeantur eodem anno super feudo, *ut dicit Afflic. d. loco num. 15. in fine, & ego alibi in hoc tract. dixi q. 20. p. 2.* ergo & hoc casu etiam ex consuetudine Regni nostri duo releuia solui non possumus.

12 Amplia, vt non solum si moreretur pater, vel filius, sed etiam si moreretur nepos, & alij condomini, quorum alter alteri succederet ex ead. ratione, prout dicit *Reg. Moles ubi supra.*

13 Quinimo, etiam si esset dubium in loco illo, in quo feudum situm est, & variè esset vsitatum, vt aliquando duo releuia essent soluta, aliquando vnicum tantum, nam adhuc semper est iudicandum, vnicum tantum releuium deberi, ita ex *Afflic. d. loco num. 15. & Henrig. Goeden. conf. 25. decidit Ludolph. Schrader. d. loco num. 26. circa finem*, semper, nam releuium pro vassallo benignior facienda est interpretatio *Afflic. d. loco num. 16.*

Ex quibus etiam videtur amplianda hæc conclusio, vt nouus successor
14 non teneatur soluere aliud releuium, si eod. anno, quo moritur feudatarius, fuisset solutum releuium antequam
annus

annus esset elapsus, & in eod. anno postea alter feudatarius moreretur, quia non obstante, quod releuium reperitur solutum, & inuestitura facta, nõ debet iste nouus successor alterum releuium soluere, quia hoc casu militant omnes rationes supradictæ, & præcipuè duplici oneris eodem anno grauarii feudum.

15 Quod si alias iudicaretur, dixi *Frecc. d. author. 3. num. 26.* quod esset durum eodem anno dari duplex onus feudatario, eique feudum inutile esse.

Nec obstat, quod posset dici, quod dum inuestitura facta fuit, & perfecta in persona primi defuncti, ergo & de nouo iste nouus successor tenetur petere, & perficere, hoc enim contrarium tollit *Freccia* ex alio simili, nempe ex subuentionis materia, quod si eodem anno euenirent duo casus petendæ subuentionis per baronem à vassallis, & si habuerit vnã subuentionem, & postea eueniret casus petendi alteram, tunc adhuc istam secundam petere non potest, licet prima fuisset perfecta.

Tum etiam, quia hic casus videtur 17 satis irrationabilis, dicit *Frecc.* & non consideratus à consuetudine; idem ad rationem debet deduci, quæ ratio dicitur ne feudatarius duplici onere grauetur eodẽ anno, licet *Frecc.* de rigore admittat, vt vtrumque releuium debeat, tamen persona succedens dicit, quod adstringitur pro medietate fructuum, & sic pro vnico releuio.

Et bene verũ in casu predicto, pro- 18 ut dicit *Frecc. d. loco num. 6.* quod & si alias ex releuio deducenda sunt onera, maximè quæ debentur Curie, vt diximus supra par. 1. q. 13. tamen quia de rigore deberetur duplex releuium, fiscales non admittunt deductionem predictam, sed exigunt totum releuiũ, & sic deductionem compensant cum altero releuio debito, & in summa semper fieri debet interpretatio, vt vnicum tantum releuium debeat.

19 Quam conclusionem declara etiã;

vt si post annum, & diem, immediatè, pauco interlapso tempore, moriatur alter feudatarius, non petita inuestitura, vel si petita, non adhuc soluto releuio, tunc si inuestitura nõ esset petita, & annus esset elapsus, certè iste nouus successor petendo intra suum annum, videtur vt successor teneri ad duplicatum releuium ob non petitam inuestituram per defunctum, dum exequutio releuij fit contra quẽlibet successorem, & feudi possessorem, si verò inuestitura esset petita, adeo vt cessaret pœna duplicati releuij tunc dicerẽ, quod duo releuia deberentur ab isto nouo successore, vnum ex persona defuncti, alterum ex persona sua, ratio me mouet, quia mors euenit, elapso anno, & sic diuersa est ratio à præcedenti casu, & tempus fuit perfectum in persona defuncti, & per consequens vnũ releuium soluet ex persona defuncti, vt dixi, alterum ex persona sua, ita videtur concludere *Bammacar.* in quadam additione manuscripta ad *Andr. de Isern. in cap. 1. num. 2. quo temp. miles, super illis verbis, debet petere inuestituram, sicut successor successoris, sed postea dicit Bammacar.* Cogitandum.

20 Ego verò dicerem, quod si paruũ tẽpus post annũ esset elapsus, & moreretur alter successor, solui non debet duplex, nec duplicatum releuium, quia paruula mora non debet esse in consideratione, & consideratur idem tempus, nisi fuerit ex contemptu, vel malitia, quia semper cum vassallis benignè egendum, non tanquã cum infestis, nec eos angustiare ex temporis lapsu, vt diximus.

De qua quæstione, memini me quõdam disseruisse cum erudito viro D. Io: Baptista Filingerio Milite Neapolitano ex Illustris. Platea Nidi, Aduocato Sacr. nostri Consilij, humanitate omnibus charo, diuersarum scientiarum genere ornato, amico, & Domino meo semper obseruando, Sed ne discedas à priori sententia decisa, quia rationabilis.

A R G V M E N T V M.

Vassallo intra annum, & diem, vel mensem inuestituram nō petente, eò quod impeditus fuit, an contra eum fiscus duplicati releuij pœnam exigere possit, variè referuntur DD. sententiæ, Alij dixerunt impedito ob iustum impedimentum non currere tempus, Alij currere, sed restitutione succurrendū esse, Alij vt non currat, quæ vti magis æquitati, & veritati consona retinetur, satius autē erit, vt impeditus protestetur, Et quid si impedimentū causetur ex parte Domini, vel parte vassalli, Et si impedimentum esset notorium, an protestatio esset necessaria.

S V M M A R I V M.

- 1 **T**empus petende inuestiturse, an currat legitime impedito referuntur discordantium sententiæ.
- 2 Impedito ad petendam inuestituram annus currit, sed restitutio postea datur.
- 3 Tempus omne in dubio præsumitur continuuum.
- 4 Impedimenta facti sunt, & tempus minimè impediunt.
- 5 Impedito ex iusto impedimento, tempus nō labitur, imo excusatio concedenda ipsi iure, & num. 14.
- 6 Anni spacium vassallo effluxum ad petendum inuestituram, vtile est.
- 7 Terminus legalis nunquam fit peremptorius.
- 8 Sententiæ DD. dicentium, tempus non esse elapsum vassallo in dubio sequenda est.
- 9 Impedito non currit tempus, si de impedimento ipse protestetur.
- 10 Impeditus ex facto Domini nō habet opus protestatione.
- 11 ex suo facto, debet se protestari.
- 12 Protestatio opus non est, quando impedi-

mentum esset notorium.

- 13 non est necessaria, siue impedimentum proueniat ex parte Domini, siue ex parte vassalli.

Q V A E S T I O XXVI.

Diximus supra p. p. q. 23. Vassallum non petentem inuestituram, fidelitatemq; non pollicendo intra annum, & diem, præfixumq; iam tem-

pus labi patientem, pœna duplicati releuij esse multandum, quæro an hæc regula sit perpetua, adeout impeditos, & non impeditos comprehendat.

In qua quæstione DD. diuersas sequuti sunt sententiæ. Alij dixerunt tempus currere non obstante impedimēto, sed postea impedito succurrendum aduersus lapsum temporis remedio restitutionis in integrum. Alij dixerunt impedito impedimēto iusto, tempus non currere.

Dixerunt nonnulli hoc tempus anni currere impedito, nullamq; merere excusationem ob impedimētum, quin annus non labatur, sed elapso anno ad pœnam euitandam, ei succurrendum esse per viā restitutionis in integrum aduersus effluxum temporis, vt valeat postea deinde petere inuestiturā, omniaq; facere, vt post alios latè fundat Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 75. & quod dixit q. 49. idem Syluan. vbi alios allegat, quasi quod huius sententiæ fundamenta sint, tum quia omne tempus in dubio continuuum esse præsumitur, & regulariter iudicatur, vt supra diximus p. p. q. 23. tum quia impedimenta facti sunt, ideoq; cursum temporis minimè impedire, dixit Bartol. in l. vnus ex socijs, S. fin. ff. de seruit. rustic. prædiorum, quem ad hoc allegat Syluan. d. q. 25.

Reliqui contrariam docuere sententiā,

5 **tiam, & veriolem, vt impedito iusto de impedimento, anaus in eius præiudicium non labatur, imo excusandus, nec aliqua opus esse restitutione in integrum, sed ipso iure tutum remanere à poena priuationis feudi, & sic duplicati releuij, hanc sententiam docuere infra citandi DD. ex ratione, tum quia hoc expressè suadet *tex. in cap. 1. quo temp. miles, ibi in vers. nisi iusta causa interuenit*, quem *tex.* prò basi, & fundamento tenent DD. ibi. Tum**

6 quia hoc anni spatium utile est, & ideò impedito non currit, vt docuimus supra q. 23. p. p. Tum quia terminus legalis numquam sit peremptorius, si de legitimo impedimento constet, prout

7 dixerunt Bald. in cap. 1. S. fin. nu. 2. vbi Iacob. Aluarot. num. 2. Matth. de Afflict. num. 7. vbi Præposit. num. 1. de prohib. feud. alienat. per Lothar. quibus rationibus, & alijs attentis in eam iure sententiam, *glos. in d. cap. 1. quo temp. miles*, quam ibi lequuntur Iacob. de Beluis. Nicol. de Neap. Bald. num. 1. & post Andr. de Isern. Iacob. Aluarot. ibidem num. 12. Martin. Laudens. num. 10. & 11. Præposit. num. 4. latè Afflict. per illam columnam in d. cap. 1. quo temp. miles, vbi cæteri hanc eandem sententiam docuere Petr. Nicol. Mozz. de feud. substantial. num. 45. Iacob. de Ardiz. rubrica 45. Ludolph. Schrader. de feud. par. 6. cap. 2. nu. 50. & 64. vbi num. 50. in specie contrariam sententiam reijcit, & hanc sequitur Rosental. d. cap. 6. concl. 46. n. 3.

8 Quæ sententia vti magis iuri, & æquitati consona, sequenda in dubio est, cum etiam, quia longè maiorum Doctorum numero, & authoritate fulcitur, & contrariam esse reijciendâ, prout reijciunt præfati DD.

9 Sentiant tamen nonnulli, declarantes hanc sententiam, tempus non currere impedito, dummodo de impedimento protestetur, *ex cap. fin. vers. protestatione facta, de appellat. l. fin. C. de his qui per metum iudic. non appellant, Misinger. obser. 59. tit. 1. cent. 3. Laurent. Syl-*

ant. d. q. 75. refert alios Rosental. d. loco lit. F, à lit. G, quorum sententiam de consilio, non autem de iure esse sequendam, suadet idem Rosental. d. n. 4. & seq. vbi alios allegat.

Distinguit tamen Ludolph. Schrader. d. loco n. 43. impedimenti causam, quod aut impedimentum causatur ex parte Domini, aut ex parte Vassalli, quod si

10 causatur ex parte Domini, vt quia absens, vel locum tutum non præbet Vassallo, tunc dicit, quod protestatione opus est, *argum. tex. in l. 2. C. de his qui per met. iudic. non appell. cap. fin. vbi Bal. & Decius extra de appellat. Quòd*

11 si ex parte Vassalli impedimentum proficiscatur, tunc protestatio non est necessaria, quia sine protestatione tutus est, vt post alios Alex. Ias. Imol. Dec. in d. cap. fin. de appellat. Felin. in cap. venerabilis num. 7. extra de iudicijs, Schrader. d. loco num. 43.

12 Declara tamã has sententias, quod si impedimentum esse notorium, & procederet, tam ex parte Domini, quã ex parte Vassalli, tunc in hoc casu sufficit, quod sit notorium ad finem vt protestatio non sit necessaria, *Præposit. in d. cap. 1. num. 7. quo temp. miles, Felin. in d. cap. ex transmissa nu. 7. de prescript. Ludolph. Schrader. d. loco nu. 43. & 44.*

13 Quam Schraderi sententiã in distinctione prædicta emanatam, reijcit Rosental. d. loco nu. 6. vt siuè impedimentum proueniat ex facto Domini, vt nec protestatione opus sit, ex authoritate *Præposit. in d. cap. 1. Sylluan. d. q. 89. num. 13. Vult. de feud. cap. 7. num. 87. lib. 1. hoc idem affirmare videtur Afflict. in d. cap. 1. num. 38. quo temp. miles, Marc. Apt. Bardus de temp. utili, & continuo cap. 9. num. 2. Siuè impedimentum interuenit ex parte Vassalli, vt dicunt iam citati DD. cæteriq; quos refert, & sequitur Henrich. à Rosental. d. loco in glosell. H. prout ex illis affirmant Ioachim Misinger. obser. 59. vers. tertius casus cent. 3. Herm. Vult. d. loco num. 87. cæterique passim ibi allegat.*

Quibus

Quibus sic relatis, non discedas ab illa communi DD. sententia, communiiori calculo Doctorum sequuta, vt impedito anni tempus non currat, etiã nulla urgente necessitate protestandi, durante impedimento, ex rationibus de quibus supra.

ARGVMENTVM.

Tempus ad petendam inuestituram elargitum, an possit minui, vel prorogari, & an de cõuentione partium, & posthabita nonnullorum sentẽtia, affirmatur prorogari posse. Diminui autem an possit distinguitur de volũtate Domini, & vassalli, accedente causa. Duplicatum autem releuium in tempore abbreviato an possit exigi, distinguitur. Et quid si ex consuetudine Dominus abbreviaret anni spatium. Et an minui, vel prorogari in præiudicium Vassalli possit.

SVMMARIVM.

- 1 **P**ROna duplicati releuij an debeat elapso tempore, quod fuit diminutum, vel prorogatum à Rege n. 17.
- 2 Tempus petende inuestiturae, quia à lege inductum, prorogari non potest, ex vna sententia DD.
- 3 potest prorogari à Domino sine consensu vassalli, & num. 6.
- 4 potest prorogari à Domino accedente consensu vassalli, & Domini, & de ratione num. 5.
- 7 Petitio inuestiturae continet honorem vassalli, idẽo tempus ad illam prorogari non debet sine consensu vassalli, sicut nec vassallus in præiudicium Domini.
- 8 Tempus petende inuestiturae non prorogatur, secus autem soluendi releuium.
- 9 regulariter non potest diminui.
- 10 diminui non potest inuito

- vassallo, nisi ex iusta causa, & n. 17.
- 12 Tempus concessum ad fauorem alicuius ex iusta causa, ab illo non debet auferri.
 - 13 ad soluendum releuium non potest diminui à Domino.
 - 14 Creditor ante diem excuti non potest.
 - 15 Tempus ad petendam inuestituram potest minui si adesset lex in contrarium.
 - 16 de voluntate vassalli, sic etiam in duplicato releuio.
 - 17 Duplicatum releuium debetur elapso tempore conuentionali, si ita esset conuentum & num. 18.
 - 19 non debetur elapso tempore conuentionali, si nil de duplicato releuio esset conuentum.
 - 20 Inuestitura Regni Neapolitani concessa fuit, non obstante, quod tempus conuentionale fuit elapsum.
 - 21 Tempus petende inuestiturae, & soluendi releuium potest minui, ex consuetudine loci.
 - 22 Dominus diminuens, vel prorogans tempus petende inuestiturae, vel soluendi releuium in præiudicium vassalli, debet priuari proprietate feudi.
 - 23 Dominus abbrevians tempus petende inuestiturae in præiudicium vassalli, amittit ius suum erga vassallum.
 - 24 Vassallus potest abbreviare tempus soluendi releuium Domino.

QVÆSTIO XXVII.

Regulariter tempus ad petendam inuestituram ob mortẽ ex c. 1. de cap. Corrad. & cap. 1. S. fin. de prohib. feud. alienat. per Frideric. est annus, & dies si pa-

ganus etlet petens, si miles annus, & mensis, vt firmauimus supra p. p. in quaestione illa de tempore, ad inuestituram petendam, præfinito, quo elapso tempore, non adimpletis ijs, quæ requiruntur intra annum fieri, vt supra

docui-

1 docuitur, releuij duplicati poenam esse vassallo infligendam, quæro itaq; ac hæc poena duplicati procedat etiã in casu, quo Rex diminueret, vel extenderet tempus prædictum, & post diminutũ, vel extensum annũ, vassallus sollemniam inuestituræ non adimpleuerit, & releuium simplex non soluerit intra dictum tempus, pro qua resoluenda quæstione distingo.

2 Primo videndum est, an hoc tempus minui possit, vel extendi per Regẽ, Bald. in cap. sancimus, quo temp. miles ex tex. in l. epistola S. fin. ff. de pactis ex l. quæro S. inter locatorẽ ff. locati dicit, quod hoc tempus cum sit à lege inductum, prorogari non potest, quã Bald. sententiam sequuti sunt, Thom. de Marin. de generibus, & qual. feud. tit. 2. nu. 52. vbi communem hanc refert, & allegat Andr. de Isern. in cap. sancimus, quo temp. miles, Georg. Matt. in repet. clement. sape col. 3. de verborum significat. idem Bald. in l. fin. S. hæc quidem, C. de iure deliberand.

3 Ex Ultramontanis Ferrar. Montanar. lib. 3. de feud. versic. sexto, sed & tempus lo. Borcholtten de feud. cap. 7. nu. 36. lo. Scheneiduuin. de feud. par. 5. num. 56. & approbatam esse sententiã dicit Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 57. nu. 1. atterens sine consensu vassalli posse Dominum prorogare terminum ad petendam inuestituram, ita etiam dixit Schrader. de feud. par. 6. cap. 2. ad nu. 7. hi omnes tractant, quando hoc tempus minui, vel prorogari potest, ideo distingo.

Primo, videndum est, an hoc tempus possit prorogari, & quando.

Secundo videndũ est, an hoc tempus possit minui, vel coartari, & quando.

4 Et priusquam ad horum capitulum descẽdam examen prædicto, quod accedente, & voluntate Domini, & vassalli, potest hoc tempus, & minui, & prorogari, prout communiter tenent Andr. de Isern. in cap. 1. nu. 1. 2. quo temp.

miles, vbi Aluar. num. 14. Afflict. num. 12. Præposit. num. 13. Thom. de Marin. de generibus feud. tit. 2. num. 53. & seq. 54. Petrus de Rauen. in d. cap. 1.

5 Ex Ultramontanis hanc docuerunt sententiam Iacob. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti præstiterunt num. 44. Chassan. in consuet. Burgund. rub. 3. S. 1. in verbo de dans l'an, & iour n. 6. lo. Borcholtten de feud. par. 1. cap. 7. numer. 36. Schrader. par. 1. cap. 2. numer. 7. & 81. Vult. de feud. lib. 1. cap. 7. num. 67. Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 67. nu. 1. tit. quib. mod. feud. acquir. ea ratione, quia fuit inductum, & fauore Domini, & vassalli. Fauore Domini, tum quia annus tantum est elargitus, tum quia illo elapso, duplicatur releuium. Fauore vassalli, quia molestari non potest intra dictum tempus, & sic alter in alterius præiudiciũ minuire, vel extendere non potest, quod fallit de vtriusque voluntate, vt infra nu. 7. & seqq.

6 Et ad primũ caput redeundo, dico, hoc tempus ad petendum inuestiturã, & soluendum releuium, posse per Dominum prorogari, tum quia cum hoc tempus sui comodum respiciat, meritò ipsi renunciare potest, tum quia, & si poenam totam duplicati releuij remittere potest, quod maius est, ergo tanto fortius potest facere, quod est minus, nempe dilationem vassallo dare, cum ead. subsit ratio, ergo idem ius, itã Affl. in d. cap. 1. nu. 9. sequitur Thom. de Marin. d. loco num. 54. vers. an autem dictum tempus quicquid id contrarium dixerit Bald. d. loco supra allegato, nec in hac prorogatione requiritur consensus vassalli, cum consentire dicatur, dũ in sui fauorem vertitur negotium.

7 Verum quoad petitionem inuestituræ, quæ fit cum honore vassalli, adgnosco vnã difficultatem, quia vassallus venit honoratus, dum de feudo inuestitur, quia feudum nobilitat feudatarium, & si videtur, quodammodo præiudiciũ vassalli in dicta prorogatione, ideo hac moti ratione nonnulli dixerunt,

xerunt, sicut vassallus non potest prorogare inuito Domino, ita nec Dominus inuito vassallo, ira dixerunt post *Aluarot. Præposit. Afflict. in cap. 1. S. nulla, per quos fiat inuest. & in cap. 1. in princ. quo tem. miles, Iacob. in d. verbo qui quidem inuestiti num. 40. Ludolph. Schrader. d. par. 6. cap. 2. num. 7. Herm. Vult. d. loco num. 63. & alia ratione, quia sicut nec vassallus potest prorogare inuito Domino, ita nec Dominus inuito vassallo Vult. d. loco num. 63.*

8 Sed considerarem, quod hoc tēpus duplici via consideratur, altera ad petendam inuestituram, altera ad soluendum releuium, primo, eò quod honor vassalli videtur dilatatus, tunc esset dicendum, quod non posset prorogari, sed hoc non firmo, quia adhuc dicitur successor in feudo, & gaudet prærogatiuis feudatarij, quæ retrorahuntur per inuestituram, cuius diē si vassallus vult differre, hæc dilatio Domino nocere non debet; Secunda via, quæ dicit ad releuium soluendum, tūc hoc casu dico, quia vassallo imputandum, si nollet hac dilatione gaudere, & in hoc penes me nulla extat difficultas.

9 Quoad secundum, si hoc tempus posset diminui, dico regulariter diminui non posse sine uoluntate vassalli, quia cum hoc sit tempus concessum fauore vassalli, idē abbreviari nō potest, sed distinguo, aut diminuitur uoluntate Domini tantum; Aut si uoluntate utriusque.

10 Primo casu de uoluntate Domini tantum, vassallo non consentiente, certum est, quod hoc tempus nequam minui potest, sinē iusta causa, *Andr. de Ifern. in d. cap. sancimus nu. 72. ubi Aluarot. num. 14. vers. quero, Afflict. num. 12. & Præposit. nu. 9. & Io. Franc. de Ponte decis. 1. nu. 8. Ifern. d. S. est. & alia num. 4. ubi Afflict. num. 6. Aluarot. num. 14. Thom. de Marin. d. tit. n. 2. u. 54.*

Quibus addo permultos Feudistas, qui eandem *Andr. de Ifern. sequuti do-*

cuere sententiam, prout fuit *Petr. de Rauen. in d. cap. sancimus, Iacob. de Beluis. in S. est & alia ve. sic. interim ego, Iacob. Ardizon. in sum. tit. quibus mod. feud. amict. rub. ex quo temp. annus currit Iacob. in verbo qui quidem inuestiti præstiterunt num. 33. Sonsbeck. de feud. part. 1. r. num. 10. Io. Scheneid. de feud. p. 5. num. 56. Laurent. Syluan. de recognit. feud. q. 1. 5. Ioan. Borchol. de feud. p. 1. cap. 7. num. 36. Schrader. de feud. d. par. 6. cap. 2. num. 2. & seq. Ferrar. Montanar. lib. 3. de feud. cap. 6. vers. sed & tempus, Herm. Vult. de feud. d. cap. 7. num. 62. cateriq; passim.*

Limita primo, nisi iusta suaderet
11 causa, quia tunc ex causa potest Dominus hoc anni spatium abbreviare, ita *Andr. de Ise n. d. cap. sancimus nu. 4. Aluarot. num. 14. Afflict. num. 6.* ea ratione,
12 quia tempus concessum ad fauorem alicuius ex lege, & sic legale, ei non debet sine causa auferri, *cap. indultum, & ibi Dynus de reg. iur. in 6. Bart. Alex. Ias. cateriq; in l. 2. ff. reiudic. Thom. de Marin. d. loco num. 54. in princip. tum*
13 quia, si consideramus circa solutionē releuij, dico, quod dum est dilatio concessa fauore creditoris, & sic Vassalli, ergo eo inuito tolli non potest, vulg. iuribus, quinimmo hoc debitum non
14 est purum, sed in diem, quo casu, inuito creditore, ante diei euentum, exigi non potest, *S. omnis, inst. de verborum obligat. l. qui hoc anno, l. cum qui, S. quoties, ff. de verb. obligat.*

Secundo limitat *Afflict. nu. 10. vers.*
15 *fallit primo, si adesset aliqua lex dictans quod non obstante tempore legali in contrarium, iudex posset statutum tēpus propria authoritate minuere, firman hoc ex iuribus ibi allegatis.*

Aut de uoluntate vassalli, & dico
16 ex ratione illa, quod cum sit in eius fauorem inductum, meritō illi renuntiare potest, ex iuribus ibi allegatis, tenet *Afflict. in d. cap. sancimus nu. 10. & 11. Iacob. de S. Georgio in d. verb. qui quidem inuestiti num. 23. Io. Scheneid. d. loco nu. 56. & tunc statim post hoc tempus abbre-*

abbreviatum, releuium soluet, *Iacob. de Ayell. in d. tract. de iure adoben. 76.*

17 Declara tamē, quid si tempus esset prorogatum, vel diminutum, vel ex iusta causa, vel magis ex conventionione Domini, & Vassalli, vel Vassallitantiū, quid faciendum circa duplicatum releuium elapso dicto tempore sic abbreviato, vel prorogato, cum eo casu videatur iam discessum à pœna statuta, ex lege communi, dum ex eius temporis rigore discessum est.

Ego tamē distingo, quod aut post dictum tempus abbreviatum, vel prorogatum fuit contentum de pœna, vt soluatur, ac si non esset facta dicta prorogatio, vel diminutio. Aut nulla facta mentio est de pœna.

18 Primo casu, quando pœna est appositā post dictum tempus sic abbreviatum, uel prorogatum, & sic post dictū tempus conuentionale, dicas, q̄ standū est regulæ, dicētis esse locum amissioni feudi, vel duplicati releuij, secundū ea, quæ tradit *Andr. de Ifern. in d. cap. sancimus in princip. sequitur ibi Afflic. num. 11. & 12. Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 17. Schrader. d. loco nu. 5. Rosental. hum. 4. Roland. à Valle. cons. 18. num. 13. & 14.*

19 Aut nulla est appositā pœna, sed tantum conuenerunt Dominus, & Vassallus de tempore petendæ inuestituræ, & soluendi releuium, tunc quia post dictum tempus elapsum, caducitas non habet locum, ideò nec solutio duplicati releuij, ita ex *Andr. de Ifern. Affl. num. 26. quo temp. miles, cæterisq; longo apparatu allegatis, tenet Io. Franc. de Ponte d. decis. 1. in casu inuestituræ Regni Neapolitani à summo Pontifice petendæ, & secundum ibi allegata* 20 per eum inuestitura concessa fuit, lapsu temporis conuentionalis, non obstante *Schrader. d. loco num. 5. sequitur Philipp. Pascal. de patr. potest. p. 4. cap. 1. nu. 12. qui postea effectus est Regius Consiliarius, & die 18. Februarij 1625 adeptus est possessionem officij in S. C.*

Intellige tamen supradictam conclusionem, vt non possit Dominus inuito vassallo, hoc tempus minuere, non procedere, si ex consuetudine loci, vel Prouinciæ permitteretur Domino talem abbreviationem facere, prout est in Saxonia, quia tunc, nulla adiecta pœna, post lapsum temporis statuti erit locus dispositioni temporis legalis, nempe caducitatis feudi, prout de tali consuetudine, & ita de iure cautum, testatur *Herring. Goeden. conf. 25. lib. 1. Herm. Vult. d. loco nu. 62. Schrader. ibidem nu. 6. de Ponte d. decis. 1.*

22 Quod si Dominus absque iusta, & probabili causa hoc tempus petendæ inuestituræ dilatauerit, vel arctauerit in præiudicium Vassalli, tunc ex regula dictante, Dominum, & Vassallum ad imparia iudicandos non esse, de qua *Afflic. dec. 129. eo casu Dominum feudi proprietate priuandum esse censuerunt Iacobus Aluarot. Preposit. Afflic. in cap. 1. S. nulla, per quos fiat inuestitura, & in d. cap. 1. in princip. quo tempore miles, Iacobus. in verbo qui quidem inuestiti nu. 40. glos. in d. S. nulla, quo tempore miles, Iacob. Aluarot. in d. cap. sancimus, num. 14. vers. quare quid si miles, prout est statutum in partibus Saxoniz, prout dicitur eius statutum articulo 22. Ludolph. Schrader. d. loco num. 6. Vult. d. loco num. 62. de quo meminit Herring. Goeden. d. conf. iam allegato, dicens, quod* 23 Dominus abbrevians dictum terminū in præiudicium Vassalli, ius suum amittere debet erga vassallum.

24 Quod si Vassallus ante annum elapsum petet inuestituram, & soluet releuium, potest hoc facere, & non præiudicabit Domino, qui semper de hac anticipatione certè erit contentus, prout supra dixi ex *Iacob. de Ayell. d. n. 76.*

Ex quibus remanet firma de iure conclusio, quod terminus anni, & diei nec extendi, nec minui potest regulariter in præiudicium Vassalli, vel Domini.

ARGVMENTVM.

Successor in feudo, ignorans mortem sui prædecessoris, ideoq; temporis inuestituræ petendæ, releuijque soluendi elapso, an duplicati releuij pœna multandus, proponitur, An ignorantia mortis excuset, & quando à petitione inuestituræ, Et quid si post tempus legale est appositæ pœna, ut non detur purgatio moræ, Contrarium tamé statuitur ex frequentiori DD. calculo, Nisi uassallus ignorasset in iure, Et qd in factò, Et quid ratione rei, uel si ignorasset se esse in gradu successibili, uel si esset dubium inter DD. Et quid si ignorantia esset crassa, uel supina, Et quid in dubitante, Et quid in emphiteuta disseritur.

SVMMARIVM.

- 1 Ignorantia mortis feudatarij prædecessoris, quando excuset successorem, & num. 8. 9. & 15.
- 2 Prouincie Regni Neap. quasi Regna sunt magna, & distantes.
- 3 Barones Regni Neap. quasi omnes seruiunt Regi in bello, impendendo propria bona, & contra hereticos fidei.
- 4 Rex noster Philippus expulit Mauros à suis Regnis ob Fidei Catholice conseruationem inuiolatam, quinimo eos persequitur.
- 5 Tempus ad petendam inuestituram, ut euitetur duplicatum releuium, an à die mortis, uel scientiæ mortis currere debet.
- 6 Tempus continens pœnam, post eius lapsum, purgari non debet ob ignorantiam.
- 7 Purgatio moræ non admittitur quando post mortem inducta est resolutio contractus, nisi ex consensu partis.
- 8 Ignorantia crassa, & supina non impedit cursum temporis.
- 10 Tempus petendæ inuestituræ ad euitandū

duplicatum releuium, currit à die scientiæ mortis, & num. 13.

- 11 Ignorantia facti excusat omnes.
- 12 Ignorantia non ascribitur delicto, uel desidia.
- 14 Mors uassalli, scientia mortis, & lapsum temporis à die scientiæ requiritur, ut duplicatum releuium debeatur.
- 15 Ignorantia uassallo debet esse probabilis in factò, non autem in iure, quia iuris ignorantia non excusaret, num. 17.
- 16 Ignorantia uassalli tripliciter consideratur, de iure, de factò, & ex qualitate rei, & num. 18.
- 18 Uassallus ignorans feudalem qualitatem, excusatur si non petierit intra tempus.
- 19 Decisio Camere Imperialis refertur absoluens uassallum ignorantem qualitatem feudi.
- 20 Uassallus ignorans gradus proximitatem excusatur, si non petijt inuestituram à duplicato releuio.
- 21 Uassallus sciens gradum, sed ignorans illū esse successibilem, non excusatur à duplicato releuio.
- 22 Gradus successio quando est controuersa excusat uassallum.
- 23 Ignorantia mortis feudatarij præsumitur.
- 24 Ignorantia ut excuset uassallum debet esse non affectata, nec crassa, nec supina.
- 25 Uassallus dubitans de morte prædecessoris excusatur.
- 26 Emphiteuta ignorans excusatur à caducitate, si inuestituram non petijset.

QVÆSTIO XXVIII.

Presentis quæstionis indubitata assignetur resolutio, de duobus gradatim, è uidentum. Primo, an ignorantia mortis feudatarij impediatur, quin currat annus ad petendam inuestituram, à quo capite discusso deuertitur ad resolutionem alterius, nempe si debeatur duplicatū rele-

releuium, vel simplex. Quam quæstionem vsui facile puto euenturam, maxime in Regno nostro, in quo adsunt lōginqæ Prouinciæ, & magnæ, quasi vnaqueq; alterum Regnum, inter se adeò distantes, vt non tam citò, tamq; breuiter res, quæ succedunt, in vna veniant statim significata alteri, quinimo permulti ex nostratibus Baronibus bona sua impendendo, vitamque discrimini committendo, in nostri inuictissimi Regis seruitio, fideliter etiam seruiendo, prout mos fuit, & est nostratum, tum in Belgio, in Alemania contra hæreticos, & Lombardia, & nouiter in Hyspanijs, in Mari Oceano ad Colūnas Herculeas, in lictoribus Gibraltaris bellando contra Mauros expulsos à Regno Castellæ, & Portugaliæ à Rege nostro Inuictissimo ob fidē immaculatam seruandam, ne vè eius Regnis Christi infideles, & ab eo separati habitent, & etiam in Indijs in Regno Brassilis, tum etiam permulti assistunt in Curia Regis, vnde eorum mors si euenerit, tam citò sciri non potest, nec ad successoris notitiam venit, ideo non ab re, de hoc quærendum putavi, nam si legem ipsam attendamus simpliciter loquitur, vt annus, & dies incipiat currere à die mortis feudatarij, à quo die mortis si fiet computus, annus est elapsus, sed si attendamus æquitatem iuris, nempe vt cōputemus à die, quo innotuit successori mors sui prædecessoris, reperietur annum non esse elapsum à die scientiæ, licet à die mortis reperiatur elapsus, de qua quæstione discurre cum D. Franc. de Petris I. C. & verè Consulto Aduocato nostri Sac. Conf. nemini secundo, generis nobilitate claro, vniuersæ, atq; totius doctrinæ, & eruditionis clarior, morum candore clarissimo, cui fateor me multis nominibus deuinctum, cuius legales, poetiæ, & historiarum lucubrations, iam in toto orbe sunt longe clarissimæ.

Et ideo dum lex annum, & diem

- 6 tribuens feudatario à die mortis, simpliciter loquatur, ideo nec nulla declaratio, nec distinctio adhibenda est, ex quo per annum, & diem apposita est pæna, nempe resolutionis, & sic feudi amissio, *cap. 1. de capitul. Corrad.* De iure autem Regni, solutio duplicati releuij, vt supra diximus, videbatur omnino dicendum, elapso termino, nõ esse locum moræ purgationi ob iustam ignorantiam allegatam, secundum ea, quæ tradidit *Dyn. Oldrad. Bartol. Ripa in l. si in insulam num. 37. & 38. ff. de verborum obligat. per tex. in l. traiectione S. de illo ff. eod. & propriè idem Ripa num. 37. & 38.* loquitur de caducitate census ob non solutionem canonis intra legitimum tempus, & propriè in vassallo non petente inuestituram intra annum, & diem, loquitur *Ripa ibidem numer. 40. Bald. in cap. sancimus num. 3. quo temp. miles,* item affirmans non dari purgationem moræ, & suæ opinionis per multas affert rationes, quarum præcipua ea est, quia quotiens per moram inducitur resolutio contractus, tunc non est tractandum de purgatione moræ, nisi altera pars consentiat, allegat *tex. in l. traiectione C. de pactis inter empt. & vendit.* Præcipuè, ignorare, an sit mortuus pater, vel ille, cui quis debet succedere, vt proximior, videtur quedam crassa, & supina ignorantia, quæ cursum temporis non impedit, adeò vt moræ purgatio non detur, *l. nec supina l. regula in princip. ff. de iur. & fact. ignorant. gloss. in d. cap. sancimus in verbo ultra annum quo temp. miles, vbi Iacob. de Beluis. post Bald. & omnes latè Tiraquell. de retract. lignag. gloss. 4. nu. 52. sequitur Io. Franc. de Ponte decis. Coll. 1. num. 17.*
- 7 Et hanc sententiam, quod non admittatur moræ purgatio, autoritate Baldi nitentem, permulti sequuti sunt, quos allegat idem *de Ponte d. decis. 1. num. 13.*
- 8 Sed salua pace Bald. & eorum, qui Baldum sequuti sunt, dicam, quod con-

traria opinio est magis veritati consona, æquitati proxima, & frequentiori DD. calculo recepta, ut hoc petendæ inuestituræ tempus, licet, ad dicta poena, & die, non currat, nisi à die, quo vassallus successor seuerit mortē sui prædecessoris, ita gloss. in d. cap. sancimus in verba ultra annum, ubi Afflic. num. 6. post Beluis. & Præposit. & Aluarot ibi num. 12. ceteriq; DD. passim in d. cap. sancimus super gloss. in verba ultra annum.

11 Est veritati proxima, nam cum simus in ignorantia facti, quæ est mors, omnes excusantur, l. 1. l. error ff. de iur. & fact. ignorant.

Est æquitati consona, ut ignorans non puniatur, dummodo delicto, vel desidiæ nõ consensit, & de æquitate glōsæ sententiam seruari debere, affirmavit idem Franc. de Ponte d. decis. 1. num. 13.

Frequentiori DD. calculo recepta esse testantur post gloss. Affl. Bald. Beluis. & Aluarot. ceterosque DD. in d. cap. sancimus, eamque sequuti sunt idem Bald. in cap. 1. de capitul. Corrad. num. 4. Aluarot. in d. cap. 1. in princ. & ibi Præposit. num. 1. limit. 6. nu. 4. qua fuit prima caus. benefic. amic. & hanc sententiam communiter esse approbatam respondit Roland. à Vall. conf. 40. num. 5. vol. 3. & omnes eam sequutos, ut gloss. — S. 1. gloss. 2. num. 4. & gloss. 7. tit. 1. num. 2. quem allegat Iul. Clar. in S. feudum, quæst. 49. num. 3. Vdalric. Zaf. par. 7. num. 2. Franc. Sonsbecc. de feud. par. 11. num. 10. Petr. Nicol. Mozz. de substantial. feud. num. 40. Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 43. Maeth. Vuesenbec. de feud. cap. 8. num. 3. & 6. Ioann. Scheneid. de feud. par. 5. num. 27. Ferrar. Montanar. de feud. lib. 3. vers. sed & tempus, ceterique, quos allegat Tyraquell. de retract. lignag. gloss. 4. num. 12. Andreas Gayll. obser. 48. num. 8. cens. 2. Herman. Vult. de feud. cap. 2. num. 58. Gothofred. Ant. disput. feudal. 8. thes. 5. lit. D. sub tit. de renouatione inuestituræ Mynsger. obser.

9. cent. 5. ceterosq; DD. quos allegat, & sequitur idem Franc. de Ponte d. decis. 1. nu. 13. ubi respondet ad opinionem Baldi, & aliorum ijs adductus potissimis rationibus, tum quia hoc tempus utile est, ut supra docuimus, tum quia ad finem, ut hæres non petens inuestituram intra tempus puniatur, duo requiruntur, nempe mors vassalli, & scientia mortis. prout dicunt DD. in d. cap. 1. quo temp. miles, & ita post alios videtur tenere, Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 48. num. 3. & 4. iudens aliorum non sufficere, sed vtrumq; coputiue concurrere, ut per Doctores allegatos ibi in glossella E. Item scientia rei feudalis Bald. in cap. 1. de capitul. Corrad. in fine, & nos supra diximus, quam sententiam, licet sicco pede, firmarunt supra citati Doctores, tamen eam declarando intelligas.

15 Primo, intellige, ut ignorantia sit in facto probabilis, non autem in iure, pura si vassallus ignorasset ob mortem prædecessoris feudatarij, non posse succedere, ut dixit Martin. Laudens. in cap. 1. num. 11. quo temp. miles. Rosental. cap. 6. conclus. 69. Hartam. Hartm. de feud. obser. 12. versic. habet enim hæres. & obser. 8. in princip. Herman. Vult. de feud. tit. 1. cap. 7. num. 69. Mynsger. cent. 5. obseruat. 8. num. 9. Io. Scheneid. de feud. par. 5. num. 28. Gothofred. Anton. dicto loco.

16 Intelligas secundo, ut hæc ignorantia iuris possit dupliciter considerari, primo, ut dixi, quod si ipse ignorasset posse succedere, secundo ratione facti successi, nempe mortis, siue euentus alterius, in quo facienda esset denuntiatio, & ipse putans non teneri ad denunciationem, non fecit; Tertio potest considerari ex qualitate rei, utpote si hæres ignorabat rem esse feudalem, ut quia homo simplex, & nunquam se immiscuerit administrationi bonorum, tempore quo vivebat ille, cui ob mortem succedit; Et primo casu dicas, quod non excusatur, quia errat in iure, ut dixi,

- xi, sed intellige ut infra, secundo casu, ratione euentus, dicas, vt dixi, non currere annum, nisi à die scientiæ, dum ignorabat, vel dubitabat, vt infra.
- 18 Secundo casu, ex qualitate rei, vt quia successor hæres putabat rem esse feudalem, & eo casu etiam dicitur iusta causa, & ex capite ignorantia, tempus non currit, si non petijt inuestituram, ita post Iacobin. in verbo quiquidem inuestiti numer. 41. Io: Raynaud. in cap. Imperialem num. 15, de probib. feud alienat. per Federic. Aluarot. in cap. 1. col. ult. qua fuit prima caus. benefic. amict. Franc. Sonsbec. de feud. par. 11. numer. 2. Curt. Iun. de feud. par. 4. quest. 23. Petr. Nicol. Moz. de substantial. feud. num. 51. 52. hanc enim ignorantiam in facto, non in iure consistere dixit Herm. Vult. de feud. lib. 1. cap. 7. num. 69. cæteri quæ supra allegati, & ita fuisse decisum in Camera Imperiali, in magna, & ardua causa testatur Io. Andr. Gayll. obser. pract. lib. 2. obser. 48. nu. 11. Vult. d. loco.
- 20 Sed adhuc aduertendum est ad primum casum ignorantia, vt possit succedere duplici ex capite, Primo, vt si ignorabat esse in gradu successibili, secundo si sciebat quoto gradu erat proximus defuncto, sed ignorabat illum gradum esse successibilem, & tunc quia primo capite versamur in facto, nempe quia ignorabat descendentiã, & quoto gradu distabat, cū debeat fieri probatio descendentiã, quæ probatio cum consistat in facto, merito excusandus, vt dixi supra in præcedenti declaratione.
- 21 Secundo capite, vt si sciisset gradum, eiusq; distantiam, sed ignorabat illū esse successibilem, hoc casu errat in iure vassallus, & ideò nõ excusandus, & merito, tempus currere illi debet, eoq; elapso duplicatum releuium soluet in pœnam, argum. tex. in l. emancipata, & l. iuris ignorantiam C. qui admittit, est tex. in l. fin. C. de repud. heredit. Afflic. in d. cap. 1. num. 10. quo temp. miles.

Quod secundum caput, quãdo scie-

22 bat gradum, sed ignorabat esse successibilem, subdeclara, vt sit intelligendū, nulla existente dubitatione Doctorū, quod si DD. valde dubitassent, si existens in tali gradu deberet succedere, tunc quia iste successor videtur ductus probabili errore, putans veram essententiam illorum, qui dicebant non debere succedere, tunc dum ex probabili errore inuestituram non petierit, excusatur, ita Abb. in cap. cum dilectus ac consuetud.

23 Secundo est aduertendum ad secundum caput, vt quando successor ignorabat casum petendæ inuestituræ euenisse ob mortem, & hoc casu, cum firmus in facto alieno, ignorantia præsumitur, & excusat Alex. conf. 79. num. 11. lib. 1. Ludolph. Schrader. d. loco num. 16. par. 6. cap. 2. quia est ignorantia facti. Herm. Vult. d. loco num. 70.

24 Secundo principaliter declara supradictam sententiam, vt ignorantia, crassa, vel supina, vel affectata non impediatur, quin currat tempus ad petendam inuestituram, cum non affectata, vel supina, nec crassa, sed probabilis esse debeat, Vult. d. loco num. 69. Schrader. num. 16. & ego supra hac eadem quæstione monui.

25 Declara tertio principaliter, quam firmavimus conclusionem, procedere non solum in ignorante, vt supra diximus, sed etiam in dubitante, ita Aluarot. in d. cap. 1. num. 11. quo temp. miles, Sylvan. da feud. recognit. quest. 65. num. 12. vbi plures allegat Vult. d. cap. 11. num. 21. talis enim dubitans ignorantia equiparatur, Rosental. d. cap. 6. conclus. 48. num. 1. Mattheus Vuesembec. conf. 41. num. 57. & 62. par. 1. Ias. conf. 64. num. 2. vers. imo adhuc fortius.

26 Declara quarto principaliter, hanc conclusionem procedere, non solum in vassallo hærede, non petente inuestituram, sed etiam in emphiteuta hærede, qui ignorans re esse emphiteuticã non soluerit laudimium, vel canonem intra legitima tempora, vt adhuc sit

M m 2 excu-

excusandus ob iustam ignorantiam, Bartol. l. cum filius familias S. in hac stipulatione nu. 4. ff. de verb. obligat. vbi hanc esse communem DD. sententiam refert, & ibi las. nu. 7. DD. in l. 2. C. de iure emphit. Specul. de emphiteusi S. nunc aliqua num. 31. latè Andreas Gayll. lib. 2. pract. obser. 48. num. 4.

ARGVMENTVM.

Successor in feudo hæreditario, si non petijt inuestituram intra annum à die mortis defuncti, sed à die aditæ hæreditatis, quo tempore considerato, annus à die mortis elapsus est, an teneatur ad duplicatum releuium, & quid in feudo mixto, dubitatur, ex obseruatione Regiæ Cameræ, vt à die mortis, & distinguitur in feudo hæreditario simpliciter, vel mixto, In primo feudi genere à die aditæ hæreditatis, suadetur currere tempus, Item ex die inmixtionis, Nisi hæres malitiosè differat adire, In feudo mixto, alij à die adeptæ possessionis, sed verius à die scientiæ mortis, Et quid & quale sit feudum mixtum remissiuè.

SVMMARIVM.

- 1 **I**nuestitura feudorum in Regno nostro quasi omnes sunt hæreditaria.
- 2 Tempus petende inuestiturae currit à die mortis ex obseruantia Reg. Cam. & hoc in feudis indistinctè.
- 3 Vassallo succedenti, an debeat currere tempus legis Romanorum ad adeundū, & tempus consuetudinis feudorum ad petendam inuestituram, & negatur.
- 4 Tempus petende inuestiturae, an à die mortis, vel adite hæreditatis vassallo debet currere, distinguitur.
- 5 Feudum hæreditarium dupliciter consideratur, vt res hæreditaria, & vt feudum hæreditarium habens mixtum ex pacto, & prouidentia.

- 6 Tempus petende inuestiturae de feudo hæreditario, currere debet à die adite hæreditatis, & de ratione num. 7.
- 8 vel à die inmixtionis in hæreditate.
- 9 Inmixtio in feudo hæreditario, siue ficta, siue vera, facit currere tempus à die factæ inmixtionis.
- 10 Vassallo malitiosè differenti hæreditatem adire, tempus currit à die mortis.
- 11 Successor existens in possessione feudi debet soluere releuium à die mortis, licet hæreditatem non adierit.
- 12 Vassallus succedens in feudo hæreditario, & ex pacto, ex prouidentia quod mixtū dicitur, debet petere inuestituram à die adeptæ possessionis feudi predicti, & num. 13.
- 13 Feudum mixtum nihil habet cōmune cum hæreditate.
- 14 Feudum mixtum quale sit remissiuè.
- 15 Feudum ex pacto habens vim hæreditarij quale sit remissiuè, & num. 12.
- 16 Tempus petende inuestiturae in feudo ex pacto, habente vim hæreditarij, vel in feudo mixto, debet currere non solum à die adeptæ possessionis, sed scientiæ mortis.

QVAESTIO XXIX!

Via vt plurimum, & quasi omnia feuda in Regno nostro sunt hæreditaria ex cōmuni, & magis vsitata formula inuestiturarū, & diuerso modo, vt iam patet, iudicantur feuda hæreditaria, & feuda ex pacto, & prouidentia, & feuda mixta, & DD. in cap. 1. quo temp. miles, & de capitul. Conrad. indistinctè, vt plurimum loquuti sunt, firmantes sententiam, vt succedentes in feudo habeant annum, & diem, à die mortis, vel saltim à die scientiæ, vt supra fundauimus, prout etiam indistinctè loquutus fuit, Iacob. de Ayell. de

- 2 de iure adobe num. 76. dicens tempus currere à die mortis, & ita seruari in Regia Camera, nullam faciens feudorum distinctionem, etiam quia hæres de iure communi habet legale tempus ad deliberandum, si uel nò hæres esse uult l. fin. C. de iure deliberand. & sic dum feudum hæreditarium iudicatur quasi res hæreditaria, uidetur dicendum duo tempora currere ipsi successorum, primum, quod habet uirtute d. l. fin. C. de iure deliberand. Alterum nempe tempus ad petendam inuestituram, quod ualde repugnare uidetur in materia releuij, in qua quia tractatur de Regis interesse, non debent duo tempora concedi hæredi ad soluendum, sed unum, quia sicuti, si duo casus soluendi releuium eodem anno euenerint, unum releuium debet solui, ita è contra duo tempora currere non debent, ut pluries supra firmauimus.
- 4 Sed quicquid sit, ut distinctè procedamus, circa duo gradatim est insistendum, quorum altero elucidato, alterius patebit resolutio, primum est, an annus debeat currere à die mortis, uel à die aditæ hæreditatis, quo elucidato, patebit, ut dixi resolutio alterius, si teneatur ad duplicatum releuium.
- 5 Pro quo, sciendum est, quod feudum hæreditarium dupliciter potest considerari, primo, ut res hæreditaria inseparabilis ab ipsa hæreditate, secundo, quando est feudum hæreditarium, sed ex pacto, & prouidentia, adeo ut possit ab hæreditate separari, licet retineat etiam naturam hæreditarij, quod alio uocabulo dicitur feudum mixtum, de quo latè Thom. de Marin. de generibus, & qual. feud. tit. de feudo mixto, & de illo latè remitto lectorem ad Carol. à Kirchberg. Doctorem Germanum à Passavia in suo discursu de feudo ex pacto, & prouidentia nouiter impresso.
- 6 Primo casu, quando feudum est hæreditarium, adeo ut non possit succedere, quis nisi cum qualitate hæreditaria, tanquam hæres, & hoc casu ad-

mittunt DD. tempus ad impetrandam inuestituram non currere antequam hæreditatem adeat, sed à die aditæ hæreditatis currere, ita existimant post Bald. num. 4. in d. cap. 1. de capitul. Corrad. Afflic. num. 7. circa medium, & in e. 1. quo temp. miles, Iacob. Aluaros. in cap. 1. num. 13. que fuit prima caus. benefic. amittend. Curt. Iun. de feud. par. 4. num. 57. Thom. de Marin. de generibus feud. lib. 1. tit. 2. nu. 64. Freccia de subfeud. lib. 2. author. 3. nu. 8. 9. & 10. & lib. 3. tit. de different. feud. hæreditar. & ex pacto diff. 29. Ant. Capyc. in inuest. feud. in uerbo feudorum inuestitura col. 8. S. item non currit tempus, & soluat releuium Frecc. d. differ. 29. Martin. Laud. in d. cap. 1. de capitul. Corrad. num. 5. ubi Petr. Rauem. Iacob. de Sancto Georgio in uerbo quicquidem inuestiti præstiterunt iuramentum nu. 35. gloss. — tit. 1. S. 1. gloss. 7. nu. 2. quam allegat, & sequitur Ludolph. Schradder. de feud. par. 6. cap. 2. nu. 17. Hartm. Hartm. de feud. obser. feud. lib. 2. obser. 11. in fine, & hanc sententiam fuisse cõmuniter sequutum refert Henrich. à Rosental. de feud. cap. 6. concl. 48. num. 6. Herman. Vult. de feud. lib. 2. cap. 7. num. 79. Gotthofred. Ant. disput. feud. 8. thes. 4. lit. C. tit. de renouat. inuestitura. Rationes huius sententiæ ponit Frecc. d. loco, cæterique supra citati, & Syluan. de feud. recognit. quest. 79. num. 1. quicquid in contrarium uidetur dicere Iul. Clar. in S. feudum q. 49. nu. 3. quem allegat, sed non sequitur Vult. d. loco. 79. Quam sententiam de primo capite, quando consideratur feudum hæreditarium, ut res hæreditaria, ut non possit ab hæreditate separari. Intellige primo, etiam procedere, ut si hæres se se immisceret hæreditati, tunc enim à die immixtionis currat annus, & sic à die aditionis factæ, ut cõcludit præcitati DD. & in specie Frecc. d. loco num. 8. vers. & tunc incipit currere quando feudum, & propriè ibi, & ipse nouus successor possideret feudum Herm. Vult. d. loco num. 79. in princip. Præpos. in

- cap. 1. nu. 4. *qua fuit prima caus. benefice. amittend.* quæ immixtio, siue facta hæreditatis aditio in dubio non est præsumenda, sed Dominus illam probare debet, argumento eorum, quæ tradit *Bartol. et Alex. in l. necessarijs ff. de acquir. heredit. Schrader. d. loco num. 20. Gothofred. d. loco. quicquid in contrarium dixerit Sylvan. de feud. recognit. quest. 79. num. 12. cum seqq.*

Declara secundo, hanc sententiam **10** non procedere, ut nec à die aditæ hæreditatis annus currat, sed à die mortis, ut quando uassallus succedens, malitiosè differat hæreditatem adire, ita uideatur annuere *Frecc. d. loco num. 8. dñi de dolo uerba facit, & clarius post Bald. in d. c. 1. in princip. de capitul. Corrad. Vult. d. loco nu. 79. Schrader. ibidem num. 18. vers. nisi forsan uassallus, Rosental. d. loco num. 6. Gothofred. d. loco, & hoc etiam sentire uidentur DD. citati pro prima sententia.*

11 Declara tertio, principaliter limitando hanc sententiam, ut si hæres non adeat hæreditatem, sed reperiatur possidere, tunc tanquam hæreditatis possessor tenetur inuestituram petere, ita *ex Iacob. de Ardizon. tenet Frecc. d. author. 3. num. 10. & lib. 3. differ. 29. Præposit. in d. cap. 1. num. 4. qua fuit prima caus. benefice. amittend. & per consequens releuium soluere de feudo hæreditario.*

12 Secundo capite principali, quando feudum hæreditarium habet etiam naturam feudi ex pacto, quod alio uocabulo mixtum dicitur, adeo ut ab hæreditate separetur, & uassallus feudum haberet uti hæres primi acquirentis, & hæreditatem ultimi decedentis spernere possit, tunc hoc casu dicendum est, quod siue uassallus post mortem predecessoris adeat hæreditatem, siue non adeat, sufficit tamen feudum possidere, quia tunc à die adeptæ possessionis annum currere existimauit *Rosental. d. loco num. 7. ea nimirum ratione, quia hoc feudum nihil commune habet cum hæreditate, eiusq; adi-*

tione, ut dicit *Rosental. ibidem*, quæ doctrina *Rosental.* nõ restringitur ad feudum ex pacto, & prouidentia simplex, sed dicit in alijs autem feudis, quæ citra hæreditatem cõsequi, & rectè possidere potest uassallus, per dictam cõmunem doctrinam, ut dicamus à tempore adeptæ possessionis, cursum huius temporis currere, siue hæreditatè aduerit, siue non, &c. hæc *Rosental.* ergo cum feudum mixtum, & sic ex pacto, & prouidentia, & hæreditarium possit hæres habere, & hæreditatem ipse tenere, sequitur, quod hæc doctrina *Rosental.* in hoc locum habeat.

14 Quod secundum caput considerari potest, dixi, in feudo mixto, nempe hæreditario, & ex pacto, & prouidentia, quod quale sit, *Thom. de Marin. d. loco tit. de feudo mixto*, vel considerari **15** potest etiam in feudo ex pacto, sed habente vim hereditarij, quod quale sit, *Thom. de Marin. d. tractatu tit. de feud. habente vim feud. hereditarij.* in quo heres ad finem, ut in eo succedat, potest hæreditatem defuncti repudiare, sed teneatur esse heres primi acquirentis, & eius disposita adimplere, & hoc casu uideatur habere vim hereditarij.

Ego uerò dicerem, quod in hoc feudo mixto, vel habente uim hereditarij, annus curreret nõ solum à die adeptæ possessionis, sed etiam à die scientiæ mortis ultimi decedentis, quod probò, nam ad finem, ut quis succedat in hoc feudo, debet habere qualitatem impositam in prima concessione, ut quia sit primogenitus: uel agnatus, uel de sanguine, uel de familia, uel heres, uel masculus primi acquirentis, de quo feudo mixto *Andr. de Isern. in cap. 1. qui successor. teneant, & in cap. 1. S. quid ergo de inueft. de re alien. fact. coeteriq; DD. quos allegat Moz. de diuis. feud. num. 4. 5. & 65. & tunc, quia uassallus scit mortem ultimi morientis, & sibi competere ius ad succedendum, meritò à die mortis, eiusq; scientiæ currere debet tempus ad petendam inuestituram,*

tunc

tunc enim concurrunt scientia mortis, & qualitaris rei feudalis, quæ suffiunt in feudo, quod non est hæreditarium simplex, & huc conferas quæ dicemus de feudo ex pacto; hanc sententiam tenere videtur *Sylvan. de feud. recognit. q. 79. num. 30.* & ego in sequenti dicam latius.

De quo feudo mixto latè differunt

- 27 *Guerin. Pison. Soaccius in preclud. feud. cap. 46. num. 7. Herman. Vult. lib. 1. cap. 8. num. 30. Ioan. Borcholten. de feud. cap. 4. Carol. à Kbirchberg. in præallegato discursu de feudo ex pacto, & providentia cap. 3. num. 73. & seq. Pistor. lib. 1. quæst. 1. nu. 96. Ioan. Iacob. Plebs. disput. feud. 1. thes. 62. & alio vocabulo dicitur feudum qualificatum, Nicol. Euerardus conf. 50. num. 3. vol. 2. & alij appellant hereditarium secundū quid, Euerard. d. loco num. 33. Henric. Canisus in disput. de vniuersa feud. materia thes. 4. in glosell. num. 2. excusa Ingoestadij de anno 1607. & alij vocant feudum improprie hæreditarium, Io. Iacob. Plebs. disput. feud. 1. thes. 62.*

ARGUMENTVM.

Successori in feudo ex pacto, & providentia, à quo die tempus petendæ inuestituræ labi debeat, mortis, vel die additionis, dubitatur, & à die mortis, nonnulli admiserunt, quæ intellige, & à die scientiæ mortis, cæterorumq; concurrentium. Et quid hæreditate iacente. Alij à die, quo successor gerit se pro hærede. Alij à die adeptæ possessionis feudi. Comprobatur, & concordantur discordantiū sententiæ, concluditur currite tempus à die scientiæ mortis, & adeptæ possessionis, nisi ex ignorantia, vel malitia.

SVMMARIVM.

- 1 Successor in feudo ex pacto, & providentia debet solvere relictium.

- 2 Successori in feudo ex pacto, & providentia à quo die currit tempus ad petendam inuestituram, intellige de feudo ex pacto simplici.
- 3 Successor in feudo ex pacto, & providentia simplici currit tempus à die mortis, & de ratione ibidem.
- 4 Tempus petendæ inuestituræ in feudo ex pacto, & providentia currit succedenti à die scientiæ mortis vassalli, & scientiæ habilitatis ad succedendum in illo, & num. 7. & 8.
- 5 Tempus aditæ hereditatis non est expectandus in feudo ex pacto, & providentia ad finem ut currat succedenti.
- 6 Succedens in feudo ex pacto debet heres esse primi acquirentis.
- 8 Tempus petendæ inuestituræ currit etiam hereditate iacente, quando successor potest habere feudum, citrà nomen heredis.
- 9 Tempus petendæ inuestituræ currit succedenti in feudo ex pacto à die, quo successor gerit se pro hærede. (secundum aliorum sententiam) respectu illius feudi.
- 20 Tempus petendæ inuestituræ in feudo ex pacto, secundum aliorum sententiam, currit successor à die, quo illius possessionem adeptus est, nulla habita ratione de hereditate, & num. 11.
- 21 Opinia Rosental. cadit sub opinione Præpositi, Frecc. & aliorum.
- 22 Opinia Ludolph. Scraeder. Herman. Vult. & aliorum, cadit sub opinione Freccie.
- 23 Vassalla differenti malitiosè in feudo ex pacto succedere, currit tempus à die mortis, vel si fingat mortem nescire.
- 24 Vassallus ignorans qualitatem sibi competere ad succedendum in feudo ex pacto, & providentia, excusatur à lapsu temporis.
- 25 Ignorantia facti, non autem iuris excusat vassallum in feudo ex pacto, ob lapsum temporis.

QVÆSTIO XXX.

Nunc (vt credo) supra p. 4. q. 21. egi, an successor in feudo ex pacto, & providentia simplici, teneatur solvere releuium ob mortem ultimi possessoris, ibique per multas assignauimus rationes pro negatiua sententia, licet postea pro affirmatiua conclusum extiterit, ex auctoritate Frecc. de subfeud. Baron. lib. 3. tit. de different. feud. ex pacto, & providentia, & hereditario differ. 29. restabat tantum videre, a quo die annus ad petendam inuestituram currebat, ad euitandum duplicati releuij solutionem, prout in dicta questione annui, an a die mortis feudatarij, vel a die aditæ hereditatis, prout in feudo hereditario diximus.

Et licet in precedenti questione plura de feudo ex pacto, & providentia hereditario, quod mixtum dicitur, & in feudo ex pacto, & providentia, quod vim hereditarij habet diximus, tamen hic quero de feudo ipso ex pacto, & providentia simplici, in qua questione diuersas reperio DD. sententias.

Alia est opinio eorum, qui sentierunt, vt successor in feudo ex pacto, & providentia, teneatur petere inuestituram a die mortis, quam sic simpliciter tenuit Frecc. lib. 3. de different. feud. hereditar. & ex pacto, & providentia d. diff. 29. allegat ad hoc tex. in cap. 1. quod temp. miles, quasi quod eius sententiæ ratio sit, quia ab eo die incipit currere, & competere ius ad succedendum in dicto feudo, dum eo tempore succedens dicitur habere qualitates habilitantes succedentem ad feudum ex pacto, vt dixi in precedenti questione, & hic inferius dicam.

Sed hæc Frecc. doctrina non est intelligenda sic simpliciter, quia repu-

gnat terminis supra relatis, nempe, quod ad finem vt currat tempus ad petendam inuestituram, requirantur illa tria copulariue, nempe scientia mortis feudalis qualitaris, & feudum ad se pertinere, ideoque est intelligenda, vt tempus currat a die scientiæ mortis vassalli, reique feudalis nature, idest vt sciat se habere qualitatem, & habilitatem ad succedendum ob mortem, prout ultra quæ supra dixi, videtur tenere etiam Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 79. num. 3. in princip. dicens non esse expectandum tempus aditæ hereditatis, cum hoc casu in feudo ex pacto, & providentia, quis non cogatur esse heres ultimi decedentis, vt possit habere feudum spreta hereditate, sed sufficere, vt sit heres feudalis, & sic vt habeat qualitatem habilitantem ad succedendum, quam in prima concessione Vassallus, & Dominus imposuerunt, hanc sententiam tenere videtur Bald. licet sibi parum constans, conf. 361. nu. 3. vol. 3. dicens, quod quando adgnatus succedit in feudo, repudiata hereditate, quod est in feudo ex pacto, & providentia, tunc quia sufficit vt sit heres feudalis, & sic primi acquirentis, ideo tempus ad petendam inuestituram currit a die scientiæ, & potentiæ; quod verbum potentiæ intelligitur, idest quando vassallus potest succedere ad feudum, quod proprie est, post mortem, quia tunc ei incipit competere ius ad succedendum, & sic potentiam, quam opinionem legitur Roland. a Vall. conf. 40. num. 11. lib. 3. dicens, vt a die scientiæ, & potentiæ currat, quam sententiam etiam videtur tenere Assuet. in d. cap. 1. num. 7. circa medium, vers. solutio, de capitul. Corrad. dicens, quod quando successor potest habere feudum circa nomen heredis, vt puta adgnatus, (vt est in feudo ex pacto, & providentia) & non vt heres, tunc sibi currit tempus ad petendam inuestituram, etiam hereditate iacente, quia hereditas iacens nul-

lum

lum dat impedimentum, quin inuestituræ tempus non labatur, ex quo est feudum extra hereditatem, & sic ex pacto, ergo dum non est necesse, quod expectetur hereditatis aditio, sequitur quod à die mortis, eiusque scientiæ currere debet, *iuxta tex. in cap. 1. quo temp. miles, & de capit. Corrad. quæ iura allegata sunt tam à Frecc. quàm à Syluan. & ab Afflic.* quorum dicta si secundum iura, quæ allegant, volumus intelligere, explorati iuris est tempus currere à die mortis ultimi possidentis.

9 Alia fuit opinio eorum, qui dixerunt quatenus feudum transiret in successorem, non ut heredem, tunc annus pendendæ inuestituræ currere à die, quo successor gerit se pro vassallo respectu huius feudi, hanc sententiã post Bald. tenuit *Preposit. in d. cap. 1. num. 4. quæ fuit prima causa benefic. amittend. vers. solutio, & eã sequutus est Ludolph. Schrader. de feud. par. 6. cap. 2. nu. 18. quam Ludolph. Schrader. sententiam approbat Herman. Vult. de feud. lib. 1. nu. 79.*

10 Tertiam denique sententiã protulit, mediam inter extremas *Henrich à Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 48. nu. 7.* dicens in feudo, quod vassallus habere potest citra hereditatem, illudq; possidere, prædictam communem doctrinam de feudo hæreditario, nempe ut à die hereditatis aditæ currat tempus, non procedere in illo, sed tempus currere à die adeptæ possessionis, siuè vassallus hereditatem adierit, siuè non, & dat rationem, quia tale feudum nihil commune habet, cum feudo hæreditario, ita *Gothofred. Ant. disput. feudal. 8. thes. 4. sub lit. C. & H. tit. de renouation. inuestitura.*

11 Sed hæc sententia, prima fronte videtur non esse recipiendam, cum sit authoritate destituta, quicquid dixerit *Rosental. ibi sub glosell. lit. F.* tum etiã quia videtur illa, potius hereditario feudo tribuenda, nisi fortè probabimus hanc etiam cadere sub opinione *Preposit. Frecc. & aliorum, supra allegato-*

rum, quod probò, quia quando vassallus capit, & adipiscitur possessionem huiusmodi feudi, necesse est ut sciat mortem predecessoris, & ut sciat qualitatem feudi esse eiusmodi, ut ad illud obtinendum idonea sit eius persona, alias non posset feudi possessionem obtinere, nisi prius de qualitatibus ad succedendum habilibus in illo doceat.

12 Quod idem videtur dicendum de opinione *Prepositi, Schraderi, & Vultei, dicentium tempus currere à die, quo successor gerit se pro Vassallo in tali feudo, tunc enim quando se pro Vassallo gerit in dicto feudo, præsupponendum est, Vassallum scire feudi qualitatem, & habilitatem suę personę ad illud obtinendum, sed qualitas, & habilitas ad succedendum in feudo prædicto, siuè ad ius ad tale feudum habendum, non incipit competere successor, nisi post mortem ultimi decedentis, qui feudum prædictum possedit, ita post Bald. & Martin. Laudens. tenet *Aluaros. in d. cap. 1. de capitul. Corrad. & in cap. 1. quæ fuit prima causa benefic. amittend. Curt. de feud. par. 4. num. 56. 57. idem Martin. Laudens. in d. cap. 1. quo temp. miles, Menoch. conf. 54. n. 46.**

13 Sed horum omnium sententias intellige, Primo non procedere, quando Vassallus malitiosè differat, vel fingat nescire mortem, tunc enim ab eo tempore annus currit, ut docuerunt præcitati DD. præsertim *Preposit. Bald. Curt. Schrader. d. loco num. 17. Rosental. ibi sub lit. F.*

14 Declara secundo hanc sententiam, ut à die mortis currat tempus, non procedere, quando vassallus, vel alias adgnatus vocatus per tenorem inuestituræ, fuerit in iusta ignorantia, ut quia ignorabat sibi competere qualitatem habilitantem ad succedendum in feudo prædicto ex pacto, ut quia ignorabat se esse adgnatum, vel in gradu successibili, hoc enim casu non currit, nisi à die, quo sciuerit sibi tale ius competere, *iuxta glos. in cap. 1. in verbo*

annum

annum. quo temp. miles; & sic respondit
dit Roland. à V all. d. conf. 40. nu. 5. vol.
3. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. num. 3.
Vldaric. Zas. de feud. par. 7. nu. 2. Franc.
Sonsbecc de feud. par. 11. num. 10. Ferrar.
Montanar. de feud. lib. 3. vers. 6. Matth.
Vuesembec de feud. cap. 8. num. 3. & 6.
glo. — S. 1. glos. 2. num. 4. quam refert
Iul. Clar. d. loco, Mozz. de substantial.
feud. num. 40.

Declaro tertio, vt currat à die, quo
15 sciuerit mortem sui prædecessoris, &
sic vltimi possessoris, vtputa si esset
mortuus in longinquis partibus, cum
tunc ignorantia, maximè presumenda
ob longinquitatē, vt supra diximus ex
Afflicti. decis. 263. quæ omnia procede-
re dicas, quando sumus in ignorantia
facti, secus si essemus in ignorantia
iuris, vt quia Vassallus ignoraret rem
esse feudalem, vel esse feudum tale, ad
quod ipse vocatus esset, a deò ut igno-
tabat posse succedere, vel non esse in
gradu, vel gradum non esse successibi-
lem, tunc enim, quia ignorantia est iu-
ris, & crassa, siuè supina non excusat,
quæ intelligas, vt supra diximus.

ARGVMENTVM.

An inuestitura petita per procuratorem
profit Vassallo, qui elapso anno, non
teneatur ad releuium duplicatum,
stante, quòd ipse non petierit de per-
sona; considerantur contrarię senten-
tiæ glossæ. An impeditus possit petere
inuestituram per procuratorem. Et
quid in magno Vassallo; Mandatum
speciale requiri ad petendam inuesti-
turam, declaratur; & de procuratore
idoneo. Et an, & quando inuestitura
possit peti à procuratore Domini ge-
nerali, vel Vicario. Et quid si esset
impeditus Dominus, & Vassallus, vel
Dominus vellet, vt de persona vassal-
lus peteret. Quid in minore, & in-
abientia necessaria. Et quid si impe-

ditamentum esset paruo tempore dura-
turam.

S V M M A R I V M.

- 1 **F** Eudatarij in Regno nostro sunt per-
multi Principes externæ nationis.
- 2 Regnicole nostri in magno numero mili-
tant pro Rege nostro, in Belgio, apud In-
subres, apud Imperium, & contra
Mauros.
- 3 Inuestitura an possit peti per procuratorē,
affirmatur à legitimè impedito num. 5.
6. & 7.
- 4 Accurs. sibi contrarius videtur circa va-
liditatem inuestiturae petite per procura-
torem.
- 5 Inuestitura negotium potest per procura-
torem expediri, & num. 6.
- 7 Petens inuestituram dicitur actor.
- 8 Procurator mihi potest, vbi de annali
prescriptione agitur.
- 9 Inuestitura per magnum Principem pe-
tenda, debet peti per eius procuratorem.
- 10 Cōsultatio inuestiturae Regni Neapolitani,
petita per procuratorem refertur.
- 11 Procurator debet habere mandatum spe-
ciale ad petendam inuestituram, non
autem generale.
- 12 Mandatum in petenda inuestitura debet
esse specificè prolatum, non autem præ-
sumitur ex diuturnitate temporis, secū-
dam vnā sententiam DD.
- 13 Mandatum præsumitur, & omnia gesta
presumuntur, ex patientia aduersarij, et
longa possessione inuestiti.
- 14 Procurator ad petendam inuestituram
debet esse idoneus, & si non esset idoneus
adhuc vassallus excusatur.
- 15 Inuestitura debet peti à procuratore Do-
mini, vel Vicario à Domino relicto, &
sic à Regia Camera in Regno nostro.
- 16 Procuratorem ad petendam inuestituram
non cogitur mittere vassallus, si impe-
ditamentum equè impediatur Dominum, ac
Vassallum.
- 17 Inuestitura non potest peti à procuratore,
quando Dominus vellet, vt de persona
vassallus peteret, nisi iuste impeditus.

- 18 *Balius datur à Rege in Regno nostro pupillis feudatarijs circa feudorum administrationem.*
- 19 *Inuestitura debet peti per Balius nomine pupilli.*
- 20 *Prodigus debet petere inuestituram per eius curatorem.*
- 21 *Vassallus legitime impeditus, mittere procuratorem adhuc excusatur à lapsu temporis.*
- 22 *Impeditus paruo tempore, non debet mittere procuratorem.*
- 23 *Impedimenta iusta, quæ sint remissuè.*

QVÆSTIO XXXI.

F iam intra annum, & diem, vel mensē, dicit tex. quod vassallus si non petierit fidelitatem, omniaque necessaria pollicitus non fuerit, priuetur feudo

de iure communi, & de iure Regni nostri soluet duplicatum releuium, vt supra diximus, quæro an indistinctè vassallus hæc omnia facere de persona teneatur, ad finem euitandi duplicati releuij pœnam, vel si iusto impedimento, vt quia absens, prout sunt multi

- 1 feudatarij in hoc Regno, qui sunt externæ nationis, immò magni Domini,
- 2 vel ex nostris Baronibus, qui in bello assistendo de persona in Regali seruitio, quorum infinitus est numerus nostrorum Regni,olarum, tum feudatiorum, tum paganorum, qui Regi nostro Inuicissimo seruiunt, in Belgio, Mediolani, apud Imperium, & contra Mauros in Hispanijs, & in Brassili, vt dixi, vel assistunt in Curia Regis, vel alijs iustis d: causis præpediti, mittitur procuratorem ad petendam inuestituram, vel saltem relicto in Regno procuratore, ab illo petitur inuestitura in Regno, an hoc casu inuestitura
- 3 petita, & fidelitas excuset principalem

vassallum, quin releuium duplicatum soluere non cogatur, elapso anni spatio.

Et supposito, impedimentum esse legitimum in hoc articulo, contraria sibi videtur *glos. in cap. 1. quo temp. miles, in verbo absentia*, quæ *glos. in prima eius parte videtur dicere, quòd potest per procuratorem petere inuestituram, si principalis vassallus iuste fuerit impeditus; Deindè pau'ò inferius subdic in hæc ferè verba, vel forte iusta causa impeditus, nec tenetur mittere procuratorem, & sic secūdam Afflic. videtur sic contrariari, quam *glos. contrarietatem videtur concordare Afflic. in d. cap. 1. num. 21. de qua *glos. in* nentia consultò omicto disputare, sed veritas est, vt**

- 4 legitime impeditus possit per procuratorem inuestituram petere, vel per aliū, vt post *Andr. de Ifern. in d. cap. sancimus, ibi tenet Aluaros. Præposit. Afflic. & Raynald. in cap. imperialem, S. præterea ducatus, num. 21. de probib. feud. alienat. per Frideric. Petr. Nicol. Mozz. de substantial. feud. num. 60.*
- 6 Quorum sententiæ fundamenta sūt, Primo *tex. in d. cap. 1. S. sed certum, per quos fiat inuestit. dum in illa verba tex. prærupat, nam & potest, & hoc negociū per alium, vt per procuratorem expediri.*
- 7 Secundo, quia petens inuestituram, actor est *Afflic. in d. cap. 1. num. 21. & ibi Andr. de Ifern. arg. tex. in l. licet de probation. & actor impeditus tenetur mittere procuratorem, præsertim quādo sumus in causis non tam arduis, prò vt petitio inuestituræ, Bartol. Alex. & Ias. in l. 1. S. 1. ff. quis caution. Abb. in cap. 1. & 2. de procurator. Decius in cap. ex parte il primo, de appellat. Tertio demum, quia petitio inuestituræ annali spatio præscribitur, cap. 1. quo temp. miles, cap. 1. S. fin. de probib. feud. alienat. per Frideric. & semper, quod de præscriptione tollenda, vel inducenda tractatur, potest procuratorem quis mittere, l. 1. & ibi Bartol. ff. de diuers. temp. præscript. l. sed & si per pratorem*

S. 1.

S. 1. ex quib. caus. maiores, ex quibus iā deductum vides, quod procurator potest petere inuestituram regulariter, & petita ab eo, legitima dicitur, indeq; est, quod à poena excuset suum principalem.

9 Quam conclusionem declara tantò fortius procedere, vt si inuestitura esset petenda per aliquem magnum Principem, qui ob regimen populorū, quibus præest, non potest discedere ab illis, & de persona venire ad petendum inuestituram, quia potest petere per procuratorem, illumq; mittere ad petendum, prout videmus in inuestitura Regni Neapolitani petenda à Summo Pontifice, ob inuestituram Regni Neapolitani, in cuius dominiij recognitionem quolibet anno soluit Inuictissimus Rex noster tributū Sum. Pont. prout de illo meminit D. Franc. de Paz Balboa meritissimus in M. C. V. criminum Iudex, & in Hispanijs Consultor Sanctæ Inquisitionis, in suo perillustri tract. de Monarch. Regum par. 3. q. 2. num. 115. & 116. quem ad penam vidi iam iam imprimendum, ad quam petendam Rex noster Inuictissimus semper mittere procuratorem ad Sedem Apostolicam, quinimo etiam post tempus petita excusat, vt consultum, & obtentum refert Io. Franc. de Ponte decis. 1. Collateralis conf. Neap. per totam.

11 Declara secundo, vt non sufficiat mandatum generale ad petendam inuestituram, sed debet constare de mandato speciali ad illam petendam, ita ex cap. 1. S. vtrum, tenet Iacobin. in verbo qui quidem inuestiti, num. 10. glos. — tit. 1. S. 49. Petr. Nicol. Mozz. de feud. substantial. nu. 6. late Menoch. conf. 1. num. 78. vol. 1. Petrus Gudelinus ex Hannonia de iure feudorum cap. 8. n. 5.

12 Declara tertio, adeo requiri speciale mandatum specificè, & verè prolatum, vt nec ex temporis diuturnitate, illud præsumatur, prout secundum anteriorem sententiam affirmat Menoch. d.

conf. 1. num. 79. longum ad hoc scribens DD. Catalogum, hanc firman- tium sententiam, & ibi cōtrariā, eiusq; sequaces refert sententiam.

Limitat autem hanc tertiam decla- 13 rationem, idem Menoch. d. loco nu. 81. vt præsumantur omnia sollempniter gesta, & sic mandatum intercessisse, quādo patientia aduersarij, & longa quasi possessio inuestiti intercedit, ita Georgius Natta conf. 562. num. 13. vol. 3.

14 Declara quarto, tunc procedere vt ualeat procurator petere inuestiturā, si talis procurator idoneus fuerit pro petēda inuestitura, adeo q; si idoneus non esset, utiq; nō excusatur ipse Vassallus principalis constituens, ex traditis per Bartol. in l. idemq; ff. pro socio, Felin. in cap. cum R. Canonicus de offic. delegati.

15 Declara quinto, vt licet Dominus sit absens, tamen si reliquerit procuratorem, vel Vicarium, quia tunc vassallus necesse habet adire dictum procuratorem, vel vicarium, ab eoq; inuestituram petere, prout in Regno nostro Vicerex, siuè Regia Camera Sum. quæ gerit officium procuratoris Cæsaris, de quo Frecc. de subfeud. in princip. hoc enim casu sufficit petere inuestituram ab ipso procuratore, ita Anton. Capyc. in inuest. feud. in verbo feudorū inuestitura col. 2. S. si verò reliquisset, Nicol. Mozz. de substantial. feud. num. 45. vers. quinto exprimit, Laurentius Syluan. de feud. recognit. q. 73.

Ex Ultramontanis hanc sequuti sunt sententiam, Io. Raynald. in c. 1. S. prætereā si quis, de prohib. feud. alienat. per Frideric. Iacobin. in verbo qui quidem inuestiti num. 54. Franc. Sonsbecc. de feud. par. 11. num. 8. Matth. Vuesembec de feud. cap. 8. num. 3. vers. nec hoc casu, Io. Sebened. de feud. par. 5. nu. 39. Chassen. in consuet. Burgund. rub. 3. S. 1. in verbo ou ale personne, Ludolph Schrader. de feud. par. 6. cap. 2. num. 40. vers. secundo hoc est accipiendum, Herm. Vult. de feud. cap. 7. num. 74. vers. quod si tamen, Rosenthal. de

de feud. cap. 6. conclus. 50. tit. quib. mod. feud. acquir. num. 7.

16 Declara sexto, vt procurator non possit micti ad petendam inuestiturā, quando impedimentum æquè impeditet Vassallū, & æquè Dñum, vt alter ad alterū non valeat accedere, & ad Dominum non sit turus accessus ex aliqua causa, vt per Bald. in cap. 1. S. sententia quoque de pace Constant. Alex. in l. recusare, S. fin. ff. ad Trebell.

17 Declara septimo, vt non possit peti inuestitura per procuratorem, quando Dominus vellet vt peteretur de persona, adeout Vassallum, eiusque personā elegerit, & requisierit ad petendam inuestituram, ita Iacobin. de Sancto Georgio in verbo qui quidem inuestiti num. 22. Andr. de Ifern. in cap. 1. in princip. & ibi Afflic. nu. 23. & 24. quo temp. miles, Petr. Gudelin. loco allegando num. 5. vbi affirmat de persona debere venire ad petendum, nisi iustum impedimentum, impedierit illum accedere.

18 Declara octauo, in Regno nostro, in quo licet alias minor ætas impediret, quin inuestitura petatur, vt alias diximus, tamen in hoc Regno, quia Rex noster prouidet minori de Balio circa 19 feuda, tunc ipse Balio inuestituram, nomine pupilli tenetur petere, adeout si non petatur, tunc non excusatur à poena duplicati releuij, Io. Aloyf. Mornil. in constit. post mortem, & nos supra diximus hac ead. p. q. 21. vbi allegauimus etiam pererudicum Conf. Rouitum. Sic etiam in prodigo, vt ab eius procuratore petenda sit inuestitura, vt ex Bammacar. supra diximus, & etiam de iure communi feudorum, per tutorem, vel curatorem, vt post alios ita Petr. Gudelin. d. loco, quicquid in contrarium dixerit Bald. in l. 1. ff. de rerum diuis.

21 Declara nono, vt stante absentia vassalli necessaria, nec vassallus cogatur mictere procuratorem, & si ad hoc reliquerit, & ipse inuestituram non

petierit, adhuc elapso tempore, non est molestandus poena duplicati releuij, ita ex glos. in d. cap. 1. in verbo absentia tenet ibi Andr. de Ifern. num. 10. vers. ista absentia, Aluarot. num. 1. & 13. Afflic. num. 38. Preposit. nu. 8. Petr. Rauenn. 15. Rosental. d. loco num. 5.

22 Declara tandem, vt si impedimentum esset, paruo tempore, duraturum, tunc per procuratorem inuestitura peti non debet, Afflic. in cap. 1. nu. 22. quo temp. miles. Et deniq; ad hanc questionem veniret discutiendum, quænam esset iusta impedimeta, ob quæ vassallus inuestituram petere nõ cogeretur, de quibus impedimentorum generibus latè per DD. & per Innoc. in cap. quærelam extra de procuratoribus, Abb. in c. dilecti de dolo, & cõtumac. vbi cateri DD. Bald. cateriq; in l. 2. S. si quis in iudicio, ff. si quis caution. Specul. tit. de procurator. S. 2. in fine.

ARGVMENTVM.

Vassallus succedens in feudo, & præsentans listā introituum feudalium defectiuam, tacitis, siuè subtractis aliquibus corporibus, quæ si detegantur deinde, an vassallus sit puniendus, & in quo poenæ genere, proponitur. De modo præsentandi listam, duæ proponuntur DD. Citramontanorum, & Ultramontanorum sententiæ, dicentium nonnulli toto feudo priuandum Vassallum, alij priuandum parte negata, & quomodo in Regno seruatum est, ex Freccia ponitur, si ex fraude, vel dolo hoc faciat vassallus, vel quid si in lista Baro præsentans vsus fuerit taxatiua tantum expenditur.

SVMMARIVM.

1 P Erceptores Prouinciarum antea accedebant ad loca vbi Barones moriebantur intra mensem, & capiebant informa

Na ma

- mationem de fructibus, ad finem taxandi releuium.
- 2 Perceptores Prouinciarum hodie non accedunt ad terras Baronum mortuorum, sed denunciant mortem Reg. Cam. ad finem prouidendi.
 - 3 Morte Baronis denunciata, si vassallus non presentat listam, tunc Regia Cam. committit informationem capiendam de fructibus feudi, secus si presentat listam.
 - 4 Regia Camera secundum listam presentatam, solet taxare releuium, sed sibi semper reseruare debet ius informationis capiendae quatenus &c.
 - 5 Vassallus presentans listam defectiuam, vel falsam, an debeat puniri.
 - 6 Vassallus negans partem feudi, an toto feudo, vel parte feudi multandus.
 - 7 Vassallus negans partem feudi, debet toto feudo priuari, secundum aliorum sententiam, & num. 14.
 - 8 Vassallus alienans partem feudi sine consensu Dñi, debet totum feudum amittere.
 - 9 Emphiteuta alienans partem rei emphiteutica, nõ soluto laudimio, cadit à tota re.
 - 10 Parte feudi negata, in Regno Sicilia, vassallus amittit totum feudum.
 - 11 Baro presentans listam defectiuam introituum, per Regiam Cam. fuit inclinatum, ut puniretur, licet postea nihil actum fuisset.
 - 12 Vassallus negans partem feudi, videtur totam fidelitatem ledere.
 - 13 Vassallus negans partem feudi, debet priuari parte negata tantum, ex sententia nonnullorum, magis equitati consona.
 - 14 Sigismundi, & Freccie sententiae referuntur contra Baronem presentantem listam introituum defectiuam.
 - 15 Vassallus presentans listam introituum defectiuam, ratione periurij, debet amittere totum feudum.
 - 16 Pœna presentantis listam defectiuam, & sic caducitas, in Regno nostro remissa est.
 - 17 Vassallus presentans listam defectiuam, & pertinax in illa, si detegatur defectus, punitur pœna iuris communis, secus au- si vult emendare,
 - 18 Vassallus presentans listam cum clausula

tantum, si erit defectiua ad hoc punitur.

- 19 Taxatiua tantum non debet poni in listis introituum presentatis Reg. Cam. sed alia clausula, saluis &c.

QVÆSTIO XXXII!

Enentur hodie feudatarij succedentes in feudo ob mortem patris, vel alterius cui succedunt, petere (vt dixi) inuestituram, & releuium soluere, &

- pro eo medietatem fructuum, verum quia, fiscus primò accedere faciebat Perceptores Prouinciarum ad loca, vbi feudatarius erat mortuus infra mensē, vel antea, prout Regia Camera eis imponebat, & informationem capiebant de fructibus, ad finem vt in solutione releuij vera fructuum noticia haberetur, & hoc mediante salario, vt in prag. 2. cap. 5. sub tit. de offic. procurat. Cesar. quæ deinde fuit correctæ per aliam prag. sub eod. tit. 54. in ordine incip. necessarium etiam duximus, per quam fuit statutum, vt Perceptores non accedat ad capiendam informationem prædictam, ne distrahatur ab eorum officijs, sed quòd mortem Baronis denuncient Regiæ Camere, ad finem prouidendi de informatione capiendae, & hoc quando vassallus non presentat listam, & denunciat mortem, sed quòd presentat listam, prout stat etiam ordinatum ad finem releuandi fiscum ab onere probandi, debet illam presentare omnium introituum veram, & realem, cū iuramento, prout dicit Freccia auctor. 3. nu. 36. secundum quam Regia Camera solet taxare releuij quãtitatem, verum semper sibi reseruare solet ius capiendi informationem, si vel nõ omnes introitus sunt in lista prædicta enumerati. Quæro quid si capiatur informatio, & reperiantur aliquos introitus esse subtractos in dicta lista, & non

expressos, ad eum illam reddant non veram, nec realem, an vassallus sit puniendus, & quonam poenæ genere.

6 Et quidem vides, quod in hoc casu feudum non negatur in toto, sed in parte, ut quia partem tacuit, vel non omnia membra feudalia expresserit. Et in hoc casu an vassallus negans partem feudi sit puniendus, & quomodo, reperio duas DD. sententias. Alij dixerunt esse priuandum toto feudo. Alij tantum parte negata esse priuandum affirmarunt.

7 Dixerunt nonnulli feudatarium negantem partem feudi, toto feudo esse priuandum, prout fuit Petr. de Ceruotis in cap. vassallus si feudum, si de feud. defunct. & toto feudo priuandum esse illum, qui feudi partem, vel totum inficiauerit, dixerunt Curt. de feud. par. 4. nu. 41. ex tex. in d. cap. si vassallus, Iul. Clar. in S. feudum q. 50. vers. undecimo, Vldaric. Zas. de feud. par. 10. n. 51. Franc. Sonsbecc. de feud. par. 12. nu. 63. Ferrar. Montanar. in vsus feud. p. 4. c. 1. col. 3. tradit Bammacar. licet ab ea discedat in d. c. vassallus si feudum num. 5. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 91. nu. 82. Iacob. Monoch. lib. 3. presump. 91. num. 83.

8 Et in alienante feudi partem sine assensu Regis, ut totum amittat, post Petr. de Ceruot. d. loco sequitur Bald. in c. 1. S. 1. in princip. qualiter olim feud. poter. alien. & Martin. Laudens. in d. cap. 1. in princip. S. 1. num. 11. Iul. Clar. d. S. feudum q. 31. nu. 7. lib. 3. sentent. qui de rigore iuris hanc sententiam sustineri posse putat.

9 Et in emphiteusi ut alienata parte, & non soluto laudimio, emphiteusis, tota cadat in commissum, consuluerunt Io. Cephal. d. conf. 139. vol. 1. Roland. à Vall. conf. 17. vol. 2. & latè de veritate huius sententiæ Henrich. à Rosental. de feud. cap. 9. concl. 1. num. 1. & 2. & propriè distinguit in glosell F. Et in Regno Siciliæ dicit Ioan. Blanc. in epit. feud. tit. quib. mod. feud. amitt. fol. 18. ratione partis negatæ totum feudum amitti,

refert Frecc. d. author. 13. nu. 36. circa medium.

Et in casu proposito de porrigente listam non integram ac defectiuam, tradit Loffred. in parasraf. ad c. sancimus, vers. puta Dominus, tit. quid sit inuestitura, & dicit, qd contra Baronem sit ponderatum, & inclinatum in Regia Camera, licet postea non fuisset discussu, quia fiscus non instet, prout etiam refert Frecc. d. num. 36. Loffred. d. loco. 12 Et hanc sententiam illa potissimum fundat ratione, quia negans feudi partem, videtur debet ledere totam fidelitatem in solidum, Rosental. de feud. cap. 10. concl. 32. num. 8.

14 Alij existimarunt, negata feudi parte, priuari vassallum eadem parte negata, non autem toto feudo, poenam enim existimarunt esse correspondentem delicto, prout fuerunt ex Cirramontanis, Accurs. in d. cap. vassallus si feudum, in verbo scientia, ubi Bald. nu. 3. Præposit. num. 1. in fine, Aluarot. num. 2. Mozz. de feud. tit. de amissio. feudi n. 74. vers. intellige, & declara, Iul. Clar. in S. feudum q. 59. articulo sed quid, Iacob. de Beluis. in c. vassallus si feudum, ubi Martin. Laudens. nu. 9. & Petrus de Rauenna. Ex Regnicolis nostris Nicol. de Neap. in d. cap. vassallus si feudum, ubi Andreas de Ifern. num. 1. Afflic. num. 11. Ant. Capyc. in inuict. feud. in verbo feuda amittuntur col. 40. casu 40. limit. 2. Paris de Puteo de reintegr. feud. cap. 52. num. 5. 6. 7. & 8. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 92. nu. 83. Bammacar. in d. cap. vassallus n. 4. Frecc. d. author. 3. nu. 36.

Ex Vllramontanis eandem sequuti sunt sententiam Friderich. Schench in d. cap. vassallus si feudum num. 8. & 9. Iacob. Cuiacius de feud. lib. 4. tit. 5. Ioannes Ferrar. Montanar. lib. 4. de feud. cap. 1. vers. undecimo quandocumque vassallus, glos. — tit. 1. S. 30. num. 6. Ludolph. Schrader. de feud. par. 9. cap. 6. num. 51. vers. nono si vassallus, Ioannes Scheneid de feud. par. 8. cap. 1. num. 46. Rosental. de feud. cap. x. concl. 32. num. 8. sub tit. de

caus. ex quib. feud. amitt. poena enim crimini debet esse proportionabilis, *l. sancimus, C. de poenis*, & ideo dum in parte deliquit, partem amittere debet, & hac ratione concludunt *Isern. Bald. Aluarot. Præposit. etiam Bammacar. locis antecitatis*, nec poena delictum debet excedere, *l. rescriptum, & l. heres, qui tacitam, ff. de his quib. ut indign. Rosental. de feud. cap. 9. concl. 1. num. 2. tit. de fine effect. seruitij feudalis*. Et hanc esse sequendam sententiam testantur omnes præfati DD. tamquam, quæ sit æquitatis magis consona, & communis. Ex quibus cum hic feudatarius tantum partem introituum negauerit, siue occultauerit, ergo idem videtur dicendum partem tantum introituum debere amittere.

- 14 *Sigismund. Loffred. in sua paraf. feud. tit. quid sit inuestitura cap. 1. in vers. testibus, ibi, puta Dominum*, dicit, quod hic casus euenit in Regia Camera; nã Baro in lista præsentata pro releuio nõ expressit omnia mēbra feudalia, & dicit, quod doctrina *Isern.* fuit ponderata contra Baronem, quem *Isern in d. cap. 1. inuestit. testib. quid sit inuestitura*, inuenire non potui, de hac etiam quaestione dicit *Marin. Frecc.* neq̄ quid concludit. Tamen in eam videtur inclinare sententiam, ut ratione periurij, quia lista præsentatur cum iuramento, ut ibi dicit *Frecc.* & ratione contemptus Domini, licet sit in parte feudi, tunc totum vacare dicitur, *ex doctrina Iacobini, Guid. Pap. & aliorum ibi allegatorū*. Et quidem valdè dubitare mihi videtur *Frecc.* nisi quod ipse num. 37. dicit quod istæ poenæ circa caducitatē feudi, ob seruitium non præstitum, vel diminutè præstitum, & ob inuestituram minus sollempnem petitam, remissæ sūt, ut alias diximus hac ead. par. q. 1.

- 17 Verum subdit *Frecc.* quod cautius Iudex inquirere debet si vassallus hoc fecit ex fraude, vel dolo; & si dolo, vel fraude detecta vassallus non sit promptus emendari, nempè soluere integrum

releuium, imò si persistisset in suo dolo, & fraude, tunc certè puniendus esset de iure communi, quia in tantum Reges nostris has poenas remiserunt, in quantum vassallus acceptare vult, sed si contumax, & renitens fuerit in acceptando talem gratiam, & remissionē factam à Regibus, tunc, ut supra dixi q. 18. hac par. punitur poena de iure communi, nempè amissionis illorum introituum, non expressorum in lista.

- Quòd si Vassallus admitti vellet ad emendationem, certè non potest puniri, quia cessat ratio supradicta, perfidie, & perfidiæ, nisi tamen Vassallus in lista fuisset usus taxatiua tantum, quia per hanc taxatiuam excluditur ab omni emendatione, iuxta doctrinam *Isern. in d. cap. 1. num. 14. quid sit inuestit. ubi ait Isern.* quòd quando Vassallus in instrumento enumerauit conditiones, & pacta, & usus fuit taxatiua tantum, tunc non admittitur ad probandum alia, quæ doctrina *Iserni* credo, quod fuit ponderata in casu *Loffredi* contra quemdam Baronem præsentantem listam defectiuam.
- 19 Vndè sint cauti, qui faciunt has listas, easq; præsentat, ut nõ quã ad enumeratos introitus se restringat, sed sepe apponat clausulas præseruatiuas, saluo iure emendandi, salua meliori, &c. uel saluo iure addendi, si qui alij sunt, uel diminuendi, & alijs &c.

Et quando vassallus confitens rem feudalem, præiudicet sibi, & successoribus singularibus habentibus causam ab ipso, post *Bald. Ruin. Roland. Nat. Antonium Sola*, ceterosq; uide quæ eruditè ponit *D. Ioannes Antonius Bellonus Patritius Taurinensis*, uir quidè stemmate Illustris, doctrina Illustrior, & Magistratu Illustrissimus, olim uespertinis horis in Parmensi Gymnasio iuris Ciuilis Interpres, Serenissimi Ducis Sabaudiaë extraordinariorum introituum Præses, & nunc eiusdem in Piedemontano Senatu primus Præses *conf. 44. num. 53. & 54. quæ consilia nunc deue-*

deuenere ad manus, quòd si prius ha-
buissem, fateor me plurima ex eis po-
tuisse, velut ex Oceano Iuris, haurire.

ARGUMENTVM.

Pestis an sit legitima causa, quin Vassal-
lus nõ soluat duplicatũ releuiũ, si intrã
tẽpus non ualuit accedere, nec procu-
ratorem mittere ad Dominũ, uel eius
Tribunal propter pestem crassantem,
uel in loco ubi Rex, eiusuẽ Tribunal,
uel loco ubi Vassallos degit, excitatur
in dubium. Memoratur pestis in Regno
Siciliæ, & legitimam præbere Vassallo
excusationem, ex Regnicolarum, &
Ultramontanorum sententia traditur.
Et quid si literẽ intromicterentur, &
tanto magis si pestis esset magna, uel
quid de parua. Et an sit necessaria, p-
testatio declaratur. Et quid si pestis iã
cessauerit, quando tempus currere in-
cipiat.

SVMMARIVM.

- 1 **P**estis in Regno Siciliae de anno 1624
1625. crassatur.
- 2 Patritij, & plebei apponuntur custodes in
passibus, & portis Ciuitatis Neap. ad
pestem propulsandam.
- 3 Author uti Patritius Neapolitanus è ses-
sione Nidi multorum passum custos pro
peste fuit.
- 4 Author ob exactã custodiã laborem, &
vigiliã, febris infectus iacuit cum uite
discrimine.
- 5 Custodes pro peste apposti in hac Ciuitate
ferẽ omnes occubuerunt.
- 6 Ducis Aluæ Proregis vigilantia, pro peste
propulsanda.
- 7 Pestis an excuset vassallum à lapsu tem-
poris non petita inuestitura, num. 9. af-
firmatur.
- 8 Ciuitas Neapolis permultos alios Sanctos
suscepit in Patronos, & Protectores.

- 10 Pestis in loco vassalli ipsum impediens, ac-
cedere ad locum Domini, excusat illum
à lapsu temporis.
- 11 Procurator ad petendam inuestiturã
ex loco infecto, mittere non potest.
- 12 Mandatum debet mittere vassallus, si
charta, & litera intromicterentur, si
haberet idoneam personam in loco non
suspecto de pesti.
- 13 Pestis ut excuset, sufficit ut commercium
sit impeditum, reiecta Ioannis Scheneid.
sententia, de uehementi, uel parua pesti.
- 14 Pestis in loco Domini excusat vassallum
non valentem accedere.
- 15 Protestatio pestis non est necessaria, siuẽ
magna, siuẽ parua pestis fuerit, & num.
21 & 23.
- 16 Vassallus timens pestem, debet in loco tuto
offerre petitionem inuestiturae, & alia
secundum Schrader. sententiam.
- 17 Dictum Schraderi de oblatione à vassallo
facienda in loco tuto, est potius de consilio.
- 18 Dominus debet assignare locum non suspe-
ctum de pesti, ad finem tollendi excusa-
tiones vassallorum.
- 19 Assignatio loci non suspecti non nocet vas-
sallo existenti in loco non suspecto.
- 20 Pestis impedimentum semper militat, siuẽ
sit in loco vassalli, siuẽ Domini.
- 21 Vassallus ahibens omnẽ diligentiam, ut
impedimentum tolleret, excusatur.
- 22 Vassallus, cessante peste, non excusatur à
tempore cessationis in antea.

QVAESTIO XXXIII.

- 1 **H**aec quæstio po-
test hodie pra-
cticari in Regno
Siciliæ, ubi in
anno 1624. &
partim de anno
1625. pestis
crassata est, &
irrepsit, adeout Regnum illud ualdẽ
sit infestatum, quamobrem & Regnũ
nostrum magno fuit in timore, intantũ
2 ut Ciuitas nostra Neapolis custodes
ad portas apposuit, & ad passus Nea-
polim

3 polim ducentibus, qui erant Patritij, & plebeij, & ego ordine quinque optimatum Sedilis Nidi vti patritius ex fessione illa accessi de die, & de nocte ad custodiendos nonnullos passus in vicis Antignani, Arenellæ, & Vomeri, necnon passum Castrum S. Erami, ob quæ custodiam, noctis vigiliam, & laborem quem suscepi in eundo, & redeundo de nocte, videndo si homines mihi subditi excubias faciebant, erant enim plusquam quattaginta custodes armati omnes cum armis offensiujs, & defensiujs etiam prohibitis per Regiam pragmaticam, & isti erant distributi per quatuor passus, alter ab altero longinquos, ego febrim infectus per viginti sex dies in lecto iacui, magno cum discrimine vitæ, prout permulti, & quasi omnes, qui excubias prædictas fecerunt, maxime ad passus ad portam Capuanam, ad Nolanam, & S. Mariæ de Carmelo febrim pestifera infecti diem clauserunt extremum.

Quem ob timorem, vt rigorosè omnia feruarentur ab Excellentiss. Duce Aluæ nunc Prorege nostro dignissimo creatus fuit Commissarius Generalis D. Franciscus de Campo Reg. Conf. ad Prouincias Calabriae pro peste propulsanda, & in toto Regno, ideo quero, dum Regnum Siciliae spaciosum est, sed spaciosius est Regnum nostrum, quod vt magnas, & longinquas continet Prouincias, permultique sunt feudatarij, qui possint feuda tam in Regno Siciliae, quam in Regno nostro, an si casus euenerit petendæ inuestituræ, & Vassallus timore pestis non accedit ad Regiam Cameram, nec procuratorem mittit ad inuestituram petendam, & quia impeditus etiam fuisset accedere, an hoc casu elapso anno sit excusatus à poena duplicati releuij.

7 Pests autem, à qua Deus Opt. Max. licet ob scelera nostra digni simus, nos liberet maxime ob intercessionem S. Ianuarij Patroni, & Protectoris nostri, & aliorum Sanctorum Compatro-

9 norum, veterum, & modernorum, prout sunt nouiter recepti in Patronos huius Ciuitatis B. Andreas Anellinus Clericus Regularis, B. Iacobus de Marchia Anthonitana, quorum corpora hic Neap. quiescunt, S. Fraciscus de Paula, & S. Parricia, qui omnes fuerunt nemine discrepante recepti in Patronos de Mense Nouembris in anno 1625. Pests autem, vt dixi, iustam præbet causam vassallo, vt se excusari possit, si non accesserit, vel miserit ad petendam inuestituram, eiusque timore iustum esse impedimentum, quin inuestitura non petatur, adeo ut elapso anno, vassallus in hoc casu poena amissionis feudi, & per consequens duplicati releuij solutione non esset mulctandus, tradiderunt ex nostratibus Capyc. in inuestit. cap. feudorum inuestitura, vers. quando Dominus esset in loco pestifero, Frecia d. auctor. 3. num. 2. in fine lib. 2. de auctor. Baron. Ex Citramontanis tam feudistis, quam Ciuilibus hanc docuere sententiam, Præposit. in cap. 1. nu. 12. col. 1. in princip. Laurentius Syluan. de recognit. feud. q. 62. Bartol. & Alex. in l. de etate, ff. ad S. C. Trebell. Ias. in l. 2. S. fin. num. 12. ff. si quis cautionib. Felin. in cap. accedens num. 11. de prescription. ceteriq; passim, Ripa de peste priuilegio 7. Martin. Laud. in d. cap. 1. num. 6. quo temp. miles.

Ex Ultramontanis hæc docuere sententiam Iacob. de S. Georg. in verbo qui quidem inuestiti præstiterunt num. 51. Vldaric. Zas. de feud. par. 7. num. 5. Franc. Sonsbech de feud. par. 11. nu. 20. Herman. Vult. de feud. cap. 7. num. 83. Ludolph. Schrader. de feud. par. 6. cap. 2. num. 38. & 42. probat Henrich. à Rosental. de feud. c. 6. concl. 66. n. 6. hi omnes admittunt simpliciter quando locus petendæ inuestituræ, pests esset infectus, vassallum excusari, & ultra istos Gothofred. Ant. disput. feudat. 8. lib. 6. sub tit. de renouatione inuestituræ, ubi adducit tex. in l. 2. S. si quis ff. si quis caution. & sex. in c. negotiatorum distinct. 88. l. Celsus, S. 1. ff. de arbitris.

Ego

Ego verò idem puto dicendum ex
 10 idempitate rationis, vt si locus, vbi
 vassallus degit, esset peste infectus, &
 locus, vbi inuestitura petenda est, non
 esset infectus, eò quod vassallus ipse
 non posset accedere de loco infecto, ad
 locum non infectum, tamquam suspec-
 ctus de peste, imò si accederet repelle-
 11 retur, nec procuratorẽ mittere posset,
 ex ead. ratione, nec mittere instrumẽ-
 tum procurationis, cum tempore pe-
 stis, literæ. ex loco suspecto missæ, non
 intromittuntur, imò comburuntur, &
 hoc puto quando vassallus de persona
 petere debet, vel quando de speciali
 mandato, prout in inuestitura constare
 debet, & sic dum impedimentum
 æquè impediatur vassallum de persona
 accedere, quam procuratorem mittere,
 sequitur quòd vassallus excusandus
 est, ita Bald. in cap. 1. S. sententia quoq;
 de pace Constant. Schrader. d. loco n. 47.

Sed quod dixi de mandato procu-
 12 rationis, tunc puto verum, quando
 chartæ non intromittuntur, sed quan-
 do intromitterentur, & vassallus in lo-
 co suspecto haberet idoneam perso-
 nam, tunc posset mittere speciale mada-
 tum, & cessaret ratio prohibitionis,
 & impedimenti, & petere posset.

Declara tamen Io. Scheneiduu. p. 5.
 13 n. 49. de feud. supradictorum sententiã,
 p. ocedere, si pestis, vel aeris corruptio
 esset vehemens, quòd si non esset ve-
 hemens, ipse non admitteret, ex sen-
 tentia Abbatis, quam Scheneid. senten-
 tiam ego non admittò, quia sufficit vt
 sit pestis, eiusq; suspitio, adeout com-
 mercium sit impeditum, & custodes
 appositi, adeout non omnes intromi-
 ttantur, & maximè suspecti venientes
 de loco suspecto, vel si locus vbi degit
 14 Dominus, eiusq; Tribunal esset indi-
 ctus uti peste infectus; tunc enim mili-
 rat ratio, quin vassallus non valeat ac-
 cedere, ergo & dispositum debet mili-
 tare, dum eadem impedimenti ratio
 militat, super qua dispositio fundata
 est.

15 Putat autem Corbul. de iure emphyt.
 c. 5. n. 16. nec esse necessariam prote-
 ctionem de tali impedimento, dum-
 modò pestis non fuerit parua. Quod
 dictum nec etiam admittendum est,
 cum siuè sit parua, siuè magna pestis,
 sufficit quod militet impedimentum
 accedendi de loco ad locum.

16 Ludolph. tamen Schrader. d. loco n. 38.
 vers. his tamen casibus, dicit, quod vas-
 fallus consultò faceret, si ratione loci
 de peste infecti non posset accedere
 ad Dominum pro inuestitura, nec pro-
 curatorem mittere, vt ipse in loco tuto
 offerat, probans hoc suum dictum ex
 autoritate Vldaric. Zas. de feud. par. 7.
 n. 5. Martin. Laudens. in d. cap. 1. n. 29. quo
 temp. miles, quem sequitur Rosental. d. loco
 nu. 7. Vult. d. c. 7. n. 103.

17 Sed hoc dictum potiùs de consilio,
 quam de præcepto esse existimo, cum
 semper eadem ratio impedimenti mi-
 litet in loco necessario ad accedendũ,
 quam in loco oblato per vassallum.

Putarem tamen, & ita Domino cõ-
 sulerem, vt si locus, vbi ipse degit, esset
 18 tantum suspectus, vel pesti infectus,
 quod Dominus assignaret locum tutũ,
 & non suspectum, nec infectum ad pe-
 tendam inuestituram, hoc enim casu
 vassallus non excusaretur, quin, elapso
 anno, non teneatur ad solutionem du-
 plicati releuij, quia dum celsat impe-
 dimentum ratio, merito & cessare de-
 bet dispositio excusã, alioquin si Do-
 minus nõ assignaret locum tutum, vbi
 pestis non grassatur, vtique vassallus
 nec excusaretur, ita tradit, & cum ra-
 tione Rosental. d. loco nu. 8.

Sed hoc dictum adhuc patitur hanc
 19 declarationem, quod si locus, vbi vas-
 fallus degit, esset peste infectus, vel su-
 spectus, tunc siuè Dominus esset in
 loco tuto, & non infecto, siuè assigna-
 ret locum tutũ, & nõ infectum, vtroq;
 casu militat impedimentum, quia ad
 neutrum ex istis locis vassallo ueniẽti
 ex loco suspecto, uel infecto pateret
 aditus, ergo dum vassallus ex sui par-
 te

te prohiberetur accedere, debet uigere dispositio, ut excusetur à petitione inuestituræ.

Et sic vndique considerato pestis
 20 impedimento, siuè ex parte loci, ubi Dominus degit, siuè ex parte loci, ubi uassallus degit, semper militat eadem ratio impeditiua, ut non accedat, merito uassallus excusatur. Vnde quia pestis impedimentum est notorium, quod utinam non esset, dum omnibus
 21 patet, tunc dico quod protestatio non est necessaria, imò semper & indistinctè excusat à quocūq, capite oriatur, ità *Præposit. in d. c. 1. n. 7. quo temp. miles, Bald. in cap. ex transmissa de prescription. Schrader. d. loco num. 45. vers. item secus, & num. 44.*

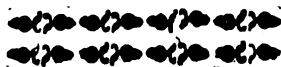
Notoriū est q̄ etiā si uassallus omnē
 22 diligentiam adhibuisset, adhuc non posset pestem remouere, quo casu uassallus debet excusari, *cap. cum dilectus, vers. dicitur, extra de purgat. Canonic. cap. quæsitum in fine, extra de cohabit. cleric. & mulier. Gothofred. Ant. d. loco sub lit. D. Schrader. d. loco nu. 42. & seq. Andr. Gaill. d. loco num. 4. cum alias impedimento non existente notorio, protestatione sit opus, etiam si fuerit pestis, belli, vel inundationis, vel similis, Alex. conf. 164. lib. 2. & conf. 114. n. 4. & 5. lib. 5. Signorol.*

de Homod. conf. 24. Schrader. d. loco n. 43.
 24 Declara tamen omnia supradicta, quòd si uassallus ità se arctauerit, vt etiam cessante peste, adhuc inuestituram non peteret, quia non excusatur, ita ex l. 2. S. si quis tamen supra allegata, docuerunt Syluan. de recognit. feud. q. 62. Io. Schneid. de feud. par. 5. n. 49. Borcholten de feud. cap. 8. nu. 31. Ludolph. Schrader. d. loco nu. 3. Rosenthal. d. c. 6. concl. 56. n. 6. Gothofred. Ant. disput. feud. thesi 6. sub lit. A. tit. de renouat. inuestit.

Et ex his sit impositus finis huic Tractatui, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, B. Mariæ Virginis, & S. Andreae Apostoli mei Aduocati, quæ omnia, quæ dixi, subijcio castigationi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Regiæ authoritatis, ac reuerentiæ iudicij tui, benignè Lector, vt tamquam apud florem, capias ex illo, quæ prò te faciunt, quæ autem non faciunt, nec vituperes, quia Domine non sum plus, nec omnia possumus omnes, sat mihi erit balbutijse (pròut balbutire fateor) in hac tam graui materia in prima mea adolescentia, sed si hæc grato excipias animo, ac vti soles, & humanitas tua exposcit, comendabis, me ad maiora impelles, quæ ad manus habeo, & expecta propediem.

F I N I S.

I N D E X E O R V M Q V A E I N H O C O P E R E C O N T I N E N T V R.

A

Absurdum est praestari seruitium, pro illa parte feudi, pro qua vassallus non percipit fructus, siue quam vassallus non possidet par. 2. quest. 11.

num. 4. fol. 106.

Actio pro releuio, & obligatio ad illud, regulariter nascuntur sequuta morte feudatarij p. 1. q. 6. num. 8. fol. 17. & q. 7. nu. 7. fol. 20. & p. 2. q. 2. num. 4. & seq. fol. 133. vbi late discurretur, vide infra. Et an sit realis, vel personalis in quidditate iuris, dubitatur, p. 1. q. 7. nu. 1. fol. 19. Et realem esse conteditur in allegat. fol. 40. S. 2. Est realis, sicut actio pro laudimio, ibidem q. 7. nu. 14. fol. 21. Et sicut actio realis datur pro adobo, ita pro releuio realis datur, ibid. q. 7. nu. 20. fol. 22. Et personalis proponitur, ex sententia nonnullorum, ibid. nu. 2. fol. 20. Sed verius, ut incipiat esse personalis, sed ex post facto transfundatur in realem, ibid. nu. 12. fol. 21. Datur pro releuio conditione in rem contra feudum, eiusque possessorem, ibid. n. 13. fol. 21. Ex quo fonte nascatur, an ex contractu, vel quasi, delicto, vel quasi, p. 3. q. 1. nu. 1. & seq. fol. 131. Et ex quasi contractu descendit, ibid. nu. 3. & 5. Licet ex contractu possit aliquo modo considerari, ibid. n. 4. Nascitur sequuta morte feudatarij, ut supra, sed opus est, quod adsit successor, siue heres in feudo p. 3. q. 2. n. 3. & 9. fol. 133. & nu. 17. ibidem, vbi declaratur, & intelligitur sic doctrina Io. Franc. de Ponte. Et datur post mortem facta reali inuestitura, ex sententia Matth. de Afflicto. p. 2. q. 3. nu. 10. fol. 133. Et concordantur super hac questione Afflictus, & de Ponte

ibid. nu. 16. & 19. fol. 134. Eius exercitium pro releuio consequendo deducitur in esse, facta inuestitura, & ita debet intelligi doctrina Io. Franc. de Ponte, p. 3. q. 2. nu. 18. fol. 134. Ad laudimium nascitur perfecto contractu, sed exercetur facta inuestitura, p. 3. q. 2. nu. 19. fol. 134. Actionis licet nata ad releuium, differtur exercitium aliquando, p. 3. q. 2. nu. 20. fol. 137.

Actio realis, personalis, & mixta, varios producant effectus, p. 3. q. 3. n. 1. & 2. fol. 135. Et actio competens fisco pro releuio an sit mixta, ibidem. Et personalem eam esse probatur ex sententia Marin. Freccia, ibid. num. 4. Sed realem esse contenditur, ex sententia Franc. de Ponte, ibidem num. 6. Sententia Marini, & de Ponte super hoc concordantur, ibid. num. 15. & 20. Eam realem esse concluditur, ibidem nu. 16. & ita decisum, ibid. nu. 17. fol. 137. Actio pro releuio ideo est realis, quia est debitum fiscale. ibid. num. 18. fol. 137. Habet personam feudatarij obligatam, & in consequentiam feudum, ibidem nu. 20. fol. 137. Pro adobo est realis, & datur contra tertios possessores pro non soluto, ibid. n. 7. fol. 136. Hypothecaria datur pro tributo, quando a iure est expressum, ibid. num. 11. fol. 136. Item pro laudimio, decimis, & collectis, ibid. num. 14. fol. 137. & p. 4. q. 25. nu. 6. Ad duplicatum releuium est realis, par. 3. quest. 3. num. 19. fol. 137.

Actio alia bonafidei, alia stricti iuris, p. 3. q. 4. nu. 1. fol. 138. & qualiter cognoscatur, ibid. nu. 2. Ad releuium an sit bonafidei, vel stricti iuris, ibid. nu. 3. fol. 138. Et stricti iuris esse illam ostenditur, ibid. nu. 4. & 6. fol. 139. Descendit ex contractu feudali, ibid. num. 9. fol. 139. Ratione originis

- ginis dicitur *stricti iuris*, & alijs de causis, *ibid.* num. 5. & 16. fol. 139. ubi alijs de causis probatur esse *bonafidei*. Pro canone an sit *bonafidei*, vel *stricti iuris remissive*, *ibid.* q. 4. num. 17. fol. 140. Actio ad releuium an prescribatur, distinguitur de tempore, p. 3. q. 7. nu. 1. fol. 146. Prescribitur etiam per tertium possessorem, *ibid.* nu. 15. fol. 148. Actio fiscalis pro releuio tollitur spatio triginta annorum, *ibid.* num. 7. fol. 148. Ad duplicatum releuium tollitur spatio triginta annorum, *ibid.* nu. 9. 10. 11. 12. & 14. fol. 148. & q. 8. nu. 2. & 9. fol. 149. Descendens ex consuetudinibus feudorum prescribitur spatio triginta annorum, p. 3. q. 7. num. 5. fol. 146. Feudalis tollitur spatio longissimi temporis, *ibidem* nu. 6. fol. 147. Et est *ciuilis*, non autem *pretoria*, *ibid.* num. 8. fol. 147. Actio ad releuium est *ciuilis*, *ibid.* q. 8. nu. 3. fol. 149. Differt a iure petendi releuium, & inter alterius prescriptionem est differentia, *ibidem* q. 8. nu. 4. fol. 149. Actio competens Domino ad feudi priuationem, tollitur spatia triginta annorum, p. 3. q. 7. nu. 14. fol. 148. Pœna condemnatoria prescribitur spatio triginta annorum, p. 2. q. 7. nu. 10. fol. 141. Personalis non sequitur possessore p. 4. q. 25. num. 2. fol. 283. Actio non nascitur, licet tempus aduenerit, & causa non esset sequuta, quando causa, & tempus in ea considerantur, p. 3. q. 2. nu. 11. fol. 134. Ad interesse releuij ob illud non solutum, queritur *fisco* contra *vassallum* a die, quo fuerunt expedite *literæ significatoriales*, p. 5. q. 17. num. 8. fol. 376.
- Acceptum, siue acquisitum ex propria industria non venit sub restitutione fructuum, p. 2. q. 2. nu. 13. fol. 73.
- Accurtius eius opinio dicentis, dominium rei dotalis esse translatum in maritum, non ab omnibus recipitur, par. 4. q. 13. num. 6. fol. 135.
- Adoha, siue adohum, est medietas fructuum unius anni, p. 1. q. 18. nu. 3. fol. 53. An sit soluenda de augmento feudi ex industria *vassalli*, explicatur, p. 2. q. 9. nu. 2. 7. 16. 17. & 18. fol. 102. Adoho imposito in anno debiti releuij, tunc alterum debetur, p. 2. q. 15. nu. 3. fol. 117. & distinguitur *ibidem* num. 4. & q. 16. nu. 6. ubi refertur decisio fol. 125. Adohum est seruitium debitum ex feudo, p. 2. q. 16. nu. 1. fol. 125. Et est onus feudi, *ibidem* nu. 2. Ordinarium minuit releuium, & ex illo deducitur *ibidem* q. 15. nu. 3. fol. 116. Impositum in vno anno, sed soluendum in pluribus annis, minuit releuium pro rata illius anni, quo releuium debetur, p. 2. q. 16. num. 20. fol. 126. Eius onus non minuit vitam militiam, *ibidem* nu. 21. fol. 127. Adoha non soluta a venditore feudi, qui vendidit illud francum ab illa, non est deducenda a releuio soluendo per heredem emptoris, non obstante, quod eodem anno utrumque debeatur, p. 2. q. 16. nu. 24. fol. 127. Non debetur de introitibus concessis per verbum *inuestio*, & decisiones referuntur, p. 4. q. 3. num. 15. fol. 194. Eius solutio reseruata respectu fructuum ab illorum venditore, arguit venditionem in feudum, p. 4. q. 6. in prima allegat. nu. 28. fol. 207. Est onus reale feudi. *ibidem* in allegat. 3. num. 19. fol. 217. Non debetur de castro sine *vassallis*, ut de castro habitato, sed ut de castro inhabitato, & decisio refertur, p. 4. q. 14. num. 7. fol. 249. De subfeuda quaternato exigitur a Barone, a quo postea soluitur Domino, p. 4. q. 34. num. 18. fol. 131. Eodem anno debitum adohum, & releuium non soluitur utrumque, sed alterum tantum, & decisio refertur, p. 5. q. 25. nu. 9. fol. 400. Vide in verbo *paragium*, *seruitium*, *vita militaria*, *Releuium*, *Augmentum*.
- Aditio hereditatis est necessaria, ut quis dicatur *heres*, p. 1. q. 22. nu. 14. fol. 63.
- Adgnatus quando possit feudum alienatum reuocare, siue redimere, p. 4. q. 31. sub nu. 15. fol. 303. Reuocans feudum tenetur restituere *laudimium* solutum emptori, a quo reuocat, p. 3. q. 5. num. 12. fol. 142. Succedit in *augmentis*, & *industrijs* feudis, p. 2. q. 9. num. 23. fol. 103.
- Actus sibi contra ius circa solutionem releuij faciendam intra annum, notatur, p. 1. q. 12. num. 5. fol. 32. sed concordatur *ibid.* nu. 11. fol. 33. Dicit releuium duplicatum non deberi ex feudo *Longobardo* p. 1. q. 17.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

- q. 17. n. 3.** & declaratur ibidem n. 7. f. 51. Dicens aucto feudo concessio cum ipso incremento non augeri seruitium, reijcitur ab Henrich. à Rosental. p. 2. q. 10. num. 6. fol. 104. Eius doctrina in cap. 1. S. similiter n. 17. de cap. Corrad. declaratur ibid. q. 11. n. 21. f. 108. Afflicti. & Freccia opinioniones super releuio soluendo à refutante ob mortem refutatarij ponuntur, & discutiuntur, p. 4. q. 16. nu. 1. & seq. fol. 257. Afflicti consilium pro vassallo moroso non soluenti releuium ad euitandum duplicatum ut petat inuestituram, & faciat depositum de releuio, par. 5. q. 13. num. 24. fol. 366. Afflicti à morso Henrich. à Rosental. defenditur, par. 5. q. 23. num. 16. fol. 393. Eiusque cautela pro vassallo ponitur, ibid. num. 17. fol. 394.
- Agnitio partis arguit agnitionem totius,** p. 3. q. 12. num. 2. fol. 164.
- Aluotus. eius sententia dicentis praescribi spatio triginta annorum contra inuestituram non petitam in termino, refertur,** p. 3. q. 8. num. 18. fol. 150.
- Allegans priuilegium, & existens in quasi possessione libertatis, non potest molestari,** p. 3. q. 8. nu. 7. fol. 150. Idem in releuio, ut non possit molestari, ut soluat vassallus litte pendente, ibidem nu. 8. Nec etiam appellatione pendente, ibid. nu. 9.
- Alexand. eius doctrina conf. 18. ponderatur pro vassallo par. 4. q. 6. in prima allegat. nu. 2. fol. 203. Et ponderatur pro fisco, ibid. allegat. sequenti num. 2. fol. 208. & nu. 22. fol. 212. an de fructibus venditis super feudo debeat releuium.**
- Alienatio fructuum feudi rectè fit, si vassallus se obligat personaliter, non autem si constituat ius aliquod super feudo,** p. 4. q. 6. in prima allegat. nu. 20. fol. 206. Ad longum tempus est species alienationis, secus ad modicum, ibid. in allegat. seq. num. 6. & 7. fol. 209.
- Amicus hodie non reperitur tam liberalis, ut pro alio amico soluat releuium,** par. 5. q. 2. nu. 1. fol. 328.
- Amisio feud, amittitur ob seruitia non prestata, si Dñs declarauerit voluntatem suam, ut feudum ad se deuoluatur.** p. 5. q. 3. n. 4. fol. 333. Amissionis feudi pena imposita per verbum presentis temporis, imponitur ipso iure, non autem per sententiam, ibidem num. 7. fol. 334. Consideratur primariè, & successiue, primariè à iure, successiue ab homine per sententiam, ibid. nu. 22. fol. 337.
- Anellus Amatus laudatur, eiusq; ensomia,** p. 1. q. 4. nu. 8. fol. 111. & eius filius Carolus commendatur. Recolligebat decisiones Regiae Camerae p. 2. q. 17. sub nu. 6. fol. 128. Eiusq; aureum consilium super dubio, An releuium debeat ex resolutione iuris alieni, par. 4. q. 13. nu. 9. fol. 246.
- Andreas de Ilernia dicens, quod releuium est onus personale, & praestatio extrinseca à feudo declaratur,** p. 1. q. 6. nu. 18. fol. 18. & in a. legat. S. 2. fol. 40. Dicens releuium esse medietatem fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, & an sit legendus illius anni, vel unius anni, p. 1. q. 18. nu. 1. & 2. fol. 53. Eius mens in hoc demonstratur p. 2. q. 5. nu. 23. 26. & 27. fol. 81. Dicens quod releuium est medietas fructuum unius anni retinetur per Regium fiscum, etiam nullis perceptis fructibus, quod intellige par. 1. q. 18. num. 8. & 9. fol. 54. Eumque dicentem, solutionem releuij introductam in heredem, verificari in legatario, probatur, par. 4. q. 10. num. 17. & 19. fol. 232. Eiusque opinio de soluendo releuio à refutante ob mortem refutatarij vera est, par. 4. q. 16. nu. 28. fol. 260. Dicens feudum reuerti ad patrem ob mortem filij, intelligitur de iure, & de facto, ibid. num. 37. fol. 261. Dicens, quod pater refutans succedit filio refutatario, intelligi debet de quolibet adgnato, qui refutat immediate successuro, ibid. nu. 39. fol. 261. Eius doctrina in S. sed & res nu. 9. ponderatur in taxatiua tantum, ut non habeat locum solutio releuij in feudo ex pacto, & prouidentia, ibid. q. 26. nu. 25. ad 49. fol. 287. Loquens de proximo pubertati, quando ei currat tempus petendae inuestiturae ponitur, p. 5. q. 21. num. 13. fol. 388.
- Andreas Kohl dixit tempus ad purgandam moram post interpellationem fuisse arbitrarium** p. 5. q. 13. nu. 11. fol. 372.
- Animus soluentis partem releuij perpenditur;**

I N D E X E O R V M,

- quod non sit cessare à solutione totius, par. 3. q. 11. nu. 32. fol. 164.*
- Annus, & Annuus, ut currat in solutione releuij, successor debet superuiuere p̄ illius sp̄tū, alias alter annus currit alteri successori, p. 1. q. 12. nu. 5. fol. 32.** Distinguitur, aut est naturalis, & legalis, aut industrialis, suē communis, ibid. q. 21. num. 1. fol. 59. Naturalis dicitur ille, qui est approbatus per leges, & a Sancta Ecclesia Romana, constans ex diebus 366. & horis sex, ibidem nu. 20. fol. 59. & potest esse emergens, ibid. nu. 9. Industrialis incipit à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi, vel à mense Martij, Septembris, Maij, vel alterius mēsis ex usu regionum, ibidem num. 3. fol. 59. Naturalis consideratur in taxatione releuij ibidem nu. 4. fol. 59. Ad petendam inuestituram computatur à die adita hereditatis, ibidem num. 7. fol. 59. Ad registrandum assensus in hoc Regno, expedito a Rege, currit à die, quo fuit exequutorium priuilegium, & decisio refertur, ibid. nu. 8. fol. 60. Eius sp̄cium uariū est apud varias nationes, ibid. nu. x. fol. 60. Ad petendam inuestituram currit à die, quo accidit casus petendi illam, ibid. nu. 1. fol. 59. Eius cursus in materia releuij considerari debet quoad fructus, & quoad petitionem inuestitura, p. 1. q. 22. nu. 2. fol. 61. Et currit regulariter à die mortis uassalli, suē Domini, ibid. num. 3. Sed ex communi Doctorum sententia currit a die scientia mortis, vel casus petendi illā, p. 1. q. 22. n. 4. 5. 9. & 13. l. 69. Et currit si heres malitiosē protrahat aditionem hereditatis, ibidem nu. 16. fol. 63. Et an sit utilis, vel continuus, diuersa ponuntur sententia, ut alij utilem, p. 1. q. 23. num. 4. fol. 64. Alij continuū ibid. num. 6. Alij quod à principio est utilis, sed deinde fit continuus, ibid. nu. 5. Quae sententia rejicitur, ibidem nu. 9. Deinde concordatur, ibid. nu. 7. 8. & 9. fol. 65. Et circa mortem praesumptam, quando, & quomodo sit computandus annus, p. 1. q. 24. nu. 14. & seq. fol. 67. & 68. ubi est Auctoris sententia concordantur discordantes super hoc DD. Sterilis compensandus est cum alijs uberioribus, in materia releuij, p. 2. q. 5. num. 35. fol. 86. Lite pendente non currit ad petendam inuestituram super feudo, p. 5. q. 24. num. 4. fol. 397. Ad registrandum assensum, non impeditur, si post expeditum assensum esset lis mota super feudo, ibidem nu. 9. fol. 398. Eius sp̄cium uassallo effluxum ad petendam inuestituram uile est, ibid. q. 26. n. 6. fol. 403. Anni decem debet currere, si decem successores, unus post alium succederent, p. 5. q. 25. nu. 4. fol. 399. Anni introitus venditi super fructibus feudi, absq; feudali qualitate, sunt burgensatici, p. 4. q. 6. in allegat. 3. num. 22. fol. 217. & nu. 43. fol. 222. ubi decisio. Anni introitus constitutus super fructibus feudi, dicitur constitutus respectu fructuum, non autem feudi, par. 4. in alleg. 2. num. 4. Anni redditus incerti, nec perpetuo donaturi inter immobilia connumerantur, p. 2. q. 2. nu. 18. fol. 74. Annua praestationes personales continentur appellatione mobilium, ibid. nu. 19. fol. 74. Nec assensus impetratus super annua quantitate donata Baroni, f. cit illum redditum feudalem perpetuum, ibid. nu. 25. fol. 175. Annua quantitas ex feudo percipienda, relicta secundogenitis, ultra vitam militiam non minuitur ob releuium, ibid. q. 14. nu. 23. fol. 117. Et debita filiabus feminis pro paragio non minuitur ob releuium, ibid. q. 15. nu. 39. fol. 123. Anni redditus donati Baroni à uassallis pro Camera reseruata, non sunt feudales, nec releuium debetur, p. 2. q. 2. per totum fol. 72.
- Antiquitas temporis quando faciat presumi releuium esse solutum, par. 3. q. 6. num. 16. fol. 145.**
- Anrephatum non debetur uxori ob foriudicationem viri, sed ob mortem naturalem, p. 1. q. 16. nu. 13. fol. 51.**
- Antonius Caracciolus praeceptor Auctoris laudatur, p. 2. q. 17. nu. 6. fol. 129.**
- Appellatione pendente super libertate exemptionis, non debet quis molestari, par. 3. q. 9. nu. 9. fol. 155. Et non obstante, quod sententia priuasset feudali dignitate, Dominus, vel uassallus non sunt infames, ideo tempus petende inuestitura currit, par. 4. q. 35. nu. 17. fol. 321.**

Aqui.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

Aquitaniae gentes soluis releuium sub nomine obsequij, p. 1. q. 5. nu. 9. fol. 14.

Aquauechia oppidum est antiqui dominatus Familia Capana in Cilento, p. 1. q. 17. nu. 1. fol. 51.

Argumentum de adoba ad releuium formatur à Jacob. de Ayello, p. 2. q. 14. num. 16. fol. 115. In equiparatis circa omnia validum est, ibid. q. 15. n. 21. & 24. fol. 115. De vita militia ad paragium validum est, ibid. nu. 22. fol. 121. & limitatur nu. 32. fol. 122. De vassallo ad emphiteutam quando validum sit, p. 3. q. 2. n. 14. fol. 134 & in nonnullis valet, p. 5. q. 2. num. 16. fol. 330. Et de emphiteuta ad feudatarium, p. 5. q. 13. nu. 6. fol. 363. Negatur quando dispar ratio militat, p. 5. q. 16. num. 15. fol. 374.

Assurationis litera non debent expediri, nisi soluto releuio, p. 3. q. 6. nu. 6. fol. 144. vide in verba iuramentum.

Assertio remuneratoria in donatione feudi, siue refutatione habet assensum, p. 4. q. 15. nu. 27. fol. 253.

Assensus impetrandus super legato feudi debet continere clausulam, Dumodo soluatur releuium tempore mortis legantis, & legatarij, p. 1. q. 19. nu. 13. fol. 57. Impetratus super donatione annua quantitatis facta Baroni, à vassallis non facit perpetuum redditum, p. 2. q. 2. num. 25. fol. 75. Et tunc quaternat, quando hoc expressum est, p. 2. q. 5. nu. 17. fol. 84. Proregis non sufficit in hoc Regno, qñ feudū diuiditur in partes quotatiuas, & super hoc expenditur interesse fisci pro seruitio, p. 4. q. 6. in alleg. 3. nu. 35. fol. 220. Vt praestetur, & ut operetur, debent omnia exprimi palam, p. 4. q. 6. in allegat. 3. nu. 37. fol. 220. Super diuisione feudi debet peti in forma dispensationis, nec sufficit in forma gratiae, ibidem in allegat. 3. nu. 39. fol. 221. Succedit in locum inuestiturae in Regno, p. 4. q. x. nu. 13. fol. 231. Praestitus super refutatione, siue donatione feudi, alias fraudulenta releuij, facit cessare fraudem, p. 4. q. 16. nu. 13. fol. 264. Regis nõ autem Proregis requiritur in refutatione reseruato vsufructu, p. 4. q. 24. n. 6. fol. 281. Regis non autem

Baronis requiritur in alienatione subfeudi ex vna DD. sententia, p. 4. q. 34. nu. 20. & 21. fol. 311. Secus ex sententia aliorum ibidem nu. 22. Et demum vtriusq; tam Regis, quam Baronis requiri assensum probatur ex veriori sententia, ibid. num. 23. fol. 312.

Assignatio loci non suspecti non nocet vassallo existenti in loco suspecto de peste, p. 5. q. 33. nu. 19. fol. 427.

Attestatio vassalli de feudali qualitate facit rem attestatam presumi feudalem, p. 1. q. x. nu. 9. fol. 28. Quod intellige in sui praesudicium, non autem terij, ibidem num. 15. fol. 29.

Auaritia Principum generat auaritiam Baronum, p. 1. q. 1. nu. 13. fol. 3.

Augmentum, Augmenta feudalia, & Auctum feudum, &c.

Aucto feudo non augetur adoba in Regno nostro, p. 2. q. 6. nu. 4. fol. 89. Et declaratur quomodo procedat, ibidem num. 12. Nec etiam aucto feudo, augetur seruitium semel taxatum, ibid. q. 7. num. 1. fol. 95. Et refertur obseruantia Regni nostri, & ponitur decisio. Licet contrarium sit verius in puncto iuris. Et demum concordatur cum ipsa decisione obseruantia praedicta, p. 2. q. 7. nu. 1. 2. & 3. fol. 95. vide in verbo seruitium. Et aucto feudo in magna parte, augetur seruitium determinatum, & taxatum, p. 2. q. 7. num. 5. & 8. fol. 95. & 96. Aucto feudo ex cursu temporis augetur releuium, & seruitium de iure communi feudorū, p. 2. q. 8. n. 1. f. 98. & q. 6. num. 7. fol. 90. Aucto Comitatu, augetur gabella Comitatus antea vendita, ibidem q. 8. num. 5. & 6. fol. 98. Aucto feudo ex decursu aquarum, augetur laudimium, ibid. q. 8. num. 7. fol. 98. Ex prouidentia Dei, vel tempore, siue in magna, siue in parua quantitate augetur seruitium, & releuium pro rata, ibid. num. 8. fol. 98. Ex industria vassalli, non augetur seruitium, nec releuium, sed declaratur nouis declarationibus, quatenus industria aequiualet augmento, ut non augeatur, Quatenus autem excedit, tunc in eo, quod augmentum excedit impensas, & industriam vassalli auge-

I N D E X E O R V M,

- augetur, p. 2. q. 9. nu. 15. & 16. fol. 102. & numeris seq. ubi concordantur diuersorum sententia num. 18. fol. 102 ibidem. Auctum & augmentum ad idem iudicantur, quando & ubi eadem militat ratio, p. 2. q. 9. nu. x. fol. 101.*
- Augmentum feudi ex tempore proueniens considerari debet in solutione releuij remissuè, p. 2. q. 6. nu. 7. fol. 90. & q. 8. num. 4. & seqq. ubi declaratur fol. 98. Assumit naturam feudi aucti, ibid. nu. 19. fol. 91. Spectat ad Dominum feudi directè, sed utiliter ad vassallum, p. 2. q. 6. num. 21. fol. 92. Recognoscitur à Domino, & ideo releuium debetur de illo, ibid. nu. 23. fol. 92. Feudo antiquo factum iudicatur iure antiqui, non autem noui, ibid. num. 24. fol. 93. Intelligitur prescriptum si feudum principale fuerit prescriptum, p. 2. q. 6. num. 25. fol. 92. Equiualens feudo, vel excelsus facit augeri seruitium, p. 2. q. 7. nu. 4. fol. 95. Paruum non facit augeri seruitium, ibidem nu. 6. fol. 95. Estimatio augmenti parui, vel magni, qualiter facienda sit remissuè, ibidem nu. 7. fol. 96. Quomodo considerandum ex parte Domini in releuio, ibidem nu. 13. fol. 96. Factum à Domino (non expresso sub feudali seruitio) non augere releuium, & ratio refertur, p. 2. q. 7. nu. 14. & 15. fol. 97. Contrarium ponitur ibid. nu. 17. Simpliciter feudo à Domino concessum, intelligitur concessum sub feudali seruitio, ex veriori sententia, p. 2. q. 7. nu. 17. fol. 97. Temporis an consideretur in solutione releuij, p. 2. q. 8. num. 1. fol. 98. & q. 6. nu. 7. fol. 90. Ex industria vassalli &c. sup. in verbo aucto, & p. 2. q. 9. nu. 1. fol. 100. Ex industria vassalli feudo factum non subiacet oneribus feudi, ibidem nu. 4. fol. 100. Ex industria contrahentium cedit oneri contractus principalis, ibidem nu. 8. fol. 101. Augmentum feudi an habeat diuersam rationem cum feudo aucto, par. 2. quest. 9. num. 11. fol. 101. Ex tempore, & prouisione Dei an habeant diuersam rationem, ibid. nu. 13. fol. 102. Quando Domino soli cedit, non augetur seruitium, p. 2. q. 9. nu. 17. fol. 102. Augmenta inseparabilia, & vnita feudo subiacent releuio, par. 2. q. 9. num. 19. fol. 201. Et dicuntur pars feudi, & eius naturam sequuntur, ibid. num. 20. fol. 102. Augmenta feudi iam deuoluti spectant ad Dominum, non autem ad vassallum, ibidem nu. 21. fol. 102. & latius num. 25. ubi remissuè fol. 103. Non vnita feudo, sed separata, non subiacent releuio, nec seruitio feudali, p. 2. q. 9. nu. 22. fol. 102. Separabilia à feudo sunt allodialia, & in eis succedit adgnatus nu. 23. fol. 103. vide supra in verbo adgnatus. Augmentum ex transactione subiacet releuio, ibid. nu. 24. f. 103. Concessum cum feudo ipso venit in solutione releuij, p. 2. q. x. nu. 1. fol. 104. & de eo seruitium, & releuium augetur, ibid. num. 2. Sed contrarium suadetur, ibid. nu. 3. & 8. & seq. ubi declaratur. Augmentum in constitutione feudi concessio, non augetur seruitium iam taxatum, ibid. nu. 4. & 8. f. 104. Et concessa cum feudo non augetur seruitium, siuè indeterminatum, siuè determinatum, par. 2. quest. 10. num. 5. fol. 104. Et reijcitur Afflic. ab Henrich. à Rosental. ibidem num. 5. Augmentum facit augeri seruitium proportionabiliter, ibidem nu. 7. fol. 104.**
- Augustinus Amendola laudatur, p. 2. q. 13. n. 14. fol. 112. p. 4. q. 10. n. 18. fol. 232.**
- Author pro Inuictissimo Rege Philippo IV. & Baronibus scribere intendit, par. 1. q. 1. nu. 1. fol. 2. Vti Patritius Napolitanus è Sessione Nidi fuit custos multorum passum Neapolim ducentium pro peste propulsanda, p. 5. q. 33. nu. 3. fol. 426. Et ob exactam diligentiam, laborem, & vigiliam febri infectus iacuit cum magno vita discrimine, ibid. nu. 4.**
- Aurelianenses soluunt releuium sub nomine releuationum, quæ arbitrariae sunt, p. 1. q. 5. nu. x. fol. 14.**
- Authoritates Regnicolarum dicentium releuium non deberi, quando nulli sunt percepti fructus, referuntur, p. 2. q. 5. nu. 17. fol. 84. Dicentium releuium non minui propter vitam militiam, nec è contra p. 2. q. 14. n. 11. fol. 115, in verbo vita militia.**
- Auocantes feudum soluunt releuium illis, qui primo loco soluerunt, fisci iure semper in-**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

concuſſo manente, p. 3. q. 5. nu. 11. fol. 142.
Auus ſuccedens nepoti reſutatorio in feudo te-
 netur ad releuium, p. 4. q. 16. n. 48. f. 262.
 Aſcendens, quando dicatur ſuccedere deſcē-
 denti remiſſiue, ibidem num. 33. fol. 261.

B

Baldi dictum, quod pendente iudicio ſu-
 per libertatis exemptione, ſeruus non te-
 netur ſeruire, procedit ſaure libertatis,
 p. 3. q. 9. num. 11. fol. 155. Non obſtare
 in iudicio exemptionis à releuia ex diuerſi-
 tate rationis: ibidem n. 12. fol. 155. Opi-
 nio dicentis clauſulam, ſaluo iure Domini
 appoſitam in alienatione feudi, non liberare
 vaſſallum ab impetratione aſſenſus, & a
 poena aſſenſus non petiti, reſellitur, par. 3.
 q. 10. num. 22. fol. 158. Bald. ſententia
 tenentis, quod mora non poſſet purgari, rei-
 citur, vii rigoris plena, p. 5. q. 14. nu. 3. fol.
 268.

Balius datur feudatarijs pupillis in Regno no-
 ſtro circa feudorum adminiſtrationem,
 p. 5. q. 31. nu. 18. fol. 421.

Bartholomeus, & Bartolus, Bartoli doctri-
 na dicentis, quod allegans negatiuam tene-
 tur probare, reſellitur, par. 3. q. 13. num. x.
 fol. 169. Bartholomei Camerarij doctri-
 na circa venditionem fructuum ſuper feu-
 do expenditur, par. 4. q. 6. in alleg. 2. nu. 21.
 fol. 212.

Benignitas eſt exercenda cum vaſſallis, &
 non tamquam cum infeſtis agendum, p. 5.
 q. 1. nu. 7. fol. 327.

Baro, & Barones, Baro per liſtam preſenta-
 tam, ubi enumerantur feudales introitus, ſu-
 per quibus contēditur, debet obtinere in poſ-
 ſeſſorio illorum, p. 1. q. 10. nu. 18. fol. 29.
 Poſeſt nominare cameras reſeruatatas omnes
 terras titulo decoratas, p. 2. q. 2. n. 2. fol. 71.
 Exigens adiutoria extra caſus expreſſos
 punitur, p. 3. q. 14. nu. x. fol. 175. Po-
 teſt habere in feudo fructus multifariam,
 p. 4. q. 1. num. 1. & 2. fol. 185. Dicitur
 ille, propriè, qui habet iuriſdictionem ciui-
 lem, non autem criminalem, p. 4. q. 2. nu. 20.
 fol. 191. Preſentans liſtam deſectiuam,
 introituū per Reg. Cam. fuiſt inclinatum, ut

puniretur, licet poſtea nihil actum fuiſſet,
 p. 5. q. 32. nu. 11. fol. 423. Baronis mor-
 te denunciata, ſi ſucceſſor non preſentat li-
 ſtam, tunc Regia Camera committit infor-
 mationem capiendam de fructibus feudi,
 ſecus ſi preſentat liſtam, p. 5. q. 32. num. 3.
 fol. 422. Barones Regni Neapolitani
 quaſi omnes ſeruiunt Regi in Bello, impen-
 dendo propria bona, & contra hereticos,
 p. 5. 28. nu. 3. fol. 409. Sunt omnes filij
 in feudo Longobardo, p. 5. q. 11. num. 5.
 fol. 359. Habent cameram reſeruatam
 ab hoſpitijs militum in vna ex eorum ter-
 ris, par. 2. q. 2. num. 2. fol. 71. Eis do-
 natum prò iucundo aduentu non continetur
 ſub locatione fructuum, ibidem nu. 4. fol.
 74. Poſſunt ex cauſa prohibere uſus ar-
 morum in venando, non autem venationem
 ipſam, & ita deciſum reſertur, p. 4. q. 36.
 nu. 13. fol. 322. Poſſunt prohibere uſus
 armorum, vel aliorum inſtrumentorum,
 ex quibus consumeretur genus, vel ratia
 animalium, par. 4. q. 36. num. 14. fol. 322.
 Et poſſunt prohibere reuocationem ad tem-
 pus ex cauſa, quando aues oua calefaciunt,
 &c. ibid. nu. 15. fol. 322. ubi cauſa enu-
 merantur aliquot.

Bona fides vaſſalli credentis ſe non eſſe vaſ-
 fallum, requiritur in preſcriptione iuris re-
 leuij, par. 3. q. 8. num. 150. Et quali-
 ter conſiderari debet in preſcriptione releuij,
 ibid. num. 20. fol. 151. Non requiritur
 in preſcriptione rei feudalis, ex veriori ſen-
 tentia, ibid. nu. 21.

Bona allodialia in feudo habita, an conſide-
 rentur in ſolutione releuij, p. 4. q. 1. num. 20.
 fol. 186. Stabilia vnita feudo in perpe-
 tuum, & fructus afferentia conſiderantur
 in ſolutione releuij, ibidem nu. 21. fol. 186.
 Fideicommiſſata poſſunt in ſubſidium alie-
 nari prò dote, non autem quando adſunt
 alia bona, p. 4. q. 12. nu. 15. fol. 241. &
 ſeq. Immobilia vnita feudo preſumun-
 tur feudalialia, & releuium debetur de eis,
 p. 4. q. 1. nu. 24. fol. 187. Non vnita
 feudo, nec illi deſtinata non ſunt feudalialia,
 & ideo releuium ex eis non debetur, ibidem
 nu. 25. fol. 187.

Cadu-

C

- C** *A*ducitas à feudo ob non petita inuestituram censetur remissa, si post poenam commissam Dominus exegerit canonem, ab emphiteuta, p. 5. q. 6. num. 11. fol. 334.
- C** *A*merarius. eius doctrina, quando venditio annuorum introituum super fructibus feudi, sit in feudum, vel allodium, explicatur, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix num. 21. fol. 212. Eius sententia, & sequacium, dicentium paragium successisse loco legitima, intelligi debet de paragia ex allodialibus, p. 2. q. 14. nu. 13. fol. 120.
- C** *A*millus de Curtis, & Reg. Reuenterius dicentes, releuium deberi ab herede ementis fructus feudi notantur. p. 4. q. 7. num. 19. fol. 226. Camilli de Medicis ratio, ut releuium soluat ab usufructuario, expenditur contra usufructuarium, p. 4. q. 13. nu. 10. fol. 245.
- C** *A*non. eius solutio indiuidua est, secus autem voluntate Domini, p. 3. q. 11. num. 4. fol. 160. Eius constitutio debet habere relationem ad rem, alias esset usuraria, par. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix nu. 12. fol. 205. Debet habere relationem ad bona, eorumque periculum, nec ad solam securitatem, ibidem num. 14. fol. 205. Non solutus à subfeudatario, compensatur cum seruitijs prestitis ab ipso in vinea feudali, p. 2. q. 4. num. 9. fol. 79. Eius solutio non est remittenda emphiteuta ob sterilitatem fructuum, p. 2. q. 5. nu. 14. fol. 83. Modica quantitas praestatur pro recognitione dominij, ibidem num. 15. fol. 83.
- C** *A*nnæ mellis, ex quibus conficitur Zaccarū veniunt in solutione releuij, p. 2. q. 17. num. 15. fol. 130.
- C** *A*pitulum Regis Roberti ad pennam scriptū penes Frecciam, dicit quod medietas fructuum pro releuo, legitur medietas unius anni, p. 1. q. 18. nu. 6. fol. 54. Ecclesia succedens in administratione Ecclesie vacantis, tenetur petere inuestituram, non autem praelatus successor, p. 4. q. 34. nu. 16. fol. 317. Est in possessione sede vacante, & ideo tenetur petere inuestiturā, ibid. n. 18
- C** *A*pycius dixit, quod releuium continetur sub clausula, iuribus curiæ, p. 3. q. 10. nu. 7. fol. 157.
- C** *A*rolus Amatus laudatur, p. 2. q. 17. sub num. 5. fol. 192.
- C** *A*strum habens solum cum hominibus, dicitur illud habere in feudum, p. 4. q. 2. num. 24. fol. 189. Castri expensæ pro ipsius custodia non fuerunt deductæ de releuo, p. 1. q. 13. nu. 13. fol. 38.
- C** *A*usa duplicati releuij quando probetur, & quæ sint, par. 3. q. 13. num. 27. fol. 172. Potius quam titulus in refutatione est attendenda, p. 4. q. 17. nu. 3. fol. 263. Matrimonij, vel alia iusta, facit cessare presumptionem fraudis releuij, adeo ut non debeat, & decisiones referuntur, ibidem n. 4. & 5. fol. 264. Ammissionis feudi qualiter probetur, & quæ sint remissuæ, p. 3. q. 13. n. 27. fol. 172.
- C** *A*utela pro vassallo apponenda in memoriali, pro gratia releuij refertur, ibid. n. 21.
- C** *A*celeriter vox variè apud latinæ linguæ auctores interpretatur, sed frequētius, ut nullo dato intermedio, p. 5. q. 14. nu. 6. fol. 369. Apud Feudistas circa moræ purgationem fuit interpretata, idest antequam Curia interpellasset, ibid. n. 7. fol. 369. Apud alios, idest spacio tridui, vel bidui, ibid. num. 8. fol. 369.
- C** *A*enus perimi debet perēpta re censuali, p. 4. q. 6. in allegat. incip. In anno, num. 11. fol. 210. Non potest imponi super fructibus feudi, p. 4. q. 6. in alleg. incip. Felix nu. 14. fol. 203. Eius constitutio debet habere relationem ad rem, alias esset usuraria, p. 4. q. 6. in dicta allegat. num. 12. fol. 205. Debet habere relationem ad bona, eorumque periculum, & commoditatem, non autem ad solam securitatem, ibidem num. 14. fol. 205.
- C** *A*ertum seruitium feudale non praestitum à vassallo, praescribitur contra Dominum, p. 3. q. 8. nu. 7. fol. 150.
- C** *A*haritatiuum subsidium debetur absque deductione pensionis, p. 1. q. 13. n. 13. fol. 38.
- C** *A*itatio trina, vel vna pro trina, requiritur ad hoc ut vassallus feudo priuetur ob duplicatum releuium non solutum, par. 5. q. 18. num.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

num. 11. fol. 380. & in allegat. seq. nu. 1. fol. 380.

Ciuitas feudataria delinquens conuocato cōfilio in Dominum amittit feudum, par. 5. q. 12. num. 2. fol. 358. Eius parte delinquente in Dominum, altera verò non delinquente, non priuatur feudo, ibid. num. 3. fol. 361. Neapolitana recepit permultos Sanctos in Patronos, & Protectores, p. 5. q. 33. nu. 8. fol. 426. Recomendata non praescribit libertatem, dum casus non euenierit, p. 3. q. 8. nu. 23. fol. 151.

Clausula, Saluis iuribus Curiae, &c. in inuestitura comprehendit releuium, p. 3. q. 10. num. 1. & num. 7. 10. & 25. fol. 156. & 157. Dummodo soluatur releuium de feudo legato ob mortem legantis, etiam non apposta in assensu super legato, subintelligitur, p. 1. q. 19. num. 13. fol. 57. Iuribus Curiae semper saluis, & sub feudali seruitio comprehendit augmentum feudo factū, p. 2. q. 6. nu. 26. fol. 92. Iuribus Curiae semper saluis, non operatur ultra expressa, p. 3. q. 10. nu. 9. fol. 156. Comprahendit tantum iura praesentia, non autem futura, ibidem nu. 17. fol. 158. Saluo iure seruitij continet releuium in ijs locis, in quibus soluitur, par. 4. q. 3. num. 23. fol. 195. Quod liceat Regio Fisco exigere releuium à quo voluerit, in venditione annuorum introituum super fructibus feudi, apponitur in talibus venditionibus, p. 4. q. 6. num. 5. fol. 201. & in allegat. seq. nu. 1. fol. 203. ubi apponitur, & seruitium, etiam ad vendendum, alienandum, hypothecandum, in dotem dandum, cum obligatione bonorum, & Regio assensu, arguunt dominij translationem, p. 4. q. 6. in allegat. Felix, num. 10. fol. 204. Apposta in contractu feudali rescipit illa tantum iura, quae concernunt feudum ipsum, non autem alia, p. 3. q. 10. nu. 10. fol. 158. Comprahendit ius praetationis competens Domino super feudo, ibidem num. 19. Comprahendit etiam leuem culpam, ibidem num. 20. Saluo iure Domini, comprahendit penam vassalli alienantis sine consensu Domini, ibidem num. 21. Quod ob mortem refutantis, & refutarij, vel donantis, & donarij,

soluatur releuium, & ob delictum alterutrius feudum amittatur, solet hodie apponi in donationibus, & refutationibus. Et quod assensus habeatur pro praestito, p. 3. q. 16. nu. 2. fol. 181. Pro te, & filijs ex corpore facit praesumi concessionem feudalem, p. 4. q. 3. num. 19. fol. 195. Pro te, & heredibus quibuscumq; facit praesumi rem concessam esse feudalem, ibid. nu. 20. fol. 195. Quod liceat Fisco exigere releuium, à quo voluerit, solet apponi in venditione annuorum introituum super fructibus feudi, & in venditione fructuum feudi, par. 4. q. 6. nu. 5. fol. 201. Quod dominium annuorum introituum super fructibus feudi transferatur in emptorem pro rata dominij nihil operatur, ibid. q. 6. in allegat. incip. In causa Isabelle, & caet. numero 4. fol. 214. Quod annui introitus transeant in utili dominio ementis, &c. cum potestate alienandi. Et feudi natura in aliquo non mutata, &c. Non constituunt concessionem feudalem, nisi expresse dictum fuerit in feudum, ibid. nu. 24. fol. 218. Quoad expressa tantum, &c. apposta in assensu, modificat illum, & si generalem, ibidem nu. 40. fol. 221. Relatiua apposta in assensu non operatur in Regno nostro, ibid. num. 41. Quod assensus registretur, &c. non constituit venditionem feudalem, & decisio refertur, ibidem num. 44. fol. 222. Quod liceat Regia Curiae exigere releuium à quo voluerit, debet apponi in contractibus, puta pignoratione feudi, datione ad gaudimentum, & similibus, par. 4. q. 8. num. 7. fol. 227. Quod soluatur releuium ob mortem legantis, & legatarij, debet apponi in assensu super legato feudi impetrando, p. 6. q. 10. n. 21. fol. 252. p. 1. q. 19. n. 12. fol. 57. Iuribus Curiae semper saluis, apposta in assensu super legato feudi, continet ius releuij, p. 4. q. 10. num. 22. fol. 232. Quod liceat Regia Curiae exigere releuium à quo voluerit siue à refutante, siue à refutario solet apponi per Regiam Cameram in registratione refutationis, p. 4. q. 15. num. 19. fol. 253. Quod ob mortem refutantis, vel refutarij exigatur releuium, hodie in refutationibus apponitur, & quod ob deli-

I N D E X E O R V M

- Etum vnus, feudum deuoluatur, ibidem*
n. 21. fol. 253. *Saluis iuribus nostris, &c.*
apposita per Dominum in receptione seruitij,
vel aliorum post pœnam commissam
intelligitur prater expressa, & cogitata,
p. 5. q. 8. nu. 10. fol. 350. *Saluo iuro no-*
stro, &c. apposita in renouatione inuestitu-
re non comprehendit ius prescriptionis in-
terrupta, sed alia iura, ibid. n. 11. fol. 350.
Dumodo soluatur releuium tempore mortis
dotantis, debet apponi in assensu super con-
tractu feudi dati in dotem, p. 4. q. 12. n. 19.
fol. 242.
- Clausulæ** apponi solite in concessionibus feu-
dorum arguunt concessionem feudalem, p. 4.
q. 3. nu. 18. fol. 194. *In venditionibus*
fructuum feudorum apponuntur, quod li-
ceat Regi Curie exigere releuium à quo
voluerit, p. 4. q. 6. in allegat. Felix nu. 1.
fol. 203. *Ad vendendum, alienandum,*
& alia &c. cum obligatione bonorum, Re-
gio assensu &c. arguunt dominij transla-
tionem, ibid. nu. 10. fol. 204.
- Clericus.** non statim ipso iure, sed per senten-
tiam priuandus est beneficio, par. 5. q. 3.
num. 23. fol. 337.
- Collecta** super fructibus imposita, soluitur
habito respectu ad fructus, qui percipiun-
tur in illo anno, par. 2. q. 5. num. 6. fol. 82.
Vnica tantum debetur ex duobus eodem
anno impositis, p. 2. q. 16. nu. 23. fol. 127.
- Combaro.** *Combaronum altero soluente par-*
tem releuij, pœna committitur quoad om-
nes, p. 5. q. 12. nu. 6. fol. 361. & ibidem
num. 1. 4. & 9. Combaronibus cessanti-
bus à petitione inuestiturae, & Dominus re-
cipiendo seruitia ab vno, vel vnum inue-
stiendo, an presumatur pœnam remisisse
quoad omnes, p. 5. q. 11. nu. 3. fol. 358.
Combaro soluens partem releuij, an faciat
euitare pœnam quoad omnes, declaratur
ibid. q. 12. nu. 5. & 6. fol. 361. Et com-
mittitur quoad omnes ibid. q. 12. nu. 6. fol.
461. *Seruitium Combaronis præstitum,*
prodest alteri non solueati, quando feudum
est indiuiduum, p. 5. q. 19. n. 16. fol. 384.
- Compensatio** non impedit fisco quin releuij
exigat, si altiore indagine requirat, p. 2.
q. 4. nu. 14. fol. 80. *Admittitur quan-*
- do quando quantitates mutuo eodem tem-*
pore debentur, p. 2. q. 4. nu. 5. fol. 79. &
nu. 10. & 11. fol. 80. Potest opponi per
vassallum contra fiscum, & datur retentio,
ibidem nu. 6. & 7. fol. 79. Admittitur si
vassalli creditum incontinenti liquidari po-
test, p. 2. q. 4. nu. 13. fol. 80. Illa opposita,
& elapso anno, non habet locum duplicatũ
releuium, ibid. nu. 12. fol. 80.
- Communis obseruantia** in taxatione releuij
ponitur, p. 2. q. 5. nu. 25. fol. 84
- Concelsio** introituum super feudo variè con-
sideratur, p. 4. q. 3. nu. 2. fol. 193. *Pot-*
tius in alodium, quam in feudum presu-
mitur, ibid. num. 5. fol. 193. Quando
presumatur facta in alodium, & quando
in feudum, ibidem nu. 17. fol. 195. Pre-
sumitur feudalis, ex clausulis apponi solitis
in concessione feudorum, p. 4. q. 3. num. 18.
fol. 195. *Sub feudali seruitio accipit de-*
terminationem a lege, par. 2. q. 10. num. 8.
fol. 104. *Functionum fiscalium non*
tradit plenum dominium, sed tantum ius
luendi, ibid. nu. 23. fol. 195. Feudi de-
bet interpretari, vt filius succedat patri, nõ
autem è contra p. 4. q. 16. nu. 5. fol. 257.
De feudo aperiendo, an & quando fieri pos-
sit, p. 4. q. 9. nu. 8. fol. 229. An fieri pos-
sit à Barone concedente subfeuda deuoluen-
da, ibid. sub eod. n. fol. 229. Feudis sub
feudali, & solito seruitio accipit determina-
tionem à lege, p. 2. q. 10. nu. 8. fol. 104 &
105. *Facta cum omni incremento, an*
sit soluendum releuium de tali incremento,
p. 2. q. 10. nu. 1. fol. 104. *& negatur ibid.*
nu. 3. 5. & 8. *Feudi facta tertio, non*
præiudicat Regi circa releuium, par. 1. q. 7.
nu. 20. fol. 19. *Introituum pro excambio*
feudi ablati tempore guerra, non subiacet
releuij, p. 4. q. 3. sub nu. 24. fol. 195.
- Conclusio** Doctorum, quod vassallus non
teneatur petere inuestituram lite pendente,
intelligitur de lite super feudo inter colliti-
gantes super illo, p. 3. q. 9. nu. 14. fol. 155.
- Concordia**, *Concordatur Afflicti contrarie-*
tas super petitione inuestiturae, & solutione
releuij, p. 1. q. 12. nu. 11. fol. 33. Con-
cordantur sententia Doctorum dicentium
tempus ad petendam inuestiturã, alij vtile,
alij

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

alij continuum, duplici adiecta consideratione, p. 1. q. 23. nu. 7. fol. 65. Matth. Afflicti. & Francisci de Amicis discordantes si propter sterilitatem fructuum, debeatur releuium, concordantur, p. 2. q. 6. nu. 26. fol. 92. Contraria opinio nonnullorum dicentium releuium deberi non deductis expensis, refertur, p. 1. q. 13. nu. 12. fol. 37. De feudo augendo ex industria vassalli refertur, p. 2. q. 7. nu. 2. fol. 95. Quod releuium debetur deductis oneribus, refertur, & ponitur decisio, p. 1. q. 13. nu. 12. fol. 37. Andr. Kohl. dicentis, quod auctis fructibus augeatur seruitia, defenditur, p. 2. q. 7. n. 2. fol. 95. & concordatur ibidem n. 3. & seq. Conductor fructuum feudi per decennium soluere tenetur seruitium militare, p. 4. q. 7. num. 14. fol. 225.

Confederatio, non praescribitur, nisi euenit casus confederationis, & requisitio à Ciuitate considerata, par. 3. q. 8. num. 17. fol. 151.

Congressus, pugnam crudelem, & amplius non visus praesumitur mortuus, p. 1. q. 24. num. 4. fol. 65.

Confessus non dicitur vassallus si se subscripseris beneplacito Domini, p. 3. q. 10. nu. 49. fol. 166.

Coniectura, & praesumptiones, ex quibus praesumitur fisco esse satisfactum de releuio, ponuntur, p. 3. q. 6. nu. 22. fol. 145.

Contentus masculorum requiritur quando feudum datur in dotem filiae feminae, p. 4. q. 12. num. 7. fol. 239. Facit feminam successibilem in feudo, ibid. num. 8. fol. 239. Superueniens tempore infirmitatis Clerici renunciantis, non validat renunciationem, sed contrarium statuitur, & declaratur, p. 4. q. 22. num. 5. fol. 276. Inducitur ex taciturnitate, & diuturnitate temporis, par. 3. q. 6. nu. 19. fol. 145.

Consequens. Dato consequenti necessario ad antecedens, praesumitur, & illud, p. 3. q. 6. nu. 9. fol. 144.

Consuetudo soluendi releuium videtur suam primariam originem ducere ex pacto, siue conuentione inter Dominum, & vassallum, p. 3. q. 13. nu. 14. & 15. fol. 171. Descendit ex pacto, ibid. nu. 15. Non ha-

bet locum in feudo refutato ob mortem refutantis, p. 4. q. 6. nu. 13. fol. 258. Non est trabenda ad casum similem, par. 4. q. 26. nu. 46. fol. 288. Loci est inspicienda in Regno, siue Regione, ubi releuium soluitur, p. 5. q. 25. nu. 11. fol. 400. Siue statutum laicorum generaliter loquens non comprehendit Ecclesiam, quando de eius damno tractatur, p. 4. q. 28. num. 4. fol. 254. Soluendi releuium redacta est ad necessitatem in Regno Neapolitano. p. 1. q. 6. nu. 1. fol. 16. & q. 7. nu. 25. fol. 23. Consuetudine, non autem de iure substatitur, quod actio pro releuio detur contra tertium possessorem, p. 1. q. 7. nu. 5. fol. 19. Consuetudines feudorum non cognouerunt releuium, par. 1. q. 1. num. 2. fol. 1. Consuetudo est stricti iuris, p. 3. q. 4. nu. 6. & contrarium nu. 13. fol. 139. Inducens releuium sic etiam & pactum sunt strictè interpretanda, obseruanda, nec extendenda, prout in laudimio, par. 3. q. 4. num. 10. fol. 139. Soluendi releuium in herede inducta, an habeat locum in herede particulari, par. 1. q. 19. nu. 1. fol. 55. Est stricti iuris, p. 3. q. 4. nu. 6. fol. 139.

Consultatio Inuestitura Regni Neapolitani petita per procuratorem post tempus obtenta refertur, p. 5. q. 31. nu. 10. fol. 420.

Constitutio Regni post mortem includere videtur feuda plana, & de tabula, par. 4. q. 30. nu. 6. fol. 300. Licet loquatur de terra plana, & de tabula, tamen de feudo quaternato secundum quid, licet antea fuerit planum, est intelligenda, ibidem num. 7. Vel lex irrogans poenam debet interpretari per sententiam ferendam, non autem latam, p. 5. q. 3. num. 34. fol. 339. Constit. post mortem est intelligenda, etiam quod pars releuij soluta sit, non autem integrum, ad finem euitandi duplicatum releuium, ex equitate, par. 3. q. 11. num. 55. fol. 166. Eius verba expenduntur pro vassallo, ut tantum denunciare teneatur mortem, non autem quod impetretur inuestitura, par. 5. q. 23. num. 22. fol. 394.

Constitutum si adesset in refutatione non praesumitur fraudulenta refutatio, si vassallus refutans, reperiretur in possessione feudi

I N D E X E O R V M

refutati, p. 4. q. 17. nu. 11. fol. 264.
Contemptus Dominus videtur, si res feudalis vendatur pro franca, & libera, par. 5. q. 18. in allegat. incip. In hac causa num. 8. fol. 381.
Contractus refutationis feudorum contemplatione matrimonij in Regno nostro frequens est, p. 4. q. 15. nu. 1. fol. 250. Omnis celebratus super feudo cum immediatè successuro, resoluitur in refutationem, p. 4. q. 37. nu. 2. fol. 323. *Illum non seruans frustra actionem ad illum impetrat, p. 5. q. 2. n. 4. fol. 329.* Eius poena ut euitetur sufficit ut adimpleatur, nec queritur a quo, *ibidem num. 13. fol. 330.* Eius resolutio non fit ipso iure, sed per sententiam, *ibid. num. 16. fol. 335.* Feudalis, quia habet temporalitatem à lege non admittit moram purgationem, p. 5. q. 13. nu. 8. fol. 363. *Qui celebratur cum Principe bonæ fidei est, par. 3. q. 4. num. 14. fol. 140.* Feudalis contra concedentem interpretandus est, *ibidem num. 15. fol. 140.*
Contumax videtur dicere, quod non vult uti gratia Principis, & frustra illam inuocare potest, p. 5. q. 18. nu. 3. fol. 379. & ibid. num. 2. & 4. vide in verbo Minor.
Creditor ante diem excuti non potest, par. 5. q. 27. nu. 14. fol. 400. Creditore renuente accipere solutionem partis, non liberatur debitor a poena, p. 3. q. 11. nu. 58. fol. 166.
Curia non debet esse onerosa vassallis, par. 2. q. 16. nu. 10. fol. 125.
Cursus anni in materia releuij consideratur, quoad fructus, & quoad petitionem inuefituræ, p. 1. q. 22. nu. 2. fol. 61. Aqua augens fundum, facit augere laudimium, p. 2. q. 8. nu. 7. fol. 98. *Temporis legitimi tollit actionem realem, & personalem, p. 3. q. 6. nu. 18. fol. 145.*

D

Datum solutum ab alio facit euitare poenam illi, à quo debebatur pro catastro, p. 5. q. 2. nu. 14. fol. 33.
Debitori iuranti se amisisse instrumentum solutionis, maxime si coniecturas, presumptiones, vel iustam causam adduceret, p. 1.

quest. 15. num. 2. fol. 47.
Debitum fiscale debetur deducto ere alieno, p. 1. q. 13. nu. 7. fol. 37. *Ratione rei, vel feudi non compensatur, p. 2. q. 4. n. 4. fol. 78.*
Decima debetur non deductis oneribus, p. 1. q. 13. nu. 14. fol. 38. *Debetur de frugibus, absq; deductione seminis, expensarum, & onerum, ibid. nu. 28. fol. 40.* *Debetur de piscatione non deductis expensis, ibidem nu. 29.* *Debita non soluitur de fructibus feudi separatis à solo, p. 4. q. 1. n. 6. fol. 185.* *Debetur de fructibus animalium, ibidem nu. 31. fol. 188.* *Soluitur de fida, & diffida venationis, siue piscationis, p. 4. q. 36. nu. 9. fol. 322. & nu. 11. ibidem.*
Decitio vide suis materijs.
Decretum generale Regiæ Camere, quod releuia exigantur à possessoribus feudorum in casu venditionis feudi refertur, p. 4. q. 6. in allegat. Felix nu. 31. fol. 208.
Deductio non est facienda, quando fructus debentur ex dispositione hominis, p. 1. q. 13 nu. 17. fol. 38. *Vitæ militiæ nunquam consuevit fieri de releuio, p. 2. q. 14. nu. 19. fol. 116.*
Delictum consideratur variè in feudo, committendo, & omittendo, p. 5. q. 3. num. 24. & 25. fol. 334. *Vnius nocet alteri, non autem non delictum vnius prodest alteri, quod procedit in indiuiduis, p. 5. q. 19. nu. 14. & 17. fol. 284.*
Detrimentum ob paruum, nec releuium, nec seruitium diminuitur, p. 2. q. 11. num. 10. fol. 107. & nu. 16. fol. 108. *Magnum, vel maioris partis in feudo facit diminui seruitium, & releuium pro rata detrimenti p. 2. q. 11. nu. 11. fol. 107.*
Dicitio, super, constituit hypothecam, non autem transfert dominium, p. 4. q. 6. in alleg. in causa nu. 11. & 15. fol. 215. & 216. *Dictum Schraderi de oblatione facienda per vassallum in loco tuto à pesti, est potius de concilio, p. 5. q. 33. nu. 12. fol. 427.*
Differentiæ inter laudimium, & releuium ponuntur, par. 1. q. 11. per totum fol. 29. *Inter vitam militiam, & paragiium, p. 2. q. 15. nu. 24. fol. 120.*
Diminutio feudi. Diminuto feudo non diminuitur seruitium taxatum tempore concess-

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

- cessionis, p. 2. q. 6. num. 9. fol. 90. Aliquando ex ordinatione Regis diminuitur pro rata diminutionis, p. 2. q. 11. nu. 3. & 8. fol. 106. & nu. 7. ibid. Diminutum feudum ob factum Domini siue in magna, siue in parua parte, tunc pro rata diminuitur seruitium, & releuium, ibidem nu. 19. fol. 108. Ob factum vassalli, nec seruitium, nec releuium diminuitur, ibidem nu. 20. & 22. fol. 108. Diminutio feudi cedit damno diminuentis, ibidem nu. 23. fol. 103. & nu. 27. fol. 109. Ex cursu temporis, & voluntate Dei, feudo diminuto, diminuitur seruitium, & releuium, ibidem nu. 29. fol. 109. vide in verbo Dominus.
- Distinctio illa, quando factum actoris dependet ex lege, vel conuentione, cuius incumbat onus probandi negatiuam, rejicitur in materia releuij,** p. 3. q. 13. n. 13. fol. 171.
- Distinctiones in materia releuij duplicati prescribendi referuntur,** p. 3. q. 8. nu. 13. fol. 151. Iasonis de poena duplicati releuij quando remissa intelligatur, par. 5. q. 8. nu. 14. fol. 351.
- Discordantium leaturæ, an Andreas de Isernia debeat legi illius anni, vel unius anni in taxatione releuij, concordantur,** p. 1. q. 18. nu. 7. fol. 54. & p. 2. q. 5. num. 4. fol. 82.
- Distributiones quotidiana, siue obuentiones non veniunt appellatione fructuum,** par. 2. q. 2. nu. 10. & 11. fol. 73.
- Diuersum, & diuersitas. Diuersitas casuum succedendi in Regno Siciliae ultra pharum, constituunt diuersam quantitatem releuij soluendi,** p. 1. q. 5. n. 14. & 15. f. 14. & 15. Ratio diuersitatis inter augmentum feudi, & feudam auctum, an constitui possit declaratur, p. 2. q. 9. nu. 11. fol. 100. Diuersitas rationis constituitur in augmento ex industria æquiuivalente cum expensis, in ea parte, quæ excedit impensas, par. 2. q. 9. nu. 14. fol. 72. Diuersum tempus petende inuestituræ in pagano, & milite, cur sic constitutum, par. 1. q. 22. num. 8. fol. 66. Diuersus taxandi modus, aucto feudo in medietate fructuum, & diminuto respectu valoris, declaratur, & naturali æquitati consonum redditur, p. 2. q. 6. nu. 30. fol. 94.
- Diuersum tempus petende inuestituræ statutum est in partibus Galliarum, p. 5. q. 13. num. 31. fol. 366.
- Diuisio feudi ubi facta est à Combaronibus gratia commoditatis, licet ipsum feudum remaneat indiuisum in substantia, tamen restitutio concessa uni prodest alteri,** par. 5. q. 19. nu. 11. fol. 383.
- Diurnitas temporis facit quem presumi mortuum,** p. 1. q. 24. nu. 5. fol. 70.
- Directum feudi dominium numquam presumitur Dominus à se abdicare,** par. 3. q. 3. num. 10. fol. 136.
- Doctrina Alex. conf. 18. lib. 5. dicentis facta uenditione annuorum introituum super fructibus feudi, non competere hypothecariam, sed tantum actione personali teneri venditorem, eiusq; hæredes, ponderatur,** p. 4. q. 6. in allegat. Felix nu. 2. fol. 203. & respondetur, ibid. nu. 29. fol. 207. & in allegat. In anno nu. 2. fol. 208. & nu. 22. fol. 212. Iacobi de Ayello de iure adoba num. 76. dicentis tempus petende inuestituræ currere à die mortis, ut intelligatur, & scientiæ, p. 1. q. 22. nu. 7. fol. 62. Baldi, & aliorum super augmento fructuum concordatur, p. 2. q. 6. nu. 14. fol. 91. Bald. in cap. quæ in Ecclesiarum nu. 20. vers. quæro numquid feudatarius, dicentis, quod annui introitus super fructibus feudi possunt vendi ad modicum tempus, non autem ad longum. Et ne utile dominium transeat, &c. perpenditur, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix nu. 6. & 8. fol. 204. Franc. de Amicis sequentis doctrinam Alex. in d. conf. 18. quam supra retulimus in hoc capite, ibidem nu. 2. respondetur ibid. nu. 30. fol. 207. Et ponderatur pro Regio fisco ibid. in alleg. incip. in anno nu. 3. fol. 208.
- Doctores non debent structura verborum studere, sed materna deberent uti lingua, ut clariores sint,** p. 5. q. 13. nu. 36. fol. 367. Doctorum dicentium, uenditionem annuorum introituum super fructibus feudi, quando in allodium, & quando in feudum uenditio facta dicatur diuersæ sententiæ ponuntur, p. 4. q. 6. in allegat. In anno num. 19. fol. 211.
- Dominium, nec directum, nec utile pro uenditio-**

ditionem annuorum introituum super fructibus feudi transfertur, nec in toto, nec pro rata corporis, nec fructuum, p. 4. q. 6. in allegat. In causa nu. 6. fol. 214. & ibidem num. 10. & 17. fol. 216. Feudi, super cuius fructibus fuit facta venditio annua quantitatis, non potest transferri in ementem ex defectu voluntatis, assensus, & potestatis assentiendi, ibid. nu. 34. fol. 220. Feudi dotalis, prauo assensu, & appretio, transit in maritum, p. 4. q. 11. num. 10. fol. 236. Translatum in maritum intelligitur de reuocabili, ibidem nu. 10. fol. 236. Vitale feudi dotalis, residet penes uxorem, non autem penes maritum, ibidem num. 13. fol. 236. Feudi dicitur translatum per refutationem in refutatarium, p. 4. q. 16. nu. 30. fol. 260.

Dominus pro releuio est iudicandus creditor anterior super feudo, p. 1. q. 13. nu. 19. fol. 38. Admittitur ad iurandum se amisisse instrumentum in fauorem vassalli, par. 1. q. 15. nu. 9. fol. 48. Presumitur ignorare factum procuratoris, p. 2. q. 1. n. 5. fol. 70. An teneatur acceptare solutionem releuij factam, siue oblatam ab alio, quam a succedente, p. 2. q. 3. nu. 1. fol. 77. Est creditor realis, & personalis super feudo pro releuio, p. 2. q. 3. nu. 10. fol. 78. Debet recognosci in dominum directum de augmento feudi, p. 2. q. 6. nu. 22. fol. 92. Concedendo augmentum feudo, si non exprimit sub feudali seruitio, non potest illud exigere, p. 2. q. 7. nu. 15. fol. 97. Sed contrarium est verius ibidem nu. 17. Concedendo rem in augmentum feudi, censetur illam donasse, & seruitium remisisse, ibidem num. 16. Sicuti potest vassallum demanij contra eius voluntatem vendere, ita & vassallus, urgente necessitate, potest feudum demanij sine Domini consensu alienare, p. 3. q. 7. num. 4. fol. 146. Non petendo releuium sibi imputare debet, p. 3. q. 8. n. 8. fol. 150. Non videtur remittere seruitium, ubi necessitas non exigit, p. 3. q. 8. nu. 29. fol. 152. Pro releuio, & iuribus dominicalibus habet intentionem fundatam, p. 3. q. 9. n. 2. fol. 154. Renuens, & non acceptans solutionem partis releuij, videtur velle duplicatum, par. 3.

q. 11. nu. 51. fol. 166. Pro laudimio, & canone super re emphiteutica iudicatur ceteris anterior, p. 3. q. 15. num. 7. fol. 179. Consentiens super legato feudi, dicitur consentire in sui fauorem, non autem in sui iacturam, p. 4. q. 10. num. 30. fol. 233. Inuestiundo de nouo vassallum post poenam commissam videtur poenam remittere ex communi Feudistarum sententia, p. 5. q. 9. nu. 4. fol. 353. Dubitans si vel ne poena commissam fuerit, & adhuc inuestiens videtur poenam remittere, ibid. num. 9. Recipiens canonem feudalem a vassallo post poenam commissam, videtur illam remittere, par. 5. quast. 10. num. 2. fol. 355. Recipiens canonem futurum a vassallo post poenam commissam, absq; protestatione, videtur poenam remittere, ibid. nu. 9. fol. 356. Non obstante protestatione, in quo distinguitur, ibid. n. 10. f. 357. Recipiens canonem feudalem futurum cum protestatione, nec discrepante, nec consentiente vassallo, videtur poenam remittere, ibid. nu. 13. fol. 357. Recipiens aliquid a vassallo vti vassallo post poenam commissam, intelligitur poenam remisisse, ibidem num. 14. fol. 357. Recipiens partem aliquam debiti feudalis, post poenam commissam, adhuc intelligitur poenam remisisse, ibid. n. 15. fol. 357. Vide infra in verbo Domino. Recipiens beneficia, vel benemerita post commissam poenam intelligitur illam remisisse, ibidem num. 16. Sed recipiens necessitate coactus canonem, vel aliud a vassallo post commissam poenam non intelligitur illam remittere, ibid. n. 17. fol. 357. Potest auferre feudum ab uno ex in simul inuestitis, seruitia non prestante, licet alter inuestitus illa prestiterit, par. 5. q. 11. nu. 10, fol. 359. Potest petere interesse, & damna passa ob seruitia petita, & non prestita, p. 5. q. 16. nu. 8. fol. 373. Quod procedit quando Dominus interesse, non autem poenam petisset, quia unicum tantum potest petere, ibidem n. 12. fol. 374. Diminuens, vel prorogans tempus petenda inuestitura, vel soluendi releuium in preiudicium vassalli, debet priuari proprietate Feudi, p. 5. q. 27. n. 22. fol. 407. Abrennias tempus petenda inuestitura in preiudicium

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

cium vassalli, amittit ius suum erga vassallam, ibid. n. 23. Debet assignare locum nō suspectum de pesti, ad finem tollendi excusationem vassallorum, p. 5. q. 33. n. 18. fol. 427. Inuestiēs de nouo vassallū post pœnam commissam, videtur illam remittēre, p. 5. q. 9. n. 4. fol. 353.

Dominus, idest Baro Castrī tantum sine vassallis, vel sine fructibus feudalibus, an soluat releuium pro noua inuestitura, p. 4. q. 14. num. 1. fol. 248. Iurisdictionis criminalis non tenetur soluere releuium, ibid. num. 4. fol. 248. Solius Castrī tenetur soluere releuium de praestationibus, quas forte haberet ex hominibus dicti Castrī si certa essent, secus si incerta, p. 4. q. 2. nu. 23. & 25. fol. 191.

Domino recipiente simplex releuium post commissam pœnam duplicati releuij, videtur mora vassalli purgata, secus si Dominus fuerit protestatus, p. 5. q. 8. nu. 15. fol. 351. Recipiente canonem, vel pensionem post commissam pœnam, ob non petitam inuestiturā, dummodo sciuerit petitam non fuisse inuestituram in tempore, p. 5. q. 7. num. 7. fol. 347. Dubitante autem an si fuerit petita inuestitura in tempore, pœna non dicitur remissa, ibid. nu. 5. fol. 247. & nu. 10. ibid. Recipiente simpliciter canonem feudalem post pœnam commissam, nonnulli affirmant ut pœna intelligatur remissa, p. 5. q. 10. nu. 2. fol. 255. Alij negant, ibidem num. 3. & 4. Sed postea affirmatiua recipitur, ibid. num. 5. fol. 356. Recipiente autem canonem feudalem praeteritum post pœnam commissam cum protestatione, an pœna intelligatur remissa, negant nonnulli, ibid. nu. 7. fol. 356. Affirmant nonnulli, ut non obstante protestatione intelligatur remissa, ibidem nu. 8. Recipiente post commissam pœnam, canonem futurum, absque protestatione intelligitur pœnam remissam esse, ibid. nu. 9. fol. 356. Idem si fuisset Dominus protestatus, ibid. num. 10. Sed distinguas de vassallo discrepante, vel non discrepante à dicta protestatione, ibidem nu. 10. & 11. vide in verbo vassallo, seruitium. Domino volente pœnam remitti, siue tacite, siue expresse semper pœna pur-

gari potest, par. 5. q. 15. num. 12. fol. 372.

Domino iurisdictionis criminalis non debetur subuentio, p. 4. q. 2. nu. 11. fol. 189.

Domini dubitatio an pœna sit commissā, vel non, non debet esse crassa, vel supina, p. 5. q. 7. nu. 7. fol. 347. Ignorantis pœnam esse commissam, deficit consensus pœnae remittēda, ibid. nu. 9. fol. 347.

Donans, tenetur soluere de feudo donato releuium ob mortem donatarij, & decisio refertur, p. 4. q. 11. nu. 3. fol. 235. Dicitur succedere in feudo donato ob mortem donatarij, qui erat immediatē successurus, p. 4. q. 16. nu. 40. fol. 262. Donans feudum, reseruato usufructu, & administratione, stante Regio assensu, non soluit releuium tempore Freccia, p. 4. q. 24. num. 3. fol. 281. Donans videtur succedere in feudo, donatario praemortuo, cui erat immediatē successurus, p. 4. q. 16. n. 40. fol. 262.

Donatarius non tenetur soluere releuium, nec laudimium ob donationem, p. 4. q. 10. nu. 5. fol. 230. Soluet releuium, & si filius de feudo donato ob mortem patris, & hoc vigore gratiae concessae Regno nostro, p. 4. q. 15. nu. 28. fol. 254. Non tenetur soluere releuium ob mortem donantis cum assensu, & decisiones referuntur ante tempus gratiae, par. 4. q. 37. num. 5. & 7. fol. 324.

Donatio facta à vassallis annuae quantitatis pro nominatione Camera reseruata non continetur appellatione fructuum, p. 2. q. 2. n. 8. fol. 72. vide in verbo annuus, &c. Annui redditus facta à vassallis pro camera reseruata est ad libitum, ibid. nu. 11. fol. 73. & nu. 17. fol. 74. & nu. 24. fol. 75. Donatum Baroni pro iucundo eius aduētū, non continetur sub locatione fructuum, & ideo Baroni, non autem afflictatori debetur, ibidem nu. 14. fol. 74. & decisio refertur, p. 4. q. 6. nu. 8. fol. 202. Facta à vassallis pro camera reseruata Baroni, est antidotalis, non autem necessario obligatoria, ibidem nu. 23. fol. 75. Contemplatione matrimonij facta filiae feminae, differt ab ipsa dotatione in materia releuij, & diuersa consideratur ratio, p. 4. q. 12. num. 25. fol. 254. Inter viuos, quoad effectum solutionis releuij

- leuij habet duo tempora ante gratiam, & post gratiam, vel eum assensu, vel sine, p. 4. q. 37. nu. 3. fol. 324. Donato feudo, reseruato vsufructu, Regia Camera sibi reseruauit releuium tempore mortis resutantis, siue donantis, p. 4. q. 24. n. 4. f. 281. Donationis feudorum contractus contemplatione matrimonij frequens in Regno nostro, p. 4. q. 37. nu. 1. fol. 323. Donatio facta inter viuos, licet habeat effectum in morte, adhuc inter viuos dicitur, p. 4. q. 37. n. 13. fol. 325. vide in verbo Refusans, & in verbo Releuium.*
- Duo.** *Dua cautela lucratiue circa eandem rem concurrere non possunt, p. 5. q. 25. n. 6. fol. 399. Duo releuia numquam deberi eodem anno pro regula traditur, p. 2. q. 15. nu. 17. fol. 120. Etiam si accidissent dua mortes, & decisiones referuntur, p. 5. q. 25. num. 5. fol. 399. Etiam si primum non fuerit solutum, dummodo non ex contemptu Domini, vel malitia, ibid. n. 20. fol. 401. Nec feudatario imponi debent, ibid. nu. 15. Duobus fratribus de beneficio inuestitis, & cessantibus a solutione releuij, tunc remissio in persona vnius inducta non prodest alteri p. 5. q. 11. num. 8. fol. 359. & num. 12. ibid. Secus aut in feudo ture Francorum ibidem.*
- Ducis Albæ Proregis in Regno Neapolitano vigilantia pro peste propulsanda, p. 5. q. 33. num. 6. fol. 426.**
- Duplex onus imponi non debet, p. 5. q. 25. nu. 20. fol. 401.**
- Duplicatum releuium soluitur in Regno Neapolitano ob non petitam inuestituram in locum pena amissionis feudi de iure communi, & hoc ex gratia, & munificencia Regum nostrorum, p. 1. q. 1. num. 14. fol. 5. Soluitur in Regno Sicilie ultra pharum, ibid. num. 16. fol. 6. Non debetur quando vassallus est contumax in soluendo simplex releuium, ea ratione, quia in tali casu non est data pena amissionis, ibidem nu. 17. fol. 6. Eius pena solo Doctorum dicto sustinetur, p. 1. q. 12. n. 18. fol. 24. Non repetitur quando est solutum in penam contempti Domini p. 1. q. 24. num. 2. fol. 68. Prescribitur legitimo iuris spatio triginta**
- annoru, p. 3. q. 8. n. 11. 12. fol. 150. Eius pena ut debeatur pbat per violentissimas probationes, non autem laues, par. 3. q. 13. nu. 23. fol. 172. Non debetur in feudis planis, & de tabula, p. 4. q. 30. n. 4. fol. 300. Nec quando possessio feudi est penes tertium p. 4. q. 32. nu. 9. fol. 306. Eius pena, & si subrogata in locu amissionis feudi, adhuc non continetur sub regula subrogatorum, & hoc ob diuersitatis rationem, p. 5. q. 1. n. 11. fol. 327. Debetur in locum amissionis feudi, ob non petitam inuestituram intra tempus, & simplex releuium non solutum, p. 5. q. 3. num. 1. fol. 333. Et ut exigatur a Domino an requiratur sententia, dubitatur, ibid. num. 2. Et resoluitur per totam illam questionem, & vide in verbo vassallus, & in verbo sententia. Debetur ipso iure, quando inuestitura, ita cautum esset, ibid. num. 35. fol. 339. Debetur non obstante quod post penam commissam vassallus soluerit adobam, & decisio refertur, p. 5. q. 7. nu. 2. fol. 346. Non debetur si vassallus seleri satisfactione moram purgauerit, p. 5. q. 13. num. 36. fol. 367. Non debetur si petita est inuestitura intra annum, licet simplici releuio non soluto, bene tamen actio ad illius interesse nascitur, p. 5. q. 17. num. 12. fol. 377. Debetur non autem interesse, si vassallus intra legitimum tempus, nec petijt inuestituram, nec soluerit releuium, ibidem num. 13. Fuit elargitum a Regibus nostris vassallo volenti moram purgare, & admitti ad compositionem, secus autem in nolente, quia non receditur cum illo a pena iuris communis, p. 5. q. 18. nu. 5. fol. 379. Debetur elapso tempore conuentionali, si ita cautum esset, p. 5. q. 27. n. 17. fol. 407. Reliqua vide in verbo vassallus Succedens, Inuestitura, Releuium, &c. & in verbo solutio duplicati releuij, ubi multa edisseruntur, ibi videas omnino, & in verbo Pena.*
- Dotans, an teneatur soluere releuium de feudo ad se reuerso ob mortem dotata distinguitur, p. 4. q. 12. num. 20. vide in verbo Extraneus.**

E

Ecclēsia non tenetur soluere tributa ratione feudorum imposta, par. 4. q. 28. nu. 5. fol. 294. Succumbens in possessorio soluendi releuium, debet soluere, praemissa protestatione circa causam petitorij, ibidem num. 12. fol. 295. Debet soluere releuium si fiscus esset in possessione exigendi illud, ibidem num. 15. fol. 295. An teneatur poena duplicati releuij, remissiuē, ubi distinguitur, p. 4. q. 34. nu. 2. fol. 315. & ibid. distinguitur num. 3. & seq. Non tenetur poena duplicati releuij, si intra legitimum tempus petijisset inuestituram, & offerenda obtulisset, sin autem secus, tenetur, ibidem num. 4. fol. 315. Exigit duplicatum releuium à vassallo ob non petitam inuestituram, ibid. nu. 5. fol. 315. Ob non petitam inuestituram, & non solutum releuium in tempore soluit duplicatum, ibidem nu. 15. fol. 218. Excusatur à poena duplicati releuij, licet nec releuium solutum, nec inuestitura petita fuerint, ibid. num. 8. fol. 318. Sed contrarium suadetur ibidem num. 15. Ecclesia in Regno Neapolitano possident feuda, & soluunt releuia singulis quindecim annis, par. 4. q. 28. nu. 26. fol. 296. & q. 34. num. 1. fol. 315.

Aequitas est sequenda in causis amissionis feudi, p. 3. q. 11. num. 24. fol. 163.

Elapso anno mortis praesumpta, tunc vassallus contemnens Dominum soluet duplicatum releuium, si non petierit inuestituram, p. 1. q. 24. nu. 19. fol. 68.

Emphiteuta, ob ignorantiam iustam euitat poenam caducitatis, p. 1. q. 12. nu. 13. fol. 38. Potest expelli, si Dominus in receptione canonis non soluti fuerit protestatus, p. 3. q. 6. nu. 14. fol. 144. Altero emphiteuta soluente partem canonis an poena committatur quoad omnes, p. 5. q. 12. num. 10. fol. 361. Illi incumbit onus probandi fuisse solutum canonem, Domino negante, p. 3. q. 13. nu. 5. fol. 169. Priuati non purgat moram non soluti canonis, p. 5. q. 13. n. 5. fol. 363. Contrarium suadetur, quod purget, ibidem nu. 10. fol. 364. & q. 16. nu. 17. fol. 369. Cadens ab emphiteusi debet restituere rem una cum fructibus, p. 5.

q. 16. nu. 14. fol. 374. Debet offerre laudimium, & depositum facere, alias cadit à iure suo. p. 5. q. 23. nu. 2. fol. 292. Ignorans rem esse emphiteuticam excusatur à caducitate, si inuestituram non petijisset, p. 5. q. 28. num. 26. fol. 411. Aliens partem rei emphiteuticæ, nō soluto laudimio, cadit à tota re, p. 5. q. 32. num. 9. fol. 423. Emens feudum, & soluens releuium non solutum per vendentem, eiusq; praedecessores debet sibi cedi facere à fisco actionem contra vendentem, eiusq; praedecessores, p. 4. q. 25. num. 8. fol. 283.

Emptor nouus conuenitur pro seruitio feudali non soluto per suos praedecessores, p. 3. q. 10. nu. 5. fol. 157. Feudi tenetur soluere releuium non solutum, quando emit intra annum petenda inuestitura, & conuenitur uti tertius possessor, p. 4. q. 5. num. 3. fol. 198. Annuorum introituum super fructibus feudi nullum ius formatum acquirit super feudo, sed tantum hypotheacam feudi subiugati, & contra vendentem, eiusq; personam, p. 4. q. 6. in allegat. incip. In causa, num. 1. fol. 214. & ibid. num. 43. fol. 222. Imo ius percipiendi introitus super fructibus feudi, p. 4. q. 7. num. 11. fol. 224. Fructuum, non autem venditor soluit collectam, siue bonatenentiam, p. 4. q. 7. num. 17. fol. 225. Qui de nouo venit ad Feudum non tenetur soluere releuium ob contractum emptionis, p. 4. q. 10. nu. 3. fol. 230.

Error Domini debet esse probabilis, & iustus, p. 5. q. 7. nu. 4. fol. 347.

Exactio adobe, vel releuij debendi eod. anno, differtur altera in vno anno, & altera in sequenti, p. 2. q. 16. nu. 12. fol. 126.

Exclusio voluntaria masculorum à Feudo, producit inclusionem necessariam Feminarum in illo, par. 4. q. 12. num. 10. fol. 141. Excluditur probatio praesumpta in praedicialibus, & quando tractatur de commado pecuniario, p. 1. q. 24. nu. 12. fol. 67.

Exemplationes protocollorum non veniunt appellatione fructuum, sed reddituum, p. 2. q. 2. nu. 9. fol. 72.

Expensa pro custodia castri non fuit deducta de releuo, & deciso ponitur, par. 1. q. 13. nu. 13. fol. 38. Magna facta per maritum

Q

I N D E X E O R V M

- tum pro recuperando Feudo dotali, minuit dotem, p. 2. q. 15. nu. 34. fol. 122.*
- Exequutio pro releuio fit contra tertium possessorem Feudi, p. 3. q. 9. nu. 1. fol. 196.**
- Exercitium actionis pro releuio oritur post contractum, sed exercetur facta inuestitura, & ita debet intelligi Afflicti sententia, p. 3. q. 2. nu. 17. fol. 134.**
- Existens in possessione Feudi, praesumitur iuridice esse in illa, p. 3. q. 6. nu. 10. fol. 144.**
- Extraneus succedens in Feudo non soluit releuium, p. 1. q. 19. nu. 9. fol. 56. Dotans non tenetur soluere releuium de Feudo ad se reuerso ob mortem dotatae, p. 4. q. 12. nu. 22. fol. 242. Refutarius olim soluebat releuium de Feudo refutato ob mortem refutantis, par. 4. quaest. 15. nu. 10. fol. 251.**
- Extrinseca Onera sunt illa, quae debentur propter rem, siue propter Feudum, par. 2. q. 15. nu. 19. fol. 121.**
- Error listae Feudalium introituum probatus non facit praesumi rem Feudalem, p. 1. q. 10. nu. 12. fol. 28.**
- Ex, Ex lapsu temporis variae inducuntur poena p. 1. q. 12. nu. 1. fol. 31. Diurnitate temporis, quis praesumitur mortuus, si non reperitur, p. 1. q. 24. nu. 5. fol. 66. Duobus oneribus eodem anno impositis super Feudo, fiscus exigit, quod est uberius, par. 2. q. 16. n. 15. fol. 126. Natura contractus iudicatur actio descendens ex illo, p. 3. q. 4. nu. 7. fol. 134. Ex contractibus onerosis debetur releuium in Regno Siciliae, ubi fraudis suspicio non viget, p. 4. q. 15. nu. 34. fol. 255. Venatione retenta per Barones in demanio non debetur releuium de poenis, siue prouentibus solutis per contraueniente, p. 4. q. 36. nu. 3. & 5. fol. 322. Fida, & diffida venandi, quando eius summa certa est debetur releuium, & si afflicteretur, ibid. num. 7. & nu. 11. fol. 322. Geminatis actibus cessat ignorantia, vel dubietas, p. 5. q. 9. nu. 11. fol. 354.**
- F**
- FACTUM non praesumitur nisi probetur, p. 3. q. 12. nu. 5. fol. 168. Actoris quando dependet ex dispositione iuris, tunc Domina neganti incumbit onus probandi, p. 3. q. 13. nu. 11. fol. 171.**
- Facultas percipiendi fructus propria auctoritate ab emente habita, non constituit ius in re, nec per eam dominium transfertur, sed tantum hypothecam constituit, p. 4. q. 6. in allegat. In causa nu. 25. fol. 218.**
- Fellonia vassalli compensatur cum causa priuandi Dominum de proprietate, par. 2. q. 4. nu. 15. fol. 80. Videtur remissa, si de nouo est concessio simpliciter, nulla adiecta causa, secus autem si clausula aliqua esset adiecta. puta iuribus saluis, &c. p. 3. q. 10. nu. 13. fol. 157.**
- Femina an teneatur soluere releuium de Feudo dotali ob mortem dotantis, & quid in casu contrarij, p. 4. q. 12. num. 2. fol. 240. Licet alias dicatur maior, quando excedit duodecim annos, tamen quod spectat ad Feuda dicitur minor usq; ad 14. annum, sicut masculus, & restituitur ob non petitam inuestituram in tempore, p. 5. q. 21. nu. 9. fol. 387.**
- Fida, & diffida venandi &c. si afflicteretur debetur ex illa releuium, p. 4. q. 36. num. 7. fol. 322. & an sit de illis soluendum releuium remissive, ibidem nu. 11.**
- Ferdinandus Capanus Baro Carusorum, Galdi, & Passarelli auus Authoris, par. 1. q. 13. nu. 9. fol. 36.**
- Feriz, similesque dilationes non impediunt tempus continuum, p. 1. q. 23. nu. 2. fol. 64.**
- Feudum Caiuani est francum a releuio, p. 1. q. 8. nu. 6. fol. 26. Longobardum non amittitur ob non petitam inuestituram, ex Afflicti sententia, p. 1. q. 17. nu. 3. fol. 51. In materia releuij de quaternato est intelligendum, p. 1. q. 20. num. 1. fol. 58. Aliud dicitur quaternatum, aliud non quaternatum, ibid. nu. 2. fol. 58. Quaternatum siue tenetur a Rege in capite, siue a Barone est obnoxium releuio, ibidem num. 5. fol. 58. Non potest consistere super introitibus incertis, & non perpetuis, p. 2. q. 2. n. 20. fol. 74. Est legitima primogeniti, p. 2. q. 15. nu. 15. fol. 120. Est contractus stricti iuris, p. 3. q. 4. nu. 8. fol. 139. Imo bonae fidei, ibid. num. 13. fol. 139. Tunc amicti debet quando nullum seruitium esset praestitum, p. 3.**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR!

p. 3. q. 11. n. 19. fol. 162. Donatum filio, & habitum, ut antiquū, an possit vassallus illud habere uti nouum renunciando gratia facta Regno nostro, p. 3. q. 16. n. 4. fol. 181. Refutatum retinet eandem naturam, quā prius habebat, p. 3. q. 16. num. 11. fol. 182. Potest concedi cum animalibus, & alijs rebus immobilibus, p. 4. q. 1. num. 23. & 26. fol. 187. Deuolutum Regi, & de nouo alteri concessum, venit liberum ad concessionarium, p. 4. q. 4. nu. 5. fol. 197. Intellegitur obligatum, si subiugatio facta est super illius fructibus, & idem in officio, p. 4. q. 6. in alleg. incip. In anno nu. 14. f. 210. Si conceditur simpliciter non dicendo in Feudum erit allodium, p. 4. q. 6. in allegat. incip. In causa nu. 20. fol. 217. Dotale vadit ad filios mortua uxore, non autem ad maritum, & debetur releuium, p. 4. q. 11. nu. 27. fol. 238. Dotale, non extantibus filijs, vadit ad heredes uxoris, non autem ad maritum, ibid. nu. 22. Dotale potest deuenire ad maritum virtute legati facti ab uxore, ibidem num. 29. Dari potest in dotem, tripliciter consideratur, p. 4. q. 12. nu. 4. fol. 240. Dotale dicitur spectare ad filiam ex contractu, non autem ex successione, ibidem num. 6. Datum in dotem filie feminae dicitur voluntarie alienari, quando dotans habet alia bona, ibid. nu. 14. fol. 241. Est ius vniuersale, p. 4. q. 10. num. 10. fol. 231. Dotale dicitur reuerti ad dotantem extraneum, non autē iure successione, ibidem num. 23. fol. 242. Dotale regulatur iure contractus dotalis, non autem successione, & reuertitur ad dotantem, nullis extantibus filijs ex femina dotata, ibidem num. 26. 27. fol. 243. Ob mortem filij, potius ad patrem reuerti, quā ad illud patrē succedere consideratur, p. 4. q. 16. nu. 4. & 10. fol. 257. & 258. Est dignitas, ibidem nu. 8. fol. 257. Quomodo reuerti ad patrem dicitur remissiuē, ibid. nu. 31. fol. 261. Ex pacto non spectat ad partes hereditarias, licet in hereditate reperiat, p. 4. q. 26. nu. 22. fol. 286. Defertur succedenti, ut quid distinctum ab hereditate, siue à massa hereditatis, ibidem nu. 19. fol. 286. Debetur tamquam quid

præcipuum ad instar eris alieni debiti agnatis, vel familia, ibid. num. 20. fol. 286. Debetur ex legali prouidentia, constituti, siue corporis singularis, & ante omnia deducitur, ibid. nu. 21. fol. 287. Ob delictum possidentis vadit aduocatum per pactum, ibidem num. 30. Hereditarium ob delictum vadit ad Dominum, ibidem nu. 32. fol. 288. Ex pacto transfertur in ultimum succedentem vocatum non ex persona vltimi morientis, sed primi acquirentis per mortem vltimi possidentis, ibidem num. 33. Releuium non debetur de Feudo ex pacto, & prouidentia, ex sententia Marini Freccia, ibidem nu. 288. Dum venditur, vel conceditur in Regno nostro alicui Vniuersitati hodie apponitur clausula, quod soluant releuium singulis quindecim annis, par. 4. q. 27. num. 8. fol. 292. Plenum, & de tabula quale sit remissiuē, & de eius statu, par. 4. q. 30. nu. 1. fol. 299. Reemptum virtute pacti de retrouendendo, dicitur antiquum in persona heredis remittis, non autem nouum, ideo debet diuerso iure censi, par. 4. q. 31. num. 3. fol. 302. Non dicitur fuisse in bonis defuncti, nec heredis, bene verum ius illud remendi dicitur fuisse in bonis, merito de illa non debetur releuium, p. 4. q. 31. num. 3. fol. 302. Quaternatum secundum quid alienari debet cum consensu Regis, & Baronis, par. 4. q. 23. nu. 24. fol. 312. Quale sit remissiuē, p. 4. q. 33. n. 25. fol. 212. Mixtum nihil habet commune cum hereditate, p. 5. q. 29. nu. 13. fol. 414. Quale sit remissiuē, ibidem num. 14. Habens vim hereditarij, quale sit remissiuē, ibid. num. 15. fol. 414. & nu. 12. ibidem. Feudi valor grauatur, & diminuitur ob praerogium, p. 2. q. 15. nu. 30. fol. 122. Qualitate probata, immisus soluet releuium, p. 3. q. 5. nu. 9. fol. 142. Concesso in dubio iudicatur secundum consuetudinem loci, p. 4. q. 2. nu. 8. fol. 189. Remansi in hereditate inuestitura petitur à die adeptæ possessionis, p. 1. q. 22. nu. 11. fol. 63. vel à die scientia mortis, ibid. num. 12. Feudo perempto, releuium non debetur, & ratio adducitur, par. 2. q. 5. num. 40. fol. 86.

- Devoluto haeres repetit impensas maliorationum, p. 2. q. 7. nu. 10. fol. 96. Diminuto, ob factum Domini cessat releuium, & seruitium pro rata diminutionis, p. 2. q. 11. n. 19. fol. 108. Ex cursu temporis, & voluntate Dei diminuitur & seruitium, & releuium proportionabiliter, ibid. num. 29. fol. 109. Simpliciter vendito, nec soluta adoho, nec releuia eodem anno debitis, tunc haeres emptoris ad unicum tantum tenetur, & decisio refertur, p. 2. p. 16. nu. 25. fol. 127. Feudo vacans si fuerit datus administrator, vel illi successerit in eius administratione currit tempus petenda inuestitura tam actiue, quam passiue, p. 4. q. 34. n. 17. f. 317. In Longobardo, an cessante vno feudatario à petitione inuestitura, pena comunicatur quoad omnes, p. 5. q. 12. nu. 7. fol. 361.*
- F**euda in Regno nostro ex munificentia nostrorum Regum non amittuntur ob non petita inuestituram, sed releuium soluitur duplicatum, p. 1. q. 1. nu. 14. fol. 5. Donata filijs, reputantur hodie etiam antiqua in persona filiorum, p. 3. q. 16. num. 1. fol. 189. p. 4. q. 15. nu. 29. fol. 254. Plana, & de tabula per quaternationem dicuntur feuda quaternata secundum quid, & de illis loquitur constitutio post mortem, p. 4. q. 39. nu. 8. fol. 300. In plantis, & de tabula lex antiqua de priuatione feudi loquens ob non petitam inuestituram, non est immutata, ibidem num. 5. In Regno nostro conteduntur cum pischerijs, venationibus, & aucupijs, p. 4. q. 36. nu. 1. fol. 321.
- F**eudatarius potest dare potestatem percipiendi fructus ex feudo, dummodo non causetur ius distinctum à principio, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix nu. 5. fol. 204. & in allegat. In anno nu. 5. fol. 209. Nullum ius potest constituere super feudo, & super re feudali, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix nu. 16. fol. 205. Habens solus casttrum cum hominibus dicitur illud habere in feudum, p. 4. q. 2. nu. 24. fol. 191.
- F**eudatario egresso aetatem 14. annorum curvis tempus petenda inuestitura, ex magis recepta sententia, p. 5. q. 22. nu. 1. fol. 390. Restitutio concedenda est ob non petitam inuestituram, ibid. nu. 2.
- F**eudatarij, in Regno nostro sunt permulti Principes externe nationis, p. 5. q. 3. nu. 1. fol. 419.
- F**ideicommissarius obligando pensiones, vel ius pensionis, non cadit in commissum, secus autem si rem ipsam, p. 4. q. 6. in allegat. Felix nu. 7. fol. 204.
- F**ilia in materia subuentionis intelligitur de legitima, & naturali, p. 3. q. 14. num. 27. fol. 176. Dotata de Feudo (etiam stantibus masculis) non tenetur soluere releuium ob mortem patris dotantis, quod declaratur p. 4. q. 12. num. 5. fol. 240. Non dicitur succedere in Feudo dotali ob mortem patris, ibid. num. 12. fol. 241. Non extantibus masculis, vel illis se excludentibus voluntarie, dicitur in Regno nostro vocata ex inuestitura, ibid. nu. 16. fol. 242. Dotata de Feudo, nullis extantibus masculis, vel ijs consentientibus, non soluet releuium ob mortem patris dotantis, ibidem num. 16. fol. 242.
- F**ilius, vel alius futurus haeres, reuens, vel retrahens feudum in vita alienantis, ob eius mortem, an teneatur ad releuium, p. 4. q. 5. nu. 16. fol. 200. Successor non dicitur de nouo venire ad feudum, p. 4. q. 10. nu. 27. f. 233. Donatarius causa mortis de feudo mediante assensu, non tenetur soluere releuium ob mortem patris donantis, p. 4. q. 15. nu. 27. fol. 254. Reuens vii gratia concessa vigore capitulorum Regni, an teneatur ad releuium, ibid. n. 30. fol. 254. Potest reuere in vita patris Feudum alienatum, p. 4. q. 31. nu. 12. fol. 303. Vel adgnatus redimens Feudum in vita alienantis, an teneatur soluere releuium ob mortem alienantis, ibidem num. 14. Et quando possit reuere, ibid. nu. 15. Donatarius soluit releuium ob mortem patris donantis, p. 4. q. 15. nu. 28. fol. 254.
- F**ilij quando teneantur soluere releuium de Feudo dotali ob mortem matris, p. 4. q. 12. num. 1. fol. 240.
- F**idelitas est onus intrinsecum Feudo, par. 2. q. 15. nu. 18. fol. 122.
- F**iscus potest impedire expeditionem inuestiturae, nisi vassallus releuium soluerit, p. 1. q. 12. nu. 20. fol. 34. Pratendit medicamentum

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

- tatem quantitatis annuae donatę à vassalli
Baroni pro nominatione Camera reseruata.*
p. 2. q. 2. nu. 3. fol. 71. *Prò releuio est li-
quidus creditor vassalli super Feudo, par. 2.*
q. 4. nu. 1. fol. 78. *Potest eligere onus pin-
guius ex duobus ipsi debitis, p. 2. q. 16. nu.*
17. fol. 126. *Semper praesumitur sibi sa-
tisfecisse, p. 3. q. 6. nu. 20. fol. 145. Prae-
sumitur de toto sibi satisfecisse, non obstante
partis receptione apparente, p. 3. q. 12. n. 3.*
fol. 168. *Non obstante partis receptione
agit ad residuum releuij, p. 3. q. 11. nu. 4.*
fol. 168. *Diligens est in exigendo, par. 3.*
q. 12. nu. 8. fol. 168. *Exigit releuium
ab emptore fructuum ob mortem vendentis,
sed haeres vendentis contribuit haeredi em-
ptoris ratam solutam, p. 4. p. 7. nu. 13. fol.*
225. *Habet intentionem fundatam pro
releuio contra omnes possessores Feudorum,
p. 4. q. 34. nu. 6. fol. 315. Dicitur esse in
possessione exigendi releuium, si Prelatus
praedecessor soluerit releuium, p. 4. q. 28. nu.*
11. fol. 294. *Est creditor super Feudo,
& habet actionem personalem contra Feu-
datarium, & bodie realem super Feudo, p. 5.*
q. 16. nu. 1. fol. 373. *Est priuilegiatus in
casibus in quibus reperitur priuilegiatus,
ibidem num. 6. An possit exigere vsuras
releuij non soluti, dubitatur, ibidem nu. 6.*
& negatiuè resoluitur, ibidem nu. 9. & 11.
*In quantitate releuij ex Feudo sibi deuolu-
to, non praefertur creditoribus Feudatarij,
p. 4. q. 4. nu. 17. in fine fol. 197.*
- Fisco** incumbit onus probandi diem mortis, &
scientiam vassalli, p. 1. q. 24. n. 13. fol. 67.
Petenti tributa non opponitur compensatio,
p. 2. q. 4. nu. 3. fol. 78. *Sufficit negare
releuium non esse solutum, dum suam habet
fundatam intentionem, p. 3. q. 13. num. 2.*
fol. 170.
- Francia,** vide litera I. in verbo *In Francia*
ubi plura ad hanc materiam.
- Franciscus de Petris** laudatur, par. 5. q. 28.
sub nu. 5. fol. 409.
- Franciscus de Ponte** multis nominibus comē-
datur, eiusq; iudicium de Authore refertur,
p. 1. q. 1. num. 6. fol. 2. *Sententia illius
dicentis pro releuio competere actionem
realem, probatur, p. 3. q. 3. nu. 12. fol. 136.*
- Sententia eius dicentis de tempore refutandi
propè mortem fraudulentos, p. 4. q. 19. nu. 2.*
fol. 270. *vide in verbo Sententia DD.*
- Franciscus de Amicis** distinguens quando
debeatur releuium, nullis, vel paucis recol-
lectis fructibus, refertur, p. 2. q. 5. num. 9.
fol. 83. *Eius auctoritas pro Regio fisco pon-
deratur, & aliorum, p. 4. q. 6. in alleg. In an-
no n. 3. fol. 208. in verbo Sententia.*
- In Francia** elapso anno Rex capit possessionem
Feudi, illamq; retinet, suosq; fructus facit
quousq; vassallus moram purgauerit, p. 5.
q. 1. nu. 9. fol. 327.
- Francigenae** non soluiunt duplicatum releuii,
sed anno elapso Dominus capit possessiones
Feudi, & suos fructus facit, quoad vassal-
moram purgauerit, p. 1. q. 1. nu. 20. fol.
6. *Idem in Belgio ibidem. Vide de Francia
in verbo In. & supra.*
- Frater** succedens fratri refutatario, nõ soluit
releuium, ex sententia Freccia, p. 4. q. 16.
nu. 16. fol. 259.
- Fraus, Fraude** in pignoratione Feudi com-
missa, releuium soluitur à pignoratario, p. 4.
q. 8. n. 4. fol. 227. *Eius suspicio ubi vi-
get in refutatione debet solui releuium, p. 4.*
q. 15. n. 16. fol. 253. *Non praesumitur
quādo quis ex pluribus Feudis, refutat unū
ibidem n. 17. fol. 253. Quando non vi-
get, releuium non debetur, ibid. n. 23. In
refutatione ex quibus praesumatur, ibidem
n. 24. fol. 254. Fraudis suspiciones, &
coniectura permulta in releuio remissiuè,
p. 4. q. 18. nu. 4. fol. 266. In recemendo
feudo consideratur ex parte Regij fisci in-
retroeuendense, & recemete, p. 4. q. 31. n. 9.*
fol. 302.
- Fraudandi releuij animus** praesumitur quan-
do refutatio fit absque causa de omnibus
Feudis, par. 4. q. 17. n. 2. fol. 263. *Cessat
quando pater ex pluribus Feudis refutaret
unum cum iusta causa, ibid. n. 6. fol. 264.*
& idem si unicum haberet Feudum, & re-
futaret, ibid. nu. 7.
- Freccia,** eius auctoritas dicentis releuium esse
ius Curiae, refertur, p. 3. q. 10. n. 13. fol. 158.
*Auctoritas negatis releuium deberi ob mor-
tem refutarij refertur, p. 4. q. 16. num. 2.*
fol. 257. *Dicentis releuium non deberi de
feudo*

- Feudo ex pacto, p. 4. q. 26. n. 34. f. 288. vide in verbo Sententia DD.*
- Fructus dicuntur deductis oneribus, & pro regula traditur, p. 1. q. 13. n. 4. fol. 36. Ut de eis debeatur releuium, debent percipi ex Feudo uti feudales, p. 1. q. 14. nu. 1. & n. 3. ubi ponitur decisio fol. 45. Ut dicantur concessi uti feudales, debent in concessione dici in feudum, & refertur decisio, ibidem n. 4. fol. 46. Annui concessi à Principe, sive annui redditus, ut percipiantur de manu ipsius, presumuntur in feudum concessi, ibid. n. 7. fol. 46. Taxantur à die mortis pro releuio, & ita decisum, p. 1. q. 21 nu. 6. fol. 59. Primi anni vacantis beneficii non percepti, debentur in secundo anno uberiori, vel tertio anno, par. 2. q. 5. n. 39. fol. 86. Agrorum, vel villarum, vel animalium emptorū à vassallo, & feudo unitorum, veniunt in solutione releuij, p. 2. q. 6. n. 8. fol. 90. Pro releuio non fuerunt taxati in numero, sed in parte, & declaratur quomodo intelligitur, ibidem n. 15. fol. 91. Debent percipi uti feudales ad hoc, ut debeatur releuium ex eis, ibidem n. 18. fol. 91. Appresiantur deductis oneribus, p. 2. q. 14. n. 5. fol. 114. Legitima, & paragij eod. iure debentur, par. 2. q. 15. n. 19. fol. 118. In solutione releuij considerantur de separatis à solo, de exactis, de extantibus, p. 4. q. 1 n. 1. fol. 185. A solo separati non sunt feudales, sed burgenfatici, & alienantur sine Domini consensu, ibidem num. 5. fol. 185. Possunt à testatore grauari, sine Domini assensu, & contra illos fiet executio, ibid. n. 7. fol. 185. Separati à solo non dicuntur fructus illius anni, quo Feudatarius moritur, ibidem num. 8. Pendentes in Feudo dicuntur pars Feudi, & de eis debetur releuium pro rata temporis, ibidem n. 9. Fructus Feudi ut possint alienari requiritur ut alienatio sit ad modicum tempus, & ut adsit pactum ne transferatur aliquod ius, vel dominium in emptorem, par. 4. q. 6. in alleg. Felix n. 9. fol. 204. A solo separati sunt pars Feudi, ibid. in allegat. In anno n. 15. fol. 210. Quomodo possint pignori cum assensu, vel sine assensu, ibidem in allegat. In anno n. 17. fol. 211. Duorum annorum debentur in Regno Siciliae pro duplicato releuio, par. 1. q. 1. n. 19. fol. 6. Quomodo possunt vendi, par. 4. q. 6. n. 16. fol. 200.**
- Fructuum, varia species, p. 2. q. 2. n. 3. fol. 72. Medietas taxatur in Regia Camera, iuxta valorem tempore recollectionis, nulla habita ratione expensarum, p. 2. q. 13. n. 3. & 4. fol. 111.**
- Fructibus nullis perceptis, nec releuium debetur, p. 2. q. 5. n. 18. fol. 84. Non perceptis releuium non debetur, ex autoritate Regnicolarum, p. 2. q. 5. n. 17. fol. 84. vide supra in verbo Autoritas par. 4. q. 6. n. 2. fol. 201. Non perceptis, non adhuc cessat ratio debendi releuium, ibid. n. 25. fol. 85. Feudalibus venditis fiscus potest exigere releuium à quo voluerit, par. 4. q. 6. n. 4. fol. 201. Feudi venditis, releuium, & seruitia exiguntur à possessoribus Feudorum, sed venditores tenentur contribuere emptoribus possessoribus, ibid. nu. 6. Venditis, quia fraudabatur fiscus releuio, fuit latum decretum generale, quod releuis exigantur à possessoribus, ibidem nu. 6. & 7. Fundi legatis, ususfructus videtur constitui, ibidem in Allegat. Felix num. 23. fol. 306. Fructibus feudi legatis constituitur in dubio ususfructus formalem inducuntur, p. 4. q. 6. in alleg. incip. Felix n. 25. fol. 206.**
- Functiones fiscales concessæ pro se, & hereditibus, &c. dicuntur allodiales, p. 4. q. 3. n. 7. fol. 193. Sunt iura Regalia, ibid. n. 11. fol. 194. Concessæ transferunt tantum ius luendi, non autem plenum Dominium, p. 4. q. 3. n. 23. fol. 196. vide in verbo Concessio.**
- Fundans se in negatiua, non tenetur illam probare, quando actor tenetur ad dandum vel faciendum, p. 3. q. 13. nu. 9. fol. 170.**
- Fundus diminutus, cadit damno diminuentis, p. 2. q. xi. nu. 23. fol. 108.**

G

Gabella imposta pro plastro vini, non debet solui de plastro olei, licet intentio imponentis fuerit imponere ratione plastris p. 4. q. 16. nu. 14. fol. 258. & q. 26. nu. 37. fol.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

fol. 288. Ratione publici oneris imposita, non admittit deductionem onerum, par. 1. q. 13. nu. 15. fol. 38.

In Gallia, pro releuij soluitur melior equus, aut bos ad Domini electionem, p. 1. q. 1. n. 8. fol. 3. Non soluitur duplicatum releuium, sed anno elapso Dominus mittitur in possessionem, & facit suos fructus, quoad vassallus moram purgauerit, ibidem num. 20. fol. 13. Soluitur releuium pro Feudis vulgo Churmied, p. 1. q. 5. n. 3. Soluitur releuium in casu venditionis, vel successionis directa, ibidem num. 5. Soluitur pro releuij parua quantitas, p. 2. q. 12. n. 1. fol. 110. Dominus dat tutoribus pupillorum dilationem soluendi releuium, vsq; ad tempus legitimum, p. 4. q. 21. nu. 21. fol. 390. Gener soluit medietatem releuij ob mortem soceri de Feudo dotali, p. 4. q. 17. num. 12. fol. 246.

Glosa — dicens de Feudo in dotem dato cum assensu debere solui releuium, reijcitur in Regno nostro, p. 4. q. 11. nu. 22. fol. 273.

Gizzarellus, eius ratio super deductione vite militiae expeditur, p. 1. q. 13. n. 21. fol. 39 & fol. 41. col. 1. Eius decisioni octaua dicentis releuium esse onus realei, respondetur, par. 1. q. 13. in allegat. incip. Illustris, S. 2. fol. 41.

Gradus successio, quando est controuersa, excusat vassallum a lapsu petitionis inuestiturae, p. 5. q. 28. nu. 22. fol. 411.

Gratia concessa Regno nostro, ut Feuda donata, & refutata filijs, vel alijs immediatè successuris reputentur, & habeantur, ut Feuda antiqua, an possit renui, & respui, p. 3. q. 16. nu. 3. fol. 181. Quod Feuda donata, & refutata filijs, habeantur ut antiqua, continet fauorē fisci, & vassalli, ideo renui, nec respui potest, ibid. n. 7. fol. 181. & n. 6. ubi Authoris ponitur sententia. Nō fuit necessaria, probatur ex Andr. de Isern. ibid. n. 9. fol. 181. & p. 4. quest. 15. n. 31. fol. 255. Facta vni non prodest alteri, quando ambo deliquerunt, p. 4. q. 11. nu. 9. fol. 359.

H

HAeres tripliciter intelligitur, & declaratur, 1. q. 19. nu. 3. fol. 58. In

materia releuij intelligendus est de vniuersali, ibidem n. 4. fol. 56. In materia feudali dicitur ille, qui vocatus est ex lege communi Feudorum, vel inuestitura, vel lege viua, & soluet ibid. n. 10. Reemens Feudum intra annum petitionis inuestiturae, & solutionis releuij, an debeat soluere releuium ob mortem vendentis, ex praesumpta fraude, p. 4. q. 31. nu. 2. fol. 301. Reemens feudum non tenetur soluere releuium, & probatur, ibidem nu. 5. fol. 302. Reemen Feudum intra annum, non tenetur soluere releuium ob mortem veditoris sui praedeccessoris, p. 5. q. 5. n. 13. fol. 200. Reemens Feudum dicitur venire ad illud ex contractu, non autem ut heres, p. 4. q. 31. nu. 6. fol. 302. Retrouendens soluit pro rata temporis, pro qua possedit, & heres reemens pro rata, pro qua possedit post redemptionem, ibidem num. 10. & ratio ponitur, ibid. n. 11. Redimens Feudum in faciem alienantis, tenetur ad releuium, & ratio perpenditur, ibid. n. 13. fol. 303.

Haeres, non autem legatarius, tenetur soluere expensas pro militia legata, p. 4. q. x. nu. 6. fol. 230. Non tenetur petere inuestiturā de feudo, cuius possessio est penes tertium, p. 4. q. 32. n. 2. fol. 304.

Haeres pignorantis feudum, an pignoratarij teneatur soluere releuium, p. 4. q. 8. n. 1. fol. 226. Mariti, an teneatur soluere releuiū de feudo assignato pro antefato ob mortem viduae assignataria, & distinguitur, par. 4. q. 11. n. 17. fol. 236. Mariti non soluit releuium de feudo, super quo dotes, & antephatum fuerunt asscurata, ob mortem viduae, reuerso ad ipsos, extantibus masculis, & refertur decisio Regiae Camerae, ibid. num. 18. Vxor is non extantibus filijs ex matrimonio dissoluto, tenetur soluere releuium de feudo assignato mulieri pro cōcurrenti quantitate antephati, vel dotis, ibidem n. 19. fol. 237. ubi decisio ponitur. Famine dotata, tenetur soluere releuium ob eius mortem de feudo dotali, par. 4. q. 12. n. 24. fol. 240. Dotantis non tenentur soluere releuium de feudo dotali reuerso ad se uti heredem, ibidem n. 29. fol. 243.

Haereditas definitio, siue descriptio ex D. Tho. de

- de Aquino ponitur, p. 1. q. 1. g. n. 2. fol. 55.*
- H**æredibus succedentibus in feudo, & uno solvente, altero autem non, tunc pœna non committitur, quoad omnes, p. 5. q. 12. n. 1. f. 360. Et alter nõ solvens tenetur ad satisfaciendam solventi prò rata soluta, ibidem n. 4. & 9. fol. 361.
- H**æreditatis aditio tacitè ex nonnullis inducitur, p. 1. q. 9. n. 1. fol. 25.
- H**ispani, an solvant releuium, dicas quod sic, & dicitur l'entrada, p. 1. q. 2. n. 6. fol. 8. vide litera I. in verbo In.
- H**ypothecæ datur prò censu super re emphyteutica, p. 3. q. 3. n. 13. fol. 137. Constituitur super Feudo, non autem dominium transfertur stante clausula, quod in defectum solutionis tertiarum possit capere tenutam feudi, p. 4. q. 6. in allegat. incip. In causa n. 31. fol. 219.
- H**ypotheca, & assensus registrationis clausula apponi solite in venditionibus fructuum feudi, arguunt translationem dominij super feudo, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix n. 27. fol. 207. Hypotheca ius, non autem dominij causatur super feudo ex venditione annuæ quantitatis super fructibus feudi, ibid. in alleg. incip. In causa n. 43. fol. 222.
- H**olosericum potius industria hominis dicitur quam fructus feudalis, p. 2. q. 17. nu. 9. fol. 129. De illo an debeatur releuium distinguitur de holoserico ipso, & de frondibus morum, ex quibus conficitur, par. 2. q. 17. nu. x. fol. 129. De holoserico iam confecto non debetur releuium, ibid. nu. 12. fol. 130. Artificiose conficitur in Regno nostro, ibid. n. 2. fol. 128.
- I
- I**acobi Aluaroti sententia, dicentis annum ad petendam inuestituram à principio utilem, deinde continuum fieri rejicitur, prout etiam opinio Herm. Vultei, p. 1. q. 23. n. 5. fol. 65.
- I**gnorantia Domini debet esse crassa, vel supina ad hoc, ut inducat remissionem pœnae, ex communi Doctorum sententia, p. 5. q. 7. nu. 3. fol. 346. Mortis Feudatarij prædecessoris, quando excuset successorem, p. 5. q. 28. nu. 1. 8. 9. & 15. fol. 409. & seq. Crassa, vel supina non impedit cursum temporis, ibid. n. 8. fol. 409. Facti excusant omnes, ibidem n. 11. fol. 410. Non adscribitur delicto, vel defidia, ibid. nu. 12. fol. 410. Vassallo debet esse probabilis in facto, non autem in iure, quia non excusetur si esset iuris. ibid. 15. & 17. fol. 410. Mortis feudatarij præsumitur, ibid. n. 23. Ut excuset vassallum non debet esse affectata, nec crassa, nec supina, ibidem n. 24.
- I**llatio non procedit de canone emphyteutico ad releuium, quando diuersa, non autem eadem militat ratio, p. 2. q. 5. n. 44. fol. 87.
- I**mmixtio in feudo hereditario, siue ficta, siue vera, facit currere tempus à die factæ immixtionis, p. 5. q. 29. n. 9. fol. 414.
- I**mmobilia vnita feudo præsumenda sunt feudalia, & ideo releuium debetur, p. 4. q. 1. nu. 24. fol. 187. Non vnita feudo, nec illi destinata, non sunt feudalia, & ideo releuium non debetur, ibidem n. 25. fol. 187.
- I**mpedimenta sunt facti, & tempus minimè impediunt, p. 5. q. 26. n. 4. fol. 402. Notoria non requirunt protestationem, ibidem nu. 12. fol. 403.
- I**mpeditus petere, & soluere ex facto Domini non habet opus protestatione, par. 5. q. 26. n. x. fol. 403. Ei currit annus ad petendam inuestituram, sed restitutio postea conceditur, ibid. n. 2. fol. 402. Impedito ex iusto impedimento, tempus non labitur, sed excusatio concedenda est ipso iure, ibid. n. 5. fol. 403. & nu. 14. fol. 404. Non currit tempus si de impedimento protestetur, ibid. n. 9. fol. 403.
- I**n ambiguis contra fiscum est iudicandum, p. 2. q. 2. nu. 27. fol. 76.
- I**n Aquitania releuium dicitur obsequium, & præstatur domino, p. 5. q. 5. nu. 9. fol. 13. Dominus stat in possessione Feudi, quoad vassallus releuium soluerit, p. 1. q. 1. n. 21. f. 6.
- I**n Anglia Dominus stat in possessione feudi, quoad vassallus deuenit ad pubertatem, & interim quamdam annuam quantitatem ei soluit, par. 1. q. 5. n. 12. fol. 14.
- I**n Britania releuium dicitur Rachapt, siue redemptiuum, & prò eo debentur fructus feudi, & iurisdictionis integri anni, p. 1. q. 5. n. 12. fol. 14.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

- In Belgio releuium dicitur laudatiuum, p. 1. q. 2. n. 6. fol. 8. Intra quadraginta dies vassallus presentat listam introitusu, p. 1. q. 12. n. 10. fol. 33. In Capitulo Regis Roberti legitur medietas fructuum unius anni, p. 1. q. 18. n. 6. fol. 54. In Causa amissionis feudi proceditur ex equitate, p. 3. q. 11. nu. 24. fol. 163.
- In Francia pro releuio soluitur melior equus, aut bos ad electionem Domini, p. 1. q. 1. n. 8. fol. 3. Non soluitur duplicatum releuium, sed anno elapso, Dominus mittitur in possessionem feudi, & suos fructus facit, quoad vassallus moram purgauerit, ibidem n. 20. fol. 6. & p. 5. q. 1. n. 9. fol. 327. Intra 40. dies vassallus presentat listam, p. 1. q. 12. n. 10. fol. 33, vide litera G. in verbo Gallia.
- In Sicilia ultra pharum pro duplicato releuio soluuntur fructus duorum annorum, p. 1. q. 1. n. 19. fol. 6.
- In Hispanijs releuium dicitur vulgo l'entrada par. 1. q. 2. n. 6. fol. 8. vide lit. H. in verbo Hispani.
- In Passauiā releuium dicitur laudatiuum, ibid. n. 7. fol. 8.
- In Sabaudia, & Pedemonte releuium dicitur laudatiuum, ibid. n. 9. fol. 8.
- In Regno Neapolis solutio releuij sufficit pro inuestitura, p. 1. q. 4. n. 10. fol. 11.
- In Sabaudia, & Delphinatu soluitur laudimium, quando feudum venditur, & quid in Pedemontium patria, p. 1. q. 5. n. 6. f. 13.
- In Ducatu Montensi, Episcopatu Coloniensi, & Ducatu Iuliacensi, & in alijs Germaniae locis conuicinis soluitur releuium, par. 1. q. 5. n. 7, fol. 14.
- In Passauiā, eiusq; Prouincijs soluitur laudatiuum, & pro eo quinq; floreni pro singulis centum, & alibi decem pro centenariio, & alibi viginti, de feudo simpliciter hereditario, ibid. n. 8. fol. 13.
- In Regno Siciliae diuersi sunt casus, in quibus succeditur, & ideo diuersam constituunt releuij quantitatem, ibid. n. 14. & 15. fol. 14. & 15. Et soluitur intra sex menses, si ex refutatione, vel donatione intra tres, par. 1. q. 12. n. 9. fol. 33.
- In Regno Neapolitano releuij quantitas est uniformis, p. 1. q. 5. n. 16. fol. 15. & sufficit, quod sit solutum Regia Camera Summaria, p. 2. q. 1. n. 10. fol. 70.
- Incrementum Feudi spectat ad Dominum, directe, sed ad vassallum utiliter,** p. 2. q. 6. nu. 21. fol. 92. Quando cedit Domino soli, seruitium non est augendum, p. 2. q. 9. n. 17. fol. 102. vide litera A. in verbo Augmentum.
- Industrialis annus quis sit, & quando incipiat,** p. 1. q. 21. n. 3. fol. 59. vide lit. A. in verbo Annus.
- Industria vassalli in augendo feudo multipliciter consideratur,** p. 2. q. 6. n. 2. fol. 89.
- Industriae, & negotiationes Baronis non considerantur in solutione releuij,** p. 4. q. 1. n. 15. fol. 186. Ad usum, & subuentionem Baronis, non ponuntur in appretio, siue catastro, secus autem aliae, ibidem n. 16. & sub n. 15. fol. 186. Affixa feudo perpetuo in augmentum feudi, sunt feudales, ibidem n. 18. fol. 186. De industrijs, & negotiationibus remissive, ibid. n. 19.
- Indultus operatur re integra, non autem facta exequutione,** p. 5. q. 5. n. 7. fol. 342.
- Iniquus modus taxandi releuium in feudo aucto, vel diminuto refertur, & tollitur,** p. 2. q. 6. n. 28. fol. 93.
- Infamia in petitione inuestiturae consideratur ex parte Domini, & vassalli,** p. 4. q. 35. n. 6. fol. 319. Domini debet intelligi de maiori, ibidem nu. 7. Ex parte vassalli consideratur ob delictum, nec ipsum excusat a petitione inuestiturae, ibid. nu. 13. fol. 320. Domini, ut excuset vassallum debet declarari per sententiam priuante[m] specialiter Dominum de feudali dignitate, & prerogatiua, ibid. n. 14. fol. 320.
- Infamis, an teneatur petere inuestituram,** distinguitur, p. 4. q. 35. n. 3. fol. 319. Et clausa sunt portae dignitatum, ibidem n. 4. fol. 319. Priuatur dignitate assequuta, ibidem nu. 35. Et si notorium, non potest dici infamis ante sententiam, ad hoc ut priuetur feudali dignitate, nisi in specie dicatur, ibid. n. 15. fol. 320.
- Inhonestum est Domino priuare vassallum feudo, quando capit prestare seruitium in parte,** p. 3. q. 11. n. 34. fol. 164.
- Infirmus refutans feudum, praesumitur infirmus,**

- fraudem releuij refutare, par. 4. q. 18. n. 1. fol. 266. Varia sunt genera infirmorum ibid. n. 10. 11. & 12. fol. 267. Quis, & qualis esse oportet ad finem fraudandi releuium, ibid. n. 14. fol. 267. & nu. 19. fol. 268. Et senex equiparantur, p. 4. q. 20. n. 1. fol. 272.*
- Infirmitas grauis, & ad mortem proxima** facit praesumi fraudulentam refutationem, & releuium debetur, p. 4. q. 18. n. 2. & 7. fol. 266. Grauis facit praesumi fraudulentam renunciationem beneficij, ibid. n. 3. Tripliciter consideratur ad exclusionem releuij in materia refutationis, ibidem n. 8. Quid sit ponitur, ibidem n. 9. Laeuis facta grauis facit praesumi fraudulentam refutationem factam in superuenientia grauitatis, ibid. n. 19. fol. 268. In materia beneficiorum intelligitur de laeui, non autem facta graui, ibid. nu. 20. Idem in materia refutationis praesumenda fraudulentam releuij, ibidem n. 22. & 24. In quacumq; materia praesumenda est de graui, ibidem n. 23. An fuerit grauis tempore refutationis standum est dictis Medicorum, ibid. n. 29. fol. 269. Laeuis tempore refutationis non facit praesumi fraudulentam refutationem, licet refutans ex alio superuenienti moriatur, par. 4. quest. 21. n. 8. fol. 274. Tempore registrationis, non est trabenda ad tempus refutationis, par. 4. q. 22. n. 8. fol. 276. Refutantis, eiusq; mors ex dicta infirmitate facit praesumi fraudulentam refutationem, p. 4. q. 23. n. 4. fol. 279. Superueniens non facit praesumi fraudulentam refutationem, ibid. n. 9. fol. 280.
- Intrans mare, & (suborto tempestate)** amplius non visus, praesumitur mortuus, p. 1. q. 24. n. 2. fol. 66. Locum pesti affectum, & amplius non visus, praesumitur mortuus, ibidem n. 3. fol. 66.
- Interesse releuij non soluti, ut debeatur sufficit, quod sit petita inuestitura in tempore** p. 5. q. 17. n. 9. fol. 376. Debeatur a vassallo sciente tempus esse elapsum, secus autem ab ignorante, ibidem nu. 15. fol. 377. Cessare debet, quia ob illud non solutum, succedit duplicatum in poenam, par. 5. q. 16. n. 9. fol. 374. & seq. num.
- Interpretatio facienda est pro vassallo in imponenda poena duplicati releuij, p. 5. q. 3. n. 14. fol. 335.**
- Interpellatio legis non sufficit, sed hominis in praescriptione seruitij feudalis, siue releuij, p. 3. q. 8. n. 26. fol. 152. Sola Domini pro seruitio feudali, potest poenam commissam arguit poena remissionem, par. 5. q. 6. n. 18. fol. 345. Illa pro releuio facta, vel tempore elapso, a vassallo renuente soluere, quid faciendum contra illum, par. 5. q. 17. n. 1. fol. 375. Illam requiri pro duplicato releuio exigendo probatur, sed negatur, ibid. n. 2. 5. & 7. fol. 376. Non est praesumenda pro seruitio feudali, ibidem n. 4. fol. 375. Pro duplicato releuio non requiritur, sed sufficit lapsus temporis, ibid. n. 5. & 7. Pro seruitio feudali non est facienda, quando tempus est statutum, ibid. n. 6.**
- Introitus concessi per verbum inuestio, an sint praesumendi feudales, p. 4. q. 3. nu. 13. fol. 194. Anni super fructibus feudi venditi, absq; feudali qualitate sunt burgensatici, p. 4. q. 6. in allegat. incip. in causa n. 19. fol. 216. vel tempore elapso.**
- Inuestitura non est petenda de augmento feudi, & declaratur p. 2. q. 6. n. 23. ad 26. & n. 4. fol. 89. Et seruitij praestatio (legitimo accedente tempore) faciunt praesumi releuium esse solutum, p. 3. q. 6. u. 5. fol. 144. Semper debet expediri eum clausula, saluo iure releuij debiti, vel debendi Curiae, ibid. n. 15. fol. 145. Facta post releuium in parte solutum, facit in parte remitti poenam, p. 3. q. 11. n. 44. fol. 165. De feudo praesumitur per solutionem releuij remissum, p. 4. q. 17. nu. 4. fol. 183. Petenda est in feudo ex pacto, & prouidentia, sed releuium deberi difficultatur, & resoluitur, p. 4. q. 26. n. 43. fol. 289. De Feudo possessore per Ecclesiam, Vniuersitatem, vel Collegium debet peti per Syndicum, Rectorem, vel Accountum, par. 4. q. 27. n. 1. fol. 291. Debet peti intra tempus conuentum, p. 4. q. 34. n. 7. fol. 315. Non est petenda, quando Dominus non esset certus, vel legitimus haeres, ibid. n. 12. fol. 316. Petenda de empbitensi, petitur non obstante quod Dominus sit excommunicatus, p. 4. q. 35. n. 9. fol. 319.**

Non

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

Non est petenda per vassallum à Domino laborante infamia maiori, ideoq; vassallus excusari, ex crebriori DD. sententia, p. 4. q. 35. n. 10. fol. 319. & num. 11. ibidem. Petenda est, etiam si Dominus esset condēnatus labe heresis, p. 4. q. 35. n. 12. fol. 320. Petita ab alio, sed nomine vassalli prodest vassallo ad evitandam pœnam, elapso tempore, p. 5. q. 2. n. 18. fol. 330. Petita à procuratore habente mandatum generale prodest vassallo non petenti intra tempus, ibidem n. 22. Non solet expediri in persona heredis nisi soluto releuio, p. 5. q. 9. n. 1. fol. 352. Facta post pœnam duplicati releuij commissam, an præiudicet Domino, & profit vassallo, ibidem num. 3. Facta ex ignorantia, vel errore non præiudicat Domino, ibid. n. 8. f. 313. Geminata inducit remissionem pœnae, ibidem n. 10. fol. 354. Præsumpta post pœnam, adhuc facit remittere pœnam duplicati releuij, ibidem n. 13. fol. 254. Siue seruitij recaptio post pœnam si præiudicat Domino, non intelligitur præiudicare tertio, cui forsam ius quæsitum post pœnam commissam, ibidem nu. 14. fol. 254. Debet peti tempore congruo, cum honore Domini, & reuerentia, p. 5. q. 23. n. 27. fol. 295. Regni Neapolitani concessa fuit non obstante, quod tempus conuentionale elapsum esset, par. 5. q. 27. n. 20. fol. 407. Peti potest per procuratorem à legitime impedito, p. 5. q. 31. n. 3. 5. 6. & 7. fol. 419. Per magnum Principem petenda, debet peti per eius procuratorem, ibidem n. 9. Debet peti per vassallum à procuratore Domini, vel Vicario à Domino relicto, & à Regia Camera in Regno nostro, ibid. n. 15. fol. 420. Non potest peti à procuratore quando Dominus vellet, ut de persona vassallus peteret, nisi iuste impeditus, ibidem num. 17. fol. 421. Debet peti per Balium nomine pupilli, ibidem nu. 19. fol. 421. vide in verbo Procurator, Pupillus, &c.

Inuestituræ petitio continet honorem Domini, & vassalli, par. 4. q. 35. n. 1. fol. 319. Modus petendi illam ponitur, par. 5. q. 23. nu. 28. fol. 395. Debet fieri secundum consuetudinem loci, ibidem nu. 29. fol. 395.

Petitio debet continere omnia in genere, ad qua vassallus tenetur ratione inuestituræ petite, ibidem n. 30. fol. 396. De eius petitione, permulta remissiuè, ibidem.

Inuestituræ Feudorum in Regno nostro quasi omnes hereditariae, p. 5. q. 29. n. 1. fol. 212. Inuestitus lite pendente, & soluens releuium, si deinde succumbat potest repetere releuium solutum à vincente, p. 3. q. 5. n. 10. fol. 142. De Feudo recasuro ad Regem, & demum, eo aperto, factaq; inuestitura, seu possessione capta ob mortem prædecessoris, non tenetur soluere releuium, & refertur obseruantia, p. 4. q. 8. nu. 3. & contrarium num. 6. fol. 228. De Feudo recasuro, non dicitur venire ad feudum ob mortem, sed ex noua concessione, ibidem nu. 4. De Feudo verbaliter, non potest petere inuestituram in præiudicium inuestiti realiter, par. 4. q. 32. nu. 9. fol. 305.

Inuestire verbum aliquando designat concessionem feudalem, par. 4. q. 3. nu. 14. fol. 149. ubi declaratur.

Inseparatorum inseparata est ratio, p. 5. q. 9. nu. 12. fol. 259.

Ioannes Aloysius Riccius laudatur, p. 5. q. 5. sub nu. 5. fol. 341. Io. Angelus Barrilius Regni Neapolitani Secretarius, laudatur, p. 1. q. 8. n. 8. fol. 25. Io. Andreas de Georgio commendatur, eiusq; obitus, par. 4. q. 15. nu. 20. fol. 253. Ioannes Arcamomus Patritius Neapolitanus laudatur, p. 5. q. 17. sub nu. 17. fol. 377. Io. Baptista Filingerius laudatur, p. 5. q. 25. sub nu. 20. fol. 402.

Iudex debet esse promptior ad absolendum, etiam in Feudis, quam ad condemnaudum, p. 3. q. 11. n. 23. fol. 163.

Iudicium de feudali qualitate potest cadere inter diuersas personas. par. 3. q. 5. nu. 5. fol. 141.

Iudicio pendente super feudali qualitate, agnati possidentes non sunt manutenendi in possessione feudi, sed filia immittenda est, qua releuium soluet, par. 2. q. 5. n. 6. fol. 141. Libertatis pendente ab exceptione subiectionis, Iudex potest exercere iurisdictionem contra prætendentes se exemptos, par. 3. q. 8. n. 4. & 6. fol. 154. Allegans libertatem,

& existens in eius quasi possessione, non debet molestari, ibidem num. 7. fol. 154. Seruus non tenetur seruire Domino, & de ratione, p. 3. q. 9. n. 9. & 10. fol. 151.

Iuramentum a securacionis praestatur à subuassallo ipsi Domino immediato, & sic subinfeudanti, par. 4. q. 33. num. 19. fol. 311. A securacionis non debetur Domino iurisdictionis criminalis, an emolumenta feudalia, p. 4. q. 2. n. 12. fol. 190. Suppletorium non admittitur in pena duplicati releuij, p. 3. q. 13. nu. 24. fol. 172. Nec admittitur purgationum nec Iudiciale, ibid. nu. 25. & 26.

Iurisdicatio super Castro simpliciter concessa in allodium, p. 4. q. 2. n. 3. fol. 189. Concessa ab Ecclesia, vel in feudum, praesumitur feudalis, ibid. nu. 4. fol. 189. Criminalis concessa à Rege, dicitur concessa in Feudum, ibidem nu. 5. fol. 189. Criminalis magis officio, quam feudo cohaeret, ibid. nu. 10. Ciuilis vni, & criminalis alteri concedi potest, ibidem n. 21. fol. 191.

Ius Tappeti antiquissimum in Regno nostro, & quid sit, & quare soluitur, par. 1. q. 1. nu. 25. fol. 6. Reliqua vide in verbo Tappeti ius. Ius idem statuendum in aucto, & in augmento, quando eadem militat ratio, p. 2. q. 9. n. 10. fol. 101. Fiscus pro delictis spatium triginta annorum tollitur, p. 3. q. 7. nu. 11. fol. 147. Petendi simplex releuium, vel duplicatum, an tollatur, & quanto tempore praescribatur, p. 3. q. 8. n. 1. & 4. fol. 149. Seruiendi, ut conseruetur sufficit promptitudo, p. 3. q. 8. n. 31. fol. 152. Formarum, vel dominium si transferatur super feudo, inducitur diuisio feudi, & assensus Proregis non sufficit, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix n. 4. fol. 204. Feudale, siue venditio Feudalis iuris, ex quibus praesumatur in venditione fructuum, p. 4. q. 6. in alleg. incip. In anno n. 8. fol. 209. Percipiendi annuos introitus super fructibus feudilibus non assumit qualitatem feudalem, nisi expresse id dicatur, & non obstante, quod clausula id designantem apponantur, p. 4. q. 6. in allegat. incip. In causa, num. 3. fol. 214. In successione, & factum in reuerfione consideratur in feudo refutato,

quando pater illud caput ob mortem filij refutantis, par. 4. q. 18. nu. 2. & 7. fol. 266. Proprium succedenti in feudo ex pacto est radicatum in prima inuestitura p. 4. q. 23. n. 9. fol. 280. Velatum erat, & nunc per mortem ultimi decedentis discopertum, ac si numquam fuisset velatum, p. 4. q. 26. nu. 10. fol. 286. Succedendi in feudo ex pacto, & prouidentia competit non à patre, sed à primo acquirente, p. 4. q. 26. num. 23. fol. 287. Adcrefcenti an & quando locum habeat in feudis remisfue, p. 4. q. 29. nu. 10. fol. 299. Prohibendi venationem non censetur concessum concessa venatione, nisi in specie concessum fuisset, vel praescriptione quaesitum, p. 4. q. 36. n. 12. fol. 322.

L

Lava, siue aqua, profluens ex territorio Feudali, vendita pro stercoreandis agris considerari debet in solutione releuij, p. 2. q. 17. n. 13. fol. 130.

Laudimium, & releuium habent inter se similitudinem, & differentiam, p. 1. q. 11. n. 1. fol. 30. & nu. 3. ibid. Ex legis necessitate debetur, sed releuium ex consuetudine, ibidem nu. 2. fol. 30. Differt à releuio in quantitate, ibidem num. 3. Et in casu debendi, ibid. n. 4. Circa actionem ibidem nu. 6. Ob causam debendi, ibid. num. 5. Et in pena ibidem n. 8. An debeatur de re emphyteutica data in dotem, ibid. n. 7. fol. 30. & p. 4. q. 12. n. 9. fol. 141. In Pedemontana Patria soluitur pro inuestitura feudi intra annum, intra quem petitur inuestitura, p. 1. q. 12. n. 8. fol. 32. Non dirimuitur, nec ex eo fit deductio onerum, p. 1. q. 13. n. 22. fol. 39. Debetur de lucro annuae transactionis, vel concordie factae cum vassallis, p. 2. q. 2. n. 29. fol. 76. Debetur de augmento feudi, p. 2. q. 6. n. 23. fol. 92. Maxime ex industria vassalli, par. 2. q. 9. n. 9. fol. 101. Apud Insabres debetur de Fortalitio, siue Turri, ibidem num. 12. Non debetur nisi facta inuestitura, p. 3. q. 2. n. 13. fol. 234. Solutum post venditionem, & inuestitura non facta, repeti potest, p. 3. q. 5. n. 8. fol. 141.

pre.

QV AE I N HOC OPERE CONTINENTVR:

prescribitur, nisi casus euenierit petendi illud, p. 3. q. 8. n. 24. fol. 152. Non debetur in casu alienationis necessaria, p. 4. q. 12. nu. 11. fol. 240. Non debetur quando contractus dissoluitur ipso iure, secus autem de voluntate partium, ibid. n. 28. fol. 243. Debetur usufructuario, non autem proprietario, p. 4. q. 13. n. 20. fol. 247. Non debetur quando pater donat filio rem emphyteuticam, p. 4. q. 17. n. 12. fol. 264. Debet solum Domino immediato, p. 4. q. 39. n. 20. fol. 311. Vnicum debetur, & si plures casus inuestiturae debenda euenissent, p. 5. q. 25. num. 8. fol. 400.

Legatarius feudi an teneatur soluere releuium ob mortem legantis, distinguitur, p. 4. q. 10. nu. 1. & 11. fol. 130. & 131. An dicatur successor in illo cum qualitate hereditaria, ibid. n. 2. fol. 230. Non dicitur de vocatis in inuestitura, ibid. n. 4. Dicitur heres in feudo, ibid. nu. 8. fol. 131. Dicitur heres in re legata, ibid. nu. 10. fol. 131. Soluitur releuium, quando in legato adest assensus legis, vel Domini, ibidem num. 12. fol. 131. Reiecta sententia Regentis Reuerterij, ibidem nu. 16. & recepta opinione Thome Minadoi, ibidem num. 16. & 17. Qui non esset de vocatis in inuestitura soluit releuium, ibid. nu. 14. Dicitur habere dominium feudi à die mortis legantis, ibidem nu. 28. fol. 233.

Legato Feudo, intelligitur legatum illud cum onere adoba, & releuij, p. 4. q. 10. nu. 29. fol. 233.

Leuis infirmitas facta grauis, facit presumi fraudulentam refutationem factam post superuenientiam grauitatis, p. 4. q. 18. n. 19. fol. 268.

Lex odiosa intelligenda est in illo casu tantum, in quo loquitur, p. 4. q. 26. n. 29. fol. 287. Quae circumscriptio temporis vitatur rigorosa est, p. 5. q. 1. nu. 2. fol. 326. Vel constitutio irrogans poenam, debet interpretari, ut irroget per sententiam ferendam, non autem latam, p. 5. q. 3. n. 34. fol. 339.

Libertatis titulus debet allegari in praescriptione releuij, p. 3. q. 8. nu. 18. fol. 151.

Liquidatio fructuum pro releuiio dupliciter consideratur, p. 2. q. 13. n. 1. fol. 111. Re-

leuij remisit, p. 2. q. 13. num. 9. fol. 112. In liquidatione releuij debet haberi ratio fructuum perceptorum, non autem qui percipit potuerunt, p. 2. q. 13. nu. 12. fol. 112. Liquidatione fructuum facta releuium exigitur in pecunia, non autem in fructibus par. 2. quest. 13. nam. 13. fol. 112.

Lista introituum feudalium pro releuiio debet esse vera, p. 1. q. x. n. 3. fol. 27. Antiqua, & presentata probat rem descriptam esse feudalem, & decisiones referuntur pro Barone in possessorio, ibid. n. 14. & 18. fol. 28. & 29. Probat si super ea fuerit iudicatum deberi releuium, ibidem num. 16. fol. 29. Probat si releuium non fuerit ex aliqua causa speciali, ibid. n. 17. Pro releuiio solet esse collusua, ideo cauti sint Iudices, ibidem nu. 19. & 20. fol. 28. Introituum feudalium in releuiio presumenda hodie est, ex praeccepto Constit. post mortem, ibidem nu. 21. fol. 34. Lista presentatio necessaria est in solutione releuij, ibid. n. x. fol. 28. Error probatus, non facit presumi rem feudalem, ibidem num. 12.

Lite pendente, releuium non debetur, si vassallus esset in quasi possessione libertatis, vel priuilegium allegaret, p. 3. q. 9. n. 8. fol. 155. Pendente inter successores super feudo, inuestitura non est petenda, nec releuium soluendum quoad lis non sit finita, p. 4. q. 32. n. 19. fol. 306. Finita successor declaratus tenetur soluere releuium, ibidem n. 20. fol. 307.

Loffreda lectura, quod releuium sit medietas fructuum unius anni, declaratur, p. 2. q. 13. num. 8. fol. 112.

Longobardum feudum habet omnes Barones in solidum, p. 5. q. 11. num. 5. fol. 359. In illo an cessante vno à petitione inuestiturae poena committatur, quoad omnes, p. 5. q. 12. nu. 7. fol. 361.

Longissimum tempus tollit actionem feudalem, p. 3. q. 7. nu. 6. fol. 147.

M

MAior quatuordecim annis, cuius tempus petenda inuestitura, ex magis recepta Doctorum sententia, p. 5. q. 22. nu. 1. fol. 390.

- fol. 390. Sed restituitur ob non petitam inuestituram, ibidem nu. 2. fol. 390.*
- Maius est delictum vassalli in committendo, quam in omittendo, idèo seuerius punitur, & mitius, p. 5. q. 3. num. 25. fol. 334.**
- Malitia, non autem error, in solutione partis releuij reddit, & non reddit vassallum excusabilem, p. 3. q. 11. nu. 42. fol. 165.**
- Mandatum in petenda inuestitura debet esse specificè prolatum, non autem presumitur ex diuturnitate temporis, secundum unam sententiam Doctoru, p. 5. q. 31. n. 12. f. 420. Presumitur & omnia gesta presumuntur ex patientia aduersarij, & longa possessione inuestiti, ibid. num. 13. fol. 420. Debet mitti à vassallo, si charta, & litera intromitterentur, non obstante suspitione pestis, vel si haberet personam idoneam, p. 5. q. 33. nu. 12. fol. 427.**
- Magnates Barones sunt in Regno Neapolitano, p. 4. q. 33. nu. 1. fol. 307.**
- Manna cadit de celo in Regno Neapolitano, p. 2. q. 17. n. 1. fol. 128. Dupliciter consideratur ad hoc, ut fructus feudalis dicatur, adeòut releuium debeatur, ibid. nu. 27. fol. 129.**
- Marinus Freccia, eius, & Franc. de Ponte opinio, de qualitate, & natura releuij ponitur, p. 1. q. 7. n. 9. fol. 20. Eius lapsus notatur, & aliorum, par. 4. q. 16. num. 22. fol. 259.**
- Maritus proprietarius feudi dotalis soluit medietatem releuij ob mortem socii dotantis, & usufructum habentis super feudo predicto, p. 4. q. 13. num. 4. fol. 245. Ei soluendi releuium de feudo dotali ob mortem socii, referuantur iura pro releuij, ibidem num. 15. fol. 246. An possit succedere ut heres in feudo dotali ob mortem uxoris consideratur, p. 4. q. 11. num. 26. fol. 238. Legatarius feudi dotalis soluet releuium ob mortem uxoris, ibidem num. 32. Tenetur soluere releuium debitum de feudo dotali, ibid. n. 32. fol. 258. Tenetur soluere adobam de feudo dotali, ibidem num. 34. Tempore Iacob. de Ayello soluit tantum medietatem releuij, ob mortem socii dotantis, p. 4. q. 13. n. 4. fol. 246.**
- Mater tenetur aliquando dotare filiam femi-**
- nam, p. 3. q. 14. num. 24. fol. 176. Potest petere subuentionem, casu quo esset condemnata ad dotandam filiam, p. 3. q. 11. n. 25. fol. 176. Refutans feudum filio, eoque mortuo, tenetur ob eius mortem ad releuij solutionem, p. 4. q. 16. n. 43. fol. 262.**
- Matrimonium requirit consensum, & copulã ad sui perfectionem, p. 4. q. 22. n. 14. f. 278.**
- Medietas fructuum pro releuij debetur deductis oneribus, & discutiantur due sententiæ, p. 1. q. 13. nu. 2. & seq. fol. 36. & nu. 9. fol. 37. & in allegat. incip. Illustris col. 2. fol. 40. Pro releuij, & si gratia demonstranda quantitatis dicta sit, tamen estimatur medietas respectu redditus, ad tanto valore feudi, & exigitur in pecunia, p. 2. q. 5. n. 20. fol. 84. Debetur licet fructus non percipiantur, ibid. n. 32. & 33. fol. 85. Taxatur habito respectu ad valorem tempore collectionis, nec deductis expensis factis in ipsa collectione, p. 2. q. 13. nu. 3. fol. 111. Intellegitur de illis, qui remanent apud Baronem, deductis oneribus, p. 1. q. 14. n. 7. fol. 114.**
- Mercedes, & salaria Officialium exigentiæ introitus feudales sunt deducendæ de releuij & decimo ponitur, p. 1. q. 13. n. 26. fol. 40. Eius remissio facienda est ob sterilitatem feudi, nulla precedente culpa vassalli, p. 2. q. 5. n. 2. fol. 82.**
- Mens Regis in concessione probanda est per fiscum, p. 4. q. 3. n. 10. fol. 194. Partium in refutatione omnino est, ut succedant illi, qui sunt de linea, non autem refutans, p. 4. q. 16. nu. 47. fol. 262.**
- Minor non soluit releuium regulariter, nisi pubes factus, licet contrarium seruetur hodie in Regno nostro, p. 1. q. 7. n. 9. fol. 20. & decisiones referuntur, ibid. n. 26. fol. 23. vide infra in verbo Minores. Minore succedente in Feudo una cum maiore, restitutio concessa minori prodest maiori, p. 5. q. 19. nu. 12. fol. 383. An sit restituendus aduersus lapsum temporis petenda inuestitura, vel soluendi releuium de iure communi feudorum, & Regni, p. 5. q. 20. n. 1. fol. 386. Habens tutorem non excusatur à petitione inuestitura, ibid. num. 14. fol. 388. Citatus à Domino, & contumax**

ad

ad petendam inuēstituram non imatur re-
stitutione, p. 5. q. 22. nu. 3. fol. 390. Ha-
bens curatorem non est restituendus, ibidem
num. 4. Agit contra tutorem, vel cura-
torem non petentem, vel restituitur ex clau-
sula generali, reiecta aliorum sententia,
ibidem nu. 5. fol. 391.

Minores solvunt releuium in minori aetate,
prout maiores, ex decreto generali, p. 3. q. 2.
n. 11. fol. 133. Quod decretum fuit la-
tum iunctis omnibus Tribunalibus in Coll.
Conf. p. 5. q. 21. n. 15. De iure Feudorum
non tenebantur iurare, nisi facti maiores,
ibid. n. 12. fol. 134. Et maiores equipa-
rati sunt circa solutionem releuij, p. 5. q. 21.
nu. 16. fol. 389.

Minor aetas comuassalli, an iuuet maiorem
comuassallum contra prescriptionem com-
munis Feudi, p. 5. q. 11. nu. 13. fol. 359.
Habet permultos gradus, p. 5. q. 20. nu. 2.
fol. 386. Quatuordecim annorum quoad
Feuda perfecta est in Regno nostro, ibidem
nu. 3. fol. 386. In Feudis consideratur,
vsq; ad 14. annum, & non ultra, ibidem
num. 4. De iure Saxonico consideratur
vsque ad 13. annum cum dimidio in ma-
sculo, sed in femina vsq; ad duodecimum
completum, ibidem nu. 5. fol. 387.

Minima pars releuij non soluta, non facit vas-
sallum dignum excusatione, p. 3. q. 11. nu.
50. fol. 166. vide in verbo Pars.

Mitior sententia eligenda est in pœnis insti-
gendis, p. 5. q. 3. n. 27. fol. 337.

Modica pars deficiens releuij, non facit vas-
sallum dignum tota pœna, p. 3. q. 11. n. 40.
fol. 165.

Modus legendi Andream de Ifern. quod rele-
uium sit medietas fructuum illius anni, quo
Feudatarius moritur, p. 1. q. 18. n. 1. fol.
53. Articulandi in probando rem esse
Feudalem, remissuè, par. 3. q. 17. num. 1.
fol. 182.

Mora non purgatur, quando lex apponit diem,
& pœnam, sed elapso tempore fit executio
p. 5. q. 13. n. 2. fol. 363. Non petita inue-
stitura, nec soluti releuij, non debet purgari,
quando post tempus est apposta pœna, ibid.
num. 3. Non purgatur etiam si esset ap-
posita dies tacita, sed certa, siue in contra-

ctibus, siue in ultimis voluntatibus, ibidem
num. 4. Duplicati releuij debet ex equi-
tate purgari, dummodo releuium non fuerit
solutum ex contumacia, vel contemptu,
ibidem nu. 19. fol. 365. Purgatur in
partibus Galliarum, citrà pœnam inuesti-
turae, ibid. num. 30. fol. 366. Non debet
purgari ubi Curia bis, vel ter interpellasset,
ibidem nu. 29. Non debet purgari in
petitione inuestiturae, quando non adest
pœna legalis, sed tantum solus terminus es-
set appositus, ibidem n. 32. fol. 366. Re-
leuij non soluti, non purgatur, quando rele-
uium esset promissum cum iuramento, se-
cùs autem sine iuramento, ibidem num. 33.
& 34. fol. 367. Non committitur quã-
do releuium non esset liquidatum, ibidem
nu. 40. fol. 367. Debet purgari ex magis
aqua sententia nonnullorum, ab calore sa-
tisfactionem, p. 5. q. 14. n. 2. & n. 5. fol. 368
& 369. Purgari debet intrà breue tem-
pus, ex sententia Iulij Clari, ibidem nu. 4.
fol. 369. Purgari potest ex aliorum sen-
tentia intrà modicum tempus, ibidem n. 9.
Potest purgari vsq; ad sententiam, ibidem
num. 11. Ab emphiteuta potest purgari,
etiam post latam sententiam, ibid. num. 12.
& num. 16. fol. 369. & 370. Vsque ad
triennium, ex sententia Syluani, ibid. n. 13.
fol. 370. Demum esse arbitrarium, ibid.
nu. 14. vide infra litera T. in verbo Tem-
pus.

Moræ purgatio aduersus omissam solutionem
releuij, & petitionem inuestiturae, an ad-
mittatur, p. 5. q. 13. n. 1. fol. 363. Non
inducta à consuetudine Feudorum, nec a
nobis induci debet, ibid. num. 7. Aduer-
sus duplicati releuij pœnam datur ex magis
veriori sententia, ibidem num. 9. fol. 364.
Fundatur super equitate, ex qua iudicatur
in causis Feudalibus ibid. nu. 11. fol. 364.
Innitur equitati, & benignitati, ibidem
nu. 20. fol. 365. Duplicati releuij purga-
tio, tunc demum admittitur, si Curia non
præuenisset, secùs autem si sponte venisset
ad soluendum vassallus, ibidem num. 22.
fol. 365. Admittitur per Regentes Reg.
Cancellariam in hoc Regno ad soluendum
releuium, dummodo vassallus non sit acti-
uus

- Etus per Reg. Curiam, ibidem nu. 23. 25. & 26. fol. 366. Admittitur antequam Dominus declarasset penam esse commissam, nu. 25. fol. 366. & nu. 22. ibidem. Et si alias non admittenda, admittitur de voluntate Domini, ibidem num. 27. fol. 366. Tunc denum debet admitti si casus id requireret, ibidem nu. 28. fol. 366. Admittitur ex iusta causa iudicis arbitrio, ibid. num. 29. fol. 367. Tempus ad illam purgandam, p. 5. q. 14. nu. 1. fol. 368, per totum, vide lit. T. in verbo Tempus. An sit admittenda post interpellationem factam à Domino pro releuio, distinguitur, par. 5. q. 15. num. 1. fol. 371. Admittitur ex iusta causa iudicis arbitrio, etiam post interpellationem ex equitate, ibidem num. 3. fol. 371. Admittitur etiã usque ad litem contextationem, & usq; ad sententiam exclusiue, ibidem num. 6. Debet admitti quousque non fuerit facta realis exequutio, ibid. nu. 8. fol. 372.*
- Moram in non petendo inuestitura fuisse purgatam post triennium proponitur, par. 5. q. 13. nu. 18. fol. 365.**
- Morbi nonnulli intra longum tempus mortem inferunt, & refutatio facta ab huiusmodi morbosis fraudulenta est, p. 4. q. 18. n. 28. fol. 269.**
- Morbosus, quoniam dicitur, p. 4. q. 18. nu. 15. fol. 267.**
- Mors in materia releuij intelligitur de naturali, non autem de ciuili, p. 1. q. 16. nu. 1. fol. 49. & num. 7. & 9. fol. 50. Ciuilis equipollet naturali in aliquibus, & equiparantur, ibidem num. 8. fol. 49. & 50. Interminata à iure Canonico, intelligitur de excommunicatione, ibidem nu. 4. fol. 49. Et si de naturali intelligenda sit, tamen si dicto casu nullum sortiatur effectum, tunc de ciuili est intelligenda, ut aliquem sortiatur effectum, ibidem nu. 6. fol. 50. In veteri testamento intelligitur de morte aeterna, ibidem num. 12. In materia successionis in Feudo, intelligenda est de naturali, ibidem nu. 14. fol. 51. Aliquando ex multi presumitur, & casus referuntur, p. 1. q. 24. nu. 1. fol. 66. In materia stricta de naturali, & verè probata est intelligenda, ibidem num. 6. Intelligitur de ciuili in casibus expressis, ampliatur, & limitatur, ibidem nu. 7. fol. 67. Presumpta an habeat locum in releuio, ibidem num. 8. & concordatur, ibidem num. 14. Certa esse debet, & omnia concurrere debent, ad hoc ut currat tempus petenda inuestitura, ibid. nu. 9. fol. 67. Presumpta presumptione iuris, & de iure facit deberi releuium, ibid. nu. 14. & 15. fol. 67. Presumpta iuris tantum facit deberi releuium, sed data probatione in contrarium, repetitur releuium solutum, ibidem num. 16. fol. 68. Presumpta est intelligenda sub naturali, ibid. num. 17. fol. 68. Filij facit perturbare ordinem natura, & vota parentum intercluditur, p. 4. q. 16. n. 4. fol. 257. Intra viginti dies superueniens, cur faciat presumi fraudulentam refutationem factam ab infirmo, p. 4. q. 17. n. 27. fol. 269. Semper præoculis habenda est moraliter, & ideo si euenerit intra quatuoraginta dies ex nouo accidenti non existente, nec præuiso tempore refutationis, releuium non debetur, par. 4. q. 21. nu. 2. fol. 173. Ut faciat actum fraudulentum, debet intelligi de illa, quæ prouenit ex infirmitate, existente tempore actus, ibidem nu. 10. fol. 274. Refutantis sequuta intra 40. dies facit presumi fraudulentam refutationem, p. 4. q. 23. num. 3. fol. 279. Vassalli, scientia mortis, & lapsus temporis à die scientiæ mortis, requiritur ad hoc, ut debeatur duplicatum releuij, p. 5. q. 28. nu. 14. fol. 408.**
- Mortis scientia concludenter probari debet per Dominum, p. 1. q. 24. n. 10. fol. 67. Et requiritur ad hoc ut labatur annus, par. 5. q. 28. nu. 14. fol. 408. Presumptæ anno elapso, vassallus contemnens Dominum, & non petens inuestituram, soluet duplicatum releuium, p. 1. q. 24. num. 19. fol. 68.**
- Ob Mortem refutantis possessoris feudi, fructus deueniunt ad refutatarium, p. 4. q. 13. nu. 3. fol. 245. Ob mortem soceri, vide in verbo Maritus.**
- Morte Baronis denunciata si successor non presentat listam, tunc Regia Camera committit informationem capiendam de fructibus feudi, secus autem si presentaret listam par. 5.**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

par. 5. quæst. 32. num. 3. fol. 422.
Mortes vassallorum quot sunt, tot anni cur-
 rere debent, ex vna Doctorum sententia,
 sed non reiecta contraria, p. 5. q. 25. nu. 3.
 fol. 499.
Mulier non tenetur soluere releuium de Feudo
 assecurato prò dote, & antefato, ob mortem
 viri, p. 4. q. 12. num. 31. fol. 243. ubi ad-
 uertas, quod dictio, Hec tandem, vult di-
 cere, Nec tandem, & allegatio Petri de
 Gregorio vult dicere p. 8. q. 16. tit. de iure
 releuij nu. 4. vide in verbo Femina.
Mutuant pecuniam prò refectione domus, ca-
 terisq; expensis priuilegiatis, est iudican-
 dus anterior, par. 3. q. 15. nu. 5. fol. 179,
 Vt soluaturs fisco subintrat in locum fisci
 ibid. num. 5. Pecuniam fisco, vt illi sol-
 uatur, debet pecunia mutuata esse soluta iu
 effectu fisco, ibidem num. 8. Prò soluendo
 releuio debet mutuare vinculatè, ibidem
 num. 10.
Mutuant pecuniam prò releuio, statim satisfi-
 eri debet super Feudo, saluis iuribus liti-
 gantis mutuatarij, contra alterum litigan-
 tem, quatenus teneretur ad releuium, ibid.
 num. 9. fol. 180.

N

Natura, & qualitas rei concessæ, est
 attendenda in feudalibus concessioni-
 bus, p. 3. q. 3. n. 6. fol. 193. Functionum
 fiscalium est burgensatica, ibidem num. 8.
 f. 194. Feudi dicitur alterari per pactu,
 & prouidentiam, & alteram naturam
 assumere ex pacto ex prouidentia, par. 4. q.
 26. nu. 38. fol. 288.
Naturalis mors equipollet civili, p. 1. q. 16.
 nu. 8. fol. 50. Annus quis sit, & quando
 incipiat, p. 1. q. 21. n. 2. f. 59. Possessio
 usufructuarij, eo mortuo extincta est, &
 ipso iure coniungitur cum civili, quam ha-
 bet proprietarius, p. 4. q. 13. n. 8. fol. 245.
Necessitatis causa prò soluendo releuio Baro-
 nes, fenerantur pecuniam, p. 3. q. 15. nu. 1.
 fol. 178.
Neeligentia Officialium Regis in non exi-
 gendo releuia à Prelatis, non prodest Ecclē-
 sia, p. 4. q. 28. n. 2. f. 296.

Nix recollecta in Feudo, an sit fructus Feuda-
 lis, p. 2. q. 17. nu. 3. fol. 128. & ibi an de
 ea debeat releuium.
Nihil videtur actum, cum aliquid superest
 agendum, p. 3. q. 11. nu. 9. fol. 161.
Nobilitas Baronis Feudi cum vassallis cau-
 satur, quia dominatur hominibus, qui sunt
 nobilissima creatura, p. 4. q. 35. n. 2. fol. 319.
Notarius celebrans contractum refutationis
 in Regno Sicilia, intra annum tenetur Re-
 gia Curia notificare illum, p. 4. q. 15. n. 35.
 fol. 255.
Nominatio Camere reseruata fuit concessa
 Baronibus Regni Neapolitano, ob onera
 seruitiorum, p. 2. q. 2. nu. 13. fol. 73.
Notorius infamis, non potest dici infamis
 ante sententiam, ad hoc vt in specie priue-
 tur feudali dignitate par. 4. q. 35. nu. 15.
 fol. 320.
Nouus successor non potest molestari prò re-
 leuio super feudo remissiuè, p. 1. q. 6. nu. 9.
 fol. 17. Concessione Feudi deuoluti, non
 tenetur soluere releuium nõ soluta, p. 3. q. 4.
 nu. 3. fol. 196. Nec releuium debitum in
 pluribus annis, & non solutum, par. 4. q. 4.
 nu. 9. fol. 197. Successor in Feudo, an
 teneatur soluere releuia non soluta per suos
 prædecessores, p. 4. q. 25. nu. 1. fol. 283. &
 affirmatur, ibidem num. 4. Successor an
 teneatur soluere census præteritos, & quid
 in emphyteuta Reipublica, & priuati, ibid.
 num. 3. Successor in emphyteusi tenetur
 soluere laudimia præterita non soluta, ibid.
 num. 5. Emphyteuta soluens laudimia
 præterita non soluta, debet sibi cedi facere
 actionem contra suos authores venditores,
 ibidem num. 9. Successor in Feudo tene-
 tur soluere seruitia præstita, non præstita
 per suos prædecessores, ibid. nu. 10. Suc-
 cessor an teneatur soluere seruitia, canonem,
 tributa, decimas, ceteraq; onera non soluta
 remisiuè, ibidem num. 11.
Nullis recollectis fructibus, Andr. de Ifern.
 dicens releuium esse medietatem fructuum
 illius anni, quo Feudatarius moritur, de-
 bet legi, vnius anni, par. 1. q. 21. num. 2.
 fol. 59.

O

Obedientia vassalli, post seruitium praestitum, etiam diminuta, arguit remissam poenam, p. 3. q. 11. n. 46. fol. 165. Obedire incipiens Dominus praesumitur, quod in residuo seruiet, nisi impeditus, ibidem n. 33. fol. 164. Obedire quis non dicitur quando aliquid superest agendum, par. 5. q. 23. nu. 8. fol. 292.

Oblatio releuij sufficit, quia onus est fisci illud exigere, & ponderantur verba constitutionis post mortem, par. 1. q. 12. num. 13. fol. 33.

Octavius Bammacarius Praeceptor Aulboris, laudatur, p. 1. q. 1. num. 12. fol. 4. Eius distinctio refertur, quando curras tempus petende inuestiturae à die mortis, vel scientiae, p. 1. q. 22. nu. 10. fol. 62. Eius opinio de releuio non soluendo ex feudo ex pacto, & prouidentia, refertur, par. 4. q. 26. nu. 24. fol. 288.

Oleum in solutione releuij, an sit considerandum, distinguitur, p. 4. q. 1. n. 11. fol. 186. Pressum ex oliuis Baronis venit in solutione releuij considerandum, p. 4. q. 1. nu. 13. fol. 186. Quod soluitur Baroni pro molitura in suo Tappeto feudali, venit in solutione releuij, ibidem nu. 14.

Oliua est in fructu, & ideo releuium debetur, & decima si venditur, ibid. nu. 12.

Omnes tempus regulariter praesumitur continuum, p. 1. q. 23. num. 3. fol. 64. Omnis contractus celebratus super Feuda cum immediata successuro, resoluitur in refutationem, p. 4. q. 14. nu. 6. fol. 250. qui si fraudulenter debetur releuium, p. 4. q. 27. nu. 2. fol. 323.

Onera realia sequuntur rem, p. 1. q. 7. nu. 22. fol. 22. Deducenda sunt regulariter, p. 1. q. 13. nu. 3. fol. 36. De releuio, p. 2. q. 14. nu. 1. fol. 114. Feudi quadam sunt intrinseca propter feudum, par. 2. q. 15. n. 17. fol. 120. Debita ex fructibus dupliciter considerantur in releuio, p. 4. q. 10. nu. 24. fol. 232. Debita pro iure fructuum habendo spectant ad illum, qui tenetur adimplere voluntatem defuncti, ibid. num. 25.

Debita pro iure percipiendi fructus iam habito spectant ad legatarium, ibidem nu. 26. fol. 233. Vi non debeantur semper quis debet interpretari, p. 4. q. 26. nu. 42. fol. 289. Prius debent deduci de Feudo, & deinde releuium debetur, de quo superest, p. 1. q. 13. n. 24. fol. 39. Reiecta contraria sententia, de qua ibidem nu. 12. fol. 37. Duo imponi non debent, p. 5. q. 25. n. 15. fol. 401. Feudi an deducantur de releuio, adeout illud minuant, vel non, vide late p. 1. q. 13. fol. 36. Non esse deducenda suadet, ibid. num. 12. & decisio refertur, ibid. fol. 37. & hoc seruatur in Regno nostro, ut non deducantur cum omnia onera cedant primogenito, ibidem nu. 25. in fine fol. 39. Non deducuntur in solutione laudimij, ibid. nu. 22. fol. 39.

Onus releuij bodie est insitum feudo à constit. post mortem, p. 1. q. 7. n. 21. & 30. fol. 22. & 24. Debetur ex perceptione fructuum p. 1. q. 13. in allegat. incip. Ill. S. 3. fol. 43. Spectat ad heredem, non autem ad emptorem, ibid. S. 2. fol. 41. Impositum respectu fructuum, augetur, & diminuitur, auctis, vel diminutis fructibus, p. 2. q. 6. nu. 17. fol. 91. Adoha ordinaria non deducitur de releuio pro illo anno, & decisio refertur, p. 2. q. 14. n. 15. fol. 115. Prius debitum, prius debet exigi à fisco, reiecto onere posterius dabitur, p. 2. q. 16. n. 19. fol. 126. Reale transit in concessionarium etiam nulla facta illius mentione, p. 3. q. 4. nu. 5. fol. 139. Probandi releuium esse solutum, incumbit Domino, an vassallo, p. 3. q. 13. nu. 1. & nu. 7. fol. 170. Probandi solutionem incumbit debitori, non autem creditori, ibid. nu. 6. & 8. Impositum persona ratione fructuum, ille tenetur soluere, qui percipit fructus, p. 4. q. 13. nu. 17. fol. 247. Impositum persona ratione rei, vel occasione rei, tenetur ille soluere, qui fructus percipit, ibid. num. 18. Impositum super Feudo refutato contemplatione matrimonij, excomputatur in solutione releuij, & decisio refertur, par. 4. q. 13. nu. 14. fol. 252. Probandi solutionem releuij contra Ecclesiam, spectat ad fiscum, non autem ad Ecclesiam, p. 4. q. 28. n. 57. f. 295.

Opi-

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

Opinio Accursii dicentis dominium rei dotalis esse translatum in maritum, non ab omnibus recipitur, p. 4. q. 11. nu. 6. fol. 235. Andr. de Ifern. dicentis releuium deberi ob mortem refutatarij, contra Frecciam vera est, p. 4. q. 16. nu. 28. fol. 260. Menochij dicentis ob canonis prateriti receptionem induci remissionem poenae, non recipitur, p. 5. q. 10. nu. 5. fol. 256. Doctorum, quod in priuatione Feudi requiratur sententia est magis attendenda, p. 5. q. 3. nu. 8. fol. 334. Rosentalis dicentis tempus petendae inuestiturae in feudo ex pacto currere à die adeptae possessionis, & cadit sub opinione Frecciae, & aliorum, p. 5. q. 30. num. 11. fol. 417. Ludolphi Schraderi, & aliorum dicentium à die adita haereditatis cadit sub opinione Frecciae, ibidem num. 12. fol. 417. vide litera S. in verbo sententia Authoris, & aliorum.

Oppidum Thori antiqui dominatus Familiae Galluciorum, est Feudum Longobardum, p. 5. q. 11. n. 1. fol. 358. Aquauelliae antiquissimi dominatus Capanorum, est Feudum Longobardum, ibidem nu. 2.

Opposita compensatione, & elapso anno, non habet locum duplicatum releuium, p. 2. q. 4. nu. 12. fol. 80.

Origo materia repetenda est in qualibet tractatu, p. 1. q. 1. n. 1. fol. 2. Releuij facit eius actionem iudicandam stricti iuris, p. 3. q. 4. n. 5. fol. 139.

P

P Actum, quod transferatur dominium debet adesse in venditione fructuum, nec alienatio ad longum tempus, p. 4. q. 6. in alleg. incip. In anno n. 7. fol. 209.

Pars, parte fructuum percepta, vel paucis, tunc de perceptis soluenda est medietas pro releuio, & decisiones referuntur, p. 2. q. 5. n. 11. fol. 83. Feudi pars dicuntur augmenta constituta in Feudo, p. 2. q. 9. n. 20. fol. 102. Releuij pars recepta, arguit receptionem totius, si fiscus habuerit bona vassalli in posse sui, p. 2. q. 6. n. 21. fol. 145. Parte releuij soluta intra legitimum tempus, eoq; elapso nes integro soluto releuio, an duplicatum,

releuium debeatur, p. 3. q. 11. nu. 1. fol. 161. & n. 16. fol. 162. Canonis soluta & elapso tempore, emphyteuta non liberatur à caducitate, ibidem num. 10. fol. 161. Quae sententia reijcitur in releuio, ibidem num. 57. fol. 167. Partis solutio non liberat quem à poena incurfa ob totum non solutum, ibidem nu. 5. fol. 161. Non impedit, quin totum pignus non vendatur, ibidem num. 6. Non sufficit propter euitandam poenam, ibidem num. 11. Sufficit tandem ad euitandam poenam extraordinariam, ibidem n. 17. fol. 162. Partis agnitio, arguit agnitionem totius, par. 3. q. 12. fol. 168. Partis solutione non obstanti fiscus potest agere ad residuum, ibid. num. 14. Pars modica deficiens releuio, non facit dignum vassallum tota poena, idem si esset minima pars, p. 3. q. 11. n. 40. & num. 50. fol. 165. & 166. Releuij pars non soluta, vassallo adhuc condemnato, debet imputari in quantitate poenae duplicati releuij, ibid. n. 42. fol. 165. Pars releuij non soluta, & elapso tempore legitimo, an faciat presumi totum releuium esse solutum, proponitur, p. 3. q. 12. num. 1. fol. 167. Parte soluta, fiscus si habuerit in sui posse bona debitoris, praesumitur sibi de toto satisfecisse, ibid. nu. 7. fol. 168. Aliqua bonorum debitoris ad fiscum peruenta, praesumitur sibi de toto satisfecisse, si pars aliqua eius crediti appareret soluta, par. 3. q. 13. n. 9. fol. 168. Pars Feudi defecta in persona vnius confedatarij, adcrefcit alteri parti, non autem personae alterius confedatarij, p. 4. q. 29. n. 4. fol. 298. Parte feudi negata vassallus, amittit totum Feudum in Regno Siciliae, p. 5. q. 31. num. 10. fol. 423. Parte Ciuitatis delinquente in dominum, altera vero non, Feudum non amittitur, p. 5. q. 12. n. 3. fol. 361.

Paragium, & vita militia in nonnullis equiparantur, p. 2. q. 15. nu. 1. & 21. f. 118. Solutum in anno debiti releuij, an minuat illud, ibidem num. 2. fol. 119. Debetur feminis loco portionis hereditariae, & sic legitima, ex sententia Camerarii, quae declaratur, p. 2. q. 15. n. 5. fol. 118. & n. 11. 15. & 16. fol. 120. Eandem habet natura

I N D E X E O R V M

- turam cum legitima, secundum unam opinionem, ibidem nu. 7. fol. 119. Debetur deductis oneribus, ibid. nu. 8. Ex feudilibus successit loco portionis feudi, à qua femina propter Constitutionem Regni sunt exclusæ, ibidem nu. 14. fol. 120. Debetur super valore Feudi, sed vita militia super fructibus, ibidem nu. 25. fol. 121. Eius fructus ex fructus legitime eodem iure debentur, p. 2. q. 15. nu. 9. fol. 119.*
- Passauientes soluum releuium, p. 1. q. 2. n. 7. fol. 8. vide in verbo In.**
- Pater dotans filiam de Feudo tenetur soluere releuium de Feudo prædicto, reuerso ad ipsum ob mortem filie prædictæ dotatæ, nullis extantibus filijs, & refertur decisio, p. 4. q. 12. num. 21. fol. 242. Refutans dicitur venire ad Feudum refutatam ob mortem filij, contra eius uolum, & præter naturam ordinem, p. 4. q. 16. nu. 9. fol. 258. Refutans succedit filio refutatorio, ut heres, & ideo releuium soluet, ibid. n. 23. f. 260. Nō autem auus succedit filio in Feudo ipsi refutato ab auo, ob mortem filij prædicti refutarij, ibid. nu. 36. fol. 261. Non succedit filio refutatorio, quando refutatio esset facta omnino, sed succedit collateralis, vel alius proximior, ibid. num. 43. fol. 262. Succedens filie femina refutatarie soluit releuium ob illius mortem, & decisio refertur ibid. num. 49. Patre, & filio morientibus intra annum petenda inuestitura, & succedente nepote, an duo releuia soluenda sint, & resoluitur negatiuè, p. 5. q. 25. nu. 2. & 5. fol. 399.**
- Patritij, & plebei apponuntur custodes in passibus ducentibus Neapolim, & in eius portis præ peste propulsanda, p. 5. q. 33. n. 2. fol. 425.**
- Pensio augetur auctis fructibus, quod declaratur iuxta ratam augmenti ex tempore facti, p. 2. q. 8. nu. 3. fol. 98. Non augetur aucto fundo ex industria uassalli, vel coloni, vel emphyteutæ, p. 2. q. 9. nu. 3. & 6. fol. 100. Pensionis receptio arguit, quod Dominus remisit pœnam caducitatis, p. 3. q. 6. nu. 11. fol. 144.**
- Perceptores Prouinciarum hodie denunciât Regie Curie mortem Baronis successæ in illa Prouincia, nec tenentur accedere ad locum mortis, p. 1. q. 12. nu. 22. fol. 35. & denunciant ad finem prouidendi super releuiis, p. 5. q. 32. nu. 2. fol. 422.**
- Periculum, & damnum debet considerari in constitutione census, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix nu. 19. fol. 305.**
- Pettis in Regno Sicilia ultra pharium de anno 1624 & 1625. crassata fuit, p. 5. q. 33. nu. 1. fol. 425. An excuset uassallum à lapsu temporis non petita inuestitura, ibidem nu. 7. & affirmatur ibidem num. 9. fol. 426. In loco uassalli ipsum impediens accedere ad locum Domini, excuset illum à lapsu temporis, ibidem num. 10. fol. 427. Ut excuset, sufficit ut commercium sit impeditum, reiecta Io. Scheneid. sententia de uehementi, vel parua peste, ibid. num. 13. fol. 427. In loco Domini excusat uassallum accedere, ibid. num. 14. Impeditum semper militat, siue in loco Domini, siue uassalli, ibid. nu. 22. fol. 428. Pesti infectus, non dicitur infirmus, par. 4. q. 19. nu. 13. fol. 271.**
- Petens inuestituram dicitur actor, p. 5. q. 31. nu. 7. fol. 419.**
- Petere inuestituram ille dicitur, qui super petitione insistit, p. 5. q. 23. num. 3. fol. 392. Petita inuestitura intelliguntur petita, & omnia oblata, ad qua de iure uassallus tenetur, ibid. nu. 20. fol. 294.**
- Petitio inuestituræ continet honorem uassalli, ideo tempus ad illam prorogari non debet, sine consensu uassalli, sicut nec uassallus in præiudicium Domini, p. 5. q. 27. n. 7. f. 405. De petitione inuestituræ, per multa apud Schraderum, ibid. num. 32. fol. 396.**
- Petrus Antonius Carauita Regius Cõsiliarius comendatur, p. 1. q. 13. sub nu. 24. fol. 39. Petri de Gregorio, & Nicolai Intriglioli sententia de seruitio indeterminato debendo ex Feudo aucto, vel diminuto, declaratur, p. 2. q. 7. n. 8. 9. & 10. fol. 96.**
- Pœna caducitatis compensatur cum credito liquido emphyteutæ, p. 2. q. 4. nu. 8. fol. 79. Caducitatis præsumitur remissa à Domino per receptionem canonis Feudalis præteriti ex opinione Menochij, par. 5. q. 10. num. 5. fol. 356. Cõventionalis ex defectu unius com-**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

committitur quoad omnes, p. 3. q. 11. n. 13. fol. 166. Contumacia accusationum, & liquidationum, continetur sub indultu generali remittente pœnas pecuniarias, p. 5. q. 5. nu. 4. fol. 341. Caducitatis intelligitur remissa etiam si Dominus denunciauerit vassallo, ut veniat ad petendam inuestituram, p. 5. q. 19. nu. 7. fol. 353. Caducitatis intelligitur remissa, si Dominus post pœnam commissam receperit canonem ab empiteuta, p. 5. q. 6. num. 12. fol. 345. Duplicati releuij imponitur illi, qui nullum releuium soluit, p. 3. q. 11. nu. 21. f. 163. Debet commensurari delicto, ibid. nu. 35. fol. 164. Duplicati releuij non habet locum, si post illam Dominus receperit partem aliquam de simplici releuio, ibidem nu. 52. fol. 166. Duplicati releuij non probatur per extraiudicalem, par. 3. q. 13. num. 22. fol. 172. Duplicati releuij probatur per violentissimas probationes, non autem leues ibidem num. 23. Intelligitur remissa per canonem receptum à Domino post pœnam commissam, p. 5. q. 10. nu. 1. fol. 155. ubi distinguitur latè, & num. 2. Affirmatur illam esse remissam, ibid. n. 5. fol. 356. & nu. 6. ibidem. Non intelligitur remissa si cum protestatione Dominus receperit canonem, ex opinione nonnullorum, ibid. n. 7. fol. 356. Contraria recipitur, ut intelligatur remissa, ibidem nu. 8. fol. 356. Intelligitur remissa si canon fructus receptus sit à Domino post pœnam commissam, absq; protestatione, ibid. nu. 9. fol. 356. Contraria refertur sententia, ibidem num. 10. fol. 357. & distinguitur ibidem, & num. sequentibus. Duplicati releuij intelligitur remissa ob indultum generale remittens omnes, & quascumq; pœnas pecuniarias, p. 5. q. 5. n. 1. fol. 341. Duplicati releuij comprehenditur sub nomine pœna pecuniariae, ibid. nu. 2. Comprehenditur sub indultu generali, & refertur decisio Sac. Conf. ibid. num. 5. Incorporata fisco non comprehenditur sub indultu generali, ibid. num. 6. fol. 342. Secus si id fuerit expressum, quia continetur, ibid. n. 8. fol. 342. Assignata fisco, vel alteri, vel alio modo cautae, de illa non comprehenditur sub indultu ge-

nerali, ibidem num. 9. Delegata à fisco alteri, non comprehenditur sub indultu generali, ibid. num. 10. Duplicati releuij, & sic caducitatis intelligitur remissa si Dominus denunciauerit vassallo, ut veniat ad petendam inuestituram, par. 5. q. 9. num. 7. fol. 353. An debeat elapso tempore ad petendam inuestituram, quod forsitan fuisset diminutum, vel purgatum à Domino, p. 5. q. 27. nu. 1. fol. 405. & num. 17. fol. 407. quod declara, ut ibi. Duplicati releuij uti subrogata in locum amissionis feudi inferende per sententiam, idè debet, & ipsa per sententiam solui, ibid. nu. 19. fol. 335. & 336. Debetur ipso iure, quando in inuestitura esset ita cautum, ibidem nu. 35. fol. 338. Eius remissio inducitur ex quolibet actu, ex quo apparet voluntas Domini volentis remissiuè, p. 5. q. 6. nu. 16. f. 345. Non soluentis releuium, non est trahenda ad illum, qui soluit partem, p. 3. q. 11. n. 22. fol. 163. & suadetur n. 25. ibidem. Vna eademq; ut irrogetur ob causam, tunc causa debet esse par, vel maior, quando non esset à iure expressa, ibidem n. 27. fol. 163. Ob rem non traditam, non committitur si res diminuta tradatur, ibid. nu. 29. f. 164. Amissionis feudi inducitur ob seruitia non prestita, si Dominus declarauerit voluntatem suam ad se feudum reuerti, par. 5. q. 3. nu. 4. fol. 333. Amissionis feudi censetur remissa, si post caducitatem, Dominus receperit à vassallo seruitia feudalia, & substitinetur ex sententia Citramontanorum, & Ultramontanorum Feudistarum, p. 5. q. 6. nu. 9. fol. 334. vide infra in verbo Pœnam duplicati. Vt intelligatur remissa debet statim post præstationem seruitij, petere inuestituram, par. 5. q. 6. num. 15. fol. 345. Amissionis feudi ob non petitam inuestituram intelligitur remissa, si post caducitatem Dominus receperit à vassallo seruitia feudalia ibidem num. 11. fol. 344. Imposita per verbum presentis temporis, imponitur ipso iure, non autem per sententiam, ibidem num. 7. & 9. fol. 334. Imposita per verbum futuri subiunctiu temporis non semper importat ipso iure, adeout sententias excludat, ibidem nu. 9. fol. 334. In imponenda

I N D E X E O R V M

- da poena duplicati releuij, debemus interpretationem facere pro vassallo, ibid. n. 14. fol. 335. Imponenda in dubio debet imponi per sententiam, ibidem nu. 21. f. 336. Omnis poena regulariter requirit sententiam, ibidem nu. 33. fol. 338. Poena eadem mulctatur, qui non iuit ad Iudicem pro negotio, vel qui iuit, & recessit antequam negotium finiatur, p. 5. q. 23. num. 4. fol. 392. Presentantis listam defectiuam, & sic caducitas remissa est in Regno nostro, par. 5. q. 22. nu. 16. fol. 424. Pœnam remissam esse, vel non esse remissam ex coniecturis elicitur, p. 5. q. 10. nu. 18. fol. 358. Duplicati releuij non intelligi remissam in dubio, si ante eius solutionem Dominus receperit vassallum ad seruitia, vel de nouo illi inuestiuit, p. 5. q. 6. n. 1. fol. 343. affirmatur. Negatur censeri remissam ob seruitia feudalia recepta post pœnam commissam, ex veriori sententia, ibidem num. 8. fol. 344. Sed ex sententia Feudistarum Citramontanorum, & Ultramontanorum censetur remissa poena caducitatis, ibid. num. 9. vide supra poena amissionis. Quando imponitur debemus interpretari pro vassallo, ut requiratur sententia, par. 5. q. 3. num. 14. fol. 335.*
- Pœnæ condemnatorie actio tollitur spatio triginta annorum, p. 3. q. 7. num. 10. fol. 147. Non sunt multiplicanda feudataria, par. 5. q. 16. nu. 10. fol. 373.*
- Pix an sit fructus feudalis, & releuium debeatur de illa, p. 2. q. 17. n. 8. fol. 129.*
- Pignoratio caret faaude, & quando presumitur, p. 4. q. 8. nu. 2. fol. 226. Facta de feudo ob fraudem releuij non obstat quin releuium debeatur, ibid. nu. 4. fol. 227.*
- Pignorato Feudo absq; fraude releuium soluitur à pignorante regulariter, ibid. num. 4. De facto soluitur à pignorataria feudi possessore, & fructuum perceptore, ibidem num. 6. Sed quando aliter est cautum, debetur ab illo, à quo cautum est, ibidem num. 5.*
- Pluralitas debet euitari, quando tractatur de lucro captando, p. 5. q. 25. nu. 10. fol. 400.*
- Possessio rei feudalis vti feudalis, & solutio releuij facit presumi, quod res possessa sit feudalis, p. 3. q. 17. nu. 2. fol. 183. Legitima in allodium facit rem possessam presumi allodiam, p. 4. q. 3. n. 12. fol. 194. Exigendi seruitium feudale non nocet, ubi qualitas feudalis non probatur, p. 4. q. 7. n. 17. fol. 225. Naturalis usufructuarij, eo mortuo, extincta est, & ipso iure coniungitur cum ciuili existente penes proprietarium, par. 4. q. 13. n. 8. fol. 245. Dum est penes tertium non potest assignari heredi, par. 4. q. 31. n. 4. fol. 305.*
- Possessione Feudi penes tertium existente, tunc succedens non soluens releuium simplex, nec tenetur ad duplicatum, p. 4. q. 32. nu. 8. fol. 305. Penes tertium existente, releuium soluitur à successore, sed postea successor exigit à possessore, casu quo feudum penes ipsum remaneret, ibidem num. 21. fol. 307.*
- Possessor Feudi dotalis tenetur soluere releuium in suis casibus, p. 4. q. 12. num. 30. fol. 243. Soluet releuium de Fructibus Feudi possessi, non autem tenetur successor in Feudo non habente possessionem, p. 4. q. 32. nu. 7. fol. 305.*
- Potestas ingrediendi feudum propria auctoritate, super cuius fructibus facta fuit venditio, non exercetur propria auctoritate dissentiens debitore, p. 4. q. 6. in alleg. incip. In causa nu. 33. fol. 220. Capiendi censum manu propria, non constituit usumfructum, ibid. n. 38. fol. 221.*
- Præiudicium fisci, & vassalli consideratur, vassallo nolente vti gratia concessa, quod feuda donata habeantur, ut antiqua, p. 3. q. 16. nu. 8. fol. 181.*
- Prælati succedens alteri Prælati in Ecclesia possidente feuda non tenetur soluere releuium ob mortem Prælati, p. 4. q. 28. n. 1. fol. 294. Non est Dominus feudorum Ecclesia, sed tantum administrator, ibid. nu. 3. fol. 293. Soluit releuium ob mortem alterius Prælati si tale pactum esset appositum in inuestitura, ibidem n. 6. fol. 294. Succedens in Ecclesia tenetur soluere releuium, si Prælati predecessor soluisset, & post solutionem essent effluxi quatuordecim anni, ibidem num. 10. Soluens releuium, & se protestatus non præiudicat Ecclesia, ibidem n. 14. fol. 295.*

Debet

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

Debet soluere releuium, si eius predecessores soluissem, non obstante, quod predecessor immediate suus non soluisset, *ibid.* num. 17. fol. 195. Non praedudicat Ecclesia soluis releuium, *ibidem* n. 19. Soluit releuium si adesset consuetudo conuiciorum, *ibidem* n. 21. fol. 296. Vel quando adesset consuetudo in Regno illo, ubi feudum est petitum *ibid.* n. 22. Et si immunis a solutione releuij nõ liberatur a p̄statione iuramenti, affectionationis, & homagij nomine Ecclesie, *ibi.* n. 23. f. 196. Possidens feuda, siue ex ppria persona, siue nomine Ecclesie, dicitur viuere iure laicorum, quoad feuda ipsa, *ibid.* n. 24.

Prælato mortuo intra annum petenda inuestitura, & soluendi releuium, & nec petita inuestitura, nec soluto releuio, Ecclesia excusatur a duplicato releuio, p. 4. q. 34. nu. 8. fol. 316. ad n. 12. sed contrarium recipitur *ibid.* n. 15. Negante soluere releuium, & Rege existente in possessione exigendi, tunc Curia Regis manutenenda est in possessione per iuris remedia, p. 4. q. 28. n. 18. fol. 196.

Præscriptio in feudalibus est correlatiua, p. 3. q. 7. n. 2. fol. 146. Vi currat contra releuium, requiritur quod actio sit interuata, *ibid.* n. 16. fol. 148. Non currit quando casus petendi releuium nõ euenerit, p. 3. q. 8. n. 22. fol. 151. A seruitijs feudalibus non currit, nisi requisitio Domini interuenerit, *ibid.* nu. 25. fol. 152. Est odiosa, & ideo Dñs manutenendus est in possessione exigendi seruitia, p. 3. q. 9. n. 6. fol. 155. Contra actionem releuij operatur tantum cõtra casum intentatum, non autem contra alios casus futuros, *ibid.* n. 32. fol. 153. Non currit vacante Ecclesia, vel Imperio, p. 4. q. 34. n. 12. fol. 315. & n. 15. *ibid.* Contraria opus est contra priuatũ, quando ipse, & Ecclesia possident pro diuiso, p. 5. q. 19. n. 19. f. 384. Praescribentis, & praescripti sciẽtia requiritur in p̄scriptione, p. 2. q. 1. n. 8. f. 70.

Prælatio sufficit si facta est Reg. Cam. Sum. in Regno nostro, vel alteri habenti mandatũ generale, vel apertum a Dño, *ibid.* n. 9.

Prælatans seruitium diminitũ non est puniendus ut infidelis, p. 3. q. 11. n. 31. f. 164.

Præsumptio an releuium sit solutum, est contra uassallum in fauorem fisci non esse solu-

ti, p. 3. q. 6. n. 2. fol. 143. Quibus, & quibus sint ex quibus releuium praesumitur esse solutum remissum, *ibid.* n. 22. fol. 145. Ignorantia cessat ex geminatis inuestituris, p. 5. q. 7. n. 10. fol. 347.

Præterdens libertatem a tributis natione sanguinis, vel priuilegij, nisi doceat de priuilegio incontinenti, non est manutenendus in possessione, p. 3. q. 8. n. 5. fol. 154.

Pretium fructuum ut taxetur in releuio capitur informatio per tres annos præcedentes de valore in arca, vel vindemia, vel tempore pressure in tappetis, p. 2. q. 13. n. 6. f. 111.

Primogenitus solus, non autem secundogenitus soluit releuium, par. 1. q. 6. n. 10. fol. 17.

Solus debet soluere onus paragij, nec illud deducere de releuio, p. 2. q. 15. n. 35. f. 122.

Solus onera feudi debet sentire, quia ipse solus sentit honores, p. 2. q. 14. n. 17. f. 116.

Princeps ex bono, & equo debet admittere uassallum non contumacem, & se submittere obedientia, par. 5. q. 13. n. 11. f. 364.

Debet esse clemens erga uassallos, non angustiando illos ad feudi amissionem, vel ad poenam, *ibid.* nu. 13. Debet cum uassallis benigne agere, & non tanquam cum infestis *ibid.* n. 14. Non debet coangustare uassallos ex angustia temporis, *ibid.* n. 15. f. 365.

Esus intentio est, ut filius gaudeat dignitate patris, idem in successione, p. 4. q. 16. n. 7. f. 257. Numquã praesumitur sibi praedudicare circa releuij solutionem, p. 3. q. 10. n. 12. fol. 158.

Priuilegium per non usum nõ amittitur, p. 3. q. 8. n. 30. fol. 152. Allegans, & existens in quasi possessione libertatis, non potest molestari pendente iudicio, p. 3. q. 9. n. 7. f. 254.

Concessum minori prodest maiori existenti in eis, & in indiuiduo cum ipso maiore, p. 5. q. 18. n. 18. fol. 384.

Probatio manifesta requiritur in causa amissionis feudi, non autem praesumptiua, par. 3. q. 6. nu. 4. fol. 144. Admittitur quando scriptura amissa requiritur ad probandam ueritatem, p. 1. q. 15. n. 7. fol. 48.

Procurator soluens releuium liberat uassallũ par. 5. quæst. 2. num. 5. fol. 329. Quot sint Procuratores Regij fisci remissum, p. 2. q. 1. n. 11. fol. 70. Ad petendam inuestiturã debet

I N D E X E O R V M

- debet habere mandatum speciale, p. 5. q. 31. n. 1. fol. 420. Debet esse idoneus, & si non esset idoneus, adhuc excusaretur vassallus, ibid. n. 14. fol. 420. Procuratorem non cogitur mittere vassallus, si impedimentum impediatur aequè Dominum, ac vassallum, ibid. n. 16. fol. 421. Ad petendam inuestituram mittere procuratorem vassallum excusatur ex loco infecto pesti, p. 5. q. 31. n. 11. fol. 427.
- Prohibitus alienare feudum, prohibetur alienare fructus nondum perceptos, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix n. 19. fol. 205. Vendere, vel obligare, potest se obligare actione personali ad fructus praestandos, ibid. n. 21. fol. 206. Acquirere usum fructum super feudo, non prohibetur acquirere comodatæ, p. 4. q. 6. in alleg. incip. In causa n. 32. f. 219**
- Prodigus debet petere inuestituram per eius procuratorem, p. 5. q. 31. n. 20. fol. 420.**
- Promissio seruitiorum feudalium per mortem extinguitur, p. 1. q. 4. n. 2. fol. 10.**
- Pronomen suus, sua, suum, denotat dominium, p. 4. q. 6. in alleg. incip. in causa, n. 13. fol. 216.**
- Proprietarius non tenetur soluere releuium ob mortem usufructuarij, p. 4. q. 11. n. 16. fol. 236. & q. 13. n. 1. fol. 244. Ob mortem usufructuarij venit ad feudum iure recondensationis, non autem iure successionis, p. 4. q. 13. n. 6. fol. 245. Mortuo usufructuario non habet opus noua apprehensione, ibid. n. 7. fol. 245. Succedens in feudo alteri proprietario, releuium debetur a possessore feudi, p. 4. q. 13. n. 26. fol. 248.**
- Proteritatio opus non est, quando impedimentum esset notorium in petenda inuestitura, p. 5. q. 26. n. 11. fol. 403. Siue impedimentum proueniret ex parte Domini, siue vassalli, ibid. n. 13. Pestis non est necessaria siue magna, siue parua pestis fuerit, p. 5. q. 31. n. 15. 20. & 21. f. 427. & seq. Dñi in receptione seruitiorum citra iura sua, an impediatur remissionem poenae, p. 5. q. 8. n. 1. fol. 349. Domini in receptione seruitij dupliciter potest considerari, & fieri, ibidem n. 2. fol. 349. Generaliter facta à Domino in receptione seruitij, vel renouatione inuestiturae, &c. non inducit poenae remissionem. Specialiter facta in receptione seruitij, vel renouatione inuestiturae, &c. non inducit poenae remissionem, p. 5. q. 8. n. 4. & 5. fol. 349. Generalis facta à Domino non impedit remissionem poenae, ex sententia non nullorum Doctorum, ibid. n. 6. & n. 10. fol. 349. & 350. Specialis facta à Domino non impedit poenae remissionem, ex sententia aliorum, quae probatur ratione, ibid. n. 7. fol. 349. & n. 10. fol. 350. Facta à Domino in receptione seruitij post poenam commissam dicitur contraria facto, & declaratur, ibid. n. 8. fol. 350. Idem in emphiteuta ibidè n. 9. Facta in receptione seruitij post poenam commissam, continet contrarietatem, nempe volo te habere vassallum ob seruitia recepta, & nolo te habere vassallum per priuationem reseruatam per protestationem, ibid. nu. 13. Domini tunc nocet vassallo soluenti, quando vassallus acquirerit tali protestationi, ibid. nu. 18. Facta à Dño in receptione partis releuij, non liberat vassallum à poena duplicati, p. 3. q. 11. nu. 47. fol. 165.**
- Prouentus iurisdictionis criminalis non veniunt considerandi in solutione releuij, p. 4. q. 2. n. 2. fol. 189. Et recipiunt extimationem, ibid. n. 7. Non connumerantur inter introitus feudales, ibid. n. 13. & 14. ubi diuisio refertur fol. 190. Non sunt feudales, sed potius comodatates feudi, ibid. n. 16. Non proueniunt ex feudo, sed ex iure dicendi cum gladij potestate, ex labore, & industria officialis, ibid. n. 17. Prouentus, siue poenae, quae exiguntur propter venationem quando quis contra bannum venatur, dicitur fructus mediae iurisdictionis, p. 4. q. 36. n. 4. fol. 322. Quando afficiantur sunt fructus certi, & debetur de eis releuium, ibidè num. 6.**
- Prouinciæ Regni Neap. sunt quasi altera Regna magna, & distantes, p. 5. q. 28. n. 2. fol. 409.**
- Proximus pubertati non est restituendus aduersus non petitam inuestituram, contra Andr. de Ifern. cõcluditur, p. 5. q. 21. n. 11. fol. 388. Proximo pubertati, & doli capaci petenti inuestituram à Domino, currit annus ad soluendum releuium, ibid. nu. 12. fol. 288.**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR

fol. 288. Vide in verbo *Restitutio*, in verbo *Minor*, *Maiores*, &c.

Pupillus hodie in Regno nostro soluit releuiū, prout maior ex generali decreto, p. 5. q. 18. n. 3. fol. 282. & n. 5. *ibidem*. vide in verbo *Minor*. Excusatur alias si non petijt inuestituram, p. 5. q. 21. n. 8. fol. 387.

Qualitas feudalis nunquam praesumitur nisi probetur, p. 1. q. 10. nu. 1. fol. 27. Praesumitur ex confessione facta in iudicio per possidentem, *ibid.* n. 4. Ex recognitione facta in feudum ex certa scientia, *ibid.* n. 5. fol. 28. Ex dispositione inter alias res feudales, ex certa scientia facta, *ibi.* n. 6. Ex possessione vti feudali, *ibi.* n. 7. Ex attestacionibus, *ibid.* n. 8. & 11. f. 28. Feudalis, non autem assensus constituit rem feudalem, p. 4. q. 7. n. 15. fol. 225. Qualitas ad validitatem actus requirentis plura tempora, debet concurrere omni tempore, p. 4. q. 22. n. 10. f. 276. Qualitate feudali probata immissus soluet releuium, p. 3. q. 5. n. 9. fol. 142.

Quantitas releuij diuersa est in Regno Sicilia ultra pharum, p. 1. q. 5. n. 13. & seq. fol. 14. In Regno nostro est unisformis, *ibid.* n. 16. fol. 15. Est medietas fructuum *ibid.* n. 17. Introitus Regalis ex releuio ad quam summam ascendat in Regno nostro, par. 1. q. 5. nu. 18. fol. 15. Releuij, qua percipitur à Rege in Regno nostro soluitur pro salario permulctorum Officialium in Regno nostro, ac pro eorum Stipendijs, par. 1. q. 5. n. 19. fol. 15. Parua solutione pro releuio in Gallia, p. 2. q. 12. n. 1. fol. 110. Quantitas soluta pro releuio, non deducitur ab hereditate, sed cedit damno primogeniti, & deciso refertur, p. 2. q. 14. nu. 14. fol. 115. Soluta pro recuperando feudo, ante omnia deducitur, p. 2. q. 15. n. 33. fol. 121. Debita in recognitionem dominij, debetur etiā nullis recollectis fructibus, p. 2. q. 5. nu. 16. fol. 83.

Quantitates debita creditoribus, deducenda sunt à releuio, p. 1. q. 13. nu. 25. fol. 39. & in alleg. incip. Ill. D. Maria S. 1. fol. 45.

Quaelibet res praesumitur allodialis, siue libe-

ra, p. 1. q. 10. n. 2. fol. 21.

Quod non extat, nec diuidi, nec rumpi potest, p. 2. q. 5. n. 8. fol. 82.

Quota fructuum debetur absq; deductione, p. 1. q. 13. n. 16. fol. 38. & p. 2. q. 15. nu. 26. fol. 121. Ex Feudo debita pro seruitio feudali, debetur etiam de augmento Feudi, p. 2. q. 6. n. 20. fol. 92.

R

Ratio cur vita militia est onus propter Feudum, non autem ex Feudo, plures ponuntur rationes, p. 2. q. 14. n. 12. fol. 115. Fraudandi releuium, consideratur legata, proprietate vni, & usufructu alteri, par. 4. q. 13. n. 16. fol. 246. Vincentij de Anna, dicentis, quod Dominium rei dotalis, praambula hora mortis intelligitur restitutum uxori, adducitur, p. 4. q. 11. n. 14. f. 236. Receptio seruitij, vel persionis facta per Thessaurarium generalem, vel alium Regis ministrum, an prauidet Regi circa releuium duplicatū, p. 5. q. 8. n. 20. fol. 251. Partis seruitij inducit remissionē poenae, *ibid.* n. 22. fol. 252. Canonis feudalis à Dño facta post commissam poenam, an faciat illam remitti, p. 5. q. 10. n. 1. fol. 255. vide in verbo *Seruitium*, Pars, Canon.

Reconualescens quis sit, & qualiter considerendus in materia releuij, p. 4. q. 18. n. 30. fol. 269. Dicitur sanus ex sententia Aristotelis, *ibid.* n. 31. Et refutatio ab illo facta, non est praesumenda fraudulenta, *ibid.* nu. 32. fol. 269.

Redditus primi anni ex beneficio debentur iuxta taxam antiquam, non obstante, quod decreuerint, p. 2. q. 11. n. 6. fol. 107.

Reemens Feudum dicitur venire ad illud ex contractu, non autem ut haeres, p. 4. q. 31. nu. 6. fol. 302.

Reemptio Feudi in casu solutionis releuij in duobus casibus consideratur, *ibid.* n. 1. f. 302.

Refutatio fraudulenta quoad releuium, remanet valida quoad alia, p. 4. q. 15. n. 36. fol. 255. Facta per verbum omnino tollit de medio personam refutantem, & deciso refertur, *ibid.* nu. 46. fol. 262. Ut euitetur solutio releuij debet refutatio esse facta bona fide, sincerè, & sine fraude, p. 4. q. 17. n. 1. fol. 363.

T

fol. 363. Fraudulenta presumitur, si post refutationem refutans admisisset delictum dignum Feudi priuatione, ibid. n. 8. f. 264. Presumitur fraudulenta, si post refutationem refutans esse in possessione, vel non tradita possessione, & ideo releuium debetur, ibid. n. 10. fol. 264. Omnium Feudorum presumitur fraudulenta, p. 4. q. 18. n. 5. f. 266. Facta in fraudem Fisci, vel Baronis, non excludit releuium, ibid. n. 6. Facta à valetudinario dupliciter consideratur ad hoc, ut sit fraudulenta releuij, vel non, ibid. n. 16. fol. 267. Facta à valetudinario tempore quo non imminebat periculum mortis, non presumitur fraudulenta, ibid. n. 17. f. 268. Contemplatione matrimonij de proximo contrahendi facta à sene, vel ab infirmo, facit cessare fraudem, eiusq; presumptionem remissuè, ibid. n. 34. fol. 269. Facta à febricitante, vsq; ad vigesimum primū diem presumitur fraudulenta, p. 4. q. 19. nu. 10. f. 271. Facta à laborante ex morbo diuturno, durante per annum, & morte, ex aliquo accidenti, intra dictum tēpus eueniente, si est facta propè dictum accidens, presumitur fraudulenta, p. 4. q. 19. n. 11. f. 271. Facta tempore pestilentie, quando dicatur fraudulenta, ibid. n. 12. & dicitur fraudulenta intra 40. dies, ibid. n. 14. Facta à vulnerato, presumitur fraudulenta intra 30. dies, ibid. nu. 15. Intra tempus registrationis, dicitur esse in pendentis, & imperfecta, secus autem post registrationem, p. 4. q. 22. n. 3. fol. 276. Facta ab infirmo, dicitur fraudulenta, p. 4. q. 23. n. 2. f. 279. Non ex sola infirmitate, sed ex morte presumitur fraudulenta, ibid. n. 6. Quod possit registrari intra 15. dies, ponderatur, ibid. n. 10. fol. 280. Valet si primo refutasset, (reseruato vsufructu) & deinde in alio contractu refutasset vsufructum, & proprietatem, ibid. n. 9. fol. 282. Facta seruato vsufructu, an valeat, remissuè, ibid. n. 11. fol. 282.

Refutationes Feudorum hodie registrantur in Reg. Cam. intra quindecim dies à die contractus, p. 4. q. 15. n. 18. fol. 253. Olim fiebant in fraudem fisci de releuij, ibid. n. 9. fol. 251. Facta (reseruato vsufructu)

vsque ad tempore Freccie non fuerunt habita prò fraudulentis, & decisiones referuntur, p. 4. q. 24. nu. 1. & 2. fol. 281. Facta (reseruato vsufructu) post tempore Freccie vsque ad tempora Io. Francisci de Ponte fuerunt aliter seruata, ibid. n. 2. Possunt fieri contemplatione matrimonij, ibid. n. 7.

Refutarius vnus Feudi, absq; causa soluit de illo releuium, p. 4. q. 15. nu. 15. fol. 252. Omnium Feudorum soluit releuium, quando refutatio facta fuit sine causa, ibid. n. 13. et 15. Quando soluet releuium remissuè, p. 1. q. 7. n. 28. fol. 23. Ob mortem refutantis, qui sibi vsufructum seruauerat, soluet releuium, p. 4. q. 13. num. 2. fol. 244. Soluit releuium ob mortem refutantis, & quando, p. 4. q. 14. nu. 2. ubi distinguitur fol. 250. & nu. 4. ibid. An habeat Feudum ex contractu, vel iure successionis, consideratur, p. 4. q. 15. n. 3. f. 250. Dicitur venire ad illud ex contractu, & ideo non soluit releuium, ibid. n. 4. fol. 251. Extraneus olim non soluebat releuium ob mortem refutantis de Feudo refutato, ibid. num. 10. Immediatè successurus non soluit releuium de omnibus Feudis refutatis contemplatione matrimonij, ibid. n. 12. fol. 252. Omnes ferè refutarij soluunt releuium in Regno Sicilia, ibid. n. 33. fol. 255. An soluet releuium ob mortem refutantis, quæ intra tēpus suspectum euenierit, nulla infirmitatis existente suspitione, dubitatur, par. 4. q. 21. n. 1. fol. 273. distinguitur ibid. n. 2. 3. & 4.

Refutans ob mortem refutarij, tenetur soluere releuium, p. 4. q. 11. num. 2. fol. 234. Dicitur venire ad Feudum refutatum ob mortem filij, præter naturæ ordinem, & contra eius votum, p. 4. q. 16. num. 9. fol. 258. Succedit filio refutario, & ideo soluit releuium, ibid. n. 23. fol. 260. Soluit releuium ob mortem refutarij, & probatur ex auctoritatibus multorum, ibid. n. 18. fol. 259. & decisiones referuntur, ibid. n. 19. Dicitur de nouo venire ad Feuda refutata, ibid. n. 24. & 29. fol. 260. Dicitur succedere primo acquirenti, ob mortem refutarij, ibid. n. 32. fol. 261. Succedens refutario tenetur ad debita medio tempore contracta per refutarium, & decisio refertur,

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

*fertur, ibid. n. 42. fol. 262. Succedit refu-
 vatario exclusis collateralibus, ibid. nu. 44.
 Non succedit refutatio quando refutatio
 facta est per verbum omnino, vel nihil sibi
 reseruans, sed succedit descendens collatera-
 lis, vel alius proximior, ibid. n. 45. Con-
 stitutus in infirmitate, siue leui, siue graui
 si moriatur intra viginti dies à die refuta-
 tionis praesumitur in fraudem refutasse,
 p. 4. q. 18. n. 25. fol. 268.*

**Regentes Regiam Cancellariam in refuta-
 tionibus feudorum in Regno nostro non ap-
 ponunt clausula, dummodo soluatur releu-
 uium ob mortem refutantis, & refutarij,
 & quod ob delictum refutantis Feudum
 amittatur, p. 4. q. 15. n. 21 fol. 253. Inde
 in donationibus Feudorum, ibid. n. 22. vide
 in verbo clausula. Admittunt vassallum
 morosum ad soluendum releuium, dummodo
 per Curiam non fuisset actinendus, p. 5. q. 13.
 n. 23. fol. 265. & nu. 25. & 26. fol. 366.**

**Reges nostri non angustiant vassallos ad feudi
 amissionem, ex angustia temporis, p. 5.
 q. 1. n. 5. fol. 327. Nec attendunt angu-
 stiam temporis, ibid. n. 6. Francorum
 imitati sunt munificentiam Regum nostro-
 rum in non angustiendo vassallus ex cir-
 cumscriptioe temporis, ob non petitam in-
 uestituram ad feudi amissionem, ibid. nu. 8.
 Elapso anno solutionis releuij capiunt posses-
 sionem Feudi, illamq; retinent, suosq; fru-
 ctus faciunt, quoad vassallus moram pur-
 gauerit, ibi. n. 9. Regis Neap. mansuetudo
 & benignitas, p. 5. q. 13. nu. 16. fol. 265.**

**Regia Cam. Sum. pro exigendis releuijs fa-
 cit mittere Commissarios, p. 1. q. 12. n. 16.
 fol. 33. Solicita est in exactione releuior-
 um, p. 3. q. 8. n. 33. f. 153. In illa proce-
 dunt ordinate omnia, & solutiones releuior-
 um, notantur, par. 1. q. 15. nu. 1. fol. 47.
 Hodie in registratione donationum Feudo-
 rum reseruato vsufructu reseruat fisco re-
 leuium soluendum tempore mortis refutan-
 tis, siue donantis, p. 5. q. 24. n. 4. fol. 281.**

**Registra probant solutionem releuij esse facta
 à Pralato, p. 4. q. 28. n. 20. fol. 295.**

**Registratio refutationis facta tempore infir-
 mitatis, an valeat dubitatur, p. 4. q. 22. n. 1.
 5. 6. & seq. fol. 276. & concluditur, quod
 sit valida, ibid. n. 7. ad 13.**

**Regnicolæ Neapolitani in magno numero
 militant pro Rege nostro in Belgio, apud Im-
 subres, apud Imperium, & contra Mauros,
 & alibi, p. 5. q. 31. n. 2. fol. 419.**

**Regula Cancellarie de infirmis resignantibus
 non habet locum, quando resignatio fit ab
 infirmo, siue valetudinario, tempore, quo
 infirmitas non imminabatur mortē, p. 4. q. 18.
 n. 18. f. 268. Cancellaria iudicis de resi-
 gnandis beneficijs ab infirmis, fuit intellecta
 generaliter de quacumq; infirmitate, ibid.
 n. 21. Non habet locum in reconditascē-
 tibus, ibid. n. 33. fol. 269.**

**Releuium de quibus feudis debeatur, in
 quibus locis. De causa, & tempore
 debendi. De quantitate liquidanda.
 In quibus casibus debetur. De qualitate,
 & natura. De actione ad releu-
 uium, & eius natura. De duplicato
 releuio, & de alijs ad materiam releuij.**

**Releuij vox barbara est, p. 1. q. 2. nu. 3. &
 quare dicatur à verbo releuare sibi, n. 2. f. 2.**

**Releuium fuit incognitum apud compilatores
 consuetudinum feudaliū, p. 1. q. 1. n. 2. f. 2.
 Est contra naturam, & regulas feudis, p. 1.
 q. 1. n. 4. fol. 2. & sub n. 13. fol. 4. In Re-
 gno Neap. per consuetudinem est introdu-
 ctum, p. 1. q. 1. n. 5. & 8. fol. 4. & 5. & an
 constit. Regni post mortem, ibid. n. 10. & in
 alijs Europæ partibus, ibid. n. 9. fol. 4. In
 Regno Neap. fuit introductum per Franci-
 genas in illud aduentibus, p. 1. q. 1. n. 7. f. 3.
 & sub n. 8. & ibid. defenditur Preccia ab
 impugnatione Borrelli. Soluitur in Gallia
 & datur melius equus, aut bos in electione
 Domini, semper quoad Feudum mutat ma-
 nus, ibid. n. 8. fol. 3. De subfeudo quater-
 nato, quando solui debeat Domino imme-
 diato, vel mediato indicatur, ibid. n. 11. f. 4
 sed latius ponitur, p. 4. q. 33. per tota f. 308.
 Duplicatum ad imitationem Regni Sicilia
 ultra pharum, introductū est in Regno no-
 stro, p. 1. q. 1. n. 16. f. 6. Tā simplex, quā
 duplicatum, non solum consuetudine, sed et
 ex pacto, & conuentione deberi potest, ibid.
 n. 18. fol. 5. & n. 23. fol. 6. Duplicatum
 in Belgio vassallus non soluit, sed amittit
 fructus, quoad morā purgauerit, ibid. n. 21
 fol. 6. idem in Francia ibid. n. 20. In sui**

- substantia refertur per ius digefforum, fed sub alio nomine, nempe introitus, & declaratur, p. 1. q. 2. n. 1. fol. 7. De iure authenticorum sub nomine releuamenti fuit cognitum, ibid. n. 2.*
- Releuij effectus ponuntur, ibid. n. 5. f. 8. & q. 3 n. 1. fol. 9.*
- Releuium varijs nominibus in Europa partibus nominatur, ibid. n. 5. vsq; ad 10. fol. 8. Quae de causa debeat, & qua operetur, ut ex parte Domini, quam ex parte vassalli, p. 1. q. 3. n. 1. f. 9. Debetur propter signum recognitionis Domini in Dominu, ibid. n. 2. fol. 9. & q. 4. n. 1. fol. 10. ubi nonnulla ponuntur causa, & ratione debendi illud. Erat onus vassalli succedenti ob mortem sui praedecefforis, ibid. n. 3. fol. 9. quod intelligitur ante tempora constitutionis post mortem, ut ibid. Releuium debetur ob renouationem promissionis feruitorum facta a defuncto, p. 1. q. 4. n. 3. fol. 11. & ob renouationem iuramenti, ibid. nu. 4. & intratura feudi, ibid. n. 7. & ab renouationem veteris iuramenti, ibid. n. 9. Inter cetera iura Regalia ponitur, p. 3. q. 1. n. 11. fol. 158.*
- Releuij solutio in Regno nostro sufficit pro inuestitura, p. 1. q. 4. n. 10. fol. 11.*
- Releuium non debetur ob mortem Domini, p. 1. q. 4. n. 11. fol. 11.*
- Releuij descriptio, siue notatio ponitur p. 1. q. 4. n. 13. fol. 12.*
- Releuium aliquando debetur pro Feudo nouo, ibid. n. 14.*
- Releuij quantitas quanta fit in diuersis Europa partibus, p. 1. q. 5. num. 1. & seq. fol. 13.*
- Quantitas in Gallia est melior equus, aut bos ad electionem Domini, p. 1. q. 5. n. 2. f. 13.*
- Releuium soluitur in Gallia pro Feudis, vulgo Cburmied, p. 1. q. 5. nu. 3. fol. 13. Soluitur in Gallia toties quoties Feudum mutat manus Domini, ibid. n. 4. In Gallia non debetur propter venditionem, vel successionem directam Feudi, ibid. n. 5. Soluitur in Ducatu Montensi, Episcopatu Colonensi, Ducatu Iuliaensi, & in alijs Germaniae partibus, ibid. n. 7. fol. 14. Debetur in Passavia, eiusq; Prouincijs, & dicitur laudatiuum, & quantitas est alibi quinq; pro centenariis, alibi decem, alibi viginti, aut feudo simpliciter hereditario, ibid. n. 8. f. 14.*
- Debetur in Aquitania sub nomine obsequij, & soluitur Domino, ibid. nu. 9. Debetur apud Aurelianenses, & dicitur Releuatio nes, quae arbitrariae sunt, & dicuntur apud Gallos Releuoinfor a plaisir, ibid. num. 10.*
- Pro releuio in Anglia Rex capit possessionem Feudi durante pupillari aetate, assignata pupillo quadam annua quantitate ex fructibus Feudi, ibid. n. 10.*
- Releuium debetur in Hispanijs, & dicitur Entrada, ibid. nu. 11. Debetur in Britania, & dicitur redemptiuum, siue rachaptus, & Dominus accipit fructus Feudi, & iurisdictionis unius anni, ibid. sub n. 10. & p. 2. q. 13. n. 14. in fin. fol. 113. Debetur in Regno Sicilia, & diuersa est eius quantitas, ibid. n. 12. 13. & 14. fol. 14. Duplicatum debetur in Regno Sicilia, ibid. n. 14. & 15. In Regno Neap. debetur uniforme, quia est medietas fructuum illius anni, quo Feudatarius moritur, ibid. n. 16. & 17. fol. 15. & q. 13. n. 1. fol. 36. & p. 2. q. 2. n. 6. fol. 72. & cur sit taxata, p. 2. q. 5. n. 32. fol. 85. & p. 2. q. 14. n. 4. fol. 114.*
- Releuiorum annua quantitas ad quam summa ascendat, & Regi nostro cedat, par. 1. q. 5. n. 18. fol. 15.*
- Ex releuijs satisfi per multis Officialibus in Regno Neap. ibid. n. 19.*
- Releuium est extra regulas Feudi, p. 1. q. 6. n. 3. eius solutio odiosa, n. 4. & contra Feudi naturam, n. 5. fol. 16. & sobaret persona heredis, ibid. n. 6. fol. 17. Non deducitur ab hereditate, & indecisum, p. 1. q. 6. n. 7. f. 17.*
- Releuii onus respicit Feudatarium successoris, ibid. n. 11.*
- Releuium soluitur in illis locis, ubi consuetudo impleuit, ibi. n. 13. Debitum & inductum, contraria consuetudine tolli potest, ibi. n. 14. Est onus intrinsecum Feudum, quando in concessione fuit expressum, ibid. n. 16. 1. 18. Hodie est onus intrinsecum Feuda in Regno nostro, ibid. n. 17. & institum ex constit. post mortem, ibid. n. 21. fol. 21. & q. 12. n. 13. fol. 33. An sit onus personale, & extrinsecum a Feudo, secundum Andr. de Ifern. declaratur, p. 1. q. 6. nu. 18. fol. 18. Est onus impositum persona, non autem rei, p. 1.*

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

q. 7. n. 3. fol. 20. Habet obligatam rem Feudatarij, & in consequentiam personam, ibid. n. 11. fol. 21. Grauat personam propter Feudum, ibid. n. 23. fol. 22. Potest remitti per Regem, & deciso refertur, p. 1. q. 8. n. 3. fol. 25. Communeratur inter expensas temporales Feudi, ibid. n. 5.

Releuij solutio inducit aditionem hereditatis, & ratio ponitur, p. 1. q. 9. n. 2. fol. 25. & n. 3 fol. 26. Solutio arguit possessionem adeptam, p. 1. q. 9. n. 4. fol. 26.

Releuium an debeat in Feudo ex pacto, & prouidentia, ibi. n. 5. Et laudimium differunt, licet assimilentur, p. 1. q. 11. n. 1. fol. 30. Differt à laudimio, quia alterum ex consuetudine, alterum ex necessitate debetur, ibid. n. 2. & in quãtitate ibid. n. 3. in eausa ob quam debentur, ibid. n. 4. Debetur ob renouatione inuestiturae, laudimium ab nouam inuestituram, ibid. n. 5. Et laudimium differunt in actione, ibid. n. 6. & in poena, ibid. nu. 8. & in iuramento ibid. nu. 9.

In Regno Sicilia ultra pbarum soluitur intra sex menses in successione, sed in casu reuocationis, vel donationis soluitur intra tres menses, p. 1. q. 12. n. 9. fol. 33. An tẽpora const. post mortem in Regno Neap. nõ erat de natura feudi, ibid. n. 13. Et si non oblatum in petitione inuestiturae continetur implicite in illa, & debetur, ibid. num. 14. Sufficit offerri ad euitandam poenam, quia onus est fisci exigere illud, ut sic esse de mente con. st. post mortem ponderatur, ibid. nu. 15. Releuij interesse an debeantur fisco, n. 17. fol. 34. Releuium debetur hodie per pupillos in Regno, ibid. n. 19.

Releuo non soluto, inuestitura expeditio impedi potest per fiscum, ibid. n. 20.

Releuium deductis oneribus hodie ad nihilum reducitur, p. 1. q. 13. n. 11. fol. 37. Debentur non deductis oneribus, secundum vniuersententiam, & refertur deciso, ibid. n. 12. licet contrarium seruetur in Regno nostro, ibid. n. 24. fol. 39. Cum sit medietas fructuum anni, quo Feudatarius moritur, deducendum esse in ratione fructuum reddenda, alteram medietatem creditoribus super Feudo assignare debet haeres, ponderatur, ibid. in alleg. incip. Ill. S. 1. fol. 41. Solutur

ab herede, non autem ab emptore, & de ratione, ibid. S. 2. Non tam ratione inuestitura, quam ex perceptione fructuum deberi, ponderatur, ibid. S. 3. fol. 42. & 43. Est stricti iuris, p. 1. q. 14. num. 2. fol. 45. Debetur pendente discussione, si, vel ne res, de qua debetur sit Feudalis, ibid. n. 6. f. 46. Non debetur de functionibus fiscalibus concessis pro se, & heredibus, nisi aliter Rex senserit, ibid. n. 9.

Releuiorum solutiones registrantur in Reg. Cam. Sum. p. 1. q. 15. sub n. 1. f. 47.

Releuium an debeat de Feudo Longobardo, p. 1. q. 17. n. 2. fol. 51. & refertur sententia Octauij Bam. dicentis non deberi, ibid. n. 4. fol. 52. & concordatur Afflic. ibid. id. 7. Debetur de Feudo Longobardo quaternato, ad quod probandum ponderantur verba const. post mortem, p. 1. q. 15. nu. 5. fol. 51. ut debeat, Feudum debet esse quaternatum, ibid. nu. 6. fol. 52. An sit medietas fructuum unius anni, vel illius anni, diuersi afferunt modi, quibus Andr. de Iser. legi debet, p. 1. q. 18. nu. 1. & 2. fol. 53. & concordantur ibid. n. 7. & seqq. f. 54. & p. 2. q. 5. nu. 23. fol. 84.

Releuij taxatio fit coaceruatis fructibus trium annorum precedentium, & in valore soluitur medietas tertie partis dictorum fructuum, quod intellige, ut ibi, p. 1. q. 18. n. 5. fol. 54. & p. 2. q. 5. n. 24. fol. 84.

Releuium est medietas fructuum unius anni, ex tribus precedentibus quando nulli colliguntur, secundum lecturam Loffredi, p. 1. q. 18. n. 8. fol. 54. Est medietas fructuum unius anni, quando percipiuntur fructus, & tunc retinetur lectura Andr. de Iser. quod sit medietas illius anni &c. ibid. n. 9. An debeat ab herede particulari succedente in Feudo, dubitatur, p. 1. q. 19. n. 1. fol. 55. & determinatur, ibid. nu. 7. fol. 56. Vt quis soluat, debet esse successor, siue haeres in Feudo, ibid. n. 7. & 8. fol. 56. & hoc firmatur contra sententiam Regentis Reuertergij. Debetur ab extraneo successore in Feudo, ibid. n. 9. Debetur ab herede vocato ad Feudorum, vel inuestitura, vel lege viua, ibid. num. 10. Non debetur a legatario Feudi, nisi in assensu fuerit reseruatum, ibid.

- ibid.* n. 11. Soluebatur ante tempora constitutionis de Feudo quaternato, p. 1. q. 2. n. 3. sed post tempora constit. de Feudis quaternatis tantum, *ibid.* n. 4. §. 58. Debetur de Feudo quaternato, siue illud teneatur à Rege, siue à Barone, *ibi.* n. 5. & 6. Quando taxatur, annus intelligitur de naturali, p. 1. q. 21. n. 4. fol. 59.
- Releuij fructus taxantur à die mortis, *ibi.* n. 6.
- Releuium duplicatum solutum ob contemptum Dñi, nã reperitur à vassallo, p. 1. q. 24. n. 20 f. 68. secus si ex ignorantia, *ibi.* sub d. n. 20 An sit soluendum Domino, vel eius procuratori, dubitatur. p. 2. q. 1. nu. 1. fol. 69. & data Dñi sciẽtia rectè soluitur, *ibid.* sub n. 5 & 6. In Regno nostro sufficit solui Regia Curie, & per ea Reg. Cam. Sum. p. 2. q. 1. n. 10. fol. 70. Non est ordinatum de iure sõi Feudorum, sed ex more Regnorum, p. 2. q. 2. n. 4. fol. 73. Vt irrationabile non est extendendum, *ibid.* n. 5. fol. 72. Non debetur de prouentibus iurisdictionis criminalis, & ratio ponitur, *ibid.* nu. 16. fol. 74. Ab alio, quam à succedente oblatum, an sit per Dñm recipiendum, p. 2. q. 3. n. 1. f. 77.
- Releuij solutio ab altero, quã à vassallo facta, non liberat vassallum, quando Dñs vellet ab ipso vassallo recognosci, *ibid.* n. 5. secus autem quando Dñs illam acceptaret, *ibid.* n. 98. vel si haberet mandatum, *ibid.* n. 9. fol. 78.
- Releuium an debeat remitti, nullis recollectis fructibus, vel paucioribus dubitatur, p. 2. q. 5. n. 1. fol. 82. & resoluitur *ibid.* n. 5. & n. 9. fol. 83. & n. 24. fol. 84. Debitum in anno sterili debet differri eius solutio in anno uberiori, *ibid.* n. 10. fol. 83. & n. 38. fol. 86. & concordatur Franc. de Amicis sententias, *ibid.* n. 43. fol. 87. Debet solui de medietate fructuum, licet paucorum, & decisiones referuntur, *ibi.* n. 11. fol. 83. In effectu est medietas fructuum, qui in effectu percipiuntur, *ibid.* n. 12. Debetur nullis recollectis fructibus, *ibid.* n. 17. fol. 84. & n. 36. fol. 86. quod intellige *ibid.* n. 20. vt sit medietas fructuum, siue redditus, actẽto valore Feudi. Nullis recollectis fructibus, taxat in medietate redditus ex valore Feudi, *ibid.* nu. 20. fol. 84. vel taxatum in medietate tertiã partis fructuum trium annorum in pecunia, *ibid.* num. 24. fol. 84. Nullis recollectis fructibus, debetur in pecunia pro medietate redditus, actẽto valore Feudi, p. 2. q. 5. num. 20. & 28. fol. 85. Vt taxetur in Feudo nouo recurritur ad registra, *ibid.* n. 21. fol. 84. In Feudo antiquo, vel seruitium taxatur, capta informatione, & habito respectu ad valorem feudi *ibid.* n. 22. Quomodo cõter taxatur in Regno nostro *ibid.* n. 25. Debitum in anno sterili, taxabatur tempore Camerarij pro medietate fructuum anni uberioris precedentis, *ibid.* n. 27. fol. 85. Debebat tempore Reg. Moles, etiam nullis, vel parte fructuum percepta, & obseruantia, & decisio refertur, *ibid.* n. 27. ad 30.
- Releuij debendi causa, non cessat, cessantibus fructibus, *ibid.* n. 31.
- Releuium debetur, & pro eo medietas fructuũ, etiam quod non percipiuntur, quia medietas fuit taxata gratia demonstrande quantitatis, *ibi.* n. 32. & 33. Non remittitur ob sterilitatem superuenientem in parte Feudi, *ibid.* nu. 37. fol. 86. & nu. 42. fol. 87. Non debetur perempto Feudo, *ibid.* nu. 40. fol. 87. Non soluitur de augmento Feudi p. 2. q. 6. n. 5. fol. 89. & de quocumq; augmento, *ibid.* n. 9. & seqq. fol. 90. sed contrarium *ibid.* q. 8. n. 2. fol. 98. Debetur de augmento ex tempore in Feudo, p. 2. q. 6. n. 7. fol. 90. Debetur de fructibus agrorum, villarum, vel animalium vnitorem feudo per vassallum, *ibid.* n. 8. & n. 19. fol. 102. Fuit impositum habito respectu ad fructus anni petẽda inuestitura, p. 2. q. 6. n. 15. f. 91. Vt debeat fructus debent percipi ex Feudo vti feudales, *ibid.* n. 18. Quatenus deberi dicimus actẽto valore Feudi, adhuc debetur de augmento Feudi, *ibid.* n. 27. f. 93.
- Releuij iniquus taxandi modus in Feudo actẽtis, vel diminutis fructibus, tollitur, & refellitur, *ibid.* n. 28. & seqq. fol. 93. Diuersus taxandi modus in medietate fructuũ, quando sunt percepti, & quando non sunt percepti in medietate redditus, actẽto valore Feudi declaratur, & naturaliter equitati consonus redditur, *ibid.* nu. 30. fol. 94.
- Releuium debetur de fructibus augmentatis

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

in Feudo, p.2.q.8.n.2. & 5. fol. 98. Debetur de fructibus augmentatis ex industria vassalli, probatur, & intelligitur, p.2.q.9. n.2. fol. 100. n.7. fol. 101. n.16. 17. & 18. fol. 102. Non augetur aucto Feudo ex industria vassalli, & declaratur, ut non augeatur pro concurrenti quantitate expensarum, secus autem in eo, quod excedit expensas, p.2.q.9. n.16. & 18. f. 102. Debetur de augmento facto Feudo inseparabiliter, p.2.q.6. n.17. f. 102. Non debetur de augmento separabili a Feudo, ibid. n. 22. fol. 103. Debetur de augmento facto ex concordia, vel transactione inbita cum vassallis, ibid. nu. 24. Debetur de augmento Feudi, quando Feudum concessum fuit una cum augmento, p.2.q.10. n.1. & 2. f. 104. sed contrarium firmatur, ibid. n. 3. 4. & 5. quod declaratur ibid. nu. 4. Diminuitur pro rata diminutionis, diminuto Feudo, p.2. q. 11. n. 3. f. 106. & suadetur contra Ayelli ibid. nu. 7. fol. 107. & discordant sententia concordatur, ibid. n. 9. Diminuitur si magna est diminutio, sed si parua esset diminutio, releuium non diminuitur, & ita concordantur contrariae sententiae super hoc articulo, p.2.q.11. n. 9. & 10. fol. 107. & n. 26. fol. 109. Diminuitur si Feudum esset diminutum in magna, vel maiori parte Feudi, ibid. n. 11. fol. 105. & n. 25. f. 109. Non debetur perempto Feudo in totum, ibid. n. 13. fol. 107. Non debetur de illa parte Feudi, quae diminuta est, vel perijt, ibid. n. 15. fol. 108. & n. 25. fol. 109. Paruum non diminuitur, diminuto Feudo, ibid. n. 17. fol. 108. Non debetur, quando Feudum esset dimutum ob factum Domini, intellige pro rata diminutionis, ibid. nu. 19. Non diminuitur, quando Feudum diminuitur facto vassalli, ibid. n. 20. Diminuitur pro rata diminutionis facta ex tempore, ibid. n. 29. fol. 109. Est parua quantitas in Gallia p.2.q.12. n. 1. fol. 110. Nullis recollectis fructibus taxatur in medietate tertis partis fructuum conueruatorum ex tribus annis precedentibus, ex Stylo Reg Cam. p.2.q.13. n.7. fol. 111. Quod sit medietas fructuum unius anni, secundum lecturam Loffredi, de-claratur, ibid. n. 8. f. 112.

De Releuij liquidatione, multa remissive, ibid. num. 9.

Releuium debetur de fructibus perceptis tantum, non autem de illis, qui non fuerunt percepti, ex quo Terra non fuerunt afflictata in terratico, & in eis habetur ratio expensarum, ibi. n. 11. Liquidatur habito respectu ad fructus, qui percipiuntur, non autem qui percipi potuerunt, ibid. n. 12. Taxatur in fructibus, sed exigitur in pecunia, ibi. n. 13. In Britannia non taxatur, nec liquidatur, sed omnes fructus spectant ad Dominum, ibid. n. 14. f. 113. Debetur deductis oneribus, & an & quomodo procedat late disputatur, p.2. q. 14. n. 1. fol. 114. & seqq. Non minuitur ob vitam militiam, ibid. n. 2. nec è contra ibid. n. 8. & decisiones referuntur pro Regio fisco, contra primogenitum, ibid. n. 9. & n. 19. ubi decisio refertur, & n. 24. fol. 117.

Releuij quantitas soluta cedit damno primogeniti, non autem hereditatis, & decisio refertur, p.2.q.14. n. 14. fol. 115.

Releuium non diminuitur ob onus adoba ordinariae in illo anno, ibid. nu. 15. fol. 116. sed contrarium est verius, p.2.q.16. n. 3. & seq. fol. 124. & 125. Et adoba purificantur aliquando, & validum est argumentum, p.2.q.14. nu. 16. fol. 116. Non minuit quantitatem annuam a patre relicta secundogenito ultra vitam militiam, ibid. n. 23. Non diminuitur ob vitam militiam debitam patruo, ibid. n. 24. fol. 117. An minuatur ob paragiū, & è contra, p.2.q.25. n. 2. & 3. fol. 118. & n. 30. fol. 122. Tantum, vel adoba tantum debetur, & sic unicum onus, quando adoba de nouo esset impositum in anno debiti releuij, p.2.q.14. n. 3. fol. 118. & de ratione ibid. n. 40. fol. 123. & q. 16. n. 6. & seq. fol. 125. reiecta contraria sententia Franc. de Amicis, ibid. n. 11. & 12. fol. 125. quod amplia ibid. n. 25. fol. 127. Est onus extrinsecum a Feudo, & debetur propter Feudum, p.2. q. 15. fol. 120. An minuat quantitatem paragiū, dubitatur, ibid. n. 31. fol. 122. & resoluitur non minuere, ibid. n. 35. & 36. fol. 123. ubi de ratione Ex quo, unica tantum vice debetur, non minuit paragiū, nec è contra, ibi. n. 35. & 36. fol. 123.

I N D E X E O R U M

- fol. 123. Nec diminuit annuam quantitatem debitam feminis pro paragio super Feudo, nec è contra, *ibid.* n. 39.
- Releuio debito, & adoho imposito in eod. anno mortis, & venditionis, tunc si venditor soluisse releuium, adhuc adobuum non debetur ab emptore, quia unicum tantum debetur, p. 2. q. 16. n. 14 & 15. fol. 126.
- Releuium, vel adobum eod. anno debita, est in electione fisci exigere, alterum ex ipsis, ut pinguius, & uberius, *ibid.* n. 17. Vel adobum eod. anno debitum, licet in electione fisci sit alterum exigere, tamen debet exigere quod prius fuit debitum, *ibid.* n. 19. Minuitur ob partem adoba exigendam in anno debiti releuij, licet in pluribus annis adoba deberetur, *ibid.* n. 20. & decisio refertur, *ibi.* Integrum debetur ab herede ementis Feudum, non obstante quod venditor soluisse adobam impositam eod. anno venditionis, eorum mortis ementis, & adobam deducere non potest, *ibid.* n. 24. fol. 127. quod intellige, & si vendidisset cù assensu Regis Feudum francum à dicto seruitio. Vel adohū tantum, & sic unicum ab herede emptoris, debetur si à vendente non fuerit solutum, *ibid.* nu. 25. & decisio refertur. Debetur de niue recollecta in Feudo, & decisiones referuntur, p. 2. q. 17. n. 5. & 6. fol. 128. & 129. Debetur de reddito manna recollecta in Feudo, *ibid.* n. 7. fol. 129. Debetur de reddito picis recollecta in Feudo. *ibidem.* Debetur de frondibus morū prò conficiendo holoferico, *ibid.* n. 10. 11. & 12. Debetur de cursu aquarum, suè de laua, quæ venditur prò stercore agris, *ibid.* n. 13. f. 130. Non solutum debetur à tertio possessore, & de ratione, p. 3. q. 3. n. 4. f. 136.
- Releuij onus inductum in successore, non autè super Feudo, ideo non trabendum contra illud, p. 3. q. 3. n. 9. fol. 136.
- Releuium est debitum fiscale, ideo realis unio prò illo datur, p. 3. q. 3. n. 18. fol. 137. Nò extenditur de persona ad personam, nec de re ad rem, uisi ratio interna subsit, p. 3. q. 4. n. 11. fol. 139. Solutum, pendente iudicio super qualitate Feudali, & postea re declarata Feudali, potest repeti, p. 3. q. 5. n. 9. fol. 142. Solutum repetitur, *ibid.* nu. 13.
- An presumatur solutum ex antiquitate temporis distinguitur, p. 3. q. 6. nu. 1. fol. 143. Presumitur numquam fuisse solutum, *ibid.* num. 2.
- Releuij solutio est antecedens ad inuestituram, *ibid.* n. 8. fol. 144. Solutum esse arguitur ex receptione seruitij, *ibid.* n. 7. & 12. Nò solutum, facta inuestitura, debetur si Dñs fuerit protestatus, *ibid.* n. 13.
- Releuij pars recepta, arguit solutionem totius releuij, *ibid.* n. 21. fol. 145.
- Releuium non debetur de zaccaro, secùs autè de cannis mellis, p. 2. q. 17. n. 14 & 15. fol. 130. Solutur tradita possessione Feudi, p. 3. q. 2. n. 3. fol. 133. Adoba, & seruitiū Feudale iudicantur ut similia, p. 2. q. 8. n. 5. fol. 150. Ut prescribatur, eiusq; actio per multa requiruntur, *ibid.* num. 14. fol. 151. Non prescribitur, nisi casus debendi euenerit, *ibid.* n. 15. Solutum pendente iudicio prescriptionis, an dicatur nulliter solutum, p. 3. q. 9. n. 1. f. 154. Potest exigi per Dñm à vassallo pendente iudicio prescriptionis, *ibid.* n. 4. & 6. Non debetur, pendente lite, per vassallum existentem in quasi possessione libertatis, *ibid.* num. 8. fol. 155. nec pendente appellatione, *ibid.* n. 9. Dicitur reseruaturn sub clausula iuribus Curie, p. 3. q. 10. n. 3. fol. 157. & n. 7. *ibid.* Hodie sit onus ordinarium Reg. Curie, p. 3. q. 10. n. 14. fol. 158. Connumeratur inter iura Regalia in nostro Regno, *ibid.* n. 15. Continetur sub clausula fidelitatis, *ibid.* nu. 16.
- Releuij parte soluta, & non constituto de integra solutione, fiscus non potest petere duplicatiū releuium, p. 3. q. 11. n. 1. fol. 166. Solutio indiuidua est de iure, sed fit diuidua voluntate Domini, *ibid.* n. 3. & 6. fol. 161. & n. 15. fol. 162. Pars soluta debet imputari in duplicato releuio, ad quod fuit condemnatus vassallus, *ibid.* n. 42. fol. 165. Pars soluta absq; lapsu legitimi temporis, an faciat presumi totum releuium esse solutum, p. 3. q. 8. 2. n. 167. & 168.
- Releuium esse solutum, ut quis probet, incùbit vassallo, p. 3. q. 13. n. 1. fol. 169. & nu. 7. fol. 170.
- Releuij solutio probatur per registra, *ibid.* n. 3. fol. 170.

Rele-

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

Releuium ducit primum originem ex pacto, & conuentione, *ibid.* n. 24. fol. 171. Duplicatum descendit ex pacto, *ibid.* n. 16. Et si giratum alteri tercio, quod Reg. Curiam adhuc eius solutionis probatio incumbit vassallo, *ibid.* n. 17.

Releuij solutio sufficit ad probandam feudalem qualitatem, p. 3. q. 17. n. 3. fol. 183. Non debetur de fructibus à solo separatis, p. 3. q. 1. n. 4. fol. 185. Debetur de fructu paleae, frugum, & aliorum, p. 4. q. 1. n. 10. f. 186. Debetur de oleo, quia de oliua praemittitur, p. 4. q. 1. n. 11. & 12. fol. 186. & n. 13. *ibid.* Debetur de oleo, quod percipitur de tappetis Baronialibus pro affictu moliturae, *ibid.* n. 13 & 14. An debeatur de bonis allodialibus perpetuo vmitis Feudo, *ibid.* nu. 20. & 21. Debetur de lucro animalium ad Feudi culturam addictorum, *ibid.* nu. 26. non autem si non sunt addicta *ibid.* n. 27. Debetur de affictu fide, & diffide in Territorijs Baronis, *ibid.* n. 30. fol. 187. Debetur de lapidicinis, & cretis nascentibus, & renascentibus in Feudo, *ibid.* n. 31. f. 188. An debeatur de fructibus iurisdictionis criminalis, distinguitur de ipsa iurisdictione, p. 4. q. 2. n. 1. f. 189. & negatur *ibid.* n. 9. f. 189. Non debetur de prouentibus iurisdictionis criminalis, & deciffo refertur, p. 4. q. 2. n. 15. fol. 190. Debetur de penis ciuilibus si essent certae, *ibid.* n. 22. fol. 191. Debetur de annua transactione, siue concordia cum vassallis inrita pro seruitijs personalibus, siue praestationibus, si essent certae, *ibid.* nu. 25. In Britannia debetur de fructibus iurisdictionis, *ibid.* fol. 192. Debetur de introitibus concessis in Feudo, p. 4. q. 3. n. 3. l. 193. Non debetur de introitibus concessis in allodium, sed percipiendis ex feudo, & deciffo refertur, *ibid.* nu. 4. Non debetur nec adoba ex introitibus concessis, & descriptis in quinternionibus Regis, nisi esset dictum, quod essent concessi in Feudum, *ibid.* n. 16. fol. 194. Non debetur in ijs locis, in quibus non adest consuetudo debendi, nisi esset reseruatum, *ibid.* n. 21. fol. 195. secus autem ubi est consuetudo, *ibid.* n. 22. Non solum de feudo deuoluto, non debet solui à nouo concessionario, cui feudum deuolutum

esset concessum à Rege, p. 4. q. 4. n. 2. fol. 196. Siue seruitium per deuolutionem feudi extinguitur. *ibid.* n. 4. fol. 196. Non solutum per subfeudatarium, & deuoluta Baronia, & alteri de nouo concessa, soluendum est nouo Baroni, si subfeuda esset notata in cedulaario tantum, & ita decifsum, *ibid.* n. 6. & 7. fol. 197. Non solum per subfeudatariũ & deuoluta Baronia, & alteri de nouo concessa, soluendum est Regi si subfeuda descripta sunt in quinternionibus Reg. Cam. *ibid.* n. 8. Et si debendum in pluribus annis, & non solum, non debet solui per nouum concessionarium, *ibid.* n. 9. Debetur solui à nouo concessionario, si fuerit in concessione reseruatũ, *ibid.* n. 10. Non potest sibi soluere Rex de Feudo sibi deuoluto ob repudiationem successoris, *ibid.* n. 12. Nõ solutum non debet solui ab emptore emente intra annum petenda inuestiturae, p. 4. q. 5. n. 1. fol. 198. limita *ibidem* n. 3. & declaratur, *ibid.* nu. 7. fol. 199. Non debetur quando quis ad Feudũ venit ex contractu p. 4. q. 5. n. 2. fol. 198. Non solum debetur ab emptore Feudi uti à tertio possessore, *ibid.* n. 3. Non solutum debetur ab emptore feudi, quando ita cautum esset in inuestitura, *ibid.* n. 10. fol. 199. Duplicatũ non debetur à venditore feudi, si ex non fraude omiserit mortem denunciare, *ibid.* nu. 11. fol. 200. Non debetur ab heredeelemente Feudumi intra annum ob mortem venditoris sui praedecessoris, *ibid.* num. 13. Debitum de feudo vendito, debetur ab emptore, non autem à venditore, p. 5. q. 6. n. 3. fol. 201. Venditis fructibus Feudi cum assensu Regis, & nõ apposita clausula, quod liceat releuium Regia Curia exigere à quo voluerit, an debeatur ab emptore, vel à venditore, dubitatur, p. 4. q. 7. n. 1. 2. et 3. f. 223 distinguitur, *ibid.* n. 4. ad 6. et deciditur sub n. 11. & 13. f. 224. et 225. Debetur ab heredeelementis annua quantitatẽ feudale super fructibus Feudi, p. 4. q. 7. n. 8. fol. 223. Nõ debetur ex fructibus Feudi venditis, nulla expressa Feudali qualitate, licet essent descripti in quinternionibus Regia Camerae, p. 4. q. 6. n. 9. & seq. fol. 224. Non debetur ubi directum dominium non recognoscitur,

scitur, *ibid.* n. 12. Debetur ab emptore fructuum ob mortem ementis, sed hæres videntis contribuit emptori ratam solutam, p. 4. q. 7. n. 13 fol. 225. & notantur Camill. de Curtis, & Reg. Reuenterius *ibid.* n. 19. fol. 226. Debetur ab hærede pignorantis feudum absq; fraude, p. 4. q. 8. nu. 1. & 2. fol. 226. secus autem si esset fraus, quia debetur à pignoratario, *ibid.* num. 3. fol. 227. De Feudo pignorato debetur ab illo, à quo cautum est deberi, p. 4. q. 8. num. 5. fol. 227. De Feudo pignorato, & dato vulgo à godere, exigitur à possessore Feudi, siue ex Feudo ipso saluis iuribus pro dicta summa contra illum, qui teneretur, p. 4. q. 8. n. 7. f. 227. Non debetur ab illo, qui succedit in iure tantum inuestiturae de Feudo aperiendo ob mortem taliter inuestiti, licet possessionem Feudi sic concessi adipsatur post mortem ultimi possessoris, quia taliter hæres succedit ad ius inuestiendi se de feudo aperiendo, non autem ad feudum ut hæres, par. 4. q. 9. n. 1. & 3. fol. 228. nisi contrarium esse de consuetudine, *ibid.* n. 6. & de ratione p. 4. q. 26. n. 40. fol. 288. De Feudo deuoluto, siue deuoluendo, non debetur ob nouam concessionem, nisi si alias esset solitum exigere, p. 4. q. 9. n. 6. fol. 228. An & quando soluitur ob mortem legantis, p. 4. q. 10. n. 1. & seqq. fol. 230. Non debetur ob donationem Feudi, *ibid.* n. 5. Esse soluendum à legatario in Feudo cum assensu ob mortem legantis, ponderantur ratione pro Regio Fisco, *ibid.* nu. 7. Vt debeat, sufficit, quod sit hæres in Feudo, siue particularis, siue universalis, *ibid.* n. 9. fol. 231. Eatenus debetur, quatenus consuetudo suffragatur, *ibid.* nu. 15. An debeat de Feudo dotali reuerso ad uxorem ob mortem viri, dubitatur, p. 4. q. 11. n. 1. fol. 234. resoluitur, quod non tenetur uxor soluere releuium, *ibid.* n. 12. fol. 236. nisi in inuestitura esset reseruatum & n. 20. & 21. f. 254. Debetur ab hæredibus mariti, de Feudo super quo fuerunt dotes, & antefatum a securata uxori, & ob mortem eius reuerso ad filios, & ita decisum, *ibid.* n. 18. Non debetur à filiis ob mortem matris ex Feudo, super quo fuerunt dotes, & antefatum a securata, & decisio

refertur, p. 4. q. 11. nu. 17. & 18. fol. 136. Debetur ab hæredibus uxoris succedentibus ob eius mortem in feudo tradito feminae ob causam dotium, & antefati, vel super quo pradicta fuerat a securata, p. 4. q. 11. n. 19. & nu. 20. *ibid.* ubi decisiones referuntur, *ibid.* fol. 237. Vincum ob mortem uxoris, non autem mariti mortuorum eodem anno, fuit solutum de introitibus feudalibus peruentis ad hæredes mariti, *ibid.* Soluitur ob mortem viri, si in contractu Feudi dotalis fuerit expeditus assensus Regius, sed si non fuerit expeditus soluitur ob mortem uxoris, ex sententia glo. — que reicitur in Regno nostro, *ibid.* n. 21. & 22. Soluitur in Francia ob dationem feudi in dotem, *ibid.* n. 23. Non debetur ab uxore ob mortem viri de feudo, super quo dotes fuerunt a securata, *ibid.* n. 24. fol. 238. Debetur à marito ob mortem uxoris, de feudo sibi legato ab uxore, *ibid.* n. 30.

Releuij actio datur tam contra maritum, quàm contra uxorem possidentem Feuda, pro quibus releuium non fuerit solutum, *ibid.* n. 31. vide in verbo Actio.

Releuium debitum ex feudo dotali, debetur à marito, *ibid.* nu. 32. De Feudo dato pro antefato, non debetur hodie ob mortem femine stante Reg. Pragm. quod femina sunt usufructuarie vita durante, *ibid.* nu. 34. A filia non debetur de feudo sibi dato in dotem à patre ob eius mortem, nullis extantibus masculis, p. 4. q. 12. num. 13. fol. 241. Non debetur à sorore de Feudo sibi in dotem dato ob mortem fratris dotantis, & idem in extraneo, *ibid.* n. 18. fol. 142. An debeat à dotante ob mortem dotatae, distinguitur, *ibid.* n. 20. Non debetur de feudo dotali ab ipso dotante ob mortem dotatae ad se reuerso, quod intellige, nullis extantibus filiis ex femina dotata, *ibid.* n. 21. & intellige *ibid.* n. 27. fol. 143. Non debetur de feudo in dotem dato ab extraneo ob mortem dotatae, & reuerso ad ipsum extraneum, *ibid.* n. 22. f. 142. Debetur de feudo dotali ab hærede feminae dotatae ob eius mortem, *ibid.* n. 24. fol. 243. Non debetur ab hærede dotantis de feudo in dotem dato, in quo ob mortem dotatae, & dotantis successit, *ibid.* n. 29.

n. 29. fol. 243. De Feudo dotali quando, & à quo solui debet, ibid. n. 30. Non debetur ob mortem viri de Feudo super quo dotes fuerunt asscurata cum antefato, ibid. n. 31. ubi aduertat quod dictio illa, haec, vult dicere, nec tandem, &c. & Petr. de Gregor. alleg. p. 8. q. 16. vult dicere, p. 8. q. 16. tit. de iure releuij, num. 4. Soluitur ab hærede, & ubi hæreditario iure succeditur, p. 4. q. 13. n. 5. fol. 245. Quando vnus succedit ad proprietatem, & alter ad vsufructum debet solui ab ipso vsufructuario tanquam possessore e, & fructuum perceptore, p. 4. q. 13. nu. 14. fol. 246. & nu. 15. ibid. & nu. 20. & 21. & nu. 26. fol. 247. & 248. Soluitur in Sicilia de donatione feudi reseruato vsufructu, p. 4. q. 13. nu. 23. fol. 247. An debeatur ob inuestituram de solo castro absque fructibus, p. 4. q. 14. nu. 1. fol. 248. & negatiue concluditur, ibid. n. 2. 3. & seqq. f. 248. Non est soluendum de inuestitura castri, siue vaſſallis, sed tantum fidelitas est pollicenda, p. 4. q. 13. n. 2. fol. 248. fallit n. 7. fol. 249. Non debetur de feudo sterili, & ex quo fructus non percipiuntur, p. 4. q. 14. nu. 3. & 5. fol. 248. Debetur de castro concessio cum seruitijs extimabilibus, vel cū renditis siue præstationibus, ibid. nu. 7. fol. 249. Siue laudimium in Belgio, & Hannonia non debetur ex refutatione, p. 4. q. 15. nu. 5. fol. 251. Non debetur, etiam si feudum deueniret ex contractu, quando contractus celebratur cum immediatè successuro, ibid. nu. 7. fol. 251. Non debetur ubi inuestitura non est opus, ibid. nu. 8. fol. 251. Non debetur, quando in refutatione, vel donatione causa mortis esset impetratus Reius assensus, ibid. nu. 21. fol. 253. Debetur à filio refutato, nulla adhuc extatè fraudis suspicione, quando in inuestitura esset dictum, vt soluat à quacumque persona, in quam feudū transfertur quomodocumque, ibid. num. 32. fol. 255. In Regno Sicilia debetur ex contractibus onerosis, ubi fraudis suspicio viget, ibid. nu. 34. f. 255. Nō debetur ubi viget suspicio fraudis, ibid. nu. 23. fol. 254. Non debetur, quando in refutatione esset impetratus assensus, & idē in donatione causa mortis, ibid. nu. 25. fol.

254. Non debetur à filio de feudo donato causa mortis cū regio assensu ob mortem patris donantis, ibid. nu. 26. fol. 254. An debeatur à refutante ob mortem refutatorij dubitatur, & proponuntur Afflicti, & Freccia sententia, p. 4. q. 16. nu. 1. f. 257. Non debetur ob mortem refutatorij, ex sententia Freccia, ibid. nu. 2. fol. 257. Non debetur, ubi quis venit ad feudum iure reuersionis, p. 4. q. 15. nu. 11. fol. 258. Releuij solutio stricta, & odiosa, p. 4. q. 16. nu. 12. fol. 258. Releuium vt debeatur, debet quis de nouo admitti ad feudum, ex Freccia sententia, ibid. nu. 16. fol. 259. quæ reijcitur, ibid. n. 25. fol. 260. & rationes pro Freccia, ibid. num. 17. fol. 258. Soluitur ob mortem patris, qui vendiderat feudum filio immediatè successuro, & è contra, ibid. n. 41. fol. 262. Releuij fraudandi suspiciones remissiuè, p. 4. q. 17. nu. 9. fol. 264. Releuium non debetur, si tradita non esset possessio feudi refutati, qñ adesset in refutatione constitutum, ibid. n. 11. fol. 264. Vel nisi adesset assensus, ibi. n. 13. Vt debeatur de refutatione facta in infirmitate, dēt refutās esse mortuus ex infirmitate, quæ tenebatur tempore refutationis, non autem ex superuenienti, p. 4. q. 21. nu. 7. 8. & seqq. fol. 274. Quin debeatur, non obstat refutatio absque registratione, p. 4. q. 22. nu. 2. fol. 276. An debeatur, si due essent refutationes, vna tēpore infirmitatis, & registrata intra tempus intra 40. dies altera insanitate, sed non adhuc registrata, & intra 40. dies incretetur refutans, & resoluitur, p. 4. q. 23. nu. 1. 2. 3. & seqq. ad 7. fol. 279. & 280. Tempore Marin. Freccia non fuit solum de feudo donato, reseruato vsufructu, & administratione cum assensu Domini, & ita decisum, p. 4. q. 24. nu. 3. fol. 281. Debetur de feudo refutato reseruato vsufructu post tempora Freccia, ibid. nu. 5. fol. 281. Releuij pars debetur, quando refutatio fuit facta reseruata potestate disponendi de aliqua quantitate super feudo refutato, ibid. nu. 8. fol. 281. & seqq. Releuium non solum per prædecessores debēt solui per nouum successorem, p. 4. q. 25. nu. 1. fol.

1. fol. 282. Non debetur à confedatario ob mortem confedatarij succedens in altera parte feudi per ius adcreſcēdi, p. 4. q. 26. nu. 1. fol. 285. & q. 29. nu. 1. fol. 297. & de ciſſo refertur, ibid. nu. 7. fol. 298. An debeatur de feudo ex pacto, & providentia latiffime, p. 4. q. 26. nu. 2. & ſeqq. fol. 285. & affirmatur n. 44. fol. 288. & nu. 47. fol. 289. Non debetur de feudo ex pacto, ex ſententia Bammacarij, ibid. nu. 24. fol. 287. & ex ſententia Authoris, ibid. nu. 28. & ex ſententia Freccia, ibid. num. 34. fol. 288. Non debetur de feudo, ad quod quis ſucce- dit ex contractu inter viuos, vel radicato inter viuos, ibid. nu. 27. fol. 287. Non de- betur ab illo, qui ex pacto ſucce- dit ad feu- dum, p. 4. q. 26. nu. 41. fol. 289. Debetur de feudo ex pacto, & providentia, ſuadetur contra Bammacar. & Frecciam, ex au- thoritate eiusdem Freccia, & aliorum, ibid. nu. 44. fol. 289. nu. 49. fol. 289. & nu. 50. fol. 290. An debeatur à Pralato ob mor- tē alterius Pralati, p. 4. q. 28. nu. 1. & ſeqq. fol. 293. Debetur ob mortem Pralati de feudo per Eccleſiam poſſeſſo, quando in in- ueſtitura eſſet reſeruatum pactū, quod ſol- ueretur, ibid. nu. 6. fol. 294. Ab Eccleſia poſſidente feudum deberetur, ſi obſtaret legiti- ma preſcriptio, ibid. nu. 9. f. 294. Ceſ- ſat, quādo ceſſat inueſtitura ſucceſſio ut hæ- res, & iuramentum fidelitatis, p. 4. q. 29. nu. 5. fol. 298. Debetur quando pars defecta adcreſcit ex pacto in inueſtitura appoſito, ibid. nu. 6. fol. 298. Debetur ubi ex con- ceſſione alter alteri ſucce- dit in feudo virtute ſubſtitutionis, ibid. nu. 8. fol. 298. Non debetur, quando quis venit ad feudum vir- tute reconſolidationis, ibid. num. 9. fol. 298. Non debetur quando quis venit ad Feudū per ius non decreſcēdi, ibid. nu. 11. fol. 299. An debeatur de feudis planis, & de tabula, p. 4. q. 30. nu. 2. fol. 299. Debetur de feu- dis quaternatis tantum, ibid. nu. 3. fol. 300. & quid in duplicato, ibid. num. 4. fol. 300. Non eſt ſoluendum, quando Feudum, ſiue eius poſſeſſio reperiretur penès tertium, p. 4. q. 32. nu. 1. ad 6. fol. 305. Ut debeatur, debet hæres ſucce- dere in Feudo, non autem in ius ad Feudum, p. 4. q. 32. nu. 4. fol. 304.

Non debetur ab hærede, quando non ipſe, ſed alius percipit fructus, ibid. n. 5. fol. 305. & de ratione, ibid. num. 6. & ſeqq. Debet exigi ab illo tertio Feudi poſſeſſore, qui fru- ctus percipit, non autem ab hærede, qui non percipit, ex ſententia D. Scip. Rouiti, ibid. nu. 7. fol. 305. Non eſt ſoluendū penden- te lite non affectata, ibid. num. 19. fol. 306. Secus autem finita lite, quia ſoluet ſucceſſor declaratus, ibid. nu. 20. fol. 307. Eſt ſol- uendum à vero ſucceſſore, licet poſſeſſio Feu- di exiſtat penès tertium, ſed poſtea poſſeſſor Feudi condemnatur ad reſtituendam quan- titatem ſolutam, caſu quo Feudum penès ip- ſum poſſeſſorem remanſerit, ibid. nu. 21. ubi de ciſſo refertur f. 307. De ſubfeudo qua- ternato, quod alio vocabulo dicitur Feudum quaternatum ſecundum quid an debet ſolui Regi, vel Baroni, latè, p. 4. q. 33. num. 2. & ſeqq. fol. 308. Debetur illi Domino, à quo vaſſallus inueſtituram petit, ibid. nu. 2. fol. 309. & illi Domino, cui iuramentum fide- litatis preſtatur, ibid. nu. 4. fol. 309. De ſubfeudo quaternato à ſubfeudatario ſolui- tur Baroni, & poſtea ob mortem Baronis Fi- ſcus exigit releuium prædictum ab hærede Baronis, & ſic in effectu ſoluitur Regi. ibid. nu. 6. fol. 309. Reſpectu ſubfeudi quater- nati dupliciter conſideratur, p. 4. q. 32. n. 11. fol. 310. De Feudo quaternato ſecundum quid preſtatur aliquando ex actu inter vi- uos vigore conſtit. poſt mortem, p. 4. q. 33. nu. 12. fol. 310. Inductum in hærede ex conſuetudine ob mortem debetur aliquando ex actu inter viuos, vigore conſt. poſt mor- tem, ibid. nu. 13. fol. 210. Duplicatum debetur elapſo tempore conuentionali ad il- lud debendum, p. 5. q. 27. num. 17. fol. 406. Soluitur in multis partibus, vide lit. I. in verbo In, & p. 1. q. 5. per totū, fol. 13. De ſubfeudo quaternato in eo, quod excedit de- cem uncias debent Regi, p. 4. q. 33. nu. 16. fol. 311. In morte Baronis debetur tam reſpectu Feudorum penès ſe retentorum, quam etiam reſpectu Feudorum ſubconceſ- ſorum, & de ciſſo refertur, ibid. nu. 34 & 35. fol. 313. Et inueſtituram petere quis excuſetur, quando vel Dominus non eſſet certus ſucceſſor, niſi lite finita, p. 4. q. 34. nu. 14. fol.

14. fol. 316. An debeat ex prouentibus, siue affictus fide, & diffida venationis, aucupij, vel piscationis distinguitur, p. 4. q. 36. nu. 2. fol. 321. & seqq. affirmatur, ibid. nu. 7 fol. 322. Vel si factio fuerit cum iure fidandi, & diffidandi, ibid. n. 10. fol. 322. & 11. ibid. Non debeatur de Feudo donato ob mortem donantis ante tempus gratia facta Regno nostro, p. 4. q. 37. nu. 4. & 5. ubi decisiones referuntur, fol. 324. Non debeatur de Feudo donato ex causa mortis ante tempus gratia, ex sententia Freccia, & Minadoi, p. 4. q. 27. n. 6. fol. 323. Debetur hodie de Feudo donato filijs ob mortem donantis inter viuos, virtute clausula appositae de anno 1558. p. 4. q. 37. nu. 8. & seqq. & num. 11. Non debetur ab Ecclesia ob mortem donantis, nisi reseruatū tale ius fuerit in assensu, & decisio refertur, ibid. nu. 8. & 15. fol. 124. Debetur ob mortem donantis, non debetur, nisi reseruatū esset in inuestitura, siue assensu, quando donans esset extraneus, & decisio refertur, ibid. n. 11. fol. 325. Debetur ob mortem donantis, si assensus esset inualidus ex sollempnitate extrinseca, etiam quod antea Feudi possessionē habuerit, ibid. nu. 12. fol. 325. Duplicatū an sit stricti iuris, & contra Feudi naturā, p. 5. q. 1. nu. 1. fol. 326. Duplicatū ut subrogatum loco cōcessionis Feudi ut odiosum, ibid. nu. 3. fol. 326. Duplicatum in Regno est gratiosum ex munificentia nostrorum Regum, ibid. nu. 4. fol. 327. & nu. 12. ibidē non sic releuium simplex, quod est odiosum, ibid. nu. 12. Solutū à tertio an possit vassallo non petenti, nec soluenti dubitatur, p. 5. q. 2. nu. 2. & 3. fol. 329. Solutum à Procuratore prodest vassallo non petenti, nec soluenti, ibid. nu. 5. fol. 329. Solutum à negotiorum gestore prodest vassallo, ibid. n. 6. fol. 329. Solutum à tertio non existente in possessione Feudi non expresso, cuius nomine est facta solutio, prodest vassallo, ibid. nu. 10. fol. 329. & nu. 15. fol. 330. nu. 20. fol. 331. limita ibidem nu. 21. Sufficit, ut soluat ad finem, ut pena euitetur, nec refert scire, à quo soluat, & ponderatur consuetudo releuij, ibid. nu. 12. fol. 329. & nu. 17. ibid. fol. 330. Solutum à tertio, non iuuat vassal-

lum si fiat inuito Domino, ibid. nu. 21. fol. 331. Solutū Procuratori Domini, prodest vassallo, ibid. nu. 23. fol. 331. Solutum Procuratori Domini simulanti, prodest vassallo, si Dominus illam ratificauerit, ibid. nu. 24. fol. 331. Duplicatum debetur in locum amissionis Feudi ob non petitam inuestituram intrā tempus, & solutū simplex releuium, p. 5. q. 3. nu. 1. fol. 333. & nu. 18. fol. 335. Duplicatum ut debeat, an requiratur sententia, ibid. nu. 2. fol. 333. Releuij duplicati solutio, quia gratiam continet, ideo odium parere non debet, ibid. num. 28. fol. 337. Releuium duplicatum, quia ex compositione inter Regē, & vassallos debetur, ideo sententiā requirit, ibid. nu. 29. fol. 337. Duplicatū debetur ipso iure, quando in inuestitura esset expressum, ibid. nu. 35. fol. 339. An soluat de Feudo Longobardo in Regno nostro, p. 5. q. 11. nu. 4. fol. 259. Solutum ab uno ex combaronibus diuisim de Feudo inuestitis, prodest omnibus p. 4. q. 12. nu. 8. fol. 261. Duplicatum non debet solui, si vassallus celeri satisfactione moram purgauerit, p. 5. q. 13. nu. 36. fol. 367. Duplicatū non debetur, si est petita in inuestitura intrā annum, licet releuium non soluto, bene tamen actio ad illius interesse datur, p. 5. q. 17. nu. 12. fol. 177. Duplicatum non autem interesse debetur, si vassallus intrā legitimum tempus, nec petijt inuestituram, nec soluerit releuium, ibid. nu. 13. fol. 177. Non debetur de Feudo, ubi viget ius commune feudorum, & sic Longobardorum, p. 5. q. 19. nu. 2. fol. 282. Releuij solutio potest diuidi per Regē p. 5. q. 20. nu. 33. fol. 385. Releuij exigendi onus est fisci, p. 5. q. 23. nu. 23. fol. 293. Oblatio sufficit in Regno nostro, ad euitandam pœnam, ibid. nu. 31. fol. 396. Releuium simplex ubi non debetur, nec duplicatum releuium locum habet, p. 5. q. 34. nu. 3. fol. 397. secus ubi debetur, ibid. num. 8. fol. 398. Releuia duo non debentur, si due mortes interuenissent, et decisiones referuntur, p. 5. q. 25. nu. 5. fol. 399. quia irrationabile, ibid. nu. 17. fol. 401.

Rele-

- Releuium unicum debetur, & si essent mortui plures Barones, vel condomini, ibid. nu. 12. fol. 400.** Vnicum debetur ob mortē duorum Baronum, & si dubium esset in Regno illo, in quo mortui sunt Barones, ibid. nu. 13 fol. 400. Vnicū debetur non deductis oneribus, quando duo releuia eodem anno deberi accidisset, ibid. nu. 18 fol. 401.
- Releuia duo debentur, si post annum acciderit casus debendi aliud, & primum releuium non esset solutum, ibid. nu. 19. fol. 401.** Limita si primum non esset solutum non ex contemptu, nec ex malitia, ibid. nu. 20.
- Releuium etiam soluant Scotti, & soluant ex institutis veterum Regum, & durius est, quā nostro, ut ait Franc. Hotoman. de verb. feudalsibus in verbo releuii; nam cum omnia feuda in illo Regno recognoscebatur ab vno Rege, tunc vassallo mortuo, Rex omnes fructus pradiorum quousque filius vassalli mortui impleset annum vigesimum primum sibi adscribebat, ac pro releuio percipiebat, Hec̄tor Boeth. lib. 17. & Rex interea quoad pupillus impleset annum vigesimum primum suscipit illius curam, quod releuiū Populi illi vocant Vuerdas, prout sic testatur Hotoman. loco pradicto, & hac conferas supra in tract. nostro, p. 1. q. 5.**
- Remissio pœnae facta vni ex correis in solidum obligatis prodest omnibus, p. 5. q. 11. nu. 7. fol. 259.**
- Requisitio Domini, & negatio vassalli requiritur in prescriptione releuij, p. 3. q. 8. n. 16. f. 151. & ibid. nu. 27. f. 152.**
- Res in dubio presumenda est allodialis, non autem Feudalis, p. 1. q. 14. nu. 5. f. 46.** Allodialis non potest recognosci uti feudalis in præiudicium tertij, p. 1. q. 9. nu. 13. fol. 28. Descripta in lista antiqua, & presentata in causa feudali, presumitur feudalis, & refertur decisio pro Barone, p. 1. q. 10. nu. 14. fol. 28. & nu. 18. f. 29. Diuersimodè agitantur ab accidentibus humanis, p. 2. q. 11. nu. 1. fol. 106.
- Reseruatio seruitij non facit presumi rem concessam esse feudalem, p. 5. q. 6. in allegat. incip. in causa nu. 23. fol. 218. vide in verbo Res.**
- Restitutio concessa minori pro pœna inuestiturae non petita an profluat maiori, & consideratur in Feudo Lögobardo, & simultanea inuestitura duobus facta, & distinguitur vide ibi p. 5. q. 19. nu. 1. fol. 282.** Respectu releuij duplicati solutionem non potest considerari in Regno nostro, sed bene circa caducitatem, & non petitam inuestituram, ibid. nu. 4. & 6. f. 282. & à nu. 19. f. 284. Aduersus non petitam inuestituram concedenda est, ibid. nu. 6. fol. 283. Concessa minori possidenti Feudum indiuisum cum maiore prodest maiori, & decisiones referuntur, ibid. nu. 9. fol. 383. Sed negatur ex opinione Rosentalis ibid. num. 13. fol. 284. Concessa minori aduersus indiuiduam canonis solutionem prodest maiori coemphpitate, ibid. nu. 10. f. 283. Explicatur doctrina Rosentalis, ibid. num. 15. fol. 184. Concessa vni, non prodest alteri, quando solutio indiuidua est facta Domini, p. 5. q. 20. nu. 1. fol. 285. Ex capite minoris etatis conceditur minori quatuordecim annis aduersus pœnam caducitatis ob non petitam inuestituram, p. 5. q. 21. nu. 10. fol. 287. & q. 22. num. 2. fol. 390. Est concedenda aduersus non petitam inuestituram, quando pupillus dolosè versatus est in non petendo illam, p. 5. q. 21. nu. 10. fol. 288. Non est petenda ex solo capite minoris etatis, sed etiā ex alia iusta causa, ibid. nu. 17. fol. 288.
- Resignatio beneficij facta à clerico existente sano tempore registrationis, licet mortuo intra tempus prohibitū non presumitur fraudulenta, p. 4. q. 21. nu. 5. fol. 273.** Facta à clerico tempore infirmitatis, & deinde mortuo ex alia superuenienti, non dicitur fraudulenta, ibid. n. 6. f. 273. Facta in infirmitate, & morte ex ea sequuta non valet, p. 4. q. 23. nu. 5. fol. 279.
- Retrouendens Feudum intra annum petendæ inuestiturae tenetur soluere releuium, p. 5. q. 5. nu. 14. & 15. fol. 200.**
- Retentio dominij directi penès Regem est de substantia Feudi, p. 4. q. 7. nu. 10. fol. 224.**
- Reuertenti Feudum quomodo dicatur ob mortē usufructuarij ad proprietarium, p. 4. q. 13. nu. 11. fol. 246.** Reuersionem Feudi refutati ad refutantem considerari non posse probatur, p. 4. q. 16. nu. 35. fol. 261. Reuertenti

uerti Feudum refutatam ad patrem refutatem dupliciter consideratur, & intelligitur de iure, & de facto, ex doctrina Andr. de Ifernina, ibid. nu. 37. fol. 361.

Rex noster Philippus III. expulit Mauros à suis Regnis ob Fidem Catholicam seruandam, p. 5. q. 28. nu. 4. fol. 409. Assentiens subinfeudationi non intelligitur sibi praeiudicare in releuio, p. 4. q. 33. n. 17. fol. 311. Robertus in locum amissionis Feudi ob non petitam inuestituram introduxit ex gratia releuium duplicatum, p. 1. q. 1. nu. 15. fol. 5. Rosentalis doctrina de restitutione concessa minori, ut iuuet maiori procedit in Feudo diuiduo, non autem indiuiduo, p. 5. q. 19. nu. 15. fol. 184.

S

Sacerdoti petenti decimas, non potest opponi compensatio, p. 2. q. 4. num. 2. fol. 79.

Sabaudia in illa an soluatur releuium, p. 1. q. 5. nu. 6. fol. 13. Debetur, & dicitur laudimium, ibid. q. 2. nu. 9. fol. 8. Debetur etiã quando Feudum venditur, ibid. q. 5. num. 6. fol. 13.

Salaria, & mercedes Officialium exigentium introitus feudales sunt deducenda à releuio, p. 1. q. 13. n. 26. fol. 40. ubi ponitur decisio. Dobaneri, & Credēzerij Dobanę Baronalis deducuntur à releuio, ibid. n. 27. ubi decisio ponitur. Capitanei, & familiae Curiae soluitur ex prouētibz iurisdictionis criminalis, p. 4. q. 2. nu. 18. fol. 190.

Satisfactio contractus nō presumitur, nisi probetur, p. 3. q. 6. nu. 3. fol. 143. Realis, & liberatio inducitur ex tempore sunt similes, ibid. nu. 17. fol. 145.

Scientia mortis probanda est concludenter ad finem puniendi duplicato releuio, p. 1. q. 24. nu. 10. fol. 67. Probatur ex quinque sensibus corporeis, ibid. nu. 11. fol. 67. Prescribentis, & prescripti requiritur in prescriptione, p. 2. q. 1. nu. 4. fol. 69. Domini specificè probari debet, ibid. num. 6. fol. 70. Requiritur in solutione releuij, ibid. nu. 8. fol. 70. Et patientia Procuratoris nocet Domino, ibid. nu. 7. fol. 70. Scientia Domini Feudi requiritur praestatione seruitij, ibid. nu. 8. fol. 70.

Secundogenitus non contribuit in releuio, p. 1. q. 7. nu. 4. fol. 20. Habet actionem super fructibus Feudi contra primogenitum, & quemlibet Feudi possessorem pro vita militaria, p. 2. q. 14. nu. 13. fol. 115. & nu. 18. fol. 116. Nullum ius formatū super feudo, sed tantum actionē, ibid. nu. 22. fol. 117. Tenetur soluere releuiū de Feudo sibi à patre legato cum assensu Domini, quicquid in contrarium dixerit Regens Reuenterius, p. 4. q. 10. nu. 11. fol. 233. Succedit in industrijs, siue animalibus non unitis Feudo, p. 4. q. 1. nu. 28. fol. 186. Sed vide Petrum de Gregorium allegatum, ibid. nu. 27.

Senex quanto tempore viuere potest, & à lege est ei taxatum, p. 4. q. 19. num. 6. fol. 271. Dicitur vicinus ad mortem, ibid. num. 7. Praesumitur à lege, quòd viuere possit per quinquennium, sed saltem per annum, ibid. nu. 8. Et quis dicatur remissus, p. 4. q. 20. nu. 3. fol. 272. Equiparatur infirmo, ibidem nu. 1.

Sententia Doctorum Camerarij, & aliorū dicentium paragium successisse loco legitima, debet intelligi de paragio ex allodialibus, p. 2. q. 15. nu. 13. f. 120. & nu. 15. ibid. Gloſa — dicentis releuij actionem esse personalem in rem scriptam, & onus personale habens rem obligatam malè impugnatur à Vinc. de Franch. p. 1. q. 7. num. 17. fol. 21. Franc. de Amicis dicentis, utrumque onus impositum eodem anno, quando alterum est impositum ab homine, alterum à lege, vel consuetudine refertur, p. 2. q. 16. nu. 11. fol. 125. & rejicitur ibid. nu. 13. f. 126. Iacob. Aluarot. dicentis annum ad releuium esse à principio utilem, & deinde continuum fieri, prout etiam Herm. Vult. p. 1. q. 23. nu. 5. fol. 65. ubi aliorum sententia ponitur, ibid. nu. 6. & 7. Afflicti contra Franc. de Ponte probatur super articulo quādo, & quo tempore actio ad releuium nascatur, p. 3. q. 11. nu. 10. fol. 133. & concordantur distinguendo natiuitatem ab exercitio actionis, ibid. nu. 16. ad 19. Marini Freccie, & Franc. de Ponte dissidentium super articulo, an actio ad releuium sit personalis, vel realis concordantur, p. 3. q. 3. num. 15. fol. 173. Iacob. Aluarot. dicentis contra inuestituram non petitam

petitam in termino praescribi spatio triginta annorum, p. 3. q. 8. num. 10. & 11. fol. 150. Doctorum dicentium esse locum caducitatis, nō obstante quod pars canonis fuerit soluta, reijcitur in materia releuū, p. 3. q. 11. n. 57. fol. 167. Octauū Bāmacarij dicentis feuda donata filijs à patribus esse noua, vel antiqua refertur, p. 3. q. 16. num. 5. fol. 181. Andrea de Ifern. dicentis, patrem refutantem succedere filio in Feudo refutato, intelligitur de quolibet refutante, sive patre, sive adgnato, p. 4. q. 16. nu. 39. fol. 261. Afflicti, & Freccia super soluendo releuio ob mortem refutatarij refertur, ibid. nu. 1. & 2. fol. 257. Octauū Bāmacarij dicentis releuium nō deberi de Feudo ex pacto, & prouidentia, p. 4. q. 27. nu. 24. fol. 287. Freccia dicentis non deberi, ibid. nu. 34. fol. 288. Auhoris de eodē, ibid. nu. 28. Bartol. Afflicti, & aliorum dicentium, quod vacante sede, nulla currit praescriptio, nō procedit qñ adest administrator, p. 4. q. 34. n. 19. f. 317. Iacobi Cuiaci de anno decurrendo post interpellationem reijcitur ab Andr. Kohl. p. 5. q. 15. nu. 11. fol. 372. Andr. Kohl. sentientis tempus ad acquisitionem Feudi esse arbitrarium refertur, ibid. num. 12. fol. 378. Ludolph. Scraderi de oblatione inuestiturae in loco tuto, & non suspecto de pesti, est potius de consilio, p. 5. q. 33. nu. 17. fol. 427. Vide in verbo Opinio, Dictum, Doctrina.

Sententia iudicis non requiritur in deuolutione emphyteusis, sed tantū declaratio voluntatis Domini directi, p. 5. q. 3. nu. 3. fol. 333. Requiritur, & quod conuincatur de contumacia, & ponderantur Iura, ibid. n. 6. fol. 334. Non requiritur quando poena imponitur ipso Iure per verbum praesentis temporis, ibid. nu. 7. & 9. Et quod requiratur sententia est magis attendendum, ibid. nu. 8. Non excluditur, quando poena imposita est per verbū futuri temporis, ibid. nu. 9. Ut requiratur, est faciēda interpretatio pro vassallo, ibid. num. 14. fol. 334. & seq. Requiritur ut vassallus soluat duplicatum releuium, ibid. nu. 15. fol. 335. & nu. 31. fol. 338. Requiritur in resolutione contractus, ibid. nu. 16. In amissione Feudi ob non petitam inuestituram, ibid. nu. 18.

In solutione duplicati releuū, ibid. num. 19. fol. 335. & num. 29. fol. 337. Requiritur quando poena imponitur per verbum futuri temporis, ex communi Feudistarum, & Ciuiliarum sententia, ibid. num. 20. fol. 336. In dubio requiritur pro imponenda poena, ibid. nu. 21. Requiritur in priuando Clerico de beneficio, ibid. nu. 23. vide in verbo Clericus. Mitior est eligenda in insingendis poenis, ibid. nu. 27. fol. 337. Declaratoria requiritur in priuatione Feudi ob seruitia non praestita, non autem ipso Iure, ibid. nu. 30. fol. 338. Sententia ubi dicitur, debet intelligi de ferenda, non autem lata, ibid. num. 34. fol. 338. vide in verbo lex. Requiritur in poena duplicati releuū, etiam si vassallus fuerit interpellatus à Domino, ibid. nu. 36. fol. 339. In poena duplicati releuū imponenda non declaratoria, sed priuatiua esse debet, p. 3. q. 4. num. 1. & 4. fol. 339. & 340. idē in amissione feudi, ibid. n. 4. Declaratoria in amissione Feudi dicitur quando poena esset imposita ipso iure, & debet declarare tantum delictum, vel causam priuationis Feudi esse admissam, ibid. nu. 2. fol. 240. Priuatiua dicitur quando quis non est priuatus de Feudo ipso Iure, sed per sententiam, ibid. nu. 3. Declaratoria requiritur quando priuatio Feudi fit ipso Iure, ibid. nu. 4. Sententia, ad hoc ut priuet Dominum feudali dignitate, vel vassallū Feudo debet irrogare poenam ordinariam, non autem extraordinariam, & debet specificare de priuatione Feudalis dignitatis, p. 4. q. 35. nu. 16. fol. 320. ubi refertur deciso.

Seruire, non seruire, & seruire non integrè differunt, p. 3. q. 11. nu. 49. fol. 166. vide in verbo seruitium.

Seruitium feudale debetur pro rata commoditatis perceptae, p. 1. q. 13. nu. 6. fol. 37. Diminuitur pro rata diminutionis, p. 2. q. 5. nu. 41. fol. 87. Non augetur aucto Feudo ex industria vassalli, p. 2. q. 6. num. 3. fol. 89. Indeterminatū augetur, & diminuitur pro rata, ibid. nn. 11. fol. 90. & nu. 13. fol. 91. Semel taxatum in Regno nostro, nec diminuitur, nec augetur aucto, vel diminuto feudo, ibid. nu. 12. fol. 90. & nu. 20. fol. 92. & q. 7. nu. 1. fol. 95. Contrarium verum esse

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

esse defenditur in puncto Iuris, ibid. num. 2. fol. 95. & concordatur Regni obseruatio, ibid. nu. 3. & q. 11. nu. 5. fol. 106. Ad hoc ut praestetur, sufficit ut percipiatur ex Feudo tot fructus quot sufficiunt pro seruitio, p. 2. q. 6. nu. 31. fol. 94. Determinatum, & taxatum augetur aucto Feudo in magna parte, p. 2. q. 7. nu. 1. & 5. fol. 95. Non augetur ob augmentu paruum, siue in parua parte, ibid. nu. 6. fol. 95. Expressum in augmento debetur, ibid. nu. 18. fol. 97. Augetur aucto Feudo ex cursu temporis, p. 2. q. 8. nu. 4. fol. 98. Augetur nulla habita ratione parui, vel magni augmenti, quando augmentum processerit ex cursu temporis, et Dei prouidentia, no autem hominis, ibid. nu. 8. fol. 98. Non augetur coeesso Feudo deuoluto, & aucto per vassallum, quia iuxta taxam antiquam dicitur concessum, si Iure antiqui fuerit concessum, si vero iure Feudi noui, tunc augetur, quia secundum taxam nouam dicitur concessum, p. 2. q. 9. nu. 5. fol. 100. Augetur, si concessio facta fuit cum incremento, p. 2. q. 10. nu. 2. fol. 104. Sed cotrarium firmatur, ibid. n. 3. 4. & 5. f. 104. Etiam si ab initio fuerit taxatum, ibid. n. 4. & 8. Augetur proportionabiliter ad augmentum, ibid. nu. 7. fol. 104. Diminuitur diminuto Feudo, sed pro rata diminutionis Feudi, p. 2. q. 11. nu. 3. fol. 106. & nu. 8. fol. 107. Non praestatur pro illa parte Feudi, quam non possidet vassallus, ibid. nu. 4. fol. 106. Diminuitur ex ordinatione Regis, ibid. nu. 7. fol. 107. Diminui debet diminuto Feudo, defenditur contra Iacob. Ayelli sententiam, ibidem num. 8. fol. 107. & concordantur discordantes sententiae, ibid. nu. 9. Non diminuitur quando detrimentum esset paruum, ibid. num. 10. fol. 107. & nu. 26. fol. 109. Sed diminuitur pro rata diminutionis, quando detrimentum esset magnum, p. 2. q. 11. nu. 11. fol. 107. & nu. 25. fol. 109. & 15. ibid. Non debetur quando Feudum esset peremptu in totum, & tunc est necessaria ordinatio Regis, ibid. nu. 13. fol. 107. & n. 24. & 28. fol. 109. Paruu, vel releuium paruum non diminuitur propter paruam diminutione, p. 2. q. 11. nu. 16. fol. 108. & nu. 17. & q. 12. nu. 2. fol. 110.

Diminuitur pro rata diminutionis factae a Domino, siue parue, siue magna, ibid. nu. 19. fol. 108. Non diminuitur, quando Feudum esset diminutu facto vassalli, ibid. nu. 20. & 22. fol. 108. Diminuitur diminuto Feudo voluntate Dei, vel cursu temporis, ibid. num. 29. fol. 109. Debitum Domino ante omnia deducendum est, nec detrimentu sentire debet, p. 2. q. 15. n. 38. fol. 123. Receptum, arguit releuium esse solutum, p. 3. q. 7. num. 7. & 12. fol. 144. Debet praestari integrum no autem pro parte, p. 3. q. 11. nu. 8. fol. 161. Receptum in parte, efficit ut vassallus non possit toto Feudo priuari, p. 3. q. 11. nu. 39. fol. 165. & num. 59. fol. 167. Oblatum post solutam partem releuij, & acceptatum efficit, ut poena remittatur, ibid. nu. 45. fol. 165. Est praestandum Domino infami, ex sententia nonnullorum, p. 4. q. 35. nu. 8. fol. 319. Non integrum, & nullum differunt, p. 3. q. 11. nu. 49. fol. 166. vide in verbo Seruire. Receptum post poena somissam ex errore, vel ignorantia Domini ignorantis poenam esse commissam, non inducit remissionem poene, p. 5. q. 7. nu. 1. fol. 346. & decisio refertur in adoba, vide supra in verbo adoba, ibid. nu. 2. Receptum a Domino dubitante, an si, vel ne poena fuerit commissa, no inducit remissionem poene, ibid. nu. 5. fol. 347. Receptum post poenam commissam facit praesumi poenam remissa, ibid. n. 7. Receptum post poenam commissam praesumitur ex ignorantia esse receptu, & ex errore, ibid. n. 8. fol. 347. vide in verbo Dominus, Protestatio seruitij, & in verbo Receptio, Inuestitura. Receptum si prauidicat Domino, non prauidicat tertio, p. 5. q. 9. nu. 14. fol. 354. Seruitij reseruatio non facit, praesumi rem concessam esse feudalem, nisi expresse fuerit dictum in Feudu, p. 4. q. 6. in allegat. in causa nu. 23. fol. 218. Praestatio non arguit esse feudalem rem, ex qua percipitur, ibid. n. 45. & decisio refertur num. 46. fol. 222. Vel pensionis Receptio factae per generale Thesaurarium, vel alium regium ministrum prauidicat Domino in duplicato releuij, p. 5. q. 8. n. 20. f. 251. Partis Receptio, adhuc inducit remissionem poene, ibid. nu. 22. Si

I N D E X E O R V M

- præiudicat Domino recipienti post pœnam, non præiudicat tertio, p. 5. q. 9. n. 14. f. 354.*
- Sicilia in illa ultra Pharam præ duplicato releuio soluuntur fructus duorum annorum, p. 1. q. 1. num. 19. fol. 6. Nec deducuntur onera à releuio, p. 1. q. 13. num. 23. fol. 39. vide in verbo In.**
- Sigismundi Loffredi, & aliarum sententia contra Baronem presentantem listam introituum defectiuam referuntur, p. 8. q. 32. num. 14. fol. 423. vide in verbo Sententia Doctorum.**
- Soluens releuium iurat fidelitatem, non autem soluens laudimium, p. 1. q. 11. nu. 9. fol. 30. Partem releuij soluens non est dignus pœna duplicati releuij, p. 3. q. 11. nu. 26. fol. 163. & nu. 28. ibid. Soluens partem releuij dicitur peccasse, sed non ut pœnam amissionis mereatur, p. 3. q. 11. nu. 28. & num. 31. fol. 163. & 164. vide in verbo Vassallus, Filius, Successor, Hæres, Combaro, Emphyteuta.**
- Solutio ab alio facta præ creditore, quando illum liberat, p. 2. q. 3. num. 3. 4. & 5. fol. 77. Mercedis in recognitione dominij remittenda est, nullis recollectis fructibus, p. 2. q. 5. nu. 4. fol. 82. Reddituum primi anni de beneficio debetur iuxta taxam antiquam, si fructus non decreuerint, p. 2. q. 11. nu. 6. fol. 107. Fructuum dicitur fieri deductis oneribus, p. 2. q. 14. nu. 6. fol. 114. Partis non liberat à pœna incursa ob totum non solutum, p. 3. q. 11. nu. 5. fol. 161. Nec impedit, quin pignus totum vendatur, ibid. n. 6. num. 11. Canonis in parte non liberat emphyteutam à tota pœna, elapso tempore, & ita decisum, ibid. nu. 10. & 12. fol. 161. & seq. Partis, inuito creditore, non est solutio, secus autem ipso volente, ibid. num. 15. fol. 162. Nec liberat soluentem, ibid. nu. 38. Partis non sufficit ad euitandam totam pœnam, ibid. nu. 11. fol. 161. vide in verb. Creditor, Particularis, Solutio Releuij. Qui prætendit illam integram esse factam, debet probare, p. 3. q. 12. nu. 6. f. 178. Canonis facta ab alio an profit emphyteute deditatur, p. 5. q. 2. nu. 3. & 8. fol. 329. Facta à non habente ius faciendi illam, prodest ad conseruationem Iuris censualis, ibid. nu. 11. & 17. Facta à negotiorum gestore tenet quando tractatur de conseruando Iure alterius, ibid. nu. 7. fol. 329. Facta à negotiorum gestore nomine emphyteute valina est, ibid. nu. 8. Non refert à quo fiat, quando tractatur de conseruando Iure alterius, sed sufficit, quod facta sit, ibid. num. 9. vide in verbo Emphyteuta, Canon.**
- Solutio duplicati releuij stricta est, & contra Feudi naturam, p. 5. q. 1. fol. 326. Odiosa est, quia subrogata est in locum amissionis Feudi, ibid. nu. 3. In Regno nostro gratiosa est, quia procedit ex munificentia nostrorum Regum, ibid. nu. 4. Licet subrogata in locum amissionis Feudi, tamen non continetur sub regula subrogatorum, ex ratione quia amissio Feudi est odiosa, non sic solutio duplicati releuij, quæ gratiosa est, ibid. num. 15. fol. 328. Est gratiosa, sed simplex releuium odiosum, ibid. nu. 12. fol. 327. vide in verbo Duplicatum releuium.**
- Solutio releuij inducit aditionem hereditatis, & quare, p. 1. q. 9. nu. 2. & 3. f. 25. & 26. Et an in Feudo ex pacto, ibid. nu. 5. fol. 26. Arguit possessionem adeptam, ibidem num. 4. Est extra regulas Feudi, p. 1. q. 6. nu. 3. fol. 16. Est odiosa, ibid. nu. 4. Contra Feudi naturam, ibid. nu. 5. Persona tantum coheret, ibid. nu. 6. & seqq. Quod intellige, ut ibi inferius nu. 11. & 16. ut habeat rem obligatam, & in consequentiam personam. Ab alio facta non liberat vassallum, si Dominus vellet recognosci ab ipso vassallo, p. 2. q. 3. nu. 5. 6. & 7. fol. 77. Ab altero facta, & acceptata à Domino liberat vassallum, ibid. num. 8. fol. 87. Facta ab altero habente mandatum speciale liberat vassallum, ibid. nu. 9. fol. 78. An facienda sit Domino, vel Procuratori eius, p. 2. q. 1. nu. 2. fol. 69. Facienda in anno sterili differri debet in anno uberiori, p. 2. q. 5. nu. 10. fol. 83. & nu. 28. ibid. Est antecedeo ad inuestituram, p. 3. q. 7. n. 8. f. 144. Continetur sub clausula Iuribus Curie apposta in inuestitura, p. 3. q. 10. nu. 1. & 3. fol. 157. Indiuidua est regulariter, sed fit diuidua voluntate Domini, p. 3. q. 11. nu. 3. & 7. fol. 161. Partis releuij cum lapsu temporis an faciat presumi, quod totum releuium sit solutum, p. 3. q. 12. num. 1. fol. 168. ubi late discut-**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

discurritur solutio releuij à quo debet probari, & cui incumbat onus probandi, p. 3. q. 13. nu. 1. & seqq. fol. 169. Sufficit ad probandam qualitatem feudalem, p. 3. q. 17. nu. 3. fol. 183. Est stricti iuris, p. 4. q. 16. nu. 12. fol. 158. Inducta est in heredem, ubi hereditario iure succeditur, p. 4. q. 13. nu. 5. fol. 245. Ut prejudicet Ecclesie, debet specificè dici, quod soluitur pro releuio, & Fiscus specificè dicat, quod recipit pro releuio, p. 4. q. 28. n. 13. fol. 295. Specificata de releuio non praedudicat Ecclesie, si Praelatus protestetur, ibid. nu. 14. fol. 295. In Feudis quaternatis tantum locum habet non autem in planis, & de tabula, p. 4. q. 30. nu. 3. fol. 300. Sufficit pro inuestitura in Regno nostro, p. 1. q. 4. nu. 10. fol. 11. Oblutionem releuij recognoscitur directum dominium, ibid. nu. 1. fol. 10. Multa operatur ex parte Domini inuestientis, & vassalli inuestiti eiusque causa referuntur, p. 1. q. 3. nu. 1. fol. 9. vide in verbo releuii. Facta à tertio an prodest vassallo non petenti, nec soluenti dubitatur, p. 4. q. 2. nu. 2. & 3. fol. 329. Facta à Procuratore, prodest vassallo non petenti, nec soluenti, ibid. n. 5. Facta à negotiorum gestore nomine feudatarij prodest illi, ibid. nu. 6. Facta à tertio non existente in possessione Feudi, non expresso nomine, cuius soluit, prodest vassallo, ibidem nu. 10. Sufficit, quod facta sit, nec refert scire à quo facta sit, ibid. nu. 12. Facta à tertio existente in possessione Feudi prodest vassallo non existenti in possessione Feudi, nec soluenti, reiecta contraria Speculatoris sententia, ibid. nu. 15. & 20. fol. 330. Facta à tertio, non prodest vassallo, si fiat Domino inuito, ibid. nu. 21. fol. 330. Facta Procuratori Domini tenet, & prodest vassallo, ibid. nu. 23. Facta Procuratori simulanti, & non habenti mandatum, prodest vassallo, si Dominus ratificauerit, ibid. nu. 24. fol. 331.

Solutum nomine vestigialis pro emptione serui potest repeti ab emptore conuenio actione redhibitoria, p. 1. q. 7. nu. 15. fol. 21.

Species, illa perempta debitor quantitatis respectu diuersae speciei liberatur, p. 2. q. 5. nu. 7. fol. 82.

Sterilitas in parte fructuum Feudi facit remitti releuium, p. 2. q. 5. nu. 37. fol. 86. vide in verbo Diminutio, Diminuto, Feudo.

Stipulatio collata in tempus, vel euentum parit actionem post existentiam temporis, vel euentus, p. 3. q. 2. nu. 8. fol. 133.

Subiugatio fructuum super fructibus officij, vel fundi, intelligitur facta super fundo ipso, vel officio, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix, nu. 15. fol. 205.

Subfeudatarius, siue Subuassallus deuolute Baronia de nouo concessa, si subfeudatarij fuerint de nouo notati in cedulario Baronis, tenentur ipsi soluere releuium Regi, non autem Baroni, p. 4. q. 4. nu. 8. fol. 197. An teneatur soluere releuium Regi, vel Baroni, & distinguitur de subfeudo simplici, vel de quaternato, p. 4. q. 33. nu. 2. fol. 309. Et petere tenetur inuestitura de Feudo simplici à Barone subconcedente, ibid. sub nu. 3. Et debet soluere releuium illi Domino, cui iuramentum fidelitatis praestet, & sic Baroni, ibid. nu. 4. Et soluit Baroni, ob cuius mortem deinde Rex exigit ab herede Baronis, ibid. nu. 6. & clarius nu. 16. fol. 311. Et soluit Baroni de subfeudo quaternato, quod declaratur, ibid. nu. 8. fol. 309. & nu. 12. & 14. fol. 310. & 311. Sed verius ut soluat Regi, secundum opinionem nonnullorum, ibid. nu. 9. fol. 310. Et concordantur super hoc discordantium sententiae ex noua distinctione, & duplici consideratione releuij, ibid. nu. 10. fol. 310. Et soluet de subfeudo quaternato pro noua inuestitura ob assignationem possessionis releuium Baroni, quod autem excedit decem uncias soluat Regi, ibid. num. 16. fol. 311. Tenetur seruire Domino subinfeudanti, non autem Regi, ibid. num. 27. & seqq. fol. 312. Sed Domino mediato, & sic primo Domino tenetur in subsidium seruire, ibid. nu. 28. fol. 312. Et tenetur seruire Baroni, etiam si necessitas urgeret tam Dominum, quam Baronem, ibid. nu. 28. Non tamen tenetur seruire Baroni subinfeudanti respectu alterius Feudi, quod tenet ab altero Domino, sed respectu Feudi, quod fluxit ab ipso Domino, ibid. nu. 3. Et ob subfeudum quaternatum secundum quid tenetur seruire Baroni, ex sententia aliquorum Doctorum, ibid. num. 31.

I N D E X E O R V M

- f. 213. Sed verior est sententia, ut teneatur seruire Regi, ibid. nu. 32. Et tenetur seruire Baroni, quando ex priuilegio Baro haberet, ibid. nu. 33. Respectu Feudi, siue terre planæ, siue attenasiæ, prestare tenetur seruitium Baroni, ex recepta obseruantia, ibid. n. 34. Et an teneatur soluere duplicatum releuium ob non petitam inuestitura à Barone, ibid. nu. 37.*
- Substantia releuij fuit cognita de iure Digestorū sub nomine introitus, p. 1. q. 2. n. 5. f. 7.*
- Subsidium charitatiuum debetur absque deductione pensionis, p. 1. q. 13. n. 18. f. 38.*
- Substitutus in casu mortis, admittitur in casu mortis ciuilib, p. 1. q. 16. n. 3. f. 49.*
- Subuentio debetur Baroni à vassallis pro oneribus feudi, et proprijs, p. 3. q. 14. n. 1. f. 174. Non debetur Baroni soluēti releuium, ibid. nu. 2. & nu. 6. fol. 174. Debetur Imperatori suscipienti coronam Imperij, ibidem num. 3. Debetur Domino facienti filium Militem, ibid. nu. 4. Debetur Pralato Feudatario, pro sua consecratione, ibid. nu. 5. Non debetur nisi in casibus expressis, ibid. nu. 8. Pro releuio debenda fuit ommissa per constit. quamplurimum, ibid. n. 9. Debetur etiam si Feudum fuisset concessum sub annuo canone in emphiteusim, & refertur decisio, ibid. n. 11. f. 175. Debetur Baroni ementi terram, pendente adhuc pacto de retrouendendo, ibid. n. 12. Debetur etiam si venditio esset limitata, ibid. sub nu. 12. Debetur Baroni pro maritanda sorore, non obstante, quod soror aliundè dotē haberet, ibid. n. 13. Denegatur Baroni in Feudo empto post mortem patris pro maritanda sorore nata ex patre ementis, ibid. nu. 14. Non debetur pro sorore, cui dos à patre fuerit relicta, ibid. n. 15. Sed contrarium est verius ut debeatur, & decisio refertur, ibid. n. 16. & 17. Debetur pro monacanda filia, vel sorore tempore consecrationis, ibid. n. 18. & 21. f. 176. Debetur tempore nubilis ætatis, ibid. n. 28. Taxatur pro maritaggio, ut sit medietas adobe, ibid. nu. 19. fol. 176. Pro monachagio medietas medietatis, ibid. sub n. 19. Debetur tam pro maritanda prima filia, vel prima sorore, quam etiam pro secunda, ibid. n. 20. & nu. 31. fol. 177.*
- Debetur auo paterno pro maritanda nepote, in casu, quo ipse teneretur maritare, ibidem n. 22. Non debetur auo materno dotanti nepotem ex filia ibid. n. 23. f. 176. Debetur matri in casu quo tenetur ipsa dotare filiam, ibid. n. 25. Debetur auo paterno inopi, ob dotē neptis, ibid. n. 26. Debetur Baroni pro maritanda filia spuria, ibid. nu. 29. quod limitatur quando haberet aliundè ut se dotaret, ibid. n. 30. f. 177. Debetur pro maritanda filia vidua, que alias dotem habuit, & deperdidit, ibid. n. 31. & 32. ubi decisio refertur. Secus autem si culpa sua deperdidisset dotē, ibid. n. 33. Vel si dotē posset repetere ab hæredibus viri, ibid. n. 34. Debetur pro emenda unica tantum terra, ibid. n. 36. Nō debetur si vassallus vellet emere unicam iurisdictionem, ibid. nu. 37. De qua materia subuentionis, ibid. remissiuè nu. 35. Vna debetur, & si duo casus petenda subuentionis eodē anno euenissent, p. 5. q. 25. n. 16. fol. 401.*
- Sufficit offerre releuiū, quia onus est fisci illud exigere, p. 1. q. 12. n. 15. fol. 33.*
- Super dictio constituit hypothecam, non autem transfert dominium, p. 4. q. 6. in alleg. incip. In causa num. 23. fol. 218. vide in verbo Dictio.*
- Suspicio eius materia in fraudando releuio remissiuè, p. 4. q. 17. n. 9. f. 264. Fraudandi releuium in refutatione nouiter expenditur, & ponderatur, p. 4. q. 18. n. 24. f. 268. Tempore registrationis non facit fraudulentam refutationē, ibid. q. 22. n. 12. f. 277. Mortis durat vsque ad 40. dies ibid. q. 23. n. 8. f. 280. Infirmitatis non est legitima causa fraudandi refutationem, ibid. nu. 6. Pestis fuit in Regno Neapolitano in anno 1624. & 1625. p. 5. q. 33. nu. 1. f. 425.*
- Successio patris respectu filij mortui, dicitur etiam iure hæreditario deuenire, p. 3. q. 16. n. 10. & 11. f. 181. Habet oculos infra non autem superius, p. 4. q. 16. n. 6. f. 257. In Feudo ex pacto, & prouidentia, quomodo reguletur, vide in verbo Successor. Feudi ex pacto, & prouidentia differt à successione Feudi hæreditarij, p. 4. q. 26. n. 35. fol. 288. Feudi ex pacto, & prouidentia debet*

debet considerari in solutione releuii, *ibid.* nu. 49. Quia differt ab hereditaria successione, ideo releuium non includit, *ibidem* num. 39.

Successor, & Succedens non immixtus realiter in Feudum, non soluit releuium, p. 1. q. 7. n. 8. f. 20. & n. 26. & n. 28. f. 23. In Feudo iure hereditario ob mortem possidentis, soluet releuium regulariter, par. 1. q. 8. nu. 1. & 3. fol. 24. & 25. In Feudo ex contractu non soluit releuium, nisi contractus esset fraudulentus, *ibid.* num. 2. f. 24. Intra annum petendo inuestituram, offerendo fidelitatem, & depositum faciendo de releuio, euitat poenam duplicati releuii, p. 1. q. 12. n. 4. f. 32. & notatur ibi Afflict. n. 5. fol. 32. In Feudo admittitur ad probandum releuium esse solutum, non obstante, quod instrumentum receptionis esset amissum p. 1. q. 15. n. 5. fol. 48. In Feudo Longobardo, an soluat releuium, dubitatur, p. 1. q. 17. n. 2. f. 51. Distinguitur non deberi ex sententia Octauii Bammac. *ibidem* n. 4. fol. 52. Affirmatur solui debere si esset quaternatum, *ibid.* n. 5. Extraneus in Feudo soluit releuium, p. 1. q. 19. nu. 9. fol. 56. vide in verbo Extraneus. Non negando rem feudalem, quae à Domino possidetur, non est immittendus in eius possessionem, ideo nec releuium soluet, p. 3. q. 5. nu. 3. fol. 141. Negans rem esse feudalem, sed allodiam profitens non est immittendus, nec releuium soluere debet, p. 3. q. 5. nu. 4. fol. 141. Non potest dici inuestitus de Feudo ob mortem ultimi possessoris non habentis successorem legitimum, p. 4. q. 9. nu. 5 fol. 228. Inuestiti de Feudo recasuro, non adhuc adepti possessione, non tenentur soluere releuium ob solam inuestituram sine possessione, p. 4. q. 9. nu. 7. fol. 228. Nouus in Feudo an teneatur soluere releuia non soluta per suos praedecessores dubitatur, p. 4. q. 2. nu. 1. fol. 282. Non tenentur soluere census praeteritos, quod intellige in emphyteuta Republica, secus autem priuati, *ibid.* nu. 3. fol. 283. Tenentur soluere releuia non soluta per suos praedecessores, *ibid.* nu. 4. Tenentur soluere laudimia praeterita non soluta, *ibid.* nu. 5. Tenentur soluere seruitia praeterita

non praestita per suos praedecessores, *ibid.* nu. 10. Et an teneatur soluere canonem tributa, decimas, ceteraq; onera non soluta remissive, *ibid.* nu. 11. Succesor in parte altera Feudi per ius adcrendi non tenetur soluere releuium ob mortem feudatarij, p. 4. quaest. 26. num. 1. fol. 285. & par. 4. quaest. 29. num. 1. fol. 297. vide infra. In feudo ex pacto, et prouidentia an teneatur soluere releuium, *ibid.* nu. 2. fol. 285. & refertur, quod non tenetur, ex sententia Octauii Bammacarij, *ibid.* nu. 24. Ex sententia Freccia, *ibid.* nu. 47. fol. 259. & affirmatur, quod tenetur soluere, *ibid.* num. 50. fol. 290. vide in verbo Releuium, Sententia Doctorum, Solutio, Releuij vide infra. Succesor in Feudo ex pacto, & prouidentia dicitur se referre ut membrum ad caput, p. 4. q. 26. nu. 3. f. 285. Vti riuulus ad fontem, *ibid.* nu. 4. Vti causatum ad causam, siue principium, *ibid.* num. 5. f. 286. In sinu primi acquirentis dicitur fuisse, *ibid.* nu. 6. In petlore, & lumbis primi acquirentis dicitur extasse, *ibid.* nu. 7. Respicit primū acquirentem, etiam si per mille manus transiret, *ibid.* nu. 8. & 10. Semper ad primum acquirentem venit oculus, in quibus fert illū, *ibid.* nu. 9. In ueneratione habet primum acquirentem, *ibid.* nu. 10. Debet habere sanguinem primi acquirentis, quinimo purissimum, *ibid.* num. 11. Dicitur venire ad Feudum ex tunc, non autem ex nunc, *ibid.* nu. 12. Dicitur succedere ex vi concessionis, ex vi contractus, siue stipulationis, *ibid.* nu. 13. Dicitur succedere ex forma pacti uirtute prima inuestitura, *ibid.* n. 14. Dicitur succedere ex propria uocatione, *ibidem* nu. 15. Dicitur venire proprio Marte, & nō alio, sed Iure proprio, *ibid.* nu. 16. Eius ius est radicatum in prima inuestitura, *ibid.* nu. 17. Erat uelatum, & per mortem ultimi morientis discopertum, ac si nunquam uelatum fuisset, *ibid.* nu. 18. Dicitur haeres feudalis, & ideo releuium soluere debet contra sententiam Bammacarij, cui respondetur, p. 4. q. 26. nu. 44. fol. 289. & nu. 46. vide in verbo Sententia, Releuium, Solutio. Dicitur haeres feudalis respectu primi acquirentis, *ibid.* num. 46. Et demum quod teneatur soluere

Soluere releuium, concluditur ex auctoritate Freccie sibi contrarij, ibid. nu. 50. Succedens ad Feudum ex contractu facto, vel radicato inter viuos, non debet soluere releuium, p. 4. q. 26. nu. 27. fol. 288. Ad Feudum ex pacto, & prouidentia non tenetur ad releuia, quia non succedit ut haeres, ibid. n. 39. Succedens per ius adcrefcendi, an debeat soluere releuium ob mortem confu- datarij, dubitatur p. 4. q. 29. nu. 1. fol. 297. Non tenetur soluere, quia dicitur succedere testatori per ius adcrefcendi, non autem ultimo morienti, iure hereditario, ibid. n. 2. Non tenetur petere inuestituram, nec fide- litatem iurare, ibid. nu. 3. fol. 298. & decisio refertur, ibid. n. 7. Succedens per ius non decrefcendi in feudo non tenetur soluere releuium, ibid. num. 11. fol. 299. In feudo plano, & de tabula non tenetur soluere releuium, p. 4. q. 30. n. 2. fol. 299. Successor in feudo antequam sibi intestetur, suè in sui caput faciat describi terra, quæ esset camera reseruata ab hospitij militum, solet soluere medietatem releuij, etiam intra annum adhuc non expedita inuestitura, p. 5. quæst. 9. num. 2. fol. 352. Nouus non tenetur ad aliud releuium, si ante annum elapsum fuisset solutum alterum releuium, p. 5. q. 25. nu. 14. fol. 400. Existens in possessione feudi debet soluere releuium a die mortis, licet hereditatem non adierit, p. 1. q. 29. n. 11. fol. 414. Successor in feudo ex pacto, & prouidentia soluit releuium, p. 1. q. 30. nu. 1. fol. 416. Debet esse haeres primi acquirentis, ibid. n. 6. Successori in feudo ex pacto, & prouidentia simplici, currit tempus petenda inuestitura à die mortis ultimi possessoris, & de ratione ibid. n. 2. & 3. Sed verius ut à die scientie mortis, & habilitatis ad succedendum in illud. ibid. n. 4. vide per totum questionem, & in verbo Tempus.

T

T Apeti ius in Regno nostro antiquissimum est, per consuetudinem introductum & approbatum per ritum Reg. Cam. Sum. p. 1. q. 1. n. 24. fol. 6. Quantitas iuris tapeti quam sit in Regno nostro ponitur, & debetur Magno Camerario, ibid. num. 25.

Vnde fuit dictum, & quid sit, ibid. sub n. 25. In Harmonia etiam est introductum ibid. n. 26. Et in Belgio ibid. Tarda promptitudo non facit admittere vassallum ad purgationem mora, par. 5. q. 13. nu. 38. fol. 367. Taxa seruitij feudalis duplici modo consideratur, p. 2. q. 6. n. 10. fol. 90. vide infra verbo Taxatio. Taxatio, In taxatione releuij aliquando coaceruantur fructus trium annorum precedentium, & taxatur medietas tertiae partis, quod intellige, prout habes, p. 1. q. 18. nu. 4. fol. 54. In taxatione considerantur annus naturalis, suè legalis, p. 1. q. 21. n. 4. fol. 59. Seruitij feudalis duplici modo consideratur, nam quodam est seruitium ex feudo, quod unica vice fuit determinatum. Et quodam est seruitium ex feudo, quod recipit taxationem ex quantitate fructuum, qui percipiuntur, p. 2. q. 6. sub n. 9. 10. & 13. fol. 90. Seruitij feudalis augetur, & diminuitur, augetis, vel diminutis fructibus, ibidem n. 11. Semel facta in Regno nostro, non augetur, nec diminuitur, & ratio redditur, & declaratur, ibid. n. 12. & p. 2. q. 10. n. 5. fol. 106. Fuit facta in releuio in parte fructuum, non autem in numero, ibid. n. 15. fol. 91. Modus taxationis releuij, quando feudum augetur, vel diminuitur, refertur, quod sit iniquus, & tollitur, ibid. n. 28. 29. & 30. fol. 93. & 94. Taxandi modus in releuio quando fructus augetur aucto feudo pro medietate valoris feudi, vel diminuto respectu valoris feudi defenditur ab iniquitate, ut supra, & redditur consonum naturali equitati, ibid. n. 30. fol. 94. & vide in d. q. 6 multa de releuio taxando. In taxatione releuij annus quomodo sit accipiendus, & de quanto spatio sit mensurandus, & de modo legendi Andream de Ifernica, p. 2. q. 5. n. 5. fol. 82. vide in verbo Andreas, Annus, & Fructus. Releuij taxatio in feudo nouo regulatur à registris, ibid. n. 21. Diuerso modo taxatur in feudo antiquo, nam taxatur capta informatione, & habito respectu ad valorem, ibid. n. 22. In taxatione releuij ponitur communis obseruantia in Regni nostri, & refertur ibidem n. 25. & p. 2.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

¶ par. 2. q. 13. n. 7. fol. 111. Medietas fructuum fuit taxata gratia demonstranda quantitatis, & debetur etiam nullis perceptis fructibus, ibid. n. 32. Taxa antiqua attenditur in solutione reddituum primi anni de beneficio, etiam si fructus decreuerint, vel aucti fuerit, p. 2. q. 10. n. 6. fol. 106 Taxata fuit medietas fructuum pro releuio à Reg. Cam. Sum. iuxta valorem tempore recollectionis, nō autem pendentia fructuum, nulla habita ratione expensarum in recollectione factarum, nec habita ratione de alijs temporibus, p. 2. q. 13. n. 3. fol. 111. In taxatione fructuum pro releuio, non attenditur tempus venditionis, suē quo reconditi sunt, ibid. n. 5. Vt taxetur pretium fructuum, capitur informatio per tres annos precedētes de valore in area, vel vindemia in torculari, vel pressura in tapeto, ibidem nu. 6. Vide in verbo Annus, Liquidatio, Medietas, Pretium, Valor.

Taxatiua tantum non debet poni in lista introituum presentata Regi pro releuio, sed debent apponi alia clausula, puta saluo iure addendi, si qua &c. vel alia preseruatua, p. 5. q. 32. nu. 19. fol. 424. Includit casus expressos, alios autem excludit, par. 4. q. 26. fol. 287.

Tempus petende inuestiturae in feudo ex pacto, & prouidentia ponitur remissuē, p. 4. q. 26. n. 51. fol. 290. vide infra. Idem tempus attenditur in liquidatione paragij, & legitime, par. 2. quest. 15. n. 10. fol. 119. Purganda mora quantum esse debeat, variant Doctores, sed vide p. 5. q. 14. n. 1. & seq. fol. 368. Arbitrarium est, ex causis, quod suadetur ex sententia permulctorum, ibid. n. 14. fol. 170. Nō debet iudicis arbitrium excedere sex menses, ibidem n. 15. In Regno nostro arbitrarium est, & non circumscribitur ex causis, & personis, & competit restitutio aduersus lapsum ex clausula generali, ibid. n. 17. Purganda mora non currit post interpellationem, ex sententia Cuiacij, p. 5. q. 15. n. 9. fol. 372. Petenda inuestiturae, quia à lege est inductum, prorogari non potest, ex sententia nonnullorum Doctorum, p. 5. q. 27. n. 2. fol. 405. Prorogari potest à Dño sine consensu vassalli,

ex sententia aliorum, & rationes afferuntur, ibid. n. 3. & 6. Prorogari potest accedente consensu Domini, & vassalli, ibid. n. 4. & de ratione n. 5. fol. 405. Petenda inuestiturae an currat legitime impedito, p. 5. q. 26. n. 1. fol. 402. Currit legitime impedito, sed restitutio conceditur, ibidem n. 2. & num. seqq. Petenda inuestitura non purgatur, secus autem releuij soluendi, quod prorogatur, ibi. n. 8. fol. 406. Regulariter non potest diminui. ibid. n. 9. Maxime, inuito vassallo, nisi ex iusta causa, ibid. n. 10 & 11. Concessum ad fauorem alicuius, non potest ab illo auferri sine iusta causa, ibid. n. 12. Concessum vassallo ad soluendum releuium, non potest diminui à Dño, ibid. n. 13. Petenda inuestiturae, potest minui si adesset lex in contrarium, ibidem n. 15. Vel de voluntate vassalli, & sic etiam in duplicato releuio, ibid. n. 16. Vel ex consuetudine loci, idem in soluendo releuium, ibid. n. 21. fol. 407. Potest minui per vassallum soluendo anticipatē Domino, ibid. n. 24. Petenda inuestiturae, an currat à die mortis, vel scientiae mortis, ad finem euitandi duplicatum releuium, par. 5. q. 28. num. 5. fol. 409. Et currere à die scientiae mortis, ut euitetur releuium duplicatum, ibid. n. 10. & 13. Indistinctē ex obseruantia Regni nostri in omnibus feudis currit à die mortis, p. 5. q. 29. num. 2. fol. 413. In Feudo hereditario, an à die mortis, vel adite hereditatis, distinguitur ibid. nu. 4. Currit in feudo hereditario à die adite hereditatis, & de ratione, ibidem n. 6. & 7. Vel saltem à die immixtionis in hereditate, ibid. n. 8. Et quid in feudo ex pacto, ibid. n. 12. fol. 413. In feudo ex pacto habente vim hereditarij, vel in feudo mixto, debet currere tempus petenda inuestiturae, non solum à die adeptae possessionis, sed scientiae mortis, ibid. n. 16. fol. 414. Petenda inuestiturae in feudo ex pacto, currit à die scientiae mortis vassalli, & scientiae habilitatis ad succedendum in illo, p. 5. q. 30. n. 4. 7. & 8. fol. 416. Adite hereditatis non est spectandum in feudo ex pacto, & prouidentia, ad finem, ut currat succedenti ad petendam inuestituram, ibid. n. 5. Petenda

- de inuestitura currit, hereditate iacente, quando successor potest habere feudum citra nomen heredis, ibid. n. 8. In feudo ex patre currit à die, quo successor gerit se pro herede respectu illius feudi, ex sententia aliorum, ibid. n. 9. Sed secundum sententiam aliorum currit succedenti à die adeptæ possessionis feudi prædicti, nulla habita ratione hereditatis, ibidem n. 10. & 11. fol. 417. Pendentia litis super solutione canonis computatur in triennio, p. 3. q. 9. n. 13. fol. 155. vide in verbo Impeditus, Impedimenta, Pœna, Purgatio, Mora. Successor, Vassallus, de tempore refutationis, vide in sequenti in verbo Temporis.*
- Temporis lapsus facit præsumi releuim esse solutum, p. 3. q. 11. fol. 161. Spatium quantum debeat intercedere à die refutationis, usq; ad mortem propter fraudem releuij, par. 4. q. 19. n. 1. fol. 270. qui numerus stat falso nam positus est 207. corrige 270. A die refutationis ad mortem, variè consideratur, ibid. n. 5. Et ex vario morborum genere arbitrium esse ostenditur, ibid. n. 4 & seqq. Quid in infirmo, sene, vulnerato, & alijs, ibid. à n. 6. & seqq. Alij prope mortem, secundum sententiam Franc. de Ponte, ibid. n. 2. & 9. Alij viginti dierum, alij quatragesima, ibid. n. 4. & 14. vide in verbo Refutatio, Fraus, Tempus, Infirmus, & Senex.**
- Tempore pendente ad redimendum, an currat tempus petendæ inuestitura, remissiuè, p. 4. q. 31. n. 15. fol. 302. vide in verbo Hæres, Reemens, Retrouèdens. A tempore Freccia soluitur releuim de refutatione facta, reseruato usufructu, p. 4. q. 24. n. 5. f. 281.**
- Tempora tria considerantur in recollectione fructuum, p. 2. q. 13. n. 2. fol. 111.**
- Territorium, Feudali territorio non affectato, & terratico non exacto, sed tantum nonnullis perceptis fructibus, releuim fuit liquidatum de fructibus perceptis, nulla habita ratione expensarum in cultura, non autem de terratico non percepto, & decisio refertur, p. 2. q. 13. nu. 112. vide in verbo Fructus.**
- Terminus legalis numquam fit peremptorius, p. 5. q. 26. n. 7. fol. 403. vide in verbo Tèpus**
- Tertius successor tenetur suam tantum petere inuestituram, non autem suorum prædecessorum nõ petentium, & per consequens unicum soluere releuim, p. 5. q. 25. n. 7. f. 400. vide in verbo Successor, Hæres.**
- Testator, Testantis duplex est patrimonium allodialè, & paganicum, siue feudale, p. 1. q. 19. n. 5. fol. 55. In utroq; patrimonio testatur diuerso modo, ibid. n. 6.**
- Textus in cap. 1. quib. mod. feud. amitt. declaratur, p. 3. q. 11. n. 19. fol. 162. In cap. 1. vers. strenuus, ponderatur, ibidem n. 30. qui numerus stat falso positus 39. In l. si cui fundus, ff. de condit. & demonstration. consideratur in materia releuij, ibi. n. 54. f. 166. In l. penult. C. de his, quib. ut indignis, non procedit in pœnalibus, & odiosis, sed rejicitur in hac materia releuij, ibid. n. 56. In l. penult. S. fin. ff. de leg. 3. ponderatur in materia Feudi legati, p. 4. q. 10. n. 23. f. 232. In l. cum seruus, ff. de verb. obligat. ponderatur in materia solutionis releuij ab altero facta, p. 5. q. 2. n. 20. fol. 339. In cap. 1. S. ad hoc hic finitur lex, ponderatur in tempore purganda mora, p. 5. q. 15. n. 4. f. 371. In l. cum quidam, S. fiscus, ff. de usuris, procedit in contractibus simplicibus, non autem in quibus apposta pœna, p. 5. q. 16. n. 11. fol. 374. In cap. 1. quo temp. miles & in cap. 1. de capitul. Corrad. ponderantur pro vassallo, ut tantum teneatur petere inuestituram, non autem obtinere, p. 5. q. 23. n. 18. fol. 294. Verba const. post mortem, usq; ibi volumus numerari, ponderantur pro vassallo, ut tantum teneatur denunciare, ibid. n. 22. In cap. si quis per triginta, an procedat si seruitium feudale fuerit præstitum Procuratori, Castaldo, vel Aerario Domini, p. 3. q. 1. n. 3. fol. 79. vide in verbo Intellectus.**
- Tributum soluitur deductis oneribus, par. 1. q. 13. n. 5. fol. 36. vide in verbo Onera.**
- Tribunalia Regni nostri semper solent admittere emphyteutam ad purgationem mora, par. 5. q. 13. n. 17. fol. 365. vide in verbo Mora.**
- Triginta anni sufficiunt ad præscribendum seruitium feudale contra Dominum, par. 3. q. 8. num. 9. fol. 150. Quod sufficiant ad præ-**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

praescribendum tempus inuestiturae non petenda, ex sententia Aluarosi refertur ibid. n. 10. vide in verbo Actio, Releuium, Praescriptio. Tempus.

V

VAlor Feudi an sit attendendus, et quando in solutione releuij, par. 2. q. 6. n. 1. f. 89. vide in verbo Releuium, Augmentu, Diminutio.

Valcutinarius quis dicatur, relinquatur arbitrio Iudicis, p. 4. q. 18. num. 11. fol. 266. Et quisnam proprie dicatur, ponitur ex sententia Menoch. & varia eius genera ponuntur, ibid. n. 12. Cum vita discrimine quisnam dicatur, ibid. n. 13. vide in verbo Infirmus, Reconvalescens, Regula, Refutatio.

Vassallus non possidens feudum, non tenetur soluere releuium, par. 1. q. 7. nu. 27. fol. 23. Et quod teneatur tantum petere inuestituram, & fidelitatem praestare intra annum, ponderatur tex. in c. 1. de cap. Corrad. p. 1. q. 12. n. 6. fol. 32. Petens inuestituram, & non soluens releuium, tenetur fisco ad interesse releuij, ibid. n. 17. fol. 34. Et Dominus non debent iudicari ad imparia, p. 1. q. 15. n. 8. fol. 48. Sciens mortem praedecessoris, rem esse feudalem, & se esse filium, vel successorem, & non petens intra annum, tenetur soluere duplicatum releuium elapso tempore, p. 1. q. 22. n. 18. fol. 64. Intra annum petenda inuestitura excusatur a seruitijs feudalibus, p. 2. q. 16. n. 4. fol. 125. Fallit quando nihil pro inuestitura soluit, quia tenetur, ibid. n. 5. Et Dominus sunt correlatiui, p. 3. q. 7. num. 3. fol. 146. Negans praestare seruitia per triginta annos, consequitur libertatem ab illis, ibid. n. 13. fol. 148. Potest per dictum spacium praescribere libertatem a seruitijs feudalibus p. 3. q. 8. n. 6. fol. 150. vide in verbo triginta. Semper praesumitur esse promptus ad praestandum seruitium feudale, ibid. n. 28. fol. 149. Praestans seruitium diminutum non debet puniri, ut infidelis, par. 3. q. 11. n. 31. fol. 164. Incipiens obedire Domino praesumitur quod in residuo seruiet, nisi impeditus, ibid. n. 33. Soluens partem releuij dicitur minus deliquisse, quam qui to-

tum non praestitit ibid. n. 36. Soluens partem releuij, vel seruitij, & adhuc condemnatus ad penam, vel duplicatum releuium, potest se tueri exceptione contra Dominum, ibidem n. 41. fol. 165. vide in verbo Fidei. Transgens super solutione releuij, non dicitur confessus se dignum pena duplicati releuij, ibid. n. 48. Nec dicitur confessus se submiserit beneplacito Domini, ibid. n. 49. fol. 166. Vniuersitatis, Collegij, vel Ecclesiae, tenetur tantum seruire Sindico, Acconomo, vel Reftori, p. 4. q. 27. n. 2. fol. 291. Non dicitur vassallus singulorum de Vniuersitate, sed Vniuersitatis, ibid. n. 2. vide in verbo Vniuersitas. Non tenetur petere inuestituram, quando Dominus impeditur exercere iura Dominica, par. 4. q. 32. n. 10. fol. 305. Excusatur a petitione inuestiturae, quando Dominus non esset certus, ut quia contenderet cum alio, ibid. num. 11. Lite pendente super feudo non tenetur petere inuestituram intra annum, ibid. n. 12. fol. 306. De iure Saxonico tenetur petere inuestituram, quando possessio esset penes alterum, sic etiam in Alemania, ibid. n. 13. Non excusatur a petitione inuestiturae, quando culpa sua possessionem amisisset, vel esset penes alterum, ibid. n. 14. Secus autem quando non culpa sua possessio est penes tertium, p. 5. q. 24. n. 1. fol. 396. vide infra. Non excusatur, quando Dominus offerret possessionem vassallo, ibid. nu. 15. Excusatur petere inuestituram, quando impeditus, ibid. n. 16. Non excusatur si ipse procurasset quod possessio feudi esset penes tertium, ibid. n. 17. Vel si possit recuperare possessionem feudi existentem penes tertium, & neglexerit illam recuperare, ibid. n. 18. Non tenetur petere inuestituram pendente lite inter successores super feudo, dumodo lis non fuerit affectata, ibid. nu. 19. fol. 307. Lite finita, vassallus declaratus successor tenetur petere inuestituram, & soluet releuium, ibid. nu. 20. vide in verbo Possessor. Excusatur a petitione inuestiturae, & solutione releuij pendente electione Domini, p. 4. q. 34. nu. 10. fol. 316. Vel quando Dominus non esset certus, vel legitimus haeres non esset, ibid. nu. 12. Non excusatur a petitione inuestiturae,

Y

fitur, & solutione releuij, quando esset de-
stinatum certum Tribunal, licet Dominus
esset incertus, ibi d. num. 13. Vocatus ad
publicam expeditionem à Domino, & re-
nuens ire, statim Feudo priuatur ipso iure
secundum opinionem nonnullorum, p. 5. q. 3.
nu. 5. fol. 333. Ut Feudo priuetur, requir-
itur sententia Iudicis, & ut conuincatur
de contumacia, ibid. nu. 6. fol. 334. vide in
verbo Sententia Iudicis. Ob non petitam
inuestituram intra tempus de iure commu-
ni priuandus est Feudo per sententiam, ibid.
nu. 18. fol. 335. Non soluens releuium
mitius punitur, & sic per sententiam, eò quod
deliquit omittendo, ibid. nu. 26. f. 337. Ob
seruitia non prestata priuandus est Feudo
per sententiam declarantem, vassallum cõ-
mississe causam dignam amissione Feudi, nõ
autem ipso iure, secundum magis receptam
Feudistarum sententiam, ibid. nu. 30. f. 388.
Condemnandus est per sententiam ad penam
duplicati releuij, ibid. num. 31. Denegans
seruitia Domino, si deinde illa prestiterit,
non est priuandus Feudo, p. 6. q. 6. num. 10.
fol. 344. Dissentiens à protestatione Do-
mini debet audiri, p. 5. q. 8. nu. 19. fol. 351.
Per nouam inuestituram recipitur in obe-
dienciam, & gratiam Domini, p. 5. q. 9. n. 5.
fol. 353. Admissus ad purgationem mora
à Domino laborante necessitate, & non cu-
rans moram purgare; tunc transacta neces-
sitate amplius non est audiendus, p. 5. q. 13.
nu. 37. fol. 367. Potest purgare contuma-
ciam, si doceat de legitima causa, & excu-
sabilis, p. 5. q. 15. nu. 5. fol. 371. Est debitor
Fisci pro releuio, qui habet actionem bone
fidei, & ideò requiritur interpellatio pro sol-
uendo releuio, p. 5. q. 16. n. 4. f. 373. Igno-
rans dominum indigere seruitio excusatur,
si illud non prestiterit, & debet esse interpel-
latus, p. 5. q. 17. nu. 3. fol. 376. Adhuc in-
terpellatus pro solutione releuij, nõ debet sol-
uere interesse, sed Feudo priuandus est, ibid.
nu. 14. fol. 377. Non actinctus à Regia
Curia, & purgando moram, euolat interesse
releuij, ibid. nu. 17. Contumax in soluendo
duplicatum releuium debet priuari Feudo,
p. 5. q. 18. n. 1. fol. 378. Debet carere gra-
tia, & priuilegio Regis, & sic debet nõ gau-

dere gratia duplicati releuij, ibid. num. 2. &
nu. 9. fol. 379. Recusans contumaciter sol-
uere pensionem debitam ex Feudo debet illo
priuari, ibid. nu. 4. Contumax prestare
seruitia regulariter priuatur Feudo, ibidem
nu. 6. Soluere simplex releuium multa-
tur pena duplicati releuij, sed renuens solue-
re duplicatum, punitur pena Iuris commu-
nis, ibid. nu. 7. Citatus legitime, nisi fuerit
actinctus pro releuio à Regia Curia, adhuc
potest moram purgare, ibid. nu. 11. fol. 380.
Contumax in prestando seruitia debita, &
necessaria Domino debet priuari Feudo, p. 5.
q. 18. in allegat. insip. in hac causa nu. 1. fol.
380. Conuentus pro seruitio debet dicere,
quod est paratus ad euitandam caducitatẽ,
ibid. nu. 2. Negans Feudi qualitatem, &
persistens in negatione, est priuandus Feudo,
quia ex dolo videtur facere, ibid. nu. 5. & 7.
fol. 381. An teneatur intra annum, & diẽ
perficere omnia, nempe petere inuestituram,
offerre fidelitatem, & inuestituram obtine-
re, p. 5. q. 23. nu. 1. 5. & 9. fol. 392. Non
potest recedere à Domino nisi recepto respon-
so, ibid. nu. 6. Intra tempus presinitum
debet esse sollicitus ad soluendum releuium,
& ad alia facienda, alias soluet duplicatum
releuium, ibid. nu. 7. Non dicitur obedire,
quando aliquid superest agendum, ibid. n. 8.
Si potest obtinere inuestituram ceteraq; fa-
cere, & non fecit, punitur pena duplicati re-
leuij, ibid. nu. 10. fol. 393. Si omnia perfe-
cit intra annum petenda inuestitura, siue le-
gitimum tempus, & stat per Dominum, est
excusandus à pena, ibid. nu. 11. Excusa-
tur si Dominus malitiosè differt concedere,
& Dominus priuatur Feudi proprietate,
ibid. nu. 12. Excusatur si petijt inuestitu-
ram, & non potuit obtinere, ut quia Domi-
nus erat impeditus multitudine causarum,
vel negotiorum, ibid. nu. 13. Excusatur si
Dominus distulit concedere inuestituram
nulla existente causa, ibid. nu. 14. Debet
expectare Dominũ per quindecim dies, elap-
so tempore, ibid. nu. 15. Ut euilet penam
sufficit petere inuestituram intra annum,
quod procedit tam actento iure communi
Feudorum, quàm Regni, ibid. nu. 17. & 19.
fol. 394. De iure Regni Neapolitani de-
bet pe-

bet petere inuestituram intra annum, fidelitatem offerre, & listam non defectiuam presentare, *ibid.* nu. 21. & pro illo ponderantur verba *Const. post mortem*. De Iure Regni Neapolitani etiam post annum potest petere inuestituram, & soluere releuiū, nisi Curia illum prouenisset, *ibid.* nu. 25. fol. 395. De Iure Saxonico non tenetur ad aliud, quam petere tantum inuestituram, *ibid.* num. 26. Debet petere tempore congruo cum honore, & reuerentia, *ibid.* nu. 27. Debet offerre omnia, ad quae Iure vassallagij tenetur pro inuestitura, *ibid.* nu. 30. Excusatur à petitione inuestiturae, si possessio Feudi esset penes tertium, p. 5. q. 24. nu. 1. fol. 396. vide supra. Excusatur si possessio Feudi esset penes Dominum, & Dominus non interpellaret vassallū, ut Feudum recuperaret, *ibid.* nu. 5. fol. 397. Nō excusatur, si posset recuperare possessionem Feudi existentem penes tertium, & non recuperaret, *ibid.* num. 7. fol. 398. Ignorans feudalem qualitatem, excusatur, si non petijt intra tempus legitimum, p. 5. q. 28. num. 18. fol. 411. & decisio refertur, *ibid.* nu. 19. Ignorans proximitatem gradus, si non petijt inuestituram excusatur à duplicato releuio, *ibid.* num. 20. Sciens gradum, sed ignorans illum esse successibilem, nō excusatur à duplicato releuio, *ibid.* nu. 21. Dubitans de morte predecessoris, & non petens excusatur, *ibid.* nu. 25. Succedens in Feudo hereditario, & ex pacto, & prouidentia, quod mixtum dicitur, debet petere inuestituram à die adeptae possessionis Feudi praedicti, p. 5. q. 29. nu. 12. fol. 414. Ignorans sibi competere qualitatem ad succedendum in Feudo ex pacto, & prouidentia excusatur à lapsu temporis, p. 5. q. 30. nu. 14. fol. 417. Prodigus debet petere inuestituram per eius curatorem, p. 5. q. 31. nu. 20. fol. 421. Legitimè impeditus debet mittere Procuratorem, ut excusetur à lapsu temporis, *ibid.* nu. 21. fol. 421. Impeditus tempore paruo non debet mittere Procuratorem, *ibid.* nu. 22. Presentans listam defectiuam introituum feudalium, vel falsam an debeat puniri, p. 5. q. 32. nu. 5. fol. 422. Negans partem Feudi an sit priuandus parte Feudi, vel toto, *ibid.* nu. 6. fol.

423. & quod debeat priuari toto Feudo, probatur ex sententia nonnullorum, *ibid.* nu. 7. & 14. Alienas partem Feudi sine consensu Domini debet amittere totum Feudū, *ibid.* nu. 8. Amisit totum Feudum in Regno Sicilia quādo negat partem Feudi, *ibid.* nu. 10. Presentans listam defectiuam introituum non fuit punitus in Regno Neapolitano, *ibid.* nu. 11. Negās partem Feudi, videtur totam fidelitatem ledere, *ibidem* nu. 12. Negans partem Feudi, debet priuari parte negata, secundū sententiam nonnullorum, *ibid.* nu. 13. & refertur sententia Sigismundi Loffredi, & Marini Freccia de Barone presentante listam defectiuam, *ibid.* nu. 14. Presentans listam defectiuam, debet amittere totum Feudum ratione perijurij, *ibid.* nu. 15. fol. 424. Presentans listam defectiuam, & pertinax in illa, si delegatur defectus, punitur poena Iuris communis, secus autem si vellet emendare, *ibid.* nu. 17. Presentans listam cum clausula tantum, si erit defectiua punitur, *ibid.* n. 18. Timens pestem, debet offerre petitionem, & alia in loco tuto offerre, p. 5. q. 33. nu. 16. fol. 427. Adhibens omnem diligentiam, ut tolleret impedimentum excusatur, *ibid.* nu. 23. A tempore cessationis pestis in antea non excusatur, *ibid.* nu. 24. fol. 428. Vide in verbo Baro, Dominus, Feudatarius, Inuestitura, Subuentio, Successor, Subuassallus. Vassalli presentantis listam defectiuam poena, & sic caducitas remissa est in Regno Neapolitano, p. 5. q. 32. num. 16. fol. 424. vide in verbo Poena, Vassallus, Lista, &c. Vassallo alleganti ignorantiam mortis, nisi contrarium probetur, credendum est in dubio, p. 1. q. 22. nu. 6. fol. 62. vide in verbo Vassallus, Ignorantia. Incumbit onus probandi seruitium esse praestitum, & inuestituram petita &c. Domino negante, p. 3. q. 13. nu. 4. fol. 170. Incubit onus probandi releuium esse solutum, *ibid.* nu. 7. Succedenti an debeat currere tempus legis Romanorū ad adeundum, & tempus cōsuetudinis Feudorum ad petendā inuestituram, p. 5. q. 29. nu. 3. fol. 413. Malitiosè differenti hereditatem adire, currit tempus à die mortis, *ibidem* num. 10. Idem in Feudo ex pacto,

p. 5. q. 30. num. 13. fol. 417.
Vassallo non discrepante à protestatione Domini facta in receptione Canonis, pœna non intelligitur remissa, *p. 5. q. 10. num. 11. fol. 356.* Discrepante à dicta protestatione videtur, pœnam esse remissam, dum Dominus canonem feudalem receperit, *ibid. num. 12. vide in verbo Dominus.* Renuente soluere duplicatum releuium, proceditur ad priuationem Feudi remissiuè, *p. 5. q. 16. nu. 16. fol. 374.*
Vassalli tenentur subuenire Baroni in oneribus Feudi, & proprijs, *p. 3. q. 14. nu. 1. fol. 174.* An teneantur subuenire Baroni soluenti releuium dubitatur, & negatur, *p. 3. q. 14. nu. 2. & 6. fol. 174.* Non tenentur subuenire Baroni soluenti releuium, *ibid. nu. 6.* Grauari tot oneribus, nō debent grauari alijs oneribus, & quanto minus debent grauari, *ibid. nu. 7.* Feudatarij fuerunt admissi in Regno Neapolitano ad compositionem cum Curia ob inuestituram non petitam, *p. 5. q. 3. num. 12. fol. 334. vide in verbo Vassallus, Subuentio, Seruitia.*
Venatio in Regno nostro concedi solet in inuestituris, *p. 4. q. 36. num. 1. fol. 321.* Baronalis aut retinetur in demanio per Baronem, aut afficitur, & exigitur ius fide, & diffide, *ibid. nu. 2. fol. 322.* Ex venatione retenta in demanio, siue prouentibus non debetur releuium, *ibid. nu. 3. & 5. fol. 322.* Eius prouentus dicuntur fructus mediæ Iurisdictionis, *ibid. num. 4.* Debetur releuium de illius prouentibus, quando afficitur, *ibid. nu. 5. 6. & 7.* Eius fida, & diffida dicitur esse in fructu, *ibid. nu. 8.* De venatione debetur decima, *ibid. n. 9.* Tanto magis si fuerit concessa cum de iure fadandi, *ibid. num. 10.* Vt prohibeatur debet in specie concedi, vel præscribi, *ibidem num. 12.* Non potest prohiberi totaliter, sed bene potest prohiberi usus armorum, *ibid. num. 13. ubi decisio refertur, & num. 14.* Potest prohiberi ad tempus, *ibid. num. 14. vide in verbo Barones, Fida, Releuium, Prouentus, Ius prohibendi.*
Venditio facta venditione sine assensu dominium non transfertur, nec hypotheca, *p. 4. q. 6. in allegat. Felix nu. 3. fol. 203.* Fru-

ctuum nō constituit ius respectu Feudi subiugati, sed respectu corporis fructuum omnibus annis, *ibid. nu. 4. 5. fol. 204.* & in allegat. in anno nu. 1. fol. 208. Fructuum Feudi dicitur venditio partis Feudi, *ibidem num. 17. fol. 205.* Fructuum Feudi potest fieri, quando vassallus se obligat actione personali, non autem si super re ipsa feudali ius aliquod constitueretur, *ibid. nu. 20.* Fructuum Feudi potest fieri usque ad quinquennium, & alij dicunt usque ad vitam feudatarij, *ibid. nu. 21. fol. 206.* Ad longum tempus est species alienationis non sic ad modicum tempus, *ibid. num. 6. fol. 208.* Ex quibus clausulis præsumatur venditio Iuris feudalis venditio fructuum, *ibidem nu. 8.* Arguit, & continet translationem dominij, pro quo ponderantur verba bullarum, *ibid. num. 9.* Facta super fructibus Feudi consideratur inter immobilia, *ibidem num. 16. fol. 210.* Quando in allodium, vel in Feudum dicatur venditio fructuum, referuntur Doctores, *ibid. num. 19. fol. 211.* Annuorum introituum super Feudo (stante pacto de retrouendēdo) dicitur potius pignoratō, & quid stante pacto de soluendo censum de propria pecunia, *p. 4. q. 6. in alleg. incip. in causa Isabella, num. 8. 9. & 16. fol. 215. & 216.* Annuorum introituum an sit usuraria, refertur, & reprobat̄ sententia Camilli de Curtis, *ibid. num. 12. 14. & 15.* Annuorum introituum super fructibus Feudi non dicitur feudalis, nisi qualitas feudalis exprimat̄, *ibid. num. 18. & 19. fol. 216. & 217.* Dicitur allodialis, non obstante quòd solutio adobæ esset reseruata, *ibid. num. 21. & sub nu. 22. fol. 217.* Fructuum Feudi diuersa est à venditione annuorum introituum super fructibus Feudi, *ibid. nu. 28. 29. & 32. fol. 218. & 219.* Ex venditione annuæ quantitatis super fructibus Feudi causatur tantum ius hypothecæ super fructibus Feudi, non autem dominium super Feudo, *ibid. nu. 43. fol. 222.* Annuorum introituum super fructibus feudi fuit decisa, ut burgenfatica, *ibid. nu. 46. fol. 222.*
Venditione fructuum facta mediante Regio assensu, & non apposita clausula, quòd liceat

seas Regi & Curie exigere releuiū à quo voluerit, an releuiū debeat ab herede ementis, vel vendentis disputatur, p. 4. q. 7. nu. 1. & 2. Distinguitur num. 4. 5. & 6. fol. 223. & sub num. 11. fol. 224. & decisio assertur, ibidem nu. 13. & sub num. 17. fol. 225. Ex venditione fructuum feudalium non constituitur quid distinctum à Feudo, nec ius formatum super illo, ibidem num. 7. fol. 224. Transfertur tantum ius percipiendi fructus non autem utile dominium super Feudo, ibidem nu. 11. & 18. fol. 224. & 225. vide in verbo Annuus, Introitus, Fructus, Alienatio, Emptor, Venditor.

Venditor fructuum obligatur personaliter, & fundus accedit loco hypotheca pro faciliori exactione, p. 4. q. 6. in allegat. incip. in causa Isabella num. 14. fol. 216. Serui deinde mortui ex infirmitate superuenienti, non existente tempore venditionis, non tenentur actione redbitoria, p. 4. q. 21. num. 11. fol. 274. vide in verbo Emptor, Hypotheca.

Verba non debent esse ociosa, p. 2. q. 10. num. 9. fol. 105. Bulla Nicolai Papa V. & Gregorij XIII. de venditione annua quantitatis fructuum declarantur, & ponderantur, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix nu. 11. fol. 204. Legati ut dirigantur ad heredem, vel ad creditorem, quid importet, refertur, & quid in dubio, p. 4. q. 6. in alleg. incip. in anno nu. 20. fol. 211. Andrea Iserniensis dicentis solutionem releuij in herede, verificari in legatario probatur, p. 4. q. 12. nu. 17. & 19. fol. 232. Concessionis pro se, & successoribus tuis, intelliguntur respectu primi acquirentis, non autem ultimi decedentis, p. 4. q. 16. nu. 34. fol. 261. Franc. de Ponte dicentis propè mortem &c. ut facta refutatio sit fraudulenta releuij declarantur, p. 4. q. 19. num. 2. & 9. fol. 271. Presentis temporis cum aliqua dictione, nèpe statim, mox, eo ipso, vel liberè feudum amittit, vel vadit ad Dominum, important ipso iure, p. 3. q. 3. nu. 10. fol. 334. Futuri temporis imponenda pœnam, requirunt sententiam non autem ipso iure, ibid. num. 13. Certa in imponenda pœna duplicati releuij considerari non possunt, ibid. num. 11. Cap. 1. quo temp. miles de tem-

pore petende inuestitura intelligenda sunt cum effectu, p. 5. q. 23. nu. 5. fol. 392. vide in verbo Pœna, intellectus, Textus.

Vitamilitia an sit deducenda in liquidatione releuij dubitatur, p. 2. q. 14. nu. 2. fol. 114. & resoluitur non esse deducendam, prout sic seruatum, & iudicatum refertur in Regia Cam. Sum. ibid. nu. 19. Non minuit releuiū, nec è contra minuitur propter releuium. ibid. num. 8. Est onus Feudi, suè propter Feudum, ibid. num. 3. & 21. fol. 116. Est onus propter Feudum, non autem ex Feudo debendum, ibid. nu. 10. fol. 114. Debita patruo, nō minuitur propter releuium, & ita decisum, ibid. nu. 24. fol. 117. Equiparatur paragio in nonnullis, p. 2. q. 15. nu. 1. & 21. fol. 118. & 120. vide in verbo Adoba, Legitima, Paragium, Secundogenitus, Primogenitus.

Viginti dierum superuientiam requiri in refutatione, assertur similis decisio facta in Gallia, p. 4. q. 14. n. 5. fol. 171. vide in verbo Refutatio, Annus.

Vniuersitas debet petere inuestituram de Feudo per ipsam possesso per Syndicum, vel eius Administratorem, p. 4. q. 27. nu. 1. fol. 291. Eius vassallus tenetur tantum seruire Syndico, Aconomo, vel Reſtori, ibid. nu. 2. An teneatur soluere releuium dubitatur, ibidem nu. 4. & concluditur negatiue ibid. fol. 292. Non tenetur soluere releuium, quando alius Syndicus succedit in officio, ibid. nu. 5. Soluit releuium in Regno nostro singulis quindecim annis ex forma concessionis, & quid in quidditate iuris, ibid. nu. 7. & ex clausula apponi solita de Stylo Cancellariae in concessionibus, ut soluant singulis quindecim annis, ibid. nu. 8. Si non soluit releuium, praesinito tempore, sed absque dolo, vel sine culpa, punitur pœna duplicati, ibid. nu. 9. & 10. Ex iusta causa restituitur aduersus solutionem duplicati releuij, p. 4. q. 30. n. 20. fol. 317. vide in verbo Inuestitura, Ecclesia, Syndicus.

Vsfructuarius nō potest vendere fructus ad formam Bullae, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix nu. 14. fol. 205. Tenetur soluere releuium ob mortem constituentis vsufructu, licet alteri legata proprietate, p. 4. q. 13. nu. 14. fol.

I N D E X E O R V M

14. fol. 246. Tenetur ad collectas, ibidem nu. 19. fol. 247. Soluet releuiū vti tertius possessor Feudi, ibid. nu. 21. Laudimium debetur vsufructuario, ibid. nu. 20. An soluet releuium ob mortem alterius vsufructuarij resoluitur, ibid. nu. 24. Succedens in proprietate Feudi soluet releuium, ibidem nu. 25. Soluet releuium ob mortem proprietarij, cui succedit alter proprietarius, ibidem nu. 26. fol. 148. vide in verbo Proprietarius, Laudimium, Releuium, Refutarius.

Vsustructus non potest vendi ad formā Bullae, p. 49. 6. in alleg. incip. in anno nu. 12. fol. 210. Eius constitutio constituit ius in re, ibid. nu. 18. fol. 211. Non constituitur ex venditione annua quātitatis propria manu capiende ex pretio, siue redaptu fructuum, & limitatur opinio gloss. & DD. in l. fundi Trebatiani ff. de vsufruct. legat. p. 49. 6. in alleg. incip. in causa Isabelle nu. 26. fol. 218 & nu. 28. 30. & 36. fol. 219. Non potest dici constitutus ex venditione annuorum introituum super fructibus Feudi, nisi expressē constituat, ibid. nu. 36. vide in dietis allegationibus in verb. Vsufructuarius, Possessor, Fructus.

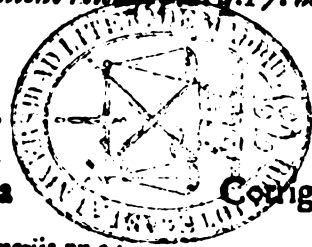
Vsura releuij non soluti an debeatur, distinguitur, p. 5. q. 16. nu. 2. fol. 373. Regulariter debentur propter moram, ibid. nu. 5. vide in verbo Fiscus, Domini, interesse.

Vxor dicitur quasi succedere ad Feudum do-

tale ob mortem mariti dicitur, p. 4. q. 11. nu. 7. & 15. fol. 235. & 236. Non dicitur succedere viro in Feudo dotali, sed ob resolutionem iuris maritalis dicitur venire ad Feudum ipsum, ibid. nu. 11. fol. 236. & nu. 15. ibid. Non tenetur soluere releuiū ob mortem viri, & probatur ibid. nu. 12. & nu. seqq. Non dicitur venire ad Feudum dotale ex nouo Iure, sed ex resolutione Iuris alterius, ibid. nu. 15. fol. 236. Eius heredes tenentur soluere releuium ob mortem feminae absque filijs ex matrimonio, & ita decisum, & etiam de Feudo assignato pro antefato vide omnino, p. 4. q. 11. nu. 19. & 20. fol. 237. Sed aduertas, quia in summano num. 20. ubi dicitur heredes mariti dici debet vxoris. Non tenetur soluere releuium de Feudo, super quo dotes assecurate sunt ob mortem viri, ibid. n. 24. Tenetur soluere adobam pro Feudo assecurato, ibid. nu. 25. fol. 238. Stante Regia Pragmatica in Regno nostro, quod vxores sint tantum vsufructuarie de antefato, an sit soluendum releuium ob mortem vxoris de Feudo assignato sibi pro antefato, ibid. num. 34. fol. 238. vide in verbo Maritus, Releuium, Heredes, Feudum dotale, Femina.

Z

Z Accarum non venit considerandum in solutione releuij, p. 2. q. 17. num. 14. fol. 130.

F I N I S.

Errata

Corrige

fol. 143. n. 31. col. 2. lin. 34.
Hæc tandem
fol. 246. col. 1. nu. 14. lin. 16.
vsufructuarius
fol. 372. col. 2. lin. 27. tunc
fol. 280. col. 2. in fine tot
ibidem dum dicit valeat re-
futatario.
fol. 380. col. 2. nu. 1. lin. 34.
498.
fol. 408. Quæstio 34.
fol. 339. in argumeto lin. 25
quod
fol. 362. col. 2. nu. 33. in. pe-
nultima permissum
fol. 371. col. 1. lin. 1. tanta

Nec tandem
deleas
non
an &
adde referuato vsufra-
ctu
648
Quæstio 33.
deleas
promissum
tantam

Errata

Corrige

fol. 36. in summanis nu. 24.
In Regno nostro deducuntur onera
fol. 312. lin. 20. nu. 23.
medium ius
fol. 122. lin. 4. nu. 28.
lationes
ibid. lin. 5. valere
fol. 225. nu. 5. lin. 29. col. 1.
ibi releuiorum
fol. 140. col. 2. in argumeto
lin. 8. tunc
fol. 284. col. 1. nu. 8.
ibi successio
fol. 234. col. 2. in sum. nu. 20.
lin. 21. ibi heredes mariti heredes vxoris

Reliqua per te corrigas humanissimè Lector, quia non omnia possumus omnes, sunt potius Compositoris, quam Authoris.

emp. Pau. de castr. in p̄sili. cclxxij. Et limita vt no. per
Bal. in. l. ij. C. de furtis nisi ille nō dñs esset fur. latro. vñ
alius in mala fide. **C** Not. tamē q̄ si tpe facte venditio-
nis venditor malum dominiuz vel ius habuisset in re ven-
dita certe dominium postea superueniēs confirmaret vñ
ditionez illius cui prius fuisset tradita nō aut̄ vendita p̄
l. si a ticio a ptrario sensu. ff. de rei vendi. z. l. cum vir pre-
dium. ff. de vsuca. z. l. si quis alienam. ff. de actio. emp. Ad
de tu glo. no. in. l. si ea res. §. si. super verbo tuendus: z est
glo. si. ff. de actio. emp. ita formaliter decidit Ludo. ro. in
p̄sili. cclxx. incipiente: pro decisione p̄positi thematis: pri-
mo zc. z ad hec vltra cum vide quod decidit tex. in. l. idē
q̄. §. si tibi. ff. de actio. emp. **C** Nunc vltra regulam z fal-
lencias predictas quero p̄ pleniori intelligentia tex. nun-
quid ista. l. procedat si prima venditio vel donatio est fa-
cta cum iuramento deinde eadem res fuit v̄dita simplici-
ter z tradita secūdo: nunquid p̄fertur secundus prime
venditioni iurare. dic. q̄ standum est secunde venditioni
per hāc. l. iuncto. c. sicut ex litteris de sponsa. ita in specie
decidit Jo. de Imol. in p̄alleg. cōmen. c. cum cōtingat
de iureiuran. in duobus locis. si colum. clyxxij. z in col.
sequen. q̄ bene not. pro ampliacione huius. l. z potest cō-
firmari: qz iuramentum positum in prima venditione non
impedit translationem dominiuz licet videtur p̄cise ob-
ligare ad factum p̄t tenuit glo. singularis cōter appro-
bata iu. l. si pecuniam in p̄nc. super ver. necesse babes cuz
multis ibi dictis. ff. de cōditio. ob causam si postea v̄dat
z tradat: qz per primā venditionem iurata nō erat que-
situm dominium vel aliquod ius in re non impeditur qn̄
transeat dominium in secūdo cui res traditur z cuz su-
mus in ratione huius. l. §. in principio assignata.

C Secūdo quero ista. l. loquitur in casu claro quando
ex duobus emprozibus constat cui eozuz prius fuerit res
tradita: naz ille p̄fertur. quid ergo esset in dubio si vter
q̄z emproz p̄bauit de traditione z nō p̄stat cui prius fuit
tradita quis p̄ferretur: dic q̄ p̄sumitur tradita p̄iozi
emprozi tanquā iustiozi z ille p̄fertur. ita notabilr̄ Jo.
de are. z Ly. hic in vlti. q. istud sequitur z reputat not. di-
gnum Bald. in. c. si facta in. j. col. circa finem si de feudo
fuerit controuersia inter dominum z agnatus: z ibi nota-
biliter limitat Bar. hoc esse verū quādo vterq̄z emproz
probat de numeratione p̄cij: sed si vnus probat de nu-
meratione alius nō ille p̄fertur. qz sibi p̄sumitur p̄i-
tradita q̄uis secundo loco emerit: ita dicit Bald. in ista
materia se p̄dic de facto consuluisse. Adde q̄ illud di-
ctum Jaco. de are. etiam refert z dicit not. Bald. in. l. si
ue autem alias ic̄p̄it: etiaz. §. pe. ad si. ff. de publi. z idem
Bald. in. q. per eum disputata ic̄p̄iente: accusatus de vi
turbatiua in vltima car. idem Bal. in. l. post sniam in. ij.
col. C. de sen. z in. c. ceterum de rescriptis. z in. c. licet cau-
sam in. xvj. col. de p̄ba. z. d. Alexā. i. l. j. C. d. edi. diui adri.
tol. facit qd̄ z idem Bald. in rubrica. C. de p̄rabē. emp.
in. xvj. q. item istud dictum Jac. de are. etiam seq̄tur ang.
in. l. siue aut̄. §. si duobus p̄alle. Adde bene facē quod
not. Bal. i. l. j. C. de edic. diui adri. tol. vbi not. q̄ ex p̄io-
ritate tituli p̄sumitur p̄ aliquo. **C** Tertio quero pone
aliquis forte asserens se meum p̄curatorem vendidisse
am: postea ego dominus ignozans tale
rem vendidi alij z tradidi postea ratific
quis istoz p̄ferretur dic q̄ secūdo z b
limmo talis ratificatio non valet p̄ tra

rentione ad hāc. l. **C** Quid aut̄ sit de celli-
bus insolidum diuersis temporibus q̄s ec-
vide per Bal. i. l. iij. in vlt. col. C. de noua.
hoc text. pro sing. i. l. non quocunq̄. §. gai
hoc remanet expeditum p̄imū nor. cumq̄
opulentū. **C** Secūdo not. q̄ vbi duo rec-
sumationem vnius actus ille est p̄iozi in c-
duo prius reperiunt: vt est hic ad causand
duo reguntur. i. titulus z traditio. z ille p̄
persona bec duo prius reperiunt: secus si v-
ficeret. l. portioz in p̄n. §. si colonus. z. l. ide
l. si p̄ioz. §. si. ff. qui po. in p̄i. ba. **C** Et ista
bu. ad decisionē no. questi. dicit p̄suetud
tus succedit in regno vel in ducatu: pone
naturalem tantum: habet etiam secūdoge
z naturalem pone facit legitima
quis eoz succedet in regno z de
predicta q̄ secūdogenitus succe-
dit vtrunq̄ vinculuuz naturale z
succedendi querit z cuz bac de
ly. z Paul. de ca. hic. **C** Limit
bel. nisi naturalis fuisset iaz leg
secūdogeniti vt ibi per euz. **C**
est cōmunis z per eam facit qz non ponit
gitimatus debeat p̄ferri secūdogenito
traheretur retro: qz alias secūdogenitus
habeo q̄ legitimatio nō retrorahitur q̄
dicium legitimo vel alij: tex. est optimus in
ponderat Ange. ad hoc in auc. q. mo. na. e.
Bar. z alij in. l. gallus. §. z qd̄ si tantuz. ff.
Bald. i. l. eam quā in. xij. col. C. de fideic
tractaret de p̄iudico legitimi legitimatio
tro. z ista opi. vltra doc. hic tenet Ang. **C**
Alexan. i. d. §. z qd̄ si tm̄. Jo. andr. in regu-
mercurialibus z Ja. de belui. per plura fi-
tribus in auc. q. mo. na. eff. sui. Ang. in qō-
tata que incipit: nobilis quidem genere in
de butr. in. c. tanta qui si. sint legi. aliqd̄ Al-
§. interdum z ibi imo. i. §. in extraneis. ff. d.
dis. **C** Tu vide. q. positam p̄ Bart. post
cum. x. §. si. ff. de solu. vbi querit. pone aliq̄
nam ex qua suscepit filium naturalem: pos-
rem ex qua suscepit filiuuz legitimū z natur
tua vxore cepit p̄cubinam in vxorez quo ca-
filij prius nati p̄ matrimoniuuz p̄cubine quā
tanq̄z p̄iogenitus dicit q̄ ista. q. disputat
spurationē posuit Jo. andr. postea sub re-
tio z aliud nō dicit: s̄z errabat qz Jo. an. nil
regula rati habitio: s̄z bene ponit late in re
z veritas est q̄ legitimatus nō p̄ferit s̄z a
z ita tenuit Panoz. i. p̄sili. lxxv. incip. vider
donationē in. j. vol. post Jo. an. i. d. regula
tz Nico. de p̄silio aduocatus cōsistorialis
successionū ab intestato in. iij. col. **C** Sec
primop̄ veritate esset examinādum vnum
tur posuisse pro p̄stanti. nunquid matrimo-
impediat legitimā filij naturalis prius nat
cubina ducat in vxore. de quo puncto vide p
noz in. ij. col. ff. rem ra. ba. z in. l. pe. §. vxor
adulte. Jo. andr. i. d. regula sine culpa. Ba-
crit de natura. lib. Pau. de ca. i. l. ponit
de acquirēda possessioe. **C** Quis

